

W9-CTZ-664

WILLIAM J LOCKE
AMOS
KOMMER

A/B SKOGLUNDS BOKFÖRLAG
STOCKHOLM

Digitized by the Internet Archive
in 2025

https://archive.org/details/bwb_W9-CTZ-664

VALDA ROMANER

WILLIAM J. LOCKE

AMOS KOMMER

AMOS KOMMER

(THE COMING OF AMOS)

AV

WILLIAM J. LOCKE

FRÅN ENGELSKAN

AV

MÅRTA LINDQVIST

ANDRA UPPLAGAN

AKTIEBOLAGET SKOGLUNDS BOKFÖRLAG

STOCKHOLM

STOCKHOLM 1925,
A.-B. FAHLCRANTZ' BOKTRYCKERI

FÖRSTA KAPITLET

Jag hatar utflykter, och jag avskyr plötsliga överraskningar. Förr i tiden tyckte jag mer eller mindre om dem, men nu vid fyrtiofem års ålder har jag fått nog av dem. Jag begär av Försynen föga utöver den fridfulla tillvaro jag med en viss möda lyckats tillförsäkra mig. Om jag målar ett halvt dussin porträtt om året, kan jag leva bekvämt. Kan jag under samma period få avyttra några landskap, stick, skisser eller vad som helst, kan jag leva i överflöd. Om jag också valde att vara så lat som en stock, kunde jag sitta i solen och sova hela natten i en varm bädd och ha tillräckligt med föda för att uppehålla livet. Jag rör om den här villan i Cannes, uppspetad på toppen av en klippa och med ingenting annat än det sydliga havet och den långa Esterel med dess evigt skiftande skönhet synliga från mina stora fönster. Jag är kung i mitt slott. Jag åtrår ingen annan levnadsställning, som ödet eller finansmän eller regeringar kunde förskaffa mig. Jag vill måla, när jag har lust, gassa mig som en ödla i min lilla kaktusfyllda klippträdgård, när jag känner att sysslöshet är gott för min själ, bjuda hit vem jag vill för ömsesidig trevnad, nedstiga i människornas behagliga samfund, när så behagar mig, och därmed äro alla mina ytterst modesta önskningar tillfredsställda.

Men tror någon att jag kan erhålla detta minimum, som jag har krav på? Nej. Alltid kommer det något som rubbar mitt väl avvägda jämviktsläge. Den fullkomlige egoisten skulle i de flesta fall vara i stånd att ta emot stöten, men detta är ett karaktärsideal, som jag aldrig skall uppnå. Alldeles på samma sätt som jag en gång skall gå i graven som en ofullkomlig konstnär, skall jag gå

dit som en ofullkomlig egoist. Det är om mina strävanden hän emot fullkomligheten, mina bakslag och anfall av förtvivlan, som jag här tänker skriva. Och i följd därav ävenledes om en del människors vansinniga förhållanden, enkannerligen min styvdotter Dorotheas, mina brorssöner Claude Worthingtons och Amos Burdens samt prinsessan Nadia Ramiroffs. Dessutom finns det en person bärande namnet Ramon Garcia.

Som man torde inse, att min berättelse åtminstone i tekniskt hänseende är en självbiografi, måste det tillåtas mig att komma med några ytterligare förklaringar, så litet tråkiga som möjligt. Hittills har man endast erfarit, att jag är målare, styvfader, farbroder och umgängesvän med en rysk prinsessa samt ihärdigt strävande hän mot ett ideal av stillsam egoism. Saken blir mera komplicerad, när jag säger, att kapten Claude Worthington är son till en biskop, att den ryska prinsessan är en gåta, och att jag själv är änkling. Allt detta tarvar en förklaring. Man vet ju ej ens mitt namn.

Det är:

David Fontenay, medlem av Kungliga akademien.

Min barndom tillbragte jag i en kvav, prästerlig atmosfär. Min far, präst och son till en domprost, hade gift sig med dottern till en ärkediakon. Min farfarsfar och min morfarsfar voro kyrkoherdar. Min fader, kontraktsprosten i Bristol, var tillika kyrkoherde i en närliggande landsförsamling. Vi umgingos förnämligast med präster. Vår umgängeskrets tänkte kyrkligt, talade kyrkligt och levde kyrkligt. Den insläppte endast lekmän, som också tänkte med kyrklig terminologi. För mitt gossesinne var kyrkan det enda i världen, som betydde något. Mina systrar, som voro mycket äldre än jag, intresserade sig ej för något annat. Älskvärda unga män, som tillhörde de förutnämnda privilegierade lekmännen, kommo med sina finter och sitt tilldragande väsen och gingo sin väg snarare oupptäckta än

uppmuntrade. Hemmet var inriktat på kyrkan. Men som kaka söker maka, som det kloka ordstävets säger, så gör också en sund prästdotter. Min yngre syster Muriel blev kär i min fars begåvade, just prästvigde adjunkt, vilken efter att ha erövrat alla utmärkelser, som Oxford kunde erbjuda vid tävlingar, speciellt markerades såsom varande att föredraga. Detta är förklaringen till min svåger biskopen.

Muriel var den intellektuellt anlagda. Hon älskade allt som hade med prästskrudar att göra och höll på att samla material till en avhandling om prästräcker, när Thomas Worthington anlände. När de väl kommit att luta huvudena samman över detta näpna pedantiska småplock, ledde detta till att deras hjärtan lutades samman på sätt som är övligt för alla dödliga. Behöver jag säga, att en ung och hurtig ogift prästman var brudgummens marskalk? Jag minns, att han kastade höviskt förälskade blickar på min äldsta syster Dorcas, och han gick bort sörjande, ty efter vad jag senare erfor, hade han stora ägodelar och var en fashionabel präst i Kensington.

Dorcas ville ej se åt honom. Hon var en flicka med stark karaktär, som tog sin religion på allvar och hatade det polerade skal, som omgav fromhetens äggula. Hon var den enda i familjen, som vågade vanvörda kyrkan. Min far, den vänlige, undfallande mannen, fann sig i hennes teologiska förvillelser; han hade sina goda skäl, ty hon var ofantligt nyttig, i det hon med enastående skicklighet skötte åliggandena bland de fattiga. Min far blev förskräckt först när han upptäckte, att hon utspridde kalvinistiska irrläror bland hans församlingsbor. Ännu mera förfärad blev han, när han fick höra, att hon gick på väckelsemöten, som hölls av en bråkstake till kringfarande predikant vid namn Burden. När hon en kväll kom hem och lugnt försäkrade, att hon funnit Jesus och var frälst, blev min gode fader djupt uppskakad. Han skickade henne till sängs för att tänka över saken. Hon tänkte över den med det resultat, att hon nästa dag rymde med mannen

Burden, efterlämnande ett brev, vari hon sade sig ämna gifta sig med honom inom den kortaste tid lagen medgav samt sedan fara med honom till det inre av Australien för att omvända de svarta. De vita, anmärkte hon, voro ej värda att omvändas.

Gammalmodig aristokratisk prästman som min far var, ville han aldrig sedan höra hennes namn nämnas i sin närvaro. Den sociala mesalliansen kunde han kanske ha tillgivit, men den kyrkliga var en synd, som icke kunde förlåtas.

Detta vad Dorcas angick. Hon bleknade bort ur min gossehågkomst, så mycket mer som hon var sträv och osympatisk och till den grad kaxade på mig om mina synder, att jag började älska dem för deras egen skull. Det låg en viss spänning i att vara en medveten syndare, men ingen alls i den färglösa dygden.

Jag tror, att det var detta som skrämde upp mig för den ärfylliga yrkesbana, som min far uppdragit för mig. Jag var dömd till godhet för hela mitt liv. Min förtvivlan blev allt svartare och svartare, allt eftersom mina skolerfarenheter av stora världen blevo mer och mer lockande. Jag hade ingen lust att gå omkring i svart rock och hålla predikningar och för all framtid läsa gudstjänsttexter, som jag kunde utantill. Jag ville bära granna västar och kulörta strumpor. Jag fordrade den fysiska tillvarons glada livslust. Och vidare ville jag måla. Vem hade någonsin hört talas om en präst som målade? De gamla munkarna förstås. De hade intet annat att göra. Men en modern prästmans tid var alltför upptagen. Och måla måste jag. Det mesta av mina fickpengar använde jag på målargrejor. Jag målade under varje ledig stund jag kunde stjäla undan från påtvingna studier och påtvingna idrottsövningar. Jag målade allt som kunde målas, skogar, löv, kor, pojkar, skepp, morotsknippor. Jag målade mitt eget ansikte i en spegel. Jag minns, hur jag försökte få min far intresserad för mitt kludderi. Hans gillande var så välvilligt som möj-

ligt. En sådan talang innebar en behöfvlig stimulans för en kultiverad människa. Hans syster hade målat riktigt snällt — det låg i släkten. Jag kastade en blick kring bibliotekets väggar, som pryddes av faster Elizas pasteller, och ryggade tillbaka som inför en hotande släktförbannelse.

I mitt övermod yttrade jag:

»Ja, men jag menar riktig målning, pappa.»

Jag kan ännu se honom betrakta mig över sina guld-bågade glasögon, som han tagit på sig för att granska en liten smetig duk, allt under det han gjorde en handrörelse åt väggen till.

»Och jag, min gosse, talar om verklig talang. Inte... hm...»

Och med sina vita, mjuka fingrar knäppte han bort min tavla ett par, tre tum. Det tjänade ingenting till.

Ett par år senare, när jag lämnat skolan, utkämpade jag det avgörande slaget. Stackars gamle man, jag måtte ha förorsakat hans trånga men förfinade sinne oändlig smärta. Människans gensträvighet liksom Guds frid övergår allt förstånd. Här stod nu jag, en infödd i kyrkan, från födelsen helgad till dess tjänst, praktiskt taget — enligt hans egen uppfattning — invigd redan i vaggan och vägrade envist att ha något att göra med prästtjänsten. Trodde jag inte på Gud? Visst gjorde jag det. På Kristus? Jo visst. På kyrkan? Ja. På det heliga i präst-kallet?

»För dem som kan hålla det heligt», sade jag. »Men det är jag rädd att jag inte kan göra.»

»Varför det?»

I min unga inbilskhet svarade jag:

»Jag är mycket mera intresserad för det heliga i ett annat kall — konsten.»

Han gav tappt och tillkallade min svåger, Tom, från det inbringande inlandspastorat, dit han redan kallats, för att resonera med avfällingen. Tom, en liten hurtlig karl

med en uppsyn som en humoristisk hund, vände ut och in på mig under en kvarts timmes tid. Därefter släpade han mig in i biblioteket.

»Nå?» sade min far.

»Han skulle komma att bli den allra sämsta och omöjligaste präst», sade han.

Min far gjorde en gest av förtvivlan.

»Det är ju fruktansvärt», stönade han.

»Nej då», ropade Tom glättigt. »Han blir en mycket hyggligare kristen människa utanför än inuti. Himlen är inte en avskild prästkorporation. Jag tror till och med det finns en liten hop på andra sidan med.»

Min far spärrade upp ögonen.

»Jaha», sade Tom. »Och dit kommer David, ifall han blir präst. För min personliga del vill jag hellre se en målare frälst än en präst fördömd.»

Jag är alldeles säker på att min far tyckte, att den unge begåvade kyrkoherden i Middlesborough talade hädelser. Men han frågade ödmjukt:

»Vad råder du till?»

»Jag skulle skicka honom raka vägen till Paris för att lära sig sitt yrke.»

Min far flämtade. Hela hans gamla ecklesiastiska värld höll på att braka kring öronen på honom.

»Till Paris?»

»Ja, vart annars? Pojken har ju begåvning. Jag har sett hans tavlor. Jag är inte idiot — jag är en smula konnässör — och jag följer med min tid. Jag kan försäkra svärfar», tillade han efter en paus, »att jag vet vad jag talar om.»

Det gjorde han faktiskt. Jag har aldrig träffat en så all-round man som nuvarande biskopen av Bradbury. Han är en av dessa sällsamma varelser, vilka reagera inför varje form av mänsklig verksamhet. En människa, hos vilken alla slag av hjärnceller fungera på en gång. En underbar, encyklopedisk person. Varför han valde att bli biskop är

en sak, som stannar mellan honom och hans Gud. Vid detta speciella samtal grinade han som en hund och proppade min fader full med gudomligt sunt förnuft.

Det är därför jag än i denna dag håller av Tom, biskopen. Jag tror jag känner honom bättre än min syster Muriel, som alltid älskar att känna sig uppe på höjderna. Tom bryr sig ej det minsta om, huruvida han befinner sig på höjderna eller nere i djupen. Han finner sig lika bra till rätta på bägge hållen. Men jag tror han är som mest till sin fördel i mellanstadierna av ädel allmänmänsklighet.

Alltså sände mig min far som i ett dimmigt drömtillstånd till Paris, där jag lärde mig mitt yrke.

Han har för länge sedan samlats till sina prästerliga fäder, den käre gamle, och vandrar nu fridfullt på de elyseiska fälten med kyrkklockornas ljusa klang städse ljudande i sina öron. Min mor, en bräcklig, sfinxartad varelse som hon alltid varit, lever fortfarande i Somersetshirekullarnas täcka avskildhet.

Ännu en familjemedlem skall här presenteras, Dorothea. Hon tillhör mitt korta och underbara äktenskap, som ej har något att göra med denna historia. När vi gifte oss, var min hustru änka med en liten dotter. Efter fem år dog hon. Den lilla flickan är nu en ung kvinna på tjugutre år. Hon driver — tillsammans med en annan ung obe-roende dam — en liten lustig affär vid South Molton Street, där de sälja kuddar och broderade väskor och andra liknande små fåfängligheter till skandalöst överdrivna priser. Vi äro de bästa vänner och kamrater, när hon någon gång kan slita sig ifrån sin kriminella affärsrörelse och komma och hälsa på mig i Villa Esterel.

Jag kan ej säga annat än att de världskonvulsioner, som jag och många miljoner med mig nyligen genomgingo, och som nu — så långt tillbaka i tiden, tyckes det mig — endast i mitt undermedvetna tillstånd orsaka mig nattmaror, icke precis skänkt mig det upphöjda själstillstånd,

vari jag hoppats uppnå den fullkomliga egoismen. En kula genom lungan fördrev mig från Londons dimmor och fukt och sollösa modd och avskar en så framgångsrik bana en ung målare någonsin beträff. En liknande olyckshändelse under fredstid skulle sannolikt fått mig att förbanna mitt öde. Men denna sista gräsligheternas gräslighet hade den stora effekten, att den berövade en människa hennes fåfänga och kom henne att se sin själ blottad och bar. Varför skulle jag eljest ha kommit ut därur fullt på det klara med, att jag icke var den makalöst begåvade målare av damporträtt, som för det första jag själv och för det andra Kungliga akademien tyckte jag var? Det försiggick obestriddligen en häpnadsväckande omvärdering av likt och olik. För det första återvände jag dessa år under ledsamma mellantider av overksamhet till mina pojkårs högt guterade kludderi ute i det fria och fäste på duken såväl dödens skönhet i all dess verklighet som oberörda skogars och floders ljuvlighet, detta som sinneslugnande kontrast. Det lätta arbetet med att porträttera vackra kvinnor föreföll mig onyttigt. Jag blev medveten om något falskt i min konst, och falskhet i konsten är levande död. Jag hade lätt för att få fram fotografisk likhet — det har jag fortfarande. Jag hade det sinne för färger, det sinne för kläder, som kvinnor älska. Jag drev upp en bravurmässig, klatschig, forcerad genre, som var helt och hållet min egen och så effektiv man kunde tänka sig, men den var ihålig, det var ett lika pålitligt trick som en taskspelares, lika lätt som att ljuga. Den ägde icke den höga och tålmodiga färggivning, genom vilken De Store allenast uttryckte sina odödliga avsikter...

Av ont kommer gott. *Ex tenebris lux*. Och detta är det ljus, som kommit till mig ur mörkret och lyst på min nakenhet, den jag söker hölja i ödmjukhet. Och detta är skälet, varför jag fruktar, att jag aldrig skall bli den fullkomlige egoisten, som alltid bär sitt rättesnöre i sitt eget jag. Mitt fördömda rättesnöre framhårdar i allt

finnas till utanför mig själv. I stället för att fördöma Velasquez, som en antikverad pedant, som en boren egoist skulle göra, ville jag ge min själ för att vara i stånd att måla en kvadrattum av hans härlighet.

I stället för att roa mig med att iaktta det intryck jag gör på andra människor, är jag ända till retsamhet medveten om det intryck de göra på mig.

Jag skulle vara så lycklig på min klippa i solskenet, om folk bara ville lämna mig i fred. Jag är i hög grad en sällskapsmänniska, men jag vill vara sällskaplig på egna tider och stunder. Jag är icke någon misantrop. Jag älskar mina medmänniskor. Men jag vill älska dem på mitt eget vis. De vänta, att jag skall älska dem på deras, vilket är oresonligt av dem. Vart jag vänder mig, ligger där något som spärrar min egoistiska väg för mig.

I fjol lade jag mig till med ett spetsigt Vandykeskägg, mörkbrunt med några av det tidiga fyrtiotalets första grå strimmor. Jag tyckte jag såg distinguerad ut. Mitt vågiga hår lät jag växa längre än vanligt, mörkblå ögon, icke fula, regelbundna drag — jag var riktigt belåten med mig själv. På det här viset, sade jag, kan jag ju måla i Vandykes manér. Så anländer Dorothea. Jag möter henne vid stationen. Hon hajar till. Undandrar sig min styvfaderliga kyss.

»Herre gud, pappsen, tag bort det där och klipp håret! Du ser ju ut som någon ryslig Chelseatyp på Café Royal.»

Jag mumlade något om besväret att raka sig.

»Är det bara det som fallerar», sade hon på sitt be-
drövliga moderna idiom, »så skall jag raka dig själv. Men
bort skall det.»

Jag ryste och lydde och återtog den militäriska cheveluren och de tvärklippta mustascherna från min krigstjänsts dagar, som jag antar kommer att utgöra de hårbevuxna delarna av min fysionomi ända till mitt livs slut.

Hur skall en människa kunna vara en fullkomlig egoist med sådana människor omkring sig?

Jag nämnde nyss, att jag brukar måla några porträtt om året. Mitt namn är så pass känt, att jag kan räkna på beställningar av utlänningarna i Cannes och från den stora allmänheten i september och början av oktober, då jag hyr en tillfällig ateljé i London. Men medan jag förr i världen kunde expediera dem med glättig nonchalans, har uppgiften nu för mig blivit förbunden med en myckenhet själslig vanda. Jag kan inte ge mig till att smickra de fördömda fruntimren. De måste se ut just som mitt nyväckta samvete fordrar. Och de måste sitta länge och ofta, så att jag kan arbeta efter den höga och tåliga metoden. Ett par, tre idioter till kritici ha beklagat mitt förändrade manér. Det mästertliga greppet med ett par, tre penseldrag och så, hokus pokus filiokus! saken är klar! — det var nu borta. Jag hade sjunkit ned till konventionalism. Trefaldiga idioter! Det finns blott ett drag av konventionalism, vartill jag gjort mig skyldig, och det är det evigt konventionella draget i varje tänkbar form av konst: sanningen, jämte den möda och vanda den innebär.

Ack, jag är säker på att jag är en fullkomlig dåre till egoist. Men varför kunna de i alla fall inte låta mig vara i fred?

Och ändå, om man väl får vara i fred och önskar fullfölja det mest egoistiska motiv, så begriper inte den stackars människovarelsen, att han ej blott skaffar sig obehag, som den gängse frasen lyder, utan fordrar det, kräver let, icke blir lycklig, förrän han får det.

På detta vis kommer jag på mina vanliga omvägar fram till början på min historia.

Det finns ingen levande konstnär, som inte tillfälligtvis målar av kärlek, utan tanke på pengar. Ett ansikte, en personlighet får ett grepp om en, förföljer en. Man måste andligt översätta det på duken, annars har man gått miste om ett mästerverk. Man känner begäret att skapa, jämförligt endast med den blinda könsimpulsen att föda. Man ser sitt föremål, man, kvinna, barn — könet är likgiltigt,

min hänsyftning är endast för analogiens skull — och därav måste man göra sin väldiga skapelse.

Den lilla furstinnan Ramiroff — Nadia — hade korsat min väg på det allra vanligaste sätt i umgängeslivet. Hon har blekgyllne hår, fångslande drag, som erinra om kalmucktypen, och blå, hasselgröna, grå — nej, egentligen gröna ögon — ögon i vilka från den ena sekunden till den andra växla all världens sorger och förtvivlan och fröjder och glada upptåg.

»Vill furstinnan sitta för mig?»

»Vilken ära!»

»Vilket privilegium!»

Och på så vis kommer Nadia in i historien.

ANDRA KAPITLET

Och jag målar henne.

Det är ett par saker, som hon inte kan förstå. Varför kan jag för det första icke ställa upp mitt stativ i den stora salongen med dess öppna utsikt åt sydväst över hav och himmel och den långa purpurfärgade Esterel, som smälter bort i det blå? Där, säger hon, kan hon dricka in skönhet; hennes själ skulle fyllas av skönhet och hennes ansikte skulle återspegla dess glädje. Jag måste i enkla ordalag förklara för henne sådana saker som diffust ljus, toner och valörer, och varför den svala renheten i min ateljé åt nordost, där man ej har någon distraherande utsikt alls, är den enda dager, i vilken man lämpligen kan måla ett människoansikte. Jag misstänker, att hon ej riktigt tror mig. Antingen är det för besvärligt att flytta alla målargrejerna till salongen, eller också är jag en sådan där otrevlig människa, som inte tycker om sol. Därför har hon ett litet gäckande småleende på sitt ansikte — från min synpunkt det mest förtjusande uttryck hon kan ha, fast hon ej vet det — och gäspar och undrar högt,

varför hon någonsin samtyckte till att undergå en så ointressant procedur. Hon kan ju ej ens se, vad jag gör. Jag ställer en svängbar spegel bakom mig, så att hon kan se både sig själv och duken. Hon är bestört. Ingenting som liknar henne kan någonsin framkomma ur detta kaos av kludd och smörja — den allvarliga, ärliga grundval på vilken jag vill leva och dö. Varpå jag svänger på spegeln, så att hon får fröjda sig uteslutande åt sina egna upproriska drag.

Något annat för henne obegripligt är mitt tyranniska dräktval. Hon ville sitta för mig i en aftontoalett i grönt och koppar och brons, vari hennes lilla person, sedd i elektriskt ljus och mot en färgprålande fond av andra kvinnor, tog sig synnerligen magnifik ut, medan den i det kalla, hårda ateljéljuset verkar grönt, koppar och brons och intet vidare.

»Hur», frågade jag, »skulle jag kunna få fram guldets ert hår och det gröna i edra ögon och de rosa- och kopparfärgade tonerna i er hy, som är så ömtålig som en persikas, om jag skulle dölja alltsammans med denna barbariska grannlåt? Jag skall måla furstinnan Nadia, inte en modeplansch att reklamera med för monsieur Poireneux — må hans själ aldrig finna frid!»

»Ja, då vill jag ha min malvafärgade klädning.»

»Som suger all färgen ur er. Ni tar på er den svarta klänningen ni hade i förra veckan.»

Vi disputerar. Hon ger mig fula namn. Men jag är envis.

»Mina pärlor vill jag ha på mig.»

Hennes pärlor äro historiska. Stackars liten, dem lever hon på — säljer en åt gången, så att den ryktbara colliern undergår en ödesdiger förminskning, alldeles som *le peau de chagrin* i Balzacs berättelse.

»Om furstinnan tror, att jag tänker öda min dyrbara tid...»

»Dyrbara tid — äsch! Ni roar er ju dagen lång.»

»Om ni tror, sade jag strängt, »att jag tänker öda den dyrbara tid, som jag kan ägna åt min egen förströelse, på det löjliga och ytterst besvärliga arbetet med att måla pärlor, av vilka var och en har sin speciella lustre, så misstar ni er storligen. För resten har de intet illustrativt värde. Och» — detta som svar på en grimas — »om man målar er hud på rätt sätt, så tar sig varje pärla i världen futtig ut i jämförelse med den.»

»Flatteur, va! Ni vill bara slippa ifrån besväret.»

Vi hade båda rätt. Vi skrattade. Vi äro de bästa vänner i världen.

»Vad ni däremot kan få sätta i ert liv är er underbara stora jadebrosch.»

Till första sittningen kom hon ödmjukt med klänningen i en kappsäck. När hon kom in i ateljén, tog jag henne fram till spegeln.

»Se på er själv.»

»Stackars lilla spöke», sade hon sorgset.

Jag bryr mig ej om vad hon tycker. Det är jag som målar henne. Hon är utsökt. Jag önskar jag kunde måla henne med ord. Hennes hårs rena, bleka guldton — litet ostyrigt på grund av dess finhet, ögonbrynens ljusa bronsfärg, där de skugga de stora ögonen, vilka, alltefter belysning och sinnesstämning, på förtvivlat oåtergivligt sätt skifta från hasselbrunt till grönt, hyn som än är den rent blonda, än solvarmt persikofärgad, ansiktets fina, litet breda kontur med de höga kindbenen, den spotska unga munnen med de fylliga läpparna, den vackra hakan och det lilla huvudet på den vackra halsen, som övergår i axlarnas och bröstets fina kurvor. För att ännu en gång begagna samma ord: en vacker varelse, avkomling av de frisiska horder och de tartarstammar, som skapat de senaste århundradenas ryss. Och ändå är hon ingen bräcklig, guldhårig älva. Fastän smärt är hon beundransvärt kraftigt byggd. Hennes hull hävdar sig på ett sätt, vari blygsamhet

och yppighet höviskt tävla om att lämna varandra företräde...

Skön? Jag vet inte. Hennes upproriska näsa besitter en viss trubbighet, som skulle diskvalificera henne i en klassisk skönhets tävlan. Och ändå gör den henne fascinerande i en målares ögon, denna infernaliska lilla näsa med dess tipp, som pekar upp i vädret och fördärvar ansiktets fulländade modellering... Den tillika med hudens sällsamma färgnyanser i oliv, persika och pärlemor. Och de skiftande strålar av fröjd och skuggor av vemod, som flyga över hennes ansikte, äro blott utslag av växlande framgång och nederlag i en sällsam strid i hennes själ.

Vem är hon? En änka. Hjältinnan i en rysk tragedi, som kommit att gälla som alldaglig. Gift ung, ett barn blott, under kriget, lyckades hon i likhet med många andra kvinnor undkomma med sina juveler från det land, där hennes make blivit mördad och hans egendom konfiskerad. I fjol fann hon en varaktig tillflykt hos sin moster, som i ett skönt förflutet äktat en italiensk legationssekreterare vid hovet i S:t Petersburg, Marchese della Fontana. De ha en villa i Cannes, vid Croix de Garde. Han är en liten skrynklig herre, hon, marchesan, verkar mest av allt sjöman till häst. Villan är ledsam och fuktig utom sent på kvällen, då allt möjligt galej pågår där, och Nadia verkar blomma, växande bland mossor och lavar. Jag måste ävenledes omtala, att Nadia befinner sig i början av tjugutalet, ungefär vid samma ålder som min styvdotter, Dorothea.

Men vi återvända nu till porträttet, det enda jag befaltar mig med, ty vad har jag, utom såsom konstnär, att göra med tilldragande unga kvinnor?

Hon har blivit van vid sin egen spegelbild i den svarta klädningen med det kolossala kinesiska vidundret, skuret i jade av härligaste färg, fäst vid livet. Det är ett motstycke till hennes ögon. Där sitter hon, idel guld och grönt och pärlemor med svart som kontrastverkan.

»Vad tycker ni?» frågar jag.

»Pas mal» — men hon är synbarligen nöjd med sig själv.

»Ni medger, att till och med en man någon gång kan ha rätt.»

»Det medger jag inte alls. Ingen man har någonsin rätt. Det är konstnären, inte mannen, jag böjer mig för.»

En gång frågade hon:

»Vad tänker ni göra med porträttet, när det är färdigt?»

»I år tänker jag ställa ut det på Kungliga akademien i London. Sedan kommer jag att ödmjukt lägga det för edra fötter.»

Hon gav älskvärda uttryck åt sin tacksamhet, men därbakom märktes tecken till nervositet. Vad skulle hon, en stackars liten vägfarserska, som bodde i koffert, göra med ett porträtt av sig själv, tre fot gånger fyra i storlek?

»Prinsessan kan ju hänga upp det i Villa Miranda.»

Hennes ögon smalnade, medan hon såg på mig.

»Edra tavlor är värda en hel hop pengar.»

Jag gjorde en gest, som med passande anspråkslöshet antydde mitt värde ute i marknaden. Hon nickade bekräftande.

»När jag reser, tar jag mina tillhörigheter med mig. Jag lämnar inte kvar dem i Villa Miranda.»

»Ni menar markisen?»

»Jag menar», sade hon, »att ni skall hänga tavlan var ni vill i ert hem och ge mig lov att komma och titta på den när jag vill.»

»Min furstinna», sade jag, »detta hus är edert och allt som däri är.»

Med en sarkastisk grimas citerade hon det spanska uttrycket: »A la disposition de Usted.»

»Om ni inte aktar er», skrattade jag, »så skall jag ställa den till er disposition på ett mycket rättframt engelskt sätt — och då blir vi båda djupt bedrövade.»

»Å! Vad menar ni?» replikerade hon road.

»Vad som helst, bara ni sitter still, medan jag målar er.»

Jag steg upp och smög mig med porträttmålarens kattsteg kring duken, granskande den från alla håll.

»Den uppstudsiga har fått sin näpst», anmärkte hon.

»Definitivt», sade jag.

Jag satte mig åter. Hennes näsvisa näsa ville ej bli riktig. Ett penseldrag kom den att verka vanskadad, ett annat gav den en klassisk kontur, som tog bort all porträttlikhet. Jag avlägsnade näsan helt och hållet, i det jag hoppades på kommande ingivelse, lade pannan i dess djupaste rynkor och tog itu med guldets i hennes hår. Hon var imponerad, trodde, som de flesta modeller göra, att jag hade uppmärksamheten fäst på något svävande uttryck över munnen eller ögonen, och satt orörlig som en bildstod. När sittningen var över, kom hon fram för att skärskåda framstegen. I hennes ögon funnos inga sådana. Det var tvärtom tillbakagång, beroende på den utplånade näsan.

»Och för det här har jag satt till hela denna härliga solskensförmiddag, när jag kunde varit ute och gått med min hund på Croisette. Viens, Chouchou, och titta vad monsieur har gjort med din matte.»

Chouchou, en sarkastisk, orangefärgad pekingesare, som legat och sovit på en kudde långt därifrån, reste på sig vid kallelsen, gäspade och lade sitt lilla lejonhuvud på sned. Hon knäppte med fingrarna.

»Viens!»

Men han ville ej. Kinas himmelska hund tillåter ingen dödlig att föreskriva honom hans göranden och låtanden. Det enda han gjorde var att vifta över ryggen med sin högtidliga ekorrsvans. Hon tilltalade honom på franska.

»Kom hit, säger jag! Var det för detta, som jag tog dig med från Ryssland och från bolsjevikerna, som skulle dödat dig och ätit upp dig?»

Han lade ånyo huvudet på sned, denna gång i annan vinkel lik en som bespottade varenda Lenin och Trotsky i denna värld. Mitt i allt det mörkbruna, alldeles nedanför de ironiska svarta ögonen glimmade hans lilla svarta

mongolnos... Här talas om hertigens av Wellington örn-näbb, om Cyrano de Bergeracs fantastiska luktorgan, Cleopatras utstuderat högfärdiga näslinje — ingen näsa på jorden skulle kunna uttrycka ett sådant fullmått av förakt som Chouchous nos.

»Min kära furstinna», sade jag, i det jag fick en plötslig ingivelse, vars källa jag ej kunde gissa, »tag nu Chouchou i knäet och sitt i tio minuter till. Kanske», tillade jag med en oblyg lögn, »kan jag måla dit honom med.»

Förtjust nappade hon till sig det bedårande kreaturet från dess kudde, återvände till sin stol och poserade på nytt. Och ännu en gång började jag arbeta på hennes lilla föraktfulla mongolnäsa.

Hon satt där, blid och belåten, och trodde, att jag målade av Chouchou emot hennes svarta liv. Stackars barn, hur skulle hon kunna veta, att hundporträttering är en yrkesgåva? Medan hon tryckte honom mot sitt bröst, i vad hon ansåg vara hans mest intagande attityd, höll jag på med hennes näsa.

Tiden gick.

In trädde, i kanariegul väst och svarta ärmor, min betjänt, François.

Klockan var ett, och Amélie (min kokerska — och hans hustru) undrade, om hon finge servera den *déjeuner*, som varit bestämd till halv ett.

Var klockan ett? Furstinnan Nadia reste sig förskräckt med den förargade Chouchou i famnen, där han framskällde sitt gastronomiska välbehag över tidens flykt.

»Faster äter ju också lunch klockan halv ett. Varför sade ni inte till mig?»

Jag framförde mina ursäkter och erbjöd henne plats vid mitt enkla bord. Åtminstone var det solsken i det vin jag kunde sätta fram för henne, och från matsalens fönster syntes intet annat än blått hav och himmel. Hon var hungrig och antog min inbjudning. Hon var kvinna och som sådan nyfiken på detaljerna i en ensam mans hushåll, och skulle

därför ha antagit min inbjudning under vilka omständigheter som helst. Vi hade en förtjusande lunch tillsammans. Hon spred ett endast alltför sällsynt behag över den ensamme mannens bord. Frigjord från ateljéns nödtvungna stillhet och medvetandet om sällsamma skapelseprocesser, blev hon munter och glad, pladdrade pikanta detaljer från societetslivet i Cannes' villa- och kasinodöme samt åt och drack med den ungdomliga aptit, som verkar så tilltalande på en till åren kommen värd.

Under måltiden bekände jag, att jag övergivit tanken på att måla Chouchou.

»Var det bara för att hålla mig lugn?»

»Ja, det var det.»

Nu uppstod naturligtvis en dispyt om mannens cyniska svekfullhet och kvinnans mera subtila list. I den förra befanns inmängd en viss brutalitet, något av ohyfsat aprilnarri. Till exempel nu den här förevändningen med henne och hunden.

»Skäll på den otäcke mannen», befalld hon.

Pekingesaren på stolen vid hennes sida tittade upp med sina kalla, glasklara ögon. Sedan han inlagit en välsmakande och riklig lunch, befattade han sig ej vidare med människornas ytliga nycker. Vi skrattade båda, lätta om hjärtat. François serverade kaffe och likör. Nadia tände en cigarrett.

Jag kommer alltid att förbinda Nadias graciösa cigarrett-ländning med Den Förargliga Händelsen.

Just i det ögonblicket fick jag nämligen höra en otålig röst jämte något som lät som knuffar och brottnings utanför, varpå en dörr rycktes upp och en gigantisk ung man visade sig, bakom vilken framskymtade den gestikulerande François. Den gigantiske unge mannen hade på sig en rundkullig hatt, som jag till och med i detta ögonblick av bestörtning lade märke till var för liten för hans huvud, samt höll i handen ett det uråldrigaste exemplar av kapp-

säck jag någonsin sett. Samtidigt med hans inträde i rummet reste jag mig med ett:

»Vad i helvete...?»

Han avbröt mig tvärt.

»Det här är välan morbror David, eller hur. Den hära karlen ville ta väskan min. Jag vill inte lämna den ifrån mig förrän jag är säker.»

Han log — ett brett, avväpnande grin. Tydligen hade han ej förlorat humöret i debatten med François. Han ville endast förvissa sig om sin rättighet att stiga på, och detta på det mest gemytliga sätt i världen. Jag återkallade i dimmig hågkomst en liknande typ i väntsalen på en liten järnvägsstation i Texas för flera år sedan, vilken med samma fångrin kommit framdrivande till mig och bett att få låna skämtsidan i den söndagstidning jag höll på att läsa. Texasmannens bredskyggiga hatt var för liten för honom. Liksom Texasmannens voro också min gästs kläder urvuxna och urblekta, hans linne trådslitet, hans grova händer översållade av fräknar. Jag rynkade pannan. Men han stod där som den genomskinliga uppriktigheten själv och bara grinade.

»Min gode man», sade jag, »det här är något misstag. Ni har kommit till orätt ställe.»

Han såg sig omkring liksom för att identifiera platsen och skakade på huvudet.

»Det var tråkigt, om jag det har gjort, hänn. Jag trodde hänn var min morbror, David Fontenay.»

»Jag är Mr Fontenay», sade jag, »men vem tusan är ni?»

»Jag är Amos Burden», sade han, »och mor min är död, och jag har just kommit hit från Australien.»

»Herregud», sade jag, och för att få tid att samla mig fortfor jag: »Tag av er väskan — jag menar hatten — och sitt ned.»

Min tankeförmåga, som satts i gång, började nu fungera. Det här måtte vara en son till min syster Dorcas, som rymde med den kringvandrande predikanten. Ett dunkelt

minne, en tillfällig mening i ett tjugufem år gammalt brev flög genom min hjärna, ett brev från Muriel till mig i Paris: »Dorcas förefaller lycklig på något besynnerligt vis. Hon skriver att hon har en baby.» Från den dagen till nu hade jag ej hört något vidare om babyn. Jag hade glömt bort, att det någonsin funnits en baby. Dorcas hade blivit ett dimmigt begrepp, skild från allt det reella i min existens. Nu var hon tydligen död, stackars kvinna, och detta var hennes son, möjligen den baby som i en flyende sekund korsat min väg.

Under den korta tidrymd, varunder jag samlat mina tankar, hade han ställt ifrån sig kappsäcken på golvet, satt sig själv på en stol, den han något bullersamt dragit fram från väggen, och placerat sin rundkulliga hatt på lunchbordet. Nadia, som fortfarande bar sin svarta aftontoalett — hon hade varit alltför hungrig att byta om — satt tillbakalutad i stolen och iakttog honom road genom rökmolnen från sin cigarrett. Innan jag hunnit yttra något mer, såg jag, hur han mötte hennes blick och stirrade på henne. Tvivelsutan var hon något för en antipod att stirra på — detta i betraktande av tiden på dygnet, klockan två e. m. Jag hade aldrig förr satt mig in i tiders och årstiders stränga konvensansbud. I ateljén var hon uteslutande modell, på kvällen var hon en fulländat klädd dam av värld. I denna januarimiddags gyllne dager verkade hon helt och hållet naken med undantag av den svarta chiffon-slöja som nätt och jämnt dolde hennes bröst.

Som jag sade, stirrade den unge mannen på henne med öppen mun; därpå vände han sig mot mig med uppspärade blå ögon och log brett. Han sträckte ut sin långa arm och pekade:

»Är det moster?»

Hon rodnade ända upp till det blekgyllne hårfästet, mindre, skulle jag tänka mig, av sårad blygsamhet än av ansträngningen att behärska sin munterhet. Jag hämtade mig snabbt.

»Detta», sade jag på något som jag anser som mitt mest imponerande sätt, »är furstinnan Ramiroff. Får jag kanske föreställa Mr Amos Burden för furstinnan?»

Han steg ej upp från stolen, som han dragit intill bordet, utan stirrade endast på henne liksom överväldigad av titeln. Hon böjde sig fram med utsträckt hand och all tänkbar förtrollande malice i ögonen. Plötsligt grep han hennes hand med sin stora labb.

»Hur står det till me' frun?»

Han höll henne fast, tills jag såg hennes drag förvridas av smärta. Under tiden sökte sig en orolig tanke i hans hjärna uttryck.

»Ursäkta, jag skulle kanske sagt Eran kungliga höghet.»

Hon log vackert, medan hon försökte frigöra sina klämda fingrar.

»Jag skall säga er precis vad ni skall kalla mig för, bara er morbror låtit oss bli litet mera bekanta.»

Nu fick jag anledning att knyta vid.

»För det första får ni lov att komma med bevis för att jag är er morbror, unge man.»

Han släppte Nadias hand och betraktade mig med mera överseende än harm.

»Ni är ju Mr David Fontenay, är ni inte det?»

»Jo», sade jag.

»Och ni hade en syster, Miss Dorcas Fontenay, som gick sta' och gifte sig med min far, Mister Ezra Burden. Och henneses far var pastor Edward Fontenay, som bodde i Great Shepperton, Somersetshire?»

»Det var han, det», sade jag.

»Då är ni min morbror», sade han välvilligt, »och vad tjänar det då till att säga något mer om saken?»

»Nej, det säger jag med!» utbrast Nadia med ett kristallklart skratt. »Ni har den mest förtjusande morbror i världen. Jag bara önskar jag hade en likadan själv.»

»Jag önskar han ville ge mig något att äta», sade Amos. »Jag har inte fått något i mig sen klockan sju i morse.»

Jag ringde på klockan och befallde François att säga till om mat åt Monsieur samt ävenledes borttaga Monsieures rundkulliga hatt från bordet. Nadia passade på att be honom skicka upp hennes kammarjungfru från toaletterummet. Amos betraktade honom misstänksamt, när han försvann med hans tillhörigheter.

»Jag har ett brev här», sade han och grävde fram ett dylikt ur en flottig plånbok. »Mor skrev det alldeles innan hon dog. Hon sa' jag skulle ge morbror det.»

Jag öppnade brevet efter att med en blick på Nadia ha inhämtat hennes tillåtelse. Det var avsevärt långt, men det var verkligen från min syster Dorcas. Hövligheten förbjöd mig att läsa det omedelbart, varför jag stoppade det i fickan. I varje fall syntes det icke vara något tvivel om att denne jättelike unge vilde verkligen var min systerson.

»När dog din stackars mor?» frågade jag i mera försonlig ton.

»För fem månader sen.»

»Kära hjärtanes», sade jag. »Det var ju sorgligt. Men» — detta efter en paus av förvirring — »hur bar du dig åt för att få tag på min adress?»

»Genom moster Muriel. Jag skrev till henne, genast det hände.»

»Men hur kunde du veta, att jag var här?»

»Folk finns väl vanligtvis där de bor, eller hur?»

»Jag kunde varit i England, menar jag.»

Furstinnan skrattade, släckte sin cigarrettstump i askfatet och reste sig. Jag steg naturligtvis också upp. Amos satt kvar.

»Furstinnan tänker gå.»

»Jaså», sade han.

Hon log älskvärt mot honom.

»Nej, stig inte upp. Ni måste vara trötta efter er långa resa från Australien.»

Och hon försvann genom dörren, som jag höll upp för henne.

Jag följde henne ut i hallen och betraktade henne med den rynkade panna, som uttrycker behov av medlidande.

»Detta är ju förskräckligt», sade jag.

»Det är hänförande!» utbrast hon. »När får jag komma hit och leka med den?»

»Aldrig», sade jag.

Hon knyckte på nacken, vinkade farväl och trippade uppför trappan till kammarjungfrun, som skulle sätta på henne en anständig förmiddagstolett.

»Unge man», sade jag, när jag steg in i matsalen, »mig tyckes, att det är åtskilligt med saker, som du behöver lära dig.»

»Mor sa' att jag skulle resa över hit och lära mig dem», svarade han vänligt.

»Det första är, att du inte får sitta kvar på din plats, när en dam stiger upp.»

»Jaså», sade han. »Jaha. Det ska jag försöka lära mig.»

»Du kanske vill tvätta dig före lunchen?» frågade jag.

»Varför det då? Jag tvättade mig i morse.»

Denna gången var det jag som sade: »Jaså.»

François infann sig med första delen av måltiden.

»Vad önskar Monsieur att dricka?»

»Té», sade han.

»Inte vin eller whisky och sodavatten...?» sporde jag.

»Har aldrig i mitt liv smakat så'na där syndigheter.»

Jag lät uttrycket passera. Vår bekantskap var av alltför färskt datum, för att jag skulle börja resonera nykterhet med honom. Han kastade sig glupskt över maten och hade slukat två stekta ägg och ett kuvertbröd, innan jag nått och jämnt hunnit få syn på dem. Därpå gick han löst på ett stort fat med skinka, rostbiff och köttpastej.

Medan han åt, rökte jag betänksamt en cigarr och iakttog honom.

Otymplig som han var, såg han dock inte illa ut. Hans tunga och grova drag upplystes av ett par barnsligt oskuldsfulla blå ögon, innanför vilka glimmade något, som

möjligen kunde vara en skarp intelligens. Håret var svart och krusigt, stod rätt upp från huvudet men föll ned i en våg över hans panna. I likhet med händerna var hans ansikte blankbränt av solen över ett helt livs fräknar, så att det var omöjligt att avgöra hur hans hy ursprungligen sett ut. Hans axlar voro stora och breda, och nedanför de urvuxna ärmarna framstucko tjocka, hårbevuxna handleder.

Antingen var han för utsvulten för att tala, eller också hade han ej för vana att tala, medan han åt. Först när François kom med téet — det finaste kinesiska, som jag och de av mina vänner, som uppriktigt älska mig, bruka smugla från England — och han smuttat därpå, talade han.

»Vad är det här för något?»

»Té.»

Hans anletsdrag uttryckte ogillande.

»Begriper ni er inte på att laga té här i landet?»

Jag mindes en del ungdomslektyr om vilda äventyr på australiska landsbygden.

»Jag är rädd att vi inte har någon gryta.»

»Kunde just tänka mig det. Och så har det inte dragit.»

»Jag tror jag förstår», sade jag. Han ville ha svart ceylonvara, sirapsaktig, kraftig, kokad i gryta och lämnad att stå och draga i timtal. Han skulle få sin smörja — han som haft den oförsyntheten att kalla mitt vin för syndighet.

»I morgon skall du få té, som jag tror du skall gilla.»

Han höjde på ögonbrynen och smålog brett och oskuldsfullt.

»Ska jag inte få nå'n kvällsvard då?»

»Dricker du té till kvällen också?»

»Jaa då!»

För att nu gå historien i förväg några timmar, så kan jag omtala, att jag vid middagen gav honom, vad hans strupe åstundade. Brygden i fråga skulle tagit död på det mest förhärdade mödramöte i en engelsk landsförsamling.

Han smackade och förklarade att det var gott. Hans innandöme måtte vara lika bastant som hans biceps.

Som jag sagt, åt han kopiösa mängder kallt kött. Jag observerade, att han spottade ut sin första tugga potatis-sallad, alldenstund den okända oljan icke tilltalade hans gom, och när han kom till den nyskurna trekanten Gruyèreost, färsk och med små daggdroppar i hålen, trodde jag, att han även skulle undvika denna. Men han tyckte om den och skar av det ena stycket efter det andra, som han stoppade i munnen med fingrarna, ända tills han slukat alltsammans. När François kom in med kaffet — som den förträfflige upppassare han är, beräknar han noga tiden — blinkade han som en berusad mot den tomma plats, där han nyss ställt ett halvt kilo Gruyèreost. Men han är väl disciplinerad och hämtade sig genast.

»Monsieur, désire-t-il du café?»

Amos såg på mig och visade med tummen frågande på den fina koppen — jag har en utsökt sèvrèsservis.

»Kaffe», sade jag. »Jag hoppas du tycker det är starkare än téet.»

»Ä, håll i mig», sade han skrattande. »Kallar ni människor det här för kaffe?»

Han sväljde det. Hans strupe måtte varit beklädd med tredubbel plåt, ty Amélie skulle förr dö än servera kaffe, som ej var tillfredsställande till sin temperatur. Han grinade ånyo.

»Det smakte bra», medgav han. »Men jag vill ha mer. I en stor kopp. Stor.»

Han såg upp på François och antydde med händerna ett käril av ungefär samma storlek som ett gulfiskakvarium.

François riktade till mig en stum fråga. Jag sade till honom på franska:

»Ta en av les bols, som ni och Amélie dricker ert café au lait i om morgnarna.»

François avlägsnade sig i den tron att världen blivit galen. Efteråt fick jag höra, att han sköt skulden på kriget.

Min systerson Amos lutade sig tillbaka i stolen med en suck av välbefinnande.

»Jag hoppas du tyckte om lunchen», sade jag.

»Ja tack, morbror David», svarade han. »Det var ett ordentligt skrovmål.»

Jag sköt en ask med cigaretter mot honom och öppnade mitt cigaretui.

»Nej, jag röker pipa.»

Han tog fram pipa och tobakspung och snart förpestades azurkusten av en vidrig stank. Det var en underskön dag, och de stora glasdörrarna i sydöst stodo på vid gavel. Jag reste mig och slog upp fönstren i väster, genom vilka mistralens milda andedräkt fläktade. Därpå valde jag omsorgsfullt en stol, som icke befann sig mitt i korsdraget — jag ber mina läsare erinra sig, att jag odlar den fullkomliga egoismen — och tilltalade honom med huldhet på följande sätt:

»Min käre vän. För en eller ett par timmar sedan var jag praktiskt taget okunnig om din existens. Vill du nu vara så vänlig och tala om för mig, varför du kommit hit, och vad jag kan göra för dig.»

Man kan knappast begära, att jag skulle sluta min nyfunne systerson till mitt bröst; i blott och bart systerskap finns ingenting ägnat att sätta hjärtats strängar i någon våldsammare dallring. Och denne specielle systerson, som genom att lägga sin avskyvärda hatt på mitt lunchbord, på tallriken utspotta en osmaklig potatis samt rata mitt utsökta kinesiska te — för att nu ej tala om hans uppförande gent emot damer, hans ogrammatikaliska sätt att uttrycka sig, hans nervpinande dialekt, en blandning av Whitechapel, Greenocks gränder, New York Bowery och Sydneys Larrikinkvarter — förrådde en bottenlös okunnighet om sällskapsskick, var icke den som kunde väcka ens hjärta medelst familjestolthetens basunstöt. Som en monstruös kalamitet hade han kommit nedramlande i min

prydligt inrättade tillvaro. Jag betraktade honom med den svartaste och bittraste ovilja.

Men mitt utvärtes urbana väsen är jag förvissad om att man måste godkänna.

TREDJE KAPITLET

Jag borde vetat om att han skulle komma. Jag hade blivit förberedd av min syster Muriel — hon som gifte sig med min gode vän, nuvarande biskopen av Bradbury. När hon fick veta, att Dorcas avlidit — systrarna hade uppehållit en minimal brevväxling, ett brev vart femte år eller så omkring — hade Muriel skrivit till mig. Men ack, i mina strävanden att uppnå den fullkomliga egoismen har jag aldrig förmått bemanna mig till den ansträngande självupppoffringen att tolka Muriels brev. Jag har tidigare berättat, hurusom Muriel, den intellektuella, första gången upptäckte gemensamma intressen med sin blivande man i en avhandling om kyrkskrudar. Hon var även en auktoritet i fråga om mässböcker. I sina unga dar föreföll hon att vara en postum avkomling av gotikens renässans. Hon övertrumfade Pugin,* som låg i sin grav långt innan hon blivit född, i sin entusiasm i att återuppliva döda och försvunna gotiska ting. Allt detta var ju mycket oskyldigt. Hennes förträfflige make så att säga knackade av henne stenornamenten och de fantastiska vidunderhuvudena, och hon blev en idealisk hustru och moder. Men en sak kunde han aldrig råda bot på — den handstil hon åt sig uppfunnit under den där gotiska tiden. Hennes manuskript voro vackra, de voro prästerliga, de liknade pergament från elvahundratalet, jordabrev, parlamentsakter, allt vad ni vill,

* A. W. N. Pugin (1812—52) engelsk arkitekt, framstående förkämpe för gotiken, byggde gotiska kyrkor i England och kolonierna, medverkade vid byggandet av parlamentshuset i London och utgav åtskilliga arbeten om gotisk arkitektur.

som man kan gå och rådfråga i riksarkivet. Om man kände till kursivstilen, var allt gott och väl, om man inte kände till den, förblevo hennes meddelanden gåtor. Fast jag nu verkligen tillägnat mig denna esoteriska kunskap, har jag sällan försökt dechiffrera hennes epistlar. Den omständigheten, att hon skrev en stil med starka, djärva drag, gjorde mig viss om hennes goda hälsa. Behövde jag någon särskild upplysning, skrev jag till Tom, biskopen, som omgående sände mig ett dikterat maskinskrivet svar lika klart som hans egen sinnesförfattning.

Muriel hade verkligen bebådat Amos' ankomst. Jag letade reda på hennes brev, och där fanns mycket riktigt nyheten hon fått från Australien och som legat oläst och väntat på mig hela tiden. Jag försökte förklara detta för Amos, men de enda ord jag kunde få ur honom voro:

»Tänka sig att folk får brev och inte gör sig besvär med att läsa dem!»

»Min gosse», sade jag, medan han rökte sin gräsliga pipa och drack svart kaffe ur sin franska allmogeskål, »jag har träffat hundratal australiensare i mina dar, men jag har aldrig stött på någon, som varit riktigt likadan som du. För allt i världen, tala om för mig litet om dig själv.»

Min uppfattning visade sig riktig. Australiensaren av god familj — och Fontenays äro av lika ädelt blod som någon i England — har uppfostran och bildning. Han talar konungens engelska. Även de bråkiga frivilliga, som jag träffat under kriget, visade finare påbrå. Min systerson Amos var mig en gåta.

»Vore det inte bäst att först läsa mors brev?» sade han.

Detta var naturligtvis det enda mänskliga, vettiga och förnuftiga jag kunde göra. Jag tog upp brevet ur fickan. Minnen från barnåren väcktes till liv vid anblicken av den klara, spetsiga, oaffekterade stilen. Den var så mycket tydligare, som hon tydligen gjort sig särskild möda, som en person gör, vilken ej är van att hantera pennan.

»Vet du, vad det står i brevet?» frågade jag.

»Nej. Mamma brukade aldrig säga så värst mycket.»
Jag vecklade ut det och läste:

»Käre Broder David —»

Tilltalsordet fyllde mig med en besynnerlig känsla av avlägsenhet. »Käre David» — gärna det. Till och med »Min käre broder». Men »Broder David»! Jag kände inte igen mig själv.

Fortsättningen löd:

»Jag har ej skrivit till dig förut, emedan du var ett barn, när jag lämnade hemmet, och ditt hjärta var ej väckt av Vår Herres Jesu Kristi nåd. Hurudan du nu är, vet jag icke, men jag hoppas och beder allvarligt, att du måtte funnit frälsning liksom jag och visshet om evig gemenskap med Gud. Min käre make fann frid för många år sen, och som han ej har några släktingar i livet och jag snart går att förena mig med honom, är du den ende levande manlige släkting, till vilken jag kan skriva rörande min son, Amos. Läkaren, som i går besökte mig efter en lång och tröttsam resa upp genom landet, sade, att jag lider av livsfarlig blodbrist samt föreskrev behandling och läkemedel, som jag ej kan skaffa mig på denna vilda och ensliga plats. Alltså äro mina dagar räknade. Efter ett långt och mödosamt liv är jag redo att skåda min Frälsares, Herrens Jesu Kristi ansikte.

Jag kan ej tänka mig annat, än att vår käre faders son, vilka felaktiga dogmer han än må ha uppfostrats i, är en god kristen, och det är i denna tro, som jag till honom anförtror min ende son, som jag gjort mitt bästa att behålla obefläckad av världen.

Jag finner det svårt att uttrycka mig, då jag i så många år levat skild från vad vi under vårt världsliga liv plägade benämna civilisationen. Orden komma långsamt, och jag är mycket svag och trött och längtar efter den eviga vilan i Herrens armar. Vad jag ville säga är detta.

I går, när jag gissat mig till min dom från läkarens läppar, låg jag vaken hela natten och tänkte på min gosse Amos och prövade mitt samvete för att komma till insikt om huruvida jag gjort min plikt mot honom eller ej. En Röst kom till mig, som sade, att jag icke gjort det. Att jag, genom att behålla honom hos mig i vildmarken under förevändning av att skydda honom för världens frestelse och synd, handlat av själviska bevekelsegrunder. Allt sedan hans käre fader dog, har jag fostrat honom i Herrens fruktan, men på grund av det oavbrutna arbete, som varit vår dagliga lott sedan vi kommo i besittning av vårt första stycke mark, har han ej fått någon annan uppfostran. Och nu säger mig mitt samvete, att jag syndat genom att brista i mina plikter gent emot min son, och i min ånger finner jag nu förvissning om Guds himmelska förlåtelse.

Amos är tjugufem år gammal. Han har aldrig varit borta från Warraranga, han har aldrig sett en stad, ej ens det fattiga lilla samhället Jacksonville, dit en av våra karlar begav sig för att hämta doktorn. Rösten säger mig, att det ej är rätt, att han skall stanna här hela sitt liv utan att underkasta sig världens ordning. Ty när jag gått bort och mitt inflytande försvagas, kan det hända, att han av de råa män, som arbeta hos oss, frestas att söka slädernas nöjen och omväxling. Jag vill mycket hellre efter min död sända honom till Europas stora värld under säker ledning, och jag känner ingen annan ledning än din, käre broder David.

Om han vore fattig på denna världens goda, skulle min stolthet ej tillåta mig att hemställa om en sådan ynnest, men tack vare den eviga barmhärtigheten ha vi uppnått betydande välstånd. Jag äger många kvadratmil odlingsbar mark och betesmarker samt nötboskap och får i mängder, som ni ej kunna göra er en föreställning om i England. Jag har släpat ut mig för min älskade son och nästan utan att tänka på det satt in pengarna på banken. I denna

stund, när jag skriver detta, har han ingen aning om att han är en förmögen man. Undan för undan har jag sparat. Utom jordegendomen och kreatursbesättningen och skördeprodukterna, vilket allt nu, under Amos och mig, skötes av Joseph Judge, en nära vän till min make och en hängiven kristen, torde ungefär femtiotusen pund vara insatta på Australiens republikanska bank.»

Vid detta ställe drog jag djupt efter andan och kastade en blick på den ovärdade arvtagaren, som med armbågarna stödda mot bordet betraktade mig med sina milda, oskuldsblå ögon, allt under det han rökte sin snuskiga pipa.

Jag läste vidare:

»När jag, affärskvinna som jag är, gjort mitt testamente, varigenom han ärver hela min förmögenhet med undantag för en del (en fjärdedel i egendomen) som avsatts åt Joseph Judge och ett par donationer, blir Amos en rik man, hur rik kommer han ej att få veta förrän efter min död. Det är min allvarliga önskan, att han skall lära sig att använda sin rikedom till Guds tjänst, men utan att han får den uppfostran och den kännedom om världen, dess snaror och dess faror, som jag i brottslig försummelse icke givit honom, inser jag ej, hur han gärna skall kunna göra detta...»

Här slutade första delen av brevet. Under ett två dagar senare datum återtog hon:

»Jag har talat med Amos och givit honom mina befallningar, som han lovat att troget utföra.»

Denna mening var skriven med hennes gamla, spetsiga handstil och med otaliga darrningar, som vittnade om den döende kvinnans okuvliga vilja. Men det som därefter följde övergick småningom till att bli oläsligt. Hon skrev, ända tills krafterna sveko henne, och slutet utgjordes av meningslösa kråkfötter. Men vad hon skrivit var tillfyllest-

görande. Han hade lovat att fara till Europa på fem år, uppsöka mig och ställa sig under min ledning. Därefter följde ingenting annat än halvt oläsliga, osammanhängande meningar om den kalvinistiska tron, i vilken hon levat och dött.

Jag stoppade brevet tillbaka i fickan.

»Din mor måste ha varit en storartad kvinna», sade jag.

»Jag har henneses fotografi. Vill morbror se det?»

Han tog fram sin flottiga plånbok och fiskade fram ett kort.

»Det kom en karl i fjol, som tog fotografier. Han sa', att han hade stor affär i Jacksonville. Jag tycker det är bra.»

Bra! Utan tvivel. Men mig uppskakade det grundligt. Vad var jag — fjorton år? — när Dorcas rymde hemifrån. Jag hade mina gosshågkomster av henne — en högvuxen, livlig flicka med frisk hy, en vanlig ung dam, klädd enligt den tidens mod. Nju höll jag i handen bilden av en mager, utsliten äldre hjälphustru med håliga kinder och iförd en illasittande tryckt bomullsklädning. Hennes glesa hår var uppsatt i en tunn knut på bakhuvudet. Händerna, som tydligt syntes mot kjolen, voro knotiga av grovarbete... För min inre syn skymtade min andra syster, Muriel, sådan jag senast sett henne under den gångna hösten — fräsch och utan en rynka, med fylliga armar och skuldror, som höjde sig (precis inom de gränser för det passande, som utstakats för hustrur till moderna biskopar) ur rosa chiffon och med stora, tjocka pärlor kring halsen. Men Dorcas! Liknande porträtt, urblekta och brutna, har jag sett av gruvarbetares mödrar, som sårade soldater visade mig under kriget. Hur hade en syster till mig och Muriel kunnat uppnå ett sådant tillstånd av socialt — vilket annat ord kan jag väl använda? — av socialt förfall? Åter betraktade jag det fula ansiktet. Det var Dorcas upp i dagen med hennes långa, bestämda haka och hennes fasta ögon, som på samma gång kunde glöda och hårdna.

»Ja», sade jag milt, i det jag räckte porträttet tillbaka till Amos. »Det var en märkelig kvinna!»

»Hon kunde allting, från att hålla ett bönemöte till att klippa får eller bygga en herdekoja. Ingen av karlarna gick upp mot henne.»

»Och din far då?» frågade jag.

Det befanns, att far helt och hållet gått upp i religionen. Han hade farit ut i avsikt att predika evangelium för bushmännen i det inre av landet. Men när han kom till Never Never Land, fann han, att alla svartingar han kom i kontakt med redan voro omvända, medan de få alltjämt oomvända voro otillgängliga. Min syster Dorcas måste med stark lidelse ha älskat den lille simple, hetsige mannen för att ha kunnat finna sig i dessa okunniga och orimliga förhållanden. Han kallade det att arbeta i Herrens vingård, vilket innebar att de med sina händer fingo arbeta för sitt livsuppehälle, ty de togo föga med sig, allt under det de hängivet predikade sin lära för alla som ville lyssna. Så långt Amos kunde minnas tillbaka, var det mor, som tagit ledningen. Det var hon som ordnat, planerat och styrt. Fast han talade om far med sonlig vördnad såsom om en stor och helig man, misstänker jag, att framlidne Mr Burden var beklagligt okunnig i världsliga ting. Det var mor, som undan för undan tillhandlade sig får, nötkreatur och jord, som betalade de lejda arbetarna, som gjorde upp ritningar till de nya, primitiva byggnaderna, som sålde ull och utsäde, på samma gång som hon lagade middag och skurade golv och lagade och sydde kläder åt make och son. Inte för att den här mannen Burden var lat. Han måste ha slavat hårt. Men han hade ingen tanke på att samla rikedomar i denna världen; att förtjäna sitt bröd i sitt anletes svett var det gudomliga budet, och när han det gjort, voro både hans samvete och hans världsliga begär tillfredsställda.

»Men det var en baddare till och predika», sade Amos entusiastiskt — slanguttrycket ljud som ett eko från länge

sedan svunna tider och oändligt avlägsna länder. »Om han inte hade någon annan att predika för, så predikade han för mor och mig. Jag önskar morbror hade hört honom.»

Jag svarade allvarsamt, allt det skulle varit mig en stor uppbyggelse.

»Det skulle det», sade han.

Jag läste mellan raderna i Amos' konstlösa skildring och gissade mig till den våldsamme, opraktiske lille mannens öde: en boren predikant, som av anden drivits till en av jordens öde platser, där det ej fanns några att predika för. Han hade dött för tio år sedan — »av febern», enligt Amos, möjligen emedan han dukat under i slitningen.

Det var mor, som lärt gossen läsa, skriva och räkna. Hur hade hon fått tid till det? Amos ansåg att hon fick tid till allt möjligt. Utöver detta hade han ej fått någon skolundervisning. Från sina tidiga barnaår hade han fått sin del i det dagliga släpgörat. Någon annan uppfattning om livet hade han ej.

Allt detta fick jag småningom ur honom medelst försiktiga frågor, ty han var långt ifrån talträngd. Att beskriva något övergick hans förmåga. Till den dag i dag är här jag fortfarande blott den vagaste föreställning om den rikesdomsalstrande vildmark han lämnat. Jag hade intet att gå efter mer än Dorcas' porträtt, hans händer, hans tal, hans sätt. Dorcas' brev var förklarande men ej beskrivande...

Den röda vintersolen höll just på att sjunka i kunglig purpurprakt bakom Esterel, när jag upplöste mötet och förde honom till hans rum. Han såg sig omkring i den smakfulla, med rött tegel inredda kammaren, vars kärva yttre mildrades av ett par persiska mattor, och medgav, att jag hade det hemtrevligt.

»Du kanske vill vila dig eller ta dig en promenad», sade jag. »I varje fall åter vi middag halv åtta.»

Och helt oflekterat tillade jag:

»Du kan kläda om dig eller låta bli, precis som du vill. Jag brukar vanligtvis göra det.»

Han såg förbryllad på mig.

»Klä om mig?»

»Ja visst», sade jag, »till middagen.»

»Morbror menar, att ta på mig andra kläder?»

»Ja, naturligtvis», sade jag.

Jag visade honom badrummet och flydde.

Han infann sig till middagen i riddräkt, en gammal och utsliten sådan. Jag hade sagt åt honom att kläda om sig, och han hade tagit på sig den enda övriga kostym han ägde. Jag är fullt på det klara med att kläder blott äro någonting yltre, men i alla fall giva de en mer subtilt filosofisk innebörd åt livet, än ens Carlyle drömde om. När Amos på slaget halv åtta inträdde i salongen, stirrade han på min smokingkostym från ovan och ända ned.

»Nej, nu har jag då aldrig sett på maken!»

»Hur så?»

»Ska morbror ha främmande?»

»Nej», sade jag.

Han rynkade oförstående pannan.

»Sätter morbror på sig allt det där varenda kväll?»

Det var långt ifrån mig att vilja såra hans känslor. Han hade kommit inlufsande i rummet som en otymplig, förtroendefull hund. Därför sade jag med ett, som jag tror, vänligt leende:

»Du måste ha sett praktiskt taget varenda en på resan klädd på det här viset.»

Han skakade på huvudet.

»Inte en endaste en», sade han.

»Vad kom du på för linje?»

Han nämnde linjen och namnet på en välkänd ångare. Jag var mer förbryllad än någonsin.

»Vill du påstå, att ingen ombord klädde om sig till middagen?»

Han begrep tydligen icke vad jag talade om. En plötslig tanke slog mig.

»Du reste väl första klass?»

»Första klass? Nääh!»

Han gjorde en grimas av humoristiskt förakt vid blotta tanken.

»Andra klass alltså?»

»Nääh! Varför ska man kasta bort pengar i onödan?»

Han hade rest i emigrantklassen! Han som hade femtiotusen pund, icke i fastigheter utan i konkreta, rörliga papper liktydiga med femtiotusen sovereigns i guld liggande på sitt konto i Australiens republikanska bank. Tänka sig detta! Kalla femtiotusen pund!

Under tiden hade jag av François inhämtat, att den urgamla kappsäcken utgjorde hela hans bagage, och att han släpat den med sig från stationen uppför höjden. Ävenledes fick jag veta, att han letat sig fram till villan genom att visa varje mötande en smutsig papperslapp och sedan följa de pekande fingrarna, ty icke ett ord franska kunde han.

Vid middagen, den han benämnde kvällsvard i sin övertygelse om att ha ätit middag klockan två, åt han med god aptit men med en viss misstänksamhet gent emot den ny-modiga maten. Som jag tidigare omtalat, gillade han livligt dekokten — det var mer än infusion — på svart ceylonte. Hans bordsskick var av det mest primitiva slag. Han begagnade i stor utsträckning sina fingrar i stället för gaffel och torkade dem på kläderna i stället för servetten, om vars användning han ej tycktes ha något begrepp. För att förstå mig på denne min systerson måste jag varje minut i minnet återkalla porträttet av min fula, äldre syster, som avskurit sig själv från den förfinade tillvaro, för vilken servetter voro en symbol. Sköljkopparna kommo honom att totalt tappa koncepterna. Vid deras åsyn mumlade han underliga kraftord av religiös karaktär. Som åskådningsundervisning doppade jag hastigt fingrarna däri;

han frapperades tydligen av åtgärdens ytlighet. Jag kan svära på att jag i hans ögon läste den outtalade tanken:

»Ska du tvätta dig, så gå ut och gör det i tvättstugan — men att fjäska så där med fingertopparna är då så dumt, så man kan inte tala om det en gång.»

Under måltiden avstannade konversationen. Mina frågor fingo enstaviga svar och mina anmärkningar inga genmälen alls. Liksom vid lunchen satt han tyst. Jag kom att tänka på att hos primitiva folkkraser är middagen ingen umgängeskunst utan aptitens intensiva tillfredsställelse. Det hade för honom varit en livslång vana att till måltiderna komma in i det enkla boningshuset, hungrig av arbetet utomhus, kasta sig ned på sin plats och gripa sig an med den tarvliga föda, som sattes framför honom, likasom hunden rusar till sin matskål, samt gå upp däri med hela sin varelse. Emellertid kom han med ett störande inpass vid början av middagen, då soppan serverades.

»Ska inte morbror läsa till bords?»

Jag var i bryderi ett ögonblick. Jag hade avlägsnat mig långt från min barndoms dagar, då vi i min prästerlige faders hem knäppte ihop våra händer och bådo om att bli tacksamma för vad vi skulle få. I min världsliga värld var tanken grotesk på ett rörande och förebrående sätt.

»På denna sidan havet», sade jag, »är det bruk att var och en läser tyst för sig själv.»

Och med ett djupt tankfullt uttryck pepprade jag min soppa, som om jag strött bönens rökverk däröver.

»Låt oss nu komma till tals ordentligt», sade jag, sedan han hämtat sig från sin koncentration över maten. »Vad har du för planer?»

»Jag har inte några alls», sade han. »Mor sa', att dom skulle morbror göra upp. Hon dog så plötsligt, så jag fick inte tid att tala med henne. Men jag lofte att fara och bo fem år hos morbror David och få uppfostran, som mor sa'.»

Hans kristallklara uppriktighet stod inte att undvika. Jag fruktar, att mina läppar krusades av ett humoristiskt leende.

»Jaså, det är alltså detta du tänkt dig — att komma hit och bo hos mig i fem år?»

Han nickade med sitt stora huvud.

»Jag lofte mor det», sade han.

Medan jag satt där i min bestörtning, slocknade min cigarr. Frånvarande tände jag den på nytt på den lilla silverlampan. Jag gjorde en grimas och släckte den på askfåtet. Hans sluga ögon iakttog mig, och han yttrade:

»Cigarrer är det ändå ingenting med. Det är bara skräp. En gång betalade jag fyra pence för två cigarrer, och den andra måste jag göra just så där med. En pipa är mycket säkrare.»

Svetten pärlade på min panna. Vad hade jag för beröringspunkter med karlen? Hur skulle jag kunna säga honom, att jag under mina strävanden efter den fullkomliga egoismen bara rökte Corona Coronas, direkt importerade från Havanna, till fantastiska priser? Jag kunde endast allvarligt hålla god min vid hans yttrande och tända en ny cigarr. Till försvar för min gästfrihet måste jag omnämna, att jag bjudit honom min cigarrlåda, men att han föredragit sin pipa.

»Gudskelov», tänkte jag, medan jag öppnade fönstret för att låta stanken orma sig ut över det oskyldiga Medelhavet, »han kan inte gärna ha förstånd om att smuggla, alltså bör hans förråd, var han än fått det, snart vara uttömt.»

Emellertid måste jag återvända till det viktigaste samtalsämnet.

»Du räknar på att stanna hos mig i fem år?»

Han nickade förnumstigt. »Det är en lång tid.»

»En förbannat lång tid», sade jag.

Jag såg honom rycka till. Jag yttrade ironiskt:

»Tycker du illa vara, att jag sade 'förbannat'?»

»Mor tillät inte någon hemma att säga 'förbannat' eller 'fan' eller 'djävlar'.»

»Varför det då?»

»Hon sa' att det var hädiskt.»

»Nå, hur många var ni hemma?» frågade jag för att få vidare upplysningar.

»Omkring femti.»

»Femti!»

Ett ögonblick svindlade min hjärna under bemödandet att tillägna sig ett nytt begrepp — jag måste avlägsna mig från denna lilla begränsade konstnärstillvaro i Europa och få något slags uppfattning om den primitiva vildmarken. Jag upprepade:

»Femti? Hemma?»

Han flinade brett.

»Ja visst. Hur tror morbror dom skulle få mat, om inte mor lagade åt dom?»

Jag visste det ej. Jag gjorde en vag antydning om hustrur. I Warraranga stodo hustrur tydligen över pari. Det övervägande flertalet fårklippare och boskapsskötare hade lämnat sina speciella och individuella representanter för det evigt kvinnliga kvar i något samhälle, där sådana föremål stodo att erhålla såsom sängar och hårnålar och stekpannor och andra den kvinnliga tillvarons tillbehör. Så vitt jag kunde fatta, sköttes Warrarangas väldiga får- och kreaturshjordar med hjälp av arbetskraft i temporärt celibat, i det min framlidna syster icke haft bruk för hinder samma kvinnfolk. Männen kommo flockvis från staden och arbetade under en bestämd period. Dorcas lät dem äta i ett naket skjul med plåttak och möblerat med ohyvlade bänkar och bordskivor på bockar. Ibland voro de enligt Amos' utsago flera än femtio. Det berodde helt och hållet på årstiden. Sova tycktes de ha gjort i andra skjul med plåttak. Där kunde de naturligtvis tala och uppföra sig som de behagade. Men i matskjulet — detta är min egen uppfattning om det förfärliga stället — regerade Dorcas en-

väldigt. Om hennes snabba öra, där hon banade sig väg mellan skaran av ätande karlar, uppfångade ett rått eller hädiskt uttryck, slog hon ned på missdådaren och slungade honom ut i ödemarken, som låg mellan Warraranga och den plats, där han mer eller mindre tillfälligt hade sin vistelseort.

Utan tvivel är Amos' lyhörta uppfostran mycket gagnelig för hans själ, men jag är rädd att om han ej blir van vid litet lindrig hädelse, kommer hans bana genom livet att bli plågsam.

Frågan om de fem åren lurade fortfarande bakom vårt samtal. Men han återkom ej till den. Han knackade ur pipan mot sin skoklack och förklarade sig vara sömnig och redo för sängen. Jag frågade honom, hur dags han ville ha frukost.

»När brukar ni ha den? Halv sex — sex?»

Jag såg mig själv före gryningstimmen sitta mitt emot honom vid ett frukostbord, dignande av ägg och skinka och biffstek, och jag ryste.

»Här i landet är det brukligt, att folk äter frukost på sitt rum», förklarade jag. »Och även betydligt mycket senare än ni gör i Australien. Tycker du inte klockan åtta kunde vara lagom?»

»Kors då!» sade han. »Vad gör man dessförinnan?»

»Sover», sade jag.

Han anmärkte, att det var ett lustigt land, tryckte min hand så att det gjorde ont, sade god natt och gick till vila.

Var vänlig och tillgiv mig, därest jag tecknat en fullständigt felaktig bild av Warraranga. Till följd av min bristande företagsamhet äro Australiens vildar obekanta för mig. För allt vad jag vet, kunna de gärna vara så utstuderade som helst. Delta är ej en berättelse om Australien utan om mig själv. Min fantasi kan endast återge de intryck, som Amos' påfallande föga pittoreska skildring gjort på densamma.

Amos känner jag däremot.

Han ryckte till vid mitt tillfälliga »förbannat».

Jag gick upp i ateljén, som om kvällarna verkar hemtrevlig med stora kubbar sprakande i spiseln. En lång stund satt jag där som den mest bortkomne egoist i världen och stirrade in i lågorna. Vad i himlens namn skulle jag göra? Om han varit en normal ung australiensare med hygglig uppfostran, skulle uppgiften varit relativt lätt. Men det var han icke. Han hade en kolbärares vanor, sätt och språk. Han var renons på allt som liknade bildning. Till och med den praktiska bildning i form av kännedom om främmande städer och främmande folkslag, vilken kriget meddelat, hade förvägrats honom, ty hans mor, som ansåg krig för något outsägligt gudlöst, hade behållit honom hos sig. Ur umgängessynpunkt — kalla det gärna snobberi — var han omöjlig. Och här satt jag i min lilla nisch i det fashionabla Cannes. Situationen var grotesk och förtvivlad.

Naturligtvis skulle jag kunna avskudda mig allt ansvar och skicka honom ifrån mig med en del goda råd. En fullkomlig egoist skulle förvisso gjort så. Men hur det var, kunde jag ej ignorera hälsningen från den döda kvinnan i sin tryckta bomullsklädning, hon som var min syster. Jag läste hennes brev om igen, två eller tre gånger... Om Amos vidare varit en stursk, påstridig, otrevlig gynare, skulle jag kunnat lugna mitt samvete med det påstående, att det uppdrag, som lagts på mig, icke stod i mänsklig makt att utföra. Men godlynthet, enkelhet, tilllitsfullhet, alla de bästa hunddygderna, formligen dröpo av honom. Jag kunde inte köra bort honom, ut i det vänlösa Europa. Och likväl kvarstod problemet olöst: vad tusan skulle jag ta mig till med honom? Vem kunde ge mig ett råd? Driven av den hjälplöse mannens instinkt, lät jag en rad intelligenta kvinnor bland mina bekanta i Cannes passera revy. Därpå fick jag en lysande idé. Jag skulle överlämna honom åt Dorothea. Hon finge

omedelbart lämna sin butik med broderade väskor och komma hit och ta befälet.

Jag skrev på fläcken till henne ett brev, som borde kunna smälta hjärtat på en mycket barskare försäljerska av broderade väskor än Dorothea, förseglade det, fränkerade det och bar det ned till brevlådan i hallen, så att det skulle komma på posten omedelbart följande morgon. Varpå jag leende gick till vila med en jublande känsla av att ha fyllt en pultrons plikt.

FJÄRDE KAPITLET

Tidigt på morgonen ringde jag upp furstinnan Nadia för att inhibera hennes sittning. Hon tjurade hörbart. Skulle hon verkligen inte få lov att komma och leka med björnen? Jag svarade, att min ateljé, som var det enda som angick henne, låg avskild från vilket som helst privatmenageri jag händelsevis behagade hålla mig med. När hon i morgon infunne sig, skulle björnen vara tjudrad. Hon bedyrade vid sin heder och lät mig förstå, att jag icke kunde påräkna, att hon komme och sutte för mig vare sig i morgon eller någonsin mer, om jag tilläte mig sådana övermodiga fasoner. Som ett ultimatum tillsade jag henne helt kort att infinna sig följande dag klockan halv elva, varpå jag ringde av. Hon måste lära sig, att målning icke är ett frivolt nöje.

Jag var ej i stämning att arbeta. Trots de förhoppningar jag fäste vid Dorothea, låg Amos som en tyngd på mitt sinne. Jag fann honom sittande på grusgången i min lilla sluttande trädgård, sysselsatt med att läsa Daily Mails kontinentalupplaga. Han hade varit uppe sedan dagbräckningen, rannsakat köket för att finna något ätbart samt därefter begivit sig ut på en promenad för att sträcka på benen. Av hans redogörelse kunde jag sluta mig till, att han sträckt i väg till Cap d'Antibes och tillbaka igen.

Han hade gått till fots, omtalade han, när han under sina strövtåg kring villaområdet icke kunnat hitta någon häst. När jag upplyste honom om att ingen brukade rida i Cannes, gapade han av häpnad och utbrast: »Kors då, ett sådant land!» Jag förklarade för honom, att alla som hade råd därtill och många som inte hade det, färdades omkring i biler. Han fnös. I Warraranga fanns det också biler, fåniga tingestar, som alltid gingo sönder inuti. Nej, tacka vet jag hästar. Eller en häst och en gigg. — För att byta om samtalsämne frågade jag honom i förbigående om det stod några nyheter i tidningen.

»Jag begriper inte det här», sade han och smällde med fingrarna på tidningens första sida, »vad handlar allt det här om för något?»

Jag kastade en blick på rubrikerna. Tyskland och skadeståndet och Englands och Frankrikes försök att komma till samförstånd.

»Men jag trodde, att vi hade tagit Tyskland.»

»Vad menar du?» frågade jag förbryllad. »Hur skulle vi kunna ta Tyskland?»

»Vi segrade ju i kriget, gjorde vi inte det?»

»Jo, det gjorde vi.»

»Om vi inte tog Tyskland, vad tog vi då för något?»

Ja, vad togo vi i själva verket? Vilket svar kunde jag ge detta primitiva sinne? Om jag talade om för honom, att allt vad de allierade efter vapenstilleståndet ansträngt sig att taga, var försiktighetsmått gentemot varandra, skulle han icke förstå mig.

»Vi försöker ta Tysklands pengar för att betala våra krigsutgifter och gottgöra de skador vi lidit och så vidare, men Tyskland påstår sig inte ha några pengar. Franska regeringen säger, att Tyskland har pengar, engelska regeringen säger motsatsen. Därutav kommer käbblet. Amerika förklarar sig inte ha något med saken att göra. President Wilson sade, att Amerika gick med i kriget för att betrygga världen gentemot demokratien. Nu har demokra-

tien lätt och lekande segrat. Demokratien kan göra vad den vill, men den har inte det avlägsnaste begrepp om vad den vill.»

Den unge mannen steg ovigt upp, en tafatt figur att skåda i sina urvuxna, urblekta kläder, en svart halsduksremsa under flannelskjortans krage och det lilla enfaldiga svarta plommonstopet högst upp på toppen av sitt stora huvud.

»Morbror, jag är en okunnig stackare. Det sa' mor att jag var. Det var därför jag lovade henne att fara till Europa och skaffa mig uppfostran. Nu är det det här kriget. Jag har försökt grunda ut det, men Jacksonville Courier tycktes inte ha reda på mycket. Det kom pojkar tillbaka till Warraranga från Gallipoli och Frankrike och berättade allt möjligt om kriget, och jag riktigt skämdes för att jag inte hade varit med — men mor ville inte låta mig fara — och jag hörde på dem, och jag vet, att millioner och åter millioner människor blev dödade. Men vad hela den fördömda historien rörde sig om, det vet jag inte. Det enda jag vet är, att vi gav Tyskland stryk, och jag trodde vi hade tagit Tyskland — men det ser inte ut som vi hade gjort det...»

Han grubblade några ögonblick.

»Det ser ut, som om det var vi som fått stryk», sade han fundersamt. »Mr Judge — det är vårän förvaltare — han sa', när vi skulle ordna upp med mors pengar, att vi var tvungna att ge bort en hel mängd av vad vi förtjänat på gården till australiska regeringen för att betala för kriget. Det ser ut som om det var något galet i det.»

»I detta ögonblick är alltsammans så galet det gärna kan vara», medgav jag. »Hela världen är upp- och nedvänd.»

»Vems är felet?»

»Tysklands.»

»Men den här karlen» — han pekade på ett citat ur en berömd statsmans tal — »säger att vi måste låta Tysk-

land blomstra upp på nytt. Det begriper jag inte. Ibland undrar jag, vad Herren Gud har för sig.»

»Herren Gud?» undrade jag.

»När Sihon, amoriternas konung, och Og, konungen i Basan, gick ut emot Israel, lät Han dem inte blomstra, Han utplånade dem och förstörde alla deras städer.»

Han skakade förbryllad på huvudet. Varpå jag tog plats bredvid honom och bemödade mig att för honom klargöra det europeiska saken.

Något senare forslade jag honom i bilen till Nizza för att få honom skrudad i anständiga kläder, men de enda färdiggjorda plagg jag kunde få tag på, som passade hans väldiga lekamen, voro några skjortor samt en mjuk filthatt. Blotta idén att ta mått och prova roade honom. När hans kostym i Warraranga höll på att bli utnött utöver hans moders förmåga att laga densamma, brukade han skicka efter en »nummer tolv» i Jacksonville, och så var den saken klar. Att välja tyg, färg, mönster och modell hade aldrig fallit honom in. Den kostym han hade på sig var hans bästa söndagskläder, och dem hade han begagnat i fem år.

»Om jag ska behöva klä mig som alla dom där», sade han, i det han visade på hopen av promenerande på Promenade des Anglais, »så kommer det att kosta en massa pengar. Det är välan fånigt.»

»Det där får du resonera med Dorothea om», sade jag, »och då drar du nog kortaste strået, det är jag säker på.»

Jag var övertygad om, att för Amos' vidkommande torde fruktan för Dorothea vara vishetens begynnelse.

Under vår färd tog jag tillfället i akt och hörde mig för angående hans ekonomiska ställning och planer. De voro mycket obestämda. Han hade omkring femtio pund i sedlar samt en orörd checkbok, på vilkens magiska kraft han oskuldsfullt litade. I Warraranga hade han ej haft med pengar att göra, hans mor hade på det kraftigast tänkbara

sätt hållit om pungen. Ända till sin död hade hon givit honom tio shillings i veckan, varav han sparat det mesta. Trots att han tillbragt några månader med att tillsammans med Mr Judge, testamentsexekutorn, gå igenom affärerna, hade han icke fått någon uppfattning om sina förmögenhetsvillkor. Detta var anledningen till överresan i emigrantklassen samt det förfärliga plommonstopet till tre shillings och sex pence. Icke underligt, att stackars Dorcas vid upptäckten av att det ej var de dödliga förunnat att leva för alltid ryste av skräck inför sonens framtid och anförtrodde honom åt en världsmans ledning. När han väl en gång komme underfund med vad som menades med en förmögenhet, vida utöver tio shillings i veckan, må himlen vela, vad det skulle bli av honom. Gud allena vet vad det skulle blivit av mig, bortkollrade världsbarn, om jag vid tjugufem års ålder funnit mig som ägare till femtio-tusen pund på banken. Sannerligen tror jag inte jag skulle rödfärgat hela världen.

Amos var emellertid medgörlig. Jag tog honom på hemvägen till Cannes med mig till min bank, tog ut ett par tusen pund på hans australiska checkbok och skaffade honom därmed reda pengar för tillfälliga behov. Hur hans förmögenhet skulle placeras var en framtida fråga.

Vid skildringen av dessa de tidigaste intrycken från Amos' ankomst har jag varit tvungen att uppehålla mig vid yttre detaljer. De utgjorde den häpnadsväckande bild av honom, som bländade min förvirrade syn, och jag vet ej, hur jag eljest skulle tecknat honom för mina läsare. I de stora tingen, ärlighet, sanning och vänlighet, liknade han vilken vanlig hygglig människa som helst. I de små tingen, vilka tillsammans bilda en helhet av överväldigande storlek, var han lika vilt skild från min umgängeskrets som en eskimå. Det gällde inte bara vanligt uppförande. Det gällde fullständig okunnighet om de omständigheter, under vilka den civiliserade världen existerar, ej blott sociala,

utan historiska, geografiska, konstnärliga, religiösa, ekonomiska omständigheter. Till en början kunde han endast manifesteras sig objektivt genom sitt sätt att vara och subjektivt medelst öppenhjärtiga meddelanden om sitt liv samt tafatta kommentarer rörande den obekanta värld han nu befann sig i.

Några dagar förflöto. Jag arbetade flitigt med furstinnans porträtt och iakttog mot henne den strängaste yrkesmässighet i sättet. På hennes förfrågningar rörande björnen svarade jag, att han befann sig i Nizza, sysselsatt med att skaffa sig nytt skinn, vilket i huvudsak var med sanningen överensstämmande. Jag uppfyllde mina plikter i umgängeslivet, gick på luncher och middagar samt höll under mellantiderna ögat på Amos, vilken föreföll fullkomligt tillfreds med sin värld. I Warraranga hade han med förakt färdats i en åldrig fordbil, som tog bocksprång över vägens ojämnheter, och en lastbil, som själv plöjde upp vägar. I mitt garage formerade han bekantskap med min chaufför, Maxime, och en förträfflig tjugu hästkrafters fransk fyrsitsig bil, vilken på en enda dag rev upp alla hans föreställningar om biltransport. Detta till den grad, att jag, när jag en eftermiddag gick över Croisette på hemväg från lunchen, måste med mycket liten värdighet hoppa ur vägen för en ursinnigt framrusande och icke signalerande bil, vilken efter att på ett hår när ha dödat mig hejdades medelst våldsamt bromsande och vände under den förfärade Amos' ursäkter. När jag nästa dag önskade begagna bilen och kom promenerande in i garaget, fann jag, att där, varest fordom funnits en motor, nu endast fanns en kaotisk hög av bultar och skruvar, magneter och för-gasare. På bänken satt Maxime och dinglade med benen, medan han rökte en cigarrett, och Amos, svettig och svart, och med skruvmuttern i handen härjade löst på det som fanns kvar av chassiset.

Jag skrek: »Vad i helvete har du för dig?»

Amos flinade.

»Var inte rädd. Vi ska sätta ihop den igen. Jag måste ta reda på vad det var som kom den fördömda pjäsen att gå.»

Fastän det åsamkade mig en del besvär, kunde jag ej annat än lovorda hans allvarliga uppsåt. Monsieur var en utnärkt mekaniker, sade Maxime. Nåja, han hade ju hela sitt liv arbetat med sina händer. Monsieur, fortfor Maxime med den vördnadsfulla förtroligheten hos den franske chauffören, som sett kriget och världen, hade redan begynt lära sig franska under hans egen ledning. Tenez! Han lät den flinande Amos visa sina konster. Boulon. Chambre à air. Jante. Pneu. Vilbrequin... även Bon jour och Bon soir och Comment allez-vous? Jag strövade belåten därifrån och lämnade de tu ensamma. Amos hade anlänt något föraktligt stämd mot en nation, som inte talade engelska; nu började det gå upp för honom, att den kunde ha rätt att ha sitt eget språk, vilket borde vara nyttigt för honom att lära sig.

Under dessa dagar var han mindre besvärlig, än jag väntat mig. Han var den mest lätthanterliga och lydiga människa. Jag tror han betraktade mig som moder jordens viceregent. Så länge det var ljust, tillbragte han sin tid ute i det fria eller i garaget. När mörkret kom, bredde han ut sin väldiga lekamen i salongen och hängde huvudet över någon illustrerad engelsk veckotidskrift, som händelsevis fanns till hands. Såvitt jag kunde förstå, voro de enda böcker han läst, utom Bibeln, »En kristens resa» och »Familjen Fairchild» samt Adam Lindsay Gordons dikter, vilken sistnämnda insmugglade lektyr hans mor vid ett tillfälle grep och slungade i elden såsom varande ogudaktig. Han läste med stor svårighet. Liksom första kvällen gick han till sängs genast efter middagen.

Min målning förbryllade honom avsevärt. Tydligen ringaktade han den, men hans medfödda slughet sade honom, att den måste ägnas ingående studium. Han uppdrog en

oförmåntlig jämförelse mellan mitt ofullbordade porträtt av furstinnan Nadia och ett par fotografier hon tagit med sig för att visa mig och som lågo kvar framme. Fotografierna liknade henne mycket mera. Vad mina landskap angick, kunde han icke översätta min tolkning av naturen till naturen själv. För övrigt kunde han ej inse ändamålet därmed. Den magiska azurkusten väckte icke till liv någon skönhetsförnimmelse hos honom. Den verkade uteslutande främmande, nästan löjeväckande i sin olikhet med de vidders obegränsade horisont, varifrån han kommit. Om Cornichevägen yttrade han, att man hade en lustig känsla av att man ideligen skulle trilla ned. Det blå havets, de grå klippornas och de vita städernas mystiska skönhet, där de glimmade i den gyllene luften, grep honom på intet vis... Men när jag gjort en hastig kolteckning av honom en dag, blev han förtjust. För honom var detta mitt mästerverk.

Men trots hans läraktighet à la stor hund lät jag den ena dagen följa på den andra och visste alltjämt icke vad tusan jag skulle ta mig till med honom.

Jag är utomordentligt fäst vid min styvdotter Dorothea, men aldrig har jag blivit gladare att råka henne, än när jag fick se hennes förståndiga huvud sticka ut genom tåg-fönstret på järnvägsstationen i Cannes.

Hon är brunhårig, rosenkindad, fyllig och duktig, ganska högväxt, och i olikhet med sin kompanjon klär hon sig icke som en hednisk försäljare av broderade väskor. Hon tillhör den moderna världen, hon är nätt och prydlig. Hon hade på sig en järngrå promenaddräkt och en silverräv om halsen, och mellan den och en käck och röd liten tam-o'shanter framlyst hennes hederliga, trevliga ansikte. Vid slutet av denna färd från London till Cannes är jag som en trasa och vet, att jag bär syn för sägen. Hon strålade av ungdom, välklädd, välansad och i bästa kondition.

Hon såg sig omkring bland förbiilande passagerare och bärare.

»Var är han?»

»Vem då?»

»Den unge stenåldersmannen. Å, en sådan missräkning!»

»För ögonblicket har jag honom i garaget.»

Hon stack sin arm i min.

»Står det verkligen så illa till? I ditt brev kunde jag inte skilja sanningen från det pittoreska. Du är ju konstnär på ditt sätt, förstår du. Jag dör av längtan att få se honom.»

Maxime satte sig i besittning av hennes handgepäck, och arm i arm gingo vi nedför trappan och genom den underjordiska passagen upp till utgången. Under ett ögonblick glömde hon Amos för glädjen över att vara i Södern. Vad det var härligt att känna vittlöksdoften igen. Hon hade stått vid det öppna fönstret ända från Marseille och badat sina sinnen i Le Midi's doftande blå och gyllene luft. Smutsgul dimma i London, rått fukttöcken över Kanalen, iskallt regn i Paris. Därefter mörker, intighet, tågens skrammel och rassel och dödstystnad. Sömn. Plötsliga ljusglimtar mellan gardinerna och fönsterramen. Upp med gardinerna — hon hade färdats tillsammans med en till Nizza destinerad dam, som aldrig förut skådat Södern — och nu flödade världen av morgonsolens unga skratt, och sedan följde Medelhavet och dess azurblå löftes smärtfyllda skönhet.

»Det finns ingenting i hela vida världen, som går upp mot den där första anblicken av havet, innan man kommer till Marseilles. Å, sjutton — Pardon, Madame», sade min unga följeslagerska, som tänkte segla genom spärren utan att framlämna biljetten, den hon måste leta efter i sin väska. »Ingenting i världen», fortfor hon i extas. »Det är ett löfte. Tala om sjungande syrener!»

Vi stego upp i bilen. Maxime lade fillen över oss. Jo, han hade Mademoiselles resväska framme hos sig. Hade han någonsin glömt något som tillhört Mademoiselle? Ja. Den där asken med fikon för två år sedan i Saint-Jeannet. Han slog ifrån sig med händerna. Å! Mademoiselle var då

oblidkelig. Hon gav order. Inte raka vägen hem, uppför galan och ut förbi Carlton, så att hon finge vara med om där La Croisette svänger. Skrattande begåvo vi oss på väg, åkte uppför den brådslande Rue d'Antibes, Rivierans Bond Street, Bond Street inte ens i miniatyr med dess dumma, smala trottoar, dess dumma, smala körbana och dess förföriska butiksfönster — och vidare till La Croisette, havsstranden vid Cannes. Dorothea grep mig i armen. Var det icke underbart, detta infriande av morgonens löfte? Till och med jag, som är hårdad mot denna havskusts eviga tjusning, drog hastigt efter andan av häpnad. I öster vilade St. Marguerites gröna ö på ett ultramarinfärgat hav, utmanande i sin dristighet, och allt eftersom blicken gled västerut, mildrades den avtagande prakten i en klar, bärnstensfärgad dager, vari det stilla, lydigas havet smälte bort i purpur och bleka malvafärger, allt under det att det tvådde stenkajerna, ovanför vilka den gamla staden Suquets terrasser tydligt tecknade reste sig i gult och rött, överskyggade av sina två fyrkantiga torn, som i sekler tvärs över det evigt skiftande havet vaktat Afrikas kuster och romantiska faror. Bakom och framför, än hotfullt, än blitt och behagligt, slingrade sig bort mot en leende punkt Esterels långa linje, mörk och hemlighetsfull med undantag av dess bastionprydda framsida av späda olivträd. Långt västerut på den oljelena, malvafärgade vattenytan, som solskenet blekte, gled en enda liten båt, i vilken en enda liten man hanterade en åra i aktern. Och i hamnen tecknade sig yachternas spetsiga master som ett fint mönster mot himlen.

»Säg mig nu med brutal öppenhjärlighet, att jag är en idiot, som tillbringar alla mina dagar i en liten möjlig bod vid South Molton Street», sade Dorothea.

Jag lydde. Hon skrattade som den bästa och mest förstående av vänner hon är.

»Du vet väl, att jag skickat bud till Claude, att han skall komma hit», anmärkte hon i förbigående.

»Claude? Har inte den unge krigaren fått något att göra ännu?»

Detta var min andre systerson, kapten Claude Worthington, son till Tom, biskopen, och min syster Muriel, vilken under vaga förevändningar om sin hälsa idkat ett behagligt dagdrivarliv längs kusten under de två senaste säsongerna. Till all lycka för en och var hade Muriel icke anförtrött honom åt min halvfaderliga vård.

»Han säljer Dutroyenbiler i London. De går åt som smör i solsken, har han sagt mig. Jag föreslog honom att komma ned hit och sälja dem till engelsmännen och amerikanerna på Rivieran.»

»Dorothea, Dorothea», sade jag. »Hur många här bosatta eller flyttfåglar tror du kommer att köpa Claudes biler?»

»Ingen», svarade hon glättigt. »Det gör väl ingenting.»

»Jag kan ännu se den unge mannen stå och hänga vid din disk med broderade väskor.»

Hon skrattade.

»Jag önskar han ville göra det. Då kunde vi bli rika.»

»Du är fullkomligt renons på samvete, Dorothea», sade jag strängt. »Men hitintills har du dock iakttagit vissa disciplinära regler. Jag väntar, att du fortsätter med det. Claude får inte gå och komma som han har lust i min villa. Han får komma på té en gång i veckan.»

»Han blir tokig av förtjusning», mumlade hon.

Jag fortfor:

»Jag besvärade mig inte med att skicka efter dig, för att du skulle få dansa på Casino med Claude Worthington.»

Det kan vara nyttigt att då och då låta dessa unga damer få veta sin plats. Hon betraktade mig med en ödmjuk blick.

»Det var väldigt förståndigt av dig, pappsen.»

Efter en paus:

»Hur dansar Amos?»

»Det får du se», sade jag.

Bilen rusade uppför den branta Rue Georges Clemen-

ceau, det nya, fantasilösa namnet på den forna Rue de Fréjus, och stannade framför villan. Vi hoppade ur. François öppnade porten. Under inflytandet av hans vördnadsfulla glädje över att återse Mademoiselle och en viss inre sinnesrörelse blev hans språk obegripligt. Jag uppfattade, utan att ägna någon uppmärksamhet däråt, ett tillkännagivande, att det satt en Monsieur i salongen, slog upp salongsdörren och steg in tillsammans med Dorothea.

Det fanns en herre i salongen, en mager figur på cirka fyrtio år, med listig blick och luggslitna kläder, som skulle föreställa eleganta; han satt och vräkte sig framför brasan och rökte (det kände jag, innan jag sett det) en av mina Corona Coronas. Och på andra sidan brasan satt Amos i skjortärmarna, medan den avtagna rocken och västen lågo på en stol ett långt stycke därifrån.

Vid åsynen av den stående damen steg Amos upp enligt sitt löfte. Även den andre mannen reste sig. Amos smålog älskvärt och böjde på huvudet.

»Är det här kusin Dorothea?»

»Ja», sade jag kort. »Men vill du kanske vara vänlig och presentera mig för din vän?»

»Kapten Foljambe», sade den luggslitne.

»Jag träffade kaptenen på La Croisette», förklarade Amos.

»Jag råkade befinna mig i en tillfällig förlägenhet», yttrade kapten Foljambe hastigt. »Och ett par gentlemän emellan — så» — och han vände sig till Amos. »Ja, ni har min adress — Guards' Club. Jag skall inte störa längre. Farväl.»

Amos skulle just till att hjärtligt trycka hans hand, när jag trädde emellan.

»Ett ögonblick! Du har väl inte givit den här personen pengar?»

»En bagatell, en bagatell», sade kapten Foljambe. »Tillräckligt för att komma till Paris, där jag har tillgångar. Gentlemän emellan...»

»Hur mycket?»

Amos betraktade mig ett ögonblick och blev därpå blodröd.

»Sköt ni edra egna affärer, morbror David. Här kommer en stackars karl och vet sig ingen råd. Kullslagen på Monte Carlos gator och rånad på allting — klocka, juveler, sedlar. Den stackars mannen har inte fått någon mat på två dar. Har gått hit till fots — tänkte gå till fots till Paris med en hungrig mage och livnära sig på nötter och bär. 'Jag var hungrig och naken, och I mottogen mig.' Det står i Skriften. Därför lagar Amceely ett mål skinka och ägg åt honom. Och det är en gentleman, en kapten vid gardet.» Och han tillade utmanande: »Har jag inte lov här i landet att hjälpa en medmänniska, som är i olycka?»

»För att inte ha ätit något på fyrtioåtta timmar», sade jag, »tycks kapten Foljambe tåla vid en stark cigarr ovanligt bra. Officerare i armén har också vanligen kredit, som kan hjälpa dem över en tillfällig förlägenhet, och de vet också, att de inte kan hitta nötter och bär på häckarna i januari månad. Vidare kan en hederlig karl, som blivit länsad i Monte Carlo, alltid fara hem med le viatique. Hur mycket har du givit den här herrn?»

»Bara till hans andraklassbiljett till Paris — ettusen francs», svarade Amos.

»Andra klass till Paris kostar tvåhundrafemtio francs», sade jag.

Jag sträckte ut handen mot den sluskige tjuven med en expressiv åtbörd. Utan tillsägelse tryckte Dorothea på ringklockans knapp. Klok flicka, Dorothea. Mannen tvekade. Tydligt hade den ädelmodige Amos icke upplyst honom om att en så cynisk människa som jag existerade. François visade sig. Jag sade:

»Vill ni ge mig sedeln, eller skall jag telefonera till polisen?»

»Er väns berättelse är ej fullt korrekt», sade kapten

Foljambe — »jag menar i detaljsaker. Men för att undvika obehag — så, gentlemän emellan...»

»Dra åt helvete!» skrek jag. »Säger ni det där igen, lagar jag så att ni blir inburad på fläcken.»

Han uppfiskade ur sin byxficka tusenfranssedeln, räckte mig den och sprättade ut ur rummet, följd av den vak-samme François.

Amos förde sin stora hand över sitt uppstående hår.

»Menar morbror, att den där bildade, hyggliche karlen är en bedragare?»

»En hederlig karl skulle kunnat försvara sig», sade Dorothea.

»Fröken har välan rätt, kan jag tro», sade Amos.

Han gick ett par slag genom rummet och kastade sig därpå i en stol.

»Det var då katten! Har man någonsin hört talas om sådan ogudaktighet?»

Efter en paus tillade han:

»Det var en sådan vänlig, trevlig människa. Han kunde uttrycka sig så ledigt. Han kände till Australien också. Han blev utskickad till Melbourne före kriget för att organisera artilleriet.»

Dorothea smålog.

»Egendomlig uppgift för en gardesofficer, eller hur?»

»Jag vet inte, fröken», sade Amos ödmjukt.

Jag tog ett otåligt steg framåt — den tokens godtrogenhet var ju otrolig. Jag började:

»Din...!»

Dorothea, som alltjämt hade hatt och kappa på sig, gjorde en hastig, avvärjande rörelse. Jag sväljde min vrede. Amos satt framåtlutad med huvudet i händerna. Brasan höll på att falna. Dorothea tog hans rock och väst från stolen och vidrörde hans axel. Han ryckte till.

»Det håller på att bli svalt», sade hon. »I det här lömska klimatet kan det vara farligt att sitta i skjortärmarna.»

Han steg otympligt upp. Hon smålog mot honom, innan

hon fick honom att vända sig om, så att hon kunde hjälpa honom på med kläderna.

»Och för resten ser ni mycket trevligare ut så där», sade hon.

Han vände sig ovigt om mot henne, medan han knäppte västen.

»Är det sant?»

»Riktigt sant», sade hon leende.

»Kära du», sade jag, »du har varit på resa i Gud vet hur många timmar, och du längtar nog efter varmt vatten och tvål. Allting står och väntar på dig. Gå bara.»

»Jag tror jag skall göra det», sade hon. Och hon tillade till Amos: »Vi träffas senare.»

Han log brett mot henne. Jag knäppte olåligt med fingrarna.

»Öppna dörren för din kusin!»

Han lydde en smula förvirrad. Hon svävade graciöst förbi honom ut. Men när hon gick, hörde jag honom yttra:

»Tror ni inte jag visste, vad ni mente, när ni sa', att jag såg trevligare ut?»

Det finns riktigt intressanta celler i Amos' hjärna.

FEMTE KAPITLET.

Jag är övertygad om att fyrtioårsåldern är mannens gyllene år. Endast då kan han insamla visdomens gyllene äpplen. Vid femtio år har han antingen gjort slut på skörden, eller också har den förvissnat till likhet med den från Döda havet.

Min mogna visdom tillrådde Dorotheas tillkallande. Naturligtvis visade sig detta riktigt. Efter några dagar följde Amos henne överallt som en övergiven valp, som funnit en ny mor. Det låg något rörande absurt i hans underdånighet. Hon skulle kunnat lära honom konster,

och han skulle utfört dem utan att fråga. Sedan olika kostymer kommit hem till honom från skraddaren, visade hon honom hur och när han skulle använda dem. Hon förmådde honom att rätta sig efter hennes egen förfinade smak i fråga om halsdukar. Hon fick honom att köpa sig en mörkådrig käpp och lärde honom hur han på fint vis skulle manövrera densamma. Denna detalj i hans utstyrsel roade honom högligen, ty vad skulle man med en käpp att göra, med vilken man varken finge slå en människa eller ett djur? Hon övade honom tålmodigt i bordsskick. Hon förde honom till sin hårfrisör vid Rue d'Antibes, vilken till civiliserade mått förminskade hans överflöd av svart uppstående hår. Ibland skickade hon honom upp på hans rum för att tvätta händerna eller putsa naglarna. På samma sätt brukade hans mor, Dorcas, skicka upp mig, när jag var liten gosse, det mindes jag; att hon ej gjort på samma sätt med Amos, var ett tecken på hennes egendomliga sociala urartning. Men Dorothea tog moderlig vård om honom. När jag häpnade över hennes oerhörda djärvhet, sade hon, att antingen skulle man göra saken grundligt eller också inte göra den alls. Hur en fullvuxen man kunde fördraga hennes herravälde, stod icke till att begripa, förrän jag plötsligt fann lösningen i förklädesbanden. Dem hade han varit bunden vid hela sitt liv igenom, vid dem var han van, visste inte var han befann sig utan dem och fann troligen Dorotheas behagligare än Dorcas'. För min yttre syn tillväxte han följaktligen i nåden för varje dag som gick.

Upptagen som jag var med mitt arbete och mina umgängesplikter, såg jag föga till Amos. Varför skulle jag sett mera till honom? Han var fullkomligt lycklig och i händerna på en absolut vederhäftig ung kvinna, som aldrig haft så roligt i hela sitt liv. I stället för att öda bort sitt liv med att brodera fåfängliga väskor, ägnade hon nu sin konst åt att brodera en levande råvara. Till den grad obetingad var min tillit till Dorothea, att jag verkligen

fruktar, att jag något litet negligerade honom. När hon nämligen begav sig på visiter till sina vänner, av vilka hon hade en mängd i Cannes, satte hon honom till någon sysselsättning, som hon utfänt i sin kvinnliga uppfinningsrikedom — att lära sig utantill en dikt av Wordsworth eller Rupert Brooke eller en sida franska verb, eller att gå igenom ett kapitel i en bok om etikett, som hon köpt ad hoc i London samt medelst handskrivna kommentarer bragt i överensstämmelse med vanligt förnuftigt folks seder och bruk. Eller också skickades han ut på en mängd ärenden i en rad fåfängliga butiker i denna Fåfångans marknad till stad. Så kommo naturligtvis hennes vänner på té i min villa. Jag inhämtade, att Amos enligt hennes instruktioner och dirigerad av sin egen blyghet, tyst fyllde upp bakgrunden och bjöd omkring té och tilltugg med ett dresserat djurs tafatta precision. Dorothea hade, som jag nyss sade, oerhört roligt. Det hade jag hennes eget ord på. Då och då inrapporterade hon glatt en del framsteg under någon tète-à-tète med mig.

En gång fällde jag denna anmärkning — även den en frukt av fyrtiofemårsålderns visdom:

»Som du vet, min kära Dorothea, har jag inga anlag för osmakligt smicker, men du saknar nog inte tilldragande egenskaper i en ouppfostrad vildes ögon. I egenskap av modern ung kvinna torde du knappast vara omedveten om ett så iögonenfallande faktum.»

»Du talar som en bok, pappsen», sade hon. »En bok som skrevs på nittitalet. Det var då de på nytt upptäckte könsskillnaden och ställde till ett fasligt kackel om den saken.»

»För att fortsätta med ett arkaistiskt uttryckssätt», sade jag, »så är detta det animala livets ursprungligaste instinkt. Amos daterar sig från mycket längre tillbaka i tiden än epoken kring 1890 — han tillhör vilken gammal tidsålder du vill — när män voro män.»

Kanske uppfångade hon ett allvarligt tonfall i min röst; hon vred på huvudet och betraktade mig från sidan.

»Vad menar du, pappsen?»

»Precis vad jag säger. Här har vi det primitiva djuret, som ställes inför den åtråvärda honvarelsen av hans egen ras. Den framställningen är väl tillräckligt 1920 för dig, eller hur?»

»Ja, alldeles», svarade Dorothea. »Men det är en självklar framställning, som går att tillämpa på vilka två unga människor som helst i våra dagar.»

»Ingalunda», sade jag. »Ni moderna unga människor har utvecklat en intim könskodex. Om inte det skett, skulle världen aldrig ha behövt bevillna så mycket fördärv...»

»Pappsen!» utbrast hon förtörnad.

»Ja, min vän. Du är arvtagerskan till alla tidsåldrarna...»

»I Times' främsta spalter», sade hon hånfullt. »Du kan inte chockera mig. Gå på!»

Jag gick på. Vad Dorothea inte vet i fråga om kunskaper, är ej värt att veta. Men det är en hel världs skillnad mellan kunskap och visdom. Det fanns en gång en majestätisk skald — nyss citerad — på sin tid världsberömd men nu föraktad, som uttryckte hela saken i fem ord: »Kunskap kommer, visdom blir kvar.»

»Det jag åsyftar är något, som alla seklers samlade erfarenhet inte har lärt dig. Det är en oändlig skillnad mellan den primitive mannen och din moderne danskavaljer. Till ditt eget bästa vill jag påpeka för dig, min vän, att Amos inte har dansat bort sitt kön.»

Hon satte sig ned litet eftertänksamt på en stol nära intill mig och fäste sina ärliga bruna ögon på mig.

»Vet du, pappsen, du har verkligen framlagt en originell tanke för mig.»

Jag steg upp och gjorde en gest med min medelålders hand.

»Ja, så är det, inte sant? Ni moderna unga dansmänniskor, antingen är ni fördärvade — vilket jag inte för ett ögonblick tror — eller också har ni er tysta, aldrig framandade men dock erkända könlöshetskonvenans. Ni har nedbragt er själva till ett sådant stadium av fysisk okänslighet, att alla möjliga komplicerade faktorer måste sättas i rörelse, innan ett par unga dansande varelser blir kära i varandra...»

»Du har fullkomligt rätt», medgav hon. »Vi har gått framåt. Vi är århundraden framom ditt 1890.»

»Och Amos, som är århundraden efter, passar inte för din konvenans.»

»Jag förstår», sade hon. »Ditt resonemang är oemotsägligt. Men vet du, du försvårar verkligen saker och ting för mig. Borde du inte ha tänkt ut det här Freudska sakläget, innan du skickade efter mig för att torramma honom.»

Sedan hon fått mig hjälplös i fällan, smålog hon milt gäckande och brast därpå ut i ett glättigt skratt.

»Jag skall börja träna Amos och låta honom dansa från morgon till kväll.»

»Dorothea», sade jag, »du är bara en oeffterrättlig slarvsylta.»

François kom in för att anmäla en ny modell, grevinnan d'Orbigny, och avbröt därmed detta samtal.

Madame d'Orbigny är en vacker och rik amerikanska, gift med en äldre fransman av förnäm familj och otadlig uppfostran, och döljer en värld av neurasteni bakom ett utsluderat yttre, vilket hon, därom är jag övertygad, för sig själv utmålar som jämvikt. Kort sagt, en kvinnotyp av egendomligt intresse för en porträttmålare. Jag målade henne rent yrkesmässigt, icke i glad dårskap, som jag målade furstinnan Nadia.

Vilket för mig in på Nadia.

Ett par dagar senare kom hon till ateljén med strålande uppsyn.

»Mon cher, nu har jag mött björnen på La Croisette.»

»Ja, Dorothea måste släppa lös honom ibland», sade jag.

»Men det är en förtjusande tam björn. Jag älskar honom.»

På sitt originella vis beskrev hon sammanträffandet.

Det var en solig förmiddag i blekt guld, turkos och ultramarin. Nedför den breda trottoaren längs havet kom furstinnan gående, åtföljd av sin brungula pekinges, Chouchou. I mitt fulländade Cannes finns ingenting sådant som den vulgära hop av flanerande, som förvandlar Promenade des Anglais i Nizza eller stranden i Brighton till en myrstack. La Croisette användes som en diskret och behaglig viloplats. Ett tusental kubiketers strålande och isolerat utrymme omgav Nadia, där hon promenerade österut mot havet. In i detta kubikutrymme kommer så plötsligt Amos rusande med en fart av sex svettiga miles i timmen och med sin mörkådriga käpp vilande mot axeln, som om en nattsäck varit upphängd på densamma nedåt hans rygg. Han trampade nära nog på Chouchou, tog ett hopp åt sidan och snavade. Den med nätt nöd undgångna olyckshändelsen hejdade honom och kom honom att utbrista:

»Å, kors då!»

Chouchou skällde i aristokratisk förtörnelse. Furstinnan smålog och sträckte behagfullt fram handen.

»Jag trodde aldrig jag skulle få se er igen, Mr Burden.»

»Kors då!» sade han. »Det är ju Eran kungliga höghet. Men ni är så olik er. Ni var —»

»Ja», avbröt hon med sitt lilla gäckande leende och med uttrycksfulla handrörelser. »Det var jag.»

»Jaha», sade Amos.

»Jag går inte alltid omkring i urringade aftontoaletter mitt på ljusa dagen.»

»Jag trodde ni gjorde det för ni var prinsessa, Eran kungliga höghet», sade Amos.

»Jag är inte någon kunglig höghet. Jag är -- eller

rättare jag har varit — Ers höghet, men alla kallar mig 'furstinna', alldeles som ni skulle säga 'Mrs Jones'.» Hon såg sig omkring. »Tycker ni inte vi kunde sätta oss ett tag?»

Hon förde honom till en grön soffa, som stod vänd utåt det praktfulla, i guld och azur skiftande havet, och på denna satte de sig med Chouchou emellan sig.

»Jag förstår inte, frun», sade Amos. »Är inte frun dotter till en kung?»

Hon rynkade frågande pannan, och han fortfor:

»Jag trodde alla furstinnor var döttrar till kungar.»

»Min man var sonsons-någonting-sonsonsson till kejsar Peter den store.»

»Å katten», sade Amos. »En kejsare är välan finare än en kung, är han inte det?»

Hon suckade.

»Det finns bara en kejsare kvar i världen nu.»

»Vilken är det?»

»Er kung. Kung Georg. Kejsaren av Indien.»

»Det är krigets fel. Det var till skada för kejsarna, var det inte det?»

»Jo, till stor skada. Kriget har förändrat allting, förstår ni.»

I få ord beskrev hon sina olyckor. Han lyssnade med öppen mun. Aldrig hade hon haft en lyssnare så fånglad och så fylld av medlidande. Hon behövde ej överdriva bedrövelserna. Hennes enkla berättelse om mord och vånda och skräck var tragisk tillräckligt.

Han vände sig om och klappade hennes små skuldror med sina stora händer utan tanke på hennes egenskap av ers höghet och utropade:

»Å sjutton också! Och det lever människor, som har gjort så mot er. Säg mig var de finns — så ska de få pröva på mig.»

Vad som därefter inträffade vet jag ej riktigt. Detta var det dramatiska slutet på Nadias historia, och hon var

en alltför fulländad artist på sitt vis för att fördärva det-samma genom en antiklimax.

»Alltså», sade hon, »har den stackars lilla landsflyktiga furstinnan funnit en försvarare ur sagan för att åter-insätta henne i hennes kungarike. Det är därför jag säger, att jag älskar honom.»

Detta samtal ägde rum sista gången hon satt för mig. När detta var över, behagade hon uttala sitt gillande av porträttet. Bortsett från dess konstnärliga värde, var det mycket likt. Den lilla upproriska tartarnäsan, som förorsakat mig så många bekymmer, hade jag fått förtjusande riktigt återgiven. Jag var pojkaktigt glad åt den. Och omsorgsfullt, tåligt arbete hade till sist fångat hennes huds underbara lustre som pärlemor och persikeblommor, och jag hade även fångat, fast jag ej vet hur, det på en gång vemodiga och odygdiga uttrycket i hennes trolska nöt-bruna och gröna ögon.

Vi stodo där bredvid varandra och betraktade duken. Plötsligt stack hon sin hand under min arm.

»Det är konstigt», sade hon. »Jag känner mig liksom skapad på nytt.»

Jag smålog och såg ned på henne och frågade, vad hon menade.

»Det vet ni så väl», svarade hon med en liten tryckning av fingerspetsarna. »Det där är lika levande för er som jag, därför är vi två stycken, och den ena av oss måste ni ha skapat — och i den fångenskapen är jag rädd för er, er som jag retas och skämtar med. Det där är den Nadia, som har sett sorgliga saker som hon försöker glömma, och som försöker småle åt de okända ting livet har i beredskap åt henne. Ni måste förlåta mig alla dår-aktiga ord och mitt självsvåldiga uppförande, som jag nu skäms för...»

»Mitt kära barn», sade jag och tryckte hennes arm lätt intill mig — ögonblicket saknade icke sin spänning — »om ni inte varit ert eget bedårande jag under alla sitt-

ningarna, hur i all världen tror ni då jag skulle kunnat måla av er?»

»Mais encore...» började hon.

»Men ändå», avbröt jag henne, »så skulle ni, om ni fått i ert huvud, att ni skulle skapas på nytt, som ni kallar det, ha sultit där högtidlig med ett ansikte som Madame la République Française, som sörjer på vartenda monument i riket.»

Hon suckade.

»Ni förstår väl den saken bäst, cher maître.»

»Naturligtvis gör jag det», sade jag skrattande, »när det kommer an på målning. Det är ju mitt yrke. Men i alla fall ville jag inte för allt i världen, att ni skulle vara rädd för mig.»

Hon vände sitt fina ansikte mot mig.

»Varför inte det?»

»Den fullkomliga — vänskapen — övervinner räddhågan.»

»Och ni vill alltså vara min vän?»

»Skulle jag ha givit ut mitt hjärta på den där tavlan, om jag inte ville det?»

»Det är sant», sade hon och tog en cigarrett ur asken på bordet. »Det var roligt. Jag har inte så många vänner. Och i Cannes kan en kvinna som jag ha många fiender.»

»Får jag träffa dem», sade jag, »så...»

»Så ska de få pröva på er?» Hennes ansikte lyste upp av skälmskhet. »Det var det Monsieur Amos sade. Då har jag alltså fått två försvarare på en dag.»

Har jag, eller har jag inte sinne för humor? Jag vet det inte. Allt vad jag vet är, att i djupet av mitt hjärta förbannade jag Amos av hela min kraft och förmåga.

Ilon kom åter fram till mig — hon hade, det glömde jag nämna, tagit på sig sin svarta aftontoalett, så att jag för sista gången kunde kritiskt bedöma färgvalörerna — och lade sina fingrar på min arm. Ilon kan vara barnsligt

smeksam, när hon så vill. Å andra sidan har jag sett henne stelna till en den isigaste lilla gröna glaciär, när ett icke önskat sällskap nalkades. Bara ett par kvällar förut hade jag bevittnat detta fenomen — i Casino, när hon stod och samtalade med en viss Ramon Garcia, en syd-amerikan, vän till Madame d'Orbigny och mottagen överallt. Jag tyckte icke om mannen, pomaderad och parfymerad och behängd med juveler och beväxt med mustascher som han var och med ett sätt, alltför utsökt för att det skulle vara pålitligt. Men jag rös av sympati för hans räkning, när han avlägsnade sig, frostbiten från huvud till fot... Som jag nyss sade, kom Nadia fram till mig, och det odygdiga uttrycket i ögonen beslöjades hastigt.

»Allvarsamt talat, *cher maître*, så värderar jag er vänskap högre än allt annat. En kvinna i min ställning har det ganska svårt ibland. Skvalleraktiga tungor. Ibland tycker jag nästan det är värre att bo hos min faster och min onkel, än om jag skulle trotsa dem allesammans och bo för mig själv. Det är inte så muntert i Villa Miranda — som ni vet.»

Jag visste det. Det var inte alls muntert i gamle Marchese della Fontanas hem, där det spelades bridge om höga summor från eftermiddagen intill midnatt, och där ivriga klienter trängdes kring *chemin de fer*- och rouletteborden ända till in på småtimmarna.

Hon rätade på sin smärta figur.

»Det finns folk, som vet vem jag är, och som ändå vågar behandla mig, som om jag vore en äventyrerska — *déclassée*. Det finns män, som jag inte kan lita på. Det finns kvinnor, som hatar mig — jag vet inte varför, utom att jag är ung och vacker och tilldragande. Jag spelar, och jag vinner, och då mörknar alla blickarna runt omkring mig. Jag förlorar, ända till värdet av en av mina dyrbara pärlor, och jag ser, hur de fröjdar sig i sina hjärtan. Ah, *je suis bien seule. Aidez-moi* —

voulez-vous? Ni kan göra det med ert anseende här som konstnär och med ert engelska rättskaffens väsen...

Jag vet inte, om hon talade engelska eller franska. Hon plägade utan åtskillnad gå över från det ena språket till det andra. Nu, när jag tänker efter, tycker jag mig höra återklangen av frasen: »votre fière probité anglaise.»

Hon sträckte ut till dess fulla längd sin bara, välformade arm, vars linje utan att avbrytas av något axelband övergick i axelns och halsens kurvor, och betraktade mig med huvudet bedjande upplyft mot mig. Jag tog hennes hand, lutade mig över den och kysste den på övligt sätt nedanför handleden.

»Min kära Nadia», sade jag, »ni kan alltid räkna på mig som er lydige och tillgivne tjänare.»

»Det vet jag, att jag kan», ropade hon. Och innan jag visste, var jag borde ändra ställning, lutade hon sina läppar så nära intill mig, att jag kände hennes andedräkt på min kind, medan hon viskade:

»Ni är den man, som jag håller av och litat på mest av alla i världen.»

Härefter tog hon glättigt farväl av mig.

Jag stod ånyo och betraktade den så gott som fullbordade tavlan — det återstod föga mer än att göra bakgrunden färdig — och undrade i trots av min övertygelse, att jag befann mig i mannens gyllene visdoms-ålder, huruvida jag gjort klokt, jag vill icke säga, i att öda tid, ty ingen tid, som ägnas åt konstnärligt skapande, kan ödas bort, men i att giva så mycket av mig själv i detta porträtt av furstinnan Nadia. Hon hade en gång beklagat sig över, att jag behandlade henne endast som modell, varmed hon menade en levande abstraktion, endast betydelsefull så tillvida som hon kunde översättas i målningens terminologi. Hon hade fullkomligt rätt den gången. Hon var modell och intet vidare. Jag har förklarat, hur jag föranleddes att måla henne... Var hon alltså den-

samma för mig? Jag rynkade ögonbrynen inför detta spörs-mål. Hur mycket av mig själv hade jag blottat i över-förandet på duken av furstinnan Nadia Ramiroffs gröna och ambrafärgade hemlighet, och hur mycket på det ytterst varma och mänskliga stycke kött och blod, som var Nadia själv? Det fanns icke alls något subjektivt i den varma fläkt av hennes andedräkt, som dröjde kvar på min kind, eller i ljudet av ljuva ord i mina öron eller doften av hennes närhet i mina näsborrar. Och jag kan svära på att hennes ögon, där de gäckande mötte mina på duken, sade:

»Käre David, jag kan inte alls inse, varför du inte skulle bära dig åt som en narr, ifall detta är ditt höga behag.»

Och dessa voro de ögon, som jag själv målat.

Det var med en viss tvekan, som jag visade porträttet för grevinnan d'Orbigny vid hennes nästa sittning. Naturligtvis hade hon hört talas om det. Man måste göra saker och ting på ett mycket mörkt sätt i ett mycket mörkt rum under en mycket mörk natt, för att ingen på Rivieran skall få höra talas därom. Och till och med då komma kackerlackorna fram och omtala dem viskande för flugorna, och flugorna surra omkring i köken med dem, och från köken komma de in i salongerna, förvridna i kackerlackornas, flugornas och kökspersonalens på varandra följande prismor. Varenda en på hela Côte d'Azur hade reda på att jag målade furstinnan Ramiroff, trots att vi bundit oss med ett gemensamt tysthetslöfte. Jag måste placera porträttet på stativet, för att madame d'Orbigny skulle få granska det. Hon behagade utbryta i extatiska plattityder. Det var något att vara en stor konstnär! Hur kunde han ej lära världen sådant, som den ej visste om. Ingen skulle någonsin ha misstänkt, att så mycken själfullhet doldes i den stackars lilla furstinnan, som aldrig tycktes göra något annat än spela och dansa — och ändå, när man littade på porträttet, så kunde man gissa sig till,

vad den lilla varelsen måtte ha gått igenom — de där bolsjevikfasorna. Det var så man kunde rysa åt dem, om hennes berättelse var sann. Till all lycka hade hon ju kommit undan. Fast naturligtvis fanns det ju personer i Cannes som påstodo, att varken hennes titel eller hennes pärlor var äkta...

»Min bästa grevinna», sade jag, »att tänka sig någon i Cannes med riktig titel eller riktiga pärlor — nej! Vilken liten dam som helst av ingenting alls kan skaffa sig äkta pärlor när helst hon behagar genom sydamerikanska millionärer — men vilken som helst av verklig noblesse, för vilken Almanach de Gotha icke är bara ett tomt register, vet, att furstinnans titel är autentisk och hennes pärlor — som är historiska — äkta. De ryska storfurstarna härnere kanske av artighet eller tvingade därtill av politiska skäl måste bekanta sig med alla slags kosmopolitiska personligheter, men de mottar inte som jämlikar falska ryska högheter. Det är precis lika enfaldigt som att tro, att konung Georg av England skulle invitera en herre, som kallade sig hertig av Shoreditch, till Buckingham Palace. Om ni därför får höra sådant elakt och skandalöst förtal igen, så hänvisa bakdantarna till storhertigarna — eller» — och nu förlorade jag jämvikten — »eller, förbanne mig, till mig själv!»

Grevinnan d'Orbigny — före detta Rosamund Leete, dotter till senator Joseph P. Leete från Arkansas — höjde på de vackert rakade ögonbrynen.

»Men bäste David Fontenay, en sådan tirad! Varför skall ni fyra av den just mot mig? Min titel är då äkta, det vill jag hoppas — och det är mina pärlor med. Gaston har handlingar på pergament, som intygar, att han stammar från Karl den store, och jag har intyg på mina pärlor från Rue de la Paix. Jag hyser inte ringaste tvivel med avseende på den stackars lilla furstinnan — jag beklagade bara, att det skvallras så allmänt.»

»Varför envisas ni att kalla henne den stackars lilla furstinnan?»

Jag var irriterad — kanske av rikedomens nedlåtande later. Nadia hade bakom sig århundradens traditioner. Madame d'Orbignys farfar sov tillsammans med svinen i en koja i Galway.* Det vet jag nämligen. Min gamle vän, Sir Patrick Muriree, rår om, eller rådde åtminstone förr om den kojan. Nu är han åttio år gammal och bor vid Bury Street, St. James's men han kommer ihåg, när barfotalassen Daniel Leete emigrerade, och än i denna dag finns det i och utanför och runt omkring kojan farbröder och fastrar i olika generationer och kusiner och släktingar av alla grader av denna mycket intressanta och vackra men likväl hybridprodukt av Irland, Skandinavien och Förenta staterna. Ty det var den duglige sonen till den okunnige torparen, som tack vare den intelligens han ärvt från sin svenska moder, skapat Leetemillionerna. Rosamund, som naturligtvis ej hade något att skaffa med sin irländske farfader och sin svenska farmoder, ansåg sig vara av ren amerikansk härstamning, vilket också en och var, möjligen med undantag av representanter för familjer från Nya England eller sydstaterna, var färdig att tro utan att närmare fästa sig vid omständigheterna, och vilket även jag trodde hur gärna som helst, om hon blott icke bestred andra personers obestridliga antecendientia.

Grevinnan d'Orbigny genmälde med sitt något trötta leende:

»Det skall jag inte göra, min vän, om ni vill vara ensam om att tycka synd om henne. Folk, som känner henne väl, säger, att hon är riktigt fångslande.»

»Det är just de personerna», sade jag, »som man bör gå till för att få korrekta upplysningar.»

Men likväl kände jag på mig, att jag trasslat till saken.

* Galway, grevskap i irländska provinsen Connaught.

Nu skulle madame d'Orbigny gå ut och förkunna för Cannes, att jag var kär i furstinnan Nadia Ramiroff. *Quod erat absurdum. Fördömt absurdum.* Så svor jag i fåfängligt självförtroende. Ty vad skulle jag, en man, som närmade sig de femtio, kunna hysa för känslor för unga kvinnor på tjugutalet, än rent faderliga sådana? Ungdom och ungdom, det var den eviga lagen. Medelåldern (mannens nämligen) och — ja, låt oss säga medio av trettioåret, då kvinnan lärt sig att vara angenäm. Inte för att jag alls önskade mig någon kvinna — i något slags romantisk förbindelse. Det var förbi alltsammans: jag hade levat mitt liv. Som jag anmärkte på första sidorna i denna bok, önskade jag ingenting annat i världen än att bli lämnad i fred, som jag var.

Hittills hade ej här i Cannes mitt namn sammanlänkats med kvinnor av ens den svagaste, mest eteriska fläkt av skvaller — ännu mycket mindre skandal.

Och nu hade jag skickat ut grevinnan d'Orbigny med en riktigt snygg historia.

SJÄTTE KAPITLET

Min systerson, Claude Worthington, uppenbarade sig, hörsammande Dorotheas kallelse, i Cannes i en klart ärtgrön, tvåsitsig Dutroyen, i vilken han dagen lång skramlade fram och tillbaka på La Croisette under ett oväsen, som verkade modernt uppbåd till Yttersta domen. Dagen efter det han anlänt lyckades han få en order på en likadan bil av en synnerligen ungdomlig engelsk fondmäklare, som kvällen förut vunnit fyrtyotusen francs i Monte Carlo. I strålände lynne förklarade han för Dorothea:

»Med den här farten kommer jag att sälja en bil om dagen, min flicka, och då är min lycka gjord.»

Hon vände sig till mig — vi sutto vid lunchbordet, och trots mitt förbud hade hon inbjudit honom dit.

»Vill inte du bli hans kund nummer två, pappsen?»

»Å, gör det, sir!» utbrast han entusiastiskt — i likhet med alla de bästa männen i den gamla stridande armén uppehöll han traditionerna i fråga om ett vördnadsfullt sätt att tilltala dem som voro äldre än han själv — »ni kommer aldrig att ångra det. Vi är den enda firma, som kan ge er förstklassigt material för det pris vi begär. Det är vår egen hemlighet. Det är en Rolls Roycemotor till samma pris som en Ford.»

Han blinkade med ögonen, mina ögon blinkade tillbaka, och detsamma gjorde Dorotheas. Men Amos, som satt mitt emot honom, rynkade ögonbrynen:

»Varför säger ni sådana lögner?»

Claude är blond och smärt med frisk hy och bär små blonda, uppvridna mustascher, en sköldpaddsinfattad monokel samt (när han är i Frankrike) hederslegionens band i knapphållet på sin fulländat skurna rock. Han rodnade av vrede.

»Vad vet ni om den saken?»

»Jag säger ingenting om fordbilerna», svarade Amos. »Dem har jag sett i Warraranga. Men Maxime, morbror Davids chaufför, tog mig med sig till ett garage häromdagen, där en god vän till honom har en Rolls Royce, och jag gick igenom hela motorn. Och jag tittade på insidan på eran egen nu före middagen» — för Amos var middag alltid beteckningen på den måltid han intog vid middagstid — »så jag vet, vad jag talar om, och det är därför jag ville veta, varför ni ljuger.»

»Claude skämtade bara», sade Dorothea.

»Naturligtvis gjorde jag det, dumsnut», sade Claude.

Amos steg upp och reste sig tornliknande över bordet.

»Kalla ni inte mig för dumsnut, kusin Claude, för annars ska ni och jag se efter, vem som är värsta dumsnuten.»

Iakttagande min myndighet, knackade jag med knogen i bordet och befälde honom ögonblickligen sätta sig. Han

lydde, medan han svängde huvud och axlar från den ena sidan till den andra, till synes lik en björn, som hotas med käppen. Med tummen visade han på Claude.

»Jag vet inte hur det går till att sälja biler. Men jag vet en förbaskad hop om hur det går till att sälja hästar.»

»Jag förmodar», sade Claude, i det han återvann sin jämvikt, »att om det kom en skämtsam själ till Warra vad det nu hette, och sade, att han hade ett föl efter en Oaks-segrare och en Derbysegrare;* skulle ni kalla honom för något mycket fult.»

»Mamma höll alltid på kristlig försonlighet», genmälde Amos allvarligt, »men om en karl sa' sådana lögner om en häst han ville sälja, så skulle bara hälften av honom ha lämnat Warraranga.»

»Ert sinne för humor skulle väl ha reagerat? Ni skulle ha skrattat för full hals?»

»Det är inget att skratta åt, att ljuga och bedraga», sade Amos.

Jag måste för husfridens skull åter träda emellan.

»Min käre Amos», sade jag, med samma myndiga tonfall som fadern i 'Den schweiziska familjen Robinson', »du har kommit till Europa för att bilda dig. Du måste lära dig, att här menar folk bara en viss del av vad de säger. Claude väntade inte, att vi skulle tro hans historia om Rolls Royce och Ford, och vi visste, att han inte gjorde det. Inte mer än du väntade dig, att vi skulle tro, att en upptäckt hästskojare i Warraranga skulle fått lämna platsen kluven mitt itu från huvud till bål.» Min gest var så uttrycksfull, att man ej kunde misstaga sig på dess mening. »Men det fanns en grundval av sanning i båda vad Claude och du sade, och Dorothea och jag har till fullo uppskattat det», sade jag småleende. »Jag tror vi kan betrakta diskussionen som avslutad.»

För ögonblicket var friden återställd. Men jag anade,

* *The Oaks* och *Derby*, tvenne berömda kapplöpningar vid Epsom i England.

att det skulle bli ledsamheter mellan de två unga männen, och denna min aning bekräftades, allt eftersom dagarna fortskredo. Trots de saktmodets och ödmjukhetens dygder, som min syster Dorcas inskräppte hos honom, lade Amos, när omständigheterna därtill gävo anledning, i dagen en påtagligt krigisk sinnesstämning. Det föreföll till och med, som om Dorcas måtte gillat sträng behandling av överträdare, och att i Warraranga till och med obetydliga anledningar utlöste slagsmål. Claude beklagade sig för Dorothea på en gammal krigares okonstlade sätt över att han gick omkring i ångest för sitt liv. Han kunde ju ej ideligen avslå utmaningar till envig, en vacker dag skulle han bli tvungen att antaga en sådan, och Battling Bushman skulle bulta honom till mos och protoplasma. Han ville leva och dansa och köra bil och möjligen gifta sig med henne, Dorothea. Att bli uppsopad på en skyffel och stoppad i en kista tedde sig icke för honom som livets mål och mening. När hon hörde sig för, fick Dorothea veta, att dispyter förekommit, speciellt en, vid vilken Amos hotat sin kusin med yttre våld. Amos hade behagat kritisera Claudes levnadssätt, hade, kort sagt, smädat honom, för att han aldrig gjort den bittersta nytta i sitt liv. Varje människa hade sina plikter att fylla.

»Än kriget då?» frågade Claude.

»Jag vet ingenting om kriget», sade Amos.

»Nej, det aktade du dig omsorgsfullt för», gav Claude tillbaka.

Claude var ung. Han retades av det salvelsefulla ordandet om plikter, vilket är som gift i den unge genomsnittsengelsmannens öron, vilken skulle kunna trotsa (som han alldeles nyligen trotsat) helvetet utan en skälvnings, men skulle bli i det närmaste fysiskt illamående åt att behöva göra det till tonerna av »God save the King» eller »Rule Britannia» eller under någon stereotyp sentimentalitets pisksnärt. Att tala till Claude om abstrakt pliktuppfyllelse var nästan lika opassande som att hänsyfta på hans sexu-

ella impulser. Därför gav han i vredesmod tillbaka en kanhända ovärdig smädelse. Naturligtvis blossade nu Amos upp i rättmätig indignation.

»Det enda jag vet är att under kriget gjorde jag sju mans dagsverke varenda dag, och säger du, att jag var feg, så skall jag minsann buckla till ditt fina ansikte på dig.»

»Eftersom min skönhet är min enda förmögenhet här i världen», genmålde Claude, »så medger jag, att du är den modigaste karl, som någonsin smitit undan ett krig.»

När Claude berättade detta för Dorothea, lade han till:

»Han brummade som en björn och vände sig bort. Men jag var så rädd, att jag var alldeles stel.»

Dorothea sade:

»Det var gement av dig att säga det där om kriget. Om han gått löst på dig, skulle jag inte tyckt det ringaste synd om dig. Du formligen tiggde om det.»

Den unge mannen skummade av harm.

»Hur kunde han understå sig att säga mig, att jag slösar bort mitt liv med att göra ingenting?»

Varpå Dorothea förklarade för honom, att Amos var behäftad med en mani att säga sanningen, och den unge mannen lämnade henne, förargad och föga tröstad.

»Men jag stukade honom», sade Dorothea till mig.

»Skulle det inte vara ännu mera modernt», sade jag, »att säga: 'jag bräckte honom'?»

»Kära pappsen», svarade hon, »du glömmer, att vi tillhör världen efter kriget och håller på att återvända till klassisk engelska.»

Hon log sitt ironiska, ömma leende. Allting är upp och ner nu för tiden. Kärlek är släkt med medlidande. Hon ömkade mig, därför att hon älskade mig. Eljest skulle hon betraktat mig med orubbat lugn som en pergamentshandling från en dimmig forntid. Men hon hedrade mig med sitt förtroende rörande Amos och Claude, berättade det som kunde fattas av mitt förstånd och förteg det, som

icke var bra för mig att veta. Om sin egen fröjd över att få köra detta spann av vilda och föga med varandra överensstämmande kamrater yttrade hon ej ett ord.

Jag gladdde mig, när Claude, efter att för tillfället ha uttömt möjligheterna att få sälja biler i Cannes, förflyttade sig själv och sin ärtgröna bil till Nizza för att sprida det glada budskapet om Dutroyenbilen i denna enkla och av Dutroyenbiler stinkande stad. Han gav sig av i ett ohöljt utbrott av otäck rök och hädelser. Instruktioner från en otroligt idiotisk firma måste åtlydas.

»Men gudskelov, sir», sade han, »till Cannes kan jag ju kila över på en halvtimme.»

Med samma självtillit tillkännagav Puck sin förmåga att fästa en gördel kring jorden på fyrtio minuter. Men jag var en medelålders Oberon och utan sympatier för Pucks nycker.

»Å, käre vän», suckade jag, »när allt kommer omkring, så fanns det ändå något bra och romantiskt i de gammaldags postvagnarna och diligenserna. Man fick vara med om alla äventyr på stora landsvägen, och när man gav sig i väg, visste man aldrig, när man skulle komma fram.»

Amos, som råkade vara närvarande, yttrade:

»Det tycker jag med, morbror David. Hemma hos oss skulle det ta en hel dag med oxvagn.»

Det är för underbart, hur det lägre förståndet vässer kvickheten.

Sedan Claude begivit sig till Nizza, ägnade Dorothea mera tid åt Amos. Tiden var nu kommen, påstod hon, då man borde ta honom med sig ut och visa honom världen. Han debuterade på ett *thé dansant* i Casino som gäst hos Crawley-Johnstones, vänner till Dorothea...

Jag satt och läste vid brasan i salongen, alldenstund jag saknar öra för jazzmusik och därför icke förmår uppskatta dylika tillställningar, när in ramlade Amos, som blott för en stund sedan gått hemifrån i Dorotheas sällskap. Jag såg upp från boken.

»Vad nu då? Är du redan här igen?»

Han stod och trampade oroligt. Ja. Han var inte van vid sådana slags ställen. Han kunde inte andas. Och så det förbaskade bullret. Och kvinnorna som dansade där. De såg ut som målade skökor.

»Förlåt», sade jag, »dansade inte Dorothea och hennes vänner?»

»Å, jag förstår, vad morbror menar — men jag kan inte hjälpa det. Jag blir illamående, när jag ser anständiga flickor uppföra sig så där.»

Han hade därför utan vidare stigit upp och utan ett ord till ursäkt eller avsked tågat ut ur den överfyllda salen ut i dygdens friska luft.

»Min unge vän», sade jag med en viss skärpa, »det värsta med den kristendom, som din förträfflige far predikade och din goda mor utövade, är att den förbigår något av det mest väsentliga i Kristi lära. 'Dömen icke på det att I icke mån varda dömd', är ett gudomligt bud, som jag ingalunda tror står skrivet med guldbokstäver någonstades utanför bönhuset i Warraranga. Nu befinner vi oss i Cannes, den mest civiliserade staden i det förnämsta civiliserade land i världen, och centripetalpunkten för all denna civilisation är Casino Municipal — vars oskrivna motto är just det bud jag nyss citerade.»

»Jaha — men innebär inte det, att man skall blunda för all möjlig syndfullhet och säga, att det där angår mig inte.»

Han hade fullkomligt rätt, men det sade jag honom ej. Tvärtom. . .

»Nej», sade jag. »Du har uttalat en förkastelsedom i de starkaste ordalag över de dansande damerna, och du har däri inneslulit min dotter Dorothea och miss Lucy Crawley-Johnstone, vilka absolut inte gör sig skyldiga till någon syndfullhet, som du kallar det. De följer endast de regler för umgängeslivet, som utgör resultatet av en i Warraranga okänd utveckling. Du har dömt utan kunskaper och utan barmhärtighet, och i detta ögonblick betraktas du vid det

där tébordet på dansgolvet som en oerhört obelevad och omöjlig ung man.»

Jag fortsatte att läxa upp honom. För att frikallas från denna dom måste han genast återvända med någon formell ursäkt. Han hade plötsligt erinrat sig, att han skulle skicka i väg något viktigt telegram, han hade på husets trappa igenkänt en barndomsvän, som han inte träffat på tjugu år, han hade glömt att ge mig en avskedskyss och gått hem för att göra detta. Hur han formulerade sin ursäkt betydde mindre, men tillbaka måste och skulle han gå.

»Jag går inte», sade Amos.

Jag blev ond.

»Du lämnar detta hus på stunden», sade jag, »och går antingen till Casino eller vart helst du behagar. Går du till Casino, får du komma igen, i annat fall icke. Jag vill inte veta av dig.»

Jag tyckte jag var brutal och skrymtaktig. För detta primitiva sinne, som vants vid Ezra Burdens okunniga, halvt mystiska, halvt judiska feltolkning av kristendomen, som saknade varje spår av kunskap om umgängeslivets sedvänjor och bruk och ännu mer om det som var vida ömtåligare, nämligen umgängeslivets förpliktelser, måste åsynen av den på Bond Street och Rue de la Paix ekiperade pöbelhopen av moderna menader, backanter, herdar och fauner, som dansade till den delirantiska saxofonen, trakterad av den store, snälle Billy Pan, ha erbjudit ett häpnadsväckande och skräckinjagande skådespel. Det var Sodom och Gomorra. Det var Babylon. Det var ett hov, som hämtat färg och stil från drottning Jesebel. Jag tyckte synd om honom, men antingen måste han gå Warrarangas väg eller Cannes', och endast på den sistnämnda kunde jag, bildlikt talat, vara honom till något gagn. Jag kände mildare känslor uppstiga inom mig.

»Jag skall gå med dig och hjälpa dig.»

Tyst traskade han med mig bort från villan och slutligen in i den överbefolkade restaurangen till Crawley-Johnstones

bord. Jag framförde hans ursäkter. Det var ett mycket viktigt ärende för min räkning, som han glömt bort. Vårdinnan smålog mot honom och trugade på honom té och bakelser. Men han betackade sig och satt och blängde på den med dansande par fullpackade fyrkanten på golvet, män och kvinnor, ynglingar och flickor, tätt sammantryckta, medan varje par kroppar vaggade som en enda till musikens barbariska rytm. Dorothea dansade förbi med den obeskrivlige ynglingen Crawley-Johnstone, uppfångade min blick och utförde en expressiv pantomim. Amos kunde vänta sig en pinsam kvart. Jag smålog uppmuntrande och pratade med Mrs Crawley-Johnstone — endast vi tre sulto vid ändan av det långa bordet, som var översållat med ett kaos av tillfälligt övergivna tékoppar, glas med rör och ensamma cigarretter, från vilka blåa rökspiraler uppstego.

Plötsligt ryckte Amos till och drog hörbart efter andan, och instinktivt grep jag honom i armen, som man tar tag i en hund, som tänker springa sin väg. Jag följde riktningen av hans vredgade blick. Drömskt vilande i syd-amerikanen Ramon Garcias famn svävade furstinnan Nadia Ramiroff förbi. Även jag rynkade pannan. För icke så länge sedan hade jag sett honom förvissna och skrynklas ihop, frostbiten av hennes blick, men nu utstrålade från hans pomaderade och krusade sköna person icke den förlåtnes utan den förlåtandes triumf. Med ett vedervärdigt uttryck av tillbedjan såg han ned på hennes uppåtvända ansikte. Med en enda blick hade jag fäst i minnet hennes fängslande bild. En tätt åtsittande svart sammetshatt krönte hennes blekgyllne hår och framhöll i det elektriska ljuset de mystiska gröna ögonen och den hud, som jag haft oinskränkt makt och svårighet att måla. Hon bar en klänning av svart silkesjersey, kort nedtill och kring armarna och med guldskärp. Hon var dyrkansvärd. Tvivelsutan kände hon detta. Hon glömde faktiskt bort sig själv i det ögonblick hon passerade oss. Hon dansade hänförande, och jag medger, att hennes skurk till kavaljer gjorde

delsamma, hänförande som den femte musans tjänare, om jag får uttrycka mig i hednisk terminologi. De översatte till Helicons och Kastaliens språk Centralafrikas rytmer och ett ögonblick glömde jag allt i beundran för deras rörelser blotta skönhet. Hon dansade förbi med ett drömmande, igenkännande leende och försvann snart i de dansandes vimmel.

Amos satt med armbågarna stödda mot bordet och andades tungt. Jag talade med Mrs Crawley-Johnstone så högt jag kunde för att kunna göra mig hörd över det jazzofoniska oväsendet om vilka dårsaker som helst som kommo för mig, och på samma gång höll jag från sidan utkik på Amos. Dansen slutade, men vid de entusiastiska applåderna svarade kapellet ögonblickligen med repris. Dorothea seglade förbi, denna gång utan att bevärdiga oss med en blick. Och i sin tur kommo sedan furstinnan och Ramon Garcia inom synhåll. Den vänliga och godmodiga och något till åren komna Mrs Crawley-Johnstone drog artligt men fullkomligt onödigtvis Amos' uppmärksamhet till paret.

»Det där är furstinnan Ramiroff. Jag brukar alltid säga, att när de där två dansar tillsammans, så slår de alla professionella ur brädet.»

Amos vände sitt stora huvud och brummade:

»Jag tycker inte om'tet.»

»Varför det?»

»Jag kan inte tåla den där karlens sätt att ta i henne. Det är inte anständigt.»

Denna gång var det Mrs Crawley-Johnstones tur att rycka till och flämta. Det gjorde jag med. Den undertryckta ilskan i hans tonfall förrådde något vida mer än en puritansk och opersonlig motvilja mot den moderna dansen.

Värdinnan rätade på sig och genmålde iskallt:

»Jag kan absolut inte finna något att anmärka på.»

»Det kan jag», sade Amos.

Med en rörelse lockade jag henne utom hörhåll för den ursinnigt blängande Amos.

»Min kära vän», sade jag, »vi borde ha förberett er...»

Och jag inlät mig på otydligt uppfattade förklaringar och ursäkter.

»Men varför skall han särskilt anmärka på Garcia, som är den minst — hm, den allra mest utsökte dansören? Känner han honom?»

»Nej. Men han känner furstinnan.»

»Å», sade hon, och med ett litet leende på läpparna vände hon sig till Amos, som satt med kinden stödd i handen och med plirande ögon försökte genomtränga mängden av dansande, tydligen på spaning efter det syndiga paret.

Ödet ville att detta samma par, när dansen slutade, skulle bli stående mitt framför oss. Señor Garcia bugade sig artigt. Jag reste mig ögonblickligen, och på ett vredgat tecken från mig gjorde Amos stapplande detsamma. Ehuru det i Cannes anses ligga utanför vår engelska etikettkodex, men emedan jag ville ge min björn till systerson en uppfattning om höviska ålthävor, kysste jag furstinnans hand på korrekt utländskt manér. Endast en gång tidigare hade jag gjort detsamma under något romantiska omständigheter, den sista gången hon satt för mig i min ateljé.

»Cher maître», yttrade hon skrattande, »det är inte ofta man får se er i detta lättsinnets näste. Vilken god ängel har fört er hit?»

Jag visade med handen på Amos.

»Den där», sade jag.

Hon vände sig till honom med ett vinnande leende, rodnande efter den fulländade dansen, som för ögonblicket bragt henne i glad stämning gentemot hela världen, och lyfte utan att tänka på det sin hand mot honom. Han grep den, röd som en kalkon i ansiktet, och kysste den plötsligt liksom desperat med en våldsam smäll, som tycktes eka genom hela Casino. Med ett litet hastigt, nervöst ande-

tag ryckte hon tvärt undan handen. Läpparnas konventionella beröring mot handleden är en sak för sig, den lidelsefulla kyssen på blotta handen är en annan. Men hon förlorade ej kontenansen.

»Ni dansar inte?»

»Ånej, jag aktar mig, skulle jag tro.»

»Är det för att ni inte kan dansa, eller för att edra principer motsätter sig det?»

Har jag nämnt, att hon har sitt eget tillbedjansvärda sätt att uttrycka sig på engelska?

Han böjde ned huvudet — och jag såg honom knyta sina stora händer intill sidorna.

»Jag ogillar det. Jag hatar det», svarade han.

»Ja, men det skulle ni inte göra, om ni dansade med mig. En vacker dag kommer ni att göra det. Jag skall förmå Mr Fontenay att ge er lektioner.»

Vid detta laget hade ynglingen Crawley-Johnstone och Dorothea och hela det övriga dansande sällskapet sökt sig tillbaka till bordet och hastigt gripit sig an med sina fördröjda förfriskningar. Furstinnan, som avlägsnats från Amos genom andra som ville hälsa på henne, inneslöt hela sällskapet i ett avskedsleende och gick bort med Ramon Garcia. Som hon icke vidare dansade, förmodar jag, att hon tog vägen till baccaratsalarna.

Efter ännu en dans bröt sällskapet upp. Vi tre gingo tillsammans hem längs med den lilla hamnen, som helt och hållet försilvrades i nymånens sken mot Suquets blänkande svarta massa, vars silhuett avtecknade sig mot himlen i väster. Dorothea gick arm i arm med mig och talade om den ljuvliga aftonen. Om de månbelysta cirrusmolnen på den stilla himlen, om ljusstrimmorna ombord på yachterna vid kajen och masters och spirors hemlighetsfulla mörka spetsverk. Med händerna i byxfickorna och kutande axlar trampade Amos i väg bredvid oss. Dorothea var böjd för straff, det såg jag, och jag kände mig egendomligt ohägad att tala med honom — och detta

var icke blott emedan jag höll med Dorothea i hennes åsikt, att hälsosam tillrättavisning ingick i ett förnuftigt uppfostringssystem.

De närmaste dagarna tillbragte Amos i djupa och ensliga grubblerier, vilka jag mycket orättvist tolkade som tjurighet. Under denna tidiga period av vår bekantskap kunde jag nämligen ännu icke tillfyllest fatta hans ärliga sinnes renhet. Enligt vad jag nu vet, begav han sig ut på dagslånga strövtåg i bergen, fylld av samvetsföreläelser för att han ofrivilligt förolämpat dem, hos vilka han mött kärleksfull omlänksamhet, och eldad av sitt beslut att förstå rätta innebörden av nämnda förolämpning. Han lämnade huset klockan sex på morgonen och begav sig vid sin hemkomst på kvällen raka vägen till sitt rum. Till en början voro vi högligen bekymrade över att han uteblev från måltiderna, vilka han alltid intagit med en sådan glänsande aptit. Hade det gällt någon annan av våra unga vänner, som haft pengar att spendera, skulle vi bedömt fallet från vår egen världsliga ståndpunkt. Där fanns ju Monte Carlo med sina sällsamma gudinnor, abstrakta och andra dylika, bara femtio kilometer därifrån, vars eviga trolska lockelse sjöng i den italienska östenvinden. Men vi visste, att Amos var döware för denna lockelse än Odyssevs' följeslagare med sina vaxtillbommade öron för sirenernas sånger. Ty de senare visste allting om sirenerna, medan stackars Amos var fullständigt okunnig om deras tillvaro.

Men vad hade han då för sig hela dagen och halva natten?

Det var jag, som kom med min teori om ett anfall av tjurighet. Den mera klarsynta Dorothea yttrade:

»Jag tror, att han skäms ganska grundligt och inte vet, hur han skall uppföra sig mot oss.»

»Då blir det din sak, min vän», sade jag, »att sträcka ut den hjälpande handen.»

Hon reste sig — vi suto vid middagsbordet, och François hade lämnat rummet — gick bakom min stol och tog mitt huvud mellan sina händer.

»Dig kan man bara tala om i superlativer. Du är inte bara den allra raraste pappa i hela världen, utan du är till på köpet den styvaste pliktöverlåtare, som någonsin skapats.»

Varefter hon kysste mig mitt på hjässan på den punkt, som hon med hotfull överdrift brukar kalla min kala fläck.

»Om du tror», sade jag med all den värdighet jag kunde åstadkomma, »att han tänker komma till mig med svansen mellan benen, så misstar du dig storligen.»

»Å, inte kommer han till dig, kära du», förklarade hon, »han kommer till mig.»

»Var det inte just det jag sade, innan du fråtog mig mitt goda rykte?»

»Han har alla möjliga saker i tankarna, alla slags obegripliga saker», sade hon mycket allvarsamt, sedan hon åter satt sig. »Vi måste vara overseende. Till och med en hund, som kommer in i ett främmande hus, måste först gå och nosa kring väggar och möbler för att få korn på saker och ting. Så mycket mer då en mänsklig varelse — och, pappsen, Amos är en väldigt intelligent mänsklig varelse — som plötsligt blir omplanterad i en främmande värld. Amos går och vädrar. Han har gjort något, som vi anser är gale. Nu nosar han rätt på det.» Hon slog ut med händerna. »Å, jag kan inte fortsätta med liknelsen om hunden. Människosjälen går längre. I varje fall tänker jag inte påtaga mig ditt ansvar och ta itu med Amos.»

Hon fyllde beslutsamt munnen med haricots verts.

»Mitt barn», sade jag, »du är en Ossamotsägelse uppstaplad på en Pelionparadox.»

»Inte alls», genmälde Dorothea. »Jag anstränger mig att göra klart för dig, att Amos skall komma till mig av sig själv. Till dig kommer han inte, därför att han betraktar dig som ett slags gud i det här konstbesynnerliga hedna-

landet, en Baal eller en Dagon eller något diltåt. Han hyser en smygande beundran för dig, men han vet inte, om han begår avgudadyrkans synd. Älskling, inser du inte, att han är komplett rådvill?»

Medan jag högtidligt inmundigade mina haricots verts, medgav jag att Amos' livsfilosofi torde ha rubbats ur sitt jämviktsläge.

»För resten», fortfor hon i sin unga och, jag måste erkänna det, fullkomliga visdom, »är du en karl alldeles som han. Han skulle i vilket fall som helst inte vilja förödmjuka sig för dig, när det finns en kvinna till hands. Han kommer nog till mig, när hans tid är inne. Naturligtvis förutsatt...»

Hon avbröt sig, lutade sig fram över bordet och klapade min hand med långfingret, allt under det hon fixerade mig med sina bruna ögon, i vilkas djup där glimmade ett gäckeri, som på intet vis anstod en vördnadsfull styvdotter...

»Naturligtvis förutsatt, att han inte först går och utgjuter sitt hjärta för furstinnan Ramiroff.»

Jag antog min fulländade världsmannamin.

»Varför skulle Amos förbigå den mest förtjusande och förståelsefulla medlemmen av sin egen familj och söka råd hos en person, som är honom jämförelsevis främmande?»

Hon lät höra sitt unga förtjusta skratt.

»Å, pappsen, vet du inte det? Men det ligger ju i öppen dag! Amos har blivit vansinnigt förälskad i Nadia. Å, älskade!»

Hennes ögon och händer och leende och allt det feminina väsen, som var Dorothea, dränkte mig i sin triumf.

»En stor konstnär som du — och så blind! Å, stackars kära gamla pappsen!»

Därpå tystnade hon ånyo och rynkade pannan en liten aning förbryllat.

»Älskling, jag trodde det skulle roa dig. Du med ditt sinne för humor. . .»

»Min snälla vän», sade jag, »ju förr vi börjar överge tanken på Amos som en leksaksvilde, desto bättre.»

Hon envisades.

»Ja, men är det inte lustigt? Nadia och Amos! Skönheten och Djuret. Är det inte romantiskt?»

»Inte det ringaste», sade jag. »Det är absurt. Låt oss tala om något annat.»

I detta hus är min vilja lag. Dorothea lät ämnet falla med samma likgiltighet, med vilken en markatta släpper skalet på den apelsin den är i färd med att förtära.

»Pappsen», sade hon, »du är så klok — jag undrar just, om du kan förklara för mig, vad Einsteins teori egentligen är för något.»

Jag betraktade henne strängt.

»Hans teori är den, att de ljusstrålar, som vi alltid tyckt vara så raka, allesammans är krokiga och vridna som allt som försiggår i kvinnosinnet.»

»Det var den enda upplysande förklaring jag någonsin fått på den saken», sade hon.

Nästa kväll ringde furstinnan Ramiroff till mig.

»Är det Mr Fontenay? Jag vill be er om en ynnest. Ja, jag vet, att ert liv och allt det där står till mitt förfogande — men nu gäller det den här stackars björnen, som är så olycklig... Ja, han vet, att han har uppfört sig illa. Låt mig bönfälla om förlåtelse för honom...»

Och så vidare och så vidare. När skulle jag kunna få inskjuta ett par ord...

»Hur vet ni allt det här?»

Jag kunde höra hennes silverklingande skratt i trädens andra ända.

»När en landsflyktig ryska möter en björn, hennes nationella emblem, är det helt naturligt, att hon blir god

vän med honom och matar honom med honung. Men säg nu, att ni förlåter honom.»

»Ja då, jag förlåter honom.»

»Tack. Jag skickar hem honom till middagen. Au revoir.»

Hon ringde av.

Hon skulle skicka hem honom till middagen. Han var hos henne i Villa Miranda.

Jag greps av en plötslig oresonlig vrede. Vrede mot Dorothea, för att hon haft rätt. Vrede mot furstinnan, för att hon uppmuntrade ynglingen. Vrede mot Amos för hans oerhörda fräckhet. Och vrede, ursinnig och våldsam vrede, mot mig själv, för att jag var enfaldig nog att vredgas.

SJUNDE KAPITLET

Vackra morgnar — och i detta förtrollade land bruka de flesta morgnar vara vackra — intar jag mitt kaffe och min giffel på den solglödgade röda tegelstensbalkongen utanför mitt sovrum. Om det råkar vara vinter, än sen — en ljock morgonrock och varma tofflor äro skydd tillräckligt mot all lömsk kyla, och där sitter jag vid min väl-luktande måltid med blicken fylld av den skönhet jag aldrig får nog av hos de enda tre ting jag ser: havet, himlen och Esterels kontur. Ibland drömmer jag om att måla den blå morgonen med dess trolska dagar, men tills vidare har jag ej vågat försöket... Min gamle vän, Sir Lawrence Alma Tadema, nalkades en gång Medelhavets själ i en liten tavla, »I blått joniskt väder». Jag såg den en gång för länge sedan, innan jag kom ut på resor. Den handskades med intensiva ting — indigo- och koboltfärger, som togo andedräkten ifrån en och kommo ens hjärta att värka. Den talade jonisk sanning, men hade intet gemensamt med de blå morgnarna här, vilka utgjort både min oändliga

fröjd och förtvivlan. För att ge blott och bart ett ytligt uttryck däråt skulle man behöva minst hundra färgtoner, ingen palett skulle vara tillräckligt stor för att tillåta den omsorgsfulla tillredningen, ingen hjärna skulle snabbt nog kunna blanda de i vanlig ordning upplagda färgstofferna för att fånga de evigt växlande valörerna. Det är blå nyanser, inga andra, hav och himmel och berg: en kromatisk skala av blått från det djupa joniska till något som förefaller pärlgrått men endast är travesterat dunkelblått. Där finns icke ens antydningen till en annan färg, som kan ge ögat ledning, ofta nog icke så mycket som en glimt av ett vitt och brunt fiskarsegel, bara blått och blått, himlen är azurfärgad, havet övergår i väster i ultramarin, de låga bergens behagliga, långsträckta kontur framträder drömlig i ren och blek turkosfärg, medan dess nedre delar äro svepta i blekare dis, genom vilket byarna La Napoule och Théoule skimra i akvamarin. Den vanliga jorden synes ej från mitt fönster. Jag lever i en eter av otaliga blå färgtoner, i den oändliga rymdens rena ljus.

Under den gyllene solens kyssar smälta något senare dimmorna bort från Esterel, det fina gröna smyger sig blygt fram, och de små husgrupperna långt i fjärran ikläda sig den bleka och hemlighetsfulla skepnaden av marmorpalats.

Men det är den tidiga morgonens symfoni av blått, som jag älskar, ty den anslår inom mig flyktad längtans, flyktade drömmars och flyktad saknads strängar och kommer mitt hjärta än en gång att värka av trånad efter den fullkomnade skönhetsstillvaro, vars evinnerliga symbol och budskap den ändå är.

Sålunda satt jag på min balkong morgonen efter min stackars förlorade sons återkomst.

Föregående kväll hade han kommit ned till middagen, med ett halvt fåraktigt, halvt trotsigt uttryck. Att i bildlik bemärkelse slakta den gödda kalven skulle varit att lägga

i dagen en alltför hög värdesättning av hans enfaldiga uppförande. Vi togo emot honom, som om ingenting hänt...

Sedermera fick jag klart för mig, att bland de ting hans filosofi drömt om voro gödda kalvar det allra avlägsnaste. Han hade väntat sig de skarpa ord, med vilka hans mor brukat hälsa honom efter någon sällsynt bortovaro från hemmet, varunder han utsått sin vildhavre.

Jag såg, att han förbryllad rynkade pannan, när han mottogs av Dorothea med muntert kallprat och av mig med ett sätt som icke antydde något som helst klander. Som jag tidigare anmärkt, var Amos icke talträngd under måltiderna, då tillsynen av ugnarna i hans stora lekamen var en angelägenhet, som krävde mycken omtanke. Men när Dorothea dragit sig tillbaka och jag tänt min cigarr och Amos sin pipa, inledde han klumpigt samtalet.

»Morbror, jag har burit mig illa åt. Jag får be så mycket om ursäkt.»

»Min vän», sade jag, »här är det inte fråga om att bära sig illa åt, utan om det, att du inte förstår vårt sätt att leva, vilket måste förefalla dig litet underligt ovanpå Warraranga.»

»Jaha», sade han, »förbaskat underligt.» Med fjärrskådande blick betraktade han någonting på väggen ovanför mitt huvud. »Jag undrar, om jag någonsin varit i Warraranga. Någonstans på vägen hit såg jag en liten känguru i bur...»

Jag avbröt honom. Varför skulle han få närmare fullfölja denna melankoliska liknelse?

»Skulle du gärna vilja vara tillbaka i Warraranga?»

»Det vet jag inte», sade han. »Kanske kängurun inte riktigt passar in här. Han kunde vara säker på födan för dagen, och buren var stor och han kunde hoppa omkring precis som han ville...»

»Ja, det kan du med», sade jag leende.

»Nej», sade han. »Jag trampar folk på tårna, och då skriker dom.» Han grubblade ett ögonblick och fortsatte

därpå: »Nej, jag skulle inte vilja vara tillbaka. Åtminstone inte på en tid ännu. Därute finns det inga kvinnor som furstinnan — eller Dorothea.» Åter gjorde han en paus: »Jag visste inte det fanns sådana kvinnor i världen.»

»Sådana kvinnor», yttrade jag med en hågkomst från Steele, »verka höviskt fostrande på en ung man.»

Han lutade sig ivrigt fram och slog sin stora hand i bordet.

»Just det, ja! Det är just det, som jag har gått och känt, fast jag inte visste, hur jag skulle säga det.»

»Men ett halvt dussin är bättre än två», sade jag, »och tjugu är bättre än ett halvt dussin.»

»Å!» sade han med ett tvivlande tonfall.

»Somliga av dem kommer att lära dig något bra, andra något dåligt. Livet har alla möjliga sidor, som en människa måste lära sig känna, om hon vill skapa sig en egen ståndpunkt här i världen. Det kommer att ta dig ungefär en fem år att erhålla en ytlig praktisk kännedom om dem, och sedan kan du se dig om och bli kär och gifta dig utan att döma ett par människor till alltför stort elände.»

»Å!» upprepade Amos.

Som bidrag till diskussionen saknade denna anmärkning intelligens. Men att hans hjärna arbetade var påtagligt — med min aritmetiska sats omvänd och ytterligare ett steg utvecklad till den principen, att en var bättre än två.

I detta ögonblick inträdde Dorothea, skrudad till fest, och tillkännagav sin avsikt att träffa Crawley-Johnstones på Casino. En check, som samma dag anlänt från den otillförlitliga väskbutiken, höll på att bränna hål i hennes ficka. Hon måste spela eller dö.

»Spela?» utbrast Amos.

Jag skrattade.

»Ja, vad var det jag sade? Här har vi en ung kvinna, som kan lära dig något av det erforderliga dåliga. Följ med Dorothea! Nåja — om du så vill», tillade jag som svar på min styvdotters stumma bön. »Jag kommer med.»

Vi skyndade ned till Casino, där vi, efter att ha genom-

gått de nödvändiga formaliteterna för att skaffa Amos tillträde till les Salles de Baccara, trädde in i de höga, tysta salarna, där dagdrivarna i Cannes samlas under högsäsongen.

Det var första gången hans blickar vilat på ett sådant skådespel. Där såg man eleganta representanter för hela den tänkbara sociala skalan, från prinsar, födda till purpurn, från den stora världen med historiska anor, till små prinsessor av halvvärlden, födda i rännstenen. Frankrikes, Englands och Amerikas nobless och plebs, livsleda och begär, skratt och förtvivlan, alla otadligt klädda, så att man icke kunde skilja en skön synderska från ett skröpligt helgon eller en statsman från en förbrytare, sulto eller stodo eller rörde sig om varandra i ett enda virrvarr. Det samlade värdet av pärlorna kring damernas halsar och diamanterna på den övriga delen av deras personer skulle kunnat betala världskriget, om det icke varit för det faktum, att därest de alla förts ut i marknaden, icke ens det på pärlor och diamanter övermätta Sydamerika kunde köpt dem... Men i barbarynglingens ögon (liksom även i den medelålders och världsvise mannens) strålade de bara axlarna, bröstet och armarna, krönta av sköna huvuden, mera underbart och praktfullt än alla de dyrbara smycken, med vilka de voro prydda. För Amos var anblicken densamma, som när han första gången fick se furstinnan i hennes urringade aftontoalett, ehuru tusenfaldigad. Han gapade runt omkring sig på den ena kvinnan efter den andra. Jag tog honom i armen.

»Min gosse», sade jag, »om du griper dig an med det på allvar, så kan du här på två månader lära dig, vad du skulle behöva två år till på annat ställe» — och därpå presenterade jag honom för Mrs Blennerhasset, en förtjusande ung änka med ett förflutet sans reproche och en framtid tydligen sans peur.

Hon fläktade sig med sin solfjäder. »Hur bär de sig åt för att få luften på det här stället så torr?»

»Mrs Blennerhasset», sade jag, »trängtar till svalkande strömmar. Tag henne med dig in i baren» — jag pekade på rummet i fråga — »och låt henne få något att dricka.»

»Vad ni förstår oss bra!» sade hon.

Jag viskade i örat på Amos — det var ett djärvt experiment jag gjorde:

»För allt i världen, ge vaktmästaren fem francs i dricks. Då kommer du att stiga i allas aktning.»

Visst vet jag, att jag borde ha tillämpat en annan uppföstran på den klenod jag fått mig anförtrodd, min syster-son. Jag borde ha offrat min behagliga tillvaro och tagit honom med mig till London och följt med honom på lärorika strövtåg genom museer och till historiska minnesmärken och låtit honom åhöra föreläsningar över vad helst de råka föreläsa om i South Kensington, och traskat runt med honom i de olika berömda predikokyrkorna (för att vidga hans uppfattning) från City Temple till Farm Street och kring mitt bord samlat — till té och till middag — sådana nitiska unga intelligenser, som mina medelålders samtida lyckats framalstra, och i allmänhet låtit honom få åtnjuta alla mig till buds stående förmåner av högre tankeliv och lägre materialism. Jag är fullt på det klara med tyngden och hastigheten hos varenda sten man kan tänkas kasta på mig, för att jag svikit min plikt. Men för mitt hedniska sinne (för vilket man torde erinra sig det ansvar, som Dorcas, min syster och hans moder, har att bära) har den princip, som ligger i att beflita sig om det man icke bör göra och förbigå det man bör göra, alltid framstått som en fri och upplyst människas lyckliga och fullkomliga tillvaro.

Därför kommer jag icke med några ursäkter. Dorcas ville, att hennes son skulle få se världen. Jag visade honom den, sådan det var mitt privilegium att se den.

Allt under det jag i förbigående samtalade med vänner och bekanta, märkte jag, att vår entré med den gigantiske, muskulöse unge barbaren i vårt sällskap väckt en liten

sensation, då hans rykte redan hunnit över hela Cannes. Jag måste presentera honom för alla möjliga sköna damer, jag måste ta honom med mig på otaliga tébjudningar, på ett mera moderat antal luncher och på ett litet fåtal middagsgäster. Om jag antagit dem alla, skulle jag fått vara ordinarie björnföreläsare för återstoden av säsongen.

Mrs Blennerhasset kom tillbaka till mig med honom och drog mig därpå åt sidan. Hennes ansikte tävlade med havet i antalet leende krusningar.

»Han är rar. Men säg för all del åt honom, att det är onödigt att beställa in en halv champagne för en ensam stackars kvinna, medan han själv inte dricker något annat än ljumt vatten ur en karaffin. Jag visste ju ingenting förrän kyparen kom med den uppslagna flaskan.»

»Jag borde ha sagt er, att han är uppfostrad på landet.»

»Ja, det kunde jag förstå av hans samtal. Men ta i alla fall hand om den unge mannen. Han har allas våra synder på sitt samvete. Det kommer att knäckas under tyngden när som helst, och då betyder hans egna synder ingenting.» Hon teg och yttrade därpå tvärt: »Kan ni äta lunch med mig på tisdag?»

Jag förde eftertänksamt handen över pannan. Tisdag, tisdag? Ack, ack! Jag hade vikt den dagen för en framstående medlem av kungliga akademien, som då befann sig på genomresa i Cannes, och vilkens livs dröm det tydligen varit att ledsagas av en kännare genom de gamla städerna på bergsslutningen, Biot, Vence, Saint Pol du Var. Tisdag var den enda möjliga dagen för honom.

»Förlåt, men det gör alldeles detsamma», svarade hon glatt. »Jag bjöd er bara av höflighet, för jag är säker på att Mr Burden blir ännu roligare utan er.»

Jag bugade och tackade hundratusen gånger. Hon viftade bort min tacksamhet.

»Jag vill hellre ha honom ensam. Den unge mannen betraktar ju er som den stora, allsmäktiga gåtan...»

»Ni är bra spirituellt», avbröt jag.

»Madame», sade en diskret uppassare, som kom fram till henne, »jag har vikt en tom plats vid bordet.»

»Jag flyger», sade hon. »Ledsamt, att ni inte kan komma med. Nadia Ramiroff är där och den där fascinerande boven Ramon Garcia och ett par andra. Ja» — detta till den väntande uppassaren — »jag kommer.»

Madame d'Orbigny kom glidande nedför mittelgången och hälsade småleende.

»Vill ni inte föreställa er vackre systerson, som alla talar om?»

»Får det lov att vara en drink?» frågade jag.

»Gud bevare mig, nej tack!»

»Då skall jag ta hit honom.»

Hon såg förfärad ut — ett förlåtligt misstag, det erkänner jag. Jag har upptäckt, att min humoristiska sida ofta är dold för andra. Jag lugnade henne.

»Han är den mest inkarnerade nykterist, som någonsin varit nykter ända från sin spädaste barndom.»

Jag gick några steg och fick tag i Amos, som, huvudet högre än mängden kring spelbordet, stod och gapade enfaldigt på det syndiga spelet. Jag företog den begärda presentationen, och sedan jag sett dem placerade på en av de runda mittsofforna, drog jag mig skickligt bort från deras grannskap för att gå och söka reda på Dorothea. Jag fann henne vid ett av småborden, där hon belåtet hängde över en hög gröna hundrafrancsplaketter och röda louis d'ordito. Jag såg på en stund, medan hon vann. Till sist sade jag:

»Snälla du, luften är förskämd, sällskapet är tarvligt, och i fortsättningen är jag säker på att ditt spel skall visa sig tydligt förlustbringande. Nu föreslår jag, att vi alla går hem till våra sköna sängar.»

»Gå hem, när det aldrig gått så bra för mig i hela mitt liv? Nej, nej!»

Jag ryckte artigt på axlarna, rekommenderade Amos till hennes benägna åtanke, när hon ruinerad skulle stiga upp

från bordet, och begav mig på hemväg. Kanske jag skulle stannat, om Nadia funnits där. Men hon hade begivit sig till Monte Carlo. Ödet ville, att det skulle bli Ramon Garcia, som skulle ge mig denna upplysning, vilken påminde om karlens egen förbindliga men överlägsna fräckhet. Hon hade, sade han, farit dit för att spela det stora spelet — Trente et Quarante. Ack! Ingen kunde hindra henne. Jag svarade stelt, att jag ej skulle tillåta mig den friheten att kritisera furstinnan Nadia Ramiroffs göranden och låtanden. Han instämde.

»Naturligtvis inte. Men ack, hon behöver vänner.»

»Det har hon, Monsieur, godnatt», sade jag i mycket dåligt humör.

»Vilken oförsämd ecuadorian eller patagonier eller vad han nu var för något!

Jag gick förbi den runda soffan. Amos hade på något vis fått tag i en annan (bildligt talat) skön dam, Miss Challenor, en internationell tennisspelerska, som berömde sig av att varje gram kött på hennes kropp — och den kunde nästan mätas i gram — var uteslutande muskler. Hon såg ut som ett gammalt snöre med en knut i ändan i stället för huvud. De två damerna samtalande med varandra tvärs över Amos, som bemödade sig att vara artig och vände sitt stora huvud från den ena till den andra med automatisk regelmässighet.

Jag närmade mig, bugade och sade farväl. Till den trög-rörde Amos yttrade jag:

»Du befinner dig i de bästa och mest tillbedjansvärda händer. För resten måste du ta hand om Dorothea, när hon har gjort slut på alla sina pengar.»

O, vilken ljuvlighet att komma bort från den dåliga luften, den nästan förgiftade atmosfären, ut i den rena kyliga luften! Månen stod högtidlig på himlen, och havets silverkrusning smög sig ända in i hamnen. Jag gick nedför platanavenyen mellan mjuka, drömmande skuggor och började vandra uppför höjden.

Jag vet inte, hur dags Dorothea kom hem. Henne kan jag anförtro hur många portnycklar som helst. I London, där hon bor i en våning ovanför sin väskbutik, kan hon komma hem samtidigt med mjölkbudet, om hon så behagar. Att hon har sin frihet att göra detsamma i Cannes, visar hur behagligt vårt inbördes umgänge är. Om jag satt uppe och väntade på henne med bister min, skulle hon avsky mig. Och jag hatar att bli avskydd.

Alltså gick jag till vila och bortjagade ur mina tankar dagens händelser och tänkte (som ett osvikligt medel att få sova) på den uppseendeväckande tavla jag skulle kunna måla på »en femmila duk med en kometsvans till pensel».

Den blå och blekgyllne morgon jag härovan skildrat satt jag på min balkong och tänkte på den föregående kvällen, ehuru det just ej fanns någon anledning att tänka därpå. Det enda irriterande momentet var den lunch, till vilken Amos inbjudits tillsammans med Nadia och Ramon Garcia.

Jag tände min cigarrett och lade märke till att den ringlande rökpelaren från dess spets endast var ett par nyanser ljusare än det blåa dis, som höljde Esterels cybelebarm.

Ett infernaliskt buller vid dörren till mitt sovrum kom mig att vända mig om och vrida huvudet ditåt. Det var Amos, som utan vidare ceremonier kom inrusande. Han kom klivande genom rummet fram till balkongen, den mest utrucklade nattsuddarfigur jag någonsin skådat klockan nio på morgonen. Han var fortfarande iförd frackkostym. Kragen var tillskrynklad, halsduksrosetten satt någonstans i nacken på honom, den styva frackskjortan var skandalöst smutsig och tilltufsad, knapparna hade bänkts ur hålen, och hans orakade kinder verkade smutsigt skuldbelastade. Han slängde på bordet något som såg ut som en brevpacke med gula gummisnoder spända omkring.

»Nu har jag dem», ropade han. »Jag ber morbror bevittna, att jag har dem. Jag vill inte bli stämd för röveri.

Jag har inte tagit något annat.» Han höll upp händerna på K a m e r a d manér. »Morbror kan undersöka mig.»

»Vad tusan skall allt det här föreställa?» frågade jag och fingrade på brevpacken.

Han slog ned på min hand.

»Nej, nej! Morbror får inte läsa dem. Jag har inte läst dem. Har morbror något stort kuvert och lack?»

»Naturligtvis har jag det», sade jag otåligt. »Men inte har jag dem i sängkammaren. Ring på François! Nej, vänta ett tag och förklara det här. Du har tydligen inte alls legat i din säng, och om inte din förträffliga mor vant dig vid hemliv, så skulle jag säga att du levat om värre i natt.»

Efter en knackning och en försiktig titt in genom den på glänt stående dörren, inträdde i detta ögonblick Dorothea i vit tenniskostym, frisk som morgonen själv. Jag steg upp från stolen.

»Vad...»

Hon avbröt mig, medan hon kom gående över golvet.

»Ja, jag vet, pappsen. Vad innerst i någonting vill det säga, att en kvinna tränger sig in här? Det är för Amos' skull. Han har inte varit hemma på hela natten.» När hon i samma ögonblick steg ut på balkongen, fick hon syn på honom.

»Jaså, är du där?»

»Ja, jag är här», sade Amos.

»Du har inte legat i din säng i natt?»

»Snälla du, om han det hade gjort, skulle han då stigit upp och skrudat sig i det här...», och jag gjorde en rörelse med handen.

Hon nickade. »Jaha, i det där...», och därvid mötte hon Amos' blick, där han stod, fåraktig och bortkommen. Hon tilltalade honom på den förolämpade moderna unga kvinnans iskalla sätt: »Jag letade efter dig över hela Casino, och när jag kom till porten, sade portvakten, att en herre, som motsvarade beskrivningen på dig — sådan du tog dig ut i går kväll — redan gått sin väg.»

»Om du vill ge mig tid», sade Amos, »så ska jag tala om alltihop för morbror David.»

»Och inte för mig?»

Amos blev mörkröd i ansiktet och vaggade med kroppen på sitt lustiga, björnaktiga sätt.

»Nej, kusin Dorothea.»

»Om din berättelse är lika stötande som ditt yttre», geutmålde hon syrligt, »så bör jag nog inte stanna kvar här.»

Hon gick ut med näsan i vädret och läpparna föraktfullt krökta.

Amos följde henne med blicken, tills hon försvunnit genom sängkammardörren; därpå vände han sig till mig med pannan rynkad i förvirring.

»Nu tror hon, att jag varit ute och vänt upp och ned på sta'n, men det har jag inte gjort. Morbror måste säga henne, att jag inte är av den sorten.»

Änjo sporde jag honom, vad tusan han haft för sig, och vad det var för brev han önskade försegla i min närvaro. Han rev sig i huvudet och lät mig förstå, att eftersom han inte fått någon frukost, var han hungrig och törstig. Jag ringde på François och bad honom komma med ägg och kaffe och lack och giffjar och sätta fram en stol åt Mr Burden på terrassen.

Den silverblå morgonen mognade till guld och azur. En liten bris västerifrån, en fläkt av mistralen, sopade bort diset från Esterel, och bergens sänkor framträdde i grönt och olivbrunt, och den gamla staden Suquets hemlighetsfullhet försvann, och den skrattade i ny och klar skönhet åt illusionen nyss.

Där i solskenet och under åtskilliga uppehåll i och för intagande av kolossala kvantiteter föda, förtäljde han för mig följande häpnadsväckande historia, som jag, för att den icke skall bli för lång, fullständigar med sedermera inhämtade detaljer och berättar med mina egna ord.

ATTONDE KAPITLET

Som man torde erinra sig, lämnade jag Amos på Casino, placerad mellan Madame d'Orbigny och tennisdamen, vilka tvärs över hans person förde en livlig konversation. Från detta tvång frigjorde han sig helt plötsligt på sitt konstlösa sätt. Han steg helt enkelt upp, grinade leende mot dem och gick sin väg. Enligt vad det vill synas, hade Miss Challenor blivit synnerligen förnärad och kallat Amos en ohyfsad bonddrulle. Men Madame d'Orbigny sade mig, att det var rätt åt henne, när hon var avskysvärd nog att sitta och dilla om tennisangelägenheter, som den stackars pojken inte kunde begripa och som hon själv var fullkomligt ointresserad av. Om hon, Madame d'Orbigny, varit karl, skulle hon läxat upp henne på precis samma sätt.

Den befriade Amos strövade nu omkring på spaning efter Dorothea. Han fann henne vid bordet, där hon alltjämt satt och vann. Hon skulle bara vinna ett tusen till, så skulle hon sluta. Men han fick inte stå där och stirra puritanskt ogillande på hennes rygg. Det skulle medföra otur för henne. Alltså gick han därifrån och ställde sig i hopen kring det »stora» bordet, betraktade det obegripliga spelet, vari väldiga penningssummor ideligen vandrade över i nya händer, och försökte bortförklara den upprörande gudlösheten i förehavandet med de människors i övrigt dygdiga liv, som däri deltog, som till exempel Dorothea, Mrs Blennerhasset, som just då satt med en hög av tusenfranssedlar framför sig, samt den tillbedjansvärda furstinnan Ramiroff, vilken själv förklarade sig vara Rivierans mest notoriska spelare.

En gång hade han som gosse, därtill förledd av Satan, givit en av karlarna därhemma sex pence för att sätta dem på en häst. Djuret vann med fyrtio mot ett. De sex pencen förvandlades till en härlig sovereign i guld, en rikedom som vida överträffade hans gossårs girigaste

drömmar. Men en dag fick hans mor tag på den — under vanan att fingra på sitt eldoradoemblem hade han nött håll i sin byxficka, och myntet föll klingande ned på golvet i tvättstugan. Då hon fått veta hur han fått den, kastade hon den i vredesmod i den flammande ugnen under kopparkitteln — det var bykdrag — och sade honom, att så skulle hans själ brinna i helvetet, om han fortsatte på sin ogudaktiga väg. I många år hade han trott på hennes ord. Ända från barndomen hade han uppfostrats i framlidne dr Watts från förnuftiga människors synpunkt humoristiska eskatologi. Hans spåda läppar hade aldrig framstammat något gammalt barnkammarrim, men väl den stimulerande dikten:

»I helvets mörka rum
hos avgrundsfursten stor,
där syndaren med djävlar bor
i eld och plågor bor.»

Till och med nu som vuxen man kunde han ej göra sig kvitt den bokstavligen uppfattningen av denna fysiska fördömdelse. Om han, därest det ej varit för hans av Guds nåd ledda moder, varit hemfallen åt den alltjämt fortfarande förbränningens eviga plåga — han hade nämligen alltid föreställt sig en själ i helvetet som ett stycke asbest, ständigt rödglödlat och aldrig förtärt — för att han satsat sina stackars sex pence på en kapplöpning, vilka oföreställbara, fasansfulla straff skulle då ej drabba dessa hyggliga människor, som spelade med tusentals sex-pence varenda dag i sitt liv?

Anblicken av denna koncentration av dödssynder bländade och dödade honom.

Och vidare var det den stora frågan om dryckenskapen. Den hade jag sinåningom lirkat ur honom under en lång följd av samtal. Hans etymologiskt korrekta moder hade upplyst honom om att alkohol var ett arabiskt ord, som betydde »djävulen». Men hon hade tillika försäkrat

honom, att när araberna med detta ord betecknade spritdrycker, så hade de därvid varit ledda av den Allsmäktige. I denna övertygelse hade Amos levat, tills han kom till Cannes. Där fann han alla oss anständiga, gudfruktiga människor i färd med att dricka alkohol eller »djävulen» (i måttliga kvantiteter) i alla sorters förföriska former. . . Den kvällen jag skickat i väg honom tillsammans med Mrs Blennerhasset för att släcka hennes törst hade han frågat — vilket hon berättade för mig:

»Vad får det lov att vara?»

Hon svarade tanklöst: »Å, något lindrigt alkoholhaltigt.»

Varpå den läraktige Amos, som ihågkom mina många föreläsningar om småaktig knuslighet, som härörde icke från bristande generositet utan från ren okunnighet om valören, störtade till baren och rekvirerade den dyrbaraste alkoholhaltiga dryck han kunde tänka sig, nämligen en halva av den bästa champagnen.

Han tveklade ej på att han från umgängeslivets synpunkt selt gjort något alldeles förträffligt. Men hade han ej i moraliskt hänseende gjort sig skyldig till en stor överträdelse?

I handelsboden i Warraranga, som ägdes och styrdes av Dorcas, tilläts ingen försäljning av spritdrycker. Och därtill brukade hon — efter de intryck som Amos' hemschildringar kvarlämnat i min förvirrade hjärna — då och då ställa till razzior i karlarnas bostäder, och upptäckte hon då någon whiskybutelj, krossade hon den i golvet såsom varande en stötesten och en förargelseklippa för de klenmodiga. Hur hon lyckades dö utan att bli mördad kommer att för mig förbli en olöslig gåta för återstoden av mitt liv.

Detta om detta. Vi återvända nu till Amos, som står där i främlingshopen, oskön och iförd Nizzaskräddarens icke alltför välsittande smoking, och förtäres av samvetsqual mitt i all sin förvirring. Småningom jämkade (eller skuf-fade) han fram sin stora lekamen till raden närmast intill

stolarna och tog en överblick av de nio spelarna. Mitt emot honom satt Ramon Garcia och förlorade massor med pengar, vilket var påtagligt till och med för Amos' oerfarna ögon. Då känslan av hat var förbjuden i den evangeliska tro, vari han fostrats, betraktade han sydamerikanen med puritanskt ogillande, i jämförelse med vilket hat skulle varit liktydigt med överdriven inställsamhet. Varje gång krupiärn på sin spade lyfte en packe med tio tusenfrancssedlar, kände sig Amos som en av de gamla israeliterna, bevittnande sina fienders fördärv. Han fylldes av spänning, av jubel. När den eländige Garcia ett tag förlorade fem tusen på en gång, var han nära däran att skrika »Herrens och Gideons svärd!» och med egna händer bekräfta nederlaget. Han avhölls emellertid från att göra detta tack vare sin nyligen erhållna läxa i civiliserat uppförande. Medan han såg på, började hans sluga hjärna begripa principerna i det enkla spelet, han följde uppmärksamt Garcias växlande tur och småningom var han alldeles fördjupad däri. Inspirerad av gidconsk vrede fordrade han, att han skulle förlora. Garcia förlorade och förlorade. Amos, som koncentrerade sig på syndaren, märkte ej Mrs Blennerhassets odygdiga blickar, där hon satt ett par platser längre bort och bara vann och vann. Han var knappast ens medveten om den gemensamma spänning, som brukar bemäktiga sig dem som åse ett högt spel. Han levde intensivt i sig själv i sin nästan hypnotiska önskan att undergång skulle drabba den utesägligt krusade och välpressade utländingen, som i sina oheliga armar hållit hans drömprinsessas sköna kropp.

Om det ligger något i begreppet tur, i mascotism eller antimascotism, så kan det finnas skäl att tänka sig, att Amos, där han jättelik höjde sig över bordet, ägde det mest olycksbringande inflytande på innehavaren av den plats, på vilken hans orubbliga blick vilade.

Till sist kastade Garcia en blick på den gröna duken framför sig, på vilken ingenting mer än hans tändsticks-

ask befann sig. Han sökte modigt hålla skenet uppe genom att tända sin cigarr, innan han steg upp från bordet. Men Amos lade märke till, att hans cigarr icke brann ordentligt, och att det hela bara var en gest av låtsad bravur från mannens sida.

En tämligen odefinierbar, medelålders person slog sig ned i Garcias stol. Amos märkte, att någon vidrörde hans arm. Det var Mrs Blennerhasset. Hon smålog vänligt mot honom.

»Ni har bragt mig tur. Titta bara!» Och hon höll fram en träskål, fylld med plaketter och sedlar. »Låt mig bara gå och växla de här, så ska jag bjuda er på en drink för vad jag vunnit.»

Han följde henne fram till disken och därifrån genom den överfyllda salen ut till baren, som av en händelse var nästan tom. De slogo sig ned vid bordet närmast dörren. Barkyparen i sin vita rock tog upp order. Inte champagne den här gången. Orangeade. Som en dam av värld, när hon är värdinnan för en herre, stack Mrs Blennerhasset omedelbart en sedel som betalning i kyparens hand.

»Så lugnt här var», sade hon, »ovanpå den där björncirkusen.»

Men Amos hörde ej vad hon sade. Utom de själva funnos endast två par i rummet. Det ena på höga stolar framme vid själva bardisken, det andra i det avlägsnaste hörnet snett emot, halvt dolt av bardiskens krökning. Och det var på detta par, som Amos satt och blängde.

Det var Ramon Garcia och furstinnan Ramiroff. Hon hade på sig den svarla toalett, i vilken jag målat henne och i vilken Amos första gången sett henne, och kring halsen bar hon sin dyrbara pärlcollier. Hon såg blek och sjuk ut. Garcia satt vänd mot henne och nästan dolde henne, men Amos såg det ändå. På marmorbordet stodo glasen med sina vassrör orörda. De två samtalande i låg, nästan viskande ton, mannen tydligen fordrande något, hon skräm. Man kan se henne för sig, liten, spröd, guldhårig,

grönögd, med sin underbara hy dämpad av det elektriska ljuset och den fina munnen darrande, när hon talade.

Mrs Blennerhasset, som alltjämt uppförde sig som den överseende världsdamen, lade myndigt sin hand på Amos' arm, så att han måste vända på huvudet.

»Känner ni furstinnan?»

»Känner henne? Ja, visst gör jag det», sade Amos.
»Gör ni?»

»Ja visst.» Hon log. »Det är den mest förtjusande människa i hela Cannes. Men jag tycker inte riktigt om hennes vän.»

»Jaså», sade Amos.

Varpå han for upp, barbariskt likgiltig för sin värdinna, stegade tvärs över rummet och ställde sig mitt för paret, den nyaste produkten från det latinska Amerika och den äldsta från Ryssland. Ramon Garcia reste sig med fulländad ironisk hövlighet. Amos ignorerade hans närvaro, sträckte ut sin väldiga labb mot Nadia och höll, när han väl fått tag i hennes mekaniskt utsträckta hand, densamma fast i sitt starka grepp.

»Kom med bort till oss, där har ni det trevligare än här.»

Han drog henne upp i stående ställning, och hon stammade:

»Ja, men jag är här tillsammans med Monsieur Garcia»

»Jag bryr mig inte om vem ni är med, ni kommer med mig.»

Paret borta vid disken, en ung man och en liten dam utan någon betydelse, tycktes i det som skedde finna en viss omväxling i sin tillfälliga bekantskaps enformighet. Den unga damen fnittrade högt Amos, som hastigt vände sig om och såg ett instämmande hångrin på den unge mannens ansikte, gav emellertid intryck av att icke vara något vidare oskadligt föremål för gyckel, varför den unge mannen hastigt dölde sin munterhet och så mycket som möjligt även sitt ansikte i sitt höga glas med en isdrink

och tillika med sin följeslagerska i likhet med araberna i dikten tyst bleknade bort.

Under tiden leddes Nadia vid Amos' hand bort till Mrs Blennerhasset, vid vilkens sida hon förvirrad sjönk ned. Den rasande sydamerikanen ryckte Amos våldsamt i armen, på vilken kraftyttring den unge jätten långsamt reagerade likt en klippa, som vänder sig på sitt fäste, då man trycker på en hemlig fjäder. Ramon Garcia tilltalade honom på sin halvbarbariska franska. Amos stod och såg dum ut, tills han tystnade för att hämta andan. Då sade han:

»Inte comprenez. Tala engelska!»

Det kom som en kalldusch. Garcia spottade fram några ord och samlade sig därpå.

»I morgon, sir, skall vi tala engelska», sade han långsamt. »Madame la princesse» — och han gjorde en djup bugning — »votre très obéissant serviteur.»

»Om jag sparkade ut honom mitt på första bordet därute», sade Amos, medan han genom den öppna dörren med blicken följde den bortgåendes gestalt, »så blev det vålan bråk, förstås?»

»Det blev det säkert», sade Mrs Blennerhasset. »Men varför vill ni sparka ut stackars Garcia?»

»Ni sa' ju, att ni inte tyckte om honom, och det gör inte jag heller», gemnålde Amos. Han flinade. »Inte vet jag, vad han talte om, men han ser då ut som en så'n där jycke, som antingen har en revolver eller en slidkniv i fickan. Ska jag döma efter hur mustascherna krullar sig på'n, så är det en kniv.»

Där han satt, nådde han både över och omkring de bägge sittande damerna. Den lilla furstinnan satt dödsblek med spända drag och stirrade tvärs över bordet framför sig.

»Jag förstår inte. Varför har ni gjort er till fiende med den mannen?»

»För att han inte är er vän. Det kan ju vilken tok som helst se. Han var busig mot er, var han inte det, kanske?»

Mrs Blennerhasset steg taktfullt upp. En oemotståndlig lust hade gripit henne att gå och spela bort sin vinst. Nej! Hon skrattade och gjorde en avvärjande rörelse. Hon behövde minsann ingen eskort på vägen mot undergången. Nadia flög några steg efter henne.

»För Guds skull, kära...»

»Naturligtvis inte. Inte ett ord. Mig kan ni lita på.»

Nadia återvände till Amos.

»Det är en god kvinna. Hade det varit någon annan, hade ni minsann ställt till en trevlig skandal i Cannes.»

Amos, som suttit med en hållning som en trotsig gladiator, sjönk med ens ihop. Hans skuldror kutade.

»Ni är välan inte ond på mig?»

Kvinnan i henne kunde ej undertrycka ett matt leende.

»Det ni gjorde är inte sådant man vanligen gör i den fina societeten.»

»Jag bryr mig inte om societeten», sade Amos. »Jag bryr mig om er. Låt oss sitta här.»

»Nej, nej. Jag måste hem. Jag är trött. Jag har varit över i Monte Carlo för att äta middag tillsammans med några vänner härifrån. Jag tror inte er morbror känner dem — Valentine Montgomerys — Sir Valentine, ni vet. Han blev en stor man under kriget, därför att han försåg de allierades arméer med sådana där små lustiga metalltingestar som man slicker i skodon till skoremmarna. De bor i den där stora villan på Californie — Villa Yildiz. Den skall föreställa Yildiz Kiosque i miniatyr...»

»Jag vet inte vad ni talar om», sade Amos artigt.

Nadia förde handen över ögonen.

»Inte jag heller. Jag är så trött. Efter middagen gav jag mig av till Sportklubben, och där förlorade jag tjugutusen francs på en kvarts timme, och så körde de mig tillbaka hit.»

»Varför kom ni hit i stället för att gå och lägga er?»

Furstinnan ryckte på axlarna och såg bort förbi honom.

»Ni kom hit för att träffa den där fördömda karlen», sade den rättframme Amos.

Hon kastade hastigt en blick uppåt taket. »Varför säger ni det?»

»Det gjorde ni», genmålde han.

»Jag måste fara hem», sade Nadia.

»Hur skall ni fara?»

»Hur som helst. Droska — bil —.»

»Jag kör hem er. Jag tänker inte låta er löpa någon fara från Mr Garcias sida. Med mig är ni trygg. Det kan ni slå er i backen på.»

Han log ett brett grin, stolt över sin ungdom, sin styrka och sin dyrkan. Hon yttrade instämmande:

»Det vore bra snällt av er.»

»Snällt?»

»Heter det inte så på engelska? Jag menar: vänligt, förtjusande...»

»Äh!» sade Amos.

De gingo genom salarna ut i vestibulen. Dorothea, som skulle eskorteras av honom, var utplånad ur hans minne. Den unge vilden, som tillfälligtvis kommit i besittning av den åtrådda kvinnan av samma ras, var för segerstolt för att ha en tanke övrig för någon annan. Nadia visade honom tillrätta, när de skulle ha tag på kappor, hattar och rockar.

En tjänsteande kom med en bil.

Så snart de voro på väg, frågade han:

»Varför blev ni så rädd för den där fördömda krabaten Garcia?»

Med ens sjönk hon samman, började gråta och snyfta och skakade hysteriskt i hela sin lilla kropp.

»Herre Gud, furstinnan, vad står på?» utbrast Amos.

Under samma omständigheter skulle en vanlig man, vilkens hjärta och heder voro fria, ha lagt sin skyddande arm kring det gråtande kvinnobarnet och dragit det intill sig, och sedan vete Gud, vad som hänt. Men den av häpnad

förstummade Amos lät henne gråta. Han gjorde flera försök att trösta henne.

»Om den där kurren gör er illa, så ska jag flå honom levande. Tala bara om'et för mig.»

På samma sätt hade han erbjudit sig att kämpa för henne mot hela Sovjetryssland, med samma allvarliga självtillit och frånvaro av skrytsamhet. Hans fryntliga röst tycktes lugna henne, och när bilen efter en kort åktur körde fram till Villa Miranda, räckte hon honom leende sin hand. Men Amos sade:

»Jag vill höra mer om den här karlen Garcia.»

Hon tvekade ett ögonblick med foten på nedersta trappsteget. I den stjärnljusa nattens klara luft avlecknade hon sig tydligt mot det dunkla huset som en pälsklädd vålnad med en gloria av blekt guld. Hon böjde huvudet för att kunna se fönstren på nedre bottnen till vänster, från vilka en ljusstrimma silade ut.

»De är ännu uppe. Kom med.»

Han betalade bilen, öppnade porten med nyckeln, som hon funlat reda på i sin väska, och följde henne in i villan.

I den stora, klart upplysta salongen satt man ännu vid bridgeborden. Vid ett satt Marchese della Fontana, trollgubbsliknande, förnäm, med vita mustascher. Vid det andra satt den magra och frånstötande Marchesan, furstinnans faster. Det tredje hade tydligen just blivit övergivet, och ett par herrar stodo i närheten och rökte cigarretter. När Nadia och Amos stego in, kommo de fram till dem.

»Å, furstinna...»

»Nu kan vi bli fyra man; Willoughbys har gått sin väg, sedan de renrakat oss.»

»Nej, hör du», ropade den andre, »säg inte så. Det var du som yrkade på en sista robbert.»

»Det gör detsamma. Vi kan fortsätta.»

Då det på en gång blev paus för givning vid de två andra borden, presenterade Nadia Amos, varefter värd och värd-

inna skyndade tillbaka till sina platser. På det tomma bordet bredde den ene av herrarna ut korten.

»Låt oss dra.»

»Jag beklagar», sade Nadia, »men jag vet, att Mr Burden inte spelar bridge, och själv är jag för trött.»

»Inte spelar bridge?» sporde den av herrarna, som beklagat Willoughbys pliktförgätenhet, och vände sig till Amos. »Vad spelar ni då för något?»

»Ingenting», svarade Amos.

»Å», sade den andre, »det är inte sängdags än. Vi måste ta oss något för.»

De voro bägge tämligen unga, ungefär i mitten av trettio-talet, slätrakade, den ene amerikan, tämligen skärhyllt, den andre engelsman, lång och mager. De hade föreställts som respektive Mr Cyrus Spedding och kapten Thompson. Spedding, som ogillat anmärkningen rörande Willoughbys uppförande, skrattade älskvärt:

»I varje fall måste vi försöka vinna något av Mr Burden.»

»Jag spelar inte kort», sade Amos.

»Ja, om man inte har råd att förlora...», började engelsmannen.

»Om jag det ville, så kunde jag förlora åtskilligt mer än ni kan», sade Amos.

Han var en smula bragt ur jämvikten, hans första försök att spela riddare åt en dam hade varit en upplevelse, ägnad att försätta ett så okonstlat temperament som hans alldeles ur jämvikten. Trots hans okunnighet om världen väckte dock de bägge herrarna en viss antagonism inom honom, dock icke av samma slag som den hans kusin väckte. Han tyckte ofantligt illa om Claude Worthington, men han måste motvilligt erkänna, att det var ras i honom. Med de här två männen var det någonting galet, alldeles som det varit något galet med tjuven, som förorsakat honom hans första desillusion i den stora världen, och med den obeskrivlige sydamerikanen, vilkens förnärmelse

mot furstinnan han kommit hit till detta hus för att närmare taga reda på.

»Jag spelar vad helst ni vill», sade Thompson.

»Jag med», sade amerikanen.

Nadia yttrade nervöst: »Ett av de här borden blir strax ledigt, då kan ni slå er ner där.»

»Nej, jag är led åt bridge. Spedding och jag törstar efter er väns blod.»

Amos' unga pulsar dunkade av vrede. Så där fick man inte tala till hennes höghet, furstinnan Ramiroff. Han sade:

»Jag har aldrig rört ett kort i hela mitt liv. Om det är ett spel, där det kommer an på skicklighet, så kan ni besegra mig. Men om det gäller tur...»

»Ja», sade Thompson. »Chemin de fer!»

»Det är det där spelet de spelar i Casino?»

»Rätt gissat», sade Spedding. Han vände sig till furstinnan. »Skulle ni vilja säga oss, var korten finns?»

»Jag skall gå efter dem», sade Nadia mycket stramt och gick därifrån. Lydande hennes snabba blick följde Amos henne bort till ett skåp i rummets avlägsnaste del. »Jag är så ledsen — jag trodde vi skulle kunnat sitta i farbrors *cabinet de travail*. Men nu går det ju inte för sig. Och vad skall ni göra? Jag känner knappast de där människorna.»

»Det gör ingenting», sade Amos. »Förlorar jag, så skall jag göra det som en man. Vinner jag, så vinner jag. Men jag tänker inte låta någon engelsman eller yankee grina åt mig, i synnerhet när ni finns i närheten.»

Hon ryckte hjälplöst på axlarna och räckte honom korten, vilka han tog med sig bort till bordet. De satte sig, Nadia bredvid Amos.

»Eftersom Mr Burden inte känner till spelet, så skall jag hjälpa honom.»

De började spela, först med skiftande framgång, sedan med växande tur för Amos, neofyten. Han satt där som en förhåxad, bunden av den aldrig erfarna spänningen

förtrollning. Det ogudaktiga i saken glömde han bort, var endast medveten om att äga fiender i de båda männen samt att han på detta enda sätt skulle kunna utplåna den oförrätt, som begåtts mot den sköna damen. Det var också spännande att ge akt på det magiska i fingrarna, som nästan på måfå vände upp de vinnande korten, åttor och nior. De båda andra spelade vilt och med så pass mycket ursinne, som den goda tonen tillät. Amos, som inte var van vid spelbordsetiketten, grinade belåtet.

Till sist bröt man upp vid bridgebordet. En liten klocka på kaminhyllan slog två silverklingande slag. Amos' motspelare ropade, att de ville sluta. Amos befanns ha vunnit en stor summa pengar, och hans ficka svällde av sedelpackor, som han slarvigt körde ner däri.

»Ni får ge oss revansch en annan kväll», sade amerikanen.

»Nej», sade Amos. »Jag har bara spelat för att göra er ett nöje. Jag tänker inte göra om det.»

»Det är vanligt bland gentlemän», sade engelsmannen, »att...»

Amos spetsade öronen. Ordet förmedlade en obehaglig hågkomst.

»Jag kan inte med gentlemän», sade han, »som är ute på jakt efter folks pengar.»

Den lille markisen skyndade till från gruppen av bridge-spelare, som voro i färd med att bryta upp, och bland vilka man redan börjat lägga märke till dispyten.

»Meschers amis — mina kära vänner», började han, »det måtte vara något litet missförstånd...»

»Nej, det är det inte», förklarade Amos och drog upp en handfull sedlar. »De här karlarna vill vinna tillbaka de pengar jag har vunnit från dem. Men jag tänker inte behålla pengar, som jag har fått på det viset. Ånej, minsann!» Han slängde sedlarna på bordet och vände sig till Nadia, som stod där, obehaglig till mods, till hälften skrämd, men icke utan beundran för hans uppträdande: »Vill inte

furstinnan ge det där till de fattiga ryssarna, som håller på och svälter ihjäl här i Cannes. Dom där, som ni talade om...»

»Så att om herrarna vill ha revansch...», yttrade hon med ett ljust småleende.

Amos brast ut i ett flatskratt. »Så kan dom gå till ryssarna.»

»Det ställer ju saken i en helt annan belysning», sade kapten Thompson.

Mr Spedding instämde. »Ja, det gör det.»

»Men i alla fall», sade engelsmannen, »kan jag inte hjälpa, att jag tycker vi har blivit slaktade, för att ryssarna skulle få festa.»

»I mitt land, kapten Thompson», sade furstinnan med sin lilla näpna ryska brytning, »har man verkligen slaktat människor för att få festa.»

Hon lyfte stolt sitt lilla huvud. Ingen Thompson i världen, även om han förde kommando över livgardet, skulle få hångrina åt Rysslands sorgespel.

»Det var bara ett skämt, furstinnan.»

»Om det inte var drift», sade hon.

Plötsligt märkte hon, att det var dödstystnad omkring henne. Det muntra pratet i gruppen av bridgespelare, som stod samlad kring hennes faster, Marchesan, hade upphört. Med händerna fulla av sedlar vände hon sig till den lilla skaran:

»En sådan gåva till våra fattiga ryssar får man minsann inte varje kväll i veckan. Ni får förlåta mig, att jag är — vad är det ni brukar säga — émotionnée.»

En dam trädde fram och räddade situationen.

»Men vem är välgöraren?»

»Min gode vän, Mr Burden från Australien.» Hon presenterade Amos: »Mrs Weingartner.»

»Tyska?» frågade Amos.

Damen log ett olyckligt leende. »Amerikanska. Från Pittsburg.»

»Goddag, frun», sade Amos.

Varefter sällskapet efter några pliktskyldiga bugningar för furstinnan stod och tvekade under en minuts iskyla och därefter smälte bort under den gamle markisens leende.

De två voro ensamma ett ögonblick.

»Om ni inte var en sådan hygglig, snäll och stark björn, så skulle jag bli mycket ond på er ibland», sade Nadia.

»Jösses! Vad har jag nu gjort för gålet?»

»Ni får inte uttala ordet 'tysk' till någon på Rivieran. Vet ni inte, att Mrs Weingartner är född Mosenhal? Américaine pur sang. Och att hennes man tillverkar så mycket järn om året, att man skulle kunna bygga en bro av det från New York och hit? Å, min vän, ni har begått en monumental gaffe.»

»Vad är gaffe för något?»

»Det betyder, att ni har stött er med min farbror.»

»Å, bevara mig!» utropade Amos, som icke begrep ett dugg.

Markisen och hans hustru kommo in genom den öppna dörren. Bägge sågo gamla och medfarna ut och hade tunga påsar under ögonen. Nadia sprang med utsträckta armar emot dem.

»Käraste, ni är för trötta för att kunna tala. Ni måste gå till sängs. Jag är tvungen att tala med Mr Burden om hur vi skall dela ut hans frikostiga gåva.»

»Det skulle vara intressant att få veta, hur mycket det kan vara», sade markisen med en artig bugning.

Nadia viftade uttrycksfullt med handen framför ansiktet.

»Det får du aldrig veta, kära farbror».

Han log överseende, sade i ursäktande ton godnatt till de båda unga och försvann med Marchesan.

»Är inte ni också trött?» frågade Nadia.

»Ni är det», sade han. »Det kan vem som helst se. Jag bör välan gå, kan jag tro. Men jag kom inte hit för att spela kort. Jag kom för att få höra något om den där jycken, Ramon Garcia.»

»Ja», sade hon, »men ni kan inte hjälpa mig. Ingen kan hjälpa mig.» Hennes blick vilade ett ögonblick på sedelhögen. Därefter gick hon till bordet och räknade dem. Hon vände sig till honom med ett gåtfullt leende. »Kanske ni har hjälpt mig mer än ni anar. Godnatt!»

Men Amos, den enkle mannen med den fixa idén, återkom till Garcia.

»Han räknas inte», sade furstinnan. »Det var ingenting. Han var bara ohövlig och jag var ond.»

Amos satte sig utan vidare på en av stolarna bredvid spelbordet.

»Nog för jag tror, att en massa kvinnor lipar för ingenting, men inte en sådan kvinna som ni. Jag lämnar inte det här rummet, förrän ni talar om, vad den där karlen har gjort er. Ni tycker inte om honom. Eran farbror tycker inte om honom. Och ni kan hoppa opp och sätta er på att jag inte tycker om honom. Jag kan inte begripa, hur han har kunnat få några vänner.»

»Jo, men jag försäkrar er, att han har många sådana — och mycket inflytelserika vänner också. Han umgås i de finaste familjerna i Cannes.»

»Det måtte vara ena träskallar, som vill vara tillsammans me'n», sade Amos.

Nadia ryckte på axlarna och fingrade på den nu omsorgsfullt hopvikta sedelbunten. Amos reste sig, stack händerna i byxfickorna och stod som ett torn bredvid henne. Hon kom bönfällande emot honom.

»Ack, gå nu! Var snäll och gå, min käre vän! Tro mig, jag är inte ängslig. Nu kan jag ordna alltsammans.»

»Varför just nu?»

»Därför att, som jag sade, det inte är något viktigt. Ibland blir kvinnor hysteriska. Det blir bra alltsammans.»

»Ingenting kan bli bra med en karl som den där», sade Amos envist. »Han är galen alltigenom. Jag vill gå till botten med det.»

De resonerade en god stund till. Hon var alltför ut-

tröttad av en upplevelserik dag för att utöva kvinnors vanliga tricks. Kanske insåg hon även instinktmässigt, att de skulle vara bortkastade på denne fanatiska fullföljare av den fixa idén, och denna fixa idé om vandrande riddarskap in i döden till hennes försvar kunde ej annat än tilltala det innersta i hennes kvinnosjäl. Det enda hon kunde göra var att i förtvivlan värja sig för att skydda den hemlighet hon blygdes för att yppa. Då och då blixtrade en vredesstråle mot den otymplige föregivne drakdödaren, som ovetande räddat henne ur vidundrets våld. Men på Amos tycktes både vredens pilar och små fattiga förföriska leenden vara förgäves. Hans ärvda begåvning talade. Jag kan tänka mig en stackars syndare i händerna på den nitiske Ezra Burden, hur han slutligen sjunker ihop och säger på sitt okunniga och utmattade sätt:

»Nåja, för djävulen då! Jag är frälst.»

Och i disciplinsaker kan jag se för mig den frispråkiga, diamanthårda Dorcas.

Ultröttad av hans tyranniska obönhörlighet föll slutligen denna århundradens artificiella produkt, som var furstinnan, i hopplöst brustna bitar, och den lilla primitiva ryskan Nadia fräste:

»Nåja, om ni vill veta det, så har han i sin ägo ett, två, tre, fyra, fem, sex» — hon räknade på sina utspärrade fingrar — »brev från mig. Dumma brev, som jag skrev för ett år tillbaka. Jag vill ha igen dem. Han är en goujat — en förfärlig, en otäck människa — det vet jag nu. Han vill inte ge mig dem. Han vill bara sälja dem. Och jag har inte pengar att betala dem med. I natt spelade jag för att vinna pengarna, och jag förlorade tjugutusen francs. Jaha! Så var det med den saken. Ni tvingar mig ju att tala om det.» Hon vacklade. »*À, mon Dieu! Mon Dieu!*» Och hon kastade sig som en liten skrynklig hög i ett hörn av soffan, som stod tillbakaskjuten intill väggen.

Amos stod orörlig ett par ögonblick, därpå gick han fram till henne och lade sin stora hand på hennes axel.

»Furstinnan ska inte vara orolig.»

Och när hon lyfte upp sitt huvud ur sin trötthet och sin skam var han försvunnen.

Vad som tilldrog sig med Amos under de närmaste fyra, fem timmarna hade han blott oklara begrepp om. Han åttlydde endast sin fysiska instinkt och vandrade i rask takt, vandrade vart som helst, utan att fråga därefter, med hjärnan virrig av ett ungt livs alla sensationer sammanträngda på en enda afton. Och hela upplevelsen hade varit ett enda crescendo av sinnesrörelser. Först hade det varit hatet mot Garcia, intensiteten i det hypnotiska inflytande han utövat på honom för att han skulle förlora, hans plötsliga räddning av furstinnan undan hans ondska, hennes lidelsefulla gråt, hans första hemfallande åt medveten synd vid spelbordet, framgångens djävulska spänning. Slutligen hennes bekännelse, den upprivande anblicken av den stackars lilla skrynkliga högen, för vilken han velat ge sin själ, liggande i den sidenklädda vrån i den röd- och gulrandiga soffan.

Var han uppsnappat den underrättelsen, att den förärvade och förhatlige Garcia råkade bo på det stora Rivierahotellet på sluttningen nedanför staden, visste han ej, men det var ett lika medvetet faktum i hans hjärna, som att Gud befann sig i sin himmel och djävulen i sitt helvete. När han framemot klockan fyra på morgonen fann sig stående utanför porten, tycks han ha resonerat med sig själv och kommit till den slutsatsen, att detta bara vore en rekognosceringstur, varpå han, okunnig om fiendens ställning, i mörkret begav sig bort över de tysta höjderna. Det var något, som en drucken skulle kunnat ta sig för. Amos hade däremot aldrig smakat starka drycker i sitt liv, men en människa kan berusas av andra saker än vin.

Det var ordentlig morgon, när han kom in i hotellet. Den med mässingsknappar beprydda, renrakade och slät-

kammade personalen i den välsopade och smyckade hallen — portiern, hisspojken och nattportiern (den majestätiske portvakten med de korslagda nycklarna på kragen hade ännu ej anlånt — men den siste av de nyss uppräknade hade tydligen rakat sig i sömnen) — omgav honom med all den förekommande artighet man finner hos tjänare i ett fulländat skött palats.

»Jag vill träffa Mr Ramon Garcia.»

Franska händer höjdes, men rösterna svarade på engelska. Mr Garcia kunde inte gärna vara uppe ännu. Det var mycket tidigt.

»Det är något mycket viktigt. Jag måste genast träffa honom. Vad är det för nummer på rummet?»

Någon svarade: »36.»

»Jag ska skicka upp borstpojken och väcka honom», sade nattportiern.

»Jag vill inte att en grabb ska väcka folk, det gör jag själv», sade Amos.

Den ordinarie portvakten, som skulle börja tjänstgöra ungefär en timme senare, skulle förmodligen antagit sitt ambassadörmässiga sätt och behandlat saken med småleende men myndig grannlaghet, och Amos skulle aldrig ha uppnått rum nummer 36. Men jag fruktar, att nattportierer äro misslyckade i sitt i hög grad diplomatiskt betonade värv, eljest skulle de ej kunna tvingas att blinka vid dagsljus. Vidare måste framhållas, att Amos verkade en inkarnation av ärligheten. I hans stora engelska fysionomi lurade intet falskt uppsåt. Därjämte var han mycket grovt byggd och tycktes i hög grad mena allvar. Han viftade undan hisspojken.

»Det skall jag ta reda på», sade han. »Jag vill inte bli buren, när jag kan gå, och ögon har jag.»

Varpå Amos tågade uppför de mattbelagda trapporna, såg sig om till höger och vänster och snart uppnådde rum nummer 36.

Nu förhåller det sig så, att i de flesta moderna hotell

är en stängd sovrumsdörr en dörr, som automatiskt stänger sig, så att när dess innehavare, vilken råkat glömma sin nyckel, anländer till, låt oss säga, sjätte våningen efter en evighet i hissen och försöker vinna tillträde till sitt rum, blir han offer för det mest löjeväckande tillstånd av galenskap, som en elak åskådare kan få nöjet bevittna. »I andras olyckor», säger Monsieur le Duc de La Rochefoucauld, »ligger alltid något behagligt.» Yttrandet är cyniskt i stort sett. Men i speciellt föreliggande fall skulle det vara en mycket sur person, som icke roades desto mer, ju fulare språk den utestängde hotellgästen använde. I många hotell, som icke uppnått denna humoristiska fullkomning, kunna emellertid dörrarna öppnas utifrån, om de icke låsts och reglats inifrån. Och i ett sådant bekvämt och mera gammaldags palats var det, som Amos nu befann sig.

Eftersom Ramon Garcia icke låst eller reglat sin dörr, marscherade Amos rätt in i rummet.

Det var ett litet rum åt norr. Som ytterluckorna och fönstren voro väl tillslutna, var det nästan becksvalt därinne. Amos vred om den elektriska knappen vid dörren.

»Hallå där!» sade han.

»... etcetera, etcetera», skrek Ramon Garcia och for upp ur sängen.

Men innan han fått klart för sig, att han kommit ned på fötterna, föll han med en duns till golvet. Ty Amos, vilken ute i staden inköpt ett längre, smalt rep, hade knutit en rännsnara i ändan därav och kastat densamma över sin intet ont anande fiende, så att den, när den drogs till om hans vrister, kom honom att ta överbalansen. Härpå kastade sig Amos som en väldig björn över honom, och så började bataljen. Garcia kämpade som en varg, slet i Amos' krage för att få ett grepp om hans strupe och rev upp hans skjorta, så att han såg ut som ett spektakel till frampå förmiddagen, men Amos låg snart över i styrka. Han vände honom runt, så att han kom att ligga

framstupa, behandlade honom därpå som ett paket, slog om honom med repet och vände honom slutligen på rygg. Vid hans första rop av raseri och förskräckelse, lyfte Amos sin stora fot över den slagnes huvud.

»Ger ni ett ljud till ifrån er, så hoppar jag rätt upp i erat fördömda ansikte» — och för att visa allvaret i sin hotelse tryckte han sin klack med skräckinjagande försiktighet mot Ramon Garcias anlete, där han låg, erbarmlig och bunden, i sina skära pyjamas mellan sängen och dörren. I diskreta tonfall utspydde han sitt hjärtas raseri mot fredsstöraren, som blott till hälften begrep vad han sade.

»Sch!» sade Amos och höjde åter foten. »Sch!»

Och han gick fram och slog upp fönster och luckor, så att morgonens rena ljus flödade in i rummet.

»Mais qu'est-ce que voes voulez, enfin?» sporde den bundne mannen, som började få klart för sig, att hans motståndare icke var någon vanlig bandit utan systersonen till den framstående konstnären Mr David Fontenay och furstinnan Ramiroffs förhåtlige riddare.

»I går kväll sa' ni, att i morgon skulle vi tala engelska», sade Amos. »Nu är stunden inne.»

»Vad är det ni vill?» frågades nerifrån golvet.

Amos besvarade icke den engelska frågan, ty hans blick vilade på en portfölj, som låg öppen på bordet vid fönstret med en nyckel, hängande vid en nyckelkedja, insatt i låset. Portföljen var fylld med papper och bland dessa en brevpacke, nätt hopbunden, vilken han med ett belåtet grin över förehavandets lugna förlopp stoppade i fickan. Man torde hålla i minnet, att Garcia låg på golvet på andra sidan sängen och föga kunde se utom taket.

»Jag frågar er igen, vad det är ni vill.»

Amos stegade omkring sängen och ställde sig att blänga obehagligt på honom.

»Jag vill, att ni ska hålla eran otäcka käft, ni bakdantande son av Belial. Håll käften — nu och till evig tid.

Begrips? Gör ni inte det, så blir det inte så värst mycket kvar av er. Och ni ger er i väg från Cannes med första tåget — det gör detsamma vart ni tar vägen. Vafalls? Det tjänar ingenting till att ni gafflar nu, för när jag går ned, så ska jag skicka upp nå'n som kan lösa er. Ni kan tro mig på mitt ord. Men får jag höra er tjuta, så kommer jag tillbaka och hoppar ett slag. Det kan ni också sätta er på. Ajöss!»

Varpå Amos rusade ut ur rummet och nedför trapporna, meddelade den oberörde nattportiern, att Mr Ramon Garcia torde vara i behov av hans ögonblickliga bistånd, knäppte igen överrocken över de fasaväckande spillrorna av sin frackskjorta och promenerade hem.

Solen glödde och baddade, när Amos slutat redogörelsen för sin sällsamma historia, vars innehåll jag dragit ur honom medelst den sokratiska metoden, och vars samtliga detaljer jag, som förut nämnts, icke förrän senare fick reda på, och vilka samtliga jag för att upprepa vad jag nyss sade, för att den icke skulle bli för lång, berättat med mina egna ord.

»Du talade alltså inte om för honom, varför du kommit dit?» sporde jag.

»Nej», sade Amos.

Jag tog upp brevpacken, som låg där han lagt den, mitt i frukostservisen — breven voro vikta på längden — och kastade tankspritt en blick på det som syntes av det yttersta. Då begynte det gå runt för mig. Jag drog fram brevet under gummisnodden och lät blicken hastigt glida över de fyra sidorna.

»Min käre gosse», sade jag, »det här är inte furstinnan Ramiroffs stil.»

Han lutade sig fram. Rösten svek honom, och ett lustigt litet ljud trängde sig fram ur hans strupe.

»Va'?»

»Det här är skrivet på spanska och undertecknat av en

dam vid namn Luisa, som varken du eller jag har den äran att känna. Vad ska man ta sig till med den saken?»

Amos fäste en tom blick på mig.

»Vet inte», sade han.

NIONDE KAPITLET

Det fanns bara en enda utväg, som en förnuftig människa nu kunde välja. Betänk de föreliggande omständigheterna. Här hade Amos med våld berett sig tillträde till en mans sovrum, vilken ur teknisk synpunkt sett icke gjort honom något ont, överfallit honom, bundit honom, hotat honom med fruktansvärd skadegörelse samt stulit hans privata brev. Det franska fängelsets portar gapade emot honom. Icke ett ord kunde han säga till försvar för sitt övervåld. Han kunde icke ens hänvisa till en kvinnas heder, ty om han det gjorde, skulle det bli efterforskningar efter kvinnan, och Cannes skulle upptäcka henne, och så skulle det bli en ovanligt trevlig historia.

I vilken sekund som helst skulle en rasande sydamerikan, åtföljd av en hittills fördold skräckfigur, representerande polisväsendet i Cannes — en gång har jag verkligen här sett något, som påminde om en sergeant de ville, men det kan också ha varit en tulltjänsteman eller en brevbärare — kunna ringa hela huset sönder och samman. Det hela var uteslutande en tidsfråga, ty ehuru vi här i Cannes taga allt i sakta mak, äro vi ändock mer eller mindre säkra på vår sak. Amos måste ögonblickligen fly undan rättvisan. Någon annan utväg gavs ej.

Medan den förskrämda Amos gick för att taga av sig sina ruskiga kläder och packa det nödvändigaste i sin väska, klädde jag mig hastigt och ringde upp en ångbåtskommissionär. När gick nästa ångare från Marseilles till England? Jag hyste den föreställningen, att bara han väl var ombord på ett engelskt fartyg, vore han i säkerhet.

Försynen hade, enligt vad jag erfor, lagat så, att en P. & O.-ångare samma kväll skulle avgå. Bokhållaren undrade, om jag önskade biljetter. Jag ringde tvärt av. Jag skulle träffa anstalter för herr Amos' vidkommande i Marseilles. Jag befallde Maxime att ha bilen i ordning utanför garage-dörren på vägen åt havet till, dit man kom ned på grovhuggna och slingrande trappsteg uppifrån trädgården.

Vi möttes i hallen, Amos orakad, otvättad, med halsduken vårdslöst knuten och med sin gamla kappsäck i näven, jag åtföljd av François med en liten handväska, för den händelse jag skulle nödgas stanna borta över natten. Ut från salongen, där hon suttit och dunkat på pianot, kom Dorothea. Hennes blick vandrade från oss till bagaget och från bagaget till oss.

»Vad i all världens dar...?»

»Vi ska ta oss en liten tur — i bil», sade jag. »Så att Amos får se litet av landet.»

Hennes läppar kröktes på samma litet föraktfulla sätt, som när hon nyss lämnat mitt rum.

»Jaså, det står så pass illa till?»

Amos släppte sin kappsäck, den han burit lika omedveten om dess tyngd som en kvinna om den strunttingest, vari hon bär sin puderdosa och sitt läppsmink, och tog ett långt steg emot henne.

»Du tror förstås, att jag har gjort något dåligt. Det har jag inte gjort. Det kan morbror tala om. Har jag det kanske?»

»Amos, min vän», sade jag, »liknar i hög grad riddaren, som, när han skulle rädda prinsessan från draken, begick ett misstag och bortförde en helt annan dam — troligtvis drakens egen legitima fru.»

Hon rådde mig att tala sunt förnuft, som den moderna ungdomen brukar göra i sin obekantskap med klassiska metaforer.

»Vem är draken alltså?»

»Den där jycken Ramon Garcia. Jag gick in i hans rum

i morse och slog omkull'en och band'en med ett rep och lämnade honom, och så trodde jag, att jag hade fått med mig det som jag sökte, men det hade jag inte. Och jag har ställt till spektakel, och morbror säger, att jag har skenet emot mig, och att det är bäst jag ger mig i väg, om jag inte vill i kurran.»

Småleendet tändes i Dorotheas ögon och spred sig gradvis över hela hennes ansikte.

»Ramon Garcia — bunden med rep. Å, berätta mer!»

»Det kan vi inte», sade jag. »Bilen står härnere, och i den far vi till Marseilles, varifrån Amos får ta båt över till England. Varenda minut är dyrbar. Adjö, min flicka!»

Hos Dorothea äro beslut och handling ett. Hon ställde sig mitt för salongsdörren, genom vilken man måste passera för att komma till trädgården och stigen ned därifrån, samt sträckte ut händerna och spärrade vägen.

»Låt mig fara med Amos till Marseilles och hjälpa honom.» Därpå drog hon mig vid handen in i salongen. »Du är bedårande rar, men du är inte lika ung som Amos. Du får den stackars pojken att tro, att han är en förfärlig förbrytare. Han är dödligt rädd för dig, som alla människor är, som inte råkar veta vilket litet sött lamm du är. Låt mig få fara. Jag skall klara honom. För resten älskar jag att åka bil, och du avskyr det.»

Hon hade rätt. Jag har aldrig funnit nöje i själva fort-skaffningsproceduren. Hon skulle därtill vara en vida angenämare följeslagare än jag för den olycksalige Amos. Och i fråga om hennes kapacitet hade jag inga tvivel. Jag kan se henne i en kommande tillvaro föra stackars förlorade själar till ljuvliga härbärgen på Akerons stränder. Hon hade gjort en del i den vägen under krigsåren vid Waterloostationen. Men...

»Men snälla du», sade jag, »det är fråga om en dyrbar tid. Att inte polisen redan är här är en gåta.»

»Men varför i all världen slösar du då med den dyrbara tiden?»

Hon skrattade, sprang ut i hallen, tog sin pälskappa och sade till Amos att följa henne.

»Men om du måste stanna över natten?»

»Det finns en tandborstbutik i Marseilles. Till höger om Cannebière, när man går nedför Le Quai.»

Vi gingo igenom salongen. Amos sade tafatt:

»Kusin Dorothea, jag är säker på att jag kan ta mig till England på egen hand.»

»Jag kan inte inse, hur du skall kunna undvika det, om inte båten sjunker», skämtade Dorothea. »Men jag vill se dig i trygghet ombord på den där båten i Marseilles.»

Vi vandrade över den lilla klippiga och kaktusuppfyllda platå, som tjänar till trädgård, samt nedför den branta stigen till stora vägen — le Corniche d'Or, intill havet. Morgonens hemlighetsfulla azur hade hårdnat i blått och guld. Esterels gröna kontur stod i silhuett mot en djupt turkosblå himmel. Medelhavets lättjefulla vågsvall kantade sandstrimman på andra sidan vägen. Vid bilens öppna dörr väntade Maxime med pläden över armen. François, i en väst, randig à la geting, som det ägnar och anstår en fransk betjänt i morgonkostym, stuvade in gubben Ezra Burdens kappsäck. De resande intogo sina platser.

»Du har ju inte sagt mig, vart Amos ska ta vägen, när han kommer till England», ropade Dorothea.

»Jag anförtror honom», svarade jag, »pr telegram åt den högvördige biskopen av Bradbury.»

De åkte sin väg nedför den gyllene vägen. Jag stod och såg bilen försvinna, vände mig om och gick uppför de smala klippstegen. Och nu kom en känsla av förlust och ensamhet över mig. Det var icke för att jag saknade Dorothea, hur varmt jag än var henne tillgiven; dessutom skulle hon ju återvända i kväll eller i morgon bittida. Nej, jag kände liksom ett tomrum i mitt liv efter den drumlige, naive ynglingen och erfor sällsamma samvetsförebråelser för att jag icke uppfyllt min plikt. Hade jag tagit honom ordentligt om hand, skulle han förvisso icke bundit Ramon

Garcia och hotat — ingalunda utan bestämda avsikter — att hoppa upp i ansiktet på honom. Om jag icke till verklig konst utvecklat min förmåga att undandraga mig allt ansvar, skulle jag nu stått manligt vid hans sida och försvarat honom i stället för att hastigt och lustigt smugga honom ur landet. Jag var det mest brutna rö, som en kraftig syster någonsin förlitat sig på. Först hade jag skickat efter Dorothea. Hon hade gjort sitt bästa, stackars barn. Nu antvordade jag honom åt min syster Muriels barmhärtighet — som säkerligen hade de bästa avsikter men var tvivelaktig i anseende till resultatet — samt åt en strängt upptagen, icke pietistiskt sinnad, i ett fabriksdistrikt verkande biskops överinseende. Så säkert som aldrig det skulle Tom underrätta honom om att Adam och Eva och ormen och Noak samtliga voro myter, samt att ingen intelligent människa nu för tiden trodde att människor, som uppfört sig illa under ett jordeliv av idel frestelser, sedan skulle evigt stekas i helvetet. Å ena sidan skulle högvärdige Tom skaka hans enkla tros grundvalar, och å den andra skulle Muriel försöka skruda den olycklige i umgängeslivets obegripliga krås och grannlåt.

Varför hade icke jag, som ensam (så tänkte jag i min harm) kunde pejla hans sjäsliv, fört honom igenom denna luttringsprocess och därmed tillvunnit mig, icke blott min egen självaktning utan tillika den ungdomens tillgivenhet, som är så dyrbar för sonlösa, känsliga män, som hålla på att vissna och gulna som döda löv?

Jag steg upp i min ateljé. En klump färsk lera hade just anlänt. Som bekant är jag till yrket målare, men jag roar mig som ren amatör då och då med att utöva dess systerkonst. Jag betraktade lerklumpen med ironisk motvilja. Liknande mänsklig formlöshet hade jag haft i min hand och kunnat forma efter behag, sade jag till mig själv. Jag hade uraktlåtit det. Och nu flyger densamma undan den franska rättvisan med en fart av sextio kilometer i timmen, åtföljd av en ung kvinna, delägare i en tras- och skräp-

butik, vilkens tankeprocesser äro för mig en lika förseglad bok som Medeas eller Klytemnestras.

Och denna Amos' renhjärtade, ärliga, rättframma enkelhet! Det var uppfostrande — på ett smärtsamt sätt måhända — men ingen uppfostran kan gärna frigöras från agans princip — det var uppfostrande att se honom sopa undan alla borgerliga sofisterier med en enda rörelse av sin skinkliknande hand och gräva sig ned till de verkliga värdenas klippgrund.

Jag hade låtit det gyllene tillfället att dana en underbar människovarelse gå mig ur händerna.

»Förbannelse!» sade jag och slängde en våt duk över lerkulpen.

När detta var överståndet, insåg jag, att svordomar utgjorde ett fåfängt ödande av tiden. Allt mitt ansvar hade dock icke lagts på Dorothea och Tom, biskopen i Bradbury. Jag hade gjort mig delaktig i en förbrytelse. Jag hade givit brottslingen medel att undkomma. Resultatet av röveriet befann sig i mina händer — brevpacken med dess prydliga, klosterlärda, karaktärslösa spanska handstil och med breven undertecknade »Luisa» samt innehållande Gud allena vete vilka hemligheter, som kunna existera mellan man och kvinna. Medan jag klädde mig, hade jag stoppat dem i min ficka som den för tillfället bästa förvaringsplatsen. Jag drog fram packen. Den var omkring fyra tum tjock. Nadia hade enligt vad Amos berättat medgivit, att hon skrivit ett halvt dussin indiskreta brev. Detta var ett helt livs korrespondens, skrivet på tunt, citrongult papper med violett bläck. Varför hade icke Amos besinnat dessa fakta, innan han kastade sig över den olyckliga packen? Jag skulle tänka mig, att till och med i dessa dagar skulle drakarna ha goda dagar, om vandrande ridderskap enbart hade att göra med sunt förnuft.

Där stod jag emellertid med den fördömda brevpacken, och där höll Ramon Garcia, efter det han strukit alla salvor han kunnat få tag i på de strimmor, som Amos'

rep efterlämnat på hans kropp — man kan vara förvissad om att Amos icke snört honom vidare milt — på att storma poliskommissariatet och draga över våra huvuden franska republikens fruktansvärda bestraffande myndighet.

Om det finns någon plågsam procedur, som jag mer än alla andra fruktar, så är det att behöva fatta ett plötsligt beslut. Jag underkastade mig denna själsliga skärseld och kom därigenom oskadd. Jag gick ut, vandrade nedför Rue Georges Clemenceau, fann en bil vid Casino och åkte till det palatslika hotell, där Ramon Garcia bodde. Nu skulle det bli en sak mellan oss båda — man mot man. Jag hade breven från Luisa, han breven från furstinnan Nadia. Jag hoppades det bästa — ett artigt utbyte, men jag var beredd på det värsta. Utpressning kan endast bemötas med djärvhet. Även på mitt mera ålderstigna sätt kände jag en fläkt av vandrande ridderskap. Öppenhjärtig, oförsiktig, den ädelmodigaste av kvinnor — sådan var min lilla furstinna Nadia — och jag kunde ej tänka något ont om henne. Jag kunde naturligtvis klandra henne, för att hon givit sig i en samvetslös uslings våld, men icke mer än Amos hyste jag det avlägsnaste tvivel om hennes frimodiga oskuld.

Jag kände mig beredd att uthärda vilken fysisk pina som helst för hennes skull. I min exalterade sinnesstämning föreställde jag mig stående orörlig, medan Ramon Garcia avlossade revolverskott mot mig.

Jag steg ur bilen framför hotellets ståtliga trappa. En småleende portier slog upp dörrarna. Jag gick tvärs över hallen, och le concierge, en gammal bekant till mig, kom leende och hälsande mig till mötes.

»Monsieur Ramon Garcia?» började jag.

»Monsieur Garcia är inte här, sir.»

»Han har väl gått till polisen, kan jag tro», yttrade jag.

»Jag förstår inte — varför skulle han gå till polisen?» frågade mannen förbindligt.

»Min systerson, Mr Burden, var här i morse.

»Jag har hört det», sade le concierge.

»Eh bien?»

»Han var här, och han gick sin väg.»

»Nå, nattportiern då?»

»Han är tjänstledig för tillfället. Om Monsieur Fontenay vill tala med honom, skall jag säga till honom att gå upp till er villa.»

»Gör det», sade jag.

Le concierge återvände till sitt bord och skrev något på sitt block.

»Och Monsieur Garcia?»

»Monsieur Garcia for till Italien med morgontåget.» Han vände sig till en uppassare, som diskret dolde sig i skuggan. »Det var ju till Milano ni köpte biljett åt Monsieur Garcia?»

»Ja, till Milano», sade uppassaren.

»När då?»

»I morse.»

»Monsieur Garcia måste ha beslutit sig mycket hastigt», sade le concierge.

Jag blickade häpen från den ene mannen till den andre.

Jag frågade enfaldigt, om han tagit med sig allt sitt bagage. Le concierge smålog. Naturligtvis. Och hans adress i Milano?

»Jag skall ta vara på hans brev, tills han sänder närmare underrättelser», sade le concierge, som trots vår gamla vänskap nu började visa hövlig trötthet inför mitt intresse för Monsieur Garcia. För övrigt var en fjäskande dam, som höll ett ofrankerat brev i handen, sysselsatt med att försöka tilldraga sig hans uppmärksamhet.

Jag nickade ett lamt »Merci, mon ami», och avlägsnade mig vimmelkantig från hotellet och åkte tillbaka till villan.

Det var ju häpnadsväckande. Jag hade väntat att finna en rasande sydamerikansk drake, som sprutade hämndens eld, och i stället hade jag fått höra, att en uppskrämd äventyrare lagt benen på ryggen så fort han det kunnat.

Plötsligt kastade jag mig baklänges i bilen och skrattade ett gällt skratt av lättnad. Här flydde alltså bägge motståndarna i morgonens uppträde, angriparen och den angripne, för brinnande livet för varandra, den ene åt öster, den andre åt väster utan utsikt att mötas, om de icke i sina respektive riktningar skulle färdas kring halva jordklotet. Kunde man tänka sig något mera komiskt? Jag skrattade hela vägen till villan. François öppnade dörren.

»Le déjeuner est prêt, monsieur.»

Lunchen hade jag totalt glömt bort. Det var förbluffande, hur tiden flugit sin kos, sedan Amos avbrutit min fridfulla första frukost. Jag var hungrig. Jag slog mig ned vid min kraftiga och allvarliga måltid och uppsköt av hänsyn till matsmältningen alltför ingående funderingar över orsakerna till Garcias flykt. När jag druckit mitt kaffe och rökt halva cigarren, föll det mig in, att Amos' flykt nu vore obehövlig, samt vidare att man kunde kalla honom hem igen. Jag ringde på François och bad honom hämta telegramblanketter. Jag höll på med dessa en stund. Jag hade präntat ned »Amos Burden» — om man framlägger engelska telegram med den mest utsökta tryckstil på ett franskt postkontor, åstadkommes därstädes en översättning till syriska — samt ett artistiskt »P. & O. s. s.», när jag tvärt hejdades av den tanken, att antingen hade ångbåtskommissionären glömt att nämna ångarens namn, eller också hade jag glömt detsamma. François måste ringa upp kommissionären. Men kontoret skulle ej öppnas förrän två. Det är detta i övrigt ljuvliga lands förbannelse. Jag känner mig aldrig kallad att göra affärer annat än mellan tolv och två. Och mellan tolv och två är vartenda kontor och varenda butik stängd. Man kan lika väl försöka ringa upp sin mormor i hennes grav som ett kontor i Frankrike klockan ett. Medan jag grubblade, förlängde jag kurvan på det sista s:et till ett slags karikatyr av Amos. Den blev inte så dålig. Jag måtte hållit på en halvtimme med det enfaldiga förehavandet.

Därpå yttrade jag för mig själv:

»Varför skulle jag hejda honom? England är värt att se. Dess gräsliga februariklimat kan vara nog så välgörande för en överfylld ung vildesjäl. Bradbury kan vara uppfostrande som motsats till Cannes, och ett radikalare ombyte av fostrare än från mig till Tom, biskopen, kan ingen ung Telemakos få det privilegiet att vara med om.»

Jag vässade min blyertspenna och fortfor med Amos' porträtt, allt under det jag förbannade telegramblankettens raka linjer och min egen dårskap i att begynna med den fascinerande sysselsättningen. Men när man ser en verklig, levande varelse växa fram under ens fingrar, hur i all världen skall man då kunna hejda sig? François stack frågande in huvudet genom dörren, i önskan att få duka av. Jag vinkade honom åt helvete till. Om en stund visade han sig igen. Madame la Comtesse d'Orbigny satt i ateljén och väntade på Monsieur.

Då kom jag ihåg, att jag lovat henne en sista sittning, steg upp med huvudet fullt av Amos' porträtt på telegramblanketten och gick att fortsätta med vad jag i delta ögonblick ansåg som en odräglig uppgift. Jag ryste vid tanken på att om det ej varit för Dorothea, hade jag åkt i väg till Marseilles. Ty utövar man ett yrke, det må nu vara aldrig så tråkigt, måste man göra det till en hederssak att hålla på dess regler och statuter.

Vad Amos angick, begav jag mig upp i övre våningen under humoristiskt begrundande av de förändringar ett problem kan undergå, när man betraktar det före och efter midagsmåltiden.

Ehuru det omedelbara problemet Amos var löst, återstod emellertid problemet Ramon Garcia. Varför hade han, som dock i alla tekniska hänseenden hade rättvisan på sin sida, flytt så brådstörtat och lämnat Amos i besittning av de stulna breven från den okända spanjorskan, som under-tecknade sig »Luisa»? Kanske furstinnan kunde hjälpa

mig? I telefon upplyste mig Marchesa della Fontana om att Nadia åter farit över till Monte Carlo för dagen. Endast nattportiern på hotellet återstod i och för direkt utfrågande.

Han kom med dystert leende ansikte.

»Monsieur önskar...?»

Jag upplyste honom hastigt om att Monsieur önskade få veta, vad som tilldragit sig, när han på mr Burdens tillsägelse gått upp till Monsieur Garcias rum.

»Han tillsade mig att skicka upp frukosten och räkningen», sade nattportiern, »och beställa en första klass biljett till Milano. Och så skulle hans bagage bäras ned.»

»Och det var alltsammans?»

»Ja, Monsieur Fontenay, det var alltsammans.»

Jag tog fram en hundrafrancsedel. Han smålog ånyo. Det var en mild, melankolisk man med av leenden nötta drag. Han höll avvärjande upp handen.

»Monsieur Garcia var ofantligt frikostig.»

Jag stoppade tillbaka sedeln. Om det inte finns lojalitet i mutor och korruption, så ju snarare mutor och korruption taga slut, desto bättre.

»Ni säger alltså ingenting?»

»Nej, ingenting — såvida inte...»

»Såvida inte vad?»

»Polisen», sade han. »Det villkoret uppställde jag.»

»Merci, mon ami», sade jag. »François skall ge er ett glas vin.»

På så vis blev mysteriet ännu ogenomträngligare, tack vare nattportiern. Han hade gått upp och mötts av den extraordinära anblicken av hotellgästen i rum nummer 36 liggande bunden från vristerna upp till axlarna — tydligen ett verk av jätten, som nyss hälsat på hos honom — och i stället för att mottaga befallning om att hämta polis, hade han fått en stor summa pengar för att hålla mun. Han hade icke sagt något till någon, inte ens till portvakten, villkens lena sätt, som först verkat misstänkt, nu övertygade mig om hans absoluta ovetenhet. Tydligen var det bara tre

personer (frånräknat Dorothea och jag själv) som kände till det chikanerande uppträdet: Amos, nattportiern och Garcia själv. Den sistnämnde måste haft tungt vågande skäl att köpa nattportierns tystnad. Det kunde icke varit luttet fåfänga. Och för övrigt fanns där ju den där brevpacken, den där infernaliska brevpacken med tunna gula papper, skrivna med violett bläck och sammanvikta på längden, hopbundna med en gummisnodd och cirka fyra tum tjock. Den låg, där jag slängt den efter lunchen, på mitt skrivbord i ateljén, medan Madame d'Orbigny satt för sitt porträtt och jag sedan talade med nattportiern. Jag vägde packen i handen. Breven kunde innehålla gåtans lösning. Jag kan litet latin, mera italienska och ganska mycket franska. Utan kännedom om spanskan kan jag därför begripa det väsentligaste därav i skrift. Försiktigt förde jag in tummen mitt i buntens och böjde de sammanvikta arken isär. Min blick föll på begynnelseraderna:

»Adorado Ramon mio, alma de mi vida.»

Nej! Jag steg upp, öppnade det lilla kassaskrin, där jag förvarar mina få mera betydelsefulla dokument, kastade ned brevbuntens och låste till skrinet igen. Det är omöjligt att läsa en kvinnas kärleksbrev, till och med om de äro skrivna till en så omöjlig skurk som Ramon Garcia.

Dorothea återvände med bilen följande kväll och meddelade, att hon på ångbåt och järnväg avskickat Amos till Bradbury. Fast han var den mildaste och oskyldigaste björn i världen, hade hans förnämsta orsak till grämlse över att nödgas lämna Frankrike varit, att spelreglerna förbjödo honom att hoppa upp i ansiktet på Ramon Garcia.

»Jag bara undrar, vad din faster och din farbror ska ta sig till med honom i episkopala kretsar», sade jag.

»Det enda jag är rädd för», sade Dorothea, »är att hans fantastiska sanningskärlek skall komma dem att hata varandra.»

TIONDE KAPITLET

Det var mot slutet av en obehaglig marsdag med moln och dimma och italienska regnbyar. Dagen förut hade varit likadan. Vanligen brukade jag skratta åt människor, som beklagade sig över ett par dagars regn och rusk. Vi voro klimatets bortskämda barn, brukade jag säga. Jag erkände regnets välsignelse. Det bragte växtkraft. Det satte fart i bergbäckarna, som gävo oss elektrisk drivkraft. Medan jag bott här, har det hänt, att jag längtat efter regn. Ty mot slutet av en längre torka äro kronärtskockorna värda sin vikt i enfrancesdollar, elektriska ljuset slocknar, och hotellhissarna upphöra att gå. Allt är icke guld som glimmar i detta gyllene land. Det italienska regnet, som brusar ned över hav och berg är något mycket gott. Men regnet frågar ej efter, detta i likhet med alla de enligt traditionen blinda naturmakterna, när man är upplagd för det. Det börjar vräka, icke när man är övermätt på solsken, utan helt taktlöst just i den stund, då ens själ trår efter solen och all dess ljuvlighet.

Denna särskilda dag i mars satt jag i min ateljé, och icke otröstlig så dock utan tröst, ett offer för kosmiskt ve. Allting var så illa som möjligt i denna den sämsta av alla tänkbara världar. Jag var så ensam som en sällskapssjuk flodhäst i The Serpentine. Dorothea hade farit tillbaka till sin tras- och väskbutik, unge Claude Worthington, som bara funnit en enda köpare på den med Dutroyenbiler översållade kusten, nämligen den ovan omtalade, av framgången vid spelborden berusade unge herrn, hade av sin firma skickats till Holland för att där sprida det glada Dutroyenbudskapet. Amos befann sig alltjämt i Bradbury, i färd med att stämma sitt sinne försonligt gent emot sin mosters vackra bara armar och ärmarna på sin morbroders biskopsskrud. Bilen, som anfäktades av någon magåkomma, var försatt ur brukbart skick, och Maxime var i Normandy för att begrava sin styvfaders faster, i vilkens testamente

han på franskt vis hoppades vara omnämnd. Jag hade fullbordat beställningarna för säsongen. En åldrig och pittoresk bov med ett huvud, som liknade Mistral, poeten, och en naturell lika litet intagande som mistralvinden, vilken jag i brist på sysselsättning höll på att modellera i lera, hade dagen förut med isande alkoholisk cynism och med olycklig utgång tvistat med en bilomnibus om utrymmet på vägen, och jag hade utfyllt detta avbrott med några solskensskisser från den lilla bergstaden Biot från sextonhundratalet, när regnet begynte ösa och gjorde slut därpå. Framför mig låg ett brev från en magistratssekreterare i någon förskräcklig stad i Lancashire, jag tror det var Chootle, med inbjudan att komma dit och måla borgmästarens porträtt i ämbetsskrud och -kedja till ett honorar — de beklagade ordets bokstavliga innebörd (magistratssekreteraren måtte ha sett bättre dagar) — av etthundra guineas.

Vinden tjöt utanför huset, regnet piskade mot fönstren, Medelhavet dånade vid stranden som ett lössläppt Niagara, som hejdats och åter lössläppts med tio sekunders mellanrum. Inne i huset var allt dödstyst. Känslan av fullständig ensamhet överväldigade mig. En yngre man skulle ha störtat ut, trotsande det förfärliga regnet, för att söka sig sällskap — en vāns hem, ett thé dansant, Casino — en övergiven rikemans sista tillflykt. Men den ensamme mannen i mitten av fyrtiotalet, med alla gamla önskningar uppfyllda och med nya och icke klart uttryckta önskningar, som på ett obestämt och ofattbart sätt pockade på att bli tillfredsställda, väntar sig ingen tröst i salonger, danssalar eller Casinos, ryggar tillbaka för det förfärliga regnet och är i sin förtvivlan hänvisad uteslutande till sig själv.

Jag vet inte, om jag betyder något vidare som målare. Jag får mina tavlor sålda. Jag har en god inkomst. Folk smickrar mig. Mina kolleger ha visat mig så mycket erkännande, att de invalt mig i Kungliga akademien. Jag gör verkligen mitt bästa. Mitt arbetes underbara glädje och

vånda ville jag ej byta mot vilken som helst spänning, som kan förefinnas i vilken som helst annan kallelse på denna jord. Men jag är icke helt och fullt gripen därav. När dess grepp om mig slappnat, är jag, enligt min egen uppfattning, bara en alldaglig, sorgsen människa, som söker efter enkla mänskliga ting. Hela denna min apologi är avsedd att utmynna i en våldsam protest mot den tillgjorda teorien om det betydelsefulla i en konstnårs celibat. Det har påståtts, att en konstnårs konst är hans hustru och hans hustru hans älskarinna. Det är enfaldig lögn. En konstnär kanske gifter sig med ett våp, som fördärvar tillvaron för honom, men detsamma kan hända en läkare eller en fondmäklare eller en fläskhandlare. På samma sätt ingå kvinnor med förfinade impulser och instinkter giftermål med enfaldiga män... Ja, det är tillgjort prat och utmanande bedrägeri, denna teori om konstnärens heliga äktenskap med sin konst, en teori, som vissnar och krymper ihop till stoft, när man närmare granskar densamma. En manlig konstnär är i allra första rummet man, och en man behöver en kvinna till att fullkomna hans mandom, alldeles som en kvinna behöver en man för att fullkomna hennes kvinnoskap.

Jag förklarar härmed, att jag, en målare, som älskar sitt arbete, och som av världen tillerkänts den stolta titeln av konstnär, den där eftermiddagen satt där ensam, fylld av en fruktansvärd hunger efter en kvinna.

Ty så var det nämligen. Detta var det grundelement, vari jag, sittande framför brasan i ateljén medan stormen rasade utanför, upplöste alla mina större och mindre bekymmer.

En gång hade där varit en kvinna i mitt liv. Min fröjd och min ingivelse. Varje penseldrag var en vädjan till Den Himmelskas gillande. Och Den Himmelska skrattade i mjugg och visste, att hon hela tiden styrde min hand. Men allt det där var slut och förbi, dött och begravet, och endast det ljuva minnet därav fanns kvar, bäddat i

lavendel i det innersta av ett skrin, som sällan öppnades och då med trånsjuk vördnad...

Jag åstundade varken unge Claude Worthington eller Amos eller Maxime eller François eller min avlidne Mistral-liknande modell. Jag var icke heller i detta ögonblick av självanalys säker på att jag åstundade Dorothea, ehuru min sårade egoism kom mig att se hennes pliktförgätenhet i mörka färger. Och likväl hade hon handlat med överlägsen logik. När hon efter bästa förmåga fyllt sin dotterliga plikt, hade hon mycket behagfullt överräckt sin avskedsansökan.

»Snälla du», bönföll jag, »din lumpbod befinner sig ju i fullgoda händer, och du kan väl inte gärna lämna mig ensam under dessa bedrövliga omständigheter.»

»Snälla du», genmålde hon, »din förstuckna undervärdering av mitt affärsföretag svarar emot dess faktiskt inträffande undergång, bara för att jag inte är där och sköter det. Du skickade efter mig, för att du blivit hemsökt med Amos, och när nu den hemsökelsen är över, så kan jag inte inse det behjärtansvärda i situationen.»

Jag blev henne svaret skyldig. Vad skulle jag göra? Min stolthet förbjöd mig en vädjan ad misericordiam. Alltså avtågade Dorothea under övliga ärebetygelser och allt. Hon är den bästa unga kvinna i hela världen. Men varför antog hon, en vecka efter det hon återvänt till sin omoraliska stapelplats vid South Molton Street, en inbjudan till biskopshuset i Bradbury? Naturligtvis tillskrev hon mig i den mest dotterliga anda. Hon hade rest dit för att fullfölja sin plikt. Hon gjorde sannerligen skäl för sig här i världen. Hon ansåg sig synnerligen nyttig i egenkap av Amos' tolk i episkopala kretsar — för att nu ej tala om hennes eget på honom utövade lugnande inflytande. Frånsett att han på söndagsmorgonen — han hade anlänt till Bradbury sent på lördagskvällen — sporde den sin biskopsskrud iförde prelaten, om han skulle ut och jaga på söndagsförmiddagen, tycktes Amos — observera, detta

är evangelium enligt Dorothea — ha begått färre misstag, än man haft anledning förvänta. Visserligen gick han Tom in på livet i frågan om böner *ex tempore* och skänkte domkyrkogudstjänsterna sitt ogillande i jämförelse med de möten hans far lett i Warraranga. Vidare hade han ett meningsutbyte med en fabriksarbetare rörande dennes rätt att sparka sin hund, och dispyten, som från fysisk synpunkt sett i överväldigande grad lutade till seger för Amos, bilades endast genom att Dorothea lik en *de a ex machina* (den biskopliga bilen) nedsteg på scenen och bestämde, att fabriksarbetaren med de derangerade anletsdragen skulle avtåga med en tiopundssedel i fickan och Amos göra detsamma med bullterriern av blandras under armen.

Varje vecka inlämpte rapporter om Amos. Dorothea är verkligen en snäll flicka med högt utvecklad plikt känsla. Jag insåg ej detta, när hon lämnade mig. Jag ansåg henne uteslutande självisk och hänsynslös. Men på denna speciella blåsiga och regniga afton, som jag nu ordat så mycket om, fritog jag henne från alla ovärdiga bevekelsegrunder och tillerkände henne en oegennyttia vida över hennes ålder och kön.

Jag älskar Dorothea, vilket man nu kanske tröttnat att höra mig tala om. Hennes friska, ungdomliga närvaro i en medelålders änklings hem är i och för sig en glädje. Men att påstå, att hennes frånvaro nu var roten och upphovet till min otillfredsställdhet, skulle vara ett sådant vanställande av sanningen, att icke ens en konstnär får tillåta sig något dylikt. Nej! Jag åstundade icke Dorothea.

Det var, som jag nämnt, mot slutet av mars månad. Amos' flykt västerut och Ramon Garcias dito österut hade tilldragit sig för en månad sedan. Det underliga med hela historien — eller rättare sagt en detalj i det underliga däri — var, att man icke vidare hört något om equadorianen. Han hade försvunnit som en övermänsklig flygare i den blå italienska etern. De fåtaliga kannstöperierna med

anledning av hans hastiga avresa utmärktes icke av någon överdriven iver. På denna azurkust komma spelare och framleva sitt lilla meteorlika liv, därpå försvinna de, och nästa dag har världen förgätit deras glimtlika förbiilande på firmamentet. Tack vare nattportierns korrumperade hedersbegrepp hade hemligheten med Garcias förnedring och förlust förblivit dold. Såvitt jag visste, var det icke en levande själ i Cannes, som misstänkte sammanhanget mellan de bägge männens försvinnande. Naturligtvis kom folk — Mrs Blennerhasset till exempel, Madame d'Orbigny, Lady Den och den — och frågade mig, vad det blivit av min intressante och originelle systerson. Jag hittade på en svarsformel.

»Den käre gossen har ju i all sin tid bott på bondvischan i Australien och aldrig blivit konfirmerad. Han åltydde en ivrig telegrafisk uppmaning från sin morbror, biskopen av Bradbury, att genast komma dit och underkasta sig operationen.»

Mitt meddelande mottogo de i enlighet med sin varierande religiösa uppfattning, men underbart nog trodde de därpå som de mest godtrogna små lamm. Den enda, som förbryllad rynkade pannan, var Mrs Blennehasset, som bjudit den omaka trion på lunch.

Och vad som var ännu underbarare — jag, den cyniske lögnaren, talade hela tiden i huvudsak sanning. Ty icke förr hade Tom fått tag i Amos, förrän han på fläcken döpte honom och, alldenstund konfirmationstiden ingått i Bradbury, fjorton dagar senare konfirmerade honom tillsammans med ett par hundra andra i domkyrkan. Detta enligt meddelanden från Muriel, Dorothea och Amos själv. Varav man kan sluta sig till, att Tom gjorde processen kort med kättare.

Och var höll furstinnan Nadia hus hela denna tid? frågar man kanhända efter denna långa inledning. Det var den fråga jag gjorde mig själv. Var? Hon hade för-

svunnit på denna besynnerliga dag av allmänt försvinnande. Marchesa della Fontana hade narrats i telefonen. Nadia hade icke farit till Monte Carlo. När jag längre fram gjorde henne föreställningar med anledning härav, upplyste hon mig inställsamt, att Nadia hastigt blivit bortkallad och önskat smyga sig bort utan att onödigtvis förorsaka något uppseende bland sina vänner och bekanta. Var fanns hon nu? frågade jag. Marchesan spärrade ut sina ovetande ryska fingrar. Man kunde skriva till Nadia, medan hon var ute på sina oregelbundna resor i utlandet, under adress Amerikanska Expresskompaniet. Om hon befann sig i Paris eller New York eller på Nya Hebriderna, visste icke Marchesan med säkerhet. Jag skrev till furstinnan under uppgiven adress och förebrådde henne förbindligast, att hon så plötsligt smitit ifrån sina vänner. Tio dagar senare fick jag ett svar på ett brev-papper med endast »Rom» över. Hon försäkrade mig, att det enda, som gjorde livet uthärdligt, var vissheten om att hon hade sådana vänner som jag. Hade jag någon gång hört talas om en grekinna vid namn Io, som jagades över hela världen av en otäck broms? Hon lät mig förstå, att hon själv var stackars lilla Io. Men vem eller vad som var bromsen, därom gav hon mig ingen antydan.

Naturligtvis kunde det vara Ramon Garcia. Hade han icke köpt första klass biljett till Milano? Milano och Rom ligga båda i Italien — en geografisk upplysning som det vid närmare eftertanke kan tyckas överflödigt att nedskrivna. Han befann sig i grannlandet, emedan han flydde undan något, enligt all sannolikhet jätten Amos' hämnd, vilken upphöjt sig till furstinnans försvarare. Men varför befann sig Nadia i samma land och beklagade sig över en broms?

Det var en gåta. Jag tycker icke om dylika gåtor. De lägga hinder i vägen för den eudemonistiska syn på människor och ting, vilken jag, som jag tidigare omnämnt, så ivrigt bemödat mig om att ernå.

Jag besvarade brevet omgående, tvärt emot min vana att uppskjuta sådant. På detta brev kom intet svar. Jag enerverades härav. Men på denna förtrollade kust har solen förmågan att skingra all oro som dimma. När man vaknat på morgonen och fönsterluckorna slås upp och man från sängen skådar dagens mäktiga skönhet uppenbarad, smälta de bekymmer, som måhända fördystrat mörkrets timmar, bort och hjärtat klappar högt, och vare sig man är pietist eller hedning, uppsänder man en tacksägelsebön. Till och med om man funderat på självmord och är besluten att lämna en omöjlig värld, begår man den överilade handlingen med ridderligt mod, med leende drag, med ett gott hjärta, som våra soldater brukade säga under världskriget. Jag säger icke, att man avstår därifrån. Enligt statistiken begås flera självmord i vackert väder än i fult. Vilket bestyrker min synpunkt. Det finns ingen olust, intet hymlande i det hela. Antingen utför man sitt beslut eller också gör man det ej. Det förekommer ingen tarvlig tvekan inför delsamma. Jag vet äkta män, som en blå rivieramorgon med glättig dristighet skrivit på skräpväxlar, som, därest de framlagts i det dimhöljda London, skulle fläckats av en hustrus obotfärdiga tårar... Här mår man som en ödla på en solglödgd klippa i min trädgård. Om man mister stjärten, anser man sig ha ryckt på axlarna — handlingen i sig själv innebär bara en onödig ansträngning — och säger sig, att om den inte växer ut igen, så är det, när allt kommer omkring, mycket hedersammare med ingen stjärta alls... Till och med när mistralen blåser, sopar ned genom Rhonedalen och tjuter över de torra, vinkladda slätterna i Provence med den tydliga avsikten att slita hjärtat ur bröstet på en, småler man tillsammans med de infödda och säger: »Mistral est en colère», som om den i verkligheten vore den privilegierade rucklaren bland vindarna. Och man undviker den så mycket som möjligt och går in i sitt hus och ser genom de stängda fönstren, hur den ställer till sattyg med dammet på vägen och oliv-

träden och hur den beslår det vackra blå havet med myriader ilskna toppar av vitt skum. Och solen fortfar att skina. Mistralen försöker blåsa ut den, men kan ej. Det är därför som vi i Provence betrakta mistralen med godmodigt överseende. Solen blinkar gott samförstånd åt oss och tar itu med att skingra våra bekymmer.

Men när mistralen lagt sig att sova och solen kanhända är trött, och nordvästvinden blåser molnen över Alperna och dränker kusten i odrägligt regn och övertygar Medelhavet om att det är en upprörd ocean, och allting piskar, viner, ryter fram sitt svarta trots mot kustens förstfödslo-rätt, då reagerar människosjälens oundvikligen. När den för-rådes av den vanmäktiga solen, fylles den av bitterhet, en kultur vari bekymrens baciller kunna slingra sig i tillvarons lycka.

Min kropp värkte av dem. Min själ var en enda pina. Jag kände mig övergiven av Gud, man och kvinna. Jag steg upp och tog duken med furstinnans porträtt, satte in den i en praktisk guldram, som jag själv uppfunnit, och betraktade den. Den riktiga ramen till akademiutställningen och den permanenta inramningen av tavlan skulle bli resultatet av en upptäcktsfärd genom Paris, London och helvets regioner om så skulle vara — en italiensk renässansram av det slag som omsluter den Isotta da Rimini, som tillskrives Piero della Francesca. Och här förelåg ännu en orsak till oresonlig förtret. Det enda verk av Francesca — de Franceschi bör han väl kallas, kan jag tro — som jag bryr mig det allra bittersta om, är den tillbedjansvärda guldhåriga Isotta, och nu påstå ju pedanterna, att han aldrig målat henne. Jag tror det inte. Inte mer än jag tror, att Hamlet skrevs av Bacon för att utbreda skandalhistorier om drottning Elisabeth. Man torde kanske nu inse, vad jag hade innerst i tankarna. Nadia ägde samma gyllene, grönskimrande och pärlglänsande skönhet som Isotta. Denna hennes Isottaeffekt hade icke frapperat mig, förrän jag fullbordat hennes porträtt. Då tackade jag alla målares

Gud, för att jag genom att klä henne i svart fått fram en helt annan valörsammansättning och därigenom kommit att upptaga tävlan med — om icke precis Francesca, så dock någon lysande individ, som fötts till världen för att åstadkomma ett enda mästerstycke... Likväl skulle den våldsamma motsättningen mellan valörer icke ha någon inverkan på ramen, som jag i minnet såg framför mig. Och om ramarna talar jag bara helt lätt i förbigående.

Jag håller tillika på att tala om min övergivenhet och om den impuls, som fick mig att ställa upp Nadias porträtt på ett stativ och stirra därpå i ett slags försoffat medelålders kval. Strofer från Wordsworth och kvinnan med de sorlande strömmarna återspeglade i sitt ansikte genomfor mitt sinne. Detta var furstinnans verkliga bild, det kunde jag svära på. Djupt hade jag dykt, och i hennes drag hade jag lyckats avspegla hennes själs utsökta fläckfria renhet.

Tanken på hennes brev till Garcia fladdrade omkring mig som en äcklig flådermus. Jag stegade fram till fönstret och slog upp det på vid gavel — en omedvetet symbolisk handling, ty den flammande brasan hade gjort luften i rummet kvävande het. Den fuktiga vinden slog in i ateljén. Flådermusen flög ut. Jag återvände till duken. Jag knäppte mina händer, där jag stod framför den.

»Käraste», utbrast jag, »förlåt mig ett ögonblicks kränkande misstankar.»

Dörren öppnades. En virvelvind for in i rummet och kastade över ända stativ och tavla, så att de åkte kana över det bonade golvet. Jag fick ett ögonblicks intryck av två gestalter i dörröppningen, av vilka den ena var François, vidare av ett hastigt tillkännagivande, en dörr, som stormen slog igen samt slutligen av furstinnan Nadia, som stod några steg från tröskeln.

»Herregud! Nadia!» utbrast jag dåraktigt, rusade mot henne med öppen famn och tog henne i mina armar.

Hon kämpade emot en liten smula, och jag, som må-

hända var överkänslig, släppte henne. På franska utropade hon:

»Men min vän, ni är ju tokig! Vad betyder det här?»

»Det betyder, min kära vän», yttrade jag, i det jag sökte hämta mig, »att jag älskar er och inte kan reda mig utan er, och att jag, när ni kom in, tröstade mig med att sällskapa med er tavla, vilken vinden, som ni ser, har blåst omkull.»

Hon ryste i sitt pälsverk.

»Den kommer att blåsa ned allt möjligt, om ni inte stänger fönstret.»

Med en viss otålighet och oundvikligt buller lydde jag henne, ty vinden låg rätt in i rummet, ljum och väl-luktande, och fyllde lungorna.

»Nå?» sade jag och vände mig om efter att ha vridit till handtaget.

»Nå?» sade hon.

»Jag vill rå om er.»

»Jag kom för att söka en vän i nödens stund...»

»Och ni finner en älskare, en man som lägger sig själv och allt vad han äger och har för edra fötter.»

Hennes Isotta da Riminiansikte hårdnade — eller rättare sagt, det ansikte, som skulle varit Isottas, om det ej varit för den lilla upproriska näsan.

»Det har jag fått höra av många män. Men vad betyder det?»

»Betyder?» ropade jag förbryllad. Förmodligen betraktas vi engelsmän med våra hederliga bevekelsegrunder som jordens största dårar av latiner, slaver, kineser, abyssinier och turkar. »Betyder? Det betyder, att jag älskar er på männens vanliga vis. Det betyder, att jag är ungefär den ensamaste varelse i Guds vida värld. Jag har hållit på att längta mig till döds hela den sista månaden. Det betyder det, min vän.»

Och jag menade verkligen vad jag sade. Där stod hon i sitt pälsverk, guldhårig, med sin rena profil, med det ljus,

som aldrig syntes på land eller hav, i sina ögons stora havsgröna djup. Hennes läppar med färg som blek korall blotade hennes unga, vackra tänder i ett leende.

Jag fortsatte:

»Ni är en 'hennes höghet'. Jag är blott en bohèmekonstnär. Men min familj, Fontenay, sträcker sig många generationer tillbaka i tiden. Vilken gentleman som helst har rätt att anhålla om en furstinnas hand.»

Hon kom tätt intill mig, varm i sitt pälsverk, och lade med rodnande kinder yttersta fingertopparna på mina axlar — men hennes ansikte hade ett förvirrat, förskrämt uttryck.

»Min hand — m o n a m i. Vad är det ni säger?» frågade hon med sin bedårande utländska brytning. »Skall jag fatta det som att ni föreslår mig äktenskap?»

Jag tog hennes händer och trädde tillbaka och såg på henne.

»Mitt kära barn, vad tusan trodde ni annars jag menade?»

Under ett upprört ögonblick betraktade hon mig och kom fladdrande intill mig med en sländas obeskrivliga behag och snabbhet. Jag kände de mjuka läpparna vidröra min mungipa, och i bråkdelen av en sekund hade hon öppnat dörren och flytt nedför trappan.

Jag följde naturligtvis efter henne. Men där i hallen stod den mest fulländade av alla betjänter, den infernaliske François.

ELVTE KAPITLET

»O, att vara i april (på någon annan ort), nu när England är här», mumlade jag för mig själv, när jag steg i land i Dover i en obarmhärtig regndimma, som avkylde all den människokärlek jag strävat efter att hålla brinnande i mitt hjärta, och som jag visste skulle fortfara

i evigheters evighet hela sommaren igenom, tills den slöt sig till sin höstliga syster Pluviose.

Den marsdag, som jag gjort så mycket väsen av, var bara den sista tårefloden från ett Söderns barn. Nästa morgon var bara leenden och skrattgropar, vilka till sist slog ut i solens oemotståndliga skratt. Och solsken hade jag haft även i Paris, ända till denna landstigning i fukt och väta och med moln av nedstämdhet tyngande min själ...

Jag nämnde ju, hur François stod där som typen för en väluppfostrad betjänt i hallen, när furstinnan trippade nedför trappan. Nåväl, denne mekaniskt tränade tjockskalle gav ej akt på att jag raskt följde efter, utan slog upp porten och följde henne ned till den väntande bilen. Jag fick nätt och jämnt tid att frammumla en invändning och få till svar en liten besynnerlig handrörelse, innan bilen — markisens — satte sig i gång. Och vart tror man den tog vägen? Till järnvägsstationen. Den förde henne till pariståget. Detta fick jag veta en halvtimme efteråt i telefon av Marchesan. Hon hade samma morgon kommit från Italien, stannat i Villa Miranda bara för några timmar för att avlägsna spåren av resans strapatser, varpå det bar i väg vidare till Paris. Att hon varit och hälsat på mig, var en nyhet för Marchesan. Jag har aldrig påträffat en människa mera renons på intressanta upplysningar än Marchesa della Fontana. Nadias adress var fortfarande Amerikanska Expresskompaniet.

Naturligtvis förbannade jag mig själv för att jag varit en gammal kärlekskrank dåre och gått för brådstörtat tillväga. Hade jag varit mitt vanliga lugna jag, skulle Nadia givit mig lösningen till den besynnerliga gåtan. Varför hade hon eljest kommit? För att använda hennes egna ord hade hon gjort det för att söka en vän i nödens stund. Och så hade jag gått och kullkastat alla hennes förtroliga avsikter och hennes hopp om hjälp genom att överhopa henne med våldsamma och oväntade smekningar, åtföljda

av en kärleksförklaring och ett giftermålsanbud. Att någon chock med anledning därav föranlett hennes flykt nedför trappan, trodde jag ej. Den lilla fjärilsliknande beröringen av min mun gav åtminstone en antydning om förlåtelse. Men jag insåg, att vad en kvinna kan anförtro en tråkmåns till vän, kan hon icke avslöja inför en plötsligt påkommen romantisk älskare. Jag hade skrämt min lilla tillbedda på flykten.

Liksom förut dolde hon sina spår. Jag skrev till henne — jag tänker inte tala om vad jag skrev. Om jag hade brevet här framför mig, skulle det säkerligen kosta mig en viss möda att tolka det. Jag fann, att jag älskat henne från första dagen hon satt för mig i sin pärlglänsande, grönskinrande, gyllene skönhet, framhävd genom den stränga, svarta dräkten utan alla smycken, från denna första dag, då jag genomträngt det hölje av världslighet, vari hon klätt sig som i en ogenomtränglig vapenrustning, och förstått, nästan som Gud förstår, hennes ryska själs rättskaffenhet, allt under det den frättes av otillfredsställd längtan — icke blott efter det fantastiska och främmande utan efter livets sanning, ljuvhet och renhet. Hon hade fötts i en värld av förfall, blivit gift i en värld av kaos, blivit änka i en värld av fasa, hade därifrån undkommit, häpen över att befinna sig i trygghet, in i Rivieras undre värld, befolkad av personer som della Fontanas, Ramon Garcia, internationella spelare, svindlare, äventyrare, juvelprydda damer, som glida av och an på det goda ryktets ytterkant, en värld av glitter, töcken och spökaktighet, en rovets värld.

I denna undre värld slungades hon ned, stäppernas lilla trånsjuka snödroppe.

Man får anse mig sentimental och enfaldig, om man så behagar. Men på detta vis har jag av tusen och en tecken föranletts att betrakta henne, och mina första obestämda aningar hade så att säga etsat sig in i mitt sinne genom min systerson Amos' märkvärdiga historia. I den fram-

trädde hon, såvitt jag kunde förstå, som en stackars människosjäl, som trevar sig fram genom smittsam orenlighet.

Detta är naturligtvis bara ena sidan av saken. Jag vill vara fullt uppriktig. Det är den andliga sidan. Men där finns ju också den fysiska. Och vilken psykologisk alkemist har väl i den kärlek en man hyser till en kvinna någonsin lyckats finna den destillerkolv, vari sinnligheten kunnat utfällas ur det andliga? Jag trånade efter att få skydda den ömtåliga varelsen, som ensam och rädd vandrade i ett främmande land, och på samma gång längtade hela den stackars människa, som var jag själv, efter det jag redan en gång fått känna, hennes kropps mjuka tryck mot min, hennes hårs doft i mina näsborrar, hennes läppars vidrörande och hennes ljuva röst i mitt öra.

Åter kanske man säger, att jag talar dårskap och för in Undine och månsken för att därmed draga en slöja över mera jordiska känslor. Men därtill kom ju också hennes förfinade sinnelag, hennes sprudlande kvickhet... hennes alltid angenäma sällskap. Och hur som helst, så var jag, en man på fyrtioalet, öppet och, det måste jag medge, olyckligt kär i henne.

Intet svar hade kommit på mitt brev. När jag gick upp till Amerikanska Expresskompaniet i Paris, fick jag den hövliga upplysningen, att man ej var berättigad att ge mig furstinnan Ramiroffs adress, men man skulle vidarebefordra mina brev (vilket jag visste förut). Jag skrev ånyo, men fortfarande utan resultat.

Jag sökte igenom hela Paris för att få tag på min ram, varom ett rykte nått mig. Jag spårade den till en motbjudande liten butik vid en förskräcklig liten gata i Quartier la Villette, medelpunkten för slaktindustrien. Där bodde en förskräcklig gubbe, som tycktes ha en förskräcklig passion för ramar, som han samlade på underjordiska auktioner över hela det latinska Europa. Liksom en bonddräng brukade grina illa genom ett koller, så blängde

denne möglige och snusfläckige gubbe hätskt genom den upplyftade ramen. Jag betalade den gamle skurken tio gånger det pris hans själ skulle inbragt, om den varit till salu.

Ja, här var jag alltså nu i England igen, våt, frusen och olycklig. Men när jag väl befann mig i en rask engelsk bärares sonliga händer, började mina livsandar att åter vakna. Järnvägsfunktionärernas förbindliga väsen, när de anvisade mig min plats, som om jag varit en ärad gäst, som gjorde mitt inträde i ett slott, piggade ännu mera upp mig. »Detta är sannerligen Frihetens land», sade jag, »där var och en vakar över vars och ens personliga frihet.» För att tillfredsställa mina kroppsliga behov efter den blå-siga överresan rekvirerade jag en halv champagne. När jag druckit den, tände jag en cigarr och inlät mig i samtal med min granne mitt emot, som jag snart fick veta var uppfödare av välgödd boskap i Lincolnshire. Han hyste ett härligt förakt för Frankrikes oxar och kor, dem han sett på sin bilfärd från Monte Carlo till Calais, och han slutade med att bjuda mig på besök i sitt hem på landet för att aväta en uppsättning prisbelönta oxar. Umgänget med denne underhållande och okonstlade herre motverkade, som de gamla författarna uttryckte sig, resans tråkighet. När jag fick höra, att han skulle vara i London under början av maj, lämnade jag honom mitt kort och lovade skicka honom och hans hustru en inbjudning till att privat bese Kungliga akademien. Han strålade på sitt hederliga engelska vis.

»Det enda jag kan göra i gengäld, Mr Fontenay, är att be er hem till mig och bjuda på en helstekt ox.»

Denna lugna, höviska, engelska humor — det finns icke dess like i världen.

Jag var nästan ledsen, när tåget saktade farten i den bleka halvbelysningen från Victoriastationen. Vi skildes hastigt som de bästa vänner, ty på perrongen kastade sig

en fyllig dam i hans armar, och Dorothea slog sina om mig. Den sistnämnda föreställde mig för en Mr Veale, en ung herre av obestämd typ, vilken tydligen hade att sopa golvet i kramsboden, addera ihop dess siffror och nattetid vakta dess innehåll med en laddad revolver. Till honom fick jag överlämna mina nycklar och ansvaret för mitt polletterade bagage.

»Hör du, min vän», sade jag, »i den där godsvagnen finns det oskattbara konstverk, som betyder mitt ovissa livsuppehälle under nästa år.»

Hon skrattade åt mitt motstånd. Mr Veale hade varit uppsyningsman på tavelhandlarnas likvidationskontor — åtminstone fick jag den uppfattningen av hennes ofullkomliga engelska — och kunde anförtros uppdraget att föra mästare, gamla och unga, från pol till pol. Hennes tama bil väntade och höll på att ticka hjärtat ur bröstet på sig. Hon släpade mig till den. Jag steg in, och vi åkte därifrån. Hon hade sett till att allt var i ordning i Featherstones ateljé vid Melbury Road, som jag hyrt på ett par månader, och hon hade ingjutit Herrens fruktan i den blygsamma lilla stab han kvarlämnat — och en liten omsorgsfullt lagad middag stod och väntade på oss, och hon hade skaffat champagne — 1911 års Krug — var det inte den jag tyckte om? — och en låda Coronas och en ask Massouracigarretter, och om inte brasan sprakade, när vi kom fram, skulle hon riva upp himmel och jord. Allt detta sades, medan vi ilade fram genom aprilkvällens fuktiga, flimrande skymning.

Jag kan ej tänka mig, att ett eget barn kunde bli mig närare och kärare än Dorothea. Hon förde mig vid handen in i Featherstones utsökta lilla hus. Han är, som man torde ha sig bekant, marinmålare. Man kan nästan känna saltdoften av hans böljor och höra deras brus. Men han hade fått i sitt galna huvud, att de enda böljor, som funnos kvar och voro värda att målas av hans pensel, voro de vid och omkring Kap Horn, alltså for han dit

och överlämnade i min vård sin ateljé, sin kokerska, sina osålda tavlor och övriga klenoder. Efter att ha mottagit en biljett från mig — jag visste nämligen, att hon återvänt från Bradbury, emedan hennes kompanjons samvete icke var tillräckligt solitt att ensam bära hela deras tjuvetablissemangs skuldbörda för någon längre tid — efter att alltså ha mottagit en biljett från mig, så lydande: »Mitt barn, jag ber dig titta in vid Melbury Road om tisdag och se till att allt är klappat och klart...», hade Dorothea övergivit sina trasor och sin grannlåt och genomströvat London på jakt efter delikatesser och bekvämligheter, och nu förde hon mig in i det lilla förtrollade huset, som om det var hon som rådde om det.

Vi åto en den mest förtjusande middag i den väldiga ateljén, som upptog det mesta av husets rymdinnehåll, vid ett litet runt bord, som dragits fram nära intill brasan, vilken sprakade under ett spiselöverstycke i François Premier-stil, inköpt i längesedan svunna lyckliga tider av den penninglöse Featherstone och i många år utsatt för de mest ovärdiga öden, tills sent omsider den leende slumpen tog det, Gud vet varifrån, och placerade det som ett kostligt ting i ateljén vid Melbury Road.

Dorothea sade:

»Jag antar, att jag är ett barn av min tid. Jag älskar dans och glädje och god mat och restauranger och vackra kläder och stiliga saker att ha på sig, som ingen ser. Men då och då hejdas jag tvärt av det som är verkligt. Förstår du, vad jag menar?»

Jag smålog. »Jag tror jag gör det.»

»Jag kan just undra det.» Hon rynkade pannan. »Det här, till exempel, är verkligt. All den längtan och strävan och kärlek och omtänksamhet, som nedlagts på att skapa det här rummet. Här får du din rätta infattning, kära pappsen. Tänk dig farbror Tom och faster Muriel i det här!»

Jag skrattade. Det var måhända icke den rätta infatt-

ningen åt en demokratisk biskop och hans skrupulöst episkopala men likväl i socialt avseende ambitiösa hustru. Där funnos några överdådiga, mästertligt gjorda naketmålningar, som Featherstone inköpt för mer än han hade råd till av änkan efter stackars unge Blenkow, som dött oköpt och med brustet hjärta. Där fanns också ett slags solnedgångssymfoni i färger, som icke kunnat harmoniera med Bradburys andliga miljö.

»Det här är verkligt», upprepade hon med ett visst eftertryck, »och du är verklig. Du uträttar saker. Du skapar saker. Vackra saker som de här» — och hon gjorde en rörelse med handen — »som har innebörd och som står sig. Men de där andra människorna...»

»Vilka andra människor?» frågade jag tålmodigt. Ty av hennes sätt att döma avsåg hon att utplåna hela människosläktet med undantag för mig själv.

»Å — Bradburymänniskorna.»

»Mitt barn», sade jag, »din svindellaffär i artistiska broderier håller på att förvrider din uppfattning av proportioner. 'Konsten är verklighet, konsten är allvar', som skalden borde ha sagt. Men den är inte livet. Den måste ha liv att nära sig av» — och nu satte Featherstones betjänt en överdådigt brynt lammstek framför mig. »Din farbror Tom är mitt uppe i livet. Det är den mest verkliga människa du gärna kan träffa på.»

»Hm», anmärkte Dorothea tvivlande.

Allt skära, lägga för, servera och slutligen tacksamt avsmaka lammsteken avbröl för ögonblicket samtalets behagliga flöde.

»Min vän», frågade jag till sist, »varför sade du 'hm'?»

»För att jag menade det.»

»Men vad har biskopen gjort dig för något?»

»Ingenting. Han har sunt förnuft och fint sätt. Men han vill ju göra Amos till präst.»

»Herregud!» utbrast jag förfärad, medan hela min barnoms kyrkliga atmosfär kringsvepte mig.

»Jag håller alldeles med dig», sade Dorothea.

»Är det inte häpnadsväckande, att folk inte kan tänka utanför sin egen miljö? För skoflickaren finns ingenting annat än lädret, för prästmannen ingenting annat än kyrkan.»

»Men har du inte ändå ofta berättat för mig», sade Dorothea, »att det var farbror Tom, som räddade dig från prästkallet?»

Det hade jag för ögonblicket glömt. Jag ville ej medge detta faktum. Öppet erkännande är icke nyttigt för ungdomens själ. Jag fnös i stället. Mitt fall var något helt annat. Jag hade valt min kallelse. Jag kunde inte jämföras med Amos. Dorothea lät mig undergivet hållas. Jag utbrast:

»Men varför? Den stackars pojken är ju okunnig som en fisk. Han vet inte skillnaden mellan Dekalogen och Decamerone.»

»Farbror Tom säger, att det inte betyder något.»

»Han behöver gå i skolan sex år, innan han kan gå igenom biskopens examen.»

»Det är det farbror Tom vill. För privatlärare och sedan en teologisk högskola. Därefter kan han få en adjunks-plats i Bradbury. Han är en sådan där muskulös typ, som de behöver där. Han får lära sig yrket, och eftersom han har gott om pengar, kan han ta emot befordran, vilket de flesta präster nu för tiden inte har råd till.»

Åter blev min sinnesstämning profan. Amos skrudad som ärkediakon, domprost, biskop... Bilden var dårhus-mässig.

»Jag tycker det är idiotiskt, tycker inte du det med?» sade Dorothea. »Att just nu, när den stackars varelsen börjar kunna stå på sina fötter i stora världen, föra bort honom och proppa honom full med halvsmält teologi och sedan sätta på honom den vita kragen och tjudra honom vid en bänk i en otäck liten kyrka i en otäck gränd i den där motbjudande staden.» Åter tillade hon: »Det är ju idiotiskt.»

Jag kastade en snabb medelålders blick på henne och såg, att hennes kinder voro röda, och att hennes ögon lyste av ett ljus som var kampens. Jag smålog faderligt.

»Englands kyrka skulle vara en betydligt starkare makt, om den ägde inom sig flere män av biskopens av Bradbury kaliber. Det är en stor man. Alldeles så som man brukar tala om den store soldaten och den store läkaren, skulle jag utan vanvördnad vilja kalla honom den store prästen.»

»Jag vet allt det där», utropade Dorothea otåligt. »Jag angriper varken farbror Tom eller religionen...»

»Och du måste betänka», avbröt jag, »att en from ung herre i glasögon inte skulle ha vidare inflytande i den fattigförsamling, som du talar om.»

Hon såg på mig, häpen och förargad.

»Nå, det må jag säga, att jag har då aldrig träffat någon som kan byta ämne så behändigt som du.»

»Jag försöker bara uppehålla jämvikten», sade jag.

»Jämvikten! Nej, tack!»

De sista orden åtföljde en rörelse, varmed hon avisade min hand med champagneflaskan.

Jag smålog ånyo, skakade på huvudet och fyllde hennes glas.

»Mitt barn», sade jag, »jag ville bara gå till botten med denna ursinniga vrede.»

Hon rodnade åter.

»Amos passar inte bättre till präst än du. Han är skapad för stora världen och stora ting och ett stort sätt att göra saker på. Det är verklig skam att tjudra honom, som jag sade, och döma honom till småsaker. Farbror Tom och jag har nästan grålat om saken. Han sade: 'Kallar du det för småsaker att lära trumpna arbetare och deras hustrur att tvätta och respektera varandra' — jag menar tvätta sig — 'och uppfostra deras barn ordentligt och möjligen lära dem tro på Gud i stället för på Trotsky?' Han trodde han hade mig fast. Å, jag blir så trött på biskopar!»

Hon talade, som om det vore hennes lott att dricka té med dem samtliga en gång i veckan.

»Nå?» frågade jag.

Jag svarade: »Nej. Inte sådana dumheter. Men farbror behöver en mer eller mindre brinnande fanatiker för att uträtta allt det där. Någon som tänker låta sitt ljus lysa över denna lilla värld. Och det gör inte Amos.»

»Nå vidare?»

»Han klappade min hand och skrattade. Jag avskyr, när folk klappar min hand och skrattar -- även om de är högvördiga biskopar, som kan susa omkring ensam i sina små biler och själva reparera dem under vägen. Som om jag inte hade något sunt förnuft!»

Dorothea lyfte sin hand och grep sig an med middagen. Om en stund sade hon:

»Jag tror inte på farbror Toms moderna, vidhjärtade kyrklighet. Djupt nere på botten av hans själ brinner Torquemadas oförsonliga eld.»

Detta kastade nytt ljus över min mycket avhållne svågers karaktär. Inom mig smålog jag, fast jag till det yttre förblev allvarlig, och icke för allt i världen skulle jag ha klappat henne på handen. Vad beträffar Amos' olämplighet för prästkallet, hyste jag inga tvivel om den saken. Var det icke jag, som kommit med den första förfärade protesten? Men min bordsgranne hade gått till överdrift och protesterat alltför kraftigt för att det skulle komma från en ointresserad åskådare. Trots min egen oro kunde jag ej undgå att uppfånga en dallring av humor i hennes våldsamma utbrott.

Var det möjligt, att Dorothea, den kloka, den från alla skrupler fria, med skarpt förstånd utrustade ledande anden i butiken med broderade väskor vid South Molton Street, att Dorothea, som vadat över dansgolv, besådda med män, skådat på min otymplige Amos och funnit honom skön, hjälten i sina drömmar? Det var ytterligt svårt att avgöra. Hon höll ingalunda på att deklinera. Tvärtom var hon en

bild av hälsan, brunnhårig, brunögd, rödkindad, en Romney-tavla av ungdom i behaglig yppighet. Och hon höll på att inmundiga någon anrättning av choklad med fulländad tillfredsställelse. Vi lade ifrån oss våra skedar på samma gång. Jag framförde min komplimang till henne, ty det var ju hon som anordnat festmåltiden.

»Fulländad», sade jag.

Hon medgav detta och sade mig, att jag haft tur som fått övertaga Featherstones ateljé och kokerska. Jag tänkte en cigarr, hon en cigarrett.

»Nå, Amos då? Vad säger han om alltihop?»

Hon antydde sin okunnighet genom att rycka på axlarna.

»Vad har han för sig?» frågade jag.

»Det är också en sak som ängslar mig. Närhelst han kan komma ifrån faster Muriel, sitter han på krogar och går på socialistmöten.»

»Och biskopen då?»

»Han skrattar och säger, att det är nyttig övning.»

Jag suckade.

»Jag får väl fara ned till den förfärliga hålan och se med egna ögon.»

Vi slutade kvällen i frid och fröjd. Jag följde Dorothea ned till bilen, som skulle föra henne till hennes bostad, och gick därpå till vila. Två eller tre dagar senare satte jag mig på tåget och for till Bradbury.

Biskopshuset, en väldig byggnad från den tidiga viktorianska epoken, låg ett par miles utanför den fula fabriksstaden, och dess park var omgiven av villor, tillhörande de förmögna på platsen. Det var möblerat i tung stil med sideboards och schäslonger och plyschgardiner kantade med små bollar, allt från femtiotalet, samt med bambuskräp från åttiotalet, och väggarna pryddes av alla de sorgligaste korsfästelserna och dito pietäs ur Arundelreproduktionerna. Jag kom dit lagom till téet, som dracks framför

en liten brasa i den stora salongen. Den vinande aprilvinden sände in fläktar under varenda dörr i hela huset. Ingen utom jag gav akt därpå. Muriel, fyllig, vänlig och systerlig, var alltför upptagen av värdinneskapet och av att öka sina kunskaper i andra hand om den fashionabla världen i Cannes, den hurtige och hjärtlige biskopen, som skulle på ett möte före middagen, hade alltför bråttom, och Amos var alltför uppfylld, dels av bordets njutningar — det förekom två eller tre sådana, vardera mjölrrik och stadig — samt av sin ohöljda glädje över att återse mig.

När måltiden var över, steg biskopen upp, tände en glänsande svart pipa — han skröt med att han var den siste i England, som kunde konsten att färga sjöskumpipor — slängde tändstickan i brasan och dunkade Amos i ryggen.

»Det var rätt av dig att skicka hit honom, David. Den här kulna Norden är ett land för en man.»

»Jag föreställer mig», sade jag, »att det var Warraranga också, därifrån han kom.»

Muriel suckade. »Jag önskar jag kunde kalla det ett land för en gentleman. Om bara Tom ville ta emot förflyttning. Han kunde få komma till Oxford.»

Biskopen skrattade. »Å, jag har släppt den teologiska lärdomen för verkligt arbete.»

Och han drog upp pittoreska paralleller mellan biskopsbanans akademiska och praktiska sidor. Han hade varit en lärd man i sina dagar, en liturgisk auktoritet. I sitt eget hems heliga avskildhet erkände han sin avtagande entusiasm för de yttre formerna.

»I gångna tider fann Muriel och jag gemensamma intressen i en planerad avhandling om prästskrudar. De enda skrudar jag nu bryr mig om, är dem hon själv behagar hölja sig i.»

Han gjorde en liten bugning för henne. Muriel smålog högtidligt och enfaldigt. Hon hade fått en vacker junonisk figur, som hon visste tarvade omtänksam utsmyckning.

Amos, som intagit tillräckligt med mat, drog stolen närmare den lilla brasan och sträckte ut fötterna på braskudden.

»Snälla du», utbrast Muriel, »dina skor är ju överdragna med lera!»

Det voro de verkligen. Klumpar av fuktig modd föllo på kudden. Han betraktade dem ångerköpt.

»Förre gången, när jag satte på mig tofflorna, sa' moster, att jag inte fick ha dem på mig i salongen.»

Samme gamle Amos! Men varför hade denna blunder icke korrigerats nere i Cannes? Jag kom att tänka på att i det rena och soliga Cannes finns det ingen modd.

»Du skulle ta skor på dig», sade Muriel.

Lydig som alltid, steg Amos upp och traskade ut ur rummet med sin björnliknande gång.

»Vad han är rar», anmärkte Muriel. »Så mild som ett lamm. Och han blir bättre och bättre dag för dag.»

»Ett underbart råmaterial att arbeta med», sade biskopen.

»Dorothea har sagt mig, att du funderar på att skapa om honom till präst.»

»Vad soldaten sade, är intet bevis», sade han leende. »Men om jag nu tänkte göra det — vad har du emot den saken?»

Jag började mitt resonemang. Dorcas hade skickat honom till mig, för att han skulle få se världen. Tom genmälde småleende, att hon icke menat, att jag skulle föreställa honom för Världens tvenne vänner — Köttet och Djävulen. Tyckte jag verkligen, att Cannes var någon idealisk skola?

»Ja», sade jag. »Idealisk. Han möter världen i hela dess invecklade sammansättning, köttet i all dess råhet och djävulen — vid deras första möte band han honom med rep och lämnade honom på hans eget sängkammargolv. Som det sedan visade sig, hade jag aldrig behövt skicka bort honom från Cannes.»

Biskopen medgav detta helt förbindligt. Naturligtvis

hade han fått höra hela historien, både av Amos och av Dorothea. Men vem var den förtalade damen, till vilkens vandrande riddare Amos förskapat sig? Irriterad av en föga biskoplig blinkning, besvarade jag frågan med en viss hetta. Om han icke fattade allt det underbara i Nadia, så var det icke mitt fel. När jag slutat och med en viss otålighet kastade min cigarrstump in i brasan — den hade falnat, medan jag talade — sade han med sin fördömda torra humor:

»Jag kan se din furstinna för mig och förstå Amos' förälskelse. Men när en Hennes Höghet är villig att punga ut med en stor penningssumma till en samvetslös äventyrare för några brev, som hon skrivit till honom, tvingas man att betänka de brevens komprometterande art. Jag talar som ett världens barn.»

»Och ett köttets och djävulens», utropade jag.

Det är bara släktingar, som kunna ge biskopar svar på tal på detta sätt. Jag skrattade i förtjusning, men icke så högt att jag inte hörde Muriel flämta till. Jag vände på huvudet och såg att hon betraktade mig, som om jag gått in i domkyrkan med ett gevär och börjat skjuta till måls på korgossarna. Men Tom bara skrattade.

Klockan på kakelugnshyllan slog ett kvartslag. Han tog fram sitt ur och fick det bekräftat.

»Kära hjärtanes, jag måste gå! Jag skall sitta ordförande.»

»Vad är det för kommitté i dag?» frågade Muriel.

Hans ögon glittrade bakom de runda, sköldpaddsbågade glasögonen.

»Det är stiftsmöte för Sabbatsförbundet för befrämjande av grymheter mot kristna. Jag skall i grund förkrossa filistéerna, och jag hoppas jag skall kunna ta kål på hela den fördömda tillställningen i övrigt.»

»Vad menar du?» frågade jag.

»Jag tänker trampa ned trångbröstat sabbatsivrande», sade han. »Tänk på vilodagen och gör den glad. I ordets

verkliga bemärkelse. Det är mitt motto. Vilans dag bör vara en glädjens dag.»

»Men käre Tom», sade jag, »om du gör söndagarna så trevliga, vill folk inte gå i kyrkan.»

Han svarade: »Jag bryr mig inte om, huruvida de går i kyrkan eller inte. Jag vill inte, att folk skall gå i kyrkan, därför att de har så tråkigt, att de ingen annanstans kan ta vägen.»

»Men vad är det för nytta med tomma kyrkor?»

»De är tomma nu. Det är det jag vänder mig emot. Man måste finna Gud, innan man kan känna sig lycklig i en kyrka.»

»Och hur skall du få människor att finna Gud?»

Han lade sin ena hand på min rockärm och höll upp den andras pekfinger.

»Min käre gosse, det blir vår sak. Vi prästerskap har inte existerat i tvåtusen år för ingenting.»

Han såg åter på klockan, gav till ett litet rop av förtvivlan och rusade ut. Jag rörde om i den lilla brasan, fick upp lågorna och lade på litet mera kol. Muriel tackade mig. Jag satte mig nära intill henne.

»Tom är makalös», sade jag.

»Om han bara hade tagit Oxford», genmälde hon i klagande ton. »Jag är säker på, att nästa steg skulle blivit Canterbury.»

»Men han är ju fullkomligt lycklig här. Han uträttar ett storartat arbete. Han är i sitt element.»

»Men det är ju ett så förfärligt element, David. Om du bara visste, hurdana människor här är.»

Och jag tänkte, fast jag icke sade det:

»Om du, Muriel, bara visste, hurdan Tom är.»

TOLVTE KAPITLET

Biskopen hade begivit sig till sin studerkammare, Muriel hade gått till sängs, och Amos och jag voro ensamma. Den förre yttrade:

»Det står inte bättre till här i sta'n, än det gjorde i Cannes.»

Jag bad om närmare förklaring. Han ruskade på sitt stora huvud.

»Det är inte verklighet. Här går morbror Tom omkring med sitt evangelium om att rädda människors sinnen och kroppar, innan han kan frälsa deras själar, och det är en helan mängd arbetare, som tycker det är förbaskat fräckt av'en. För de vill inte ha sina sinnen och kroppar räddade. Sinnena har de som är bra nog, och sina kroppar är de alldeles tillfreds med. Och själarne tror de inte på. Jag tycker som så, att det första en har att göra, när en skall omvända en människa, är att få'n att tro på sin odödliga själ. Morbror har fått fatt i kappen i galen ända.»

»Jag kan inte inse, vad det är för något, som är överkligt.»

»Jo, varenda en går och tänker på fåfänglighet, som det står i Skriften. I Cannes tror de, att de kan bli lyckliga med hednadanser och kortspel, och det kan de inte, och här ränner de allesammans efter skuggor, precis detsamma, fast på olika sätt.»

Han sög på sin pipa och rev sig i håret.

»Det är alldeles för mycke' symboler i svang.»

När jag efterforskade innebörden av denna gåtfulla anmärkning, kom jag underfund med att symboliken i hans dop och konfirmation efterlämnat en viss förvirring i hans föreställningsliv. Han fortsatte:

»Morbror säger, att korset är en symbol — det kanske det är — men mor sa' att det var påviskt. Grabbarna, som jag är tillsammans med, säger, att den röda flaggan är en symbol. Jag frågade dem, för vad då. De sa', för världs-

arbetarförbundet. Men jag tycker den är symbolen för att inte vilja göra något arbete alls och äta och klä sig i lyx, för att man inte gör'et. De frågte mig: 'Varför skall hans fördömda högvördighet sitta i ett palats och ha femtusen om året, för att han ingenting gör, medan vi slavar och släpar i ett kyffe för ett par pund i veckan?' Och då svarte jag: 'Om inte ni stackars tokar var slavar under era fackföreningar utan arbetade sexton timmar om dagen år ut och år in som biskopen och la' manken till på samma sätt, så kunde ni vara värda betalning'.

»Och vad replikerade dina vänner då?» frågade jag.

»Replikerade?»

»Svarade — genmälde.»

Amos grinade och knackade askan ur pipan.

»Å, dom svarte nu i kväll. Ett stort åbåke till karlslok sa': 'Det går välan an för dej att tala, du är systerson till den förbannade biskopen, och du har aldrig gjort ett dyft nytta i ditt liv.' 'Har jag inte det?' sa' jag. 'Ta du hit ett får, så ska vi se, vilken av er grabbar som kan klippa't.' De tycks ju inte ha hört talas om får här. De skrattade åt mig. Jag tog en ölmugg av glas och slog den i golvet. På det viset kan en få det tyst omkring sig, så att en kan höras. Det kommer så tvärt på dem. Jag har sett det förr i Warraranga. Så sa' jag: 'Den förste som skrattar nu gör bäst i att läsa sin bön.' Jaha, den där store och en annan sa' något, och vi rök ihop, och jag la' omkull dem, och då kom värden och en kypare, och så vart jag utkastad, och som jag inte ville ställa till bråk, så gick jag hem till téet»

Han gnuggade sina stora händer och betraktade mig vänligt.

»Och nu tycker du detta är slutet på en härlig dag», sade jag.

»Inte har den varit lessam, inte», sade Amos.

Om en stund frågade jag honom rakt på sak:

»Vad är det för prat om att du skall bli präst?»

Han satt och stirrade in i brasan en stund och

svarade därefter, medan han betraktade, icke mig, utan den röda glöden, med tunga grubblande veck i pannan:

»Jag kan inte inse, att inte det att föra de här vilseledda människorna till ljuset är en uppgift för en man, alldeles som morbror biskopen säger, men om jag är mannen att göra det, är en annan fråga. Jag har att dras med hela mitt livs stötesten och förargelseklippa, som mor brukade säga skulle hindra mig från att finna den fulla nåden. Jag är inte saktmodig nog.»

Det drog om ett par minuter, innan jag hunnit sätta mig in i hans tankegång. Till sist yttrade jag så milt jag förmodde:

»Efter vad du sagt mig, tror jag inte, att saktmod var det framträdande karaktärsdraget hos din kära mor.»

Han vaggade av och an med huvudet, medan han alltjämt satt och blickade in i elden; därpå svarade han allvarsamt:

»Hon bad om den dagligen, men, som hon sade, Herren ville i sin vishet icke förläna henne den. Kanske tyckte Han, att hon utträttade Hans verk så bra hon kunde, för hur en saktmodig kvinna skulle kunnat sköta stationen på Warraranga, det vete fåglarna.»

Åter satt han och grubblade och fortsatte så:

»Men det är något annat med en Guds förkunnare, eller hur? Han kan inte gå omkring och slå folk på käften, för att de inte tycker detsamma som han. I varje fall så tycker jag inte han bör finna den oomvändes glädje i att göra't.»

»Den oomvändes glädje.» Den klassiska frasen ljöd så egendomlig, när den uttalades av Amos' läppar. Men en puritansk uppfostran hade gjort honom förtrogen med en underlig, halvförgäten fraseologi.

»Du tycker alltså verkligen om det?» sade jag.

Han vände sig mot mig och nickade.

»Om det enda en tycker är värt att leva för är att jaga världen runt, tills en finner en karl och får göra hans

ansikte till mos och bulta sönder bena i kroppen på'n, så är det inte det slags anda en bör ta med sig i präst-tjänsten. Nej, morbror, jag är rädd att jag inte är sakt-modig tillräckligt.»

»Nå», frågade jag, fast jag gissade svaret, »vem är mannen i fråga?»

»Ramon Garcia, förstås.»

»Jag håller med dig», sade jag, »om att dina känslor knappast kan kallas kristliga.»

»Nej, det är de inte. Och det tycker jag är dumt.»

»Men», sade jag, ihågkommande vad biskopen yttrat om sina sabbatsmotståndare, »du har Gamla testamentets sanktion på att 'i grund krossa' honom.»

»Jag skulle bli tvungen att gå in under den nya läran», sade Amos. »Jag tror inte far och mor någonsin satte den nog högt. Moses och Josua och David var nog bra allesammans på sitt sätt — men Jesus Kristus är bättre. Och så länge jag inte kan förlåta mina fiender, kan jag inte inse, hur jag skall kunna predika evangelium.»

Åter antydde jag mitt fulla instämmande i hans synpunkter.

»Om ditt enda mål i livet är att göra paté de foie gras på Ramon Garcias lekamen, så passar det sig icke, att du blir präst i en kristen kyrka.»

»Just det, ja», sade han. »Jag kan falla på knä och be om en massa saker. Men jag kan inte be om nåd att kunna förlåta den där skurken. Det tjänar ingenting till. Jag tror, att om man gör sig till skrymtare inför Gud, så är det den största synd på jorden. Och så är det ju så förbaskat dumt. Liksom synd i allmänhet, inte sant?»

Min världslighet var nedtystad. Kunde en större sanning uttalas mera enkelt?

Jag steg upp, blandade till en grogg och tände en cigarett. Amos försåg sig ur en slipad glaskanna med korn-grynsdekokt i en mugg.

»Nej», sade han, »jag är inte tillräckligt saktmodig.» Nu begynte frasen bli enformig. »Och förresten», tillade han efter att i väldiga drag ha inmundigat den föga inspirerande drycken, »så skulle hon inte kunna bo här.»

Jag vände mig häftigt om mot honom med glasets i hand.

»Hon? Vem då? Dorothea?»

»Nej, nej», sade han. »Nadia. Furstinnan.»

Jag satte tvärt ifrån mig mitt orörda glas på brickan och grep honom i kragen i ett plötsligt anfall av, jag vet inte vad.

»Vad menar du?»

»Så snart jag träffar henne igen, tänker jag be henne gifta sig med mig.»

»Du gör så fan heller», sade jag.

»Jag kan inte se, vad fan har med den saken att göra, morbror», sade han.

Kanhända det var vårt gemensamma blod, som talade, ty i likhet med Amos kände jag mig i det ögonblicket som den minst saktmodiga människa i världen. Om jag kunnat kasta omkull honom och sparka honom och kasta ut honom genom fönstret för hans kolossala fräckhets skull, hade jag gjort det. En enfaldig gymnasistförälskelse i en fascinerande kvinna — det kunde jag förstå. Men att han lugnt införde giftermål med henne som en av faktorerna i hans val av yrke, det gjorde mig så rasande jag någonsin varit i hela mitt liv. Jag gick fram och tillbaka i den långsträckt salongen utan att tilltro mig att tala. Jag har en gammaldags uppfattning om den personliga värdigheten. Att tala skulle, det visste jag, ha varit att till och med för denne dummerjöns förråda det onaturliga sakläget.

Han stod tåligt med sitt höga glas med korngrynsdekot i handen och betraktade mig under min vredgade promenad.

»Jag kan inte förstå, varför morbror blir så ond för det», sade han. »Det är ju min ensak. Hon är ju ändå bara en kvinna, och hon är den kvinna jag vill ha.»

Till sist gjorde jag våld på mig och stannade mitt framför honom.

»Hör på, unge man! Du talar helt ogenerat om att be en furstinna gifta sig med dig. Men även om vi antar — vilket i och för sig är förnuftsvidrigt — att hon verkligen skulle lyssna till dig, vad har du då att erbjuda henne?»

»Erbjuda henne?» frågade han oförstående. »Morbror menar välan inte pengar?»

»Naturligtvis inte, din idiot», sade jag. »Hon är av hög börd och samhällsställning, hon har bildning, den finaste kultur från tiden före världskriget, fängslade egenskaper, begåvning, skönhet, allt det behag som kan tänkas hos en kvinna — vad är du i stånd att ge henne tillbaka för allt detta?»

»Det vet jag inte», sade Amos. Han tystnade och tvekade ett ögonblick, därpå sken han upp: »Jag kan då åtminstone beskydda henne. Det skulle vara en sju särdeles dåre, som skulle försöka skada henne, när jag fanns till hands. Jag vill inte skryta, men Herren gav mig inte kroppsstyrka för ingenting. Och om hon ville, att jag skulle lära mig allting om målning och musik och poesi, så skulle jag göra det för hennes skull. Jag är inte dum, jag. Och så är jag ung.»

»Ja», sade jag, »förbaske mig, du är ung.»

Men jag dolde min bitterhet och tillade:

»Och det är därför du är en åsna, som går och blir kär i en furstinna. Om du vill gifta dig, varför tänker du inte då på någon hygglig flicka i din egen samhällsställning?»

»Morbror menar Dorothea?»

»Det gör jag inte», utbrast jag med låtsad harm. »Varför ska du dra in Dorothea i det här?»

»Det är en väldigt trevlig flicka, morbror.» Detta sades med sårad och förebrående röst.

»Det vet jag, att hon är», sade jag. »Den mest förtju-

sande, intagande, begåvade flicka jag känner. Och det är därför jag tycker att det är en otillständig fräckhet av dig att nämna hennes namn.»

»Ja, men morbror», genmålde han på sitt avväpnande milda sätt, »jag sa' ju inte, att jag ville gifta mig med henne.»

Jag såg på klockan. Från min synpunkt sett, höll samtalet på att komma in på de groteska omöjligheternas område. Han omfattade med iver mitt förslag att gå till sängs. Han medgav, att han kände vissa smärtor i magtrakten och sätet, härrörande från det ovetenskapliga sätt, varpå han blivit utkastad från krogen. Jag släckte ljuset, som Tom bett mig göra, och vi skildes på första trappavsatsen — Amos tvivelsutan för att finna djup och åskliknande vila, jag för att bli liggande vaken halva natten.

»Och så är jag ung.»

Det var den stridsfanfar, inför vilken jag försvarslös flydde. Ungdomen, som fröjdar sig åt sin styrka, sin dådlusts och löftesrikedoms överlägsenhet. Och Amos var icke blott det väldiga, lystna människodjuret. Under denna kolossala muskulatur, denna odisputabla visshet om en herkulisk kraft, vilken alltid enligt de djupast rotade könsinstinkter varit mannens styrka i kvinnans ögon, låg, efter vad den kvinnliga intuitionen gissat, ett oupptäckt land av okunnighet, enfald och ridderlighet, en jungfrulig jord, som hon i lojalt utbyte mot fysiska ting, den skänk som hon med sitt väsens alla klängen kände var henne tillförsäkrad, kunde plantera med all den ljuvhet, som kvinnor älska, och varav de hembära den rika skörden.

Detta är det enda sätt på vilket jag kan förklara, att Dorothea kunnat bli kär i honom, ty det var hon utan tvivel. När det fysiska hade kommit henne att förlora jämvikten, jublade hon över utsikten till slutlig andlig seger. Den eviga konflikten är lika gammal som stenåldern.

Ack, jag förstod Dorothea. Om de kommit till mig och bett mig tillställa deras förening, skulle jag ha givit dem

min faderliga och morbroderliga välsignelse och låtit dem gå med full visshet om sin lycka. Men Amos ville ej ha Dorothea. Han ville ha Nadia.

Vilken var då den väsentliga skillnaden dem emellan — bäggedera kvinnor i början av tjugårsåldern — i detta aldrig utforskade kvinnornas sagoland av sammanblandad sexualitet och andlighet? Man torde betänka, att de icke skildes åt av den väldiga klyfta, som skiljer furstinnan från tiggarflickan. I vardagslivet möttes hon och Nadia på samma sociala nivå. Dorothea var av god familj på både faderns och moderns sida. Bägge voro den moderna civilisationens utsökta blommor. Om alltså Dorothea gått och blivit över öronen förälskad i Amos, varför skulle ej Nadia ha gjort detsamma, driven av samma impuls?

»Och så är jag ung.»

Vilken omedveten strålgans över de orden!

Nästa dag fick jag före lunchen tala i lugn och ro med min svåger några minuter. Han är — jag minns ej, om jag förut nämnt det — en liten hurtig man med skarpa drag och klara ögon bakom runda glasögon. Man får det intrycket av honom, att han tar livet som ett stort skämt och livet efter detta som ett ännu större, och ändå får han en allt inse, att dessa skämt äro mycket heliga, och att det rena, ohörbara skratt de framkalla endast får ljuda inne i det allra heligaste i en människosjäl.

Naturligtvis hade han fått höra talas om slagsmålet dagen förut. Han beklagade händelsen.

»Jag instämmer med Kingsley», sade han, »i hans bön om en muskulös kristenhet, men jag tror kyrkan bör fastslå en gräns för muskelstyrkans utövning.»

»Och för resten», sade jag, »presenteras väl inte en blivande adjunkt för sin församling på bästa vis genom att först bli utkastad från en krog.»

»Den saken är ju obestriddig», sade Tom. »Det enda är, att jag inte vill ha honom mindre muskelstark, och att jag inte kan inse, hur han skulle kunna vara mer kristen.»

»Men du sade ju nyss, att kyrkan borde fastslå gränser», sade jag.

»Min käre vän», sade han, »nu kommer du in på alla tiders kättares specialområde. Det är mycket få människor som kunnat klart inse, att kyrka och kristenhet äro två skilda begrepp.»

»Jag tror jag anar, vad du syftar på», sade jag i det jag på måfå spände bågen, ty jag var ganska förbryllad, »och det styrker mig i min uppfattning, att Amos skulle kämpa kristenhetens kamp bättre som fribytare, som franc-tireur, än om han beklädde en post inom kyrkan.»

»Jag tycker precis detsamma som du», sade han.

»Nå, men då...?»

»Tag honom härifrån. Uppfostra honom. Vill han längre fram sluta sig till oss, så kan han alltid göra det. Jag trodde jag klargjort detta för honom. Det är en uppgift för en man, om han kan ta den på allvar, när han har tron, vilket Amos har. Men jag inser till fullo, att han efter många års nödvändig fostran inte kan vara den man han är nu. Dorothea, som har en olycksalig motvilja mot adjunkter, har givit dig en felaktig uppfattning.»

»Det var roligt att få höra», sade jag. »Men varför lät du mig i går få en felaktig uppfattning?»

»När folk sätter revolvren till mitt huvud, betraktar jag dem med den mest okristliga illvilja. Käre vän», fortfor han, och hans ögon spelade av humor, »du har skickat mig en konstig varelse på halsen: en jättemassa av idel godhet, upplyst av en slug hjärna och levandegjord av, som jag tror, oerhörda själsliga lidelser. Vad skulle jag ta mig till med honom? Jag experimenterade. Jag fick felaktig reaktion. Det är alltsammans. Å andra sidan har hans tid inte varit bortkastad. Han har kommit i beröring med de råa människolager, som kyrkan håller på att förlora kontrollen över, och som för framtiden endast kan vara säker i händerna på män som Amos.»

»Du är en häpnadsväckande biskop, Tom», sade jag.
 »Vad menar du?»

Han bultade sig på bröstet.

»Det blir vi, som får sista ordet. Det kan du vara förvissad om. Under tiden, *à bon entendeur salut!*»

Det var det enda han ville säga.

Resultatet härav var, att jag till London medförde den medgörlige Amos och inhyste honom i ett litet gästrum i huset vid Melbury Road. Upptagen med att avsluta min akademitavla och med den förtjusande årliga sysselsättningen att åter upptaga mina förbindelser inom konstens värld, upprepade jag för mig själv och för Dorothea Toms fråga: »Vad tusan skall vi ta oss till med honom?» Amos var på sitt vänliga vis fullkomligt nöjd med att få ströva omkring på Londons gator, regelbundet infinna sig till måltiderna och, såvitt jag kunde utröna, sova gott, när han ej hade något annat för sig. Då och då tog Dorothea honom med sig på en teater. Med en viss ironi yttrade jag:

»Det är då bra snällt av dig att göra dig så mycket besvär för hans skull.»

»Det är bara min plikt mot dig. Om jag inte trodde du skulle förstå mig, så skulle jag hata dig. Plikt är den odrägligaste uppfinning i hela världen.»

»I olikhet med dygden i abstrakt bemärkelse, min vän, är den alltid en annan människas belöning.»

Våra blickar möttes i ett magnetiskt ögonblick.

»Pappsen», sade hon, »du är bedårande.»

Det var tack vare Cardew, en hygglig och enfaldig målarbroder, som tillbragte livet med att måla getter, som Bendyke Hamilton kom drivande in i vår bekantskapskrets. Han var hans svåger, en djärv och lärd lyckoriddare, med M. A.-examen och D. S. O.* och bara ett

M. A. = Master of Arts. D. S. O. = Distinguished Service Order, engelsk krigsdekoration i världskriget.

öga, och han saknade för närvarande sysselsättning. Dorothea, Amos och jag lade råd om honom med det resultat, att vi utnämnde honom till Amos' tillfällige ledare, filosof och vän: fostrare, mentor och björntämjare. Amos underkastade sig med liv och lust en utstakad undervisningsplan, som omfattade odlandet av vårdad engelska, målningens och arkitekturens historia, modern politik, rodd, boxning och intelligent bevistande av kapplöpningar och rättgångar. Dorothea tillsåg då och då hans naglar och halsdukar, medan jag omhänderhade högsta uppsikten. På detta vis började vi alla småningom känna oss tillfredsställda med tillvaron.

Kungliga akademiens utställning öppnades. Mina få tavlor, frånräknat de beställda porträtten, gingo åt rätt bra. Min stora succès var emellertid furstinnan Nadias porträtt. Till och med vissa kritici, som beklagade det sterila i mitt arbete — vad nu detta skulle innebära — lovsjöngo furstinnan. Vid vernissagen stod oavbrutet och smickrande nog för mig en liten skara beundrare framför tavlan. Akademiens och alla dess verks ärkebegabbare höll fast mig och frågade, varför i all världen jag inte skickat den till hans egen Nya Skräckutställning, som nyligen öppnats en liten bit därifrån. Jag svarade urbant: »Kan jag få högre lovord?» »Visst är den litet för petig», svarade han, »det kan ni stackare aldrig undgå, men i alla fall» — och han viftade med den krökta tummen i luften — »är det bredd och intelligens i den, det vore bättre ni övergick till oss.»

Men jag är vad jag är, och jag tänker inte övergå till någon, och allra minst till en grupp av människor, som sätter en kvinnas öron mellan tårna på henne och ögonen mitt i ryggen. Där hängde Nadias porträtt och såg ut som Nadia såg ut, med något av hennes egen själ skimrande däröver.

Vi närmade oss slutet av den nyckfulla maj. Jag längtade till min älskade azurkust och dess blomsters galna

karnevalsprakt, dess junisol och havsbrisar, dess varma blå vatten, i vilket man kan bada för evigt, och dess hela och välgörande sand. Och även till dess sällskapliga ensamhet; i juni och juli kan jag nå mitt ideal. Jag får vara ensam. Det finns ingen som stör mig.

Så kom en dag, då jag måste äta lunch i West End och hade inviterat Dorothea till Berkeley, emedan jag icke träffat henne på någon tid. Jag fann henne på utsatt plats tillsammans med unge Claude Worthington. Han hade tittat in i boden vid South Molton Street, och hon hade tagit honom med sig. Trots den häpnadsväckande lycka hans Dutroyenbiler gjort, var han alltid redo till en gratis-måltid. Detta förklarade han själv, strålande av hälsa och klädprakt. Dorothea förklarade på sitt vidhjärtade sätt, att hon per telefon bett Amos och Bendyke Hamilton komma med. De kommo strax efteråt. Det kan icke förnekas, att måltiden blev glad. Amos och Claude hade glömt sitt gamla groll. Dorothea besvarade Claudes närmanden på ett otillständigt sätt, och Amos grinade brett sin kusinmässiga välsignelse. Om Dorotheas själ var fylld av vrede mot Amos, så angick detta icke mig. Den beundransvärde mannen Bendyke Hamilton lät sitt taktfulla öga (det andra, stackars man, var förlorat någonstades i Flanderns mull) vila på scenen framför honom och höll den ungdomliga konversationen vid makt. Vid måltidens slut utbrast Claude:

»Hör nu, morbror David, har morbror några tavlor på akademiens utställning?»

»Om han har tavlor? Hoho — hoho — hoho!» mullrade Amos.

»Hur kan du fråga så, din tok?» utropade Dorothea. Den unge mannen rodnade av förvirring.

»Å, morbror David, jag får verkligen be om ursäkt. Jag visste det inte. Ingen har sagt mig det. Och för resten har jag ju hållit på och sålt de där fördömda bilerna i Bilston och Dudley och Huddersfield och på alla slags platser,

där det inte finns annat än pengar och spårvagnar och loppor — sånt där som inte är det ringaste bildande. Jag har haft det förfärligt. Hur skulle jag kunna veta det?»

»Du skulle läsa *The Studio* och *The Connaissanceur* och läsa konstkritiken i *The Times* och *The Daily Telegraph*», sade jag.

»Det är bestämt bäst morbror kastar ut mig, så är den saken klar», sade Claude.

Vi kastade icke ut honom. Dorothea dömde honom till omedelbart besök på Kungliga akademien alldeles därbredvid. Amos och Bendyke Hamilton inbegrepos likaledes i domen. Sedan jag betalat räkningen, begrep jag, att hon utsett mig till sällskapets ciceron. Vi vandrade glättigt framåt Piccadilly. Det gives tillfällen, då en medelålders man berusas av ett sprudlande ungdomligt sällskap. Fast vädret var ostadigt, var det vårdoft i luften, och trottoarerna voro torra. Londons karnevalståg drog förbi i gatusträngseln. Vi försökte gå alla fem i bredd och skrottade uppsluppet åt oss själva, där vi armbågade oss fram, skildes åt och bytte granne. Vid hörnet av Down Street köpte Amos en väldig knippa Parmavioler av en blomsterförsäljare, rusade fram och stack den i handen på Dorothea. Hon tackade honom vänligt, och jag såg henne därefter göra en grimas åt Claude, som gick bredvid henne, liksom för att säga: »Varför tänkte inte du på det?»

Vi kommo till grindarna vid Burlington House och gingo över den flaggprydda gården, som redan hyste en dekorativ rad av väntande biler. Vi gingo in genom mitteldörrarna och stego uppför den monumentala trappan.

»Dorothea har sagt mig», sade Claude, »att det allra flottaste på hela utställningen är morbrors porträtt av furstinnan Ramiroff från Cannes.»

Jag förde honom med mig, under det de övriga följde efter, genom de tre första gallerierna in i Galleri IV och tog genom dörren av till vänster. Rummet var ännu ej fullt, ty det var för tätt på lunchtiden. Med smittsam ung-

domlig entusiasm förde jag dem fram till väggens mitt, där tavlan hängde.

Och där, mitt framför densamma, stod en ensam och välbekant gestalt.

TRETTONDE KAPITLET

Det var Amos, som först kände igen honom, och vår uppmärksamhet väcktes först, när han rusade fram till honom, halkande på det bonade golvet. Ramon Garcia hajade till av överraskning, och en snabb glimt av förskräckelse syntes i hans ögon. Amos stod framför honom, hög och bred och jättelik.

»Hur står det till?» sade han.

»Jag har inte det nöjet att känna er, min herre», sade Garcia och vände sig bort med en omärklig bugning.

Amos lät ena handen falla ned på hans axel, och den andre gjorde sig fri. Det lilla uppträdet hade redan tilldragit sig några tidigare besökares uppmärksamhet. Jag nickade åt Claude och Bendyke Hamilton, och vi ställde oss hastigt mellan de två männen. Som medlem av Kungliga akademien kunde jag icke tillåta, att man slogs i min egen utställningssal. Dorothea kom till mitt bistånd och hängde sig tungt vid Amos' arm. Jag steg fram med all den hövlighet jag kunde uppbringa.

»Señor Garcia», sade jag, »Mr Burdens senaste besök hos er avslutades något brådstörtat. Tror ni inte, att det kunde vara lämpligt med förklaringar å ömse håll?»

»Ni misstar er, min herre», sade han med Ramons välkända, klumpiga brytning och dåliga engelska. »Mitt namn är icke Garcia, och ni lika väl som denne herre är mig obekant.»

»Och kanske också en dam, som undertecknar sig 'Luisa', vilkens brev genom en olycklig tillfällighet kommit i min ägo.»

Skurken blinkade icke ens. »Ni tar mig för en annan», genmålde han. »Jag känner ingen dam med det namnet.»

Amos, som fasthölls av Dorothea, hasade sig fram och pekade på porträttet.

»Ni känner väl i alla fall den här damen, inte sant?»

»Nej», sade han.

»Varför stod ni då och stirrade på henne?»

Ramon ryckte på axlarna. »Det är porträttet av en, som jag tror, vacker kvinna, men det är ju så uselt målat, att jag inte kan säga det med bestämdhet.»

Han lyfte på hatten och avlägsnade sig med kråmande hållning, medan Amos, som i det närmaste tuggade fradga, kvarhölls av oss alla fyra. Om han begagnat sig av sin styrka, skulle han ha skingrat oss åt olika håll, som en skara barn på en bjudning, men om vi icke hållit honom fast, skulle han ställt till en fruktansvärd skandal, blodig i bokstavig bemärkelse, i dessa förnäma salar. Han stod där bland oss, flämtande och med mordiska blickar, och liknade sin fiende vid allt orent under solen, detta i tonfall, dem han modererade i enlighet med Dorotheas oavblåtliga tillsägelser. Till sist sade han:

»Släpp mig! Jag begriper, att ni inte vill jag ska ställa till en scen. Men bara jag får tag i honom utanför, så Gud hjälpe honom! Och jag ska ge honom en extra traktering för morbrors skull» — och han visade med tummen på tavlan.

Redan stod en liten grupp av personer till synes betraktande porträttet, medan de i själva verket spetsade öronen för att uppfånga en vådrad sensation. Claude Worthington fnissade.

»Det är bättre att släppa kopplet. Haren har fått sitt sportmässiga försprång.»

Det var intet annat att göra. Den frigivne Amos avtågade, följd av Bendyke Hamilton, den samvetsgrannaste av guvernörer. Vi andra tre sjönko ned i närmaste läderklädda soffan.

»Har man någonsin sett på maken till fräckhet?» sade Claude. »Jag kommer mycket väl ihåg den där fåflugan från Cannes. Men varför Amos vill åt honom, och varför han förnekade sin identitet, det begriper jag inte.»

»Mer finns i himmel och jord, Horatio, etcetera, etcetera», sade Dorothea.

»Begriper inte», sade Claude, vilkens Shakespearestudier tydligen avbrutits av världskriget. »Jag har aldrig kallats för Horatio i hela mitt liv.» Därpå brast han ut i ett pojkaaktigt flatskratt och tog ett vänskapligt tag om mitt knä. »Men morbror David bräckte han allt, eller hur?»

Om man inte kan skratta tillsammans med ungdom, är ens plats bland gravarnas vålnader.

Jag måste nu omtala, hurusom Amos, när han väl hunnit utom synhåll, rusade igenom de tre första salarna, följd av Hamilton, likaledes springande, varigenom den hastigt tätande mängden av utställningsbesökande fick en föreställning om en ficktjuv och dennes förföljare. Därefter störtade han nedför trapporna ut på stora gården och kom lagom för att få se Ramon Garcia ute på Piccadilly hoppa upp i en taxameterbil och försvinna. De kastade sig upp i en annan bil och ämnade efter kända förebilder ur detektivromanerna anställa jakt på honom. Men trafiken på Piccadilly en majmiddag är rätt så anseelig, och den ena taxametern liknar den andra som en ärtasina bröder i bleckmåttet.

Amos uppenbarade sig otröstlig i min ateljé.

»Om jag bara hade varit lugn», sade han, »så skulle jag ha godtagit den uslingens lögn och bara helt stilla följt efter honom, tills jag blev ensam med honom. Jag får ingen ro, förrän jag får de där breven ifrån honom.»

Jag lutade mig tillbaka i stolen med fingertopparna stödda mot varandra, till det yttre lugn för skenets skull men med förtvivlan i hjärtat. De där komprometterande breven funnos alltså i utpressarens ägo. Nadias flykt,

hennes meteorlika uppdykande i Cannes, hennes försvinnande, allt detta hade något samband med en olycklig, ehuru, därom var jag övertygad, oskyldig episod, vari Garcia var huvudpersonen. Och nu, när jag haft honom i mina händer, hade jag låtit honom undkomma, bara för konvenansens skull. Men vad kunde jag ha gjort? Jag kunde i likhet med en lugn Amos ha spelat amatördetektiv och spårat honom till hans hotell eller bostad samt tagit reda på det namn, under vilket han dolde sig; därefter kunde jag ha anställt en privatdetektiv, som skulle givit mig alla detaljer om hans göranden och låtanden. Men sedan? Jag hade inga påtagliga bevis, med vilkas hjälp jag kunde få honom fast för utpressning. Att göra detta utan furstinnans vetskap skulle varit ett otänkbart övergrepp. Likafullt var den boven redan slagen — synbarligen dödligt rädd för Amos och med klorna klippta. Endast hans snabba sydamerikanska hjärna hade satt honom i stånd att göra sig till situationens herre. Den maliciösa piken låg och grodde, icke i målarens men i mannens hjärta. Han hade bräckt mig, för att använda Claudes uttryckssätt, detta hade skänkt honom skadeglädje, och ingen människa finner sig i att skänka sin fiende en dylik muntration. Men jag lät det passera. Jag hade låtit tillfället gå mig ur händerna. Vad kunde jag nu göra? Scotland Yard? Varför inte? Jag kunde lätt skaffa mig introduktionsskrivelse till någon av de ledande. Utan att komma med någon direkt anklagelse, kunde jag i förtroende berätta historien för honom och därigenom föra honom på en internationell förbrytares spår.

Så långt hade jag hunnit i tankegången efter en ganska lång tystnad, varunder Amos suttit och sugit på sin pipa. Nu talade han åter:

»Jag skulle vilja träffa den där karlen och göra upp med honom en gång för alla. Han är rädd för mig. Det såg jag i hans ögon. Det var bara hans bluffande som räddade honom.» Den klarsynte unge mannen gav uttryck åt mina

egna tankar. »Han tänker rymma, alldeles som han gjorde i Cannes. Jag skulle kunna fara jorden runt för att få tag på honom.»

Man må tänka vad man vill om mig. Här skimrade för mina ögon en av himlen öppnad utväg att få Amos placerad.

Vad hade jag under de senaste fem månaderna kunnat uppställa för levnadsmål för honom? I Cannes fanns intet sådant, utom att inhämta yttre umgängesskick. Den kallelse min förträfflige svåger föreslagit, hade han förkastat. Hans nuvarande tillvaro i London var fullkomligt ändamålslös. Jag förnam tyngden av det förmynderskap, som min syster Dorcas ålagt mig. Här var nu levnadsmålet klarlagt. Det skulle åtminstone taga ett par år i anspråk, och under den tiden skulle han under den utmärkte unge Bendyke Hamiltons ledning ha oförlikneliga möjligheter att öka sin bildning.

»Hör du, min gosse», sade jag, »det var ju en briljant idé!»

Hur pass briljant den var, insåg jag inte förrän jag något längre fram, efter att öppen hjärtigt ha berättat hela sammanhanget för en förbindlig herre på Scotland Yard, till vilken jag fått rekommendationsbrev, följande dag fick en telefonpåringning från denne. Mina misstankar voro bekräftade. Den man, som jag kände under namnet Ramon Garcia, hade skuggats av polisen på anmodan av tvenne utländska regeringar, men som det icke förelåg någon bestämd anklagelse mot honom, hade man ej kunnat beröva honom hans personliga frihet. Han hade bott på Charing Cross Hotel under namnet Don Miguel Vargas y Uriostos. Föregående förmiddag hade han avrest till Buenos Ayres.

»Det enda jag kan säga», hördes stämman i telefonen, »är, gudskelov för att man har blivit av med en skurk.»

Däri instämde jag med tillbörlig innerlighet. Jag prisade desslikes himlen för det underbara tillfälle, som här erbjöds Amos att fullfölja sitt levnadsmål.

Innan jag talade med Amos, framlade jag saken för Bendyke Hamilton, den pålitlige unge mannen med sitt grova ansikte och sitt enda öga. Skulle han ha lust att fara till Argentina?

»Om!» sade han.

»Kan ni någon spanska?»

»Jag talar sju språk, däribland spanska.»

»Sju? Hur har ni burit er åt för att lära dem?»

»Några på mycket behagliga platser» — och han smålog — »och andra på mycket svåra. Spanskan lärde jag mig på en av de svåra. Jag far med Amos, vart han vill, men helst inte till Mexiko. Jag var på galen sida», tillade han efter en paus, »och så stoppade de mig i fångelse. När kriget bröt ut, lyckades jag undkomma. Jag tror inte jag är omtyckt av Alvaro Obregon. Men det är en annan historia. I varje fall skulle det bli en lång jakt från Buenos Ayres till mexikanska gränsen.»

Jag skrattade.

»Men antag nu, att jakten verkligen skulle föra er till Mexiko.»

Detta var den verklige gentlemannen-äventyraren, som säljer sitt svärd till vem som helst, men när han väl en gång sålt det, är trogen intill döden. En kondottiär från början av renässansen, född fem eller sex århundraden för sent. Inte underligt, att han, som Cardew sade, saknade arbete i denna krigströtta värld. I varje fall var han en idealisk följeslagare för Amos.

Vi kommo in på frågan om honorar. Han nämnde en summa.

»Ni är sinnesrubbad», sade jag.

Han rätade på sig. »Jag tror knappast det är överdrivet.»

»Nu är ni mera sinnesrubbad än någonsin», genmålde jag. »Vi lever i en merkantil period, och ni har ett handelsvärde, som ni inte tycks uppskatta. Tag er penna och skriv dubbla summan, så kan vi börja tala förstånd.»

»Ni har att bestämma över mig», sade han och höjde på de breda axlarna. »Det blir som ni säger. Det har jag ingenting med att göra.»

Först tyckte jag han var dåraktig. Men därefter länkte jag närmare på saken. Vad finns det för värdestandard, efter vilken en konstnärs själ och en soldats heder kunna mätas?

Slutet på hela saken blev, att Amos och Bendyke Hamilton fjorton dagar senare avreste till Buenos Ayres. Min nye vän i Scotland Yard hade försett Hamilton med en introduktionsskrivelse till polismyndigheterna i argentinska republiken, och Dorothea hade skaffat en utrustning åt Amos, som borde duga för varje breddgrad från ekvatorn till sydpolen. Den övervikt han måste betala var fantastisk. Amos, som alltid var ödmjuk inför Dorothea, underkastade sig detta med mildhet. En kvinna vet alltid vad som är bäst för en man, sade han. Din trefaldiga åsna, tänkte jag, varför inser du inte, att det vore bäst för dig att vänja dig av med din otymplighet, träna upp din snabba uppfattning och sedan gifta dig med Dorothea, som är allvarligt kär i dig på samma enfaldiga sätt som alla unga kvinnor i alla tider varit? Men sådant kan man ju inte säga rent ut. Vi följde honom till Southampton, där han med sitt belåtna grin tog avsked av oss. Han var övertygad om att bara han väl kommit till Buenos Ayres -- var och vad detta var, hade han blott dimmiga begrepp om -- skulle han träffa sin fiende och i detta vilda och laglösa land fatta honom vid strupen och klämma fram furstinnan Nadias brev ur hans hals. Rörande vår machiavelliska plan på hans uppfostran anade han ingenting. Hans gossehjärta klappade vid tanken på det stora äventyret. Den kosmopolitiska mängden på de sorlande däckten, sydamerikanskornas smältande mörka ögon, det mjukt flytande spanska språket, som han hörde talas runt omkring sig, den stigande stämningen kring ångaren, färdig till avresa,

myllret av de talrika bärarna, lastade med bagage, den lilla horisontstrimman på andra sidan vattnet, som han skulle fara förbi på resa ut på okända hav — allt satte hans unga blod i rörelse och kom honom att skratta tafatt och krama våra händer. Endast en gång stelnade han till och blev allvarlig, och det var, när Dorothea sporde honom:

»Nå, när du nu kommer hem med Ramon Garcias huvud på ett fat, vad skall du då göra med det?»

»Jag tänker inte döda karlen», sade han. »Gud förbjude det!»

Dorothea började skratta, därpå började hon hosta, och därpå begynte hon gråta, och hastigt störtade hon bort till relingen och begrov ansiktet i armarna. I medlidssamma förbigåendes ögon var hon en kvinna, som skulle skiljas från sin käreasta eller sin make. Amos stirrade på henne med gapande mun. Jag gick till henne, lade armen om hennes axlar och bad henne försöka lugna sig. Under bemödandet att så göra sväljde hon allt tänkbart.

»Å, pappsen», sade hon till sist, »om han bara hade sinne för humor, skulle han inte ge sig ut på denna vildgås jakt.»

»Kära du», mumlade jag, »det här är det bästa som kunde hända honom. När han kommer tillbaka, är han full av universums rolighet.»

Såvitt mig angick, var detta på en längre tid det sista jag såg och hörde av Amos. Kort efteråt begav jag mig tillbaka till Cannes för att där tillbringa årets två mest idylliska månader, juni och juli, medan Dorothea ägnade sig åt affärer vid South Molton Street.

De tanklösa människor, som, emedan det är på modet, resa till Rivieran under årets värsta månader, februari och mars, ha aldrig sett ett löv på ett träd och ha ingen föreställning om kustens yppiga sommarskönhet. De sväva i okunnighet om dess djupa färgspel, dess intensiva dofter, dess underbara grönska. Vägarna, som de minnas från

vintern kantade av en vakt av nakna, toppade plataner, äro nu ändlösa avenyer med valv av grönska. Alla blommor, som i Norden blomma var och en på sin årstid, spricka här ut på en gång i lysande prakt. Höga barrträd täckas från topp till rot av violett wistaria, bougainvillæa växer som ogräs över husväggarna, convolvulus klänger över klipporna vid vägkanten. Även mimosan blommar, heliotrop växer buskvis och fyller hela luften med sin vållukt. Ljusröda blommor täcka mesembryanthemum, som klättrar nedför murarna längs vägen. I trädgårdarna växa gladiolus, poincetter, stora purpurfärgade penséer och margueriter, solrosor och rosor i en sista, vild backanal... Och oavläftligt sveper den behagliga brisen från havet över det soldränkta landet.

De stora hotellen äro stängda, likaså alla fåfångans varuhus. Ett himmelskt lugn sänker sig över trakten. Badande i sina peignoirs flanera på de fashionabla stråken ned mot de pittoreska badhusen, och mot den gyllene sanden glimma vita lemmar.

Utan fruktan för regn eller mistral kan man taga en båt och fara ut till öarna — Sainte-Marguerite, där Mannen med järnmasken satt fängslad i sjutton år — och Saint-Honorat med sitt kloster, som oavbrutet existerat i trettonhundra år — än i dag finnas klosterbyggnaderna från åttonde århundradet kvar — eller västerut längs med kusten till La Napoule, Théoule, Le Trayas, Agay, en kust fylld med små gömställen, som här kallas *calanques*, i klippornas romantiska hägn, där man kan stiga i land och sitta och drömma och måla, medan roddaren i sin blå bomullsväst ligger och sover under sitt soltak i förbidan på ens önskingar. Och ett litet fåtal människor, som veta att värdera ett jordiskt paradiset, stanna kvar i sina villor och uppsöka då och då lättjefullt varandra endast för att få anslå ett mänskligt ackord.

Om jag blott vetat, vad det blivit av furstinnan, skulle jag varit lika lycklig som alla föregående somrar efter

krigets slut. Ty en målare behöver aldrig vara ensam, allra minst en porträttmålare, som sluppit ut ur den terpentinkvava ateljén och jagats ut i fria luften för att måla vad helst han behagar eller vad hans själ åtrår. Men jag förnam icke längre den gamla, ogrumlade lycko-känslan. Himlen hade som vanligt vid denna tid på året hört min oavlåtliga bön om att få vara ensam. Men ibland är himlen i sin välmening litet för benägen att ta allt efter bokstaven. Jag längtade efter Nadia, jag törstade efter hennes åsyn, jag hungrade efter hennes närhets allt uppfyllande värme.

Jag äger en dum segelbåt. Med handen på rorkulten kunde jag ibland i vackert väder förlora mig i vakna drömmar och tänka mig henne vid min sida för att väckas av båtsmannens bryska och förvånade inpass. Och sedan brukade jag undra, om hon egentligen skulle tycka det var roligt. Jag visste så föga om hennes smak.

Aldrig ett ord eller ett livstecken från henne. Makarna Fontana hade lämnat Cannes tillika med krupiärerna och juvelerarna och modeartisterna, och deras villa hade för sommaren uthyrts till några förståndiga amerikaner. Icke ett ord hade jag hört ifrån henne, sedan hon så gåtfullt störtade in i den väntande bilen den där gången för tre månader sedan. Jag gick så långt i dåraktighet, att jag gav min leverantör av pressurklipp order att skicka mig alla tidsningsnotiser rörande furstinnan Ramiroff. Inga hördes av. Jag vet, att det finns många högheter *de par le monde*, men de äro till övervägande flertal, Gud ske tack och lov, buteljerade i Tyskland, och deras göranden och låtanden intressera inte längre en civiliserad societet. *Mais il y a des fagots et des fagots*. Det finns högheter och högheter — och medan hon befann sig Cannes, syntes min speciella lilla ryska höghets namn och porträtt ideligen i varenda societetsspalt och -tidskrift. Nu hade hon tydligen försvunnit ur den fashionabla världen. I vilken avlägsen vrå hade hon väl lyckats gömma sig så framgångs-

rikt? Och vad var orsaken till att hon dolde sig? Jag fördjupade mig i grubbel.

Juni och juli förflöto. Augusti tillbragte jag med goda vänner i Skottland och förtärde de ripor de flitigt sköto åt mig samt skänkte dem i gengäld frukterna av mina filosofiska funderingar. I september målade jag ett par porträtt i England. I oktober var jag tillbaka i Cannes. I november öppnades de stora hotellen och lyxbutikerna längs Croisette. Och i december började spelarna samla sig kring Casinoborden och ungdomen dansa efter de bedrövliga kakofonier, som den älskar. Min egen tillvaro förflöt som vanligt. Dorothea kom till mig över julen. Claude Worthington, som triumferade över att ha uppfunnit något slags mekanisk detalj på Dutroyenbilen och därmed dokumenterat sig som ett nyttigt påhäng i firman, infann sig till nyårsaftonens *réveillon* (efter att pliktskyldigast ha mottagit sin fars julvålsnelse) och lade, enligt vad jag tror, sig själv och sina nya framgångar för Dorotheas fötter. När såväl hans hjärta som hans plånbok synbarligen tillbakavisades, begav han sig i dristigt mod till Monte Carlo, vann en för en så ung människa ofantlig summa pengar och frambar ånyo i stoftet samma erbjudande som förut med ett löfte om en Rolls Royce inmängt däri. Enda resultatet härav var den totala förlusten av hans vinst (såvitt hans hjärna kunde uppfatta förhållandet), som Dorothea yrkade på att han skulle placera i guldkantade papper. Under tiden åt han gott, spelade golf med glättigt mod och susade fram och tillbaka på Croisette i en väldig cinnoberröd enmillion hästkrafters bil.

»Det lustiga i saken», sade jag en dag till Dorothea, »är att farbror Tom och faster Muriel tillber honom.»

»När jag blir mor, antar jag, att jag också kommer att tillbedja min avkomma.»

»Men när du nu inte är Claudes mor...»

»Den användning jag har för honom», sade hon, »är ytterst begränsad.»

När han meddelade oss, att han fått plötsliga order att skumpa omkring i Italien i Dutroyenintressen, men att han på hemvägen skulle titta till oss, och Dorothea genmälde, att hon långt dessförinnan skulle vara i arbete igen vid South Molton Street, blev han lång i ansiktet.

»Andra har då alltid tur», sade han.

Vi följde honom till den väntande bilen, i vilken nu satt en elegant utstyrd Dutroyenchaufför. Jag skulle dragit mig tillbaka för att ge den stackars pojken en sista chance, men Dorothea höll mig i armen. Claude kramade hennes lediga hand.

»Adjö med dig! Jag kommer att spöka omkring din skojiga gamla stapelplats, så snart jag kommer tillbaka till London.»

Han steg upp i bilen, fattade ratten och körde med halsbrytande fart nedför backen med alla dess spårvägs-vagnar. Dorothea och jag gingo uppför trappstegen till villan.

»Pappsen», sade hon, »jag börjar tro, att trubadurerna allt hade sina poänger ändå.»

Vad Amos angick, tycktes han samla rika erfarenheter. Han skrev pliktskyldigast ungefär som en skolpojke, som upplyser sina på psykologiska antydningar oroligt väntande föräldrar, att hans lag slog ett annat lag med tre mål mot ett, och att han haft sönder sitt armbandsur, medan han lutade sig mot en vägg. Av hans kortfattade meddelanden slöt jag, att Ramon Garcia, det egentliga målet för färden, var lika bedräglig som den ryktbare Pimpernel. Ehuru han icke hade någon anledning att tro sig förföljd, hade han spårats från Buenos Ayres till Valparaiso, från Valparaiso till San Francisco och från San Francisco till New York, där han nu var hopplöst försvunnen. Under tiden inrapporterade Bendyke Hamilton i beundransvärt formulerade depescher iltågssnabba framsteg i bildning och vett. Han hade tagit spanskan, som

Amos tillägnat sig på häpnadsväckande kort tid, till utgångspunkt för grammatikundervisning. Och jag varnade sedermera en förändring i Amos' brevstil.

Vid slutet av januari befunno de sig i Egypten.

»Eftersom den försvunne Garcias mål i livet tycktes vara att utplundra alla han kom tillsammans med», skrev Bendyke Hamilton, »varför skulle inte Amos, sade jag, uppta den gamla sporten med att utplundra egypterna? Resonemanget föreföll Amos förnuftigt, vi togo rundresebiljetter, stego i land i Alexandria och befinna oss nu här på Semiramis Hôtel i Kairo. I morse ha vi varit till pyramiderna och sfinxen. Han sade mycket litet. Men under lunchen på Mena House bröt han sin innehållsdigra tystnad.

»Jag har använt ett helt underbart år på att försöka komma till ett avgörande. Och nu har jag gjort det. Jag har kommit till den slutsatsen, att den nya världen bör se till den gamla. Den nya världen, med vilken jag egentligen menar Australien, är stark nog att sköta sig själv. De här gråa fornsakerna tycks säga mig, att jag är tvungen att göra något för att ordna upp den gamla världen. Warraranga är utplånat.»

»Om det bara avsett en värdesättning av kontraster, skulle jag inte fäst mig något vidare vid hans anmärkning. Men jag är säker på att hans uttalande har ett mycket skarpsinnigare ursprung. Amos är en besynnerligt intelligent man. Mellan Warraranga och sfinxen har legat ett helt års sammanhängande tankekedja.»

Tvivelsutan hade Bendyke Hamilton rätt. Han är den sista karl i världen, som skulle ge sig till att prata i vädret. Men varför begrundandet av sfinxen skulle föranleda en obildad antipod att vilja återställa jämvikten i gamla världen, var något för min omtöcknade hjärna i hög grad förvirrande.

FJORTONDE KAPITLET

Klockan var tolv en fuktig och blåsig marsdag; vinden hade avtagit till minsta möjliga bris, och i den magiskt genomskinliga luften glimmade konturerna av den gamla staden, bergsbyarna, Esterel och de utsökt skurna seglen på några kappseglingsjakter skarpa och närliggande.

Närhelst jag är ledig en morgon, älskar jag att promenera på Croisette. Där möter jag bara omdömesgillt folk. Ty de flesta besökande hålla antingen på att sova bort följderna efter en hemkomst från Casino tidigt på morgonen eller spela boll över ett nät eller kring en ointressant rad av öppna fält. Det är, som jag nyss sade, endast de omdömesgilla, med skönhetskänslan till ledande princip, som man här ser med välbehag hämta frisk luft. Därför får man gå där med gott om utrymme och dock icke i sådan folktomhet, att man känner sig övergiven.

Jag var på hemväg, under det jag i mitt hjärta tackade Gud för denna insikt, då jag plötsligt fick se en välkänd liten figur i havsgrönt en trettio meter ifrån mig. Hon kom i riktning mot mig. Jag påskyndade mina steg, och nästan innan hon hunnit bli mig varse, var jag framme hos henne med utsträckta armar. Jag fattade hennes händer och skrattade dåraktigt. Hon rodnade, och hennes blick mötte min en smula skyggt.

»Jaha, det är jag», sade hon skrattande. »Jag har kommit tillbaka. Alla kommer ju tillbaka till Cannes.»

»Men var har ni varit?»

»Å, det är en lång historia.»

»Jag har skrivit till er. Hundratals brev. Och aldrig ett ord har jag fått till svar.»

»Aldrig ett ord», upprepade hon som ett eko. »Ni får förlåta mig. Ni är ju så förstående. *Tout comprendre c'est tout pardonner.*»

»Det värsta», sade jag, »är, att jag inte begriper ett dyft. Men jag tänker» — och jag skrattade högt i min för-

tjusning över att återse henne — »jag tänker göra en flott gest. Jag tänker förlåta utan att förstå.»

Hon gjorde en av sina små lustiga tatargrimaser — i vilken hennes lilla lustiga näsa deltog, den där lustiga, tillbedjansvärda lilla näsan, vilken, när jag skulle avbilda den, höll på att göra mig förryckt, tills pekingeserhunden Chouchou gav mig en idé.

»Jaså, ni är här igen», sade jag på mäns intelligenta vis.

»Det har jag ju redan sagt.»

»Jag tror inte det är riktigt ni själv», sade jag. »Det är någon ännu vackrare.»

Jag hade betraktat henne med en konstnärs, en älskares och en kritikers ögon. Jag hade rätt. Hon hade framskridit ett år i kvinnoskönhetens blomning. Konturerna hade blivit mjukare, färgerna hade djupnat, nej, det är ett för grovt sätt att uttrycka det. Det var något utsökt odefinierbart i hennes utveckling... Alla de gamla egenkaperna funnos kvar, hennes huds makalösa pärlemor- och persikoskimmer, den spotska munnen, det omväxlande ironiska och ömma uttrycket i hennes ständigt skiflande gröngråblå ögon under de koppargyllne fransarna. Men hennes uppsyn var dristigare och hennes tonfall säkrare.

»Det var roligt att få höra en komplimang igen», sade hon.

»Det var då en konstig anmärkning», sade jag.

»Hur så?»

»Sedan när har ni upphört att få komplimanger av männen? Inte för att mina ord var någon komplimang, ty de stammade från alltför djupa känslor...» Jag måste ju skilja mig från den stora hopen. »Men var ni kommer, får ni mottaga hyllning av ett eller annat slag. Var har ni varit?»

»Låt oss säga, bortom komplimangernas trakter.»

Jag gjorde en liten bugning. »Ni behagar tala i gåtor.»

»Det är ett av de få nöjen, som återstår mig.» Hon brast

i skratt vid åsynen av min nedslagna min. »Käre vän, vet ni inte, att det inte finns något så mattsamt som samtal mellan två personer, som står fastväxta på samma ställe?»

Jag märkte nu, att vi hela tiden stått mitt emot varandra på Croisettes trottoar.

»Kära Nadia», sade jag, »såvitt på mig kommer an, står varje sittplats i Cannes till ert förfogande.»

»Då kanske det kan finnas en sådan vid ett lunchbord för en hungrig kvinna?»

En öppen vagn kom åkande förbi oss. Jag anropade kusken. »Till villan», befälde jag, och vi åkte vår väg.

»Det här är som en bit ur en saga», anmärkte jag. »I dagliga livet brukar inte sköna damer falla ned från himmelen mitt för häpna dödliga. Varifrån kommer ni? När kom ni? Varför har ni kommit? Och var bor ni?»

Jag borde förut ha nämnt, att Marchese och Marchesa della Fontana icke återvänt till Cannes denna säsong, och de förståndiga amerikanerna hade på mer eller mindre obestämd tid fått hyresavtalet rörande Villa Miranda utsträckt. Fontanas, fick jag höra, befunno sig i Biarritz, där de fortforo att hålla sitt lilla privata spelhelvete för en ny uppsättning klienter.

Nadia skrattade åt mina frågor. Det var som att fylla i ett pass eller ett legitimationskort.

»Jag bor på Mont-Fleuri med min kammarjungfru och Chouchou, om ni vill veta det. Jag kom i går kväll. Jag har kommit hit, för att jag vet, att jag skall träffa många vänner här, och» — och här betraktade hon mig från sidan — »jag har kommit hit raka vägen från ett kloster.»

»Ett kloster?» utbrast jag misstroget.

»Ja, varför inte?»

»Om man väl en gång kommit in i ett kloster», sade jag, »så tvingar de en att avlägga svåra löften, och de rakar huvudet på en och låter en inte springa lös ute i världen som inkarnationen av en vårmorgon.»

»Voilà! Åter en komplimang. Men nu vet ni, varför jag tycker det är så förtjusande att få höra sådana igen. Jag har givit er gåtans lösning.»

Jag påminde henne om, att hon ej besvarat min fråga.

»Jag avlade inga löften i klostret, och jag lät inte raka mitt huvud, och porten stod öppen för mig, närhelst jag ville gå ut. Och nu» — hon vidrörde mitt knä — »är det härligt att vara tillbaka i Cannes. Vilken ljusets fest! Vilken lyckokänsla!»

Vi foro just förbi Casino.

»Kanske ni skulle ha lust att äta lunch på Ambassadeurs och återse det gamla glada livet.»

Hon skakade på huvudet. »När vi satte oss i vagnen, menade både ni och jag att vi skulle fara till er villa. Om ni inte direkt önskar —»

»Nej, Gud bevara mig», utropade jag och kastade en illvillig blick på huset. »Jag kan bjuda på bättre utsikt och ett lika bra kök. Jag kommer inte att göra er döv med skrovlig musik, och så får jag ha er förtjusande person alldeles för mig själv.»

Hon behagade vara vid gott lynne. »Jag blir bättre och bättre för varje minut», citerade hon.

»Bonjour, François, ça va toujours bien?»

Den förträfflige François smålog sin diskreta välkomsthälsning utan något spår av överraskning. Det kunde lika väl ha varit ett år tillbaka i tiden, när han släppte in henne till de dagliga sittningarna i ateljén.

»Toujours, merci, Altessel!»

Han slog upp dörrarna till salongen. Jag har förut omtalat, att från detta rum ser man intet annat än havet, himlen och Esterel. Hon drog efter andan.

»Jag undrar, om detta är lika hänförande att se för er som för mig. Ni bor ju här alltid. Jag kommer från en liten kylig trädgård, där ingenting kunde växa, med

kalla, höga stenmurar runt omkring och bara grå himmel ovanför.»

»Var var detta?»

»I Lincolnshire.»

»Lincolnshire? Vad i all världen gjorde ni där?»

Jag måste ha sett otroligt förbryllad ut, ty hon skratade ånyo.

»Jag mattar ut mig med att tala om för er, att jag har varit i ett kloster.»

Min hjärna började äntligen fatta detta häpnadsväckande faktum. Det enda jag kunde säga var:

»Kära, ni måste haft det hemskt.»

»Nej, inte alls. De goda systrarna var förfärligt snälla mot mig. De brukade komma och visa mig sina frostknölar, de stackars hyggliga människorna, men jag fick aldrig några sådana. De satte in brasor och varma bad och blommor till mig i mitt rum — och tycker ni inte jag talar bra mycket bättre engelska nu?»

I själva verket gjorde hon detta, mycket ledigare och mer idiomatiskt. Jag framförde en försenad komplimang med anledning härav.

»Det var en av dem, syster Agatha, en riktigt förtjusande kvinna, som gav mig vad hon kallade avslutningslektioner i engelska — och jag försökte lära henne ryska. Fast vad det ska vara för idé att kunna ryska för en nunna, som inte kan få något tillfälle att tala eller läsa språket förrän i en kommande värld, där jag förmodar alla talar himmelska, det begriper jag inte.»

Vi sutto och pratade på verandan. Kapplöpningsyachtternas segel glimmade intensivt vita i det rena ljuset mot den koboltfärgade bakgrunden, och Esterels lägre sluttingar framträdde i skarp olivton. Nadia var fullt medveten om all den underbara skönheten häri.

Matsalen, som ligger bredvid salongen, har samma utsikt från sina fönster. Vad Amélie lagat i ordning till min ensamma måltid, vet jag ej, jag fick aldrig tillfälle att ta

reda på det, men jag vet, eller rättare sagt, jag minns — ty det var en sällsam dag framför alla andra dagar i mitt liv, varunder de mest triviala detaljer kommo att lika klart avteckna sig i mitt minne, som de fysiska föremålen klart avtecknade sig i denna dags genomskinligt klara luft — jag minns alltså, att hon skickade upp en oöverträffligt utsökt måltid till oss. En sannskyldig måltid för en sago-prinsessa. Ljusröda räkor, som hängde vid sprötena över glasskålens kanter med kropparna nedsänkta i den krossade isen, kall and med sallat, elfenbensfärgad sparris med buteljgröna toppar, en dåraktig glass av färska jordgubbar och en skål med gul och gyllene frukt. Vi talade om allt möjligt. Däribland en hel del om hennes porträtt. Hon var barnsligt förtjust att höra talas om dess framgång. Jag frågade, om hon inte läst tidningarna och veckotidskrifterna, i vilka tavlan ofta förekommit reproducerad. Hon genmälde, att folk inte läste syndiga tidningar i kloster. Var fanns tavlan nu? Jag pekade uppåt övra våningen. Här fanns den, avvaktande hennes vilja.

»Men ni kunde ju ha sålt den och förtjänat massor med pengar?»

»Hur skulle jag kunna sälja det som inte är mitt?»

»Det är ju sant.»

Hon grubblade ett ögonblick, sträckte därefter ut sin hand och vidrörde flyktigt min.

»Det är ett lyckligt band mellan oss, det porträttet.»

Jag begagnade mig icke av det påtagliga tillfälle denna anmärkning erbjöd mig. Ögonblicket var alltför ljust och ömtåligt. Samtalet kom in på andra ämnen. Mr Amos då?

Jag omtalade de senaste nyheterna. Under sin mentors uppsikt var han stadd på resa kring världen för att söka visheten. För närvarande höll han på att söka den i de egyptiska konungagravarna.

»Jag har en mycket varm vrå i mitt hjärta för er stora björn», yttrade hon.

Man torde lägga märke till att jag i denna stund icke

kunde veta, huruvida hon kände till min vetenskap om vad som ägt rum mellan henne och Amos i Villa Miranda, icke heller visste jag, huruvida hon kände till att Garcia blivit bunden och Lady Luisas brev tagna. I de få brev jag skrivit till henne hade jag möjligen nämnt något om Ramons flykt, men jag hade absolut icke berättat Amos' galna bravad. Icke heller visste jag, om Amos skrivit till henne eller ej. Det groteska i vår ömsesidiga ställning hade avhållit mig från att söka tillägna mig hans förtroende; jag hade lyssnat till vad han haft att säga, men några frågor hade jag ej gjort.

På hennes senaste anmärkning svarade jag:

»När han blivit tam, blir han nog en ovanligt präktig karl.»

»Jag vill inte ha honom tam. Det skulle fördärva hans ädelmod, hans ridderlighet.»

»Vad vet ni om hans ridderlighet?» frågade jag med låtsad ligkiltighet.

»Det är min hemlighet, käre David Fontenay. Jag tyckte om honom från första ögonblicket han kom in i matsalen här för över ett år sedan med sitt stora, hederliga ansikte och sin lustiga gamla kappsäck och stirrade på oss, som om vi vore invånare från en annan planet. Jag måste ha verkat shocking i den där dekolleterade aftontoaletten mitt i klara solskenet.»

Hon skrattade, och vi återgingo till att tala om porträttet. Hon började prata om struntsaker. Jag svarade med sådana fakta, som varenda porträttmålare måste ha reda på. Hon konstaterade, att hon var förfärligt gammalmodig. Jag pekade på hennes havsgröna dräkt. Å, den? Hon hade klivit direkt i denna modelldräkt i Paris på vägen hit ned. Hon hade köpt den, för att den gick så bra ihop med färgen på Chouchou, vilken hon hämtat hos bekanta i Paris. I Cannes skulle hon hänge sig åt en klädorgie. Plötsligt återkom hon till Amos.

»Det var ledsamt, att han inte är här. Jag räknade på

att få träffa honom. Sista gången jag råkade honom gjorde han mig en stor tjänst — en vandrande riddares tjänst. Det skall jag aldrig glömma.»

Detta var första gången Ramon Garcias skugga föll över måltiden. Och till all lycka var måltiden nu över — ty måltider med sorgliga skuggor över bordet är något avskyvärt. François tillkännagav, att kaffet var serverat i salongen. Vi stego upp och gingo in genom skjutdörrarna. På vägen upprepade hon:

»Ja, min vän, det var en vandrande riddare, som räddade en autentisk furstinna.»

Ett ögonblick utkämpade jag en i allo ovärdig strid med mitt samvete. Jag är glad att kunna säga, att det sistnämnda segrade.

»Kanske det kan intressera er att veta», sade jag, »att den gode Amos i ordets bokstavliga bemärkelse är en vandrande riddare, alldenstund han färdas omkring jorden för att söka reda på en fjällig drake, vars namn ni nog kan gissa.»

Hon tryckte händerna mot bröstet och såg på mig med skräck i blicken.

»Ramon Garcia?»

»Ja, vem annars?»

Vi slogo oss ned i solgasset vid det öppna fönstret. Jag bjöd henne kaffe och en cigarrett. Hon rökte och smuttede på sin kopp rent mekaniskt. Det glada uttrycket hade försvunnit från hennes ansikte.

»Jag har faktiskt kommit till Cannes för att berätta för er om Ramon Garcia.»

Jag svarade milt: »Alldeles som ni kom hit den där dagen ni skulle resa till Paris — och jag hela tiden tänkte på mig själv och skrämde bort er.»

Hon vände bort huvudet.

»Ni skrämde inte bort mig. Jag blev rädd för mig själv.»

Mina pulsar bultade häftigt. Vilken annan innebörd kunde hennes ord äga än ett medgivande?

»Ni är alltså inte ond på mig?»

Det hördes ett frammumlat svar. »Det borde ni väl förstå. Jag tror jag kysste er ju.»

Jag drog min stol litet närmare henne. »Då var ni alltså rädd för, att ni brydde er en liten smula om mig?»

Jag medger, att frågan var ödesdiger. Men må den förälskade man, som icke gjort sig skyldig till en liknande, kasta första stenen.

»Som jag då var, kunde jag inte lyssna till er», sade hon. Hon vände på huvudet och såg mig in i ögonen. »Jag hade länge varit nedsmutsad av allt möjligt rysligt. Och jag var en medveten tjuv.»

Jag smålog. »Tjuv? Käraste Nadia...»

»Jo, en tjuv. Den kvällen — dagen innan jag for till Rom — körde Amos hem mig från Casino till Villa Miranda. Han spelade kort, mot sin vilja och mot sitt samvete — och han vann en massa pengar. Och han gav dem till mig för de stackars rivieraryssarnas räkning... Och jag hade en massa skulder att betala, och jag hade förlorat i Monte Carlo, när jag försökte vinna tillräckligt mycket pengar för att betala dem; jag förlorade allt vad jag ägde... och min farbror och faster ville inte ge mig något — de ville till och med 'förvalta', som de uttryckte sig, Amos' pengar för de fattigas räkning — och jag blev desperat — och jag gav inte pengarna till ryssarna, jag behöll dem själv. När en hederlig man ber en kvinna bli sin hustru, kan en tjuvaktig kvinna inte lyssna, om hon inte är — canaille.»

Medan hon talade, fick hon mig att förstå, att under sådana egenartade omständigheter kan en kvinna icke heller bedja en man om råd i mycket intima angelägenheter. En snabb flykt nedför trapporna hade varit enda utvägen. Jag besvor henne att nu låta oss reda ut alltsammans och lägga korten på bordet. Min vänskap, sade jag, skulle utplånat alla svårigheter i hennes väg, min kärlek skulle förflyttat berg.

»Ja, men... när jag visste jag var en tjuv...», började hon.

Jag avbröt henne hastigt. Naturligtvis förstod jag hennes syn på saken. Men varför hade hon blivit tjuv, som hon kallade det? Amos' vinst kunde ej ha varit så enormt stor. Hon saknade ju icke realiserbart kapital.

»Jo, men det tar tid att realisera kapital, min vän. Jag hade förlorat alla reda pengar jag ägde. Jag måste fara till Rom för att skaffa pengar att leva på — och betala mina skulder — och jag måste till Paris med mitt kapital — några juveler — för att sälja dem. När jag sålt dem, sände jag en check till storfurstinnan och inlöste min skuld till de fattiga ryssarna. Men när jag råkade er, hade jag inte rena händer.»

Hon betraktade sina fina fingrar med en liten grimas av vedervilja. Jag smålog och sade något om ett överkänsligt samvete. Hon gjorde en rörelse med handen.

»Kanske det är sista återstoden, *mon ami*.»

Uppmuntrad till att söka vinna hennes förtroende, frågade jag henne, varför hon just for till Rom för att skaffa pengar.

»För att jag har mina pärlor och andra värdefulla juveler i Banca Romana.»

Jag rynkade pannan i överraskning. »Men ni har ju edra pärlor på er varenda kväll?»

Åter gjorde hon den karaktäristiska handrörelsen med utsträckt arm och handflatan vänd utåt.

»Hade jag haft de riktiga på mig, hade jag varit utplundrad och mördad för länge sedan. Det var min faster, Marchesan, som lärde mig knepet. Hon gjorde likadant själv. Och det var där som ledsamheterna började. Alla ledsamheterna.» Hon såg hemlighetsfullt på mig. »Det var inte underligt, att ni inte hade lust att måla dem.»

»Det är mycket sannolikt, att jag skulle kommit underfund med det.»

»Nej. Det är de för bra till. Ingen har upptäckt det

ännu. Men ni skulle ha blivit förargad, om ni hade använt veckor på att måla dem och sedan fått veta, att de inte var äkta. Har ni aldrig kommit att tänka på det?»

»Ni är en häxa», sade jag. »En guldhårig förtrollerska med kopparfärgade ögonbryn och nötfärgade ögon och en skålmsk mun. I edra blekgröna draperier är ni en förklädd havssirén, och fortsätter ni att se så dyrkansvärd ut, kommer jag med våld att bära er till min ateljé och måla er.»

Hon reste sig och gick några steg kring rummet, medan hon skrattade och gestikulerade på sitt näpna sätt.

»O nej, o nej, o nej! V o y o n s! Jag trodde jag talade med den man, som sagt mig, att han älskar mig. Jag finner bara konstnären, som betraktar mig som en fiskarflicka eller en grön ko eller en molntapp på himlen. Bara något att måla av. O nej!»

Jag sprang upp och fångade hennes händer i mina. Hon stod framför mig, liten men icke bräcklig, den inkarnerade frestelsen i hela sin blomstrande yppighet.

»Min käraste», sade jag med icke liten självbehärskning, »tacka Gud för den konstnären, som står mellan mannen och... och...»

»Och vad?»

»Ja, och vad?» sade jag, släppte hennes händer och vände mig häftigt bort. Jag tog några steg och stannade åter framför henne. En plötslig rodnad hade färgat hennes kinder. Naturligtvis var jag en dåre. Jag skulle fångat henne på stället, nu när hon befann sig i väntande stämning. Men jag hade redan en gång i detta mitt hus begått övervåld mot hennes känsliga sinne. Att upprepa detta skulle varit barbariskt, tänkte jag. I hennes blick läste jag en glimt av hennes köns högdragna spetskhet. Jag samlade mitt sunda engelska förnuft.

»Nadia», sade jag, »bakom den konstnär, som vet, att ni är den skönaste varelse Gud någonsin skapat, står mannen, som älskar er högre än något Gud någonsin skapat. Vill ni gifta er med honom?»

Hon vände på huvudet och såg från ena sidan till den andra i rummet, det ryckte i hennes axlar, och hennes händer gjorde små hjälplösa gester. Därefter tog hon ett par vacklande steg åt sidan och ryste, som om hon frös, samt satte sig på en stol vid eldstaden. I tanke att mistralen möjligen åter börjat blåsa, stängde jag fönstren och gick fram till henne och lade min hand på hennes axel. Hon hade begravt huvudet i händerna.

Vad skulle denna blixtsnabba förändring betyda? För ett par minuter sedan gäckades hon med min vägran att måla hennes pärlor. Jag hade tappat besinningen och översatt min tillbedjan i en konstnärs ordalag. Hon hade ögonblickligen fordrat en älskares språk. Jag hade omedelbart svarat med sådana ord, som anstå en man av heder. Och hon hade sjunkit ihop. Varför?

Jag lutade mig över henne på mäns dåraktiga vis, enerverade henne med min oro och irriterade henne med mitt vidrörande, tills hon med ens rusade upp och for bakom stolen och såg på mig som ett djur i en fälla. Hennes ansikte bar det mest lidande, tragiska uttryck jag någonsin skådat; det var vitt som elfenben med bleka läppar och uppspärrade näsborrar.

»Varför vill ni så gärna gifta er med mig?»

»Det är mycket naturligt», sade jag. »Därför att ni är den kvinna jag älskar.»

»Blir ni inte nöjd med mindre?»

Svaret träffade mig som ett knytnävsslag mellan ögonen. Aldrig hade jag haft en tanke på någonting mindre. Och jag svär, att där jag nu stod framför henne, ville jag icke ha något mindre. Jag visste, att jag ej skulle kunna taga emot något mindre. Huruvida det var allt det prästerliga och kyrkoherdemässiga och ärkediakonmässiga i mitt blod, som talade, vet jag ej. Kanske var det så. Men jag tror det icke. Jag åstundade allt det utsökta och makalösa hos henne — eller också intet. Jag betänkte i en hastig glimt de år — de tjugu år, som skilde oss. Varje fiber i mig

ropade efter att få henne till hustru för att inom obestämd tid bli föremålet för en gammal mans dyrkan. Att taga emot henne i någon annan egenskap i hennes nuvarande förtvivlade tillstånd av uppgivenhet skulle varit ohederligt. För tjugu år sedan — ja — på vilka villkor som helst. Ungdom och ungdom — och åt fanders med världens enfaldiga puritanska idéer! Men nu — nej.

Jag behärskade mig och sade lugnt:

»Min vän, vad är det? Skulle ni förlora så mycket, om ni gifte er med mig?»

Hon slog händerna om huvudet med armbågarna stödda mot stolsryggen och ropade nästan hysteriskt:

»Förlora? Jag skulle vinna hela världen. Men jag kan ju inte. Förstår ni inte, att jag inte kan det?»

»Men varför?»

Hon reste sig och stod ansikte mot ansikte med mig med armarna stelt sträckta utmed sidorna:

»Jag är redan gift med Ramon Garcia.»

Jag måtte utstött något förtvivlans rop, ty hon störtade fram från sin plats bakom stolen, slog armarna om mig och lade sitt huvud mot mitt bröst.

»Å, nej, nej. Kanske inte allt är som ni tror. Ni måste höra, vad jag har att säga, innan ni dömer.»

Hon gjorde sig fri, så snart hon förmådde det.

»Nu skall ni sätta er där, så sätter jag mig här, och så skall jag berätta det för er.»

FEMTONDE KAPITLET

Har man väl någonsin hört en mera fantastisk, motbjudande och ömklig historia? Så gott jag förmår, vill jag återge den.

Tvenne säsonger tidigare hade den lysande unge ecuadorianen som en ny stjärna gått upp på Cannes' societetsfirmament, upptäckt av Lady Verinder. Lady Verinder

var en framstående dam, som ägde en stor egendom i trakten, vilken tillika med hennes oangripliga sociala ställning tillförsäkrade henne hela Cannes' hyllning och vördnad. För egen del ansåg jag henne vara den odrägligaste gamla snåla käring, som någonsin ställt till en téblaskbjudning. Men jag är nu bara ett konstnärslarn på tingens yta, och min privata åsikt om inflytelserika damer betyder ungefär lika mycket på Côte d'Azur som mitt omdöme om smärre engelska mästare från adertonde århundradet. Änkegrevinnan Lady Cornelia Verinder behagade emellertid utge sig för fideikommissarie, och på folks vanliga slöa sätt godtog man hennes eget påstående. I alla fall var hennes introduktion en det goda anseendets hallstämpel på vilken ung man som helst. Och med en sådan hallstämpel hade hon begåvat Señor Ramon Garcia från Ecuador.

Det var icke genom Nadia, som jag fick höra talas om hennes oklokhet, utan genom gamle Sir Anthony Bullivant. Några få dagar före Garcias flykt hade han lånat denne några tiotusen francs, och som han naturligtvis icke fått igen pengarna, vädrade han sattyg och tågade i apoplektiskt vredesmod upp till sin gamla väninna Cornelia. Under tysthetslöfte hade Lady Verinder bekämt allt, och Sir Anthony gick ed på att detta tysthetslöfte icke en enda gång brutits utom nu till mig. Troligtvis talade den gamla skvallerbyttan verkligen sanning, ty jag har aldrig från något håll inom societeten hört något viskas om saken. Det var för övrigt ingenting att tala om. Den enfaldiga gumman hade blivit bekant med Garcia vid Aix-les-Bains föregående sommar, först vid ett spelbord, där de sulto bredvid varandra och håvade in väldiga vinster, sedan på Hôtel Bernascon, där bägge råkade bo, och där han hade den turen att få göra henne några små tjänster. Bland annat hade han frälst hennes feta istermops ur käftarna på en lekfull schäferhund med utvecklade sinne för parfym. Han hade sänt henne blommor, medan hon

låg till sängs efter den stränga kurortsbehandlingen, av vilken hon ej hade något behov. Han hade på téer och danstillställningar befriat henne från hennes åldriga sällskapsdam, vilkens nerver stundom reagerade för de sociala förödmjukelserna och gjorde henne omöjlig som sällskap, samt återfört henne till Cornelia som den belåtna och hängivna väninnan sedan tjugu år tillbaka. När Lady Verinder ville ha en ny hatt till en ny dräkt, förde han henne till den enda affär i Aix, där den enda hatt fanns, med vilken som klimax hennes dräkt obestriddligen blivit komponerad. Hon sade: »Jag har aldrig i mitt liv betalat så mycket för en hatt.» »Men å andra sidan», genmålde han, säkerligen med en blick på modisten, »har ni heller aldrig i ert liv haft en sådan hatt.»

Ja, jag vill inte döma för strängt om den enfaldiga gamla. Här hade hon funnit en fulländad cavaliere servente i all tukt och ära. Han var vacker på sitt sydamerikanska sätt och otadligt klädd, hans sätt präglades av den sirliga yppighet, som man kunde vänta sig från Ecuador, han gav intryck av sorglöst överflöd, han talade med en rik mans likgiltighet om väldiga egendomar, boskap, hästar, jag vet inte allt vad. Slutligen kom den förnäma damens nådiga inbjudning. Om han händelsevis skulle komma till Cannes, måste han hälsa på i Villa Splendida. Det skulle varit en tok till äventyrare, som med sådana möjligheter icke kom och gjorde påhälsning. Ramon Garcia kom, och hälsade på gjorde han, under det han, med ett försök att härma ovannämnda schäferhunds lukttycken, slöt mopsen till sitt hjärta. Det var detta slutliga tillgivenhetsbevis, som Lady Verinder återgäldade.

Fast hon sällan brukade beträda Casino, promenerade de likväl tillsammans som gamla vänner i Mammons hus. Hon gav hela Cannes det intrycket, att hon älskat honom från hans barndom. Ramon Garcia var lancerad.

Man torde ursäkta mig, om jag blandar bort den kronologiska ordningen. Jag försöker berätta historien så gott

jag kan. Allt detta fick jag höra i december av Sir Anthony Bullivant. Jag avstod från att tala om för honom, vad jag visste om Garcia från Scotland Yard och Casinos styrelse. Det öppna örat och den slutna munnen äro de två bärande principerna i en ostörd tillvaro — i synnerhet på Côte d'Azur. Men jag hade däremot beslutat, att så fort Lady Verinder anlände till Villa Splendida, skulle jag förbindligast anhålla om ett samtal. Emellertid avled den enfaldiga gamla stackaren strax efter jul i London och samlades till sina fäder, vilka, på sin tid vana vid oinskränkta vördnadsbevis, måste ha berett henne ett tvivelaktigt mottagande.

Emellertid var det under den första delen av hans glansperiod vid detta azurhav, som min Nadia träffade honom. För min personliga del förflöt hela säsongen utan att jag träffade samman med någondera av dem, upptagen som jag var med mina egna sysselsättningar och ivrig att få vara i fred, som jag var. När min historia börjar, alltså från och med furstinnans porträttering, hade jag ej känt henne i mer än två månader.

Naturligtvis hade jag hört litet talas om dem båda två. Jag hade för övrigt även sett dem — vardera i en särskild och avskild miljö, ty intet skvaller hade sammankopplat deras namn med varandra. Men när jag talar om dem, måste jag begagna mig av både min nuvarande och min dåvarande vetenskap.

Ramon Garcia mottogs, som jag nyss sade, av Cannes på Lady Verinders rekommendationer. Hans uppförande var exemplariskt, varvid han ådagalade en ovanlig slughet. Den rike sydamerikanske ungarlen, denne *rasta-quo-uère*, befinner sig millioner mil bortom Rivierans umgängesliv. Han hyr furstliga våningar i palatslika hotell, han förpestar luften och allt vad däri är med sin snabba bil, blixterna från hans diamanter synas från Saint-Raphael till Mentone, han befaller över de bästa platserna i samtliga restauranger och låter champagnen flöda till det

bokstavliga priset av flytande guld, men icke i ett enda privathem sätter han sin fot. Undantagandes när ödet sammanför honom med bekanta från Patagonien eller Bolivia känner han icke en själ. Han drives — utan att piskan alltför mycket behöver användas — till att sällskapa med de små damer, som stå med öppen famn och öppna börsar och erbjuda sitt förtjusande umgänge. Vi på platsen bosatta lyfta ingalunda våra händer i fasa över de staccars förmögna patagonierna, men om de springa omkring med små damer, söka vi icke heller upp dem och presentera dem för våra egna damer. Nåväl, detta hedrar Ramon Garcias skarpsinne. Vad han kan ha haft för sig i alla mörkare skrymslen längs kusten, vet jag ej. Att utgå från att han varit något gipshelgon är omöjligt. Av allt möjligt senare uppsnappat skvaller att döma, måtte han ha varit den fulaste fisk, som Medelhavet vid något tillfälle framalstrat. Men detta nämner jag vid sidan av det övriga. Utåt och socialt sett presterade han en mer puritansk korrekthet i sätt och åthävor än vad åtskilliga engelska ministrar inom min bekantskapskrets kunnat uppvisa. Jag måste ge djävulen vad honom formellt tillkommer. För egen del avskydde jag mannen från första ögonblicket jag såg honom, som man kanske torde erinra sig. Kanhända har jag engelsmannens instinktiva motvilja mot ett pomaderat, friserat och parfymerat exotiskt manfolk.

Trots ett något kantstött anseende umgingos Fontanas i de finaste kretsarna i Cannes. Både mannens och hustruns börd och samhällsställning voro höjda över allt tvivel. Att bli mottagen i Villa Mirandas spelhelvete var ett allmänt åtrått privilegium. För alla *ra sta qu o u è res* och lätta damer, doftande av respektive förmögenhet och förförelsekonster, förblevo portarna stängda, mycket till markisens ledsnad, vilken gärna i sitt nät skulle fångat vilken vit, gul eller svart duva som helst, den där plockas kunde. Det var Marchesan, som insisterade på upprätthållandet av denna sociala standard. Om personer av låg börd skulle

luras, skulle detta ske i deras butiker och kontor men inte i hennes hus.

Den välrenommerade Ramon Garcia vann emellertid lätt tillträde. Hans ryktbara rikedomar gjorde honom till en välkommen gäst. Till en början förlorade han med behag. Därefter började han vinna, med samma behag. Markisen såg i honom en lika älskvärd duvplockare som sig själv. Efter någon tid misstänker jag, att de träffade något privat avtal med varandra. Vare därmed huru som helst, så var det här under skyddet av hennes fasters tak, som Nadia och Ramon Garcia träffades. Skurken, som i markisen fann en skurk och en broder, var klok nog att inse furstinnan Ramiroffs oskuld. Han gjorde något mera. Han fängslades av denna oskuld. Hans ögon bländades av hennes rang, den hyllning som alla i Cannes hemburo åt henne, hennes sällsamma skönhet och behag och framför allt av de till synes kungliga klenoder i juveler, som hon sades äga. Tillfällig äganderätt till kvinnan och ständig dito till hennes förmögenhet har ju från tidernas begynnelse varit en skurks syftemål. Skurkarna skulle vara mycket intressantare, om de kunde förete litet mera omväxling. Det finns intet skäl att betvivla, att Ramon Garcia följde sina företrädare i spåren. I varje fall kurtiserade han henne, än romantiskt, än lidelsefullt. Överrumplad och halvt skrämnd gengäldade hon hans närmanden. Man måste betänka, att hennes tatariska blod besvarade det primitiva däri. Även frestades hon av den obegränsade rikedom, som skulle återskänka henne alla de ting, som hon från sin barndom vant sig att betrakta som väsentliga i tillvaron. Hon var tjugutvå år gammal. Det fanns alla ursäkter i världen för hennes handlingssätt.

Med sin aristokratiska smak yrkade hon på diskretion utåt. Garcia var en av de fem, sex herrar, med vilka hon dansade, åt middag och gjorde bilturer. Onda tungor måste stödja sitt bakdanteri på generella och mera ytliga företeelser än på enstaka detaljer. Till och med när hon lovade

gifta sig med honom, gjorde hon det till ett villkor, att deras förlovning skulle hållas hemlig till säsongens slut. Hon ryggade tillbaka för eklateringen, för hela Cannes' ögon, som skulle riktas på henne, för vännerna, som skulle strömma till, intervjuarna, fotograferna, de avskryvårda feta rubrikerna i tidningarnas societetsspalter. Även betänkte hon med en liten invärtes skälvning det svalg, som var befäst mellan en ättling av ätten Romanoff och en stamträd saknande, om än aldrig så rik och tilldragande inföding från Ecuador. Furstliga högheter kunna få tillgift, om de hysa en viss naturlig rasstolthet. Även kan en kvinna ursäktas för en obestämd tvekan, ovisshet och tvivel... Även det romantiska hade sin röst med i spelet. Ingen får veta det före april. Ingen får veta det ens då. Må de gifta sig i tysthet i Paris och genast fara med ångbåt till Ecuadors sagoland.

Den unge mannen, skolad i kvinnopsykologi, var genast med om detta. Vad betydde väntan under ett par månader mer eller mindre? Kungliga juvelskatter måste man arbeta för, alldeles som för de flesta andra ting här i världen. Tålmod var arbete för Ramon Garcia.

Han visade sig som en mönstergill älskare, diskret, hängiven, lidelsefull. Det gavs tillfällen, då Nadia kände samvetsqual. Varför skulle man döma en så ridderlig fästman till hemligt fördöljande? Varför vägra honom nöjet att få stoltsera med henne vid sin arm? Och vad den saken angick, varför skulle hon förvägra sig själv den tjusande spänning, som varje kvinna erfar vid offentligt förevisande av sitt byte? Naturligtvis bönföll han om villkorens upphävande. Vilken älskare skulle ej göra det? Men han gjorde det med en finkänslighet, som var egendomligt främmande för hans sydamerikanska blod. Eljest skulle hon ha givit vika.

Emellertid skulle allt ha gått, så som hon bestämt, om det ej varit för Marchese della Fontana.

Det hade varit en väldig séance i Villa Miranda med ett sällskap, till hälften inbjudet, till hälften anlänt av en slump, och bestående av de stora internationella spel-dårar, som befunno sig vid Rivieran. Det spelades högt. Först det idiotiska evinnerliga *chemin de fer*. Därpå klassisk *baccarat*, varvid markisen, uppenbarligen stadd vid kassa, höll *banque ouverte*. Man torde ursäktat mig, att jag under några ögonblick uppehåller mig vid dessa imbecila förehavanden, ty de utgöra *fons et origo* i alla de dramer, komedier och tragedier, som utspelas i detta paradiset av blått och guld. Jag skall bespara mina läsare alla detaljer. Må man blott söka föreställa sig ett halvt dussin till synes respektabla herrar och damer, mest herrar, som sitta kring ett med grön filt betäckt bord, där man icke tilläts göra insats med annat än runda pärlemorbrickor, representerande ett värde av tusen francs, stora, avlånga pärlemorbrickor, representerande tiotusen francs, samt naturligtvis tusenfrancsedlar. Brickorna utlämnades och inlöstes av Marchese della Fontana.

Sällskapet skildes åt klockan sex på morgonen. Jag bör även omtala, att Nadia, som tillsammans med sina vänner varit på operan, gått till vila vid hemkomsten. Hon fick därför först dagen efteråt höra historien om de kolossala summor Ramon Garcia vunnit av markisen.

Garcia vann oerhört. Markisen förlorade. Askgrå i ansiktet inlöste han den internationelle spelarens brickor med sedlar och checker. Han gjorde ett tecken åt Garcia att stanna kvar, sedan de övriga avlägsnat sig. Alltså voro endast de tre tillsammans i den kvava, övergivna salongen, där Garcia fortfarande satt framför det gröna bordet med ett pärlemorberg framför sig, allt under det den lille markisen nervöst snodde sina vita mustascher och markisinnan, mager och uttryckslös som en trähäst, fingrade på pärlhalsbandet. Garcia fördelade metodiskt sitt berg i matematiska högar.

»Detta är markisen skyldig mig.»

Den lille mannen nickade. »Ja, jag ser. Men vilken otur jag haft i kväll. Kan det inte ordnas på något vis?»

Garcia opponerade sig med sydländsk livlighet: »Men, käre vän...»

»Ni yrkar på att jag betalar nu i kväll, eller rättare sagt nu denna morgon?»

»Det brukas ju så. Er check...»

Den förtorkade lille markisen spärrade ut alla fingrarna.

»Ack!...»

»Eh bien?» utbrast Garcia, steg upp från bordet och pekade på sin vinst. »Det här då?»

»Var lugn, min bästa Ramon», sade markisen med en gammal italiensk adelsmans förnäma sätt. »Alltid ha vi ju min hustrus halsband.»

På ett tecken av maken tog hon av sig pärlhalsbandet på sitt träaktiga oberörda sätt och lade det på bordet.

»Det är en beau geste, värdig en gentleman, men hur skall jag veta hur mycket det är värt? Vida mer än min fattiga vinst», och Garcia smålog.

»Ett ögonblick — förlåt mig», sade markisen.

Han gick ut ur rummet, och de två stodo där ensamma mitt emot varandra på var sin sida om det gröna bordet. Och aldrig ett ord sade de, ty icke ett ord hade de att säga varandra. Om några minuter kom markisen tillbaka med ett papper i handen.

»Det här, min vän, är ett kvitto från Lautier Frères, parisjuvelerarna, på markisinnans halsband. Ni ser, att det nästan är en catalogue raisonné. Jag yrkade därpå, för att intet misstag skulle bli begånget. Jag gav det åt min hustru på en tid, då jag hade lyckan med mig. Nu har lyckan tyvärr måst taga det tillbaka ur hennes händer. Om ni vill ta emot halsbandet, som alltid inbringar sitt pris, och betala mig skillnaden mellan detta och det där, — med fingret visade han på kvittot och en punkt på bordet framför Garcias brickhögar — »så är allt uppgjort mellan oss som mellan män av heder.»

Efter att med blyertspennan ha gjort upp beräkningarna framlade Garcia, vilken på senare tider vunnit orimliga belopp, skillnaden i sedlar, samt tog halsbandet och därjämte, försiktig som han var, det undertecknade kvittot.

För ögonblicket var allt så bra som möjligt i den bästa av alla världar. Ramon Garcia, som ej hade någon särskild användning för pärlor — att ge dem åt fästmän hade varit att forsla juveler till Golconda — for med tåget till Paris. Där slog han sig ned vid ett bord i Lautiers diskret och elegant inredda etablissement vid Rue de la Paix. En diskret och elegant klädd herre tog plats mitt emot honom vid andra sidan av bordet. Jo, han erinrade sig mycket tydligt halsbandet. Han hade sålt det till Marchese della Fontana för några år sedan. Han viftade bort kvittot som ett överflödigt dokument. Priset på pärlor hade sligit efter kriget, förklarade han. Han plirade med ögonen på den glindrande raden framför honom och reste sig därefter med rynkad panna. Ville Monsieur ursäktas honom ett ögonblick? Han försvann. Om en stund återkom han, lång i ansiktet, åtföljd av en annan elegant herre.

»Jag är ledsen att behöva säga er, sir», sade han, »att det här inte är det pärlband jag sålde till Marchese della Fontana. Det halsbandet var av äkta pärlor, som ni kan se av kvittot. Det här är imiterade. Mycket vacker imitation. Får jag lov att fråga er, hur detta kommit i er ägo?»

Yr i huvudet och illamående kunde Garcia endast svara, att han för två dagar sedan köpt smycket av markisen själv. Juveleraren och hans tillkallade expert ryckte med en hjälplös åtbörd på axlarna.

Garcia vacklade ut ur butiken, tog första tåget till Cannes och åkte direkt till Villa Miranda. Om han skjutit ned den skurkaktige gamle markisen på fläcken, skulle jag respekterat honom. Men det gjorde han ej. Han skaffade sig först ett samtal med furstinnan.

Detta var första gången hon hörde talas om affären.

Hon lyssnade, stel av förskräckelse, ty hon visste, att Lautier Frères hade rätt, och att det halsband Garcia dramatiskt slängde på bordet var falskt. Att det var falskt, var det blott fyra människor i världen som vetat: hon själv, markisen och markisinnan samt den holländare, som tillverkat detsamma. Samme holländare hade gjort en kopia av hennes egna pärlor, som lågo i Banca Romanas kassavalv.

Det verkliga halsbandet hade kort efter kriget sålts till en amerikanska från Missouri. Av en händelse hade markisinnan haft det på sig en kväll i Monte Carlo, och amerikanskan, som kastade hungriga blickar på detsamma och erfor, att markisinnan var ryska av förnäm börd, drog den slutsatsen, att hon i likhet med alla landsflyktiga ryssar skulle vara hågad att taga ett frikostigt anbud på pärlorna under övernådan. Enligt vad Nadia med säkerhet visste, hade pärlbandet sålts. Affären var en dyrbar hemlighet mellan de tre familjemedlemmarna i Villa Miranda.

Hennes farbror hade givit Garcia det falska i stället för det äkta halsbandet. Det var ju otroligt. Hon visste, att han var professionell spelare, men aldrig hade hon misstänkt honom för oredliga handlingar. Det monstruösa i tillvägagångssättet slog henne med förfäran, där hon satt och vred händerna, allt under det Garcia med, det måste jag medge, rättvis vrede förklarade markisen vara den samvetslösaste bov, som någonsin lurat en hederlig man in i sitt hus. Hon kunde blott kvida, att något misstag måste ha blivit begånget. Vad annat kunde hon väl säga? Att erkänna vad hon visste, skulle varit att förråda Italiens ädla och Rysslands kejserliga blod. Det tillkom hennes släktingar att själva försvara sig... Men medan hon lyssnade till Garcias invektiv, blandade med simpla och förolämpande uttryck, medan hon då och då från sidan kastade en blick på det vulgära men vackra ansiktet, som nu förvreds av raseri, skakades hon till kropp och själ av en fruktansvärd

vedervilja. Plötsligt steg hon upp och vände sig mot honom. Man kan tänka sig hennes lilla ansikte med dragen spända och de gröna ögonen kalla som glaciärer.

»Monsieur Garcia», sade hon, »varför har ni kommit till mig i stället för till min farbror?»

»Är ni inte min fiancée? Jag kom naturligtvis först till er för att få en förklaring.»

»Jag gjorde er den äran att tro, att ni älskade mig.»

Han gjorde en vredgad rörelse.

»Nu är det inte tid till kärlek.»

»Jag skulle ha trott», genmålde Nadia, »att nu var det enda och första gången hittills i våra liv.»

Hon gick till spiseln och tryckte på ringklockan.

»Vad gör ni?»

»Jag tänker kalla hit Marchese della Fontana. Saken bör göras upp mellan honom och er.»

»Det bör den», sade han. »Det här huset är ju bara ett spelhelvete, och det är ni som är lockfågeln.»

Hon rodnade under förolämpningen, men väntade tills betjänten kom.

»Säg markisen, att jag genast önskar träffa honom.»

»Stannar ni kvar?»

»Jag stannar kvar.»

Efter en lång tystnad yttrade han:

»Tror ni, Madame la Princesse, att det här kommer att lägga hinder i vägen för vårt giftermål?»

»Jag tror», svarade Nadia, »att det kommer att reducera frågan till rena omöjligheten.»

»Det tror inte jag», sade Garcia.

In kom nu markisen, prydlig, leende, aldrig och älskvärd.

»Å, min käre Ramon...»

Markisen lyssnade, först med förbryllad uppsyn, som en som får höra en fantastisk berättelse, sedan som en av häpnad lamslagen man. När han fick tillfälle att tala,

slog han sig för bröstet och blixtrade med de mörka ögonen.

»Monsieur, är det mig ni anklagar för en sådan skändlighet? Jag har sålt till er halsbandet, sådant det lämnats mig av Messieurs Lautier Frères jämte deras intyg. Är pärlorna falska, så är det deras ensak, inte min. Jag får be er göra upp saken med dem och inte komma hit och angripa inte bara min heder som gentleman utan min ärlighet som människa.»

Och där stod Nadia i ett hörn av rummet och lyssnade misstroget till de bombastiska lögnerna.

Garcia kastade etuiet med pärlorna på bordet.

»Betala mig, vad ni är skyldig mig, *vieil escroc!*»

Med en förnäm åtbörd slog markisen upp dörren på vid gavel.

»*Sortez, Monsieur!*»

»Jag skall gå», sade Garcia. »Jag skall gå till polis-kommissariatet.»

»Tag med er ödra tillhörigheter, Monsieur», sade markisen och räckte honom etuiet.

Nadia störtade fram.

»Å, nej, nej, nej, Ramon! Jag besvär er...»

Garcia vände sig om på tröskeln.

»Ni lider av en *crise de nerfs*, Madame. Jag skall hålla mig stilla i tjugufyra timmar. Vid det laget torde krisen ha gått över, och jag hoppas finna er i lugnare sinnesstämning.»

Han bugade sig och gick ut. Nadia klamrade sig fast vid den gamle mannens rockuppslag.

»Vad har du tagit dig till? Det betyder fängelse för dig och undergång för oss alla.»

Markisen frigjorde sig och höll protesterande upp handen.

»Fängelse — undergång — dårsaker! Blir det fängelse för någon, så är det för Lautier Frères, som har sålt det här eländiga halsbandet till mig.»

Hon protesterade. Det riktiga halsbandet då, som han sålde till Mrs... Mrs...? Hon hade glömt hennes namn.

»Jag med», sade markisen. »Civilisationen har glömt henne. Hon tillhör Mellersta västerns förmögna undre värld. Jag skulle aldrig till någon annan typ ha sålt pärlor, som man kan uppspara. När hon kom för att överlägga om priset, hade hon kabellängder av pärlor kring halsen. Hennes yttersta äregirighet var att få en *maillot* av dem över hela bysten, så att hon inte skulle behöva något klädningsliv. Hon förklarade, det måste jag erkänna, till min cyniska förnöjelse, att när hon kom tillbaka till Hellsburg, Missouri — jag tror hennes fördömda stad hette så — skulle hon låta omsortera och omränga hela sin kollektion, som var värd myriader dollars. Jag tvivlar inte det minsta på att hon låtit göra det. Pärlorna i vårt halsband är nu uppblandade i hennes pärlbrynja utan någon möjlighet att vidare identifiera dem. Här ser du framför dig, mitt barn, en man som byggt ett långt och icke uteslutande framgångsrikt liv på en filosofi av fakta. Om det inte varit för denna omständighet, som tillintetgör lagen, skulle jag aldrig sålt pärlorna till Garcia. Nej, nej, kära Nadia. Var du lugn. Madame... Madame med det bortglömda namnet och pärlbandet har försvunnit i rymden. Det existerar intet papper på transaktionen i fråga. Inte ens en check. I sitt rum på Hôtel de Paris i Monte Carlo betalade hon, enligt min önskan, halsbandet med solida sedelpackor — det blev för resten tre gånger ursprungliga priset, är jag glad att kunna säga. Nu återstår bara vår vän Van Rooden i Amsterdam. Hermetiskt förseglad tystlåtenhet är hans framgångs hemlighet. Han är alltså ur räkningen. Jag upprepar, att det återstår för Messieurs Lautier Frères på Rue de la Paix att förklara sitt ovanliga tillvägagångssätt, då de till mig försålt ett falskt pärlhalsband.»

Han tände sin cigarrett med fingrar, som icke darrade.

Tydiligen förutsåg han icke mer fara från polishåll, än han kände samvetsqual öfver ett uselt handlingssätt.

Fastern, till vilken hon i sin förtvivlan gick, gav henne ingen tröst. Hon ryckte trött på axlarna.

»Vad kan jag göra? Jag är i min mans händer. För resten tvivlar jag inte på, att Garcia fuskade den där kvällen. Det gör han, bara han får tillfälle. Din farbror betalade bara tillbaka med hans eget mynt.»

Men trots hennes lugn var det likväl hon, som intalade sin man, att en resa öfver italienska gränsen kunde vara en klok handling. Hon skrev små biljetter och lämnade återbud till bjudningar, förebärande att en nära anhörigs död gjorde, att de genast måste fara till Genua. Till en förtrogen och föga tystlåten väninna talade hon i obestämda ordalag om ett väldigt arv. Detta gynnsamma rykte spred sig snart öfver Cannes, och affärsmännen drogo sig för att skicka dit räkningar. Nästa dag satte de sig på tåget och lämnade Nadia ensam kvar i Villa Miranda. De bönföllo henne visserligen om att göra dem sällskap, men vid denna katastrofala tidpunkt betraktade hon dem med egendomlig rädsla.

När de farit, kom Garcia med högljudda hotelser. Italien var ingen säker tillflykt. Mellan civiliserade länder funnos överenskommelser om brottslingars utlämnande. Och innan lagens arm sattes i verksamhet, skulle han för öfrigt släpa markisens namn i smutsen, så att alla finge veta det.

Kan man undra på att den ensamma furstinnan var alldeles rådlös? Makarna Fontana voro henne kära, trots all deras beräknande skurkaktighet. De hade tagit emot henne som en dotter, när hon halvt vansinnig kommit dit från Ryssland, och de hade skänkt henne sin kärlek under allt hänsynstagande till hennes börd. De voro de enda släktingar hon hade kvar i världen. Deras skam och undergång voro hennes. Och den man, som nu stormade och hotade, hade otvivelaktigt lidit stor orätt. På sina knän bönföll hon om förskoning. Till och med nu, medan jag

skriver detta, sammansnöres min strupe, då jag föreställer mig det spöklika uppträdet... Han ryckte henne upp i stående ställning.

»Den dag du gifter dig med mig», sade han, »skall jag ge dig pärlorna och Lautiers intyg. Det får bli din bröllopgåva.»

Nåja? Voro de inte förlovade? Visserligen hade hon känt motvilja mot hans råhet dagen förut — vilket i skräck bortjagat det slags barbariska kärlek hon förut kunnat känna för honom. Men hon hade dock känt våldsamma män, som hon älskat. Det befanns, att hennes far då och då kunnat kasta hennes mor tvärs över rummet. Handlingen i fråga åtföljdes av en sådan ångerfylld hängivenhet, att den möjligen icke var alltför ovälkommen för den därvid vana kvinnan. Hennes unge trolovade hade icke heller något ont lynne. Det var antagligen endast Ramons sydamerikanska blod, som så lätt kokade över.

Det var enda utvägen. Hon var ung och överkänslig. Hennes fasters insinuation om hans oärlighet föraktade hon. Hon litade på honom och samtyckte till ett hastigt giftermål. Det var galet, enfaldigt, melodramatiskt — allt vad ni vill. Men man måste taga med i beräkningen hennes sinnestillstånd. Och när hon gav efter, visade sig älskaren ånyo. De skulle fara till Paris för att där gifta sig efter så kort tidrymd, som lagen tillät.

»Men vill du inte nu ge mig pärlorna och intyget?» frågade hon. »Mitt ord är min pant.»

»De ska bli din bröllopgåva», sade han. »Ett litet straff kan vara nyttigt för den värde markisen.»

Det var vid denna punkt, som den lilla furstinnan började tveka och verka förvirrad. Hittills hade hon berättat historien i livliga ord, med känsla för valörer och även med logisk följdriktighet. Under det hon talade, hade jag knappast yttrat ett ord, utom för att inskjuta något medlidsamt genmåle eller en fråga angående någon dunkel punkt, som tarvade upplysning. När hon fortsatte att

skildra det motbjudande händelseförloppet, kunde jag endast se för mig en liljekonvalje, utkastad på en hög av obeskrivlig orenlighet. Och hela tiden ekade inne i mitt huvud det förfärliga faktum, att hon var gift med Garcia.

Rummet mörknade i den sena solnedgångens skymning. Bägge hade vi glömt bort tiden. Brasan höll på att slockna. Jag sprang upp och kastade in flera kubbar. Hon var trött. Hon behövde få té. Jag ringde på François, som stängde fönsterluckorna och expertmässigt skötte om brasan, så att den plötsligt flammade upp i behagligt värmande lågor. Jag smålog med ett tappert försök att dölja min förtvivlan.

»Vi gör en paus och intar förfriskningar», sade jag.

SEXTONDE KAPITLET

»Det jag nu skall berätta er», sade hon efter uppehållets slut, »är kanske ännu mera besynnerligt.»

»Ni blev gift med Garcia. Kan något vara besynnerligare än det?»

»Ja, min vän. Ni skall få höra.»

Hon for till Paris, och Garcia till London under förebärande av affärer, som rörde hans egendomar i Ecuador. Inom parentes kan jag nämna, att han icke hyste mera benägenhet än hon att offentliggöra giftermålet. Hon träffade nödiga anstalter på rådhuset i det arrondissement, vari hennes hotell var beläget, och bidade därefter hans återkomst utan alltför stor otålighet.

Under tiden anlände en morgon en check på Crédit Lyonnais från hennes tant, markisinnan, ställd på Ramon Garcia och lydande på det belopp, som utgjorde skillnaden mellan pärlorna och den skuld, som Ramon betalat till markisinnan. Den stackars kvinnan hade sålt, Gud vet vad för något för att få ihop den avsevärt stora summan. Jag betvivlar ej, att markisen, när han fick veta om det,

skulle slagit henne, om hon ej varit dubbelt så stor och tung som han. Men detta är blott gissningar. I brevet bad hon Nadia lämna checken till Ramon Garcia med de ursäkter hon kunde hitta på. Nadia grät av lättnad och glädje, och under inflytande härav skrev hon ett långt brev till sin trolovade, erkände sin vetskap om det avskyvärda skurkstrecket, bönföll honom om att ha förbarmande med farbrodern samt återställa pärlorna mot försäkrän om att den ursprungliga spelskulden skulle bli gäldad. Naturligtvis var det idiotiskt gjort, men när kvinnor tappa besinningen, ha de gjort värre ting än så. Man måste tänka sig det tvära omkastet i sinnesstämning. Vilken moralkodex markisen än anslöt sig till, hade åtminstone markisinnan, hennes enda blodsförvant av samma kejserliga börd som hon själv, efter yttersta förmåga frigjort sig från all delaktighet i bedrägeriet. Var icke för övrigt checken själv en bekännelse? Man måste också betänka den sällsamma ryska psykologien.

I kärleksfulla ordalag erkände Ramon mottagandet av checken. Det var ju oväntat, men det var åtminstone vad han hade rätt till. För kärleken till henne hade han varit villig att offra pengarna. Men ännu återstod spelskulden att betala, för vilken han som borgen innehade de falska pärlorna och intyget från firman Lautier. Pärlorna lovade han ånyo skulle läggas i hennes händer på deras bröllopsdag. Åter skrev hon och vädjade till hans ädelmod samt erhöll ett skämtsamt svar. Stackars lilla spillra av ett aristokratiens skeppsbrott, vad visste hon om världen? Hon hyste intet tvivel på mannens redbarhet. Om några dagar skulle hennes familjs heder ånyo vara tryggad. Och likaså hennes egen bekymmersamma framtid, som jag förut nämnt. Ävenledes stod ett trolskt skimmer omkring den vackre mannen själv.

Först skulle det enligt alla franska giftermål bli civil borgerlig vigsel, ty franska lagen tar ingen notis om den

kyrkliga ceremonien. När sedan tiden var inne för att offentliggöra detsamma, skulle ett stort bröllop äga rum i ryska kyrkan med alla tillgängliga storfurstar och storfurstinnor närvarande.

På kvällen före bröllopet intogo de middag tillsammans på Café de Paris. När Ramon Garcia så ville, kunde han vara ett förtjusande och underhållande sällskap. Hans uppförande som blivande äkta man nästa dag var oklanderligt. Matsedeln var utsökt väl vald, lagad och serverad, och min lilla furstinna älskade i likhet med alla ryskor av den gamla aristokratien god mat, med vilken hon var född och uppfödd. Champagnedropparna smälte ljuvligt i hennes gom. Det guldskimrande rummet sorlade av glada människors prat. Och även Nadia var lycklig, sedan den fruktansvärda bördan nu lyfts från hennes sinne. Gammalt folk må reagera mot livsglädjen såsom varande en illusion, i fullt medvetande av att den icke är annat än en sådan. Men vid tjugu år reagerar man för dess verklighet. Annars, store himmel, må vi födas gamla som gräshoppan och åstunda undergång, innan vi hunnit manifestera vår förmåga.

Hur skall jag kunna veta, vad han sade till henne och genom vilka medel han vidmakthöll hennes skrattlystna stämning i den muntra omgivningen? Jag kan endast återge det intryck hon själv förmedlade till mig genom sin ivriga skildring.

Plötsligt fick hon se en man, som stod mitt framför deras bord, högväxt, mörkhyad och leende — hon och Ramon sutto nämligen bredvid varandra på den guldtäckta bänken längs väggen — och med en otålig rörelse avvisade uppassaren, som väntade strax intill med hans hatt och rock.

»Så roligt att träffa Ers höghet!»

Glad räckte hon ut handen över bordet.

»Monsieur Alvarez! Det är ju som i gamla dar...

Petrograd...»

»Och nu är jag utnämnd till minister i Bryssel. Jag är på genomresa i Paris från Rio de Janeiro. Ah, quelle bonne chance!»,

»Vi måste träffas och prata om gamla tider.»

»Mon Dieu! Det har hänt åtskilligt sedan dess. Var bor ni, Altesse, så att jag kan få uppvakta er, om ni det tillåter.»

Hon nämnde hotellet men tillade rodnande: »Jag reser i morgon eftermiddag.» Därpå tillade hon hastigt: »Får jag lov att föreställa min vän Señor Garcia — Senhor Alvarez var sekreterare vid brasilianska legationen i Petrograd, när jag var unga flickan.»

De båda herrarna bugade formellt, men det föreföll Nadia, som om en påfallande lång tid förflöt, innan de togo blickarna från varandra. Och brasilianarens uppvridna mustascher tycktes liksom styvna som taggarna på ett piggsvin. Men han vände sig leende till henne och kysste hennes hand tvärs över bordet.

»Au revoir! I morgon är ni på Hôtel Miramare, och jag är på Ritz och i övermorgon är jag i London. Det vore verkligen sorgligt, om vi icke råkades snart igen.»

»Han är förtjusande», sade Nadia, sedan han avlägsnat sig. »Han kände mig, när jag var barn, och han var med på mitt bröllop.»

»Ja, men han är brasilianare, och alla brasilianare tror att de är les petits bons dieux i Sydamerika.»

Hon spärrade upp ögonen.

»Du är väl inte ond?»

»Jag är spanjor och han är portugis — jag hatar portugiserna.»

Till sin förvåning såg hon, hur den avhållsamme mannen fyllde sitt glas med whisky och tömde det i ett drag. Vid åsynen av hennes förvånade blick skrattade han en smula bullersamt.

»Det är inte varje kväll man tar farväl av ungkarls-livet och inte varje dag man gifter sig med världens vackraste kvinna.»

Hans dåliga humör hade försvunnit. När salens mitt röjdes ur, dansade de ett par gånger med varandra. Kanske det var hans fulländade rytmiska sinne, som från början dragit henne till honom. Till hennes försvar måste jag medge, att han hade sina fördelaktiga sidor. En stund senare körde han henne till Hôtel Miramare i den privatbil han hyrt och åkte därifrån efter ett avsked, präglad av ridderlig artighet.

»Och i mitt rum på hotellet kände jag mig så ensam», berättade Nadia, »och all uppsluppenhet från kvällen försvann — och jag var så nere, att jag inte kunde sova på hela natten. Jag försökte tänka på all den lycka, som låg framför mig, men jag kunde inte känna mig trygg. Jag tyckte inte om att blott och bart ha borgerlig vigsel, och jag kunde inte inse, varför den kyrkliga skulle behöva uppskjutas. När jag steg upp på morgonen, såg jag ut som en vålnad, och ni skulle inte alls haft lust att måla mig.»

Sedan syntes händelserna ha följt slag i slag. Hon hade just klått sig, när ett petit-bleu — ett brev per luftpost — anlände till henne. Det var från Alvarez. Han beklagade, att viktiga affärer hindrade honom från att avlägga visit, innan han avreste till Bryssel. Ännu ett ändamål hade det lilla brevet, förklarade han, i det att han måste be henne vara försiktig i sitt förhållande till Señor Garcia, som icke ägde tilltråde till de bättre kretsarna i Sydamerika. När man var så ung och vacker som hon, finge man urskulda de friheter en gammal och tillgiven vän tillät sig.

Hon försökte tänka sig in i innebörden av detta brev, men det var för sent. Det ringde på telefonen i hennes rum. Det var Ramon, som väntade henne på nedra bottnen.

Av vigselceremonien i det slätstrukna vigselrummet på rådhuset mindes hon föga. Hennes uppmärksamhet hade tydligt koncentrerats på trikolorbältet kring den ståtliga

märens väldiga lekamen. Det var en lika uttryckslös ceremoni, som inregistrerandet av ett dödsfall. Funktionärens konventionella lyckönskingsfraser ljödo ledsamma i hennes öron. Om han vetat, att det var en Höghet han gifte bort, skulle han måhända ha förrättat sitt värv med större högtidlighet, men för honom var hon endast Nadia Ramiroff utan vidare betydelse, som tog till äkta en ung sydamerikan med ett synnerligen elegant yttre.

De gingo ut ur huset, ut på den våta gatan, och fruklan och missmod fyllde hennes hjärta. Ett trist smådugg föll från en blygrå himmel. Den hyrde chauffören dåsade vid ratten på motsatta sidan av gatan. Ramon väckte honom med ett rop och öppnade bildörren för Nadia. Men innan han själv hunnit stiga in, hejdades han av ett par välklädda herrar, som hövligt lyfte på hatten.

»Pardon, Monsieur...»

»Om ni är några fördömda tidningsmurvlar, så vill jag inte ha något att göra med er», utbrast Ramon.

»Vi tillhör inte pressen, Monsieur», förklarade den ene av dem med låg röst. »Vi är från polisen, och vi måste be er följa med oss.»

Den ointresserade chauffören satte den tröga motorn i gång. Ramon började vredgat protestera, men polismannen lyfte varnande handen.

»Följ åtminstone vårt exempel. Monsieur, och iakttag diskretion.»

Ramon genmålde: »Jag är oskyldig. Detta är ju oerhört. Jag har just gift mig med damen här.»

»Madame», yttrade polismannen och kom fram till bilen, »jag beklagar på det djupaste, att jag måste förorsaka er detta obehag. Men det är olyckligtvis en formalitet, som måste iakttagas. Jag hoppas, att Monsieur åter kommer att vara tillbaka hos er om en timme.»

Hon stirrade förbi honom på sin make, som stod ett par steg därifrån, vit i ansiktet och nervös.

»Ramon, vad ska det här betyda?»

»Det vete himlen», svarade han. »De här galningarna har tagit miste på mig och någon annan.»

Motorn hade kommit i gång, och chauffören klättrade upp på sin plats.

»Vi har en bil här borta, Monsieur», sade polismannen, Ramon ryckte på axlarna och följde med männen. Chauffören, som icke erhållit någon order, steg åter ned och stack in huvudet genom dörren.

»Vart skall jag köra, Madame?»

»Jag vet inte, jag vet inte», sade Nadia.

»Tillbaka till hotellet?»

»Ja, till hotellet.»

Hon for alltså tillbaka till hotellet i vända och för-
tvivlan. På toalettbordet låg brevet från Alvarez — »som icke ägde tillträde till de bättre kretsarna i Sydamerika». Hade en taktfull varning någonsin varit så resultatlös? Hon satte sig på sängkanten och betraktade de halvpackade koffertarna på golvet. Om hon bara haft sin kammarjungfru till hands. Eller någon annan mänsklig varelse. Men flickan hade hon lämnat kvar i Cannes, ty även de mest tillgivna kammarjungfrur prata strunt. Nej, hon tackade himlen, att hon ej tagit flickan med sig. Avsikten hade varit, att de skulle på eftermiddagen fara till ett hotell i Saint-Cloud, där engelsmännen och amerikanerna ur deras bekantskapskretsar icke plägade förekomma, och där göra upp program för framtiden under de dagar de där ämnade tillbringa.

Hon satt på sängen, dövad, oförmögen att tänka klart. Timmarna gingo. Plötsligt surrade telefonen. Det var Alvarez, som väntade därnere. Ja, låt honom komma upp. Om några minuter inträdde han.

»Om jag vetat eller ens misstänkt det, skulle jag varit mera öppenhjärtig. Men vad kunde jag göra? Jag befann mig på vår legation här i Paris, när polisen ringde upp mig. Den herre, om vilken jag lämnat vissa upplysningar, hade blivit anhållen, just när han kom från rådhuset, där

han gift sig med en Madame Nadia Ramiroff. Min närvaro var i högsta grad av behovet påkallad. Jag träffade dem alla därborta — och sedan kom jag hit och träffade er, gudskelov.»

Detta var innehållet av hans sorgmodiga tal. Nu fick hon sitt mod tillbaka, när hon fått saker och ting klarlagda.

»Ni lämnade polisen upplysningar? Varför det?»

»Han är från Bolivia...»

»Nej. Från Ecuador.»

»Från Bolivia. Han heter Antonio Perez. Jag kände honom mycket väl i Rio de Janeiro. Alldeles för väl för resten. Han bar sig illa åt mot en vän till mig, en dam, och rymde sin kos med ett par hundratusen dollars av hennes pengar. För detta dömdes han i sin frånvaro till fängelse av brasilianska domstolen. Mellan Frankrike och Brasilien finns överenskommelser om brottslingars utlämnande.»

»Är ni säker på att ni har känt igen Antonio Perez?» frågade hon.

»Lika säker som att han kände igen mig.»

Då erinrade hon sig den långa blick de två männen utbytt med varandra och erinrade sig tillika, hur han ovanligt nog sväljt ned ett helt glas whisky. Åter satte hon sig på sängen och höll händerna om huvudet. Det var sanning. En ohygglig sanning. Vad visste hon egentligen om Ramon annat än de lögner han sagt henne? Varför hade hon ej, för att pröva deras sanningsvärde, gått till något ecuadorianskt konsulat?

Alvarez vidrörde hennes axel.

»Vad kan jag göra för att hjälpa er?»

Hon lyfte mot honom sitt förvridna ansikte och slödde armen mot bädden bakom sig.

»Ni har begått ett misstag, Senhor Alvarez. Ni kommer att inse det och be om ursäkt därför, när ni kommer till poliskommissariatet och skall identifiera min man.»

»Det blir svårt», sade han.

»Det vet jag. Och det är lätt att låta furstinnan Ramiroffs namn släpas genom hela Europas smuts.»

Han smålog ömt och bugade sig.

»Furstinna, jag har begått mitt livs största blunder. Er make är en oskyldig ecuadoriansk herre med det autentiska namnet Ramon Garcia. Men a p r è s? Ni själv?»

»Ni skall låta mig ta hand om Antonio Perez», sade hon.

Efter ett par timmar störtade Ramon Garcia, med krav på en äkta mans rättigheter, in i hennes rum utan föregående varning. Hans mörkhyade ansikte var purpurrött av vrede. Han rasade över franska polisen, hopade fruktansvärda förbannelser över den idiotiske Alvarez' huvud och uppförde sig i allo som en passionerad men rättshänsynslös människa, den där utsatts för de svåraste förölmningar. Hon lyssnade orörlig med ett iskallt uttryck i de gröna ögonen, tills han tystnade.

»Senhor Alvarez hade rätt, när han avslöjade er som Antonio Perez.»

Han studsade. »Hur kan ni veta, vad det var för ett namn, under vilket de där enfaldiga klåparna anhöll mig?»

»Senhor Alvarez var här i dag. Han ljög för min skull inför poliskommissariatet.»

Därpå slog hon upp dörren, vilken hon småningom närmat sig.

»Gå nu, och måtte jag aldrig få se er igen.»

Han gick ut och slog igen dörren efter sig.

»Voilà!» sade Nadia till mig. »Det där var början och slutet på vårt äktenskap.»

Jag tog fram näsduken och torkade min fuktiga panna. Man torde kunna tänka sig mitt föregående tillstånd av fruktansvärd ovisshet. Ända från början av hennes berättelse hade jag ridits som i en mardröm av den allbetydande fråga, som jag icke vågade uttala. Och bortsett från hennes första utrop: »Kanske inte allt är som ni tror»,

hade hon själv icke givit mig någon nyckel till gåtan. Hon ägnade sig uteslutande åt att på sitt snabba sätt berätta mig de mest framträdande detaljerna i det miserabla melodramat, ty ett sådant var det, simpelt och otroligt. När jag nu, under det jag skriver, begrundar detsamma, finner jag, att det är en ålderdomlig intrig av det slag, som tjugade våra farföräldrar på deras tid. De enda faktorer, som fattas, äro hjälten och en komisk relief. Av psykologiska inslag gav hon mig föga. Hon höll sig till fakta. Hennes historia var nästan lika litet analyserande, som mitt försök att återge den. Den ena scenen följde på den andra med pittoresk fart, jag skymtade här och där elementära affekter: könslig attraktion, fruktan, fasa, förtvivlan, raseri, upproriskhet — allt vad man vill, men hon lät mig icke blicka in i sin egen själs komplicerade känslövärld. Mina ansträngningar att skildra dem kunna ej bli annat än vaga. Jag kan blott framlägga fakta, sådana hon berättade dem. Nåväl...

»Voilà!» sade hon, »och det där var början och slutet på vårt äktenskap.»

Jag vandrade omkring i rummet, lik våra gossårs fromme Anæas ett rov för stridiga sinnesrörelser.

»Om det förhåller sig så», sade jag till slut, »så varför i all världen låter ni inte skilja er? Skilsmässa är den enda lättillgängliga och välvilliga möjlighet, som civillagen lagt tillrätta åt en.»

Cyniska människor ha till och med upplyst mig om att de bosatt sig i Frankrike uteslutande på grund av den behagliga lyx, som dess skilsmässolagar innebära.

»Det är sant», sade hon, »men till och med i Frankrike behövs det två, för att det skall bli skilsmässa av. Han kommer ej att inlägga ansökan om skilsmässa från mig. Och det av goda skäl. Jag kan inte söka skilsmässa från honom, ty i franska lagens ögon har han icke tillfogat mig någon orätt. Han är den förfördelade parten, ty han hävdar

sin önskan att leva tillsammans med mig. Naturligtvis kan jag använda detektiver och polis och jag vet inte allt vad och med vissa svårigheter få bevisat, att han är Antonio Perez, och sålunda göra mig fri, men då kommer hela historien i dagen, och både min farbror och faster och jag själv skulle dränkas i en syndaflod av infamier. Nej, min vän, det går inte för sig.»

Jag erkänner, att det till en början föreföll mig som en återvändsgränd. Jag var yr i huvudet av hennes sällsamma berättelse. Vi hade visserligen hunnit till det verkliga slutet på deras äktenskap, men icke till slutet på historien. När jag först gjorde deras bekantskap, voro de alltså faktiskt man och hustru.

»Nå», sade jag efter en stunds betydelselöst samtal, »gjorde ni aldrig anspråk på er bröllopsgåva?»

»Det var för invecklade förhållanden.»

Jag förbannade mannen högljutt och av hjärtat. Hon ryckte på axlarna. Tekniskt sett var han måhända i sin goda rätt. I varje fall hade han behållit halsbandet och intyget från Lautier Frères, likaså de brev hon skrivit angående denna sak både innan och efter det de skilts från varandra på Hôtel Miramare.

Vartill tjänar det egentligen att i detalj skildra förloppet av det oundvikliga utpressningssystem, som sedan sattes i funktion? Makarna Fontana återvänder till Cannes, där Marchesan bönfäller henne att slå sig ned hos dem. De stanna till långt fram på sommaren. Nadia far och hälsar på vänner i England. Vid början av nästa säsong är hon åter i Cannes.

Det var då jag råkade henne och som konstnär förälskade mig i hennes hemlighetsfulla skönhet. Det var då, som Ramon Garcia, vilken under tiden vistats, Gud allena vete var, åter uppenbarade sig i Cannes' societet, och det var då, som den redan förut påbörjade försöksvisa utpressningen mot den olyckliga kvinnan skoningslöst sattes i

system. Vad markisen angick, ignorerade han nonchalant Ramon Garcia och rådde sin nièce att göra likaledes.

»Ingen som flyr undan rättvisan i ett civiliserat land, öppnar någonsin rättegång mot en annan. Det vore att vandra direkt i fängelset.»

Han framlade ånyo sina förhårdade synpunkter på sakläget. Men hur många kvinnor påverkas av dylikt filosoferande? Kan någon tänka sig min lilla fantasifulla tatarfurstinna göra det?

Jag tror jag i början av denna något oregelbundna berättelse omtalade, att jag sett henne förinta skurken med sina iskalla ögon. Jag har också visat henne fördrömt dansande med honom, medan Amos lågade av ilska. Jag frågade henne, hur det kom sig.

»*Mon Dieu*», sade hon. »Han hade ju bett mig om förlåtelse. Han hade lovat att lämna mig varenda komprometterande papperslapp, bara jag ville visa mig tillsammans med honom, bara jag ville dansa med honom. Å — det var ett löfte och en hotelse. Ni är en aristokratisk engelsman, och ni vet inte, hur män kan influera kvinnor. Och han är den mest fulländade dansör i världen. Jag minns den där dagen. Jag tappade huvudet. Men när dansen var slut, var det förbi.

»Han ville dansa mera. Det var något otroligt. Han fortsatte att förfölja mig. Det var för att ställa honom tillfreds, som jag spelade.

»Ni har naturligtvis trott, fast ni älskar mig, att jag är som alla andra ryssar — en spelare — med spelpassionen i blodet. *Mais non! mais non! je vous le jure!*» Hon föll in i franskan, som hon är mer förtrogen med. »Jag hatar spel. Jag avskyr det. Till tidsfördriv skulle jag kanske kunna ge mig till att satsa de få slantar jag har råd till — men att betrakta dessa avskryvårda jetoner och sedlar som en vinst, som något av betydelse för min sociala ställning, min trygghet, min lycka — å! Jag känner,

att jag har orena händer, och från händerna sprider sig orenheten till min själ.

»Det var för att betala honom, som jag spelade. Jag började utarma mig själv. Förstår ni mig? Han hade ju de falska pärlorna, intyget, mina brev, giftermålsattesten. Det var hotelser, hotelser varenda dag.»

»Men älskade», stönade jag, »varför invigde ni inte någon hederlig man — mig själv i brist på någon bättre — i ert förtroende?»

»Jag tror, att vi ryssar tycker om att stå ensamma. Det är ett slags fåfänga hos oss. Vi är det enda folk i Europa, som kan sympatisera med den enfaldige spartanske pojken och hans räb. För resten opponerar ni er allesammans mot en falsk jämförelse. 'Varför skall man fästa så stort avseende vid ett skadedjur som en räb?' Det är bara ryssen, som förstår det. Men det gör detsamma. Ni såg det, cher maître, utan att förstå något.»

»Käraste», sade jag, »jag såg edra genomgångna lidanden uttryckta i ert ansikte, och jag gjorde allt jag kunde för att tolka det — men detta som faktiskt förtärde ert innersta — å, min Gud! Och ni, som bara smålog och tjusade. Vilket knippe av stålnerver ni måtte vara.»

Hon skrattade, i det hon satte sig bekvämare tillrätta i länstolen.

»Jag är väl rätt och slätt en atavistisk ryska med alla slags stoltheter och svagheter och barbardrag i min karaktär, som bara är civiliserad på ytan. Jag har hört en massa tal om intelligenta engelsmän — verkligt intelligenta människor — inte den där fåniga lilla sekten, som kallar sig intellektuella och har samfund på den där platsen, vad är det den heter nu igen? Hampstead? — och som aldrig åstadkommer något intellektuellt utan bara är skojare och charlataner — nej, jag menar intelligenta människor, liksom ni själv, min vän, som har sagt mig, att de inte kan läsa Dostojewski med någon behållning, därför att han verkar galning, som skriver om galningar. Jag har

levat ibland er i er västerländska civilisation, och jag kan förstå edra synpunkter. Vi måste förefalla er galna tillsammans. Men varken Dostojewski eller hans människor är galna. De var ryssar, alldeles som jag själv.»

Jag svarade småcende, att jag med något förvirrad hjärna läst det stora snilles verk, om vilket hon talade, men att jag aldrig däri påträffat min Nadia.

»Ni skulle ta en samfotografi av alla hans kvinnor, och då skulle det bli er Nadia, som där hälsade er.»

Ja, detta sades mera apropos. Hela vårt samtal interfolierades, som man lätt torde förstå, av dylika avvikelser från berättelsens gång. Även den snabba, på förhand planlagda teaterdialogen behöver några timmar för att kunna bära fram sitt berättande innehåll. I rättssalen, där allt ovidkommande är eliminerat, kunna dagar åtgå, för att gången av ett drama skall få tid att utvecklas. Det var därför icke underligt, att när jag såg på min klocka, var hon nära åtta.

»Vi får ta och äta middag», sade jag, »och försöka klara ut hela saken i kväll.»

Hon kom ned från Dorotheas rum utan hatt, krönt av sitt praktfulla gyllene hår. Under middagen talade vi om himlen vete vad för något, ty närvarande var François, den tjänande ängeln, vilken oavbrutet kringsvävade oss och i likhet med de flesta tjänande änglar (jordiska sådana nämligen) var oss till fördömt besvär.

Hon gjorde en rörelse med handen, som omfattade hela rummet.

»Jag undrar just, om ni kan inse, vad det här betyder för mig? Frid och trygghet och skönhet.»

»Ingenting mera?»

»Vi får inte tala om något 'mera'. Det är tabu. Det är inbegripet.»

Åter klappade mitt gamla hjärta litet fortare.

»Det är nog för mig tills vidare. Mer än nog, käraste.

I morgon, så snart vi fått allting klart, skall jag ordna för framtiden.»

Under vår samvaro på aftonen fördes berättelsen fram till dags dato.

Vi måste återvända till episoden på Casino, när Amos släpade henne bort från Ramon Garcia. Som man torde minnas, hade de varit inbegripna i ett allvarligt samtal vid ett avlägset bord i skydd av bardisken. Han hade kommit fram med sitt mest överdrivna utpressningskrav — ett-hundratusen francs. Detta skulle bli den sista utbetalningen för samtliga komprometterande dokument. Hon hade på goda grunder liknat sig själv vid grekinnan Io, som jagades av bromsen. Bromsen hade drivit henne till Monte Carlo för att försöka vinna någon del av den fantastiska summan. Hon hade återvänt därifrån, pinad av de gjorda förlusterna. Hon vädjade fåfängt till hans barmhärtighet. Kunde han inte vänta? Han reste omöjligheter framför henne som en oöverstiglig mur. Men han måste vänta. För ögonblicket var hon utan pengar. Resten av hennes tillgångar fanns i Rom. Då måste hon fara till Rom nästa dag, sade han, med Cannes—Romexpressen.

Det var i detta ögonblick, som Amos uppträdde som en åbaklig vandrande riddare. Skildringen av vad som tilldrog sig under de närmaste tolv timmarna har jag redan berättat. Hur Amos följt henne till Villa Miranda, mot sin egen vilja deltagit i spelet, vunnit och givit henne pengarna till de fattiga ryssarna, hur hon på sitt kvinnliga sätt låtit honom få kännedom om halva hennes hemlighet, nämligen de komprometterande breven, samt huru han på våldsam väg berett sig tillträde till Ramon Garcias rum. Även har jag berättat, hur den sistnämnde utan pukor och trumpeter flydde till Italien, samt hur furstinnan for till Rom. Men varför detta skedde, måste jag nu omtala. Förhållandet var mycket naturligt. Furstinnan for för att taga ut några juveler från Banca Romana, Ramon för att vara på ort

och ställe och taga emot dem. Han kände till hennes adress, nämligen hos en syster till markisen, med vilken hon stod på mycket vänskaplig fot. Hon betalade honom och fordrade papperen. Alla lågo i säkerhet i ett paket, sade han, på hotellet i Cannes. Han skrev och undertecknade en fullmakt för henne att utfå detsamma. Hon for tillbaka till Cannes, lycklig i sin känsla av återvunnen frihet. Bortsett från hans nominella egenskap av hennes make, hade han icke längre någon makt över henne. Hotellvärden i Cannes höjde emellertid förvånad på ögonbrynen. Det måste vara något misstag. Monsieur Garcia tog med sig det enda paket de haft i förvar åt honom, samma morgon han for.

När hon hunnit till denna punkt i sin berättelse, förlorade jag tålamodet och vandrade stampande och svärjande omkring i rummet, hopande berg av utvalda invektiv på den obeskrivlige uslingens huvud, som ännu en gång lurat henne.

Hon ryckte på axlarna med ett fatalistiskt uttryck. Nitchevo! Vad gjorde det?

Hon hade ännu några juveler, som hon måste sälja för att kunna leva. Hon begav sig till Paris i detta ändamål, men på vägen uppsökte hon mig för att höra en pålitlig engelsmans råd. Och som jag redan berättat, hade jag den gången skrämt henne ifrån mig.

I Paris blev hon sjuk. Hennes läkare föreskrev någon tids vila. En engelsk vän rekommenderade henne klostret i Lincolnshire. Och till detta reste hon, sedan hon på läkarens inrådan skrivit till Amerikanska Expresskompaniet i Paris och bett dem icke sända några brev vidare. Så enkelt var alltsammans.

»Det var därför jag inte skrev till er, mon cher ami.»

Vi diskuterade saken en stund. Därpå frågade jag:

»Men nu, när ni har kommit ifrån puppstadiet och åter fladdrat in i fjärligsvärlden, måste det legat massor av brev och väntat på er i Paris.»

»Om jag talar om det, så kommer ni bara att tycka, att jag är en galen ryska.»

»Det gör detsamma vad jag tycker», sade jag. »Tala om det.»

Hon betraktade mig några ögonblick med ett ironiskt uttryck. Därpå sade hon:

»Naturligtvis gick jag upp till Amerikanska Express-kompaniet. De tog fram högtals med brev och lade på bordet. Det var brev, som var flera månader gamla. Jag bad bokhållaren slå in dem allesammans i ett paket. Det tog jag med mig till hotellet. Men vad skulle jag göra med alla dessa gamla brev? *Mon Dieu!* Jag kunde inte för-må mig att läsa dem. Alltså såg jag mig om i rummet efter något tungt, och det enda jag kunde få tag på var en av järnbockarna i spiseln. Den band jag vid snöret kring paketet, och på kvällen gick jag ut och tog en bil till Pont des Arts. Så gick jag över bron, och när ingen såg mig — plask! — släppte jag paketet i floden. Så alltihop ligger på botten av Seine.»

»Och ni tänkte aldrig på att det kunde funnits några riktig-tigt angenäma meddelanden från er ödmjuke tjänare i det där paketet?» sade jag.

»Jo, det gjorde jag, *cher ami*», sade hon allvarsamt. »Och det är därför jag har kommit till Cannes. Och min ödmjuke tjänares älskvärdhet i dag», tillade hon, i det hon reste sig, »övergår allt vad han möjligen kan ha skrivit.»

Jag godtog artigheten, som jag hoppas, på ett värdigt sätt.

»Men det kunde ju varit utomordentligt viktiga brev bland dem», föreställde jag henne.

»*Nitchevo*», sade hon på nytt. »Nu börjar jag i alla fall livet om igen.»

Hon gick upp för att sätta på sig hatten. Det var sent. François och Amélie letade tillsammans rätt på en kappa,

som tillhörde Dorothea, vilken jag satte på henne, innan hon gick nedför trappan till bilen, som skulle föra henne till Hôtel Mont-Fleuri. Vi voro ensamma i hallen.

»Jag skall åka med er till hotellet.»

»Nej», sade hon. »Jag vill hellre skiljas från er här. Avbryta alltsammans plötsligt, på detta vis, före natten.»

Hon kom tätt intill mig med sitt älskade ansikte vänt uppåt. Jag slog armarna omkring henne och kysste henne, världen stod stilla, ända tills jag blev medveten om några små smidiga rörelser, ett litet skratt och sedan en liten gäckande skepnad inhöljd i ett slags kappa, fumlande vid dörrhandtaget.

Mitt sunda förnuft återvände, jag öppnade porten och följde henne ned till bilen. När den satte sig i gång, kysste hon på handen åt mig.

»A d e m a i n !»

SJUTTONDE KAPITLET

Under vårt dagslånga samtal hade jag naturligtvis berättat för henne om Amos' sällsamma äventyr, som hon nu hörde talas om för första gången. Jag hade även visat henne Luisas brevpacke, som hon hälsade med en aristokratiskt föraktfull rynkning på näsan. Efter att knappast ha bevärdat dem med en blick, slängde hon breven tillbaka till mig, som om de smutsat hennes fingrar. Amos' ridderliga uppförande gjorde vida starkare intryck på henne. Tanken på Garcia, som låg bunden på golvet, medan Amos genomrotade portföljen, kittlade någon barbarisk instinkt hos henne; hon steg upp, klappade i händerna och nästan dansade av förtjusning. Om hon bara vetat detta! Jag kunde blott svara, att om hon icke den där dagen så brådstörtat flytt nedför trappan, skulle hon troligtvis fått höra alltsammans.

»Jag känner varmare för Amos än någonsin», förklarade hon.

Härefter diskuterade vi de eventuella orsakerna till att Garcia icke utkrävt hämnd på Amos samt att han mutat hotellmannen, för att hans förödmjukande belägenhet icke skulle röjas. Då fick jag en lysande idé. Han flydde naturligtvis för den franska rättvisan. Hans orimliga fordran på etthundratusen francs var en förtvivlad människas handlingssätt, och hans resa till Italien företogs i två skilda ändamål. Han hade spelat synnerligen högt spel i Casino, och i likhet med alla stora spelare, vilkas kredit icke betvivlades, kunde han i Casino lyfta vilka belopp som helst på checker. Kunde det ej tänkas, att en eller flera sådana checker kanhända icke kunde betalas, för såvitt han icke omedelbart inbetalade motsvarande summa i sin bank?

Följande dag hade jag ingen ro, förrän jag träffat en av cheferna på Casino. När jag frågade honom, om de voro speciellt intresserade för Ramon Garcia, lade han till en början i dagen hövlig likgiltighet. När jag meddelade honom, att jag vore personligen intresserad för bemålde herre, samt att jag vore i stånd att förskaffa dem de internationella polisuppgifterna om honom, blev han mera uppmärksam.

»Mon cher ami», sade jag, »ni vet, att jag är en av de mest diskreta medlemmarna av utländska kolonien i Cannes. Det ni behagar berätta mig kommer att förbli en okränkthet hemlighet.»

Och efter en stunds elegant parerande å ömse håll bekände Casinoledningen kort. Jag hade rätt i min förmodan. Monsieur Ramon Garcias check, lydande på ett avsevärt belopp, hade returnerats från den parisbank, på vilken den var ställd. Det var första gången något dylikt hade inträffat — i fråga om Monsieur Garcia, *bien entendu*. De hade trott, att det var ren vårdslöshet för Monsieur Garcias vidkommande. De hade skrivit till honom, men ej

erhållit svar. Först då måste de tro, att han var en simpel escroc.

»Men när ni nu vet, att han är en svindlare», utropade jag, »varför skickar ni då inte polisen på honom?»

»Monsieur Fontenay», sade diplomaten, »vi tillhör administrationen för ett nöjespalats. Ingenting fördärvar något grundligare än polisen. Monsieur Garcia har varit förtrogen vän med våra mest inflytelserika och förmögna beskyddare. Om vi skulle tillkallat polis, satt i gång utlämningsstatuterna och påkallat hela världens uppmärksamhet, skulle det ha blivit en skandal, som varit synnerligen pinsam för dessa våra beskyddare. Och vi blir inte ofta bedragna. Men när vi är sådana dårar, att vi blir det, så är det vanligen med vår fördel förenligt, att saken inte blir känd. Den procent vi får in vid spelborden — olyckligtvis går ju det mesta till staten och kommunen — uppgår till tolv, tretton millioner francs per säsong. Vad vi förlorat på Monsieur Garcias check är en obetydlighet.»

Jag vandrade ut i solskenet, mer eller mindre lycklig till mods. Nu hade jag hela historien klar från början till slut. Plötsligt tvärstannade jag. Nej! Hela historien — så när som på det som möjligen kunde stå i Lady Luisas brev. Hittills hade jag icke undersökt dem. Dels var jag icke skicklig i spanska, dels var mitt rättsbegrepp för starkt utvecklat. Det hade förefallit mig vidrigt att läsa en kärlekskrank kvinnas förtroliga utgjutelser. Men när man nu tog i betraktande, att Nadia till namnet var denne uslings hustru, var det min plikt att taga del av brevens innehåll. Ett hopp sprang upp i min själ. Tänk om dessa brev skulle lägga i dagen, att Garcia redan vore gift! I detta virriga melodrama vore ingenting omöjligt.

Nu råkade samtidigt befinna sig i Cannes en viss Water-son, samtida studiekamrat med mig vid Beaux-Arts, vilken efter att till sin egen tillfredsställelse ha dokumenterat sig som en usel målare, begivit sig till Venezuela, där han

efter många års förlopp skapat sig en förmögenhet på torkat oxkött. Han kunde tala spanska lika flytande som Luisa själv.

Jag vände och gick tillbaka den korta bit jag hunnit tillryggalägga samt gick åter in i Casino, varifrån jag ringde till Waterson på hans hotell. Jag hörde hans röst i telefonen. Han skulle med förtjusning äta lunch tillsammans med mig och översätta så mycket spanska åt mig jag någonsin ville.

Alltså kom Waterson, en fyllig, flintskallig, blomstrande och leende herre, till lunchen och översatte spanska. Till förklaring dukade jag upp något slags historia för honom om en vän, en romanförfattare, som fått tag i breven och ville veta, huruvida de råkade innehålla något romantiskt.

Det fanns romantiska saker tillräckligt, om man så kan karaktärisera en tokig kvinnas passion för en hårdhjärtad skurk. Waterson pauserade då och då och tog sig en klunk whisky under förklaring, att den sensuella smörjan gjorde honom illamående. Brevskrivarinnan ålade sig ingen som helst återhållsamhet. Det hela var en så vulgär kärlekshistoria man kan tänka sig. De enda konkreta fakta man kunde få fram därur voro, att hon var bosatt i Buenos Ayres, att hon övergivit alla andra män för Ramon Garcias skull, att han var far till hennes båda barn, samt att hon icke utan hans inspirerande närvaro kunde fostra dem till att dyrka honom med samma blinda passion som hon själv. Om att barnen skulle vara födda i legitimt äktenskap fanns ingen antydning. Allt tydde tvärtom på motsatsen. Där funnos naiva hänsyftningar på ekonomiskt understöd i gångna dagar, ty det såg ut, som om damen i fråga vore mycket förmögen, samt vidare en kraftig vägran att vidare finansiera en trolös man. Hennes make hade tydligen avlagt munklöfte och gått i kloster, innan Ramon framtonat vid horisonten. Han kunde av religiösa skäl icke lägga in om skilsmässa. Giftermål var otänkbart. Den olyckliga

Luisa kunde endast vädja till Ramons ädelmod. Likaväl kunde hon vädja till en varg, tänkte jag.

Utom att breven belyste Ramons allmänna hovaktighet, voro de mig till ingen som helst hjälp. Amos kunde precis likaväl ha stulit hans strumpor. Den enda ledtråd de gävo mig var ett tänkbart motiv för hans resa till Buenos Ayres, vilket var en ofantligt betydelselös fråga.

Jag tog farväl av Waterson och gav honom min väl-signelse och en Corona Larga som tack för värdefullt bistånd, varefter jag slog mig ned för att taga situationen i övervägande. Jag genomgick fakta.

Ramon Garcia och Nadia voro lagligen man och hustru. De hade, som frasen lyder, åtskilts vid kyrkans eller, rättare sagt, äktenskapsregistratorns port.

Han hade fortfarande i sin ägo medlen till utpressningens övande, de falska pärlorna, intyget från Lautier Frères och hennes få komprometterande brev.

Han kan möjligen ha bombarderat henne med fordringar och hotelser under det gångna året. Men därom visste hon ingenting, ty hela posten under närmare ett års tid hade hon helt nonchalant kastat i Seine.

Ramon Garcia själv hade försvunnit utom civilisationens rāmärken.

Och vore det icke för att denne bov ännu betungade jorden med sin närvaro, hade jag alla möjliga ljuva skäl att tro, att hon skulle gift sig med mig i morgon dag.

I detta sammanhang kan jag nämna, att två dagars arbete nu gått ohjälpligt förlorat. Jag höll på att på beställning måla ett porträtt av Sir Floodeley Pirrington, som äger alla möjliga förströelsetidningar och dito tidsskrifter, som jag aldrig läser, och som därigenom styr flera millioner enfaldiga människors politiska uppfattning i England. Jag hade lätt och lekande sagt återbud till två sittningar, och nu skulle han lämna Cannes mot slutet av veckan. Det var förargligt, ty han hade ett förfinat, hårt, fängslande ansikte, utomordentligt roligt att måla.

»Hör nu, min käre vän», hördes hans slämma i telefonen, »jag är ledsen, att ni har tråkigheter att dras med» — jag hade naturligtvis hittat på detta skäl — »men jag är ledsen för egen del med. Jag kan bara sitta två gånger till för er. Klockan sex i morgon och i övermorgon.»

»Hur skall jag kunna måla på eftermiddagen?»

»Eftermiddagen? Jag menar klockan sex på morgonen.»

»Herregud», sade jag, »finns det en sådan tid?»

Jag hörde honom skratta. »Säg sju då.»

»Åtta.»

»Halvåtta allra senast, annars förfaller det hela.»

Jag stönade och gav med mig. Och vilken förfärlig människa att kalla målningen av hans porträtt för en affär!

Jag gjorde ett mycket lyckat porträtt av honom, där det lurade affärer i varlenda anletsdrag. Detta var min hämnd på honom, för att han tvingat mig upp ur bädden vid en sådan oskäligen timme.

Nadia fann många vänner, som välkomnade henne åter till Cannes. Bland dessa hade tydligen det ryktet spritt sig, att vi funno påfallande behag i varandras sällskap. Alltså träffade jag henne ofta, då och då på restaurangmiddagar, men ännu oftare i privatfamiljer. Hon svor på att hennes dagar som spelare voro förbi, och hon syntes alltså aldrig till i Casinos salar. Ibland följde jag med henne på Operan och satt under mellanakterna med henne i en vrå av den väldiga hallen eller spelade ett barnsligt parti boule med henne. Ibland åt hon middag och tillbragte kvällen i min villa. Dagarna förflöto behagligt som ett slags höstlig idyll. Jag ägnade henne en åldrande mans hyllning, och hon besvarade densamma med ungdomlig grace. Det var skratt och ömhet och då och då en aning bitterhet med i spelet. Vi glömde ingalunda bort skilsmäsofrågan. Vi rådfrågade jurister. Svårigheten befanns ligga däri, att där icke förefanns någon äkta make

eller äkta makes företrädare, som kunde framträda inför rätta. Det fanns ingen möjlighet att låta honom få veta, att han var skild. En advokat framkastade leende, att man alltid kunde anskaffa en bulvan för att personifiera Monsieur Garcia, och bara väl en gång skilsmässan vore avkunnad, vore saken för alltid bragt ur världen. Men bortsett från det icke-moraliska i tillvägagångssättet, ansåg jag det icke juste mot en bulvan att mot sitt bättre vetande tvingas att proklamera sig som flykting undan rättvisan.

»Vi ska väl få tag på någon utväg», sade advokaten.
 »Skilsmässolagarna i Frankrike är icke så formella.»

Mars nådde sitt slut. Påsken närmade sig. Dorothea kom nedfarande från South Molton Street, vilken, såvitt jag kunde sluta mig till av hennes förklaringar, hemsökts med meteorologisk och ekonomisk depression. En annan dam, patroniserad av en härskara av hertiginnor, hade öppnat en annan butik med broderade väskor i andra ändan av detta exklusiva stråk, och de båda rivaliserande företagen voro nu upptagna av den föga lukrativa sysselsättningen att äta ut varandra. Hennes kompanjon älskade, Gud ske lov, arbete och strid och den bistra kampen för tillvaron. För egen del var hon led åt alltsammans. Hon behövde lugnet i Cannes för att kunna tänka ut en krigsplan och några nya linjer, som skulle göra inkräkterskan grön av ilska.

Hon hade den kolossala fräckheten att föreslå, att jag skulle måla och signera små tavlor på pergament, som hon skulle fälla in i sidorna på sina väskor. När jag sporde henne, vad hon tänkte betala mig, antog hon en sårad min. Om jag hyste sådana lumpna tankar, skulle naturligtvis firman tvivelsutan betala mig en viss andel, till exempel fem procent, av försäljningen.

»Nå, än konsthandlarna och mina priser på konstmarknaden då?» sade jag.

Naturligtvis hade hon inga begrepp om dylikt. Icke heller hade Nadia det, med vilken hon lade råd.

»Å, snälla David», sade den sistnämnda, »det är inte likt dig att vara så föga generös. En sådan småsak som detta. Bara en vacker liten kopia av en eller ett par av dem» — och med en armrörelse antydde hon alla utkast och skisser och osålda tavlor, sådana som varenda målare har runt omkring på ateljéväggarna. »Voyons, måla en åt mig, så ska jag ge den åt Dorothea.»

Kunde jag, som var kär, motstå henne? Under en absurd Lancretinspiration målade jag två artificiella sjuttonhundratalsaker, fyra gånger tre tum i storlek, med Nadia som modell. Jag hade ett otroligt besvär med att från Paris anskaffa en vit peruk, som skulle passa henne, men när den rätta anlände, var hon så tillbedjansvärd och täck däri, för att ej säga något om den blommiga sidenklänningen med dess V-formiga urringning, att jag på nytt förälskade mig i henne och målade henne, glömsk av det faktum, att mina små mästerverk skulle utbjudas till salu i Dorotheas svindelaffär vid South Molton Street.

För att gå berättelsen i förväg vill jag nämna, att sedan den konkurrerande damen kort efteråt rymt med en av hertiginnornas mest favoriserade unga kavaljerer, upphörde hennes affär av sig själv, varigenom fältet åter lämnades öppet för den gamla firman. Därpå tog den från alla moraliska skrupler fullkomligt fria affärskvinnan Dorothea de små tavlorna med sig till en konsthandlare, som hon visste var gynnsamt stämd mot mitt arbete, och sålde dem för en vida högre summa, än någon vettig kvinna skulle givit för dem, om de suttit på sidorna av broderade väskor.

Men vid den tidpunkten, då jag definitivt överlämnade dem åt Nadia för att skänkas till Dorothea, samlade jag mitt förstånd och drog en suck vid tanken på det fåfängliga öde, som väntade dem.

Detta var ingalunda den enda mörka intrig, som uttänktes i Dorotheas hjärna. Man kanske föreställer sig, att en fullvuxen styvdotters ankomst till hemmet skulle för-

anlett ett om än tillfälligt missljud i idyllen. Men så var icke förhållandet. Den varmt intresserade unga kvinnan gjorde sig all tänkbar möda att ytterligare förhöja dess charme. Från den förekommande artighetens stadium utvecklade de sig till varma vänner. Gud vet, vad de sade till varandra i förtroende eller i komplott, men i Nadias närhet kände jag, att vi voro omgivna av en ny atmosfär, ljuv, öm och full av förståelse.

»Ser du, älskling», sade Dorothea en dag till mig, när vi voro för oss själva, »för ett år sedan eller så brydde jag mig inte så värst mycket om furstinnan. Man måste lära känna människor först. Och alla dessa månaders ensamhet och luttring i klostret — hon har berättat alltsammans för mig — måste ha haft ett ofantligt inflytande på henne. Jag tycker hon är det mest utsökta kvinnoblomster på denna jord.»

»Och om nu jag råkar vara av samma åsikt», sade jag, »vad skulle du då säga?»

Det var första gången, som den naturliga grannlagensheten i vårt ömsesidiga förhållande tillät oss att nämna saker och ting vid deras rätta namn. Jag älskar Dorotheas ärliga, bruna ögon. Det är alltid ett småleende i dem.

»Kära pappsen, jag skulle säga, att vore jag i dina kläder, skulle jag fara omkring med Nadia över hela den civiliserade världen, tills jag funne ett land, där hon kunde få skilsmässa.»

»Skulle du tycka om, ifall...»

»Det skulle göra mig den största glädje i världen.»

»Den största?»

Våra blickar möttes. Hon läste en fråga i mina. Rodnaden steg upp på hennes kinder.

»Du är konstnär», sade hon. »Du bör veta att ursäktas överdrifter.» Hon gick hastigt några steg bort och kom sedan tillbaka. »Vad har det med mig att göra? Jag tänker bara på dig och Nadia. Naturligtvis mest på dig. Det är väl förbaskat, är det inte det?»

»Jo, i hög grad», sade jag.

»Varför rymmer du inte med henne och ger societeten sjutton? Hon skulle inte bry sig om det?»

Jag skrattade. Vad annat kunde jag göra? I fråga om vidsträckt och iskall immoralitet är renässansen kysk och oskyldig vid sidan av den moderna ungdomen.

Jag frågade henne efter Claude Worthington. Det var besynnerligt, att icke hans Dutroyen skumpade omkring i staden, när hon befann sig i Cannes.

»Han tror jag är i Skottland», svarade hon lugnt, »hos McCallums i Ross.»

»Hos...?» frågade jag, ty namnet var mig obekant.

»McCallums. Han vet inte deras adress. Det gör inte jag heller, vad den saken anbelangar. Men han håller sig lugn, och det är huvudsaken.»

»Tvärtom», sade jag, »eftersom bitar av Ross finns strödda över hela landet, och som de människor du talar om bara existerar i din inbillning, så håller du honom intensivt sysselsatt.»

»Ja, men jag själv får åtminstone ha det lugnt», sade hon skrattande.

Av dessa och andra anmärkningar slöt jag, att min unge systersons uppvaktning icke krönts med någon framgång.

Plötsligt ramlade så Amos och Bendyke Hamilton ned mitt i idyllen, denna gång icke helt och hållet oväntat, ty jag hade hört ifrån dem, medan de voro på rundresa i Italien. Och i stället för den otymplige, lufsande jätten i sin fruktansvärda rundkulliga hatt, som för ett år sedan inträtt i min matsal med sin uråldriga kappsäck i handen, uppenbarade sig nu en mycket prydlig och icke förty muskulös ung man, som kramade min hand och på det förbindligaste sätt i världen uttalade sin glädje över att återse mig. När jag mildt förebrådde honom, för att han icke i tid underrättat mig om sin ankomst, så att jag kunnat ha hans rum sopat och prytt, bad han mig att icke

göra mig något som helst omak. Bendyke och han hade redan tagit rum på Beau Rivage.

Han kom nämligen en eftermiddag i april intågande i mitt hus och visades upp till min ateljé, där jag var ivrigt sysselsatt med att måla Sir Floodeley Pirringtons benkläder efter en mannekång. Det hade talats om att han var på väg till Cannes, men datum hade ännu icke fastställts.

»Du ser ofantligt kry ut», sade jag.

»Jo jo men», svarade han och log sitt gamla trevliga, breda grin, i det han spände ut bröstet och sträckte på armarna. »Jag skulle kunna slå omkull en oxe med ena handen och ta upp och äta honom med den andra.»

»Du tycks må bra av att resa», sade jag.

»Det finns ingenting som går upp mot det. Jag har varit tacksam mot morbror förut för morbrors vänlighet, men jag är morbror ännu mera tacksam för att morbror skickade ut mig på den här vildgåsjakten. Nu har jag fått litet andra idéer om världens storlek och om de oräkneligt skiftande sätt, varpå olika nationer och folkslag betraktar samma gamla saker.»

»Vilka gamla saker?» frågade jag.

»Å, de samma gamla levnadsprinciperna — mat, sömn, kärlek, äktenskap, självförsvär, lag, ordning, de primitiva väsentliga tingen. Alla slags människolager jag påträffat vill vara lyckliga, bara för att komma i åtnjutande av samma elementära välsignelser. Och ändå tycks varje lager uppnå dem på de värsta krokvägar. Och det skall vara en mycket vis man för att säga, vilken som har rätt och vilken som har orätt. Om någon sagt mig i Warra-ranga, att jorden är så proppfull med intressanta saker, så skulle jag inte begripit vad han talade om.»

»Och nu då?»

»Nu?» Han tände en cigarrett, som han tog fram ur ett guldetui — han som fordom icke fann tillfredsställelse i annat än pipor och förvandlade en cigarrstump till en vidrig, utsugen sparristopp. »Nu?» Han grinade igen. »Nu

förstår jag en del. Jag börjar bli bildad. Jag börjar kunna värdera uppfostran, och jag skall fortsätta med det, minsann skall jag inte det!»

Jag kunde ej annat än beundra hans ärlighet och enkelhet, han fängslade mig med den strålande viljan i sina ögon. Han hade hunnit långt under det gångna året, hans ande var många tusen mil framom hans kropp. Hans medfödda intelligens hade jag gissat mig till vid vårt första sammanträffande; då var den bunden i fördomar och arbetade trögt, nu hade den utvecklats i klarhet och reagerade snabbt för tillvarons mångahanda problem.

Även i yttre avseende hade han förändrats. Han hade nästan lagt bort sin australiensiska dialekt, och han hade en bildad engelsmans uttal. Hans sätt var mjukare. Han tycktes instinktivt i stånd att behärska sin väldiga kropps fordom klumpiga rörelser. Han hade lagt bort sitt hasande, björnaktiga sätt att gå. Han var hurtlig och oltungen i sina rörelser. Vare sig han satt bekvämt utsträckt i en stol eller stod och samtalade, hade han en obesvärad människas sätt att föra sig.

För att återkomma till hans anmärkning om bildning, frågade jag honom om hans åsikt härom.

»Jag har ju min egen uppfattning om saken, men jag skulle gärna vilja höra din.»

Han försvarade sig naturligtvis en smula — jag medger, att min fråga var något vagt formulerad — och jag värderade hans kloka försvar. Till sist frågade jag rakt på sak:

»Vad menar du egentligen med bildning?»

Han svarade fyndigt: »Att erhålla den allmänna kunskap om mänskliga ting, som förhjälper en till en korrekt värdesättning.»

Såvitt min filosofi kan bedöma saken, var hans definition otadlig. Men hur hade han fått andlig utrustning till att kunna åstadkomma densamma?

Visserligen hade Dorothea, Nadia och jag själv, var och

en på sitt sätt, påbegynt och till en viss punkt fört fram Amos' utveckling från halvilden från Warraranga till en civiliserad människas yttre skepelse. På samma vis skulle vi kunnat utbilda vilken därtill villig dummerjös som helst. Men här stod nu en Amos, som gick över min horisont, och talade om abstrakta idéer, icke på sitt forna trevande, halvartikulerade sätt med bekymrat rynkad panna som en hund, som försöker uttrycka sin mening, utan på flytande, klar engelska, lika fri från förlägenhet som från inbilskhet. Hur hade detta mirakel skett?

Han besvarade min outtalade fråga.

»Bendyke Hamilton är den underbaraste människa jag någonsin träffat», sade han plötsligt. »Han kan allt, från behandlingen av mul- och klövsjuka till Einsteinteorien. Och han ger en sina kunskaper trådlöst, alldeles som han ger en sin tid och sina kroppskrafter och sitt mod och sina alldagliga erfarenheter. Hur tusan kommer det sig, att han inte blivit premiärminister någonstans?»

Jag yttrade försiktigt: »Jag hoppas du har haft nytta av detta år tillsammans med honom?»

Han nästan skrek. »Nytta! Han har varit ett slags daglig uppenbarelse för mig. Han har öppnat mina ögon. Han har lärt mig läsa. Han har proppat min tjocka gamla skalle» — och han dunkade densamma med sina knogar — »med allt möjligt. Nytta!» Han såg mitt stilla leende och grinade tillbaka. »Fast jag tror inte han ännu lärt mig att begripa, när sådana människor som morbror David försöker driva med mig.»

Vid denna punkt kom Dorothea instörtande i ateljén med ett konventionellt: »Får jag komma in?» Ett ögonblick stod hon förstenad vid åsynen av den oväntade Amos.

»Vad för slag? Är det du? Har du kommit tillbaka till slut?»

Han närmade sig henne leende, fattade hennes hand och böjde sig över den på det mest ridderliga sätt.

»Ja, Dorothea, jag har kommit tillbaka.»

Hon stirrade på honom, medveten om en omärklig förändring. Allt vad hon kunde säga för ögonblicket var bara:
 »Jaså!»

ADERTONDE KAPITLET

Om en stund kom Bendyke Hamilton, lugn, anspråkslös, vederhäftig. Jag smålog vemodigt, när jag betraktade honom och tänkte på Amos' hänfödda beröm. Tusentals män av hans slag ha under de senaste hundra åren byggt upp imperiet, antingen vid utposterna, där de styrt våra vilda territorier, eller, fängslade inom våra stora skolors trånga gränser, lärt andra konsten att styra. Till de okunnigas förvåning stanna de i ständig obemärkthet, män av stora förtjänster, med upphöjda karaktärer och ett oändligt tålamod. Vad är det för ett element i framgången, som dessa sakna? Varför, hade ju Amos utropat, har inte Bendyke Hamilton blivit premiärminister? Varför har inte, skulle vilken före detta läroverkspojke som helst kunna utropa, i det han erinrade sig någon heroisk humorist, som lärt honom latinsk prosa och årans filosofi och en mängd andra saker, som han bara till hälften begrep på den tiden — varför har inte Den och Den framträtt i strålgång som en stor nationalhjälte? Svaret blir, att typen i fråga saknar ärelystnad i ädlare bemärkelse samt ägnar densamma ett kräset förakt i dess simplare och vulgärare former. Samvetets gillande av ett fulländat utfört dagsarbete är den enda belöning de åstunda.

Där satt nu Bendyke Hamilton, mager, med fina och dock fårade drag. Hans ansiktes bronsfärg smälte samman med det tättklippta bruna håret; över det ena ögat satt en svart lapp, det andra strålade av viljekraft och myndighet. Som jag gärna ville ha ett samtal på tumanhand med honom, hade jag utan vidare ceremonier skickat ut Dorothea och Amos för att hämta frisk luft. Jag tackade honom

varmt för vad han gjort för Amos. På sitt engelska vis frånsade han sig alla anspråk på min tacksamhet.

»Vem som helst kan fylla en svamp, bara han har vatten tillräckligt. Enda svårigheten är vattentillgången, i synnerhet när svampen är av Amos' storlek.»

Jag skrattade. »Att börja med är det alltid något att kunna framleta någon receptivitet hos honom. Jag tror inte jag kunde göra det själv, och jag vet med bestämdhet, att hans andre morbror, biskopen av Bradbury, inte kunde det.»

»Med en blyg människa måste man leva tillsammans, innan man känner henne», sade Hamilton. »Sedan är det en lätt sak. Det är jag, Mr Fontenay, som är tacksam mot er, för att ni gav mig detta uppdrag — det var ett av de intressantaste jag någonsin haft. Hela tiden har det varit som en psykologisk process, återgiven på film.»

Jag bad honom förklara sig. Han tände sin pipa och började tala öppenhjärtigt om Amos. Hur det ursprungliga ändamålet med hans odysse varit att uppspåra den falske Garcia, hur det våldsamma kravet på att själv komma underfund med innebörden av de nya fenomen, som objektivt framställde sig för hans ögon och sinne, småningom förvandlat ändamålet till ett andrahands dito, hur den förutnämnda psykologiska processen begynt och fortsatt. Då och då gick han in i detaljer och berättade, hur Amos, som en gång i tiden funnit den mekaniska handlingen att läsa svår, plötsligt som ett barn lärt sig konsten att läsa klockan, att med en blick uppfatta innehållet av en tryckt rad i stället för att med plågsam långsamhet inhämta det ena ordet efter det andra, hur han därefter fått händerna fulla med att tillfredsställa Amos' allt uppslukande velgirighet, och hur han lärt sig spanska på några få månader. Hur han med barnslig iver sökt uppfatta de olika arterna av civilisation i de olika länder, genom vilka de färdats, sydamerikanska republikerna. Förenta staterna, Kanada, Egypten, Italien.

»Amos är en präktig pojke», sade han.

Bendyke Hamiltons typ kunde icke uttrycka ett starkare beröm.

Om en stund yttrade jag:

»Nå, hur gick det med den där obeskrivlige Garcia? Jag kunde förstå, att ni förlorade hans spår i New York.»

Hamilton gnuggade ena ögonbrynet med munstycket på sin pipa — det är en egendomlig vana, som jag lagt märke till hos några andra män, samtliga unghärlar — och tittade på mig med okynnig uppsyn.

»Får jag bekänna ett fromt bedrägeri jag gjort mig skyldig till? Jag tror, att ändamålet helgade medlet. Om ni i minnet återkallar mina rapporter, så märker ni nog, att de samtliga handlade om Amos och icke alls om Ramon Garcia.»

Jag tänkte efter. Han hade rätt. Alla nyheterna om jakten efter Garcia stammade från Amos.

»Vi fick aldrig upp skurkens spår», sade Bendyke Hamilton. »Jag framlämnade introduktionsbrevet till polischefen i Buenos Ayres och förklarade vår avsikt. Han var ofantligt tillmötesgående. Han hade reda på alla ogärningar Ramon Garcia begått sedan sin spädeste barndom. Argentinska republikens hela polisstyrka stod till vår disposition. Så snart han fick några underrättelser om mannen, skulle han låta oss få del därav. Han följde oss till dörren, artigt bugande. Jag översatte alltsammans för Amos, och han var synnerligen trakterad. Vi stannade en lång tid i Buenos Ayres, och jag iakttog begynnelsen till den själsprocess jag förut försökt beskriva för er. Under tiden hördes ingenting om Garcia. Jag gick själv till polisen, ty jag hade mina misstankar. Tjänstemannen förbrådde mig min envishet, medan han berömde min spanska. Hade jag icke vistats bland dem tillräckligt länge för att veta att sätta värde på ren förbindlighet? Hur skulle de kunna anförtro polishemligheter åt en ren amatör? Ur min västficka tog jag tankspritt fram en skrynklig sedel på

ettusen pesos och slätade ut den på knäet. Han betraktade den hungrigt. Jag smålog. 'Señor', sade han, 'jag är en hederlig man.' Ur andra västfickan tog jag upp en annan. Jag ansåg, att jag anständigtvis kunde ersätta dem för gjorda utlägg.»

»Naturligtvis», sade jag.

»Den stackars mannen närpå gråt. Med snyftningar i rösten upprepade han, att han var en hederlig man. Om han kunde vara mig till någon nytta, vore hans själ till min disposition, men — och nu gick det upp för mig, att den hederlige mannen icke hade mera reda på Ramon Garcia än på gubben i månen. Jag stoppade sedlarna tillbaka i fickan. Men jag försökte i stället med att spela ut Scotland Yard. De hade nämligen sänt ett kabeltelegram om Garcia. Jag nämnde ett ungefärligt datum. Han skickade efter en hejduk, och de letade i registerböcker. Det enda telegram de mottagit gällde en viss Don Miguel Vargas y Uriostos alias Antonio Perez. 'Det är den mannen', utropade jag. 'Han gick under det första namnet i London'.»

»Och under det andra i Brasilien», sade jag, erinrande mig Nadias berättelse.

»I varje fall», fortfor Bendyke Hamilton, »försäkrade mig polisen, att han icke stigit i land i Argentina. Om han verkligen gjorde det, skulle de icke uraktlåta att underrätta mig. Uppriktighet talade ur varje sorgset tonfall i den stackars mannens röst.»

»Men vad var det för ett fromt bedrägeri då?» sporde jag.

»Jo, jag hittade på att vi skulle försöka spåra honom, och på så vis höll jag Amos i månader stadd på resande fot från Buenos Ayres ända till Kanadas västkust. När vi kom till New York, tyckte jag det var bäst att förlora spåret. Under tiden hade han fått lust på resor för resornas egen skull. Som ni minns, framhöll ni för mig, att själva förföljandet bara skulle vara en förevändning. Men i alla fall tycker jag, att jag måste be om ursäkt.»

Jag godtog med nöje hans förklaring och skrattade åt en del av hans hågkomster, ty det hade icke varit lätt att lura Amos, allra minst sedan han lärt sig så mycket spanska, att han någorlunda kunde reda sig.

Om en stund återkommo Dorothea och Amos från sin promenad, och vi drucko té tillsammans. Amos talade om de underbara fjärran länderna. Till sist frågade jag honom, vad han tänkte göra i Cannes.

»Jag tänker ingenting, morbror David. Såvida inte morbror kan säga mig, vad jag bör göra — eller såvida morbror inte tror, att jag bör följa mors befallning och stanna hos morbror.»

Jag kunde icke föreslå någon antaglig form av nyttig verksamhet, och jag resonerade som så, att så länge han stod i vördnadsfull rapport med mig, handlade han i andlig bemärkelse i enlighet med sin mors önskningar. Vad hade han eljest för planer?

»I morgon far vi hem. Jag kom bara hit för att avlägga rapport.»

Här måste jag omtala, att de i Rom stött samman med Claude Worthington, som med sina Dutroyenbiler bekrigade Italas och Fiats samt på grund av de upp och nervända valutaförhållandena inhöstade icke obetydliga segrar. Det hade för honom varit en lätt sak att få sälja en liten turistbil till Amos, som var trött på att sitta instängd på båtar och tåg. I denna bil hade de båda männen anlänt till Cannes, och i samma bil ämnade de följande dag avresa till Paris.

Jag beklagade det korta uppehållet, men berömde hans önskan att icke längre dröja i detta lättjans hemvist.

»Det är det bästa du kan göra, min gosse», sade jag med (enligt Dorothea) den medelålders mannens avskyvärda överlägsenhet. »Ge dig du av till London och blanda dig med societeten.»

»Jag vill hellre se, hur det står till i East End», sade Amos.

»Ja, men glöm inte bort West End för det», rådde jag honom. »Det finns lika många roliga och beaktansvärda saker att studera där som i East End. Glöm inte, att en väluppfostrad baronet är lika mycket Guds skapade varelse som en överlastad drinkare på Ratcliffe Highway. Vill du ha råmaterial, så far ned till Bradbury igen och studera de sociala förhållandena där i ljuset av dina nyförvärvade kunskaper.»

»Det ska jag göra», förklarade Amos. »För resten tycker jag att Bendyke, innan vi skils åt, borde lära känna morbror Tom. De skulle trivas bra ihop.» Han vände sig förtroendefullt till mig. »Jag skulle verkligen vilja höra dem resonera med varandra. De skulle bli som hund och katt, och jag tror nog jag skulle lära mig en hel del. Ser morbror», fortfor han, efter att ha stegat fram till tébordet och därifrån återvänt med ett väldigt stycke smetig tårta, »det är något alldeles förbaskat på tok med hela världen, och jag vet inte, vad det är, och det ser ut, som om ingen människa eller bok skulle kunna tala om det för mig. Jag tror jag måste taga reda på det på egen hand. Det borde vara en sådan trevlig gammal värld...»

»Varför det då?» avbröt jag honom.

»Jo, tänk, solen och blommorna och jordens snälla frukter och konsten och musiken och poesien och alla människorna, som jag i allmänhet tror är bra mycket mer benägna för att göra varandra gott än ont — jag kan inte inse, vad det finns för skäl till att det skall vara elände och lidande och hat och krig och mord och svält. Jag vill komma till botten med de där sakerna.»

»Det är millioner människor, som tillbragt hela sitt liv med samma sak. Du får allt raska på, om du skall fara tillbaka till Warraranga om tre och ett halvt år.»

Han skakade sitt stora huvud, där han alltjämt satt och höll i tårtskivan.

»Jag tänker inte fara tillbaka till Warraranga», sade han. »Kanske jag far dit på ett ryck för att ordna upp affärerna

— Bendyke har hjälpt mig att inse, hur jag har det —
men att bo där? Aldrig.»

Han grinade och gick till anfall mot tårtan. Resorna hade icke utvecklat hans ande på bekostnad av hans glupande aptit. Medan han var på detta vis sysselsatt, erinrade jag mig ett av Bendyke Hamiltons brev, vari detta beslut omtalats. När han slutat och torkat smulorna från läpparna med sin näsduk i stället för med baksidan av sin väldiga hand, en vana, som Dorothea förgäves sökt få honom ifrån, frågade han mig med glättlig ton:

»Känner morbror till Londons Ekonomiska högskola?»

»Jag har hört talas om den», sade jag, »men jag kan inte påstå, att jag känner närmare till den.»

Jag hade på samma sätt hört talas om och hade liknande dimmiga begrepp om de eleusinska mysterierna.

»Där tänker jag studera», sade Amos. »Bendyke säger, att då får jag en grund att bygga vidare på.»

Jag uttryckte mitt visa gillande. »För att fortsätta liknelsen, vad är det för byggnad du tänker uppföra?»

»Det vet jag inte», svarade han, »men det viktiga är att nu börja bli grundlig.»

Dorothea, som glättigt samspråkade med Hamilton, inföll nu:

»Du måste vara oerhört entusiastisk för det, Amos.»

Han vände sig mot henne, vänlig och voluminös.

»För vad då?»

»För den där skolan i London. Jag avundas dig. Du måste skälva av mänskliga lidelser.»

Han reste sig upp, förflyttade sin stora lekamen tvärs över rummet och stod och såg ned på henne.

»Varför skrattar du åt mig, Dorothea?»

Hon lutade sig tillbaka med rodnande kinder. »För att du är så enfaldigt högtidlig. Alldeles som den unge skolläraren, som just har upptäckt Karl Marx och Ruskin och Henry George. Är han aldrig litet yllig av sig, Mr Hamilton?»

Amos vinglade åt sidan på samma sätt som ett sårat djur. Det verkade patetiskt i allra högsta grad. Dorothea sprang upp och fattade honom vid armen.

»Å, Amos, förlåt mig, jag ville inte såra dig.»

»Men det gjorde du», genmålde han enkelt och såg henne leende in i ögonen. »Morbror David ville ju bara veta, vad jag hade för planer, och dem talade jag om för honom. Jag måste få litet bildning, innan jag kan bli till gagn för någon. Du var den första, som började lära mig saker och ting.»

»Jag är ett få», sade Dorothea, »förlåt mig.»

»Det var en lätt sak», sade han, tog henne om axlarna och ruskade henne med vänlig ömhet. »Ser du, jag kan inte komma ifrån min barndoms lärdomar, då ytligt skämt, som de kallade det, ansågs som synd och ett ämne för bön. Vi var fruktansvärt allvarliga i Warraranga.»

»Pris och lov, att du inte ska tillbaka dit», sade Dorothea och hämtade sig.

»Kanske det är en av orsakerna», sade han. »Jag vill hellre lära mig konsten att skratta. Det måste vara en stor hjälp i livet att kunna se det från den humoristiska sidan.»

»Ja, men jag har sett dig skratta», förklarade Dorothea ångerköpt.

»Jo då, jag kan vråla av skratt, om en karl sätter sig på ett häftstift. Men — vänta ett tag — jaha!» Han lyfte båda armarna för att bjuda tystnad, och ett förtjust uttryck spred sig över hans breda, solbrända drag. »Nu förstår jag, vad det var du tänkte på. Att jag skulle ge mig av till en högskola i ekonomi, det tyckte du var som att se en björn begagna pudervippa.»

Han slog sig på höfterna och storskrattade, och vi instämde, då ju som bekant ett gott skratt smittar. Samtalet flöt nu lättare. När de två herrarna stego upp för att gå, bad jag dem komma igen till middag.

»Jaha!» sade jag till Dorothea, när vi voro ensamma. »Vad tycker du om Amos?»

»Om du vill, att jag skall vara epigrammatisk, så kan jag inte det. Jag tycker han har blivit oerhört uppfiffad både invärtes och utvärtes.»

»Det var då besynnerligt», sade jag, »att han inte nämnde något om furstinnan.»

»Det var det nog inte», genmålde hon. »Av dig kunde han ju ändå inte få veta något mer.»

Som denna anmärkning föreföll mig något dunkel, begärde jag en förklaring.

»Det var det första han frågade mig om, genast vi kom ut ur huset — nyheter om Nadia. Tydligen har han skrivit hundratals brev till henne, och naturligtvis inte fått svar. Han är fortfarande tokig i henne. Å, det var en väldigt trevlig promenad, det kan jag försäkra dig. Jag bryr mig naturligtvis inte om det. Men jag skulle tyckt bättre om ifall han förälskat sig i någon pärlögd skönhet i Uruguay. Det skulle det varit en smula mening i. Då skulle han nästan ha glömt bort henne vid detta laget. Men han är på något slags sentimentalt vis besatt av Nadia. Det är groteskt.»

Det var det verkligen. Hade jag kanske icke lidit, eller hade icke snarare min fåfänga lidit av det groteska däri? Hans tystnad hade fått mig att hoppas, att hans skolpojksförälskelse i furstinnan kallnat, då jaktivern i fråga om Ramon Garcia svalnat. Jag rynkade pannan och bet mig i läppen och mumlade milda förbannelser över Amos, mera i retsamt lynne än i vredesmod.

»Men i alla fall begriper jag inte, varför han inte kunde nämnt hennes namn till mig.»

»Jag sade honom, att vi alls ingenting visste om henne. Vi hade allesammans skrivit, alldeles som han. Hon hade helt enkelt försvunnit från människornas horisont.»

Hon vände mot mig sitt ärliga ansikte, där varje anletsdrag lyste av självmedveten dygdesamhet. Jag drog djupt efter andan. En sådan praktfull lögnaktighet, kombinerad med sådant hänsynslöst ignorerande av att man är

avslöjad, förunnas endast i sällsynta fall även de mest begåvade män.

Jag kom med allvarliga föreställningar. Amos skulle ju nödvändigtvis träffa henne. Hon kunde ju rent av komma i kväll, då hon hade den förtjusande vanan att komma och hälsa på utan föregående varning.

»Du glömmar», sade Dorothea i förintande och ytterligt vanvördig ton, »att hon är på ett par dagars besök hos Mrs Blennerhasset på Cap Ferrat.»

»Det var ju så sant», sade jag.

»Och du tänker inte på att Amos och hans vän lämnar Cannes i bil i morgon bittida.»

»Det är fastslaget», sade jag.

»Nå, varför är du då så nervös?» sade hon och ryckte på axlarna. »Han reser glad i hågen först till Paris för att fortsätta sin uppfostran och sedan till London för att börja sin karriär. Män kan nog hysa en sentimental kärlek till skuggan av en kvinna, men när det inte finns spår till skugga kvar, så övervinner man den. Åtminstone...»

»Åtminstone är det din erfarenhet, raring?»

Hon struttade bort från mig under förklaring, att jag var odräglig, men återvändande, när jag kom med allvarligt menade framställningar.

»Antag nu, att Amos kommer tillbaka till Cannes?»

»Han kommer aldrig tillbaka. Vad skulle han komma tillbaka för? För dina vackra ögon, pappsen? Eller mina kanske? Dem kan han titta på varenda dag vid South Molton Street. Om han ville fjolla omkring på Rivieran, varför gör han det inte då nu, i stället för att begränsa sitt uppehåll här till bara ett par timmar?»

Jag medgav det logiska i hennes resonemang. »Men», tillade jag, »där finns ju alltid den möjligheten, att Nadia och jag gifter oss — utsikterna till att få skilsmässa blir allt ljusare och ljusare för varje dag som går. När bröllopet tillkännages, vad kommer då Amos att säga till dig, och du att säga till Amos?»

Hon bad mig att inte oroa mig. Hon kunde klara sig själv.

»Jag tycker inte alls du har varit hygglig, pappsen. I stället för att vara tacksam mot mig, sitter du på en piedestal av abstrakt moraliskhet. Om nu Amos visste, att Nadia fanns här, tror du då han skulle rusa sin kos? Nehej! Han skulle stanna och bli till en plåga för alla och envar. Jag har talat.»

Hon kastade ironiskt en slängkyss åt mig och stormade segerstolt ut ur rummet.

De unga männen kommo tillbaka till middagen. Intet särskilt nämnvärt tilldrog sig. Jag lade märke till, att Dorothea ostentativt ägnade sin uppmärksamhet åt Bendyke Hamilton, som uppenbarligen trivdes i hennes sällskap. Det göra de flesta män. Hon är kvick och världs-erfaren och på sitt hederliga bruna och blomstrande vis ingalunda otrevlig att se på. Som kvällen var ljum och stilla, förde hon honom ut på terrassen utanför salongen för att beundra havet och Esterel i fullmånens sken.

Amos, som på erfarna kristnas vis var sysselsatt med att avnjuta en cigarr, yttrade med ett brett grin:

»Det skulle allt vara bra roligt, om de där två...»

Jag skulle kunnat kasta stövlar eller eldtänger eller vad helst som fanns till hands i huvudet på honom, men, det fanns bara en skäligen ineffektiv papperskniv inom räckhåll på bordet. Varför i all världen kunde den unge idioten inte inse, att Dorothea, som var kär i honom och färdig att gifta sig med honom, skulle ägnat honom hela sitt liv och väglett honom i alla hans strävanden och slutligen genomdrivit, att konungen skickat efter honom och gjort honom till premiärminister — i stället för Bendyke Hamilton? För att nu ej tala om den rika personliga värme hon skulle skänka honom och de präktiga barn, som skulle bli hans livs glädje.

Jag svarade torrt: »Om Hamilton velat, hade han kun-

17 — *Locke, Amos kommer.*

nat få en hustru långt tidigare. Men en hederlig man, som inte äger ett öre här i världen, går inte omkring och friar till välsituerade unga damer.»

Amos brummade.

»Samhället är ruttet. Om någonsin två människor varit skapade för varandra, så är det de där båda. Och så ska det bara vara en penningfråga.» Han funderade ett ögonblick. Därpå tillade han:

»Vanliga enkla förnuftiga saker är sådant som man inte kan göra. Jag skulle gärna ge Bendyke hälften av mina pengar — han är den enda bror jag någonsin haft — och så skulle han kunna gifta sig med Dorothea, som är den enda syster jag någonsin haft. Men om jag föreslog det, skulle han tro, att jag inte var slug, och om han gick in på det, skulle jag inte ha samma respekt för honom längre, eftersom världen nu är som den är. Det är gement. Allting är upp och ned, är det inte det?»

Som jag hade mina privata skäl att icke diskutera kärlek och äktenskap med Amos, tog jag upp ett annat ämne och frågade honom, vad Bendyke Hamilton nu hade för omedelbara planer, sedan han väl fullbordat sitt värv. Amos hade ju på tal om besöket i Bradbury talat om deras förestående skilsmässa. Han förde bekymrad handen genom håret och rynkade ögonbrynen.

»Han har fått erbjudande att medfölja som expert på storvilt på en vetenskaplig expedition till Ostafrika — eller åtminstone någon fördömd trakt bortom det bortre av Ostafrika.»

»Varför följer du inte med?» sade jag. »Alla vetenskapliga expeditioner har ont om pengar. Du satsar sådana, och de tar emot dig på fläcken, i synnerhet en karl med din fysik. Du får lära dig allt tänkbart om växter och djur, och när du kommer hem igen kanske du tycker, att världen har vänt rätta sidan upp.»

»Jag vill inte påstå, att jag skulle vara ohågad för att

fara», svarade han allvarsamt, »men jag har gjort upp andra planer för min framtid.»

Den läraktige halvviden hade utvecklats till en ung man med självständigt omdöme och uppsåt. För ett år sedan hade hans avvisande av den prästerliga bana, som hans morbror, biskopen, föreslagit, varit negativt. På samma sätt skulle han svarat nej, om han inbjudits till ett supgille eller en tébjudning för gamla damer. Men detta hans avstående från ett lockande äventyr var positivt. Han hade sin väg utstakad. Han visste vart han gick. Hans sammandragna ögonbryn och behärskade sätt voro lätta att tolka.

François kom in med en bricka med dryckesvaror. Jag gjorde en mekaniskt inbjudande rörelse med handen. Amos reste sig och blandade sig en svag grogg till min häpnad. Så mindes jag, att han till lunch och middag druckit ett lätt vin. I alla fall utbrast jag skrattande:

»Vad nu då — det där är ju 'syndig smörja', sade du förr?»

Han blinkade åt mig, medan han drack. »Jag sade något om sinne för valörer förut i dag. Jag kan inte med ofördragsamhet.»

Jag instämde, och vi diskuterade saken på älskvärdaste sätt. Därpå återförde jag hans tankar till den ostafrikanska planen.

»Jo, jag har andra planer för framtiden», upprepade han. »Träd och vilda djur kan inte ge mig det jag vill lära mig. Och i Ostafrika kan jag för övrigt inte finna den där infernaliska skurken Ramon Garcia.»

Det var första gången han nämnde mannens namn, och jag såg, hur han knöt sina väldiga nävar.

»Vi tappade hans spår i New York, som jag sade. Men vid Gud, om jag så skall behöva vänta i tjugu år till, så skall jag ha tag i honom på något sätt. Han har inte rätt att leva» — och ådrorna i hans panna svällde av vrede — »han är en inkräktare på jorden.»

»Det var ju roligt», sade jag, »att ditt hat till ofördragssamheten inte är utan sina inskränkningar.»

»Det finns några saker utan inskränkningar här i livet, morbror David. Kärleken till Gud och hatet till djävulen och allt hans verk. För mig är Ramon Garcia djävulen.» Han tystnade och drog ett djupt andetag. »Jag trodde verkligen jag skulle få tag på honom i Buenos Ayres.»

»Jag tror», sade jag, »att om du nu for till Buenos Ayres, så skulle du ha goda utsikter att få tag på honom.»

»Hur så?»

»Minns du den där brevpacken du lade beslag på? Med breven undertecknade med 'Luisa'? Jag har låtit översätta dem. Det var en kvinna, mor till hans två oäkta barn, tydligen med mycket pengar, som tycks ha brukat sörja för hans behov. Det är uppenbart, att han begav sig till henne, när det gick omkull för honom.»

Våldsamt upprörd ville han veta namn och adress, som om han följande dag tänkte bege sig till Argentina. Men ack, jag kände ju bara hennes förnamn. Amos sjönk missmodig ned i en stol. Plötsligt klarnade hans ansikte.

»Sådana där slags hajar kommer alltid tillbaka till Europa. Där finns rovet. Åtminstone säger Bendyke det.»

»Vad är det för något som jag säger?» utropade Hamilton, som kom in genom glasdörrarna tillsammans med Dorothea.

Amos upprepade sina ord, och Hamilton log.

»De förekommer på tre linjer. Från Hyde Park Corner till Strand. Från l'Arc de Triomphe till Café de la Paix och från Cannes till Mentone.»

»Och där får vi tag på Ramon Garcia», förklarade Amos. »Först far vi till Paris. Bendyke säger, att det finns en massa att titta på där. Museer och annat. Kanske vi stöter ihop med honom i ett tavelgalleri som i London. Vi stannar ungefär fjortan dar.»

När detta samtalsämne började sina, yttrade jag till Bendyke Hamilton:

»Amos säger, att ni tänker resa och jaga storvilt i Ostafrika.»

»Och jag har sagt honom», ropade Dorothea, »att Amos behöver honom i minst sex månader till.»

Amos for upp i förtjusning.

»Har du verkligen sagt honom det, kusin Dorothea? Det har jag ju försökt få i hans huvud hela vägen från Rom och hit.»

»Jag skulle gärna vilja höra Mr Hamiltons åsikt», yttrade jag förbindligt.

Hans bruna hand fingrade litet på mustascherna, och jag kan svära på att en blixtnabb glimt från hans enda öga flög mot Dorothea, innan han svarade.

»Jag bryr mig verkligen inte så mycket om Ostafrika», sade han.

NITTONDE KAPITLET

De bägge unga männen lämnade Cannes påföljande morgon i Amos' nyförvärvade Dutroyenbil. På eftermiddagen fick Dorothea ett brev från Claude Worthington, vari han berättade henne om affären i fråga. Hon visade mig en del av brevet — återstoden var utan tvivel så enfaldig att den icke kunde företes inför en så allvarlig och vördnadsvärd äldre man, som jag i Dorotheas ögon var. Han skulle ha skrivit tidigare, skrev han, men en mystisk sjukdom, difteri, hjärnhinneinflammation eller nervös överansträngning — läkarna kunde ej avgöra vilketdera — hade lagt honom på sjukbädden. Enligt sin egen åsikt var orsaken den chock han utsatts för, i och med att han sålt en bil åt Amos. Den sistnämnde hade tagit den som ett lamm — förevisningsbilen som han kört. Nästan tagit den ur munnen på honom, så att säga, och proppat en check i hans hand. Det var första gången han uppskattat det heliga i begreppet Familj. Han önskade till himlen, att

han hade mera familj. Kunde inte Dorothea och jag skrapa ihop några fler millionärkusiner, som kunde köpa hans fåniga gamla biler? Amos hade stigit upp i bilen med minen av en ambassadör, destinerad till Yuchatan. »Han sade: 'Vill du fortfarande vidhålla, att den här bilen har en Rolls-Roycemotor till samma pris som en Ford?' 'Nej, min gubbe lilla', sade jag. 'Det är en dålig Ford-motor till ett pris, som är högre än Rolls-Royce. Men till vänner och släktingar är jag bemyndigad att draga av femhundra procent.' Och då skrattade han, så det dånade, och slog mig på axeln, och det var då jag blev sjuk, och än i dag kan jag inte sätta en motor i gång. I alla fall fick jag sälja den gamla kärran till honom, men ännu aldrig har jag insett, att det kunde ligga någon fara i att sälja biler på kommission. Jag får ta ut ny liv- och olycksfallsförsäkring. Om du träffar honom, så hälsa honom från mig, att det är en förbaskat bra bil. Fast om han vill, att den skall hoppa över Alperna eller simma över floder i strömdraget, så blir den förstås arg och vänder sig om och bits, men annars — som jag säger — är det en bra bil, och han har fått den billigt, och jag har förtjänat till en drink på affären, men illa smakar den. Om du telegraferar till mig, hur länge du tänker stanna i Cannes, så skall jag kila dit och få bort smaken med en av François' cocktails. Och du, älskade raring...»

Där slutade sidan, och jag skulle just vända bladet, då Dorothea, som stått och läst över min axel, ryckte brevet ur min hand.

»Vad övrigt är, är tystnad. Den djupaste och hemskaste tystnad.»

»Varför det då?» frågade jag. »Claude är en chevaleresk, värdig och underhållande man.»

»Det är du med, pappsen. Och jag älskar dig ända till tankspriddhet. Men även om det låg inom möjlighetens gränser, så skulle jag inte för något i världen vilja gifta mig med dig.»

Jag tackade henne för hennes näpna frispråkighet, men frågade ändå varför.

»Du och Claude är som Nord- och Sydpolen. Men ingendera av er är — för att uttrycka mig på franska — *mon type*.»

»Och kan jag, din fader enligt lagen i ett av jordens mest civiliserade länder, få veta, vilken som är din speciella *type*?»

Hon tog mitt ansikte mellan sina båda händer, såg mig djupt in i ögonen — för att vara en modern ung kvinna är hon märkvärdigt mångsidig, när det kommer an på rent kvinnliga uttrycksmedel — och sade med låg röst:

»Nej och nej och återigen nej!»

Hon gav mig en flyktig och dotterlig kyss på pannan och försvann med ett skratt.

Man måste komma ihåg, att förhållandet mellan mig och min styvdotter var ytterst grannlaga. Och för mig mycket dyrbart. Den ljuvaste, renaste, mest trofasta kärlek en kvinna kan skänka en man tillhörde mig. Jag hade på tungan att fråga henne, om hennes *type* var Amos. Men mellan oss fanns denna osynliga gränslinje, som våra själar, oss själva ovetande, beslutat att icke utan ömsesidigt samtycke överskrida. Hennes hemlighetsfulla och intensiva vägran var, i likhet med en vägran från de allra flesta kvinnor, av den art, att den gav en skarpsynt man varje önskad upplysning. Jag log bistert och förbannade än en gång den okänslige Amos, som stod i begrepp att överge verkligheten för en skugga.

Ett par dagar senare kom Nadia tillbaka från besöket hos Mrs Blennerhasset på Cap Ferrat. Hon bjöd mig på té på Mont-Fleuri. Det första hon yttrade var:

»Jag hör, att min älskade björn har varit här.»

»Hur tusan har du fått veta det?» frågade jag.

»En vän till mig i Beau Rivage har sett honom. Han var tillsammans med en annan herre. Varför underrättade

du inte mig om det? Jag skulle genast ha telefonerat och bätt honom komma och hälsa på oss. Mrs Blennerhasset kunde ha skickat sin bil efter honom.»

»Han var bara här över en natt — en passage», sade jag.

»Men han skulle varit här över två nätter, tre nätter, fjorton dar, två månader, om han fått veta, att jag velat tala med honom.»

Jag smålog och beundrade hennes huvuds kungliga hållning.

»Han frågade väl efter mig?» tillade hon kyligt.

Det kunde jag ju icke förneka. »Jag skulle tro», sade jag, »att många brev från honom liksom från mig och en hel mängd andra människor nu ligger på botten av Seine.»

»Desto mera skäl att jag fått råka honom. Jag tycker inte det här var snällt av dig, David.»

Här märkte jag nu för första gången, vilken omöjlig ställning Dorothea försatt mig i. Jag gjorde lama ursäkter. Amos hade oerhört brått med att återvända till England.

»Vem är hon?» frågade Nadia.

»Hon? Snälla du, Amos har alldeles för många ting i huvudet för att tänka på kvinnor. För resten, hade han en Dulcinea i England, tror du då han skulle lämnat henne på ett helt år för att leta efter Ramon Garcia.»

»Varför hade han då så bråttom?»

Jag förklarade för henne, vad Amos närmast hade i sikte. Hon rynkade misstroget sina fina ögonbryn. Därpå frågade hon:

»Har han slutat att söka efter Ramon?»

»Inte alls», sade jag. »Men eftersom Ramon har undgått honom i Nya världen, tror han säkert, att han skall finna honom i Gamla. Under tiden sköter han om sin egen utveckling.»

»Jag tror du har rätt», sade hon efter ett uppehåll. »Jag förstår vad du menar. Det kan nog inte vara någon kvinna med i spelet. Utom» — och här gjorde hon en av sina

bedårande små spydiga grimaser — »utom kanske jag själv.»

»Det är ju absurt», sade jag.

»Det tycker jag inte alls», sade hon med hetta. »Jag kan inte finna något skäl, varför inte en romantiskt anlagd ung man skulle kunna bli kär i mig. Kan du det?»

Jag måste ju svara, att det var ett under, att inte hela människosläktet låg suckande vid hennes fötter.

»Och varför i så fall inte Amos med? Har jag inte sagt dig, att han är en vandrande riddare? Jag tror inte, att vandrande riddare drog ut mot drakar bara av kärlek till drakdödandet...»

»Varför inte?» avbröt jag. »Det var den tidens jakt på storvilt.»

»Äsch! När du talar så där cyniskt, tycker jag inte om dig. De drog ut mot drakar av kärlek till prinsessan. Du frågade själv, varför han skulle ge sig ut och jaga Ramon, om han haft någon flamna i England. Han gick ut på jakt efter Ramon, därför att han var kär i mig.»

Detta var på intet vis något idylliskt samtal. Jag förlorade humöret, avböjde téet och tände en cigarrett. Hon insåg tydligen icke Amos' orimliga fräckhet, när han understod sig att vara förälskad i henne. Den skänkte henne rent av en viss tillfredsställelse. Vad mig beträffar, hade den, som jag redan sagt, förargat mig under hela det sistförflutna året. Hon betraktade mig med maliciös och dock förtjusande ironi.

»Gros jaloux! Vad gör det nu dig, om hundra män älskar mig, när jag inte älskar någon av dem? När jag bara älskar en man i världen?»

Mitt dåliga humör upplöstes i luttar kärleksfullhet.

»Och vem är den gynnade dödlige, Madame?»

»Drick ditt té, som jag har beställt, så skall jag säga dig det.»

I detta ögonblick av orimlighet skulle jag druckit gift som Hamlet, om hon befallt mig det, eller kamomillté eller

gnistrande bourgogne eller karbolsyra. Det blev nu ett ögonblicks uppehåll för intagande av enfaldiga förfriskningar. En ful fransyska, som satt och virkade i en avlägsen vrå, betraktade oss ogillande; hon anade tydligen det värsta.

När jag steg upp för att gå, började Nadia ånyo tala om den eländige Amos.

»När du nu vet, att den dumme grand artiste äger hela mitt dåraktiga hjärta, vill du då inte tala om för mig, vart jag skall skriva för att nå den stackars björnen?»

»Palatset, Bradbury, är hans adress.»

Hon spärrade upp ögonen i förvåning.

»Ett palats? Då måtte han vara prins som den stackars björnen i sagan.»

Jag måste för henne förklara fallet Tom och den pompöst överdrivna benämningen på dennes dragiga biskopsboning.

»Men när du nu skriver», sade jag, »så kanske du kan låta honom tro, att du just nu kommit till Cannes.»

Hon frågade naturligtvis om skälet.

»Han kanske blir sårad, för att vi inte telefonerade till dig på Cap Ferrat.»

Jag gjorde mitt bästa för att gottgöra Dorotheas taktiska blunder, men jag tror inte jag hade vidare framgång. Nadia sände mig en förbryllad blick, och jag såg henne göra en nästan omärklig axelryckning.

»Kanske du helst vill, att jag inte alls skall skriva, mon ami?»

»Å», sade jag, »det vore ju sinnessvagt. Skriv så mycket du vill till pojken. Under de närmaste fjorton dagarna bor han på Hôtel Folkestone i Paris.»

Jag gick därifrån som en lycklig älskare, försatt i en ovärdig ställning. Hur kunde jag ta henne på orden och ta fasta på hennes erbjudande att icke skriva till Amos? Och ändå hade jag förrått Dorothea genom att icke göra detta.

Vilka hedonistiska principer man än föresätter sig att följa, finns det dock alltid i denna komplicerade värld motströmmar, som föra en ur ens enkla lopp, motströmmar som framkallats av andra människor, till exempel i detta fall Dorothea med hennes lugna och feminina lögnaktighet. När jag kom hem, gjorde jag henne förebräelser. Dem tog hon med stort lugn.

»Varför sade du inte, att hennes enfaldige vän vid Beau Rivage misstagit sig?»

»Jag är en gammaldags man», sade jag, »fostrad i den striktaste av alla kyrkliga kretsar...»

»Och i idéer à la George Washington.»

»Just precis, min vän. Om George sagt: 'Det var inte jag, som högg ned körsbärsträdet', skulle hans far ha genmält: 'Jo, det var du, din lille lögnhals', och så skulle han piskat livhanken ur honom enligt dåtidens bruk. Och det visste George. Han var ett geni. Redan vid unga år insåg han med machiavellisk slughet, att i vissa kritiska situationer finns det ingenting som så förenklar tillvaron som just sanningen.»

»Jag skall gå till Nadia och säga henne den machiavelliska sanningen», sade Dorothea.

»Ja, kära du», sade jag, »det är din begravning och inte min.»

Följande morgon skakades alla dessa bagateller bort ur mitt sinne. Det kom nämligen ett telefonmeddelande från Casinos chef med förfrågan, om det skulle passa mig att besöka honom på hans kontor klockan halv tolv. Eller om jag ville göra honom den äran att bestämma en tid, då jag kunde ta emot honom i min villa.

Nu var förhållandet det, att jag under ett halvt yrkesmässigt samtal med en journalist på platsen ur konstnärlig synpunkt kritiserat vissa dekorationsförslag till lördagens galadinér. Vad jag sagt hade kommit i tidningen. Som jag tog för givet, att detta var anledningen till det samtal

man så artigt anhöll om, och som jag älskar förbindlighet för förbindlighetens egen skull, sände jag besked med François, att jag skulle komma till Casino på utsatt tid.

Jag mottogs av hela hierarkien en corps.

»Monsieur», yttrade chefen, »för en kort tid sedan gjorde ni mig den äran att tillfråga mig om en viss herre.»

»Om en viss svindlare», sade jag.

Den lille mannen spärrade ut fingrarna.

»Monsieur, ingen är svindlare, förrän han bevisat det. En lång tid trodde jag detsamma som ni om nämnde herre. Det gällde en check på ett stort belopp i en bank i Paris. Ni sade: 'Varför vidtar ni inte edra mått och steg?' Jag svarade, vad ni torde erinra er. I går uppenbarade sig denne herre på Casino...»

Jag for upp från stolen som vid en explosion.

»Garcia? Är han här, i Cannes? Den fördömde skurken!»

»Pardon, Monsieur, ni måste först bevisa, att han är en skurk. Jag ber er, hör på mig. I går kom han till Casino. Han förklarade allt. Han är sydamerikan, ni vet kanhända inte, att han är *explorateur*...»

»Exploator», sade jag.

»Un *explorateur*», sade chefen milt. »Han har varit bortrest ett år på upptäcktsresor i Anderna, långt bort från all civilisation. Vid sin återkomst helt nyligen fick han från sin bank i Paris höra, att hans check icke accepterats. Det var första gången han hörde talas om saken. Det hade skett ett misstag i brådskan i fråga om checkböcker. Hans stora konto fanns i en helt annan bank. Det var bara ett misstag av rent slarv.»

»Som man av värld», sade jag, »tror ni på detta?»

»Det är justement som man av värld, som jag tror det», svarade han utan att förändra en min. »Samt på grund av det talande skälet, att han betalade pengarna med ränla.»

»Han gjorde så tusan heller!» utbrast jag.

»Det förhåller sig så, som jag säger, Monsieur Fontenay. Han inställde sig här i går kväll. Han gav oss sin förklaring. Han tog fram sin checkbok — vi räknade ut räntan — han bad, att en tjänsteman från Casino finge följa honom till Crédit Lyonnais. Crédit Lyonnais accepterade hans check och lämnade vår representant beloppet. Saken har därför blivit uppklarad enligt konstens alla regler.»

»Och ni lämnar åter denne herre tillträde till Casino?»

»Varför inte? Han spelade för resten här i går kväll och vann mycket pengar. Det spelades högt. Men därmed har vi ingenting att göra.»

»Utom att ju högre det spelas, desto större procent går till spelkassan.»

Han spärrade åter ut fingrarna.

»Ja visst. Hur skulle det annars vara? I synnerhet när stat och kommun tar sjuttio procent.»

Han försökte nästan övertyga mig om att Casino var en institution utan inkomster och reglerades enligt rent filantropiska grundsatser.

Jag erinrade mig, att han vid vårt senaste samtal konstaterat, att Garcias skuld bara vore en småsak i jämförelse med deras kolossala inkomster.

»Och var bor Monsieur Garcia?» frågade jag.

Han nämnde hotellet — Palace vid Croisette.

Jag avlägsnade mig förvirrad och upprörd till mods. Varför hade han kommit tillbaka till Cannes? Hans återbetalning av pengarna kunde endast vara liktydigt med att han flyttade en bonde i ett utstuderat parti schack. Bovar göra inga beaux gestes för ro skull. Kanske hade det skett för att öppna portarna till sommarens stora spelcentra, Vichy, Biarritz, Aix-les-Bains och Deauville, vilka skulle förblivit slutna för honom, därest han icke betalat. Kanske var det också för att rehabilitera sig i Cannes eller snarare för att återtaga sin gamla och hittills obestridda position och utöva tryck på furstinnan. I varje fall vittnade det om kolossal djärvhet. Om jag träffat på

honom som en gestalt i litteraturen liksom Casanova till exempel, skulle jag beundrat honom ofantligt. Som det nu var, hopade jag över hans huvud alla de förbannelser, som ett utmärkt minne och en livlig fantasi kunde åstadkomma.

Varifrån hade han fått pengar till att kasta bort på sin ädla handling? Varifrån medel till att etablera sig på Palace, som, lindrigast uttryckt, icke riktar sig till de mindre bemedlade? Och varifrån hade han vidare kommit? Att han för nära ett år sedan begivit sig till Buenos Ayres, visste jag med säkerhet. Hade han tillbragt tiden med att, som jag misstänkte var fallet, utplundra den förälskade Luisa på återstoden av hennes förmögenhet?

Jag välvde dessa enerverande tankar i min hjärna, när jag fann mig stående utanför Palace, vilket, som man torde förstå, ligger i en riktning rakt motsatt den från Casino till min villa. Mitt undermedvetna sinne måtte ha lett mina steg. Jag steg in och skulle just göra förfrågningar hos portiern, när jag fick se Garcia själv stå ensam mitt i den stora hallen, fulländat klädd i blå sergekostym och grå väst och med diamanter och pärlkråsnålar överallt.

Han tog av sig hatten och kom emot mig, strålande och med handen utsträckt till välkomsthälsning.

»Käre Monsieur Fontenay! Så roligt att få se er igen!»

Jag låtsades icke se hans hand och lyfte icke på hatten.

»Ni var icke fullt så förtjust sista gången vi sågs.»

»När var det?» frågade han i överraskad ton.

»För ett år sedan på Kungliga akademien.»

Han spärrade ut bågge händerna.

»Jag kan inte minnas, att jag haft nöjet träffa er på Kungliga akademien, så mycket mer som jag aldrig varit där.»

»Ni stod mitt framför en av mina tavlor. Ni behagade icke känna igen mig — eller min styvdotter eller systerson, som befann sig i mitt sällskap.»

»Jag begriper faktiskt icke det här», sade han med fullständigt håpen min. »När inträffade detta påstådda möte?»

»Omkring mitten av maj.»

Han skrattade godmodigt. »Min bästa herre, det kan inte ha varit jag, ty jag var inte i London vid den tiden. Hela maj månad tillbragte jag i Bryssel.»

Jag säger än en gång, att om jag inte hyst något agg till honom, skulle jag i honom ha beundrat den mest fulländade lögnare det fallit på min lott att sammanträffa med. Jag svarade:

»Kan vi inte finna något ställe, som är mindre offentligt än det här?» Och jag gjorde en gest med handen runt omkring hallen.

»Jo visst.» Oljelent förbindlig gick han före ned genom vinterträdgården, tills vi funno en tom lagerberså. Han slog sig ned och ville bjuda på en *apéritif*, vilken jag emellertid avböjde. Men det var just rätta tiden — alldeles före lunchdags, tillade han. Jag vägrade ånyo.

»Vad jag har att säga, tar inte så många minuter. För det första tjänar det ingenting till att ljuga för mig. Ni var i London under namnet Miguel Vargas y Uriostos. Ni hade edra goda skäl för att inte vilja bli igenkänd — skäl som polisen på Scotland Yard mer eller mindre klargjorde för mig. Ni flydde, likadant som ni flydde från Cannes, och tog en ångare till Buenos Ayres.»

»Bäste Monsieur Fontenay», genmålde han, »er förträffliga londonpolis har jagat efter ett foster av sin inbillning. Jag har aldrig hört namnet — var det Uriostos? — i hela mitt liv, och på många år har jag inte varit i Buenos Ayres. Inte ens har jag varit i Sydamerika.»

Han tog upp sin klocka och reste sig. Han måste be mig ursäkta honom. Klockan var mer än han trott, och han väntade en vän till lunch. Även jag steg upp, verkligt ond.

»Varför ljög ni då för Casinomyndigheterna i går och meddelade dem, att ni varit på forskningsfärd i Anderna?»

Hans mörkhyade ansikte färgades rött, och hans sätt undergick en förändring.

»Det ser ut, som om ni sökte gräl med mig. Monsieur Fontenay.»

»Jag grälar inte med tjuvar och skurkar», sade jag.

»Jag är sydamerikan och en mycket farlig fiende, Monsieur Fontenay.»

»Ni är förbannat farlig i största allmänhet», sade jag på engelska, ty samtalet hade förts på franska. »Cartes sur table, inte sant? Jag vet allting om er. Tror ni inte min systerson har talat om för mig, hur han band er? Tror ni inte, att vad jag läst av den olyckliga Señora Luisas brev inte gjort det tydligt för mig, vad ni är för slags karl? Tror ni, att mina vänner inom ledningen för londonpolisen är dummerjönsar, Monsieur Antonio Perez?»

Hans blodsprängda ansikte blev med ens likblekt.

»Nämn det namnet en gång till, så är ni en död man.»

»Gör vad som helst, som misshagar mig», sade jag, »så sätter franska polisen handklovar på er.»

»Ni är död, innan de det gör», väste han.

Han lämnade bersån och tågade i väg nedför vinterträdgårdens mittelgång. Jag följde efter honom in i hallen, sjuk i själen av onda aningar. Han väntade någon till lunch. Naturligtvis Nadia. Men förvisso skulle hon skickat bud till mig eller kommit till mig för att söka beskydd. Men å andra sidan — och den tanken träffade mig som ett slag i hjärtrakten — vad visste jag om denna sällsamma ryska själ? Jag satte mig på en bänk vid restaurangdörren och väntade, medan Garcia vandrade fram och tillbaka som en osalig ande och då och då kastade en ondskefull blick på mig. Ett tag förlorade han självbehärsknigen och stannade tvärt framför mig.

»Väntar ni också på någon?»

»Naturligtvis, Monsieur. Varför skulle jag annars vara här?»

»Det är bra. Ty det skall jag säga er, att jag gör processen kort med spioner.»

Jag hånfnös och kallade honom skrävlare samt vände honom stramt ryggen.

Det var den plågsammaste väntan jag någonsin varit med om. Sekunderna släpade sig långsamt fram och blevo minuter. Vid åsynen av varje smidig kvinnogestalt, som med ansiktet dolt under en formlös, ohygglig modern huvudbonad inträdde genom svängdörrarna, bultade mitt hjärta av skräck. Småningom klarnade emellertid min hjärna, och jag steg upp. Det var av vikt, att jag och icke han skulle vara den första, som hälsade på henne. Jag gick ut genom svängdörrarna och ställde mig att vänta utanför på trottoaren, medan bilerna med skaror av hungriga lunchgäster svängde uppför den halvcirkelformiga vägen, stannade ett par minuter för att låta de åkande stiga ur och foro tomma nedför den motsvarande kurvan.

En öppen hästdroska körde fram, och i den satt en äldre herre med vita mustascher. Jag fick ett förvirrat intryck av att det var någon bekant. Men det var först när han steg ur och vände sig om för att betala kusken, som jag kände igen honom.

Det var Marchese della Fontana.

Hans snabba blick upptäckte mig genast, och han rusade fram till mig, ivrigt hälsande. Hur stod det till med mig? Och med min högst förtjusande dotter? Och med den där intressante unge herrn, min systerson? Jag svarade med att fråga efter Marchesan. Hon mådde bra. Han hade lämnat henne kvar i deras villa i Biarritz. Han hade samma morgon anlänt till Cannes. Hade jag träffat vår gode vän Ramon Garcia? Han skulle äta lunch tillsammans med honom — var visst litet sen. Men en gammal man som han måste ha tid på sig för att utplåna spåren av tröttheten efter resan. Han verkade lika ansad och prydlig och väl till mods som någonsin. Han upplyste mig om att han bodde på ett litet hotell nära stationen,

inkognito liksom. Bara ett litet affärsbesök. Hans villa etcetera. Han hoppades vi snart skulle träffas, tryckte hjärtligt min hand och gick in i hotellet.

Icke ett ord om Nadia, varav man alltså kunde draga den slutsatsen, att de två gynnarna tänkte äta lunch för sig själva.

Det fanns bara ett att göra. Jag tog en bil vid hållplatsen mitt framför Palace och åkte till Hôtel Mont-Fleuri.

Portvakten smålog mot mig. Madame la Princesse hade just gått in i la salie-à-manger. Ja, hon var ensam.

Jag lämnade min hatt och käpp och stegade in i matsalen. Nadia fick syn på mig från sitt bord, smålog och vinkade åt mig. Jag närmade mig bordet.

»Kära du, en sådan förtjusande överraskning! Garçon, un couvert pour Monsieur! Ty du äter väl lunch med mig, inte sant! Jag har just nu börjat.»

Hennes glättiga lynne utvisade, att hon var okunnig om Ramon Garcias rörelser. I varje fall hade jag kommit precis lagom att förbereda henne på nya utpressningar och försvara henne till det yttersta. Jag slog mig ned, och medan man ordnade för min måltid, pratade vi om betydelselösa saker. När vi voro för oss själva, betraktade hon mig med bekymrad min.

»Kära David, du ser ledsen ut. Det var inte för att få ha en liten fest tillsammans med mig, som du kom hit nu. Det är bestämt något som har hänt.»

Jag talade om det för henne. Hon blev vit i ansiktet. För syns skull låtsades vi äta, men så snart vi kunde, flydde vi från matsalen och funno en lugn plats i hotellets trädgård. Där berättade jag henne utförligt morgonens upplevelser. Hon lyssnade, medan hon nervöst snodde händerna om varandra. Hon verkade genomgående ömkansvärd. Ett tag utropade hon:

»Om jag ändå stannat i klostret!«

»Du skulle dött av ren tråkighet, kära Nadia. Det var

mycket bättre att komma ut i solskenet och trotsa alltsammans. För resten har du ju mig, som trotsar det tillsammans med dig.»

Hon vidrörde lätt mitt knä och log sorgset.

»Ja, käraste, jag vet, att jag inte borde vara rädd. Men det är jag ändå. Nu när han åter skapat sig en tryggad ställning här i Frankrike, kommer han att bli hur fräck som helst. Och varför har han kallat hit min farbror från Biarritz? Det är någon komplott dem emellan, och det är jag, som är föremålet.»

Jag försökte bestrida detta påstående, som jag dock insåg var odisputabelt. Jag ljuger dåligt, och jag fruktar att mina ord icke kunde övertyga henne.

»*Mon pauvre ami*», sade hon, »vad kan en känslig konstnär som du göra mot dem? Du får låta mig försvara mig själv. Om du går i vägen för Ramon, så hittar han på något sätt att hugga dig i ryggen.»

Jag smålog lugnande. »Nadia, mitt rykte är, gudskelov, oangripligt. Han kan hugga så mycket han behagar.»

»Det är inte ditt rykte», svarade hon med fruktan i blicken. »Det är din kropp det gäller.»

Åter skrattade jag. Jag hade icke berättat henne om hans skrytsamma hotelser. En stråtrövare av Garcias typ riskerar guillotinen endast när hans sexuella passioner komma med i spelet, eller när utsikten till en stor förmögenhet förblindar hans sunda förstånd. I detta fall förelåg intet av dessa bägge motiv. Och Ramon var den fegaste hund, som någonsin upphävt ett skall, och sprang sin väg, bara man böjde sig för att taga upp en sten.

»Jag tar hela risken», sade jag.

»Jag vill inte, att du skall ta den, David.»

»Men jag gör det ändå.» Min fåfänga sårades av vad som tycktes vara hennes brist på förtroende till min egenkap av övermänniska. »Och vad jag i denna stund tänker göra», förklarade jag, »är att taga dig med mig raka vägen härifrån till min villa. Din kammarjungfru kan lägga in

dina saker och bära dit dem om en timme eller så. Det finns naturligtvis rum för henne med. Dorothea stannar i Cannes, så länge jag vill det, så att någon anständighetskänsla behöver vi inte såra. Har Garcia och din farbror lust att träffa dig, så kan de få göra det i mitt hus och i min närvaro.»

Hon stirrade framför sig med halvöppna läppar och skakade sakta på huvudet.

»Nej. Det kan jag inte göra.»

»Du kan det, Nadia, om du älskar mig.»

Hon sprang upp och kastade sig i min famn.

»Ja, ja, David. Jag älskar dig, och jag litar på dig. Det är bara för din skull.»

Jag smålog och såg in i hennes ängsliga ansikte och försäkrade henne, att hennes sak angick mig och oss alla lika. Hon måste vara en liten snäll furstinna och göra som jag sade henne. Jag steg upp och sträckte ut handen. Hon tog den och följde mig in i hotellet. Jag följde henne till hissen och sade till henne att taga Chouchou med sig. Jag gick till telefonen och sade till Dorothea att ställa i ordning hennes rum och genast sända Maxime till hotellet med bilen. Någon gång skänka de höga gudar en förälskad man en gnista förnuft. Om jag framlagt mitt förslag för henne för att diskuteras, skulle vi ordat därom i timal. Men ledd av den himlasända gnistan gav jag henne bestämda order med det resultat, att hon om tjugu minuter kom ned med hunden i famnen och åtföljd av en kammarjungfru, en skatt som hon, enligt vad hon anförtrrodde mig, funnit i Paris, bärande alla möjliga fruntimmersgrejor. Maxime hade anlänt med bilen. Vi åkte vår väg.

»Nu, min vän», sade jag, så snart vi voro i säkerhet inom villans murar, »nu, när du skall bo här under mitt tak, känner jag mig säker på att du är riktigt, riktigt min egen.»

I salongsdörren uppenbarade sig nu Dorothea, som slog armarna om henne och drog henne med sig in i det

blå undret av hav och himmel och drömmande bergklint. Dorothea brast ut i de varmaste försäkringar om tillgivenhet och hemtrevnad och skydd. Och stående mellan de båda älskade kvinnorna, lade jag en hand på varderas axel, vände mig till Dorothea och yttrade, kanske dåraktigt nog:

»Ingen trollmakt, intet ont
skall den sköna damen nå.»

TJUGONDE KAPITLET

Där hade jag alltså min sköna furstinna inom lås och bom, och själv var jag tornets uppsyningsman, Dorothea vårdarinnan och mina utmärkta tjänare tillgivna fångvaktare. Jag trotsade allt ont allt komma henne vid. Vi fastslogo reglementet för hennes fångenskap. Inom villans område hade hon rättighet att promenera — i den lilla klipprädgården och upp och ned för den klippiga höjden, som bildade slutet på Boulevard du Midi, alltså med andra ord vägen vid stranden. Porten vid vägens slut var för första gången i sin tillvaro låst. Om furstinnan ville gå utanför området, var det överenskommet, att hon skulle göra detta endast i mitt sällskap. Skulle hon vilja bege sig längre bort i bilen, skulle hon befinna sig antingen under mitt eller Dorotheas beskydd. Till hennes person skulle man äga tillträde endast efter ett av oss alla tre hållet rådslag.

När vi bokfört detta protokoll, satte vi oss ned och väntade på att något skulle hända.

Vi behövde ej vänta länge. Omkring klockan sex telefonerade markisen. Skulle jag vilja vara vänlig nog och ägna honom några minuter i en viktig affärsangelägenhet? Jag svarade, att jag stod till hans förfogande. Om fem minuter anmälde han och visades in i min ateljé.

»Mr Fontenay», sade han, »på Mont-Fleuri fick jag höra,

att min brorsdotter, furstinnan Ramiroff, lämnat hotellet för att besöka er.»

»Besöka min dotter», rättade jag honom.

»Kanske de oförmodade händelserna i dag har varit anledningen till er dotters inbjudan.»

»Jag känner inte min dotters skäl», svarade jag sanningsenligt.

Han gestikulerade med sina vita, välvårdade händer.

»Det betyder inte så mycket för övrigt. Hon befinner sig under ert tak. Kan jag få ett kort samtal i enrum med henne?»

»Gärna det, om hon det önskar, herr markis, men det tror jag inte hon gör. Jag har hela hennes förtroende, och vad ni tänkte säga henne, kan ni utan att kompromettera någon även säga till mig.»

Med en liten elegant, med vita mustascher beprydd adelsmans hela värdighet yttrade nu markisen:

»Ni tillskansar er rättigheter, Monsieur, som jag inte kan godkänna.»

»Jag beklagar denna er oförmåga», sade jag.

»Jag skulle endast kunna godkänna dem på — ytligt sett — vissa grunder.»

»De grunder ni så taktfullt insinuerar existerar inte.»

»Det är lätt sagt.»

»Om en yngre man med mindre släktprivilegier sade detta till mig, herr markis», genmålde jag, i det jag försökte behärska mig, »skulle han mycket hastigt finna sig förflyttad antingen till Rue Georges Clemenceau eller i Medelhavet, beroende på vilket som vore bekvämast för tillfället.»

»Återigen frågar jag er, Monsieur», yttrade den oberörde markisen, »vilka rättigheter ni har över furstinnan Ramiroff?»

»De skydds rättigheter, som hon äger i mitt hus.»

»Monsieur Fontenay», sade han, »jag är ledsen att behöva tala uppriktigt till er...»

»Det kan jag tänka mig att ni är», sade jag.

»Monsieur!» Han rätade på sig i förbittring.

»Vad kan jag mera göra än hålla med er?» sade jag älskvärt. »Var så god och fortsätt.»

»Ni har ingen rätt att giva edert skydd åt en kvinna, som hennes make gör anspråk på.»

Jag medgav, att detta var att tala rent ut. »Ni kommer alltså till furstinnan som ackrediterad — jag höll nästan på att säga diskrediterad — ambassadör från vår sköne vän Ramon Garcia.»

»En högligen förfördelad och aktningvärd man.»

»Min käre markis», sade jag, »hedra mig med att i mig se en gammal syndare, som känner igen en svindlare, när han får se en sådan. Jag ber er ävenledes tro mig, när jag säger, att jag har polisens dossier rörande Monsieur Garcia, varav framgår, att han icke är någon aktningvärd man. Men vad det beträffar, att han blivit förfördelad — av er — så går jag gärna in på det. Det smärtar mig ingalunda att behöva säga, att historien om de falska pärlorna inte är mig obekant.»

Han for upp från stolen och slog handen i det lilla bordet bredvid honom.

»Monsieur, jag fränsäger mig allt ansvar för pärlorna. Det var de pärlor, som Messieurs Lautier Frères sålde till mig.»

Samtalet började bli tråkigt. Med svårighet lyckades jag trumfa i honom min kännedom om det faktiska förhållandet — att han försålt de äkta pärlorna till damen från Missouri. Slutligen grep han till majestätiska åthävor.

»Jag fordrar att få träffa min brorsdotter.»

Jag upplyste honom om, att endast i sällskap med polis-kommissarien, som i lagens namn skulle fordra tillträde, ämnade jag över huvud taget ens underrätta furstinnan om hans besök.

Det blev nu en lång tystnad, under vilken jag, efter

att ha bjudit honom på olika slag av alkohol och tobak, vilka han avböjde, tände en cigarrett, lade ett par träkubbar i spiseln och sysslade med varjehanda i rummet, medan han satt med det slåtkammade vita huvudet begravt i händerna. Plötsligt märkte jag, att han sjunkit ihop, och att tårar sipprade fram mellan hans fingrar. Jag vidrörde hans axel.

»Herr markis...», började jag.

Han lyfte sitt gamla, trötta ansikte.

»Monsieur Fontenay», sade han, »jag är en gammal man och har inte längre ungdomens styrka. Jag har handlat orätt och dumt, det medger jag. Jag ber er, ha förbarmande med mig.»

Mitt hjärta fylldes av medlidande med den ömkansvärde och skrynkliga gubben. Jag förstod, att jag vunnit något slags seger. Men det gives segrar, även de mest legitima, som kvarlämna en känsla av samvetsagg. För en ung man — och min medelålder var ett intet i jämförelse med hans sjuttio år — finns det få upplevelser av så förkrossande art som att se ett gammalt huvud böjas i vanära framför sig. Jag sade honom, att jag icke blott hyste medlidande med honom, utan även ville göra vad helst han begärde, förutsatt att han öppet och trotsigt ställde sig på min och furstinnans sida. På sitt impulsiva italienska vis reste han sig och fattade bägge mina händer, lösgjorde sig därefter plötsligt och pekade på desamma.

»Ni har rätt. I dessa, i en engelsmans händer, anförtror jag min heder.»

Jag säger det än en gång, det hela var mycket rörande. Men jag var okunnig om vidden av hans självuppgivelse.

»Det är av vikt, herr markis, att ni talar absolut uppriktigt med mig», sade jag.

Så länge italienare hålla huvudet kallt, behålla de i sitt tal sina litterära förfäders koncisa uttryckssätt och logiska resonemang. De kunna lägga i dagen samma ordknapphet och precision som Tacitus. Men när väl en gång

deras känslor löpa i väg med deras förstånd, kastas de tillbaka till de otyglade vilda raser, från vilka de härstamma, och över vilka Rom bredde sin civilisations fernissa.

Den gamle markisen övergav den vettiga franska, på vilken vi hittills samtalat, och brast ut i en ström av italienska, som jag råkar förstå men talar bristfälligt. Mest var det läten och ursinne, utan någon egentlig innebörd. Men det fanns brottstycken, som avslöjade sakernas läge.

Jag drog av hans ord följande slutsatser.

Ramon Garcia hade, rikligen försedd med, därom är jag viss, orättmätigt förvärvade pengar, åter visat sig i societeten, säker på sin oantastliga ställning och förväntande sig, att även andra skulle vara säkra på samma sak. Fräck och hänsynslös i denna sin visshet, hade han stämt markisen till detta möte i Cannes. Bakom kallelsen föreföll att ligga något utöver en antydan om utpressning. Så länge markisen kunde bluffa med historien om pärlorna, var han trygg. Men Ramon Garcia hade i sin ägo furstinnans oförsiktiga och passionerade brev, vari hon uttryckligen anklagade farbrodern. Härigenom inträdde ett helt annat sakernas tillstånd. Först var det frågan om den ursprungliga spelskulden — som man torde minnas, hade Marchesan erlagt skillnaden mellan denna och inköpssumman för halsbandet. Denna erbjöd sig nu markisen, som råkat ha en smula tur i Biarritz, att återbetala i gengäld mot att Garcia återlämnade juveler, intyg och brev. Garcia hade vid lunchen viftat bort blotta tanken med minen av en millionär. Några tusen francs! Det betydde ingenting för honom. Det skulle bara räcka till en eller två månaders bensin åt hans nya Hispano-Sousabil. Pengar betydde föga för honom. Hade han icke visat det med sin ettåriga tystnad? En sniken människa skulle icke varit så hänsynsfull. En vida ömtåligare sak hade förmått honom att skaffa sig detta samtal.

Det var nu som Garcia slagit den gamle mannen med bestörtning genom att omtala sitt giftermål året förut med

furstinnan. Bägge männen hade genom de engelska tidningarnes parisupplagor reda på hennes återkomst till Cannes och hennes adress på Mont-Fleuri. Män av deras slag måste följa societetsnyheterna med samma hökblick som börsspekulanten följer de dagliga börsnoteringarna eller som allvarliga och okunniga fästmän läsa matrecepten i veckotidskrifterna. Både markisen och hans hustru hade skrivit till Nadia, och hon hade sänt dem intetsägende svar. Garcias berättelse om hennes giftermål var första antydning härpå.

»Jag vet inte, vem Monsieur Garcia kan vara, men vad jag vet, är att hans sociala ställning inte kan kvalificera honom som min brorsdotters make. Hennes härkomst — å...»

Gubben grät på nytt. Denna gång lät han dock trösta sig med en cocktail och en cigarrett. Garcia hade kommit med ett synnerligen hedrande förslag, sade han. Om furstinnan kunde av markisen övertalas till att offentliggöra giftermålet för societetsvärlden i Cannes och intaga sin plats som Garcias hustru, skulle alla de komprometterande föremålen överlämnas till honom. Eljest hade Garcia intet annat val än att vidtaga rättsliga åtgärder. Vad skulle han göra? Han bönföll mig om bistånd.

»Varför talade ni inte på detta vis till mig, när ni först kom?» sade jag. »Jag kände mig ganska sårad av ert — låt oss säga — tvivel på min intelligens.»

Han svarade ursäktande, att han trots att han skulle vinna sitt mål genom ett tillvägagångssätt, som översteg hans krafter. Han upprepade, att han var en gammal man, och att hans styrka hade svikit honom. Nu var han i mitt våld. Och även i sin brorsdotters.

»Vad skall jag göra för att rädda min egen, min hustrus och furstinnan Ramiroffs heder?»

Ja, vad tusan skulle den gamle rackaren göra? Jag fruktar, att jag betraktade honom med ett ganska hjälplöst uttryck.

»Jag vet, att det är alltsammans mitt eget fel. Men *que voulez-vous?* Min hustru och jag måste leva i den ställning, där det behagat Gud att försätta oss. Jag håller en *tripot* — en spelhåla kallar ni det för i England. Men det är ett torftigt levebröd. Naturligtvis har jag en svag utsikt till vinst. Men ibland har jag turen emot mig. Vad kan jag alltså göra annat än ibland tillgripa vissa medel att rätta slumpen? De till vilkas nackdel jag är tvungen att rätta den, är rika och alldeles ovärdiga dess ynnest. Utom i detta speciella fall tror jag inte jag begått ett enda misstag under ett helt långt och aktningsvärt liv. Vem skulle kunnat tänka sig, att en äventyrare som Garcia — ack nej, Monsieur Fontenay, mig lyckades han aldrig lura för en enda minut, jag känner nog världen — vem skulle kunnat tänka sig, att han skulle gå raka vägen till Lautier Frères i stället för att sälja halsbandet, såsom ni vet att jag sålde originalet, med väldig vinst? Det är ju hjärtslitande.»

På detta vis fortfor den amoraliske mannen att tala en lång stund. Icke en tanke på hans depraverade uppfattning tycktes ha genomfarit hans hjärna. Han var en vrakspillra, som kastades omkring av ett ogynnsamt ödes bränningar. Gud, som han åkallade, hade kallat honom till en viss hög samhällsställning. Om han ej hade materiella medel att hålla sig kvar där, var detta tydligen den Allsmäktiges fel, och icke hans eget. Men att å andra sidan frivilligt nedstiga från denna höjd skulle varit hädelse mot Gudomen, något som för honom, den fromme mannen, var otänkbart. För att därför fullfölja en gudomlig bestämmelse, övade han bedrägeri, närhelst han hade tillfälle därtill. Till Guds ära visade han sig inför världen som den förnåme ädling han skapats till, och hade aldrig låtit en fläkt av skandal fläcka hans adelsstånd.

Jag tror fullt och fast, att detta var den uppfattning, vari Marchese della Fontana, med halva antalet av Italiens stolta furstehus' kvadreringar i sin vapensköld, alltid levat

och enligt dödligas vana en gång också skulle dö. Det skulle varit fåfängt för mig att för honom framhålla det orätta i hans levnadssätt. Ett liknande hade förts av hans förfäder, i rakt uppstigande led eller på sidogrenar, ända in i renässans och medeltid. Han var fången i vad Paul Bourget i en av sina senaste romaner, *La Geôle*, benämner »ärftlighetens fängelse». Dessa förfäder liknade barn. Vad de fingo syn på, det ville de ha, och vad de ville ha, det togo de, om de voro starka nog. Vid en stor familjelunch för många år sedan ropade vid desserten en min lilla vän, numera en fullvuxen och högst dyrkansvärd varelse: »Om det finns någon grädde, så behöver jag den!» Märk väl, det var icke uttrycket för en blott och bar önskan, det var bekräftelsen av en fysisk rättighet, åt vilken, enligt barnets späda uppfattning, hela bordssällskapetets obetydliga behov utom all fråga skulle hembäras som offer. »Om det finns några pengar i rörelse, så behöver jag dem», sade Marchese della Fontana med, därom är jag förvissad, samma självfallna enkelhet och frånvaro av *arrière pensée* som min lilla väninna.

Denna avvikelse är icke fullt så obefogad, som det kanske kan tyckas. Om det ej varit för Nadias skull, skulle jag tagit notis om markisens bekymmer i den mån de för en av den mänskliga naturens sidovägar intresserad person uppenbarade en atavistisk återgång till barnets moraliska syn på livet. Som den icke-moraliske ättlingen av dessa, som togo vad de behövde, utan hänsyn till någon annans krav, måste han, bäst han kunde, klara sig ur det trassel han ställt till i den moderna världen. Men — och detta är pudelns kärna — mitt in i detta trassel hade han ohjälpligt dragit med sig mitt hjärtas åtrådda lilla vackra furstinna.

Jag kunde icke säga till honom: »Du onde gamle man, du har själv skaffat dig alla dina olyckor på halsen, kom därför inte och bed en hederlig man hjälpa dig.» Rhadamanthus själv skulle ha snyftat av medlidande.

Jag måste till honom utsträcka min hjälpande hand och lova honom allt mitt bistånd till skydd mot den lågättade, med vapensköld icke försedde skurk och kollega, som vågat hindra honom i hans aristokratiska och gudomliga rätt till plundring.

»Och vad ska vi nu ta oss till, min käre vän?» frågade han.

»Det återstår att fundera ut. Om jag vore ni, skulle jag fara raka vägen tillbaka till Biarritz och hänvisa Garcia till mig.»

»Monsieur Fontenay» — och hans uppförande präglades av urskuldande förbindlighet — »när jag först kom hit, frågade jag er helt bryskt, med vad rätt ni gav skydd åt min brorsdotter. Får jag upprepa denna fråga mera höviskt och från en annan synpunkt?»

»Från denna andra synpunkt», svarade jag leende, »vill jag besvara er fråga. Furstinnan har lovat gifta sig med mig, så snart skilsmäsoåtgärderna, som redan påbörjats, ha förts till ett tillfredsställande slut. Jag hoppas ni icke har något att invända mot mig i egenskap av hennes friare och blivande make?»

Han svarade med en bugning, som bort beledsagas av silkesstrumpor och spetskrås, att ingenting kunde bereda honom större glädje.

»Men», sade han, »ni borde ha ordnat detta för månader sedan. Den förfärlige mannens återkomst förändrar allt. Såvitt jag känner civillagen, kan hon icke skiljas från honom, när han är angelägen om att mottaga henne som sin hustru. Det är han, som skall skilja sig från henne, och det har han sina goda skäl att inte göra.»

Nadia hade också sagt något i den riktningen. Men hon hade hänsyftat på ställningen före deras respektive försvinnande från människornas horisont. Den nuvarande situationen var vida allvarligare, än jag föreställt mig den. Jag förde samtalet in på ett sidospår.

»Om han är så angelägen om att offentliggöra giftermålet, varför gör han det då inte själv?»

Den gamle markisen avgav en förklaring, som för övrigt stod klar för mig i samma ögonblick jag uttalat frågan. Som furstinnan Ramiroffs erkände make och med hennes ställning i den internationella societeten kunde han knappast lagsöka hennes farbror för brottsligt förfaringssätt.

»Det gör saken svårare», sade jag, men jag antog mitt finaste sätt och försökte lugna honom. Efter det vi samtalat ännu en stund, frågade han ödmjukt, huruvida han nu kunde få träffa sin brorsdotter några ögonblick för att till henne få framföra hennes fasters tillgivna hälsningar. Jag lämnade honom vid en andra cocktail och en cigarrett och gick ut för att taga reda på Nadia. Jag fann henne i salongen tillsammans med Dorothea. Jag relaterade hastigt förloppet. Hon gick in på att träffa honom, dock i min närvaro. Vi återvände till ateljén. Den gamle herrn kysste henne högtidligt på pannan, frågade efter hennes hälsa och lämnade henne meddelande om Marchesans dito samt uppehöll sig vid klosterlivets kalmerande inflytande. Nadia sköt in lämpliga anmärkningar. Det hela var en liten näpen komedi.

»Ändamålet med mitt besök», sade han, »var att med dig avhandla saker, som du icke kunde finna annat än pinsamma, men vår allra bäste vän här har fråntagit mig detta tunga ansvar. I hans händer har jag lagt min heder och min lycka, och jag är mer än tacksam att däri få lämna också dina. Jag önskar dig av uppriktigaste hjärta all lycka. Monsieur Fontenay» — och här vände han sig till mig — »jag tar avsked mycket lättare till sinnes än när jag hälsade på er vid min ankomst i dag.»

Han omfamnade henne åter på sitt värdiga sätt, och vi följde honom till porten. Han bugade sig chevalereskt för oss och sprang nedför trappstegen som en ung man utan ett enda bekymmer i världen.

Efter middagen höllo vi tre krigsråd. Nadia var trött och nedstämd samt tillika uppskrämd med anledning av Ramons närvaro i Cannes, detta i trots av att hon befann sig i en välbefäst tillflyktsort. Dorothea vände sig till mig med orden:

»Om ni två är så förtjusta i varandra, varför tar du då inte av Garcia reda på vad han vill ha för att åter-skaffa allting och gå in på skilsmässa? Det blir förstås en väldig summa, men om jag var i ditt ställe, pappsen, så skulle jag anse Nadia värd den.»

»Om det gäller, så är det precis vad jag tänker göra», sade jag.

Men Nadia fick plötsligt blod i kinderna och en obegriplig isande blick i ögonen, och hon ville ej veta av detta. Nej, hon älskade visserligen mig, men hon ville inte köpas från sin make som en kvinna i en stam av vildar. Det var motbjudande.

»När du stoltserade omkring med mig vid armen, skulle du alltid ha en liten känsla av att 'här kommer jag med den lilla damen, som jag köpte för en million, två, tre millioner francs', vad det nu kunde bli. Å nej, nej, tusen gånger nej.»

Jag kände det, som om hon slagit mig i ansiktet. Dorothea förekom mig.

»Nadia, du borde verkligen skämmas.»

»Hur skulle du tycka om att bli köpt?» brusade Nadia upp. »Du med din engelska stolthet. Tror du inte ryssar är lika stolta som du? Till och med stoltare?»

Jag grep in och medlade, ty här tycktes ett mindre trevligt gräl vara i antågande.

»Nadia, du vet, att jag gärna skulle bli fattig för din skull. Men...»

Hon ville ej lyssna. »Jag vill inte, att du skall gå och bli fattig. Jag förbjuder dig att ge ut en penny.»

»Hör på», sade jag, »jag har inte slutat än. Kom ihåg,

att jag sade: 'om det gäller'. Men det finns andra utvägar. Vem i Cannes känner till exempel Antonio Perez?»

Hon ryckte pessimistiskt på axlarna.

»Och vem bryr sig om det?»

»Jo, Ramon gör det i synnerligen hög grad. När jag nämnde hans namn i dag, blev han riktigt ond på mig. Fast jag i morgon tänker yrka på att få träffa honom, tvivlar jag på att vi kommer att känna varandra.»

Dorothea förstod mig och smålog. Men Nadia, som vanligen var så responsiv för alla nyanser i uttrycken, gjorde en häftig rörelse.

»Ni bara skämtar med allt, ni engelsmän. Varför går du inte och dödar honom?»

»Kanske jag gör det», sade jag, »men helst ville jag, att han först skulle försöka döda mig.»

Hon utbrast: »Om jag bara vore man!»

»Då vore du inte i denna ställning, käraste», sade Dorothea.

Nadia vände sig mot henne: »Å, du — du har ingenting med det här att göra!»

»Jo, det har jag», sade Dorothea. »Jag motsätter mig på det bestämdaste, att min far går ut och mördar Ramon Garcia. Det är ju otroligt enfaldigt.»

»Om ni båda tycker jag talar enfaldigt», sade den lilla furstinnan med stor värdighet, »så har jag ingenting annat att göra än dra mig tillbaka.»

Hon seglade mot dörren. Jag rusade fram för att hindra henne.

»Älskade Nadia...»

»Jag är inte din älskade Nadia», genmälde hon med isigt gröna ögon. »Du vill betala ut pengar för mig. Det kan vilken rik man som helst göra. Men ditt liv vill du inte ge.»

Som en blyxt hade hon hunnit ut genom dörren, som hon slog igen om sig.

Dorothea kom fram och smekte mig vänligt. »Stackars

gamla pappsen, jag är rädd, att vi har ställt det illa för oss.»

Jag frågade henne, om hon någonsin hört något så oresonligt.

»Det har jag själv praktiserat i årtal», svarade hon. »Och det har varenda kvinna gjort, som du känt i alla dina dar.»

TJUGUFÖRSTA KAPITLET

Jag kan inte påstå, att mitt samtal med den till oförskämdhet överlägsne Ramon Garcia var någon framgång, varken i fråga om visad diplomatisk förmåga eller i fråga om övertag över motståndaren. Jag uttalade Antonio Perez' namn till honom och blev icke dödad. Det var ju visserligen gott och väl, ty jag skulle tycka mycket illa om att bli dödad. Det skulle bli det slutgiltiga hindret för mitt välbefinnande och skulle ha kastat överända alla planer, som jag inriktat mig på. Icke heller fullföljde jag Nadias Beatricemässiga befallning och dödade Garcia och förtärde hans hjärta på torget. Hade jag det gjort, hade franska republiken lagt embargo på mig och hållit mig i ett otrevligt fängelse i ett par år, varefter de skulle huggit av mig huvudet. Det vore då att föredraga, att Garcia mördade mig, ty det skulle blivit samma utgång till sist, vad mig själv angick, och jag skulle besparats väntans dystra år.

Naturligtvis kom han åter fram med hotelser, nu mera obestämda. Han trotsade mig icke som förut. Han bebadde en liten vånig, som vette utåt tennisplanen, där den sista tävlingen för säsongen just gick av stapeln. Jag tror jag förargade honom genom att då och då gå ut på balkongen och synas mer intressera mig för den pågående matchen än för hans yttranden. Detta är ett råd jag skulle vilja giva de unga: håll er alltid lugn och försätt er motståndare i dåligt humör. Ni kan nästan alltid av-

19 — *Locke, Amos kommer.*

hålla honom från kroppsligt övervåld, men han kan icke avhålla sig själv från oöverlagd tal. Jag smickrar mig med, att mitt uppförande var kyligt och sarkastiskt, medan han blossade upp i sådant rödglödgat raseri, att hans yttre förbindlighet totalt försvann. Han använde grovt språk, varvid han blottade sig som Antonio Perez. Han medgav, nej, tillkännagav i sitt skummande ursinne, att han lurat oss alla och tilibragt flera månader i Buenos Ayres.

Han förklarade, att alla hans medgivanden endast voro till för att bevisa, vilken gräsätande, ointelligent, betydelselös åsna jag var. Vad kunde jag bevisa för något? Att min vilde till systerson på det mest gemena sätt kastat sig över honom, medan han sov, och stulit hans privatbrev? Det var endast brådskande affärsgöromål och hänsyn till mitt goda anseende i Cannes, som avhållit honom från att anlita lagens strängaste straff. Och breven sedan? Vad skulle de betyda vid någon fransk domstol? På vilket sätt skulle de ens kunna framläggas inför rätten? För att bevisa att han var un mauvais sujet? Bah! De kunde endast framläggas, om han rannsakades för någon grov förseelse, och då skulle de av domstolen avvisas såsom ovidkommande. Han begärde, i korthet sagt, att få veta för vilken enstaka handling han skulle kunna häktras, eftersom jag nu var älskvärd nog att beskylla honom för svindelfaffärer? För gemensamma dårskaper begångna tillsammans med en rik och tokig kvinna i Rio de Janeiro under namnet Antonio Perez? Än en gång: bah! Hade inte den försupne Senhor Alvarez, brasilianske ministern, förklarat inför en poliskommissarie i Paris, att han icke vore Antonio Perez? Skulle han våga desavuera sig själv genom att återtaga sina ord? Ånej! Enligt hans spanska uppfattning vore en portugis en så stupid idiot, att han hellre skulle skära halsen av sig än bevisas vara en sådan. Bra likt engelsmännen. Så var det med den saken, förklarade han och knäppte otrevligt med fingrarna mitt under näsan på mig. Under tiden var han och förblev en

rik herre från Ecuador. Jag framkastade, att förfrågningar på ecuadorianska legationen i Paris skulle bevisa motsatsen. Det fanns, förklarade han då triumferande, två män med namnet Ramon Garcia, bågge med stora egendomar, och han kunde vara vilken som helst av dem. I fråga om detaljer kunde han bemöta mig på varenda punkt. Vad skilsmässan angick, ville han ej höra talas därom. Hade hon ej kört ut honom två timmar efter vigseln med anledning av denna grundlösa beskyllning, denna avskyvärda misstanke? Hade han ej av finaste grannlagenhet lämnat henne på någon tid? Hade han ej skrivit lidelsefyllda brev till henne i nära ett år, utan att ha fått svar? Hade han inte nu kommit till Cannes uteslutande i ändamål att beveka henne att, enligt den franska lagfrasen, *réintégrer le domicile conjugal*?

»Och komma i besittning av hennes stackars återstående juveler», sade jag, »vilka på mitt hedersord är av liten betydelse för en så framstående svindlare som ni.»

»Men jag är en man likaväl som det ni behagar kalla mig för.» Ådrorna svällde på hans panna. »Jag har svurit inför Gud, att jag skall ha den kvinnan i mina armar.»

Mitt skratt måtte liknat en hyenas, ty jag kände mig nästan fysiskt illamående vid tanken på ett sådant övergrepp. Detta var ett av de tillfällen, då jag gick fram till fönstret och såg ut på tennisspelarna och tillslöt mina öron för de upprörande orden. När han till sist uttömt sitt ordförråd, vände jag mig om.

»Ni har själv erkänt er vara en bedragare och utpressare. Jag är inte rik, men jag har ett kapital. Hur mycket vill ni ha för att avstå från alltsammans och ge ert samtycke till skilsmässa?»

Han nästan spottade på mig i sin fräcka triumf. Han gav mig alla slags förnärmande öknamn.

»Vad skall jag, en millionär, med edra eländiga två, tre hundra tusen francs, som är allt ni har råd till? Millionär? Ja, ni engelska idiot! Damen, Luisa, har näm-

ligen dött, och har testamenterat sin enorma förmögenhet till mig. Jag skulle kunna köpa er och allt vad ni har hundra gånger om.»

Jag teg ett par ögonblick. En sådan möjlighet hade jag ej tagit med i beräkningen. Det var emellertid en plausibel förklaring av hans plötsliga rikedom. Luisa hade förvisso verkligen existerat. Hennes brev innehöllo tydliga bevis på hennes stora förmögenhet, ävenledes tydliga bevis på hennes lidelsefulla kärlek till hennes båda barns bovaktige far. Det låg intet abnormt i den omständigheten, att den stackars kvinnan dött.

»Ifall ni vill veta det», sade han, »var hennes sjukdom orsaken till att jag så plötsligt lämnade England. Jag stannade hos henne till slutet. Hon gjorde sitt testamente till förmån för mig, som jag nyss sagt.»

»Och läkarbesiktningen då?» frågade jag kallt.

Hans sydamerikanska vredesmod bröt ut på nytt. Anklagade jag honom för att vara en mördare?

»Jag skulle kunna anklaga er för vad som helst», sade jag.

Han sprutade av ilska. Det var nu också den och den, att jag understod mig att komma med sådana beskyllningar mot honom. Läkarbesiktningen utvisade, att hon dött en naturlig död.

»Jaså, det var läkarbesiktning i alla fall?»

Han stirrade ett ögonblick på mig och insåg, att han gått i en fälla. Han uttalade ännu flera föga komplimenterande saker om mig, medan jag såg ut genom fönstret.

»Det är en intressant match här utanför», sade jag.

Han förbannade både mig och matchen.

»Och de två moderlösa barnen?» frågade jag om en stund.

»Eftersom ni är så ivrig att få veta mina privatangelägenheter, så har jag slagit ihop huvudena på dem, så de dog.»

Jag smålog och ställde mig framför honom med händerna i byxfickorna.

»Min bäste herre, varför skall ni med överdrifter förbinda den enkla sanning ni sagt mig?»

»Därför att mina angelägenheter inte angår er, Monsieur.»

»Ni tycks inte inse», sade jag, »att edra angelägenheter tvärtom är det allt uppslukande intresset i min tillvaro.»

På detta vis fortsatte vi ännu en stund fram och tillbaka. Han fordrade att få besöka furstinnan. Jag förklarade, att furstinnan var min gäst, och att jag under inga som helst förhållanden skulle tillåta honom komma över min tröskel. Jag skulle till och med ge instruktioner om att han icke ens telefonledes skulle kunna komma i förbindelse med mitt hus. Brev — ja, naturligtvis var furstinnans korrespondens sakrosankt. Om hon behagade träffa honom utanför mina portar, kunde jag ej hindra henne därifrån — hon hade sin fulla frihet att handla efter gottfinnande. Men jag skulle på det bestämdaste råda henne att anförtro sig åt mitt beskydd.

»Vad väntar ni er för resten?» sade jag. »Hon betraktar er med fasa som svindlare, äventyrare och utpressare.»

Äntligen ryckte han fram med en öppen förklaring.

Vad angick beskyllningen för utpressning, brydde han sig ej om den för en centime. Utpressning var ett medel, som gentlemän använde som florett, icke som klubba. Han, med hidalgoblod i ådrorna, kunde endast använda floretten. Han skulle ge både markisen och furstinnan en vecka på sig för att övertänka situationen. Hans ärelystnads mål var att bli erkänd som furstinnan Ramiroffs man. Hans mål som dödlig människa var att i handling bliva den sköna kvinnas make, med vilken han var gift. Han trodde icke på hennes fasa, som det låg i mitt intresse att förebära. Kvinnor sade alltid dåraktiga saker och ångrade dem, innan de ens voro uttalade.

»Jag, Monsieur, har måhända mera erfarenhet än ni.

Att vinna kvinnor, unga och gamla, har varit mitt yrke och min stolthet, redan innan jag blev vuxen man.»

Jag kallade honom fähund, men han endast log.

»Jag konstaterar bara faktum. Det är lönlöst att diskutera saken. Låt oss tänka på framtiden.»

Han utvecklade sin plan. Om furstinnan och markisen efter en vecka alltfört vore genstörtiga, skulle rättvisan taga hand om markisen, vilkens uppförande när han till honom försålt de falska pärlorna Garcia bad mig, såsom representerande kronan och blomman av engelska hedersbegrepp, att närmare definiera. Jag påminde honom om att vad han direkt förlorat hade ersatts genom Marchesans check. Endast spelskulden, vilken icke på laglig väg kunde infrias, återstod. Han behagade hångrina åt detta resonnemang. Han hade inhämtat råd från den bästa *avoué* och *avocat* i Paris.

Åter knäppte han med fingrarna rakt under näsan på mig. För första gången forlorade jag jämvikten och med ett: »Låt bli det där!» som skulle verkat komiskt på en åhörare, slog jag honom i ansiktet med flata handen. Han tog några stapplande steg åt sidan.

»Nu kommer jag sannerligen att döda er!»

Jag återvann sinnesnärvaron. »Varför gör ni inte det då?» frågade jag.

Rasande ryckte han ut några stora lådor i ett skåp och fick till slut fram en väldig browning. Jag måste bekänna, att jag var en aning nervös. Men innan jag till självförsvar kastade mig över honom, måste han antingen plötsligt ha dragit sig något till minnes, eller också var alltsammans spelat, ty han slängde det oladdade vapnet på golvet.

»Carajo!» utbrast han, vilket jag tror är något av det fulaste man kan säga på spanska.

Jag brast i ett obetvingligt skratt under min känsla av lättnad och gjorde, vad jag tror var en dramatisk sortie. Jag skrattade större delen av vägen ner i hissen, till

förarens diskreta förvåning. När jag kom ut på Croisette, började jag ordna mina begrepp.

Jag hade endast vunnit en pyrrhusseger. Det enda jag åstadkommit var att jag tvungit honom att tillfullo erkänna sina svindlerier och tillika bestyrka riktigheten av min teori om hans psykiska feghet. När jag slagit honom i ansiktet, hade jag väntat, att han skulle falla över mig med näbbar och klor — som jag ju är en medelålders man med en kropp som icke hör till de mera robusta, måste jag erkänna, att det var ett par ångsliga sekunder för mig — men det enda han kunde göra för att hämnas förolämpningen var att försöka mörda mig med en pistol, som jag vid moget överbäggande är övertygad om att han visste vara oladdad. Allt detta var ren komedi. Å andra sidan var hans ställning mycket stark, och ingen påverkan av hederskänsla eller samvete skulle hindra honom från att till fullo utnyttja densamma. Det enda legala momentet, som var till vår förmån var Marchesans check — och den kunde bortförklaras med en lagkarls subtila finter. Jag tyckte, att jag vältrade mig i ett bottenlöst kärr. Om jag skulle gå till honom med min gamla armérevolver — jag hade nog några kulor kvar — och i kraft av den fordrade att få hans utpressningsmaterial? Men det oemotståndligt komiska inslaget dominerade. Jag såg scenen på biograf som en episod i någon avskyvärt vulgär amerikansk film. Nej, det måste bli en intelligenstävling. Skurken hade ju likväl givit oss en veckas respit.

Jag fann furstinnan väntande på mig på terrassen utanför salongen. Hon var klädd i sin havsgröna älsklingsdräkt. Den orangebruna Chouchou, som ärvt alla sina kinesiska förfäders förfining, hälsade mig med krökt svans, vridningar på kroppen, fjäderlätt trampande fram-tassar och det lilla lejonhuvudet stolt rest i vädret. Jag smekte honom de par ögonblick, som i pekingesarnas cere-

monibok äro föreskrivna för omtyckta personer, varpå han värdigt rullade ihop sig i sin matmors knä. När ceremonin var över, närmade jag mig furstinnan. Jag kysste hennes hand och kvarhöll den, medan hon såg på mig med sina ironiska ögon och ett litet gäckande leende spelade på hennes läppar.

»Dorothea har slagit mig. Jag är blå och gul över hela kroppen. Hon hotar att kasta ut mig med mina kappsäckar på Rue Georges Clemenceau för att stå där och vänta på en buss, om jag inte säger, att du är den mest fullkomliga och finkänsliga av alla skapade varelser och med den djupaste erfarenhet om kvinnosjälen.»

Jag slog mig ned bredvid henne i korgsoffan, medan jag alltjämt höll hennes hand och smålog.

»Säger du det då?»

»Ja då, jag säger det.»

»Och du är inte ond på mig mer?»

»Det är inte det som det är frågan om.»

»Jo, det är det», sade jag, »ty jag tillber dig.»

Jag måste ha fortsatt med min rapsodi i fem minuter att döma av klockan. När jag slutade, strålade hon.

»Très bien! Så där vill en kvinna bli tilltalad. Mon David chéri», och hon närmade inbjudande sina läppar, »jag är inte ond på dig mer.»

Efter en behaglig försoningsscen övergingo vi till allvarliga ting.

»Du har alltså inte köpt mig?»

Jag berättade för henne Ramons historia om de ärvda rikedomarna. Jag berättade faktiskt — ganska målande, tror jag — om mitt sammanträffande med honom. När jag hann till den punkten, hur jag slog Ramon i ansiktet, skrattade hon sitt silverklingande skratt och slog armarna om min hals. För första gången i mitt liv kände jag mig som en vandrande riddare.

»Det var ju lika bra som att döda honom», förklarade hon.

»Jag är rädd, att det inte är det», sade jag, »ty han blev ännu mera ilsken och illvillig efteråt.»

Hon betraktade tankfullt sin lilla vita skospets.

»Om han bara vore modig...»

»Vad då?» frågade jag.

Hon ryckte på axlarna och fortfor att betrakta sin sko. Det blev en stunds tystnad.

»Vad skulle du gjort, om en man slagit dig i ansiktet?»

En sådan fråga kan en engelsman endast besvara skämtsamt. Jag svarade, att jag skulle gjort mitt bästa att derangera honom så ohjälpligt som möjligt. Hon tog mitt svar på allvar och fingrade på mina ordensband, hederslegionens och krigskorsets, som jag bär i knapphålet, eftersom jag bor i Frankrike och av hänsyn till franska sedvänjor. Som förklaring till grannlåtens därvaro vill jag nämna, att jag tjänstgjorde som officer och på grund av enfaldig dumdristighet fick den kula genom lungan, som sedan föranledde mig att slå upp mina bopålar i Cannes. Eftersom jag råkade kunna tala franska, fick jag det röda bandet och på grund av min renodlade okunnighet och dumhet att utsätta mig för en tysk kula gav man mig krigskorset. Emellertid vidrörde furstinnan banden. Jag kunde ej gå in i alla detaljer för att förringa deras innebörd. Just i det ögonblicket måste jag bekänna, att jag ej hade någon vidare lust att göra detta.

»De här är väl bevis på ditt mod.»

»Det är de inte alls», förklarade jag.

Hon gjorde en lustig och för mig välbekant rörelse med händerna.

»Ni engelsmän är er då alltid lika! En gång träffade jag en man, som fått Victoriakorset — det är ju er högsta utmärkelse, eller hur? Jag frågade honom, hur han fått det. Han sade att han befunnit sig mellan djävulen och det djupa havet och varit i — ja, hur är det nu ni säger igen?» — och hon gnuggade fingertopparna mot varandra — »jo, i valet och kvalet, men så tyckte han,

att, det var säkrare på djävulens sida, och dit gick han, och så fick han Victoriakorset. Om han valt den sidan som han trodde var farligast, hade han aldrig fått det, för då hade han omkommit. Och jag skrattade, för jag känner er engelsmän. En ryss eller fransman skulle varit enkel och rättfram och talat om för mig, vad det var han gjort för något. Men en engelsman — nej! Han är stoltare än någon annan människa, men han gömmer sin stolthet i sin själ.»

»Och han är inte någon dålig karl i grund och botten.»

»Voilà!» utropade hon skrattande. »Har jag inte rätt kanske? Skulle någon utom en engelsman kunna säga något sådant?»

Hon var vid gott humör, och det var jag med. Det var ju underbart, att hon skulle sitta inne med vår underliga engelska psykologis hemlighet. Jag tror aldrig jag dyrkat henne så mycket som i det ögonblicket.

»Ja, det här är nog gott och väl alltsammans», sade jag, »men vad i all världen ska vi ta oss till?»

»Nitchev! Vi har en hel vecka framför oss. Låt oss fara över till Monte Carlo i morgon och äta lunch där. Bara du och jag. Veux-tu?»

Jag skulle varit med om vad som helst i världen. Jag lovade henne det, och vi tillbragte en härlig dag tillsammans. Än en gång gav jag mitt arbete på båten, och medan hon tog sin siesta på divanen i ateljén, gjorde jag en blyertsskiss av henne. Vi foro ut på en åktur genom Esterels korkskogar och återvände från Saint-Raphael via den underbara Cornichevägen.

Nästa dag foro vi i bil till Monte Carlo. När vi hängåvo oss åt Villefranchebuktens svindlande skönhet, lade jag min arm omkring henne och tryckte henne hårt intill mig, medan hennes huvud vilade mot min axel och jordens härlighet drog in i våra själar. Det var en alldeles vindfri, solig dag. I Monte Carlo sutto vi framför Café de Paris i den lättjefulla hopen under de av soltält skyddade

borden och smuttade på våra apéritifs. Duvorna skimrade i solen, där de kretsade från den långa vita Casinobyggnadens gesimser, som slutade med huvudbyggnaden i rokokon. Upp och ned för trapporna, in och ut genom dörrarna kom och gick den aldrig sinande människoströmmen, så att huset tog sig ut som en evigt brådslande bikupa. Och kring den cirkelrunda trädgårdsanläggningen, som skiljer Café de Paris från det vita Hôtel de Paris, och som över hela kusten benämnes Le Fromage eller Le Camembert eller Osten, promenerade de som sökte den stillsammaste form av kroppsrörelse, eller sutto flanörerna, endera otörsliga eller bekymrat rädda om sina styvvar. Bland oss, som sutto utanför Café de Paris, skyndade kypare med vita mössor omkring bärande brickor högt i vädret med drinkar, där isen skallrade i glasen och vassrören stodo bredvid. En på dryckjom besviken filosof som jag och väl förtrogen med dessa ofta förföriska dryckers i allmänhet avskyvärda egenskaper, är jag dock alltjämt medveten om deras vädjan till min fantasi. Jag skulle i säck och aska sörja över deras avskaffande som ren ögonfröjd betraktade. Jag försökte förströ min glättiga följeslagerska med enfaldiga reflexioner av dylikt slag, när en herre plötsligt steg upp från ett närbeläget bord och närmade sig oss med blottat huvud. Det var Ramon Garcia, mer utmanande pomaderad och friserad än någonsin, iförd ett påfågelsblått underverk av skraddarkonst med skjorta, hatt och skor i överensstämmande färg. För mig fördärvades effekten genom ett överflöd av pärlor och diamanter, varhelst han kunnat placera dem.

»Jag kunde ej låta bli att komma fram och frambära min underdånigaste hälsning.»

Han sträckte fram handen. Hon räckte honom sin, som han djupt bugande kysste.

»Jaså», sade hon nonchalant. »Comment ça va?»

»Très bien, merci. Et vous?»

Hon genmålde, att även hon befann sig väl. Chouchou den orangefärgade pekingesaren, som var med henne, lyfte svansen rätt i vädret och skällde ursinnigt på inkräktaren. Garcia log och visade sina vita tänder.

»Min vän Chouchou önskar mig inte välkommen.»

»Han uttalar sin mening offentligt, Monsieur, vilket konvenansen inte tillåter människorna att göra.»

»Tiens», sade han, som om han för första gången varseblivit mig. »Det är ju Monsieur Fontenay.»

»Och varken Monsieur Fontenay eller Madame la Princesse eller Chouchou önskar något vidare samtal med er.» Jag steg upp, och för att ingen av de som sutto vid borden tätt omkring oss skulle misstänka, att vi icke voro på älskvärd fot med varandra, lyfte jag på hatten och sade med mitt förbindligaste sätt och med tämligen hög röst:

»Au revoir, Monsieur! Det var bra vänligt av er att komma och hälsa på oss.»

Och Nadia böjde mycket graciöst på huvudet och sade: »Au revoir, Monsieur.»

Och Monsieur kunde endast le ett förvridet leende, därest han icke ville ställa till ett uppträde, och avlägsna sig efter ännu en djup avskedsbugning. Nadia rodnade av förtjusning. Hon kramade min arm och förklarade, att jag vore *impayable*, vilket innebär, att all jordens rikedomar icke kunna uppväga mina personliga företräden. Det var enda vapnet man kunde använda mot sådana där djupt sjunkna varelser — en modig och distingerad personlighets dominerande inflytande.

»Men i alla fall skulle jag gärna velat prata litet med honom för att underrätta honom om vad jag tycker om honom. Jag har också en dominerande personlighet, fast du kanske inte tycker det, *mon David chéri*, och hon satte med en liten bedårande knyck huvudet i vädret, så att hennes lilla lustiga näsa, som jag berättat om i mycket allvarliga ordalag, nästan försvann. »Vi kan väl inte låta kyparen be honom komma tillbaka.»

»Snälla du», sade jag, »ju mindre du råkar den kanalen, dess bättre.»

»Som du vill», svarade hon. »Jag är glad åt att få lyda dig blint.»

Vi åto lunch, icke i Monte Carlo, där vi skulle riskerat att åter stöta ihop med honom, utan i Beaulieu. Vi sulto vid ett fönsterbord med det blå havet och den blå himlen framför oss och åto en *bouillabaisse*, till vars skapande Medelhavet släppt till alla sina skatter; vi glömde vår forne fiendes skugga och talade sorglöst om allt möjligt, om vår kärlek och om de härliga dagar vi skulle tillbringa tillsammans, när den onde anden väl vore bortmanad.

»I förgår kväll var jag så stygg så. Det är så kvinnors sätt. Om du tror, att vi är änglar, så skulle jag inte vilja ha att göra med en så enfaldig människa. De gamla var bra kloka. I religionen finns det inga kvinnliga änglar. Allesammans är manliga. Det finns kvinnliga helgon, men hur många av dem skulle min stackars käre David ha velat gifta sig med? Bah!»

Hon smuttade på den gamla brandyn, som hållts i ett väldigt baccaratglas ur en tygövertäckt *dame-jeanne*. »Om en kvinna inte är kvinna, så vill ingen man ha henne. Åtminstone ingen förnuftig man. Och han måste ta henne med alla hennes hemlighetsfulla själsrörelser, som beror av hennes köns fysiska tillstånd. Att påstå, att en kvinna kan tänka likadant som en man! Det är ju nonsens! Inte ens en könlös kvinna kan göra det. Hon kan bara tänka likadant som en könlös man. Men en riktig kvinna och en riktig man — det är omöjligt, att de skulle kunna tänka lika. Enfaldiga kvinnor inbillar sig, att de känner männen. Om man ger hans grövre begär näring, så blir han som ett litet lamm, som äter ur handen på en. Nej, min vän. Jag är ung och har inte så mycket erfarenhet. Men jag vet, att mannen på sitt modiga rättframma vis är lika mycket ett mysterium för kvinnan i hennes själs innersta som kvinnan är för mannen. Och

vore det inte på det viset, skulle det inte kunna finnas någon kärlek utanför det fysiska området. Det är deras ömsesidiga hemligheter, med eviga gäckande glimtar, som förenar mannen och kvinnan. Det vet jag.»

Hon nickade snusförnuftigt.

Jag höll fullkomligt med henne om den ömsesidiga frånvaron av förståelse mellan könen, men vidhöll den övertygelsen, att kvinnan var den minst obegripliga. Samt desslikes, att en poetisk ung älskare — som i vår tid är en rarissima avis — vilken förklarade, att hans älskade just genom sin egenskap av kvinna vore en ängel, skulle bli paradoxalt förbittrad, om man ville, att han skulle begagna samma uttryck om sin tvättgumma. Vi hade som sagt ofantligt trevligt tillsammans och nämnde aldrig ens Ramon Garcias namn. Efter lunchen foro vi hem, och allt som vi närmade oss Cannes, tycktes hon bli allt mera lätt om hjärtat och fantasirik i sina yttranden.

När vi äntligen kommo ut på Croisette, och viken och den gamla staden med alla sina torn, som ligger uppflygen på Suquet, och Esterel plötsligt kommo inom synhåll, klappade hon hänryckt i händerna och grep min arm.

»Jag älskar det mer och mer för var dag som går. När jag är så här lycklig till mods, kan jag till och med tycka om slottet, som förrycker alltsammans.»

»Är du så lycklig, Nadia?» frågade jag.

»Ja. Jag känner på mig, att allt skall gå bra. Jag känner, att Gud skall skicka oss en budbärare, som skall ställa allting till rätta.»

Jag skrattade, nästan övertygad av hennes trosvisshet.

Vi kommo fram till villan. Så snart François öppnat dörren, sprang hon tvärs över hallen in i salongen. Jag följde henne något långsammare. Och där fick jag se henne skaka bäge den flinande Amos' händer, medan Dorothea och Bendyke Hamilton välvilligt sågo på.

Jag sade till Amos: »Det var ju roligt att råka dig, men vad tusan gör du här?»

Dorothea kom fram till mig. »Han glömde sin pipa, raring, och han kom tillbaka för att hämta den, innan han for till England.»

Amos' grin blev ännu bredare, Nadia skrattade, som om det vore det roligast tänkbara skämt, Bendyke Hamilton var taktfull nog att se ut genom fönstret.

»Nej, morbror», sade den sanningsälskande Amos. »Jag fick telegram från furstinnan att komma tillbaka. Och då kom jag förstås.»

Jag såg på Nadia med rynkad panna och frågande blick. Jag kan ingalunda säga, att jag var vidare förtjust över denna Amos' andra ankomst. Hon förebrädde mig glattigt min barska min.

»Sade jag dig inte, att jag var säker på att det skulle komma en budbärare? Det enda det hängde på var om Mr Amos kanske redan lämnat Paris.»

»Jag skulle kommit till er från Honolulu», sade han.

»Mindre kunde du inte gärna göra, min vän», anmärkte jag torrt.

»Och att tänka sig, att jag äntligen har fått tag i honom», ropade Amos i jubel. »Jag visste, att Herren skulle ge honom i mina händer.»

»Jag tycker snarare det var furstinnan», sade jag.

»Hon var Herrens verktyg. Hans vägar äro underbara. Det är inte en ödets slump utan en gudomlig ledning, som fört hit dem med bara ett par dagars mellanrum.»

»Men kära ni...», började Nadia.

»Det är alldeles sant», avbröt Dorothea med den mest påtagligt menande blick på furstinnan. »Du kom på måndag. Ramon Garcia kom på tisdag, och nu har vi torsdag.»

»En effet», sade furstinnan utan att rodna. »Det är riktigt. Inte sant, David?»

Vad kunde jag göra annat än ge vika för den atmosfär av monstruös lögnaktighet, med vilken Dorothea omgivit

oss för att rädda skenet för egen del? Så länge jag ljög och Nadia ljög och Dorothea ljög, var Amos lycklig, och detta tycktes vara det enda, som var av någon betydelse. Hur Dorothea klarade sig ur sin vanhedrande position, har jag ännu ingen aning om. Det är en subtil färdighet, som är mannen förnekad men en himlens gåva till kvinnan. En man kommer alltid med traditionellt idiotiska förebäranden. »Kvinnan gav mig, och jag åt», sade Adam, och naturligtvis blev han utkörd ur paradiset. Men om Skaparen, som händelsevis visste vad han gjorde, oförnuftigt nog angripit Eva, skulle det blivit en helt annan historia om äppleätandet. Och Den Gamle av dagar skulle sagt till henne: »Kära du, aldrig hade jag tänkt mig, att det gick till på det viset. Du och din snälle man kan gärna hålla på och äta äpplen för all framtid.» På så vis skulle världshistorien ha förändrats, och där skulle aldrig funnits någon Tutankhamen eller några tyskar eller något torrlagt Amerika eller några bolsjeviker, som skulle oroa oss, och vi skulle aldrig funnits till och kunnat bli oroad. Skaparen hade, som jag säger, alldeles rätt från sin egen synpunkt, men sett från min synpunkt borde han ha givit världen en chance.

Dorothea var skön i sitt upphöjda allvar, och skön var också Nadia, som omedelbart förstått Dorotheas trådlösa budskap.

Amos bad att få té och åt kolossalt. Nadias blickar dröjde leende hos honom. Hon älskade män, som hade god aptit. Hon strålade av lycka. Varför skulle hon längre sitta inburad? Hade hon icke två — nej, tre — och hon nickade nådigt åt Bendyke Hamilton — duktiga försvarare? Vi åter allesammans middag på Palace. Det var torsdag, dagen för galamiddag.

Fast jag egentligen inte är vidare förtjust i dylika tillställningar, hälsade jag förslaget med glädje. Pr telefon fick jag ett bord vikt samt skaffade, för att få jämna par, en dam till, en förtjusande amerikansk målarinna,

som jag ville skulle sitta för mig, och som gjort mig förtjust med sitt fantastiska förslag, att hon skulle måla mig, medan jag målade henne.

På utsatt tid mötte de unga herrarna oss i hallen på Palace. Amos störtade fram till oss utan att ge akt på Mrs Van Burens närvaro.

»Det svinet är inte här. Så snart jag lämnat morbror, gick jag hit och frågade efter honom. Han är i Monte Carlo på ett par dar.»

Jag såg den beundransvärde Bendyke skickligt sparka honom på smalbenet. Amos stelnade till, så att det syntes.

»Vem är den ovärdige?» frågade Mrs Van Buren.

»En herre, som min systerson inte tycker om», sade jag. »Får jag lov att föreställa...»

Jag presenterade dem. Vi gingo in till middagsbordet. Dorothea, som var värdinna, placerade gästerna, Amos mellan sig och Mrs Van Buren, och Bendyke Hamilton mellan sig och furstinnan. Hon har ett härskarinneseätt ute i umgängeslivet, som tystar alla invändningar. Eljest skulle jag med förakt för all ovärdig svartsjuka föreslagit, att de båda unga männen fått byta platser. Men allt var klart, innan jag hunnit yttra ett ord. Mrs Van Buren visade stort intresse för Amos, som sade en del uppfriskande saker om hennes hemland. Och jag, som då och då lyssnade, märkte, att han sade dem förträffligt.

Under den viktigare delen av måltiden spelade orkestern så pass diskret, att det gick för sig att samtala. Men ungefär vid glacen började dansen. Jag såg Bendyke Hamiltons enda öga möta Amos' båda och blinka uppmuntrande åt honom. Till min häpnad vände sig Amos artigt till Mrs Van Buren och bjöd upp henne. Dorothea, som satt med ryggen vänd mot de dansandes fyrkant, vände sig om och såg på honom nästan med gapande mun. Ur denna ställning räddades hon av Bendyke Hamilton, som förde bort henne. Nadia grep mig om handleden med strålande ögon.

»Men titta då! Han dansar förtjusande, min käre björn.»

Det faktum stod ej att förneka, att den forne gänglige, otymplige ynglingen nu förde sig fullt korrekt enligt alla konstens regler.

»Din intressanta bordsgranne» — Bendyke Hamilton hade grundligt underhållit henne under middagen — »är den underbaraste uppfostrare jag någonsin träffat.»

Jag fick större beundran än tillförne för Bendyke Hamiltons förmåga, takt och aldrig slumrande vaksamhet. Jag hade ju sett sparken och blinkningen. Det var bagateller, men de vittnade om nästan ett års outtröttligt tålamod och pliktuppfyllelse.

Nadia sade: »Du behöver inte läras. Kom nu!»

Vi blandade oss i virveln. Hon dansade gudomligt och hängav sig fullt åt rytmens njutning. Det var första gången hon var ute efter sin ettåriga fångenskap. Hennes kropp kändes varm och smidig mot min, hennes fötter voro som luftiga tingestar, som icke räknades. Jag hängav mig åt njutningen helt och odelat. Vi stodo stilla en sekund och dansade på nytt, när musiken ånyo började. Jag hade ännu aldrig hållit henne så tätt slutan intill mig. Jag viskade dåraktiga och lidelsefulla ord i hennes öra, och hon lyfte ansiktet mot mig och log.

När dansen var slut, återvände vi till bordet med de andra.

»Å, om ni bara visste, vad det är härligt och underbart.»

Vi hade knappast hunnit sätta oss, förrän orkestern ånyo stämde i. Amos bjöd upp henne, Bendyke bjöd upp Mrs Van Buren. Dorothea gjorde en liten grimas åt mig från sin plats mitt emot. Nåja, jag skulle vara med. Det var Nadias fest. Det var futtigt att icke kasta sig in i det alltsammans. Dorothea gjorde mig den komplimangen att säga mig, att om jag tog några lektioner, skulle jag överträffa alla de yngre männen. Men jag kände min Dorothea och hennes tricks och later.

»När dansade du sista gången, pappsen?»

»Det vete fåglarna», sade jag. »Jag tror det var före kriget.»

»När du blir gift med Nadia, får du sluta upp att låtsas vara en gammal farbor och dansa av bara katten.»

»Jag börjar i kväll, kära du», sade jag och kände mig osedvanligt ung.

Det var jag, som, när dansen var slut, föreslog, att orgierna skulle fortsättas på Casino, men Nadia sade sig vara trött. Jag fick sedermera veta, att Dorothea på sitt moderliga vis viskat något till henne om det gamla skottet i lungan, som gjorde, att jag måste avhålla mig från överansträngning. Dorothea och Mrs Van Buren och de båda herrarna foro i Mrs Van Burens bil till Casino, medan Nadia och jag ensamma åkte hem. Hon låg hopkrupen i min famn och kuttrade av förtjusning.

»På den tiden, när det här var hela min tillvaro, hatade jag det. Och skulle det nu bli min tillvaro på nytt, så skulle jag avsky det. Men då och då, när man känner sig uthungrad, att då få hänge sig åt nöjet, å, David, chéri, du kan inte tänka dig, så det känns.»

Hon bjöd mig det ljuvaste godnatt, när vi kommo fram till villan. Hon sprang uppför trappan, kysste på fingret åt mig i kröken och försvann. Den lyckligaste bland trot-siga dödliga, höll jag blicken fäst på den plats hon senast befunnit sig på, skulle därefter hänga upp min rock och fick i detsamma syn på ett telegram på brickan i hallen. Jag öppnade det i förbifarten, men ryckte till, när jag läste det.

»Mrs Fontenay döende. Kom genast. Brown.»

Jag nämnde för länge sedan, att jag hade en mor i livet, en bräcklig, sfinxliknande varelse, som bodde i tillbaka-dragenhet bland höjderna i Somersetshire. Brown var namnet på hennes sällskapsdam. Varje gång jag var i England, hälsade jag pliktskyldigast på henne. Men hon var så fjärran från världen, där hon framlevde sitt eget

sällsamma, andliga liv, att mitt sinne ända från mina gossår icke fått något djupare intryck av henne än av något ömtåligt och dyrbart. Dorcas' rymning och min fars död tycktes ha löst henne från alla jordiska band. Hon moltog mig i sitt doftande, med vinrankor överväxta lilla röda tegelstenshus med de ljuvaste välkomsthälsningar. Men hon gjorde mig få frågor om mitt liv och ställde inga fordringar på detsamma. In i ålderns dagar bevarade hon spåren av sin ungdoms skönhet, som liknade sachsiskt porslin. Alltid voro hennes omgivning och hennes dräkt lika prydliga. På kvällen, även om hon var alldeles ensam med sin sällskapsdam, bar hon en lavendelfärgad sidenklädning och gamla spetsar. Hon var stolt över sin samling av engelska akvarellmålare och hade ytterligare utökat den kollektion av mässböcker, som Muriel på henne överlätit kort efter sitt giftermål. Hon var icke en sådan moder, som vid små och stora bekymmer, vid felsteg och ånger, trycker en son till sitt bröst och skänker honom tröst. Hon var — jag säger det med all tillbörlig vördnad — ett slags Damen Utan Sorger. Att känna henne var detsamma som att älska henne, men ingenting gav hon tillbaka utom sitt leendes omedvetna charme och sina fina händers tryckning.

Bilder av henne från hela mitt liv drogo förbi min inre syn, medan jag stod med telegrammet i min hand. Med en suck gick jag därefter upp på mitt rum. Det föll mig aldrig in att ifrågasätta nödvändigheten av att resa med första tåget nästa morgon. I mitt yttre liv spelade hon ingen roll, men i mitt andliga liv, hur betungat det än var av materiella hänsyn, hade hon alltid utgjort något drömskt och kostbart, kanske nästan underbart, som en sällsynt och ofattbar varelse av havets skum, som en gång skänkt mig livet.

Det var först senare, när jag låg klarvaken och stirrade på månstrimman, som föll in genom mitt öppna fönster, som jag började komma till insikt om den föreliggande

situationen i Cannes. Jag skulle nödgas lämna Nadia i den avskyvärde Garcias våld. Han hade givit henne en veckas anstånd. Jag skulle ej vara tillstädes vid denna kritiska tidpunkt för att erbjuda henne mitt beskydd. Men med en plötsligt framvällande våg av tacksamhet och samvetsförebråelser erinrade jag mig därpå Amos.

Nadia hade rätt. Gud hade sänt honom att vara hennes riddare. Och för första gången välsignade jag Amos i djupet av mitt hjärta, varpå jag insomnade.

TJUGUANDRA KAPITLET

Somersetshires vågröna höjder lågo höljda i fint regn och dimma, när jag steg av vid den lilla stationen. Den skrangliga droskan slirade på landsvägen. Det darrade som en suck i luften, liksom för allt det unga, som låg svept i en slöja av tvivel och undran inför framtiden. Trots att jag var landsflykting till hälften av fri vilja, kände jag dock min födelsejord kalla mig. Jag apostroferade den i mitt hjärta och bjöd den att vara vid golt mod och kväva sin unga spirande sorgmodighet. Hur många gånger hade jag ej i mina gossår suttit i trädens skugga och på pojkers välkända sätt förbannat min egen oförmåga att med min amatörmässiga tekniska och materiella utrustning ge uttryck åt denna skugglika dimma, vilken till hälften dolde kullarnas späda bröst, medan här och där en oväntat triumferande remna avslöjade deras unga, sköna fägring.

Vi, som bo i olivernas och cypressernas land, i exotiska palmers och mimosans och bougainvilæas land, där man knappt märker skillnaden mellan årstiderna, betrakta det som en särskild förmån att få fara norrut och möta en engelsk vår. Vi möta då det, som är oss förvägrat, vilka äga den oavblåtliga uppfyllelsen, och det som människo-själens för evigt skall åstunda, nämligen löftet om ting som

skola komma. För oss gives icke den inspiration, som ligger i livets uppvaknande från sin vintersömn. Det finns ingen vinter, det finns ingen sömn. Endast när den landsflyktige återvänder på våren, blir han på nytt medveten om det eviga undret i form av nyfödda ting, de första gröna knopparna, de första blyga blommorna, vilka, han vet ej varför, för långa år sedan kommo hans unga ådror att genomslås av en skälvning av hopp och glädje. Var i Södern välva sig kullar med denna friska grönska? Eller var finnas sådana hagtornsdoftande häckar? Var sådana dalar med gula påskliljor? Var finner man denna tju-sande inramning av fårade ekar och almar, väderbitna, sekelgamla mödrar, som nästan med stolthet paradera med sin nya och oändligt täcka avkomma av späda löv?

Gammal som jag är och skolad i tålmod, begärde jag i själ och hjärta icke solen, utan höll mig, liksom jag gjort i min barndom, till löftet: »Vad som med lårar säs, skall uppskåras med jubel.»

Jag var på väg till en dödens boning, ty på vägen hade jag fått veta, att den spröda lilla kvinnan, min moder, gått hädan. Jag hade lämnat en farans boning, om än välbefäst, där den ljuva kvinna jag älskade belägrades av ondskans makter. Men när den rankiga bilen skakade fram med mig genom det gröna, svällande landskapet, där jag var född, fram genom dess ljuva sorgmod, dess dimma, som ville föreställa regn, kände min själ sig lyftad av dess eviga löfte om ett nytt och fruktbart liv, som skulle komma.

Om dödens boning är ingenting att säga, som rör denna berättelses vidare utveckling. Min syster Muriel och Tom, biskopen, voro där. Vi återkallade i minnet längesedan svunna tider. Vi undersökte kollektionen av mässböcker, likaså manuskriptet till den avhandling om kyrkoskrudar, som min mor förvarat inbunden i marokångband. De blevo en smula sentimentala inför densamma. Hade icke deras hjärtan löpt i väg med deras huvuden,

när dessa sysslade med heliga klädnader, och propo-
nerat bröllopskläder i deras ställe?

»En sådan dummerjöns jag måtte varit på den tiden!»,
skrattade biskopen.

»Och jag tyckte, att både du och jag var mycket be-
gåvade», sade Muriel.

»I vårt inre lurar samma smygande åsikt», sade hennes
man.

Tom förrättade med sin vackra, känsliga stämma jord-
fästningen på den lilla bykyrkogården. Den unge kyrko-
herden, som var blyg och skygg i biskopens närhet,
assisterade. Jag hade aldrig sett Tom i mässkrud förr.
Det slog mig, vilken pondus han hade över sig i sin
prästerliga habit. Vilken gren av mänsklig verksamhet
det än varit fråga om, har jag alltid älskat att se en expert
i arbete. Och det fanns något mer än ren fackmanna-
mässighet i Toms herravälde över den enkla ceremonien.
Jag såg den lille hurtige mannens glasögonprydda ansikte
undergå en förvandling, inför vilken jag böjde mitt huvud,
kännande mig som den obetydligaste bland dödliga.

En gråhårig advokat uppläste min mors sista vilja. Tom
i egenskap av affärshuvud, vilket jag såsom oansvarig
målare icke gärna kunde vara i min mors ögon, blev
ensam testamentsexekutor. Stiftsangelägenheter kallade ho-
nom genast till Bradbury. Allvarliga nyheter pr brev och
telegram kallade mig till Cannes. Vi lämnade Muriel och
advokaten och Miss Brown att ombesörja de sista vemodiga
åliggandena och skildes, var och en åt sitt håll. Jag
återkom till Cannes efter nära en veckas frånvaro.

Jag har ofta gjort mig den frågan, om allt skulle gått
annorlunda, ifall jag befunnit mig på platsen för att
utöva myndighet eller mer eller mindre kontroll. Jag
tvivlar därpå. Che sar à sar à. Det som skall ske, det
sker. Men vem vet ändå? I vilket fall som helst bestämde

ödet, att det skulle bli en vecka, som utplånades från mitt livs verksamhet.

Jag har skrivit denna berättelse om mig själv under olika perioder under de sista par årens förlopp — i stora drag, till en början förnämligast till min egen förströelse och i mitt eget intresse. Amos' ankomst och hans sammanträffande med Nadia, som satt och åt lunch tillsammans med mig i sitt skynke till aftontoalett, väckte mitt sinne för komik. Nåja, kanske jag underskattar detta mitt sinne genom att säga så. Jag vill snarare säga, att det inom mig väckte mitt konstnärliga jag till att söka fånga och uttrycka denna komik genom ett främmande medium. Jag började. Det blev mig till en vana. Och vad jag nu framlägger är en efter bästa förmåga gjord relation av mina hågkomster från dessa komiska år. Från min egen yrkesståndpunkt vet jag, att innan man kan börja måla en tavla, är man bunden av alla slags både tekniska och estetiska hänsyn, som det skulle bli för långtrådigt att uppräknat. Men om de hänsyn som reglera berättarkonsten har jag ingen aning. Om jag därför, i det jag följer min egen instinkt, tycks gå fram och tillbaka och stundom runt, måste jag utbedja mig mina läsares tålamod.

Nadia, Dorothea och Bendyke Hamilton mötte mig vid stationen. Återstoden av dagen upptogs helt och hållet av deras skildringar av allt som inträffat. Även hade en överste Wigram, som jag aldrig hört talas om, kallats till villan. Jag gick till sängs med förvirrad hjärna och sprängande huvudvärk.

Jag kan endast till, som jag hoppas, en berättelse med logiskt sammanhang samarbeta deras respektive redogörelser och vad jag däri kunde läsa mig till i ljuset av de händelser, som sedermera följde.

När jag lämnade Cannes, och villan utgjorde en fästning utan en ansvarig befälhavare, utsågs Amos till min ställföreträdare. Jag hade befallt honom att sova i mitt rum, men han fick för sig, att detta antingen skulle vara

vanvördigt mot mig eller också ett alltför sybariliskt kvarter för en vaktpost. Som mina tvenne gästrum beboddes av Nadia och Dorothea — jag måste uttryckligen framhålla, att villan ingalunda är något slags slott — lät han ordna en fältsäng inne i min ateljé. Han och François i egenskap av sergeant försvarade huset om natten. Bendyke Hamilton antog humoristiskt löjnants ställning och ombesörjde försvaret om dagen med chauffören Maxime som korpral.

Tydligen var nattförsvaret till en början en ren formalitet, ity att de båda unga damerna, som skulle försvaras, varenda natt voro ute till alla möjliga timmar frampå morgonen. Svärdet hängde över Nadias huvud. Vad gjorde det? Varför skulle hon icke roa sig, tills det föll? Under de första tre dagarna roade de sig av hjärtans grund. Den utmärkte Maxime körde dem omkring över hela kusten. De åto lunch i underliga gamla bergvårdshus. De dansade om eftermiddagarna. De åto middag på restauranger, de gingo till Casino och dansade och superade med ungdomens hela sorglöshet. Ingen av dem spelade. Amos höll fast vid sina principer. Nadia, som icke längre behövde frukta för utpressningens fäsa, betraktade spelborden med vedervilja, Bendyke Hamilton kallade det sattyg för en fattig karl, och Dorothea, som visserligen var en liten spelorre, gav vika för allmänna opinionen och höll sig därifrån.

De två unga männen och de två unga damerna delade sig oundvikligen i två par, i synnerhet som vardera av de två unga männen hade gjort ett mycket definitivt val av följeslagerska. Dorothea, den trofasta själen, gjorde sitt bästa. Hon påtvang Nadia nästan bryskt Bendykes sällskap och avtågade själv med Amos. Men de unga gudarna sågo saken på annat vis. Så snart första tillfälle uppenbarade sig att förbindligast trassla till Dorotheas strategiska planer, skyndade Amos brett grinande fram till furstinnan, och Bendyke reste sig med en suck av

lättnad som en, som befriats från en hedersplikt, och tog Dorothea i besittning. Dorothea var, som jag nyss sade, troheten själv. Om det icke funnits någon Bendyke Hamilton, som i ord och handling betygat det plötsliga och ofantliga intresse han hyste för henne, skulle hon ha uthärdat Amos' öppna likgiltighet och hans absurda sätt att visa sin passion för en annan kvinna, jag vill ej påstå, med nöje, men åtminstone med kylig och kärv filosofi. Men nu fanns där Bendyke Hamilton, som var en ny typ i hennes erfarenhet. Claude Worthington hade lagt varenda välsignad sak han ägde (mestadels gående på hjul) för hennes fötter. Men hon kunde, som hon uttryckte sig — i det hon för liknelsens skull sänkte sig till mindre fina uttryckssätt — ha tagit honom mellan tummen och pekfingret som ett kycklingben och gnagt honom. Detta är icke en idealisk make för någon kvinna utom möjligen för en amason. Så kom Amos. Det barbariskt kvinnliga inom henne hade nog gripits av hans väldiga gestalt, hans styrka och hans älskvärda läraktighet. För två månader sedan skulle hon ha kastat sig i hans stora armar och försäkrat sig vara hans för alltid, om han kommit och friat till henne. Men Amos gjorde ingenting ditåt. Så snart han efter en lång skilsmässa åter träffade henne, sade han, att hon var hans syster och begärde underrättelser om en prinsessa i månen. Den token borde ha vetat, att kvinnor, om de icke sammanbindas av blodsband, avsky att vara systrar. Dorothea hatade det med hela sin ungdomliga stolthet. Mitt i denna stund av förödmjukelse kom Bendyke Hamilton med ögonblicklig tröst. *Que voulez-vous?* Vad kunde man egentligen vänta sig?

Här var alltså en man, så maskulint betonad man gärna kunde önska sig, härdad i alla tänkbara äventyr, en man med omfattande kunskaper och en klar hjärna, en man som hon icke kunde lära något, till skillnad mot Amos — ingenting utom måhända de tillvarons obestämda,

outtalade, ömtåliga, för mannen dolda sanningar, som äro kvinnans ljuva och dyrbara hemliga egendom. Icke så, att hon ej förut träffat intellektuellt framstående män under sin vistelse i London. Hon var en modern världsdam, nej, hon var mer, en utsökt produkt av den moderna världen. Hon hade ingalunda endast Claude och Amos pour tout potage, enda föda för en öm fantasi. Bland aspiranterna hade befunnit sig en ung professor i fysik, vilkens namn nu, sedan han upptäckt elektromotornas små vanor, plötsligt kommit på allas läppar, även han en spirituell och sensitiv människa, en vetenskapens poet. Jag känner honom och vet, att han är en redbar och intagande människa. Han erbjöd Dorothea sitt hjärta. Men hon sade för länge sedan till mig: »Käraste du, han är allt vad en flicka kan önska sig, och jag tycker jag är ett fä, som ger honom korgen, men han har sådan handsvett.» Och det hade han faktiskt, den stackars mannen.

Allt detta berättar jag endast för att klargöra, att min älskade Dorothea icke var ute på språng efter en äkta man, vemhelst hon kunde få tag på. Han hade ett stort område att välja på. Men hon sökte efter vad hon kallade sin typ. Och på min villas månbelysta terrass gick det så plötsligt upp för henne, att hennes typ fanns personifierad i den kloke, enögde, äventyrsälskande man, vilkens enda intresse i universum tycktes vara hennes varma och hemtrevliga personlighet.

Det skulle varit mot naturen, om hon ej småningom låtit Amos draga åt skogen och hängivit sig åt sin nya upplevelses verklighet och skönhet. Och när allt kom omkring, var Amos i trots av resor och Bendykes oförtrotna försök att bibringa honom en yttre polityr samma gamla trevliga björn, i vilkens upptåg, om än numer mycket förfinade, Nadia fann barnsligt nöje.

Allt var liv och lust i tre dar. Amos höll utkik på fienden och erfor, att han fortfarande fanns kvar i

Monte Carlo. Tillsvidare visade Garcia intet intresse för furstinnans göranden och låtanden. Enligt Bendyke Hamiltons åsikt — han var invigd i saken — var det storartad bluff från hans sida. Han framlade sin åsikt. Det bästa vore att vara beredda.

»Jag litar på vad Bendyke säger», förklarade Dorothea.

»Jag har fullt förtroende för Mr Hamilton», smålog Nadia.

Amos brummade: »Jag litar bara på mig själv.»

»Vad tänker du göra?» frågade Dorothea.

»Låt mig bara få tag i honom», svarade Amos.

Nadia satte sig rakt upp i stor sinnesrörelse. »När ni får tag i honom, vad händer då?»

»Då skall han tycka värre synd om sig själv, än han någonsin gjort i hela sitt liv.»

Vad han tänkte göra, hade varken hans tre följeslagare då eller jag själv senare någon aning om. De skämtade älskvärt med honom.

»Ni tycker jag är en tok», sade Amos, »men ni får väl se.»

Nåväl, Fortuna favet fatuis. Dårar, eller sådana vilkas mänskliga begränsning gör, att vi betrakta dem som dårar, åtnjuta ofta Fortunas gunst.

Vi skola nu se på vilket sätt hon slösade densamma på Amos.

Det var den fjärde kvällen under min frånvaro. Kvarletten hade tillbragt dagen i en motorbåt på en picknick utmed kusten. De åto middag och dansade efteråt på Casino, men de båda unga damerna begåvo sig hem tämligen tidigt, trötta efter tre nätters festande till frampå morgonen och efter denna dag till havs. Herrarna stannade kvar. De skulle taga sig en tur genom salarna och en drink i baren, och sedan skulle de gå till vila.

Och där i en av salarna stötte de ihop med överste Wigram, vilken bildligt talat föll i Bendyke Hamiltons armar. De hade genom ödets skickelse varit tillsammans i skolan, i Mexiko, vid Somme och Zambesi samt i samma

cricketparti. De representerade bägge samma typ av den moderne gentlemannen-äventyrshjälten, och överallt hade de svurit varandra fostbrödralag. Wigram var lång, mörk, med ett nästan asketiskt utseende, slätrakad och med en ironiskt trotsig glimt av humor i ögonvrån och mungipan. Han hade kommit till Cannes, han visste knappast själv varför. För att undkomma det förfärliga vädret i England, som åter förskaffat honom hans gamla malaria. Han hade dragit sig tillbaka ur aktiv tjänst och hade gift sig med en dam, som efter en veckas otyglade orgier i paris-butikerna skulle stöta samman med honom i Cannes med ett oskyldigt änglaleende på sitt ansikte. Bendyke måste lära känna henne. En riktigt trevlig flicka, fast det inte var han som borde säga det. När han nu för resten tänkte efter, hade bjudningskort till bröllopet blivit skickat till Bendyke, som icke tagit notis därom. Vad tusan menade han med det? Var inte Travellers' Club en tillräckligt fin adress? Bendyke svarade, att för så vitt han visste, vilade brevet nu på något postkontor i Bolivia. Under större delen av det gångna året hade han färdats omkring på sydamerikanska kontinenten med sin vän Burden. Han vände sig om och drog Amos bort från dennes hövliga iakttagande av händelserna vid spelbordet strax intill, och presenterade honom. Wigram yttrade:

»Det är bara en sak vi kan göra», varpå han gick före till baren. Men det lilla rummet var fullpackat. Det var just i detta säsongens skälvande ögonblick, som föregår den brådstörtade, meningslösa flykten liksom från en stad, som hotas av fördärv, eller som när de norska lemlarna störta sig i havet, vilken flykt varje år tömmer Rivieran under loppet av några få dagar. Luften stank av gin, citronsaft, cigarretter, parfym och svett och vibrerade av gälla röster. De tre männen dröjde ett ögonblick på tröskeln.

»Käre Bendyke», sade Wigram, »hur ska vi kunna samtala i det här menageriet?»

»Ja, säg det.»

»På Palace, där jag bor, finns det en stor och luftig bar, som är tämligen övergiven vid den här tiden. Jag skulle föreslå den, om jag inte vore säker på att jag drog vår vän Burden bort från andra nöjen.»

»Jag avskyr det här förbannade stället», sade Amos.

De togo en bil till hotellet, gingo genom den långa, tomma vinterträdgården och kommo in i den behagliga barlokalen. Några enstaka par sutto och samtalade tyst på de läderklädda sofforna längs väggarna, och en ung herre, som sög något genom vassrör, satt ensam på en hög stol framme vid disken. De tre herrarna sjönko lättjefullt ned i ett hörn intill dörren. Kyparen kom med förfriskningar. Wigram älskade att tala, detta i olikhet med de flesta av hans typ. Han talade väl och uttryckte sig originellt. Han tycktes känna till varje tum av västra hemisfären lika väl som Amos kände till Warraranga. Han tycktes vara lika förtrogen med återstoden av jordklotets yta, och ehuru samtalet till stor del rörde sig om äventyr till lands och vatten, som de båda äventyrarna delat med varandra, lyckades de få Amos att känna sig intresserad även han, så att han lyssnade på dem i förtjusning. De utbytte tillika krigsminnen. Och alla historierna började:

»Kommer du ihåg den där mannen, som...?»

En av dem som sålunda framdrogos ur minnet var en kapten vid ett regemente i en närbelägen löpgrav, som ramlade ned till dem en dimmig kväll och fördes in i massen i den förfärliga, av ljus upplysta, stinkande jordhålan. Han bad om en drink och en vägvisare tillbaka mellan löpgravarna. Vänliga händer sträcktes efter ett glas och en whiskyflaska.

»Och då sköt Wigram plötsligt ned den uslingen», sade Bendyke.

»Men herregud, varför det?» frågade Amos.

»Jo, han såg, att den enfaldige karlen glömt att taga av

sig sin vigselring av guld, att han hade ett ärr efter en duell över ena ögonbrynet samt att det låg något och svällde under hans rock. Och detta något var en bomb med tändrör, som han hade tänkt lämna kvar.»

»Jag undrar, hur det känns att döda en man på det viset med berätt mod», sade Amos.

»Om det gäller ens eget liv eller hans», sade Wigram, »så är det den mest utsökta känsla i världen.»

Och efter många andra historier kom den om en viss Jenkinson, en australier, som stupade vid Gallipoli, men som förr i världen varit en väldig jägare inför Herran. Hur de tre voro tillsammans i Ostafrikas Hinterland, hur en infödd vägvisare, som de litade på, förde dem, som han trodde, i en fälla och tog sin tillflykt upp i ett träd, och hur Jenkinson skjutit honom med sin bössa och lämnat honom dinglande i grenarna.

»Det måste behövts nerver», sade Amos.

»Bara ett kallt huvud», sade Wigram.

I detta ögonblick kom en herre med en väldig solitär i halsduken in i baren, stod stilla ett ögonblick, varpå han kråmande avlägsnade sig, som om han icke funnit den han sökte.

»Där! Det var han! Ser du!» ropade Amos och for upp, men tvangs ned igen av Hamiltons nervösa grepp om hans arm.

»Håll dig lugn, din tok!»

»Hur är det fatt?» frågade Wigram på sitt lugna vis, i det han slog av askan på sin cigarrett.

»Jag har sökt efter den satan över hela världen», utbrast Amos, »och nu har jag funnit honom.»

»Och vad tänker ni nu göra med honom?»

»Det beror på honom», sade Amos.

»Det låter ju intressant», sade Wigram.

Amos lade sin stora hand på Hamiltons axel.

»Bendyke, Herren har givit honom i mina händer.

Jag har ofta sagt dig, att han skulle göra det. Nu är tiden inne. Nu är frälsningens dag.»

Svettpärlor syntes på hans fårade panna. Ett farligt ljus glimmade i hans klara blå ögon.

»Vad menar du, att du tänker göra?» frågade Hamilton.

»Jag tänker bryta mig in i hans rum — jag vet numret — och klara ut det här med honom en gång för alla.»

Bendyke vände sig till sin vän. »Spring som satan nedför korridoren och se efter vad skurken tar sig för.»

Wigram spatserade alltså ut, och så snart dörren var stängd, skyndade han i väg enligt Bendykes befallning och kom in i hallen lagom för att få se Ramon Garcia stiga in i hissen och föras i riktning mot himlen. Han återvände och fann de två andra inbegripna i livligt samtal, vari han omedelbart blandade sig. En flyktig skissering av saken var nog för att tillfredsställa hans nyfikenhet. Som alltid stodo hans krafter till Bendykes oinskränkta förfogande. Bendyke, en man, som alltid satt inne med resurser, framlade sin anfallsplan.

Amos satt som en brummande björn och vaggade av och an med arbetande fingrar, som om han fylldes av syndig lust att kasta sig över sin fiende och andens iver att befria sin prinsessa ur drakens våld. Han lyssnade butterl till resonemanget och yrkade på att uppsöka Garcia på dennes rum. Men han måste underkasta sig de andras klokare omdöme. Han fick ej räkna på att straff löst göra om sin manöver med att binda och bestjäla mannen. Varför icke förskaffa sig ett alibi för alla eventualiteter? Wigram hade ett rum i hotellets femte våning. Det kunde ju få bli operationsbas. Medan de utvecklade sin plan, krusades Amos' läppar av ett bistert leende. Dessa äventyrare voro dock underbart skarpsinniga.

De lämnade baren och gingo fram till stora hissen i hallen.

»God natt, min vän», sade Bendyke.

»Nej. Inte ännu. Kom med upp på mitt rum och ta en

till. Jag har litet kvar 'se'n före kriget'.» Han vände sig till föraren och skrattade: »G'est rare, n'est-ce pas?»

»Nåja, en då. Vad tycker du, Amos?»

Amos gjorde en gillande grimas. Föraren satte hissen i gång. Så snart den åter börjat gå ned, stannade Wigram.

»Ge nu akt på numren. De ligger likadant i alla våningarna. Där har vi stora trappan. Från mitt rum, som ligger här, tar man den där korridoren till vänster.»

»Jaha», sade Amos. »Det ska jag inte glömma.»

Wigram låste upp dörren, och de gingo in i rummet. Amos kastade hatt och rock på stolen. Han skulle komma tillbaka så fort som möjligt och berätta alltsammans.

»Jag kommer med dig», sade Bendyke Hamilton.

Amos motsatte sig detta. Två mot en var inte sportsmannamässigt. Han ville ha uslingen alldeles för egen del.

»Jag kommer med för att bevittna fair play», sade Bendyke.

»Och jag tänker röka en pipa», sade Wigram, »och läsa Wordsworth, tills ni kommer igen.»

Bendyke tog ledningen, och Amos underkastade sig knotande. Först skulle han gå före och se, att vägen var klar. När Bendyke höll honom tillbaka, stannade han, när han vinkade, följde han efter. De ilade snabbt uppför de mattbelagda trapporna. Tystnaden i de långa korridorerna kändes tryckande för Amos' spända nerver. Raskt och tyst kommo de fram till Garcias dörr. Den var låst. Bendyke knackade sakta. Steg närmade sig innaför, och en röst yttrade:

»Q u'est-ce qu'il y a?»

Bendyke svarade på kustens halvitalienska dialekt: »Ett telegram till Monsieur, som portieren glömde lämna, när Monsieur kom in.»

Det hördes ett förargat utrop, och dörren öppnades häftigt. Garcia hann lagom stirra på sina oväntade besökare, när Amos rusade på honom och jagade honom in i sovrummet, medan Bendyke lugnt stängde dörren till

den lilla yttre passagen. Därpå steg han in i rummet och stängde även dess dörr, kastade en hastig blick omkring sig och ställde sig med ryggen mot ringklockan. Garcia, som kände sin fiendes fysiska styrka, hade instinktivt retirerat till ett hörn vid fönstret. Amos satt på sängkanten med händerna på knäna.

»Ni har kommit för att stjäla brev från mig, som ni gjorde en gång förut», sade Garcia.

»Ni har rätt», sade Amos. »Rör er nu inte eller ställ till bråk, för då kommer jag att göra er illa. Jag skulle gärna vilja göra er illa, men jag vill inte. Begriper ni? Stå bara där eller sätt er på stolen, som står bredvid er, och låt oss talas vid i lugn.»

»Jag tänker stå», sade Garcia. Han var fullt klädd så när som på rock och väst, som han kastat av sig. »Säg mig, vad det är ni vill.»

»För det första vill jag ha breven, som furstinnan Ramiroff skrev till er. Vidare pärlbandet. Å, jag tänker betala det. Jag vet, vad det har kostat. Vidare intyget från juvelerarefirman i Paris. Och slutligen skriver ni på fläcken ett brev till furstinnan, vari ni säger, att ni inte tänker leva tillsammans med henne, eftersom ni ger er i väg tillsammans med en annan kvinna till ett ställe så nära helvetet ni kan hitta på, så att hon alltså kan få sin skilsmässa — och — jaha — det är alltihop.»

»Ni har glömt de tvåhundratusen francs jag vann av Marchese della Fontana», sade Garcia ironiskt.

»Etthundratusen, ni lögnare», sade Amos. »Jag ska ge er en check på skillnaden mellan det och vad pärlorna kostar.»

»Vous avez un toupet, Monsieur, jag önskar jag visste, vad det heter på engelska.»

»Ni är fräck», sade Bendyke lugnt.

Amos hade glömt honom, han vände sig instinktmässigt om, som om han hört en röst från en annan värld. Garcia

svängde stolen, som stod bredvid honom, fram till toalett-bordet, som stod tvärs över ett hörn av rummet, och slog sig ned.

»Ja», sade han, »ni är fräck, Monsieur Burden. Och vad händer, om jag inte gör alla de här trevliga sakerna ni föreslår mig?»

»Något mycket ruskigt», sade Amos. »Jag var dum som inte förstörde er skönhet för all framtid sista gången. Kommer ni ihåg det? Men vid Gud, nu skall det ske.»

Bendyke Hamilton yttrade på franska på samma lugna och ointresserade sätt: »Jag skulle råda er att taga i mycket allvarligt övervägande, vad vår vän säger. Han står vid sitt ord, det kan jag försäkra er. Om ni inte har förstått hans förslag, så ska jag översätta dem för er.»

Ramon Garcia vände sig hastigt om mot honom.

»Och ni, vad har ni med den här utpressningen att göra?»

»Jag skall fungera som tolk, om så behövs, mellan min vän, som talar föga franska, och Monsieur Perez, utpressaren, som talar engelska med svårighet.»

Med glänsande hår och mustascher satt Garcia där, vacker, manlig att se på, med solitären gnistrande mot den vita skjortan. Han betraktade förstulet de båda männen och det öppna fönstret, förde ena handen över sin fuktiga panna och knackade nervöst med finger-spetsarna mot bordshörnet med den andra.

»Messieurs», sade han på franska, »jag har icke förtjänat detta av er. Jag har icke tillfogat er någon orätt. Det är Marchese della Fontana, som handlat orätt mot mig. Ni kallar mig Perez. Jag medger, att det är mitt namn. Har jag inte redan medgivit det för Monsieur Fontenay? I alla dessa avseenden kan jag med lätthet försvara mig. Det har ingenting med er att göra...»

Han fortsatte på detta vis en stund till.

»Vad säger karlen?», frågade Amos till sist.

Bendyke förklarade kontentan därav.

»Säg åt honom att utelämnat allt det där», sade Amos, »och hålla sig till saken.»

Han rätade hotande på sin väldiga kropp.

»Jag är trött på det här. Vad tänker ni göra?»

Garcia sjönk ihop i sin stol, spökblek under den olivfärgade hyn.

»Monsieur Burden, jag kan ej göra vad ni begär. I London sålde jag de falska pärlorna för de få pund jag kunde få — jag hade inga pengar. Intyget från Messrs. Lautier Frères och min hustrus brev har blivit sönderrivna för länge sedan.»

Han betäckte ansiktet med händerna. Amos betraktade Bendyke, som alltjämt stod rak, stödd mot väggen.

»Har du någonsin hört talas om ett sådant fä?»

»Ja, ofta», sade Bendyke.

»Ja, det är alltid ett bekymmer mindre», sade Amos med en djup suck av lättnad. »Nå, brevet till furstinnan då?»

Mannen såg upp, blodsprängd i ansiktet, ful, mordisk.

»Ni har vunnit spelet, ni fördömde engelsman. Ja, jag skall skriva det.»

Han steg upp och såg sig omkring, som om han sökte efter skrivsakerna. De två andra människors blickar började också instinktivt söka. Där, på ett bord vid rummets andra sida, i närheten av Bendyke Hamilton, funnos de. Då hördes plötsligt den sistnämnde skrika:

»Se upp!»

Ty Garcia hade hastigt dragit ut lådan i toalettbordet och stod nu i försvarsställning med den famösa browning-revolvern i hand.

»Sortez, sortez!» ropade han och brast ut i en ström av spanska eder. Bendyke och han utbytte några ord på spanska.

»Jag tror han menar allvar, min gosse», sade Bendyke.

»Det är bäst vi ger oss av härifrån och väntar på nästa tur.»

»Det ger jag sjutton», sade Amos, dök plötsligt ned och slog armarna om den andres höfter, höll honom tätt intill sig och försökte med sin fria hand få tag på revolvern. Ramon lyckades hasa sig ned, tills hans fötter nådde golvet. Han måste ha insett, att han stred för sitt liv. Bendyke Hamilton kastade sig över de två och sökte rycka till sig revolvern. Men Amos gjorde sin väldiga arm fri, kastade undan honom och flåsade:

»Det här är mitt jobb. Har jag inte sagt dig det?»

Sålunda kämpade de några ögonblick. De närmade sig det öppna fönstret. Sydamerikanen hade vida mer nervös styrka och smidighet, än Amos beräknat. Vid varje rörelse undvek han björnens grepp. Fingrarna, som slöto sig kring revolvern, voro av järn.

Bendyke kravlade sig upp från golvet, som han kastats omkull på, lagom för att se en blixst ute på balkongen, höra ett skott och sedan få se Amos' ensamma gestalt stå där med högra handen i ett grepp om vänstra axeln och ett vilt uttryck av fasa i ansiktet.

TJUGUTREDJE KAPITLET

Bendyke insåg den överhängande faran. Han släpade ut den förfärade Amos i korridoren, i det han stängde dörren bakom sig, och vidare nedför de tysta trapporna in i Wigrams rum, vars dörr var olåst. Wigram lade ifrån sig boken och reste sig från stolen.

»Vad nu då? Är han sårad?»

Det var Bendyke, som svarade. »Ja, skurken sköt honom. Låt oss få något att dricka, dels för hans skull och dels för allas vår skull, ifall någon skulle komma. Vi har varit här inne hela tiden, förstår du?»

Amos satt på schäslongen och höll sig alltjämt med

handen om axeln. Han kände en brännande sveda och något hemskt och varmt och vått. De två männen togo skyndsamt fram en resflaska, glas och mineralvatten från nattduksbordet samt de två glasen för munvatten från badrummet. Amos fick en duktig snaps. Han nickade.

»Nu mår jag bättre», sade han.

»Nu ska vi titta på er ett tag», sade Wigram och beredde sig att taga av Amos' smoking.

Men Bendyke hejdade honom. »Ställ inte till med sådant härinne för Guds skull. Vi måste utplåna alla spår.»

»Var är den andre karlen?»

»På trottoaren, sex våningar längre ned.»

»Jag vet inte, hur det gick till», sade Amos. »Ena stunden höll jag ett slags vildkatt i händerna, och nästa stund fanns han inte där. Det var alltsammans.» Efter ett uppehåll fortfor han: »Det var väl konstigt, att ni två satt därnere och talade om att döda människor. Jag tror allt jag har dödat en människa i kväll. Men jag ville inte göra det. Inför Gud säger jag, att jag inte ville det.»

»Det vet vi, att du inte ville, min gosse», sade Bendyke. »Men inför myndigheterna och andra människor kommer det kanske att se ut, som om du velat det. Vi måste komma härifrån och hem så fort som möjligt.»

»Ni får spela teater en smula», sade Wigram. »Kan ni klara det?»

Amos bet ihop tänderna. Jo, han kunde nog härda ut. När Wigram såg blod sippra nedför hans handled, drog han upp en grå silkeshalsduk ur en låda och band den fast om den fuktiga armen. Stoiskt uthärdande smärtan, lät Amos dem draga på honom överrocken. Wigram kastade en blick ut i korridoren — allt var lugnt. Tydligt hade ingen hört eller fäst något avseende vid revolverskottet. De gingo fram till hissen och ringde. Maskineriet började darra, och så snart hissen visade sig, togo Bendyke och Wigram ett hjärtligt farväl.

»Vi har hållit dig uppe oresonligt länge.»

»Nej, inte alls. Klockan är bara barnet. Jag följer med ner och ser, att ni kommer ut ordentligt.»

De åkte ned, och Amos yttrade: »Det var roliga saker ni berättade från kriget.»

Hissföraren, som hade tapperhetsmedalj på bröstet, smålog. »Det finns ganska många roliga saker att tala om från kriget.»

De kommo ut i den tysta hallen. Med en suck av lättnad lade Bendyke märke till att den döda kroppen, som låg hopsjunken blott några meter ifrån porten ute på trottoaren, ännu icke blivit observerad. De hade alltjämt tur. När de kommo till porten, körde en taxameterbil fram med några uttröttade nattsuddare. Wigram störtade fram och lade beslag på den samt vinkade farväl till de bortåkande, som om de tillbragt den trevligast tänkbara kväll tillsammans.

Bendyke hjälpte Amos att stapplande taga sig uppför trappan till villan samt öppnade dörren med den nyckel, som Dorothea på vårt primitiva sydländska sätt lämnat liggande under dörrmattan. Och nu vacklade Amos plötsligt och sjönk ihop i en hög på golvet i hallen.

Där befann sig alltså Bendyke i ett främmande hus, där han bara varit inne i salongen, matsalen och ateljén. Att lyfta upp Amos' väldiga kroppshydda översteg en ensam mans krafter. Han måste geuast söka rätt på Dorothea. Han försökte klargöra för sig husets geografi. Ateljén befann sig högst upp med ett högt uppsligande tak. Men när man stod på trappavsatsen, såg man en låg korridor, som tydligen förde till tjänarnas rum. Gästrummen måste befinna sig i första våningen. Han gick hastigt uppför trappan och vred på det elektriska ljuset. Av ren vårdslöshet stod dörren till mitt sovrum på glänt. Han kikade försiktigt in. Nästa rum, tänkte han, måste vara Dorotheas. Han knackade hårt. En röst, som han igenkände som Nadias, frågade skarpt på franska vem det var.

Han hade dragit den riktiga slutsatsen, att Dorotheas rum borde ligga närmast intill mitt, det var ett stort och vackert rum med utbyggnad och balkong, men Dorothea hade lämnat det åt Nadia och tagit det lilla rummet, som låg längre bort. Det var alltså Nadia, som han väckte. Rösten hördes ånyo, förargad och skrämd.

Det enda han tafatt kunde få fram till svar var: »Jag skulle leta reda på Dorothea.»

»Vänta ett tag.»

Ljus glimtade fram i springan nedanför dörren. Det hördes ett prassel av kläder, och snart öppnade furstinnan dörren och stod framför honom, indignerad och anklagande.

»Vad vill ni Dorothea så här dags på natten?»

»Det gör detsamma», svarade han otåligt. »Var är hennes rum? Eller vill furstinnan gå och säga henne, att jag behöver hennes hjälp?»

Hon rätade på sig. »Förlåt mig. Det måste vara något som har hänt. Vad är det?»

»Om furstinnan vill väcka Dorothea, så skall jag tala om det.»

Hon gav honom en skrämd blick och skyndade nedför gången. Om ett par minuter kommo de bägge damerna, iförda morgonrockar. Han vände sig till Dorothea.

»Det är Amos det är fråga om. Garcia har skjutit honom i axeln. Det är ingenting allvarligt. Men han svimmade därnere.»

Nadia flög först nedför trappan. De andra följde efter och funno henne på knä vid hans sida, jämrande sig i dåraktig smärta, som om han varit död.

François väcktes i sitt rum nere i jordvåningen. Bendyke och han buro tillsammans den medvetslöse Amos till salongen och lade honom på en divan. Dorothea, som är en duktig kvinna, fick fram lakan, filtar, varmt vatten, förbandsutensilier och handdukar med mirakulös fart. Nadia hämtade sig också och hjälpte till efter bästa för-

måga. Läkare hade tillkallats pr telefon och anlände, då Amos var bekvämt installerad på divanen och min aubussonmatta för alltid fördärvad av hans blodgenomdränkta kläder. Han hade också återfått medvetandet och sade, att han var ett kräk som svimmat.

Läkaren förband såret. Det var rent och ofarligt.

»Får jag göra några frågor?»

»Ju färre dess bättre», sade Bendyke.

»Då skulle jag inte lämna honom i salongen.»

Amos förklarade sig vara i stånd att gå, och de stödde honom uppför trappan och lade honom i min säng. För ögonblicket, sade läkaren, kunde ingenting mer göras åt saken. Han skulle komma tillbaka tidigt nästa morgon.

Bendyke vände sig till de två damerna och François. »Vi är tvungna att ställa i ordning därnere, innan vi går och lägger oss.»

»Ja, med hänsyn till att jag inte får göra några frågor, vore det nog det bästa», sade läkaren.

»Har du något emot att vara ensam ett litet tag?» frågade Dorothea.

»Det skulle vara skönt», sade Amos. När de skulle gå, och Bendyke stod och höll upp dörren, utropade han: »Ni kommer väl och ser till mig, Nadia, inte sant?»

Nadia sprang tvärs över rummet och lutade sig över honom. Endast Bendykes övade öra kunde uppfånga hennes framvisade:

»Jag ska sitta uppe hos er hela natten.»

När de sista blodspåren avlägsnats ur salongen och Amos' kläder burits ned för att brännas upp, aubussonmattan rullats ihop och av Bendyke och François nedburits i källaren och François dragit sig tillbaka, grep Nadia Bendyke om armen.

»Tänker ni berätta oss vad som hänt?»

Hitintills hade han blott givit en fragmentarisk framställning av hela saken, då han ansett det av vikt, att skötseln av Amos' sår skulle gå före allt annat. Såvitt de

hade sig bekant, befann sig Garcia i högönsklig välmåga i sitt hotell. De två männen hade mötts på Croisette. Garcia hade dragit fram sin browning, avlossat ett skott och löpt sin kos som en hare. Det skulle vara fullt tillräckligt att i morgon vidtaga erforderliga mått och steg.

»Jag har ju berättat det», genmälde han.

»Tror ni jag tror er?» ropade Nadia med ett föraktfullt skratt. »Skulle ni, Mr Bendyke Hamilton, en välbetrodd lyckoriddare, ha låtit en mördare undkomma på det viset? Skulle ni ha ställt till allt detta bråk för litet blod i salongen? Ånej, jag kan nog läsa i ert ansikte. Det är något ni döljer för oss.»

»Jag är rädd för att det är så», sade Dorothea milt. »Och vi måste ändå få höra det förr eller senare.»

Han ryckte på axlarna med en hjälplös åtbörd.

»Naturligtvis får ni det. Jag ville bara ni skulle få en mer eller mindre fridfull vila i natt.»

Nadia avbröt honom. »Det är nu också en mans föreställning om frid.»

»Kunde jag berätta det, när François och doktorn hörde på?»

Nadia, som såg ut som en vålnad i sin havsgröna kimono, sträckte ut sina fina händer med en lidelsefull rörelse. »Vad var det jag sade? Det är något som ska berättas. Vad är det?»

»Ja, om ni ska veta det», sade Bendyke, »så är Ramon Garcia död. Eller också bör han vara det.»

Nadia rusade fram till honom, lade händerna på hans axlar och stirrade med sitt spöklika ansikte in i hans.

»Död? Och var det Amos som dödade honom?»

»Det vet jag just ingenting om», svarade Bendyke på sitt rättframma sätt. »De slogos inne i Garcias rum. Jag var där. De försökte komma åt revolvern ute på en balkong uppe i sjätte våningen. Så gick skottet av och Garcia försvann — över balkongen.»

Dorothea stapplade bort med händerna för ögonen och ett: »Min Gud!» Men Nadia stod där darrande från huvud till fot i yttersta sinnesrörelse.

Död? Verkligen död? Han kunde inte gärna vara annat än död, när han fallit från en sådan höjd. Och Amos hade dödat honom! Han hade med en enda modig handling befriat henne från detta Ting, som gjort hennes liv till en plåga för henne. Hennes barbariska förfäder talade genom hennes mun sällsamma ord med passionerade tonfall och gester. Hennes ögon flammade som solen genom smaragder. Hennes underbara ansikte glödde av liv. Hennes lidelse nådde en Deborahs höjd. Amos hade dödat honom, hade dödat honom, hade dödat honom!

Dorothea hejdade henne med sitt sunda engelska förstånd och även med sina starka armar. Nadia stirrade en stund oförstående in i hennes ögon och reagerade därefter plötsligt och häftigt för minnet av allt det som konstituerar modern civilisation. Efter några halvkvädda snyftningar sjönk hon samman mot Dorotheas unga bröst.

»Om jag inte kommer tillbaka till Beau Rivage före dagbräckningen, så kan det verka misstänkt», yttrade Bendyke Hamilton.

Dorothea nickade. Bendyke smög sig ut utan att taga avsked. Om det han förnämligast tänkte på, medan han gick nedför trappstegen, var den fullkomliga förståelsen mellan honom själv och Dorothea, vem kan klandra honom för det?

Rätt ned i detta melodrama ramlade så jag vid min hemkomst till Cannes. Amos hade, trots att han till följd av sitt sår måste hålla sig inomhus, yrkat på att förflyttas från min sängkammare till sin bädd i ateljén. Han hade varit uppe större delen av dagen och satt med sitt bandage i solskenet på terrassen utanför salongen. Medan jag där fick ett samtal med honom mellan fyra ögon, märkte jag en ytterligare förändring hos gossen. Han hade blivit tio år äldre.

»Tekniskt sett», yttrade han, »har jag väl begått mord, antar jag. Jag har legat vaken och resonnerat med mitt samvete, och jag tror jag har vunnit. Jag hade ingen tanke på att döda honom. Hela tiden hade jag bara för avsikt att göra hans ansikte till en manet och hans kropp till ett gelé, tills han gjorde som jag bad. Jag önskar jag börjat så från början. Men i alla fall trodde jag, att jag hade honom fast, när han fick fram revolvern. Jag var inte medveten om varken avsikten eller handlingen, när jag störtade honom över balkongen. Om vi ska förbli vänner, morbror David, så måste morbror tro mig på mitt ord lika fullständigt som de andra gör det.»

Naturligtvis trodde jag honom, och det sade jag också.

»Därför kan jag inte betrakta mig som mördare», sade han. »Jag går inte omkring med ett kainsmärke i pannan. Jag känner mig snarare, som om jag varit ett verktyg utvalt av den gudomliga försynen för att befria världen från en giftig reptil.»

»Jag vill inte låtsas deltaga i den gudomliga försynens rådslag, min gosse», sade jag, »men såvitt den där förlusten för världen angår, så håller jag med dig av allt hjärta.»

Det jag fann egendomligast var den fullkomliga tystnad om saken, som uppehölls av de offentliga myndigheterna. Icke en viskning av officiellt slag nådde mina öron eller medlemmarna av mitt hus. Vi voro lika litet utsatta för misstankar som vår kära väninna mrs Blennerhasset, vilken kom och hälsade på en dag, när hon var på besök i Cannes. Som man torde erinra sig, var hon det första viltnet till det första uppträdet mellan Garcia och Amos, när den senare satte sig i besittning av furstinnan.

»Har ni hört den förfärliga nyheten?»

Dorothea och jag hade gått ned och tagit emot henne.

»Vad då för en?» sade jag. »Menar ni, att Giralda håller på att skilja sig från Howton?»

Som Lord och Lady Howton voro det raraste gamla

äktä par på hela kusten, var min fråga av påtagligt skämtsamt natur.

»Dumheter!» sade hon. »Jag menar Ramon Garcia. Ni kände honom ju, och Nadia kände honom. Jag minns en rolig kväll, när er systerson...»

»Ja visst, ja», sade jag, »den där sydamerikanen...»

Hon framförde brådstörtat nyheten.

»Jag har fått höra, att han kastade sig ut genom ett fönster i Palace för en vecka se'n.»

Jag ryckte på axlarna, som om jag vore synnerligen ointresserad för Ramon Garcias fantastiska göranden och låtanden.

»De säger så», sade jag. »Jag fick höra det först, när jag kom tillbaka från England.»

Så som jag svarade denna den elegantaste bland eleganta damer, så svarade jag tjugotals andra bekanta, som kommo till mig med ögon på skaft och sitt: »Har ni hört?»

Efter några dagar med upprepade skvallerstunder var detta slutet på det hela. Hur polisen handhade saken, har jag ingen aning om. I Frankrike ha vi ingenting som motsvarar den engelske coronerns undersökning. Rättvisans tjänare göra naturligtvis sina förfrågningar, men helt privat och diskret. Överste Wigrams försiktiga undersökningar ledde honom till den slutsatsen, att polisen ansåg självmord föreligga. Det syntes inga spår av brottnings inne i rummet. Mannens rock hade blivit svedd av en kula, och kulan hade man hittat i rummets vägg. Den laddade revolvern, där endast ett skott fattades, hade hittats några fot från den massakrerade kroppen. Det var tydligt, att han på två olika sätt försökt taga livet av sig och misslyckats på första viset.

Och, allvarligt talat, vem bland myndigheterna eller över huvud taget i Frankrikes umgängesvärld brydde sig det bittersta om huruvida Ramon Garcia levde eller var död?

För att få ett slut på denne mans sorgliga historia kan jag tillägga, att vi ända från då och till den dag, då jag nedskriver detta, icke hört den minsta hänsyftning på honom. Enligt fransk lag måste dörren till hans rum förseglas. Polisen måste ha företagit den sorgfälligaste undersökning av hans papper. Vad de hittade visste endast de själva. Men de upptäckte förvisso ingenting som kunde kompromettera vare sig furstinnan Ramiroff eller Marchese della Fontana.

Han hade kommit in i vår tillvaro mindre som människa än som ett störande missljud. Mig hade han rentav förefallit som en overklig varelse, som en vilken på något vidunderligt sätt stigit ut ur en enfaldig amerikansk film och antagit kötts skepelse. Hans psyke skulle måhända erbjudit ett intressant studium, men jag tror ej jag samtalade med honom vid flera än fyra eller fem olika tillfällen, och vid samtliga ingav han mig motvilja. Jag har därför ej försökt framställa honom annorlunda än han tedde sig för mig, nämligen som en ondskefull makt, som inträngt mitt ibland oss.

Gives det frid för sådana som han, må han då vila i frid.

Nadia, som var ovanligt lugn och undergiven till sinnes höll sig mest för sig själv på sitt rum under de båda närmaste dagarna efter min återkomst. Jag fick föga tillfälle att tala med henne. Hon förebar nervositet efter chocken. Därefter yrkade hon på att få återvända till Mont Fleuri. Från vår egen synpunkt sett var all fara förbi, och utåt sett var hennes besök hos Dorothea avslutat. Som Amos tillika fortfarande var invalid, behövde han mera bekvämligheter än den lilla hårda tältsängen i min ateljé kunde erbjuda — för att sedan icke tala om min egen bekvämlighet. Mer än någon av oss andra tycktes Nadia reagera för vad som hänt. Hon gick omkring blek och spöklik och undvek oss alla. Det gavs ögonblick, då ett förfärligt tve

fick insteg i min själ — en misstanke om att hon trots allt ändå älskat den döde. Dorothea hade berättat för mig om hennes vilda glädjeutbrott, när hon först erfor vad som hänt. Men det är en vanlig psykologisk företeelse, att stark kärlek och starkt hat övergå i varandra. Hur skulle jag eljest kunna förklara hennes bleka och skrämde sätt att hälsa sin frihet välkommen?

Bilen stod och väntade för att föra henne tillbaka till Mont-Fleuri. Hon kom ned i hallen med Chouchou i famnen och sträckte ut sin hand.

»Hur ska jag kunna tacka dig, käre David, för allt vad du gjort för mig?»

Jag tog hennes fingertoppar och smålog.

»Jag följer med dig.»

»Ånej. Det vill jag inte. Du skall måla.»

Amos med armen i band var där jämte Dorothea.

Amos yttrade: »Ja, morbror David måste arbeta. Jag har ingenting att göra. Jag skall åka med dig, Nadia.»

»Det får du absolut inte göra, din dumbom», ropade Dorothea. »Du får inte visa dig ute, förrän din axel är bättre.»

Han gav till ett utrop av otålighet.

»Dorothea har rätt», sade furstinnan. »Inga oförsiktigheter. Jag föredrar att fara ensam.»

I ton och sätt låg det något högdraget, som kom oss att ge vika för hennes önskan. Hon kysste Dorothea ömt, skakade hand med Amos och vände sig därpå till mig.

»Åtminstone kan jag väl få följa dig ned till bilen», sade jag. Och medan vi gingo nedför de branta trappstegen, viskade jag: »När kan jag få träffa dig, Nadia? Du har inte givit mig ett enda tillfälle hittills. Men du vet, att du har mitt liv och min lycka i dina händer.»

»Ja», sade hon. »Jag vet det.»

»Nåväl, då...»

Hon svarade ej. Vi hade hunnit nedför trappan, och

på den smala trottoaren stod Maxime med filten över armen och väntade vid bilens öppna dörr. Hon steg in och räckte mig sin hand att kyssa. Därpå åkte hon sin väg, outgrundlig som en sfinx.

TJUGUFJÄRDE KAPITLET

Stämningen vid middagen var tryckt. Bendyke Hamilton, som hela tiden hittills på min ivriga anmodan ätit middag varje dag i mitt hem, hade farit bort tillsammans med sin vän Wigram. Vi voro bara tre vid bordet. Efter några försök att glättigt diskutera de tavlor, som jag efter vanligheten skulle om en vecka föra till London till den årliga akademiutställningen, övergav Dorothea snart det föga givande ämnet. Amos åt grundligt och talade knappast ett ord. Det var en lättnad, när måltiden var över. Amos lände sin pipa och strövade ut på terrassen. Dorothea och jag voro ensamma.

»Vad betyder allt det här? Jag kan inte begripa det. Varför lämnade hon oss så här besynnerligt plötsligt?»

»Du borde känna till kvinnornas vägar bättre än jag, mitt barn.»

»Jag vet bara det, att om en kvinna älskar en man, behandlar hon honom inte så.»

Jag förde leende samtalet in på andra ämnen, ty jag ville ej för henne avslöja den ångest, som gnagde min själ.

»Du vet alltså, hur en kvinna älskar?»

Hon vände ansiktet mot mig, till hälften blygt, till hälften trotsigt.

»Ja, det gör jag. Och jag skulle kunna gå genom eld och vatten för hans skull.»

»Och han då?»

»Han skulle göra detsamma.»

Våra blickar möttes på vårt gamla humoristiska vis. Hon rodnade en smula.

»Ja, efter du frågar, så ska du väl få veta det. Vi tänkte tala om det för dig, sedan alla de här ledsamheterna var över. Vi är förlovade. Har du något emot det?»

»Bara från finansiell synpunkt, min vän. Vi måste vara försiktiga.»

»Har vi inte råd att ha hett vatten att koka äggen i, så åter vi dem råa», sade Dorothea. »Något mera?»

Det var intet mera. Jag har redan omtalat, vad jag tyckte om Bendyke Hamilton. Hon sade, att jag var en raring, kysste mig och kom så tillbaka till Nadia.

»Jag skulle kunnat slå henne i dag. Hon sade adjö, alldeles som bara efter ett par dagars besök.»

»Det har varit en förfärlig chock för oss alla», sade jag och övergick till att orda om den uppskakande händelsen och det undermedvetna själslivet. »Vi måste låta Nadia få tid att hämta sig.»

»Jag tror inte Nadias vad som helst sjäsliv bryr sig det bittersta om den uppskakande händelsen.»

Åter kom den förfärliga tanken för mig. Kan det vara möjligt, att hon hyste någon besynnerlig tillgivenhet för mannen?

Hon stirrade på mig med öppen mun. »Snälla du, du är hopplös!»

François kom in med kaffe. Amos kom in från terrassen med pipan i munnen, han ruskade på sig som en hund, och vi sågo regndroppar på hans rock.

»Det är kvavt», sade han. »Vi får åska.»

För första gången märkte vi nu, att atmosfären lika väl som vår egen stämning var tryckande. Vi drucko tyst vårt kaffe. En blixst skar genom den svarta fönsteröppningen, och strax därpå rullade åskknallen.

»Jag står inte ut längre», ropade han. »Jag måste gå till henne.»

Han tänkte omedelbart gå ut. Men Dorothea ställde sig med ryggen mot dörren och befallde honom att inte vara tokig.

»Jag tänker gå. Jag har rättighet att gå till henne.»

»Du är galen», sade jag.

»Jag är fullkomligt förnuftig», sade han. »Jag säger er, att hon behöver mig. Släpp fram mig, Dorothea!»

»Regnet öser ju ner, och jag vet, att du inte får ta bilen.»

»Nej, det får du inte», sade jag.

»Jag kan gå till fots.»

»Och avlägga visit hos en dam, våt inpå bara kroppen.»

»Jag ringer efter en bil. Jag är väl herre över mina egna handlingar?»

»Det är du visst, det», sade jag. »Men det vore klokt att först ta reda på vad det innebär för något.»

»Det förstår jag inte. Jag tänker besöka henne, därför att jag inte står ut att vara utan henne en minut till. Det som är mellan mig och henne angår ingen av er.»

Äntligen hade ögonblicket kommit för ett tillkännagivande eller ett samtal, som hittills förefallit omöjligt. Jag vände mig till Dorothea. Det var kanske fegt av mig. Men när en man befinner sig i en avskyvärd situation och måste hålla på sin stackars värdighet, griper han tag i vad som helst.

»Du visste det. Du borde sagt honom det.»

Hon svarade hastigt: »Nej, nej. Det kunde jag inte. Du talade om det för mig i förtroende. Det skulle Nadia gjort...»

Amos blickade från den ena till den andra av oss med rynkade ögonbryn.

»Vad skulle Nadia ha sagt mig för något?»

Dorothea teg. Jag gick några steg kring rummet. Åter måste jag upprepa en fras, som jag ofta begagnat — jag befann mig i en grotesk situation. Till slut yttrade jag:

»Jag borde ha gjort slut på det här för länge sedan. Men jag betraktade din — din beundran för furstinnan som en ung människas dårskaper utan vidare innebörd...»

»Gjorde morbror det?» avbröt han mig. »Vad trodde

morbror jag var för en tok egentligen? Det har jag ofta undrat. Jag hade avhållit mig från kvinnor, innan jag träffade henne — och då — kallar morbror det som jag gjort för hennes skull för pojktaktiga dårskaper?»

Stormen var i antågande. Blixten följdes omedelbart av en bedövande skräll.

»Vet ni, varför jag vill vara hos henne i kväll?» fortsatte han. »Därför att hon är dödligt rädd för åskan. Men tillsammans med mig är hon inte rädd. Jag går dit, antingen det regnar eller inte.»

Han avlägsnade Dorothea med milt våld från dörren. Jag gick fram till honom.

»Vänta, tills du hört, vad jag har att säga. Jag råkar älska furstinnan.»

Han vände sig tvärt om med ett uttryck av nästan föraktfull misstro i ansiktet.

»Morbror?»

Dorothea kom till min hjälp.

»Han har rätt. Jag borde ha sagt dig det. Han och Nadia har hållit av varandra länge, och de ska gifta sig så snart det är möjligt och går an.»

Han stod ett ögonblick och stirrade på oss, vaggande med axlarna på sitt besynnerliga, björnaktiga sätt, och han förde ena handen över sitt uppstudsiga hår, som ingen frisör ännu förmått att ligga slätt. I hans ögon syntes ett sårat djurs stumma smärta. Plötsligt upplystes de av ett farligt ljus, och han rätade på sig.

»Men vad menade hon då med det? Jag kan inte sova, förrän jag får veta det.»

Jag sade: »Nu står vi här man mot man. Vad menade hon med det. Du måste säga mig det.»

Hans fingrar arbetade. »Hur skall jag kunna säga det. Hederliga män talar inte om sådant. . . »

»Ibland nödgas de göra det», sade jag, »när hederliga mäns lycka står på spel.»

Dorothea lade armen om mig. »Tala inte så, älskade.

Detta är för rysligt. Nadia var bara dum och oförsiktig. Du vet, hur upprivna hennes nerver är. Amos överdriver — saker, som Nadia inte menade något med...

Amos bröt ut i vild vrede.

»Menar en kvinna ingenting med kyssar och lidelse och löften om allting? Och varför skulle hon inte älska mig? Säg mig det? Jag är ung som hon själv. Jag har hela världen framför mig. Jag har dödat en man för hennes skull. Jag har rätt till henne och hennes kärlek. Vad har ni att säga om den saken?»

Han var ung som hon. Det var ord som genomborrade min själ. De yttre ting, som ägt rum dem emellan, förbigick jag med en rysning. Jag kunde endast göra en hjälplös rörelse med händerna och vända mig bort. Dorothea öppnade dörren och gav honom ett tecken att gå ut. Han stod på tröskeln och andades tungt; därefter rördes hans vänliga hjärta vid åsynen av min övergivna gestalt, och han gick fram till mig.

»Om hon bara sagt mig, att hon var bunden vid morbror! Varför gjorde hon inte det? Det är det jag tänker ta reda på. Jag måste göra det.»

Han lämnade mig. Dorothea följde efter honom under kvinnligt protesterande. Vad han tänkte göra var vanvett. Klockan var ju tio. Nadia låg säkert i sin säng.

Han var obstinat som en mulåsna. Stormen rasade alljämt, och hon skulle ligga hopkrupen i ångest i sitt rum på hotellet. Han satte på sig hatt och regnrock, tog nyckeln och lämnade huset.

Jag satt med händerna om huvudet, över vilket hela universum tycktes ha fallit i ett enda kaos. Den möjligheten, att Nadia besvarade Amos' romantiska lidelse, hade icke framträtt i mina värsta drömmar. Bortsett från hennes högrägenhet mot oss alla under de senaste två, tre dagarna, hade hon aldrig givit ett tecken till bristande trohet i sina känslor för mig. Mitt minne bevarade tusentals ljuva och innerliga bevis därpå.

För andra gången hade han, när han talade om furstinnan, proklamerat sin triumferande ungdom. Första gången hade varit i Bradbury, och då hade hans fåraktiga uppträdande kastat löjets skimmer över hans ord. Nu hade han efter ett års uppfostran återvänt som en person, vilkens passion för en kvinna, som var yngre än han själv, icke erbjöd något komiskt inslag. Endast två eller tre år skilde honom och Nadia i ålder — mellan mig och Nadia var det tjugutre.

Dorothea kom fram till mig och strök mig över håret. Jag sträckte upp handen och vidrörde hennes arm. Jag hörde hennes lugna stämma.

»Jag är alldeles säker på, att allt ska gå bra till sist, kära du. Båda två är ur jämvikten. Den där kvällen, när Amos kom hem sårad, tappade hon fullkomligt självbehärskningen. Jag talade ju om för dig, hur hon grät hysteriskt och totalt sjönk ihop. Det var jag och inte hon, som satt uppe hos Amos. Faktiskt tillbragte jag hela natten med att springa fram och tillbaka mellan deras rum. Amos talar bara i vädret», försäkrade hon. »Han hade litet feber dagen efteråt och sade en massa dumma saker. Före själva olyckshändelsen tilldrog sig ingenting. Hon behandlade honom, som hon alltid gjort, du träffade henne ju, innan du for. Hon var naturligtvis förtjust i honom, vem skulle inte vara det? Men bara i egenskap av hennes stora björn.»

Hon fortfor att tala tröstens ord till mig, men jag kunde endast sitta där i min förödmjukelse med böjt huvud och då och då smeka hennes handled och visa henne, att hennes ömhet var mig dyrbar. Men övertyga mig kunde hon ej. »Kyssar, passion, löften om allting.» Detta var icke förvirrade minnen av drömmar. Det var inga lögner. Uttalade av denne man, inkarnationen av ärlighet, voro de fakta, verklighet, sanning. De tillhörde ungdomens heta blod, vida skilda från min medelålders romantiska poetik. Jag kom ihåg den där kvällen, när

hon befallt mig döda Garcia, och hur hon, när jag skämtat bort saken, lämnat rummet i värdig vrede. Om jag kastat honom ut genom fönstret, tänkte jag med bitter ironi, efter hans låtsade försök att skjuta mig med en tom revolver, skulle jag kanske fått mottaga hennes obehärskade lidelse som belöning.

Mitt ansikte måtte sett mycket sorgmodigt ut, ty Dorothea fick tårar i ögonen.

»Å, älskade, jag står inte ut med att se dig sådan.»

Jag försökte småle. »Jag kan bara böja mig för naturens lag. Ungdom och ungdom.»

Hon ville ej höra talas därom. »Vem är ung, om inte du? Du är den yngsta bland — bland trettio män jag råkat.»

Jag beundrade hennes käckas osanning, men jag skakade hopplöst på huvudet. Bortsett från det faktiska antalet år, är åldern ett ovanligt relativt begrepp. För den tolv-åriga skolgossen är kricketkaptenen i sjätte klassen en fullvuxen hjälte, och cheferna äro uråldriga väsen. För sjuttioåringen är mannen i mitten av fyrtioalet en yngling, som står med fötterna på de nedersta stegpinnarna, medan han för flickan på tjugu år endast kan tänkas tillhöra en förgången generation. Jag minns en gammal tavla, förekommande på omslaget till en fransk skämttidning, som föreställde en förvissnad nittioåring, vilken längtansfullt betraktar en ung yppig skönhet. Och därunder stod att läsa: »Om jag bara var sjuttiofem år igen!»

Ja, förbiseendet av ålderns relativitet har varit orsaken till många stora tragedier.

Om vårens sav verkat föryngrande på mina ådror, varför hade jag då icke valt någon ung kvinna i trettioårs-åldern? Vi skulle förefallit varandra unga.

Jag lät Dorothea bli delaktig av dessa filosofiska betraktelser, och hon lyssnade med ett tvivlande leende på sina trofasta läppar. Jag slutade med att än en gång upprepa:

»Nej, min vän. Ungdom fordrar ungdom.»

»Och du tänker utan vidare finna dig i tanken att Amos går och gifter sig med henne?»

Jag nickade vemodigt. Hur skulle jag kunna bönfalla hos Nadia?

»Om inte du sätter stopp för det här, så tänker jag göra det», förklarade hon beslutsamt. »Tänk på vilket liv de kommer att föra tillsammans. Vad har de egentligen gemensamt?»

Jag skulle kunnat fråga min präktiga Dorothea, vad hon ansett sig ha gemensamt med Amos på den tiden det behagade henne att inbilla sig vara kär i honom. Men jag avstod. Jag svarade bara:

»Ungdom! Ungdom!»

»Och när sedan ungdom och ungdom blivit leda åt varandra — vad inträffar då? Amos kommer att utveckla sig antingen till ärkeanarkist eller till ärkebiskop. Och hon sedan — vad vet han om henne? Vad vet jag om henne? Öch käraste, vad vet du om henne?»

Ja, vad visste jag egentligen om denna tjugande och sällsamt flyktiga varelse, om furstinnan? Hon var på en gång en doft av en människa och ett andelikt vemod. Hon var en sådan, som går genom kamrarna i en mans själ och sedan spökar där. Var hon icke en kvinna, för vilken en man hellre ville dö än leva?

Min kloka dotter yttrade, medan hennes ärliga bruna ögon blickade tvärs igenom mig:

»Vad är meningen med ditt porträtt av henne — det vackraste konstverk du någonsin gjort — ditt mästerverk?»

»Hur skall jag kunna säga det?» genmålde jag. »Jag målade henne sådan jag förnam henne. Det är allt vad en porträttmålare kan göra.»

Den kära obarmhärtiga fortfor: »Och hur förnam du henne, som du säger? Som en kvinna, som kan skänka kärlek och tröst och ömhet åt en man, eller som ett mysterium, en vålnad, ett slags kvinna av havsskum med

sällsamma tankar och passioner — en sådan som du aldrig skulle förbinda med tanken på en fyllig, alldaglig ung kvinna som mig till exempel?»

»Du är en smula häxa, mitt barn», sade jag, »trots din fyllighet.»

»Och om hon är fjärran från dig, som är konstnär, med alla dina känsliga tentakler — vad skall man då säga om Amos, som ränner på allting i livet som en tjur på en grind?»

Vi resonerade vidare om saken med långa mellan-stunder av dyrbar, förtrolig tystnad. Kvällen förgick.

Plötsligt hörde vi porten slå igen. Vi väntade några ögonblick. Dorothea sprang ut och ställde salongsdörren öppen efter sig.

»Amos!»

»Ja.»

Hon hejdade honom, när han var på väg upp. Han hade slängt sin våta hatt och överrock på bordet i hallen.

»Har du träffat henne?»

»Ja.»

»Vad har hänt då?»

»Helvetet har hänt», ropade han. »God natt!»

Han vände sig om och for uppför trappan som en galning, enligt Dorotheas utsago. Hon kom tillbaka och stängde sakta dörren efter sig.

»Hörde du?»

»Naturligtvis.»

»Nå, vad tror du om detta? När allt kommer omkring, har hon kanske varit dig trogen.»

»Gud give det», sade jag mycket trött. »I morgon får vi väl veta det.»

Nästa morgon fick jag veta det. François väckte mig tidigt och lämnade mig en biljett, med påskrift »Ange-läget». Jag slet upp kuvertet och läste:

»Käraste. Jag är i förfärlig vända. Hur skall jag kunna

gifta mig med dig, när mitt hjärta ropar efter att få givas åt en annan? Och hur kan jag ge det åt en annan, när han skrämmer mig? När jag inte vet, vilka okända ting hans stora enkelhet kommer att fordra av mig, eller vad hans stora händer skola ta sig för, om jag inte följer honom, när han vill det. Jag trodde jag älskade dig, David...» (Å, etcetera, etcetera, etcetera.) »Alltså är det för allas er lycka, som jag nu träder ut ur er tillvaro... Jag lämnar Cannes tidigt i morgon med bil, innan ni får detta brev. Jag kommer aldrig mer igen. Vart jag far, vet jag inte riktigt. Icke till fångenskapen i mitt kloster i Lincolnshire. Har du tänkt på att jag i egenskap av änka får arva stora egendomar i Argentina? Det är ännu ett skäl för mig, käre David, att fly från de ställen, där man känner mig. Markisen gör redan cyniska förslag och erbjuder sina tjänster. Å, käre, käre, missförstå mig ej. Om jag inte kräver dessa egendomar, bli de beslagtagna av en rik regering, som jag inte bryr mig om. Om jag utkräver dem, kan jag odla dem, och det vill jag göra; käraste David, till sista pennyn för mina landsmäns räkning, som lever utanför Ryssland. Det blir något att leva för. Ett icke oädelt levnadsmål. Å, käre David, förlåt din stackars lilla Nadia, som ber dig därom på sina knän. Om hon ägde sitt hjärta och kunde skänka bort det, skulle det helt och hållet vara ditt...» (Och etcetera, etcetera, etcetera än en gång.)

Ja, detta är praktiskt taget slutet på min berättelse. Vad som tilldrog sig mellan Amos och Nadia vid deras sista möte den kvällen får jag aldrig veta. Möjligen uppsteg mitt i alla de primitiva lidelser, som drogo dem till varandra, den döde mannens massakrerade kropp. Den enda ledtråd jag äger är ett yttrande, som han efteråt fällde till Dorothea:

»Hela hennes kärlek till mig tycktes vända sig kring den omständigheten, att det var jag som dödat mannen.»

Möjligen, säger jag — ty icke känner jag det som rör sig i min egen själ, mycket mindre då det som rör sig i andras. De stirrade in i en gemensam uppenbarelse. För henne med hennes tartarblod betydde den döde ingenting och den levande, som dödat honom, allt. För honom, den mest puritanske av engelska puritaner, betydde, trots hans rörande försök att stilla sitt samvete, den händelsen, när han snabbt, omedvetet lyfte sin fiende över räckverket, något oerhört tragiskt, en obeskrivligt fruktansvärd börda, som hans själ skulle nödgas bära till yttersta domen. Hon gladdes, emedan han var en mördare. Han flydde förfärad undan hennes glädje. Helvetet hade hänt, ropade han.

Eller kanhända hade han förlorat självbehärskningen och hotat henne, och hon hade blivit rädd. Hade hon ej i brevet talat om sin fruktan för hans stora händer? Hans stora händer på hennes strupe. Vad kunde hennes ord eljest innebära?

Jag får aldrig veta det — och icke heller önskar jag veta det.

Kanske det första antagandet mera närmar sig sanningen med tanke på hans snabba utveckling. Hans tankeprocesser har jag haft föga tillfälle att få klarlagda, enär våra möten från då och till nu, mer än ett år senare, varit mycket få. Enligt Bendyke Hamiltons utsago förändrades hans karaktär. Han blev dyster, inåtvänd, självkoncentrerad. Han hade förgätit sin dröm om att reformera gamla världen, men icke förty visade han ifrån sig förslaget att återvända till Warraranga. Om en kort tid skildes de unga männen åt. Amos for till Bradbury, där han, såvitt jag kan förstå, samtalade med biskopen nära nog under biktens insegel. Tom skrev:

»Mannen på tjugufem år begynte livet med ett tolvårigt barns sinne och erfarenhet. Nu lider han av livschocken. Alla läkemedel måste överföras i den religiositets egen terminologi, den han ärvt från både mor och far. Nu

bönfaller han mig om att förhjälpa honom in i en teologisk högskola. När jag ser religiositet utvecklas till religion, skall jag börja tänka på saken.»

Om en tid kom ett nytt brev.

»Den förbaskade pojken! Jag trodde jag var tillräckligt hemma i själars helbrägdagörelse för att veta, vad jag gjorde. Tydligt vet jag det ej, och, detta för att ytterligare förödmjuka mig, skall ej heller någonsin veta det. Mig ovetande har han gjort rondan bland de andliga rådgivarna i denna stad med dess många sekter. Jag hade faktiskt sagt honom, att om han funne en bättre — nåja, en bättre helgedom än domkyrkan, så hade han sin frihet att bege sig dit. Men jag väntade aldrig, att han skulle ge sig på lärarna själva. De äro samtliga hyggliga karlar och grundliga teologer: congregationalister, Wesleyaner, metodister, presbyterianer m. fl., och utan tvivel ha de gjort sitt bästa för Amos. Men i något slags förtvivlan — och jag förstår det så väl — den utomordentlige Newman kände detsamma av mycket mindre anledning — går han till Monsignor Burnaby, som är överhuvudet för den romersk-katolska församlingen härstädes. Burnaby, som, utom att han är katolsk präst och kristen, är en mycket nobel människa, skriver till mig ungefär så här: 'Er systerson har kommit till mig och bett om andlig ledning eller kanske rättare andlig upplysning. Jag är försatt i en mycket ömtålig ställning. Vår kyrka vågar icke avvisa sådana som söka inträde. Vad jag gjort är att jag givit honom ett introduktionsbrev till en Fader Någonting vid Farm Street, i London. Men det skulle ej vara rätt av mig att icke underrätta er därom.' Jag förhörde alltså Amos, så gott jag kunde, och det enda han till slut kunde säga var, att han skulle finna något någonstans, även om han skulle behöva fara till Tibet för det. Han har följaktligen tagit ned sina tält och begivit sig till Farm Street.»

Längre fram fick jag ett brev från Muriel med hennes

odrägliga gotiska piktur. Som jag ej hade så mycket att göra den dagen, stavade jag mig till hälften igenom det.

»Något förfärligt har inträffat. Amos har gått in i den romersk-katolska kyrkan...»

Man torde förlåta mig, men jag lyckades icke inse det förfärliga häri. Utom från rent intellektuell synpunkt var jag icke vidare intresserad för saken. Varför skulle inte Amos gå in i romersk-katolska kyrkan, om han hade lust därtill? Den är det mest demokratiska och mest gentlemannamässiga samfund i hela världen. Den är en källa till tröst för många millioner människor. Jag tror aldrig Muriel kommer att förlåta mig mitt svar.

Och när jag ser tillbaka över allt det jag här försökt skildra föreföll det mig som en fullkomligt logisk utveckling.

Även Tom skrev till mig om en tid:

»Jag är ledsen för min egen skull. Men vad gör det, så länge gossen har en säker grund? Och i varje fall är Rom bättre än Tibet.»

Som jag här ovan nämnt, har över ett år gått, sedan furstinnan Nadia försvann ur mitt liv. Jag har aldrig hört av henne mer. Fontanas ha sålt Villa Miranda med allt som fanns däri, inklusive det som jag antar på vilda västernspråk skulle heta speltgrejorna, till de förståndiga amerikanerna, och nu leva de på resande fot och bo på hotell. För någon tid sedan råkade jag dem på en restaurang i Paris. Jag fick höra, att Nadia fortfarande befann sig i Sydamerika.

»Egensinnig och överspänd som alla ryssar, käre Mr Fontenay», sade markisen, »och hon vill inte lägga sina affärer i en världsmans händer som jag.» Han lade med en patetisk åtbörd sina fingertoppar på mina axlar. »Och det gäller millioner, millioner...»

Han torkade bort en tår.

Det är jul. Bendyke Hamilton och Dorothea, som för

någon tid sedan gift sig, äro hos mig. Han övergav sin planerade expedition till Ostafrika för att gifta sig med henne, och för att han skulle få bränsle för att skaffa sig kokande vatten i och för kokning av ägg, har försynen försett honom med en professur i okända tungomål i Cambridge. Även Dorotheas trasbutik tyckes blomstra. Såvitt jag kan förstå, föreligger en plan att inköpa och riva Claridge's Hotel och upprätta ett väsknederlag på platsen. Makarna äro underbart lyckliga.

För ett par dagar sedan steg Amos av ett till Rom gående tåg och tillbragte kvällen hos oss. Till det yttre var han godmodig och lufsande som alltid, ja, han instämde i våra små skämtsamheter med en ny uppfattning om humor. Men till det inre såg jag, att han avlägsnat sig tallösa mil från oss. Då och då märkte jag, hur hans blå ögon skådade fjärran ting. Han hade undergått en häpnadsväckande förändring.

Vi lämnade de nygifta i salongen och gingo upp i ateljén för att röka och prata. Jag hade glömt, att Nadias porträtt hängde där i sin vackra italienska ram. Han stod en lång stund framför detsamma. Därpå vände han sig om.

»Jag har lärt mycket, sedan jag lämnade Warraranga», sade han på sitt okonstlade sätt. »Jag har lärt mig förstå meningen med det där. Där har morbror allt som betyder något.»

Han drog en djup suck och tog fram sin pipa. Jag kastade en blick på tavlan.

»Min gosse, jag fruktar, att vi båda var förälskade i en abstraktion. Dessa saker kan man inte gärna tala om. Men nu är det över alltihop. Låt oss skaka hand och vara vänner.»

Han rullade runt i stolen. »Skaka hand och vara vänner, morbror David — ja, med största nöje i världen. Men för mig — var hon inte någon abstraktion. Hon var den mänskliga inkarnationen av allt gudomligt. Det var en

svår tid att gå igenom... Men nu är det över, för alltid. Jag har segrat.»

»Käre vän», sade jag skrattande, »du är alltjämt det yngsta på jorden. Förr eller senare kommer en söt flicka att dyka upp över din horisont...»

»Tyst!» Han steg upp med armen höjd. »Jag vill, att morbror ska begripa den här saken. På det där viset existerar inga kvinnor mer för mig. Det var tillräckligt med en — å! Jag talar inte cyniskt. Långt därifrån! Det är ett av skälen att jag vill leva skild från kvinnor.»

Jag betraktade honom halvt misstroget. Varför skulle han till Rom?

»Du tänker väl inte bli munk, eller hur?»

Han nickade. Detta var första anledningen att han dragit sig tillbaka från biskopen, som höll före, att man först måste frälsa kroppar, innan man kunde frälsa själar. Hans kyrka, sade han, hade lärt honom något klokare. Han var på väg till Rom för att gå in i en munkorden. Nu blev jag ond.

»I denna tid, när det behövs män för att göra världen ren, är det upprörande, att en man som du stänger sig inne för återstoden av sitt liv i ett kloster.»

Han grinade brett på sitt gamla sätt.

»Jag tänker inte stänga in mig. Jag tänker gå ut i världen. Men jag är anspråkslös, och jag känner, att jag behöver den ledning, som orden kan ge mig. De har kommit underfund med, att jag kan tala, när jag är uppdragen. Det är väl ärfdigt, kan jag tro. Min far var en smula vältalare, ska morbror veta.»

Nåja, varje människa följer sin egen andes ingivelser. Det var omöjligt att resonera vidare. Han tillade ödmjukt:

»På det här viset tror jag, att jag kan hjälpa till med att göra ren världen, efter det ljus jag har fått.»

»Vad är det för en orden?» frågade jag, fast jag gissat det.

»Dominikanerna.»

»Du känner den gamla ordleken: Domini Canes?»

Han smålog. »Herrens jakthundar.»

»Ja», sade jag, »Herren give dig en lyckosam jakt.»

Och efter allt detta kommande och gående, dessa utflykter och anfäktelser, som jag i början av denna bok förklarade mig avsky, satt jag sålunda en dag på min balkong och tröstade min själ med havet och Esterels underbara skönhet samt försäkrade mig själv, att hädanefter skulle min tillvaro präglas av oändlig frid. Jag var lycklig på min klippa i solskenet, sade jag mig själv, ty nu lämnade människorna mig äntligen i fred. Jag såg intet hinder uppstaplat på min självishets väg. Jag hade mitt allt uppslukande arbete, som jag, därest jag finge behålla hälsa och krafter, tydligen skulle kunna hålla på med hur länge som helst. Jag fick nu smaka den härliga känslan av att slippa ansvar för andra människors välfärd. Inga bekymmer, vare sig svarta eller grå, tyngde mig. Jag närmade mig femtioårsåldern och visslade förnöjt, medan jag tog mitt bad. I sällskapslivet var jag gladlynt på ett förnuftigt vis. Mina vänner brukade berätta mig, att jag var föremål för alla kustbornas avund, att jag levde oåtkomlig på min klippa, fjärran från casinodömets ynkliga skandaler, att det hade pratats en hel del för en två, tre år sedan med anledning av att jag målade furstinnan Ramiroffs porträtt, att grevinnan d'Orbigny påstått, att jag var romantiskt förälskad i furstinnan, men att jag nu i Cannes' ögon bar det lyckosamma celibatets gloria kring mitt huvud.

Jag skrattade åt pralet. Jag tog emot deras avundsjuka beundran för min fullkomliga men likväl kyska och otadliga hedonism. Jag höll med om att jag ägde allting i världen, som en självisk och därför klok man kunde önska sig för att bli lycklig.

I denna tro misstog jag mig då och då.

Men det gavs också andra tillfällen, då jag överfölls av en sådan känsla av andlig övergivenhet, att jag måhända uteslutande av min konstnärliga kräsenhet och mina ned-

ärvda instinkter, lika starka hos mig som hos Amos, hindrades från att taga till mig vilken varelse som helst för att få tröst och över huvud taget ett mänskligt och förtroligt sällskap. Och då brukade jag betrakta Nadias porträtt och grubbla. Och medan jag grubblade, tappade jag bort mig själv i hennes mystiska skönhet, och saknaden kändes förtärande, varefter jag vände mig bort och började grubbla på nytt. Om hon gift sig med mig och älskal Amos, eller gift sig med Amos och förskjutit mig, skulle bägge delarna lett till ousäglig tragik.

Och därpå tog jag en överblick av mitt liv. En gång fick jag uppleva en stor kärlek i all dess överväldigande fullhet. I mitt arbete hade jag uppnått den berömmelse, för vilken tusentals människor svält sig och korsfäst sig och dem som voro dem kära. Kärleken hade, hur vemodigt detta än var, nått mig i min levnads tidiga höst. Jag omgavs alltid av en modig och älskad flickas kärlek, hennes, som jag ej kan tänka mig som annat än min dotter. Jag visste, att ett litet nytt, spätt liv höll på att treva sig väg in i världens djungel. Jag hyste ett sällsamt och dåraktigt hopp, och jag sträckte darrande ut handen för att mottaga det eviga undret i form av människosläktets förnyelse. Försynen hade låtit en flod av sin skönhets ljus falla över mig, och jag ångrade min otacksamhet.

Och just denna soliga förmiddag, mitt i min stämning av högtidlig ödmjukhet, kommer François med mina brev, bland vilka finns ett skrivet med rund skolpojksstil. Jag igenkänner Amos' piktur, denne alltid dålige brevskrivares, som jag inte hört av på månader.

Han är förfärligt ledsen över att han blivit tvungen att lämna dominikanerklostret eller -skolan eller -institutionen eller vad det nu är för något, där han efter intensiv träning just skulle ha blivit novis, detta emedan han ej kunde tro på påvens ofelbarhet. Han hade gjort sitt bästa och lyssnat på alla lärda teologer, som för honom framställt janse-

nismens alla fasor, men han kunde ej få i sig dogmen. »Få i sig dogmen» är icke formell teologisk terminologi, men det får duga ändå.

Han hade vandrat omkring i Rom, tydligen alldeles rådvill, och hade blivit starkt dragen till den österländska ortodoxiens högre frihet.

Han skrev vidare, att efter det han emanciperat sig från dominikanerinflytandet, hade han kommit under en persons inflytande, vilkens namn jag ej kunde tyda, men som tycktes vara något slags rysk överstepräst. Man måste förlåta mig min okunnighet om eller kanske klandervärda likgiltighet för utländska kyrkosystem, då jag ju är född inom engelska statskyrkan. Emellertid tycktes han ha fångslats och kvarhållits av en herre, utrustad med ett vitt skägg och ett oläsbart namn, som slutade på -witsch.

»Det var furstinnan Nadia», skrev han, »som sammanförde mig med denne verkligt märklige man. Ju mer jag ser av honom och av henne, dess mer förstår jag, att det var klokt av mig att taga avstånd från dominikanerna...»

Detta var jag alls icke säker på för min egen del. I varje fall hade de lärt vilden från Warraranga att uttrycka sig mer eller mindre grammatikaliskt.

»Käre morbror», skrev han vidare efter en eller två sidor, »tyck inte, att jag är ett rö som vacklar för alla dogmatiska vindstötar. Det är jag inte. Första gången jag började inse, vad Europa är för något, sade jag morbror, att jag behövde uppfostran, nu inser jag, att allt vad jag gjort har varit experiment. Nu har jag funnit sanningen, i första rummet tack vare furstinnan Nadia, som ställde allt sitt inflytande till mitt förfogande. Både hon och ärkebiskopen» — detta var den första antydning om att översteprästen, vilkens namn slutade på -witsch, var ärkebiskop — »har övertygat mig om att ett liv i celibat icke var i enlighet med den Högstes vilja.»

På detta sätt gick han på. Jag tänkte skarpt. Vad tusan

syftade han på? Han gav mig ingen ledtråd, ty med karaktäristisk abrupthet undertecknade han sig endast »Morbrors tillgivne systerson».

Men ledtråden kom i form av ett telegram, sedan jag under en timme i förvirrat tillstånd sökt genomskåda situationen. Det var naturligtvis daterat dagen förut.

»Amos och jag ha gift oss i dag. Inte mitt fel. Kunde verkligen ej hjälpa det. Förlåt och lyckönska. Nadia.»

Hur i all världen det skall gå för detta par dårar, vet jag ej. I varje fall har jag ingenting med den saken att göra.

Jag uppger det mänskliga problemet.

Jag intresserar mig icke mer för människorna.

Och ändå är det bara för några dar sedan som något skärt och vitt och dunigt, som hade mindre förstånd än en markatta (och i ovanligt hög grad liknade en dylik) lades i mina armar av Dorothea.

»Tag bort den fördömda ungen», sade jag.

Och den fördömda ungen höll fast vid mitt finger, och Dorothea log ett Mona Lisaleende. Och jag sade:

»Ja, gör som ni vill, allesammans. Ingenting i världen — konst, vetenskap, filosofi, kärlek, lidande, the-dansants, död, religion — ingenting betyder något, bara släktets fortplantning. Det är en stenåldersvärld.»

Dorothea tog den fördömda ungen på ena armen och omfamnade mig med den andra.

»Äntligen sade du något förnuftigt, älskling.»

Jag kysste henne med blandade känslor av välvilja, tillgivenhet och ödmjuk undergivenhet.

Jag har kommit till den slutsatsen, att jag vet ingenting om någonting.

WILLIAM J LOCKE
DEN STORE
PANDOLFO

A/B SKOGLUNDS BOKFÖRLAG
STOCKHOLM

DEN STORE PANDOLFO

DEN STORE PANDOLFO

AV

WILLIAM J. LOCKE

ÖVERSÄTTNING FRÅN ENGELSKAN AV

MÄRTA LINDQVIST

AKTIEBOLAGET SKOGLUNDS BOKFÖRLAG

STOCKHOLM

Omslagsteckningen av Yngve Berg.

STOCKHOLM 1926
A.-B. FAHLCRANTZ' BOKTRYCKERI

FÖRSTA KAPITLET

Paula Field var en kvinna, som fördrog alla möjliga slags människor med glatt mod. Detta är en speciell begåvning, alldeles som sångröst, målarlang eller förmågan att skriva akrostika. Följaktligen hade hon över hela världen flere vänner, som älskade henne, än det för henne stod i mänsklig förmåga att älska tillbaka. Da och då blevo de avundsjuka visa som skorpioner och stungo henne. De kallade henne hycklande, vilket är vidhjärtenhetens straff. Icke så att hon någonsin lovade mer än hon kunde hålla, men smäsinta människor utläste ur hennes sympati mer än hon kunde tänka på att lova. Hon var tillika en kvinna med sällsam personlig tjusning. Sir Spencer Babington, en av framtidsmännen inom efterkrigsårens diplomatiska värld och känd för sina väl tillspetsade sarkasmer, fällde en gång den anmärkningen, att hon något århundrade tidigare skulle varit en firad skönhet. Den omständigheten, att han i många Herrans år varit kär i henne, ändrade icke riktigheten av hans diagnos.

Alla slags män hade förälskat sig i henne under hennes knappt trettioåriga levnad. Endast en av dem hade av henne blivit utvald, och det var en militär, Geoffrey Field, vilkens ben nu vilade på en liten prydlig begravningsplats vid Somme. Det var en ridderlig man, honom hade hon skänkt sitt hjärta, och i följd därav kunde hon till alla sina friare säga: — Vad är det för nytta med en kvinna, som inte har en bit hjärta kvar att skänka bort? Några av dem drogo en suck och gingo dädan. Andra läto henne förstå, att hjärtat icke var allt de eftersträvade,

och som hon icke ägde förmögenhet utan tvärtom hade rätt svårt att få debet och kredit att gå ihop, befann hon sig i samma situation som damen i »Comus»*) och skickade i likhet med henne packet ifrån sig ehuru i mindre rättframma ordalag och mera behagfullt ironiskt. Spencer Babington tillhörde intetdera lägret. Som flicka hade hon mottagit hans ynglingahyllning, som hustru hade hon varit honom en trogen väninna, i hennes änkestånd förblev han hennes trofaste tillbedjare, och hennes enda sätt att uttrycka sin uppriktiga tacksamhet var att leende uthärda enformigheten i hans sällskap.

Likväl gavs det vissa gränser. En kvinna har icke alltid sina nerver under kontroll. När kroppen är insnärjd i ett nät av känsliga mikroskopiska trådar, är en viss retlighet i uttryckssättet förlåtlig.

De befunno sig i hennes lilla våning i Hansel Mansions i lä av Harrods varuhus. Det var en mulen, kvav julidag, just en sådan sorts dag, då hon, en storrädd varelse, som fostrats på öppna platser, mådde som allra sämst. Spencer Babington hade tillfälligtvis tittat in vid ledags och hade, oberörd av förhandenvarande meteorologiska omständigheter, bett henne gifta sig med honom, alldeles som om de vandrat tillsammans på doftande höängar eller suttit framför ett månbeglånst havs öppna hemlighet. Paula kände, att hon blev fuktig av svett, och att en hårtest klibbade vid pannan. Det kräves en vis man till att inse dårskapen i att fria till en kvinna som svetts — i synnerhet när frieriet i sig själv är att färdas i en uppförsbacke. Sir Spencer Babington var föga förfaren i kvinnors väsen. När han mildt tillbakavisades, blev han enträgen.

Till sist yttrade hon trött:

— Snälla Spencer, du skulle vara bra mycket trevligare, om du ville inse, att det blir nej till svar.

* Skådespel av Milton.

— Det är alltså slutgiltigt?

— Det mest slutgiltiga du kan tänka dig.

Han gjorde en korrekt engelsmans lilla gest med fingrarna.

— Det var synd, sade han.

— Vilket då?

Här inträffade den oundvikliga retligheten. Hon reste sig upp ur sina kuddar, en smula stridslysten.

— Under närvarande omständigheter är det en ganska besynnerlig fråga, sade han.

— Nej, inte alls. Nu är det fjärde gången i år du belt mig...

— Femte, rättade han henne.

— Säg femtioelvtte då. Vad gör det till saken? Jag säger dig än en gång, att jag inte kan gifta mig med dig — av det enkla skälet, att jag inte har lust att göra det. Du säger, att det var synd. Jag frågar varför? För att komma från en diplomat är frasen något svävande. Det låter, som om du vore ledsen för min skull, som om jag i min envishet hade gått miste om en förmån.

Han steg upp och ställde sig framför henne, högväxt, smärt, distingerad, slätrakad, allvarsam, med begynnande kalhet över hjässan; han fingrade på en sköldpaddsfattad monokel, som hängde och dinglade i ett brett sidenband kring hans hals. Han var korrekt klädd — ty allt hos Spencer Babington var korrekt — men denna monokel var det enda inslaget av snobb hos honom. Ingen hade någonsin sett honom sälta den i ögat. En gladlynt dam yttrade en gång, att han måtte använda den uteslutande i badrummet för att granska sitt samvete.

— Är det inte bra grymt, Paula? frågade han.

Hon svarade, att hon gärna motsåg en förklaring.

— Det är synd, sade han, att två gamla beprövade vänner som vi inte kan förena våra öden. Det är jag, som går miste om all den lycka och trevnad du kunde ge mig. För mig är förlusten synd tusen gånger om. Jag

har en ställning, som ingen kan dela med mig, ett stort hus, som ingen kan pryda, tankar, smak och strävanden utan någon, som de kunna återverka på. Det är ett bra ensamt liv, det kan jag försäkra dig.

Hon svarade en aning irriterat — ty han var så torr och hon så svettig:

— Du med dina fyrtio år måtte väl kunnat plocka upp hundra kvinnor att återverka på var som helst på jordklotet.

Åter den lilla gesten — denna gång i förtvivlan.

— Du behagar — med flit — missförstå mig.

Han talade med ett tonfall av medveten självuppo-offring.

Paula skrattade — och när hon skrattade, var hon tillbedjansvärd i de flestas ögon.

— Nej, kära du, jag missförstår dig inte. Jag har känt dig, ända sedan jag var barn. Jag håller förfärligt mycket av dig. Du är den ende manlige vän jag har i världen.

— Nå, men varför i all världen —? sade han.

— Ja just det, avbröt hon honom. Varför i all världen vill du göra om en värderad vän till en obetydlig äkta man?

— Jag ber att få opponera mig mot det uttrycket, sade han och rälade på sig litet stelt. Jag är i alla fall en man av en viss betydenhet.

— Ja, visst är du det, du kära, dumma Spencer. — Hon skrattade om igen. — Var har du din logik? Nem har sagt, att du inte är det? Jag talade om dig, inte som man utan som äkta man. En älskad äkta man måste, qua äkta man, bli obetydlig. Eller hur?

Han vägrade envist att gå in på detta.

Hon såg, att han var sårad. Men det hade han alltid blivit, när hon givit honom korgen. Och hennes hjärta hade alltid plågats av de sår hon tillfogat. Men det blev i alla fall en smula enformigt med denna ideligen återkommande plåga.

Hon steg upp, smärt och ståtlig och lika lång som han, och lade händerna på hans axlar.

— Jag har hundra goda skäl för att inte gifta mig med dig, men tusen för att inte vilja fördärva ett dyrbart och livslångt vänskapsförhållande.

Kunde en kvinna avfärda en man på ett mer intagande sätt? Men han fortfor att resonera.

— Vi har alldeles olika synpunkter. Det behövs bara att bringa dem i överensstämmelse med varandra, att liksom skapa en gemensam brännpunkt för vår andliga syn. Jag kan inte tänka mig möjligheten att fördärva detta vänskapsförhållande. Tvärtom. Du klandrade mig nyss, för att jag har förblivit ungkarl. Jag hade tänkt mig, att granntyckthet i en kvinnas ögon möjligen kunde ha varit en merit. Jag har inte kunnat plocka upp hundratal andra kvinnor av det enkla skälet, att du råkade finnas till. Det har du vetat i alla år. Jag hade mina förhoppningar. Men gudarna — och du själv — tänkte annorlunda.

Han vände sig bort, icke utan känsla och värdighet, och stirrade tvärs över gatan på barnvagnarna och rullstolarna i Harrods skyltfönster mitt emot. Hon gick fram till honom och yttrade milt:

— Inte kan jag hjälpa, om gudarna — och jag själv — fortfarande är av samma åsikt?

Han vände sig häftigt om.

— Då har du alltså beslutat att aldrig gifta om dig?

Hon nickade.

— Jag gifter aldrig om mig.

— Det var då åtminstone en liten tröst, sade han.

När han gått, vandrade hon rastlöst omkring i den lilla kvava salongen. Det var för tidigt att klä sig till den middag hon var bjuden på. Ensamhetskänslan tyngde henne. Ämnade hon verkligen under alla de år, som lågo framför henne i ett allt dimmigare och dimmigare perspektiv, nöja sig med att leva i trohet mot Geoffreys

minne? Antag att hon levde till sjuttio års ålder. Det skulle bli fyrtioett år. Fyrtioett år alldeles ensam. Alltid ensam, utan någon som hälsade henne välkommen, när hon kom hem om kvällarna. Ensam — med undantag av en eller två tjänarinnor, ty hennes hushåll måste alltid vara enkelt — hela natten i fyrtio år, i en våning eller en villa. Ensam, när hon på morgonen mötte dagen. Ensam som nu denna enda timme, med ingenting annat än vemodiga minnens sällskap.

Och nu stod dock allting ganska bra till med henne, mitt i blomman av skönhet, börd och ställning. Umgängslivets mångahanda plikter trollade bort det hemska medvetandet om ensamhet. Men i kommande år, när hennes skönhet skulle vissna, så som den måste göra — om hon än sminkade sig i likhet med hundratals vissnande kvinnor bland hennes bekanta — måste en generation växa upp, som icke kände henne och som gick förbi henne utan att ha något bruk för henne. Förutnämnda äldre kvinnor, som passionerat hängde fast vid sin flydda skönhet, lyckades reda sig, därför att de voro rika. Det var en hemsk och förnedrande tanke. Men man måste möta verkligheten. Deras tillgångar tillåto dem att kvarbli i ett status quo, som var fruktansvärt ante. Men vem skulle om tjugu år behöva eller av barmhärtighet uppsöka eller ens minnas den målade gamla häxa — ingen kristallkula kan vara svartare av förtäta mörker än den kvinnas själ, som står inför sin skönhets förfall — som tvenne gånger måste betänka sig, innan hon bjöd hem ett par tre personer på middag och gav dem en flaska drickbar champagne?

Otåligt borstade hon tillbaka håret från sin fuktiga panna. Hon hyste ej den minsta önskan i världen att bli en målad gammal häxa. Hon tillbad de kära, som kunde konsten att åldras med behag. Hon såg sig själv tjugu år senare, vid fyrtionio år, som en intagande gammal gråhårig dam, som tillbragte sin fridfulla ålder-

dom i en by i Gloucestershire med en huskatt och en kyrkoherde, som kom och hälsade på ibland.

Hon kunde naturligtvis fortsätta att skriva. Hon hade en viss berättartalang i den smånätta stilen, och under en tid hade hon levererat ett par artiklar i veckan till gedigna tidskrifter. Hon hade författat en roman, av vilken — efter välvilliga recensioner — närmare fyra-hundra exemplar sålts. Om hon fortsatte, skulle hon kanske förskaffa sig på en gång ett uppslukande intresse för tillvaron och en lagom inkomst. Men det skulle alla fall icke hjälpa mot ensamhetskänslan.

En flicka hade fötts i hennes korta och av kriget skövlade äktenskap, ett så friskt och sunt barn som kunde väntas av så fullgoda föräldrar. Det ådrog sig emellertid någon barnsjukdom och dog. Om barnet fått leva, skulle hennes tillvaro haft tungt vägande skäl. Hon skulle utan tvekan ha bidat de år, som komma skulle. Men allt detta var förbi och slut för länge sedan, nästan förgätet och endast bevarat i minnets lönlige helgedom. Nu stod hon där Spencer Babington stått vid fönstret och blickade frånvarande tvärs över gatan, blev plötsligt medveten om barnvagnarna mitt emot och vände sig bort med en liten underlig smärtsam förnimmelse i hjärtat.

Ett par brev av vanligt mondänt innehåll lägo på bordet och väntade på att besvaras. Hon satte sig och tog fram penna och papper. För närvarande var hennes tillvaro fullt upptagen, det skulle vara otacksamt av henne att beklaga sig, men den upptogs av fåfänga och betydelselösa ting. Hennes avlidne makes porträtt stod i silverram på skrivbordets galleromgärdade hylla, en hurtig och ridderlig man i den välbekanta uniformen. Det finns knappast ett hem i Storbritannien utan en dylik smärtsam påminnelse om människosläktets skövlade krona. Om vi förgäta det, för vilket alla dessa dogo, förtjäna vi den Guds förbannelse, som styr våra öden, vem han vara månde.

Med armbågarna stödda mot bordet och hakan i händerna förblev Paula en stund i tyst gemenskap med bilden. Skulle han tycka att det vore ovärdigt, själviskt, skändligt av henne att gifta om sig? Bara en god, enkel man, som kunde skänka henne sällskap och rädda henne från en ensam ålderdoms nattmara? Han visste ju, att hon varit hans med kropp och själ och hjärta. Hon hade försökt att hålla sig tapper och möta världen med käck uppsyn och stolta later, alldeles som han mött fienden, men hon var feg, det blev en glansfull demonstration och därutöver ingenting. Skulle han tycka illa vara, om —? Och medan hon betraktade honom, tycktes de allvarliga läpparna småle, och hennes öra tyckte sig förnimma ur ett oändligt fjärran ljudet av den välkända rösten, som viskade tröst... — Käraste min, hur kan du tro, att jag skulle vara en sådan löjlig hund på en hötapp? Du är i köttet, och med det har jag ingenting att skaffa, utom att jag önskar dig lycka. Jag är en ande, och i anden är du för evigt min, hur många dumma äkta män du än har. — Och hon hörde hans sorglösa skraft.

Hon torkade sina ögon, sträckte på armarna och fattade åter pennan.

— Vad jag är för en dåre, sade hon.

Hon raspade hastigt ned sina brev med kraftig, spatiös handstil och försökte sedan läsa en roman. Men hennes tankar voro på vandring. Vadan all denna förvirring och sinnesrörelse, bara för att den hyggliche gamle Spencer ånyo bett henne gifta sig med honom? Hon hade ju känt honom hela sitt liv, alltid hade han varit samma traktmäns till karl. En trogen vän — ja. Och hon skulle, för den händelse han behövde hennes tjänster som rådgiverska, företrädarska, sköterska, gärna fara över land och vatten för att verkställa dem. Trots hennes uppriktiga aktning och trots hans anseende kunde hon ej

gifta sig med honom, om han så vore den siste man som fanns kvar på jorden. Hans ansedda ställning var höjd över varje tvivel. Från sin bostad i Balliol hade han samlat åt sig alla de utmärkelser, som Oxfords universitet kan tilldela. Han behövde som ung man blott visa sig på utrikesdepartementet för att på sitt eget effektfulla, lindrande vis framglänsa som den av Gud skapade privatsekreteraren. Och sen den tiden hade han hunnit långt. Paula hade alltid med roat intresse aktgivit på hans bana. Men när han för en kort tid sedan på en officiell mottagning kommit fram till henne med sin smärta gestallgnistrande av ordnar och med det femtioelfte friarbudet glimmande i blicken, hade hon skuggat för ögonen och tiggat honom, den ädelmodige juden, om att skona den stackars Semele. Utom när han som i dag nalkades henne i retligt humör kunde hon aldrig betrakta Spencer Babington utan humor. Vad det var hos honom, som framkallade löjets genius, visste hon icke. Oturens lilla smådjävul, vilkens förtjusta uppgift det är att exploatera mänskliga brister och svagheter, hade något med saken att göra, men var ej ensam därom. Bemälda smådjävul, som hittat Paulas jungfru och Babingtons betjänt tillsammans på samma herresäte, hade lutat deras huvuden mot varandra i gemensamma förtroenden. Som resultat härav hade den förstnämnda, en tillgiven, ovärderlig och dock okuvlig kvarleva från hennes sälla barndom, meddelat sin härskarinna några av Sir Spencers smärre idiosynkrasier. Paula hade ett tvärt sätt att undertrycka Simkins' skvaller. Men Simkins hade ett av vanan inlärt blixtsnabbt sätt att framföra det. Innan Paula hunnit slänga kranen till springbrunnen, hade hon fått veta, att Sir Spencer besatt ett högt utvecklat system av underkläder. Han hade ett dussin flanellpyjamas, numrerade från ett till tolv, vilka skulle av honom begagnas i exakt tur och ordning i enlighet med den anteckningsbok för linne, som han med egen hand förde. Ett misstag

— och hans hushållsmaskineri förklarades vara ur gängorna, landets nationalekonomi under isen och hela Europa i ett tillstånd av bolsjevikisk kollaps.

— Håll munnen, Simkins! Hur understår ni er att komma till mig med sådant motbjudande struntprat?

På detta vis kunde Paula flamma upp i vrede och därmed för stunden sveda bort alla vidare meddelanden. Men Simkins hade i alla fall hunnit först med sin blixtbelysning och hade i matmoderns sinne inbränt oförgätliga intryck.

Tusentals kvinnor bevara lyckan i äktenskapet därigenom att de betrakta sina äkta män genom humorns av Gud skänkta prisma. Men de måste bli gifta först — innan Gud ger dem den. Ger Han den åt en kvinna på förhand, är det nittionio tusen niohundra nittionio på hundratusen, som däri se en varning och överlämna mannen i fråga åt mindre begåvade systrar. Oturens lilla smådjävul kan ha haft sitt finger med i spelet, när Paula avvisade Babingtons frieri, men som förut nämnades var han icke ensam om saken. Även när omständigheterna skulle tillåtit och Paula själv i likhet med vilken förnuftig kvinna som helst skulle tillgivit lidelsefull vållalighet, utmärktes hans yttranden av en omotiverad köld. Och en definition på humorn, som kan vara lika så god som vilken som helst annan, är förmågan att observera det omotiverade.

Men varför skulle denne framstående och oförvittlige mans nya frieri ha kommit henne att förlora jämvikten? Hon kunde ej säga det. Om varje kvinna på pricken visste, vad som försigginge inom henne, skulle jorden vara en mindre säker himlakropp än den för närvarande är.

När hon blivit färdigklädd till middagsbjudningen, hade hon emellertid återvunnit sinnesjämvikten. Det fanns ju i alla fall både mat och dryck kvar i världen, som voro angenäma för ens gom. Och hon ägde skönhet och ungdom och ungt blod, som forsade genom ådrorna.

Middagsbjudningen skulle bli tråkig och politiskt-finansiellt betonad. Men hon visste, att hennes gamla värdfolk var henne uppriktigt tillgivet, och deras stora välkomstleende skulle för vem som helst vara en tröst i enformigheten.

Hon befann sig i salongen med en lätt aftonkappa på sig, väntande på att den tillkallade bilen skulle anmälas, då det ringde i telefonen. En tjänarinnas stämma. Var det Mrs. Field? Lady Demeter ville tala med henne. Ville hon dröja ett ögonblick? Därpå kom en annan röst:

— Är det du, snälla Paula? Det är Clara. Kan du komma till oss i morgon över denna week-end?

Paula skrattade.

— Vad är det nu frågan om?

— För att jag bjuder så här i elvte timmen? Var nu en ängel och kom, så ska du få höra alltihop.

— Är det någon som har dött eller rymt?

— Nej, nej! Det är en oväntad konstig karl. Och han faller alldeles utanför ramen. Du kommer väl, eller hur?

— Ja tack. Men jag kommer sent. Känner jag mannen? Vad heter han?

— Pandolfo. Sir Victor Pandolfo.

— Har aldrig hört talas om honom, sade Paula.

ANDRA KAPITLET

Lady Demeter hade den lilla svagheten att en gång i veckan förvandla sitt hem i West Hertfordshire till en lejonkula. Lejonen anlände med välkammade manar och elegant putsade svansar lagom till te på lördagen, och de kördes hövligt men bestämt bort före lunch på måndagen. De fingo medtaga hustrur, äkta män, domptörer och övriga uppvaktande. Huset var stort med omfångsrikt vrålrums, så att därest ett lejon nummer två

vid inträdet i ett rum fann dess förste invånare ledsam, kunde det gå vidare och ryta någon annanstans till sin fulla förnöjelse. Lady Demeter rörde sig taktfullt ibland dem som en oförfärad Daniel. Hon hade gåvan att kunna försona även de nästan oförsonliga. På Hinsted Park församlades de mest otroliga vänskapsförhållanden och de minst tänkbara äktenskapliga förbindelser. Då och då fick man se en liten vithårig herre smyga omkring där, och lejonen brukade därvid fråga varandra, vem han var, och vad tusan han hade för sig, samt slutligen efter tålmodigt efterforskande upptäcka, att det var Lord Demeter. Sedermera igenkände de i honom den person, som sent på kvällen sökte utröna, huruvida de ville ha konjak eller whisky till groggen. Han var gräsligt rädd för sin frus lejon.

Hon var en frodig kvinna med hög ansiktsfärg och voluminöst sinnelag och barm, en värdig dam, mycket frikostig och duglig; hon satt, tung och stadig, som ordförande i många kommittéer. Hon kunde låta vilket lejon som helst få tio minuter på sig på Hinsted, varefter det åt ur hennes hand.

I hallen, eller yttre kulan, ett ståtligt rum med trappa och galleri, möttes denna lördagseftermiddag två lejon. De voro de först anlända, och de hade kommit dit i bil en torr sommardag och råkat passera förbi varandra både en och två gånger i vredesmod, så att deras strupar voro fyllda av samma damm och deras hjärtan av samma motvilja, så mycket mer som de råkade anlända nästan samtidigt till samma slutliga mål. Den ene var Spencer Babington. Han hälsade på värdinnan med ett artigt:

— Hur står det till, Clara?

Den andre yttrade:

— Min fru, det är en njutning att se er i denna fulländade omgivning.

Lady Demeter sade:

— Jag undrar, om ni känner varandra — — .

— Vi har sett varandra ganska mycket på vägen hit. Ända från Marble Arch, svarade Babington.

— Jag hann om er, utropade hans rival från landsvägen med ett ljudligt skratt. Min chaufför är den bäste i Europa.

Babingtons läppar kröktes av yrkesdiplomatens matta leende.

— Varför inte i världen?

— Ja, varför inte? Det är han utan tvivel. Om jag trodde, att han inte var det, skulle jag köra honom på porten. Jag ska berätta er litet om honom endera dagen.

— Det kan ni inte göra förrän ni är ordentligt presenterade, sade Lady Demeter skrattande. Sir Spencer Babington — Sir Victor Pandolfo.

— Om jag hade vetat, att det var ni, sade Pandolfo, så skulle jag — —

— Vad då —? frågade Babington.

— Jag skulle kört dubbelt så fort, så att ni inte skulle haft något obehag. Den gör hundra miles i timmen lika lätt som tjugu.

Babingtons sätt var så kallt som möjligt.

— Verkligen? sade han.

— Det är bara en billig amerikansk bil. Jag tog sönder den i småbitar, och sen satte jag ihop den med alla möjliga av mina egna uppfinningar, som ingen ännu har reda på. Det var ett experiment, förstår ni. Och jag skall säga er, att nu är den ett mirakel. En fågel på hjul.

— Efter allt vad ni varit med om måtte ni i alla fall vara törstiga, sade Lady Demeter och gick fram till tebordet. Får det vara te, Spencer?

— Ja tack.

— Sir Victor?

— Får jag kanske begagna mig av de mera svalkande strömmar, som jag skådar därborta?

Pandolfo visade med handen på ett bord borta vid väggen, fullsatt med skinande silver och glas och kristallkannor med is och karaffer.

Lady Demeter smålog välvilligt. Han vände sig om till hälften.

— Kanske Sir Spencer ändrar sig?

— Nej tack. Te är mera uppfriskande. En bit socker, snälla Clara. Tusen tack.

— Er sockerbit skramlar inte som det här, min käre vän, sade Pandolfo, som nu kom fram till dem med ett stort grogglas, i vilket isen frambragte en glättig musik. Det här smakar gott, Lady Demeter. Den som har blandat detta är nästan ett snille, men inte riktigt. Jag skall tala om för er en hemlighet, som kommer att göra honom till ett sådant. Ett stänk — bara ett stänk av Fernet Branca.

— Vad är det för något? Det känner jag inte till, sade Lady Demeter skrattande.

— Ifall Sir Victor ursäktar, att jag säger det, avbröt Babington, så är det en den mest avskryvårda vätska — ett slags bäsk — som bara Italiens perversa smak kan ha uppfunnit. Den slår knutar på tungan och förstör slemhinnan i magen.

— Tvärtom, kära ni, den kittlar en frisk tunga och stimulerar en frisk mage. Det är en av Italiens oskattbara gåvor till människosläktet — odödliga gåvors moder som det landet är. För resten tar man det droppvis och inte i koppar som te.

Lady Demeter kastade en ängslig blick på klockan. Ännu var det tjugu minuter kvar till det tåg med vilket gästerna skulle komma, och med bil väntades ingen mer. Aldrig hade hon hyst tvenne mot varandra mer antipatiskt stämda nya lejon. Hon hade gått och hoppats på inblandningen av andra element. Vad, tänkte hon, kunde utgöra en gemensam mark för en berömd uppfinnare och en diplomat som icke saknade ryktbarhet? Och

vidare: för en vidlyftig varelse med stora gester och förkunnelser och en torr, hemlighetsfull apostel med tunna läppar? Hon talade tämligen mycket på måfå om huset och dess konstskatter. Där fanns till exempel den där Sassoferato. Demeter, den stackars käre mannen, hade övertalats att köpa den, utan ram och hoprullad, av en rysk storfurste, i vilkens familjepalats den hängt i ett par århundraden. Men för hennes smak var den alldeles för snarvacker.

Babington gick tvärs över hallen, fingrade på bandet med den sköldpaddsinfattade monokeln och granskade tavlan.

— Det är ett alldeles utsökt konstverk med konstnärens hela fulländning. Jag håller inte med dem som låtsas förakta de senare eklektikerna. De bar facklan vidare, Raphaels heliga fackla. Jag har en Sassoferato i min egen lilla samling — men jag är rädd, att den är av tvivelaktig äkthet. — Han vände sig om och sträckte ut den obegagnade monokeln. — Om Demeter vill göra sig av med den — så skall den bli väl mottagen vid Eaton Square.

— Om det berodde på mig, snälla du, kunde du få ta den under armen och gå din väg med den nu på stunden, sade Lady Demeter och skrattade. Men du får lov att räkna med min penninghungrige make.

Under tiden hade Victor Pandolfo fortfarande med det stora grogglaset i handen undersökt tavlan. Han återvände till tebordet.

— Överdådig! Sassoferato uppnådde ju aldrig berömmelse — vem av oss gör det? Men han besatt den enda stora idén. Den väldiga inbillningskraften ensam och uteslutande — det är det hav, i vilket väldiga snillen hjälplöst omkommit. Labyrinten av detaljer, som för till något obestämt mål — millioner av ivriga men blinda själar har gått vilse och svultit ihjäl i den. Det är Det Stora där framför, med detaljerna underordnade, som

verkligen betyder något. Den gudomliga gåvan att kunna kombinera — och hans fingrar fladdrade ett ögonblick över hans panna — den saknade vår vän Sassoferato. Raphael ägde den. Sir Isaac Newton, Harvey, Pasteur, den där karlen — den allra enklaste tok, alldeles som ni och jag — och han bugade sig för Babington — som byggde Parthenon, alla dessa ägde den... Men i alla fall gläder det mig, att ni tycker om eklektikerna. De var stackars satar, som brann av iver att få frambära ett budskap, och de hade intet annat medel att meddela sig på än en utsliten formel. Därför älskar jag dem. Jag skulle gärna vilja se er Sassoferato. Å andra sidan föredrar jag deras efterföljare, naturalisterna — Caravaggio — han försöker göra saker på ett nytt sätt — men det är en av de där, som drunknar i sina egna vågor —

— Förlåt, sade Babington, jag har studerat preraphaeliterna. Jag har till och med givit ut ett par små böcker i det ämnet — —

— Har läst dem. Har läst dem. Har läst dem, sade Pandolfo småleende och med en liten viftning på handen.

— Nåja, sade Babington, då inser ni alltså, att jag inte riktigt delar er åsikt — —

— Ja men så bra! Det är ju utmärkt! utbrast Pandolfo och bredde ut armarna — alltjämt med det tomma glaset i vänster hand.

— Lady Demeter, ni liknar damen i det förtrollade slottet. Ni har sammanfört två riddare — kastat er handske — er Sassoferatotavla — och nu kommer vi att hugga varandra i bitar för dess skull.

Dörren till hallen slogs upp, och hovmästaren inträdde i spetsen för otydliga mans- och kvinnogestalter. Lady Demeter reste sig och seglade fram för att hälsa dem välkomna. Pandolfo tog Babington under armen och drog honom med sig bort i ett avlägset hörn av salen i skuggan av en ståtlig bokhylla.

— Min käre vän, sade han, ni har så rätt som möjligt

i edra böcker. Så rätt som någon yrkesman kan begära. Men det finns något som heter universalitet. Jag har en Andrea Vaccaro — en av naturalisterna —

— Jag känner till honom, sade Babington.

— Ja, kom och titta på den. Om den spränger alla edra idéer i luften, så ska jag skänka er den.

Hans betvingande goda lynne var oemotståndligt. Babington lät sig ryckas med.

— Jag får medge, sade han, att för mig är det en överraskning — en högst angenäm överraskning — att en man, vilkens namn man förbinder med mekaniska och nyttoföremål, har — ja, praktiskt taget samma hobby som jag själv.

— Gud signe er, ropade Pandolfo, jag har en million hobbies. Men jag skulle verkligen vilja, att ni fick se min Andrea Vaccaro. Säg en dag. När ni vill. Kom och åt lunch hos mig. Jag ska visa er massor av saker.

Lady Demeter, som slog i te åt gästerna, kastade en blick bort i hörnet, där de två lejonerna nu samtalade med obestriddlig hövlighet, och gratulerade sig tyst till sin aldrig svikande takt.

När omklädningstimmen före middagen nalkades sitt slut, kom hon in till Paula Field, som anlönt sent, och omfamnade henne ömt.

— Kära du, hela det här menageriet jag har hand om har ju gjort, att jag inte fått tala ett ord med dig. Det är verkligen för rart av dig att komma hit och hjälpa mig.

— Med det där stackars lejonet, som inte fått någon kristen att äta upp. Jag hoppas jag skall kunna göra det.

Paula skrattade, retsam och bedårande, och kastade en blick i spegeln, framför vilken hon stod. Den återgav bilden av en lång, finlemmad kvinna med vågigt brunt hår, ett litet fint huvud och ett humoristiskt leende i två blå, nästan violfärgade ögon. En toalett av skim-

rande silvertyg kom gestalten att verka i hög grad ståtlig.

Lady Demeter följde hennes blick.

— Alltid fulländad, suckade hon beundrande. Hon visste, att hon själv var sömmerskans förtvivlan.

Paula fann för gott att vara vemodig.

— Du har sett den här förut, Clara, och du får se den om igen. Men den är ganska vacker, eller hur? Nå, än karlen då? Vad heter han? Rudolfo?

— Pandolfo. Sir Victor Pandolfo. Du måste ha hört talas om honom.

Lady Demeters röst fick ett klagande tonfall.

Paula skakade på huvudet.

— Nej, snälla du, det har jag inte.

— Det är den störste uppfinnaren i vår tid, och han skall föra dig till bordet. Ser du, det hängde ihop så här —

Hon förklarade hastigt, i vilken förarglig situation hon befunnit sig. Så sent som i går hade Pandolfo i telefon bjudit sig till henne över denna week-end. Hon hade bjudit honom till nästa, tillsammans med en skara vetenskapsmän, halva Royal Society, allesammans sprängfulla av begåvning och dylika lustiga saker, och hon hade trott, att han skulle intressera dem och få dem att vakna upp en smula. Men han var inte ledig då. I brådskan hade hon då i telefonen bett honom komma nu. Och här var han nu och vände upp och ned på hela hennes omsorgsfullt valda sällskap. Han föll alldeles ur ramen som hon sagt Paula. Nu denna eftermiddag hade hon faktiskt trott, att han skulle sluka stackars Spencer Babington med hull och hår.

— Jaså, är han här? sade Paola med en liten grimas.

Lady Demeter nickade. Ja, Spencer och George Brendon, skalden, och Miss Dragma Winthorne, som skrev där där osedliga böckerna, och biskopen av Dedminster (— son

jag tror läser dem, insköt Paula) och presidenten i handelskollegiet och Paraguays minister och en förtjusande amerikansk sångerska. Allesammans bedårande människor. Och enligt vad Paula kunde uppfatta, hade den heterogene Pandolfo nu kommit insättande i denna fulländade kula med själsbefryndade lejon.

— Jag måste förstås ta hit en dam till. Och du var den enda jag kom ihåg, som kunde tas med honom. Och jag visste, att du inte skulle bli ond, kära Paula.

— Bli ond? skrattade Paula. Var inte dum nu. När jag far något tillfälle att komma ifrån min lilla tråkiga våning i skuggan av Harrods varuhus och komma hit, låter jag all stolthet fara och far själv ut genom dörren i första bästa bil.

Lady Demeters yppiga barm hävdes av en djup suck.

— Du är då alltid så rar, Paula. Men jag måste be dig om ursäkt.

— Berätta litet mer om den här mannen Pandolfo.

Lady Demeter upptäckte plötsligt, att hon satt inne med mycket obetydliga kunskaper. Hon hade ideligen stött ihop med honom på alla möjliga ställen under säsongens lopp. Han hade upfunnit någonting under kriget — någonting med tanksystemet på undervattensbåtar — hon mindes icke riktigt. Lady Demeter levde i ett gyllene töcken av allmänna felupplysningar. I alla fall hade han fått en orden. Och så var han auktoritet i fråga om trådlös telegrafi. Och vidare var det något med en ny metall, som skulle ersätta stål. Såvitt hon visste, var det hertiginnan — den snälla, virriga Lavinia — som lancerat honom i umgängeslivet. Och så var det Dagens — hon knäppte med fingrarna som en vink åt sitt minne — Dagens — ja, någon av Dagens Dumheter, som börjat utbasuna hans rykte — och så — —

— Och vad kunde jag då göra, snälla du? Jag måste ju be hit mannen.

Försedd med denna något obestämda redogörelse för sin blivande bordskavaljer, steg Paula Field en stund senare in i salongen, där många röster redan sorlade. De flesta av gästerna kände hon på förhand. Leenden och vördnadsfulla hälsningar mötte henne, såsom de alltid mött kvinnor, begåvade med skönhet och behag. Spencer Babington fick syn på henne, tog tag i bandet på sin monokel och styrde kurs tvärs över rummet fram till henne på sitt avmätta sätt.

— Det var ju en förtjusande överraskning. Lady Demeter sade mig inte, att du skulle vara här.

— Ja, nu är jag emellertid här. Du sade mig inte i går, att du skulle hit.

— Som du vet, upptogs mina tankar av vida viktigare saker.

— Nåja, i alla fall tycks du ju vara glad att få se mig, och det var bra snällt av dig. Jag förstår inte, att du inte avskyr min blotta åsyn.

— Du känner mig bra litet, sade han.

Hon skulle just svara honom, när bakom hennes rygg över det politiska käbblet höjde sig en stämna, ingalunda obehaglig med sin sonora timbre.

— Comacinemästarna — min käre biskop, dem tror jag inte på. Det är en myt från medeltiden. Er domkyrka har koncipierats av en engelsman, direkt inspirerad av den Allsmäktige. Aldrig har en italienare haft något med den att göra.

Hon vände sig om och såg en leende man med stora gester från jordens yta bortsopa biskopar och Comacine-mästare och en och var som icke tyckte lika med honom. Hon såg, att det var en fängslande personlighet: olivfärgad hy, mörka, lysande ögon, väderbitna, markerade drag, en hög panna, från vilken det tjocka bronsfärgade håret var omsorgsfullt tillbakastruket enligt modet för dagen. Hans enda medvetna eftergift för personlig smak var den låga kragen, som blottade en fyllig och kraftig hals.

Han kunde mycket väl vara sångare. Hans starka händer och nervösa fingrar voro uttrycksfulla i sina rörelser.

Hon frågade instinktivt — fast hon gissade svaret, så fort hon uttalat orden:

— Vem i all världen är det där?

— Sir Victor Pandolfo. Jag har varit tillsammans med honom nästan hela eftermiddagen. Det är en riktigt intressant människa.

Och nu kom Lady Demeter farande och ryckte Pandolfo från biskopen och föreställde honom för Paula. Efter några ord tog hon Babington därifrån. De två blevo ensamma. Paula skulle just fälla någon av de alldagliga anmärkningar, med vilka man plägar inleda ett samtal, när hon blev medveten om, att hans ögon voro fästa på henne. Därpå märkte hon, att det blev tafatt tyst mellan dem. Slutligen bröt hon denna tystnad och utmanade honom med ett lamt:

— Nåå?

— Ni är den vackraste kvinna jag någonsin sett, sade han.

Hon rodnade ända upp till hårfästet vid denna plötsliga, burdusa hyllning. Kände sig en aning rädd och även med kvinnors snabba försvarsinstinkt hågad att be Clara skaffa henne en annan bordskavaljer. Men civiliserat umgängesskick fick henne genast under sin kontroll. Hon skrattade.

— Ni måtte ha mycket begränsade erfarenheter.

— Inte alls, sade han. De är lika vidsträckta som den sol, som skiner på onda och goda, på fula och sköna. Jag har gjort mina iakttagelser i alla världens fyra väderstreck.

— Och förmodligen en och samma iakttagelse, sade Paula.

Han gjorde en bugning.

— Ni är slagfärdig. Men låt gå då. Jag är rädd för att jag inte har någon sådan. Jag är slav under precisionen. Om jag inte vore det, skulle de sju haven vara

skodda med engelska sjömäns ben. Ni tycker att jag har gjort er en ytlig och oformlig komplimang.

— Uttrycket är ert eget, sade hon och återtog sin värdighets vapen.

— Jag besvär er att inte tro något sådant. Varför skulle jag göra kvinnor fadda komplimanger?

— Det är vanliga mäns enfaldiga vana, sade Paula.

— Men Herre Gud i himlen, jag är inte någon vanlig man, min bästa fru. Vem tar ni mig för?

— Jag tar er för den man, sade Paula, som låde märke till en allmän rörelse åt dörren till, som skall föra mig till bordet. Låt oss gå in. — Hon lade ett par fingrar på hans krökta arm. — Jag hoppas att vi inte ska gråla alltför våldsamt.

— Människor som ni och jag grälar inte. Det är en psykologisk omöjlighet.

De intogo sina platser i processionen av par.

— Varför det?

— Det hör de små människorna till. Vi är för stora.

Så fortsatte det under den magnifika måltidens lugna mellanstunder. Ända till nu hade Paula, barndomsvän till Clara Demeter och änka med nyligen minskad förmögenhet, under sina besök på Hinsted funnit en egenomlig estetisk tillfredsställelse i den gammaldags förnäma matsalens inredning. Hon levde om på nytt sitt liv, som förflutit i en dylik omgivning. Hon älskade den gamla ekpanelen, de majestätiska konstverken av Sir Joshua och Raeburn i deras stolta förgyllda ramar, de glimmande skulpturerna i det utbyggda fönstret, det fulländat vackra bordet, vari tunga silverpjäser och utsökta glas reflekterades på djupet som i en damm, diamanter och pärlor som buros av eleganta damer, var och en inramad i herrarnas svarta frackar och vita skjortbröst, raden av markanta människoansikten, till och med de hemlighetsfulla betjänterna i grått livré, som likt tjänande och otadliga andar svävade kring bordet. Och hon älskade den

praktfulla sèvresservisen och champagnen, som fradgade och bubblade i hennes glas. Det var henne en utsökt njutning att låta detta samma glas åter fyllas med en fingerbredd varje gång den guldhalsade buteljen visade sig vid hennes axel i en av de andelika betjänarnas vitbehandskade händer.

Men i kväll utplånades till största delen hennes vanliga glädje över älskade och förlorade ting genom ett allt uppslukande hat mot den överväldigande bordskavaljeren. Gång på gång vände hon sig till skalden, som satt till höger om henne, endast för att stum åhöra hans uttalanden om golf och Monte Carlosystem och det enda putsmedlet för bruna skor och andra liknande ämnen, vilka utgöra standardkonversationen för moderna poeter med självaktning, allt under det hon med pinande svartsjuka lyssnade efter Pandolfos sonora stämma, medan han var inbegripen i livligt samtal med sin granne till vänster, biskopens fru. Hon var ond på sig själv, för att hon återvände till honom med nyeggat intresse.

Han pekade på ett icke ordentligt fastsatt diamantspänne i hennes klänningsliv.

— Det där kommer ni att förlora, sade han. Får jag se på det. — Hon lade det i hans hand. — Jaha! Det är samma slags knäppe som man ser på japanska smycken. Världen är indelad i dårar, fördömda dårar och försäkringsbolag. De försäkrar faktiskt saker som dessa. Har ni lust att förlora det?

— Det är min värdefullaste tillhörighet.

— Då skall jag arbeta ut hake, nål och knäppe åt er. Då kan jag få tillfälle att utpröva min nya metall för ömtåliga ändamål. De har hållit på med sådana här dårskaper ända sen gamle Knossos' dagar. Jag ska sända er en modell nästa vecka, och tycker ni om den, skall jag sätta den på er brosch.

Med skickliga, starka fingrar, rätade han ut platinanålen och krökte märlan.

— Nu sitter det för i kväll.

Hon tackade honom, tvungen att beundra hans utsökta handgrepp. En juvelerare skulle gjort samma sak med hjälp av tåliga tänger. För hövlighetens skull måste hon säga något:

— Ni talade om en ny metall, Sir Victor?

— Den kommer att ställa till revolution, sade han. Den blir blankare än polerat silver, ofläckbar som platina, som alltid ser ut som tenn, hårdare än diamant, omöjlig att bryta. En sexton tums bössa, som är gjord av den, duger i det oändliga utan nyräffling, och sömmerskans finaste nål blir aldrig trubbig eller går av.

— Vad heter den?

— Å, jag väntar på ingivelse ännu. Ni ser, att jag redan är er ödmjuka tjänare för livet, men ger ni mig ett namn, så är jag er hängivne slav i evighet. Har ni någonsin träffat en uppfinnare förr? frågade han.

— Inte såvitt jag vet.

— Nå, nu när ni har träffat en sådan, vad tycker ni om dem?

— Jag tycker de är välmenande människor, genmålde Paula.

Han skrattade.

— Och så en smula tokiga, eller hur? Ja, man kan inte leva i en oavlåtlig saga och hela tiden bibehålla Babingtons ståtliga jämvikt. En uppfinnare är en vagabond inte bara på det mänskliga framåtsträvandets stora landsväg, utan också på de mänskliga behovens och svagheterernas småstigar över ljuvlighetens ängsmarker.

— Ja, det låter ju intressant, sade hon, men direkt sagoaktigt...

— När ni i enrum och ostördhet tvättar håret, hur bär ni er åt för att torka det — jag frågar av ren nyfikenhet?

— Ja, om ni vill veta det, sade hon road, så sätter min kammarjungfru fast en liten elektrisk maskin i väggen,

och sedan är det något som surrar fram het luft kring huvudet på mig. Å, be mig inte förklara.

— Vad heter den lilla maskinen?

— Den heter — å — någonting som »Perfecto» eller vad det är.

— Jaha! sade han. Jag kunde just misstänka det. Kunde jag tänka mig något mera sagoaktigt än att få ha den förmånen att torka ert vackra hår?

Hon ramlade med ett skratt ned från sina höga hästar.

— Jaså verkligen? Det var väl lustigt, att det är ni, som har uppfunnit den. Hur kunde ni komma på den idén att göra en sådan eftergift åt den kvinnliga fåfången?

— Jag lyckades undkomma ur några förfärliga fabriker, där Molok befälde, att gräsliga osande tingestar skulle göras torra, torra, torra på fem sekunder, och flög in i en skogssänka och kastade mig ned på en mossig sluttning vid sidan av en bäck. Och vattennymfer smögo sig skyggt omkring mig. Och jag sade: »Du är skön till anletsdragen och behaglig till gestalten, men ditt långa, raka våta hår är avgjort föga tilltalande.» Och en av dem svarade: »Säg oss, hur vi ska kunna torka det fort, för vi får sådan huvudvärk av att sitta i solen.» Jag fick en ljus idé och inbjöd dem till Moloks fabrik, där de kunde bli lika torra som skeppsdockor i Bombay. Då kom det vanliga kvinnliga svaret: »Vi har ingenting att sätta på oss.» Eftersom jag var en välvillig människa, sade jag: »Om ni inte kommer till Molok, så kommer Molok till er.» Där, kära ni, har ni hela historien om sagan.

Hon skrattade.

— Jaså, ni är en smula skald också.

— En smula? Helt och hållet. Jag skapar saker av drömmar. Kan ni få en bättre definition?

— Ja, massor, svarade Paula, som icke ville låta sig bräckas.

— Ja, då skall jag utmana er i morgon. Definitioner är viktiga saker. Natten kommer med goda råd.

Åter lade deras respektive grannar beslag på dem. Hon vände sig till sin yrkesskald. Det var då också en oförskömmhet av mannen att föreslå, att hon skulle hålla sig vaken hela natten för att beväpnat sig med argument emot honom. Hon vände sig till skalden Brendon, som talade med en viss olust. Han hade ett friskt ansikte, var ung, engelsk och tämligen blyg, var dessutom medveten om att den vackra damen, vilkens namn han icke uppfattat, alldenstund hon i tankspriddhet förargligt nog lagt sitt kort upp och ned, tog föga eller ingen notis om honom. Han karaktäriserade sig själv frimodigt som en mycket obetydlig person. Varefter Paula, som reagerade snabbt, insåg, att hon varit ohövligen upptagen på det andra hållet och lät sin nåds sol skina över honom ända till middagens slut.

Damerna stego upp. Pandolfo drog hastigt undan hennes stol.

— Ni blir nog van vid mig tids nog, sade han med ett småleende i sina klara ögon.

— Det hoppas jag inte jag blir, svarade hon ironiskt.

TREDJE KAPITLET

Paula hann bara utbyta ett par brådskande ord med sin strängt upptagna värdinna.

— Kan jag få rast nu, Clara?

— En så'n fråga!

— Jag har varit riktigt snäll; får jag gå ut och leka ett par timmar? Jag försäkrar dig, att allt är väl beställt med honom. Han är fullkomligt i stånd att ta vara på sig själv.

Lady Demeter förklarade ånyo, att hon var en raring. Hon hade satt fart på honom. Inte för att han direkt

behövdes dras upp. Mrs Interton, biskopinnan, var alldeles förtjust i honom. Paula kunde med gott samvete och med hennes tacksamhet som belöning gå ut och leka ett slag.

När därför herrarna kommo in igen samt under hela återstoden av kvällen lyckades Paula undvika den överväldigande och tydligen på jakt stadde mannen, ända tills hon tog sin tillflykt till Spencer Babington ute i ett hörn på den sommardoftande terrassen.

Men nästa morgon fann Pandolfo henne ensam med sin bok i den italienska trädgården. Han närmade sig henne med hatten i hand.

— Min bästa fru, på vad vis har jag förolämpat er?

Hon såg kallt upp från boken.

— Jag förstår inte, vad ni menar.

Han svarade:

— Jag höll på att längta ihjäl mig efter att få tala med er i går kväll. Vad är det för värde med kallpratet vid ett middagsbord? Det är en fingerborg vattén åt en man, vilkens tunga torkat av törst. Och ni gav mig inte ett enda tillfälle. Var det rättvist?

— Varför skulle jag ge er något tillfälle, som ni säger? genmålde hon.

Han satte sig med ett slags grandezza bredvid henne på trädgårdssoffan.

— Därför att jag är värd det. Det är jag verkligen. Ingen utom jag skulle vågat säga er det — och med er menar jag er — Paula Field — förlåt, att jag uttalar ert förnamn, som jag gjort mig besvär att ta reda på — men Paula Field innebär en levande varelse, medan Mrs. Field är en abstrakt artighet — jo, jo — och här lyfte han avvärjande handen med ett strålände leende — ni behöver inte vara rädd. När jag tilltalar er, kommer jag alltid att vara abstrakt artig. Men när jag tänker på er eller talar om er, trotsar jag er vilja att hindra mig

från att helt och hållet anamma er. Miss Kauffmann — vem är det? Men Angelica Kauffmann — då river den opersonliga damen slöjan itu och slår ut som en ros. Har ni något att anföra emot denna liknelse?

— Det, att jag, pris och tack, är en mycket obetydlig kvinna utan någon berömmelse, som bland alla sina bekanta är känd som Mrs. Field.

— Jag håller en million pund mot en penny, att ni inte är det.

Han kastade sig baklänges i soffan, som darrade under hans tyngd.

— Det artistiska i hela er personlighet gör er till Paula Field för en och var, som känt er i fem minuter eller sett ert porträtt i tidningarna. Å, jag förstår nog, tillade han, i det han lutade sig framåt, att ni genom er anmärkning ville visa mig min rätta plats. Men min rätta plats är inte den ni tror.

Paula var medveten om att hon lugnt bibehöll sin sinnesjämvikt. Hon frågade:

— Var är den då? Det skulle jag gärna vilja veta.

Han gjorde en rörelse med handen från marken och uppåt himlen till.

— Varhelst jag vill den skall vara. Det är inte omständigheterna som placera mig här eller där. Jag placerar mig själv. År efter år högre och högre. Det är något som kommer an på viljan, självuppskattningen. Det är därför som jag för ett ögonblick sedan började säga er någonting och avbröt mig... Vilken halvuppfostrad valp som helst kan tala om för en vacker kvinna, att hon är den skönaste i världen. Men vilken verklig man — utom jag själv — och här slog han på sitt breda bröst — har någonsin haft den djärvheten att på stående fot komma med ett sådant yttrande till Paula Field?

— Jag medger, att ni är ensam i ert slag, sade hon.

— Och därför reagerar ni mot mig. Jag är inte som folket är mest. Ni kan inte passa in mig i vilket fack

som helst, som ni kan med Spencer Babington eller en sådan som den där odrägliga prelaten från Dedminster eller en sådan som den där könsbitna unga damen, som skriver de gräsliga romanerna. Ni drar er tillbaka in i ert engelska skal till vapenrustning. Men ni vet mycket väl, att inne i er själv, i ert sinne, er själ eller vad det nu är, säger ni: »Varför ska inte en människa få vara ensam i sitt slag?» Och vad är det för förbrytelse egentligen?

— Det är ingen förbrytelse, men det kan ju vara ett obehag.

Han kastade huvudet tillbaka och skrattade godmodigt. Det smittade.

— Förlåter ni mig? frågade han.

Hon smålog. Det var en strålande dag med lätt bris; det var ljuvligt i skuggan, mannens röst var behaglig och hans sätt smickrande. Hon sade till svar på hans fråga:

— Jag antar det. Åtminstone ska jag göra det, om ni talar om något annat.

— Jag ska tala med er om vad som helst under solen, sade han.

Hon svarade något och skrattade, och fred var sluten mellan dem. Hon insåg, att hans ord icke voro så skrytsamma som det kunde tyckas. Hans sinne var fyllt med mängder av kunskap, färgade av en livlig fantasi. Hos honom ersattes resonemang av originella och emfatiska påståenden. Paulas kvinnliga instinkt fattade snart nog, att det bästa han hade att ge tillhörde den intelligente åhöraren. När de stego upp för att bege sig inomhus och göra sig i ordning till lunchen, voro de svurna vänner. Åtminstone påstod Pandolfo det med en stor gest, medan de promenerade framåt huset.

Under återstoden av besöket uthärdade Paula hans övermakt med halvt ångerköpt tacksamhet. Han intrescerade henne oavslåeligt, stundtals fascinerade han henne,

och då och då jagade han till och med en egendomlig rysning genom henne. Den sistnämnda förnimmelsen reagerade hon emot, emedan hon var van vid att med sval självtillit handskas med män. Deras hyllning hade tillhört henne ända från hennes flicktid. Hon ägde den kungliga skönhet, som garanterar densamma. Hon ägde tillika det sunda förstånd och den humor, som gjorde hennes sätt att vara lugnt och angenämt. Hon hade på sitt eget vis herrtycke. Hon tyckte öppet och uppriktigt om mäns sällskap, och eftersom hon kände dem väl, rörde hon sig bland dem utan fruktan. Därför var den instinktiva, kvinnliga fruktan för en man en ny och sällsamt obehaglig känsla för henne. Det förhöll sig ingalunda så, att Pandolfo vare sig i ord eller handling överskred gränserna för det passande. Hans första hyllning till henne hade varit en högst monstruös förklaring. När han såg på henne, hade där i hans blick icke funnits något av det, som hennes kvinnliga utrustning alltid satt henne i stånd att handskas med. Det fanns faktiskt ingenting som hos honom antydde en älskare, vare sig eldig, hängiven eller ödmjuk. Han var alltför våldsam och maskulint betonad för att föra på tungan några motbjudande floskler om hemlig andlig gemenskap. Han hade en gång för alla förklarat henne som kvinna befinna sig på hans eget personlighetsplan. Det var en prakfull djärvhet, en monumental fräckhet, det var vad som helst i form av skryt. Men därvid stannade det också. Han hade lyft henne upp till sfärer, där han påstod sig dväljas själv, och hade som något självfallet uttalat sin avsikt att behålla henne därstädes för all framtid — åtminstone fattade hon sin ställning i någon dylik figurlig bemärkelse. Hon var rädd. Och hon kunde ej finna reda på något vanligt, vardagligt skäl för sin rädsla.

Hon var en vanlig, vardaglig kvinna, otåligt stämd mot alla subtiliteter. Hon hade framlevat sitt liv i kär-

lekens, dödens och hjältemodels högre tonarter. Det var mannens själva rättframhet, som alltid attraherat och betvingat henne. Det måste finnas något direkt skäl för hennes fruktan.

Det fanns hos honom ingenting som ens antydde något hypnotiskt inflytande. Hon sade till sig själv, att han verkade för vittfamnande. Ännu mindre fanns där något vampyrmässigt hos honom, något av den varelse, som gradvis, skoningslöst tar en i besittning och suger ens egen livskraft för att därmed nära sina egna blodlösa behov. Stackars gamle Spencer — hon förebrådde sig genast den oädla tanken — påminde mer om den typen. Denna störande människa framträdde icke med tecken till anspråk. Han var strålande självtillräcklig. Han gav frikostigt av sig själv och tog hennes mottagande för givet. Till Clara Demeter yttrade hon:

— Han dränker en. Jag känner mig som en bit trä, som föres bort med en bergbäck. Naturligtvis tycker jag om honom, snälla du. Men jag tycker bättre om ett lugnt liv... Jag tänker inte tämja några lejon mer åt dig, sade hon, sedan samtalet gjort en förändring av liknelsen nödvändig. Det är för mödosamt. Och för resten finns det följder också.

Det fanns det mycket riktigt, alldeles som hon som en vis profetissa förutspått. Han yrkade på att få föra henne i bil till London måndag förmiddag. Ett överfullt tåg en kvävande julidag passade för det första inte för en kvinna av hennes kaliber. För det andra skulle hon, därest hon icke åkte med honom, vara att räkna till de i okunnighetens mörker omhöljda billioner människor — i själva verket hela människosläktet utom han själv och hans edgångne chaufför — som icke hade någon aning om en explosionsmotors egenskaper. Det fanns också en ny montering av fjädrar och fyndiga stötdämpare, som förvandlade en blixtnabb färd över grusiga vägar till ett sakta glidande över en mjuk äng.

— Ni kommer att tycka om det, sade han. Varför skall ni förvägra mig den enkla tillfredsställelsen att bereda er ett nöje?

Ja, vad hade hon egentligen för skäl att vägra? Att en ensam dam gästfritt fick följa med i en bil, var den alldagligaste sak i världen. Hon följde med. Hon måste medge, att hans ord icke varit fåfängligt skryt. Ingen gondol på den lättjefullaste av Venedigs kanaler kunde fortskaffat sig mer glidande mjukt.

— En massa människor pratar om alla storverk de ska utföra, sade han. Jag talar inte om dem, förrän de är utförda.

På detta vis inleddes en intressant och förtrolig vänskap dem emellan, som dock kom att orsaka bryderi. Några dagar senare kom han på besök, efter att på telefon ha fått en tid bestämd, och hade med sig en modell till en nål att fästa hennes spänne med. Han påstod att den var så säker som döden, och han var så angelägen som ett barn, att hon skulle beundra den. Vad kunde hon göra annat än anförtro sin brosch åt honom? Han skulle för denna gångs skull ge vika för vad som brukades och låta uppfinningen utföras i platina.

— Ja men varför det? frågade hon tveksamt. Er nya metall är ju mycket vacker.

— Den är inte fulländad, svarade han. Jag siktar till fullkomlighet. Ingenting annat än den får komma från mina händer och läggas för edra fötter.

Längre fram kom han åter på besök, denna gång i stor brådska. Lady Demeter och ett par andra hade lovat att komma på lunch till honom i hans hem i Chelsea. Ville inte hon komma med? Vilken dag? frågade hon. Det fick hon själv bestämma, sade han, därmed antydande att Lady Demeter och de andra endast hade att avvakta hennes vilja. På måfå, ty det led mot slutet av säsongen, föreslog hon tisdag. Tisdag skulle det bli.

Under tiden hörde hon allt som oftast än ett, än ett annat rörande honom. Innan hon träffade honom på Hinsted, hade hon aldrig hört hans namn, men nu tycktes de flesta av hennes bekanta ha mycket väl reda på honom. Hans rykte genomlöpte, enligt vad hon upptäckte, hela skalan från intagande sällskapsmänniska till otymplig bonddrulle, från oförvitlig idealist till den grövste syndare, från snille till charlatan. Alla detaljer voro otydliga utom de mest uppscendeväckande. Ingen tycktes ha klart för sig, varifrån han kom. Vetskapen om hans verk var ofullständig. Somliga sade, att amiralitetets antitorpedverktyg stammade från hans hjärna, andra, att han kommit fram och huggit sin orden med samma fräcka djärvhet som tjuven, som mitt på dagen kommer in i en juvelerarbutik och går därifrån med ett diamanthalsband. Mammondyrkare påstodo enligt sin vana, att han vältrade sig i enorma rikedomar, som han förtjänat på sina uppfinningar, elaka tungor och avundsmän, att han som äventyrare vacklade på ruinens brant. En gammaldags herre sade med mörk blick: — Mannen är en gåta.

Paula tyckte, att åtminstone hans hem var en sådan på grund av att det i allo reflekterade sin ägares karaktär. Det var lika opersonligt som ett museum, lika obebott och obeboeligt som paradrummen på ett historiskt herresäte. Det var rikt möblerat i rokok- och empirestil. I rummen fanns en liten men utvald samling tavlor. Han var en fulländad ciceron för gästerna, och han skröt över föremålets kvalitet, icke utan skäl.

Sir Spencer Babington, som särskilt inbjudits för att undersöka hans Andrea Vaccaro, sade:

— Sådana här människor, som pratar så där mycket, väntar man alltid skall trippa. Men han trippar inte, för tusan!

— Varför ville du att han skulle göra det? frågade hon.

— Jag tycker inte om sådana där överväldigande guda-personligheter, sade han.

Detta inträffade efter lunchen. Pandolfo hade rekommenderat en Ayala från 1892, och beklagat sina fördomar mot champagnen, som vore en middagsdryck. Men de skulle få se på annat. De skulle få smaka ett fulländat lunchvin. Babington drog hövligt den möjligheten i tvivelsmål, att champagne skulle kunna överleva trettioårs-åldern. Pandolfo smålog mot honom med lyftat huvud. — Käre vän! sade han. Hans glas fylldes först av alla. Han luktade och smakade på vinet. Därpå smålog han åter och gjorde en sväng med armen över bordet.

— Ni skall få uttala ert omdöme först. Rynkar ni på näsan eller på pannan, skall buteljen tömmas i evigheten.

Babington luktade och smuttade, och i egenskap av god vinkännare samt därjämte skrupulöst hederlig i förhållande till vad han visste, bugade han sig gillande för värden.

— Naturligtvis från en gången generation, sade Pandolfo. Tunt men gott. Med en kvardröjande doft liknande lavendel — bildligt talat.

— Det är verkligen så, sade Babington, fast han i själ och hjärta förbannade den tvärsäkre mannen, för att han haft rätt. Icke kraftigt nog till middagsvin men förträffligt för lunch.

Pandolfo vände sig till Paula.

— Den tvivlande Tomas, sade han. Det är mitt livs tragedi. Jag måste omvända varje Didymus, innan jag kan få något gjort.

Ännu en gång led Babington nederlag, nu vid ett fat vaktlar, som han avvisat.

— Babington, ni skrämmer mig, protesterade Pandolfo livligt. Diplomati skild ifrån vaktlar — —

— Ja, förlåt mig — men vaktlar — —

— Är vanligtvis bara vaktlar. Det förstår jag. Det

förfärliga protokollet. Men det här är miniatyrfåglar från paradiset. Creationen är resultatet av en överläggning mellan mig och le chef hos ett krönt huvud, nyligen berövat sin krona. Lita på mig och försök.

Av ren hövlighet smakade alltså Babington på anrättningen, renplockade den saftiga fågeln intill benen och tog en till.

Mat, vin och upppassning hade varit otadliga. Värden hade varit utsökt förekommande mot gästerna. Och likväl hade Paula en känsla av att hon befann sig i ett rum, där ingen kunde bo. Här och där i Frankrike och Italien hade ett magnifikt hus blivit omdanadt till hotell, den forna matsalen hade bibehållits som sådan och skalats ren från allt personligt, till och med spökena, och alla hemmels gamla kära gudomligheter, som helgade det medelst mänskliga känslor, hade ersatts av livlösa ornament. Det hade icke syndats mot den goda smaken. Men rummet var så dött, som om det skapats av två bleka och trötta unga experter från Bond Street och St. James' Street. Och där satt den eldiga människan bredvid henne och var entusiastisk över alla sina ägodelar. Hon höll med den gammaldags herrn, som kallat honom en gåta.

På Babington, som kommit dit beredd att rynka på näsan åt Andrea Vaccaro och funnit den vara ett otadligt verk av den italienske mästaren, som mot sin vilja omvänts till att gilla en trettioårig champagne och en fågel, den han hittills avskytt, verkade Pandolfo som en överväldigande övermänniska, som besatt den retsamma egenskapen att alltid ha rätt.

När de åkte därifrån, satt Lady Demeter, vilken erbjudit sig att skjutsa Paula i sin bil till Hansel Mansions, och uttalade några kommentarer över värden och lunchen.

— Men karlen tycks ju inte ha något privatliv, yttrade hon.

Paula skrafftade.

— Den snälla, prudentliga Spencer skulle göra sig bättre i den där obebodda salongen.

— Det behövs en kvinna i det huset, kära du.

— Och du håller redan på och hyr Ritz Hotel och undrar om det är stort nog att rymma alla människor du tänker bjuda på bröllopet.

Lady Demeter sade, att hon var en högst otacksam kvinna. Paula lade i hennes yttrande märke till ett ovanligt allvarligt tonfall. Hon gjorde henne föreställningar. Inte ens den mest obotliga romantiker i världen, nämligen Clara Demeter, kunde väl ändå tänka sig en sådan möjlighet.

— Snälla Paula, sade Lady Demeter, bortsett från en sådan fysisk omöjlighet, som att en gatlykta skulle springa sin väg med en bälta, finns det ingenting omöjligt i denna värld med dess motsatta kön. Tänk på mig till exempel, jag gick och gifte mig med Demeter.

— Frank är förtjusande och dessutom en gentleman, och han vet, att du tillber honom.

— Just det, ja. Det bevisar ju vad jag säger. Titta på honom och titta på mig. Vem skulle ha trott det?

Paula tittade invärtes och smålog. De föreföllo verkligen att ha föga gemensamt, den lilla vita, åldrande, blyga råttan till man och hans blomstrande och välmående maka. Och dock visste hon genom sin intima bekantskap med dem bägge, att de voro de lyckligaste äkta makar i världen. Clara hade emellertid på sitt kvinnliga vis tagit saken för avgjord. Paula hade karaktäriserat Lord Demeter som en gentleman, ett ganska signifikativt ord i sitt slag. Hennes takt förbjöd henne att ytterligare poängtera saken, och hon yttrade lätt:

— Du tänker alltid på att få mig bortgift, Clara, men det går inte. Änkeståndet är inte alls något opassande.

Lady Demeter lade handen på väninnans knä.

— När det gäller en kvinna som du, så är det det. Det är det obestridligen.

När Paula Field några minuter senare var ensam i den trånga salongen, som överskyggades av Harrods röda tegelstensmassa, och hon i spegeln uppfångade en skymt av sin egen kungliga skönhet och kände strålande hälsa och ungdom pulsera i sina ådror, medan varma känselnervver rastlöst, ihärdigt rörde sig och trevade mot något, mot något rikt, något av livets eviga löfte, drog hon djupt efter andan och vände sig bort med handen tryckt mot bröstet. Den snälla, dåraktiga och världsliga Clara hade kanske trängt djupare in i mänskliga ting än hon anade.

Hon sade till om te för att därigenom lugna och samla sig och hemföll så åt nya ensamhetskänslor. En telefonringning kom hennes nerver att spritta till. Hon steg upp och gick otåligt bort till den larmande apparaten.

— Ja — ja — —

— Älskling — hördes Lady Demeters röst.

Och nu skulle älsklingen få veta, att Victor Pandolfo var över öronen förälskad i henne, och vad skulle hon göra åt den saken?

— Be honom äta lunch med dig på din hemska klubb och ge honom gift, svarade Paula och lade på luren.

Om alla kvinnor vore änglar, skulle jordklotet icke vidare hysa någon befolkning.

Hon var ond på Clara. Clara, den snällaste varelse på jorden, som hon känt ända från barndomens dagar, och vilken som allvarlig äldre flicka tagit moderlig vård om henne själv, som då var en tafatt skolsnärt, denna Clara tog sig nu alltför stora friheter i egenskap av innehavarinna av Temporär Lejonkula. Victor Pandolfo var i hennes medvetande sammankopplad med Spencer Babington som den siste man på jorden hon skulle tänka på att gifta sig med. Vad hade Clara för resten för grund för sitt bryska påstående? Även om mannen verkligen var kär i henne, vad angick det henne, bortsett

från det icke helt oangenäma besvär en kvinna alltid måste åta sig, när det gäller att göra sig kvitt en ovälkommen friare? Under hela återstoden av dagen surrade Lady Demeter omkring henne som en fryntlig hästfluga.

Två dagar efteråt anlände broschen, utsökt monterad med en platinanål med säkerhetsknäppe. Vidare, icke en bukett, men en berså av rosor, samt en biljett:

— Broschen till bröstet, rosorna för världens skönaste kvinnas fötter.

En formlig kärleksförklaring, tänkte Paula. Om formen var god eller dålig, var en annan sak.

Med en liten humoristisk krökning på läppen skrev hon ett det mest korrekta lilla tacksägelsebrev till honom. Nästa dag kom han på visit. Hon var icke hemma, denna gång i bokstavlig bemärkelse. En vecka förflöt. Därpå anlände en väldig packlår med några skrivna ord till förklaring:

»En förstlingsgård.»

Portvakten i huset måste tillkallas med hammare och mejsel för att öppna låren. Ur halm och övrig packning reste sig en modell i silver av Benvenuto Cellinis Persevs hållande Medusas huvud. Hon hade sett originalet i brons i Loggia dei Lanzi i Florens, och som de flesta andra människor även skådat kopior därav här och där. Men aldrig hade hon sett en kopia i, som det tycktes, solitt silver. I brist på en plats, där hon kunde ta den i betraktande, hade hon satt den på bordet i matsalen. Hon beskådade pjäsen en stund med viss förvirring. En silverstatyett var en något egendomlig gåva från en främling till en anspråkslös änka, för att ej tala om det besvär och den vantrevnad den medförde för bemälda änkas hemgudar. Emellertid var den ej av riktigt silver. Det gick upp för henne, att det var Pandolfos omskrutna nya metall. Han hade skrivit »förstlingsgård». Hon insåg fullt riktigt, att detta var resultatet av hans första experi-

mentella försök att använda metallen för konstnärliga ändamål.

Avgjutningen var utsökt väl utförd. På densamma hade nedlagts en omsorg nästan lika stor som på Benvenutos historiska verk. Men denna vita metall, som glänste med samma hopplösa, matta lustre som polerat tenn, saknade bronsens hemlighetsfullhet. Silvrets magiska glans skulle kanske ha räddat dess skönhet på rent trots. Denna nya metall var ledsam i sin dunkelhet, trots all teknisk fulländning. Den var på en gång fullkomlig och omöjlig. Hennes mod sjönk.

På eftermiddagen kom han instörtande till henne.

— Har ni fått den? Vad tycker ni om den? Kära ni, den har kostat mig månader för att inte tala om en liten förmögenhet. Men jag kan utföra all världens skulpturverk i den. När den väl kommer ut i marknaden, kostar den hundraedelen av bronsens pris. Alla tiders konst — och han sträckte upp armarna med fingrarna utspärrade — kommer inom räckhåll för den allra enklaste människa. För några få shillings, för en struntsumma kan den fattigaste fylla sitt hem med oförgångliga, ovanskliga skönhetsvärden. Brons är dyrbart, som jag nyss sade. Ingen utom rikt folk har råd att köpa brons. De mindre förmögna kan köpa gipsavgjutningar och sätta upp dem på sina kaminhyllor eller i sina små trädgårdar, och så slås öronen av och nästipparna blir avtrubbade, och väder och vind och pigor i förening gör dem till spott och spe. Men vad tycker ni nu? Har jag inte löst hela frågan? Apropos det — och han såg sig omkring i salongen — var är Persevs?

— Den står på matbordet, svarade Paula, som aktade sig för att säga, att det var hennes enda avstjälpningsplats.

— Utmärkt, svarade han på sitt storvulna sätt. En hedersplats! Benvenuto höljer er säkerligen med tacksamhetens blomster från paradiset. Och jag känner mig också

smickrad. Det är något att vara Benvenutos tolkare. Får jag se, hur den tar sig ut? Har ni något emot det?

Hon gick småleende före honom ut i sin lilla matsal, vorden mildare till sinnes genom en löjlig känsla av medlidande med detta våldsamma barn, som tog hennes allt uppslukande intresse för hans luftslott som någonting självfallet. Han vandrade runt omkring statyetten, som stod i utmärkt belysning från rummets åt nordost vettande fönster, och granskade den med huvudet nedböjt.

— Den är för grå. Den är död. Den ser ju ut som ett lik. Jag ska göra om försöket och skicka er en annan. Jag sade er, att det var ett experiment, eller hur? Jag ska ta den med mig nu.

— Det ska ni visst inte göra, sade Paula. Jag är förtjust i den.

— Jag kan inte med att ge er något, som inte är fulländat, sade han.

— Då behåller jag den i varje fall, tills den fulländade kommer, genmålde hon.

De gingo tillbaka in i salongen.

— Hur kom ni att tänka på att göra skulptur i er nya metall?

— Det är nedärvt, sade han med triumferande trotsighet i rösten. Far min gick omkring på Londons gator och sålde gipsgubbar.

FJÄRDE KAPITLET

Victor Pandolfo åkte hem från Hansel Mansions med strålände ansikte. Världens skönaste kvinna hade utan att ändra en min åhört hans sensationella erkännande. Vilket stål i karaktären! Vilken ädel ras! En mera obetydlig varelse skulle åtminstone ha hajat till. Hon var, vid Gud, verkligen värd att man gjorde sig möda. Hon hade bara gjort en rörelse med handen åt matsalen till:

— Er far skulle ha räckt Benvenuto handen.

Vilken tillbedjansvärd taktfullhet från hennes sida! Han slog sig på benet, medan han i sin bil rullade framåt Knightsbridge; han var framför allt en handlingens man.

— Världen omkring mig, hade han yttrat, betyder inte mer för mig än håret på en flugas ben. Vem jag är och varifrån jag kommer angår inte någon. Men ni måste känna mig sådan jag är.

Hon hade rätat på sig på sitt praktfulla, ironiska sätt.

— Vill ni vara snäll och säga mig varför.

— Av det mest elementära skäl, som en kvinnas förstånd kan fatta.

Hon hade vänt sig om och skjutit en slokande ros djupare ned i dess glasvas. Han hade fattat hennes andra hand, som hängde ned, orörlig och obeslutsam, hade fört den till sina läppar med en sirlig gest och därpå tågat ut ur rummet. Han var fullt medveten om händelsens artistiska anstrykning, tvångets eviga formel. Han hade lämnat henne i det blå.

Bullret på Knightsbridge och Piccadilly brusade emot honom som applåderna mot en uppburen aktör. Scenen hade varit kort, snabb, dramatisk, den hade innehållit all ovisshetens ljuva spänning. Han rullade nedför Haymarket, längs Embankment bortåt City till, där han skulle råka några framstående finansmän. Man kan inte omvända en notoriskt konservativ och tvivelsjuk värld till entusiastisk tro på en ny metall, som skall ur det mänskliga medvetandet utplåna tenn, zink, britanniametall, silver, platina och framför allt stål, utan att man ger ut väldiga summor på rena rama våltaligheten. Det var ett den moderna tidens motbudande psykologiska särtecken: man måste köpa sig tilltro medelst kontant betalning. Han kunde bevisa för amiralitet, luftministerier, artillerikårer, kungliga vetenskapliga sällskap, metallurgiska, mineralogiska, kemiska ingenjörssällskap, järn- och ståltruster och andra väldiga bolag, som eldade fåfängliga masugnar

kors och tvärs över hela landet, att hans nya metall var den största gåvan till människosläktet, sedan Prometeus tog ned elden från himlen. Det var ett faktum, som borde kunna övertyga det primitiva mänskliga förståndet, lika höjt över varje diskussion som ett aeroplans företräden framför en oxvagn som fortskaffningsmedel. Men man kan bevisa saker och ting för folk, tills man är blå i synen. De gå med på varje argument, de äro övertygade och så lämnar man dem, och inom dem uppstiger något diaboliskt, som kallar en själv för en lögnare. Vilket allt är paradoxalt och hjärtslitande. Ack, gamla tiders tro! Jona kommer till Ninive med sin valfiskhistoria, och kungen tror honom på fläcken och lagar så, att niniveiterna utsätta sig för häpnadsväckande personliga obehag. Icke en enda intellektuell ansträngning söker detta samhälle sätta i gång med. Detta var tro. Nu för tiden kan ingenting mindre än biografreklam förmå människor att tro på Jona, och för att övertyga regeringen skulle han nödgas förvandla sig till ett bolag med vederhäftigt kapital bakom sig. Nu var ju Jona naturligtvis en ledsam karl, som gick omkring och spådde olycka; så långt likheten. Men han var i alla fall en människa med ett budskap, alldeles som Pandolfo själv. På Ninives tid skulle han bara behövt uttala detta för att hälsas som en allmänhetens välgörare, från slottets tak ned till rännstenen, och kungen skulle ha slagit upp sin skattkammare på vid gavel och bett honom ta för sig. Nu måste han gå och leta efter örena i Londons City. Pandolfo hatade City. City önskade alltid se återvändskanalen för de pengar det släppte ut i samhällslivet. Han hade någon gång framställt City som själlösa ganglier av rikedom.

Vid senaste sammanträdet hade exploatörerna, direktörer för bankfusioner och andra stora och tjockskalliga företag, plågat honom nästan till döds, emedan han icke hittat på ett lämpligt namn åt den nya metallen. Han hade

provisoriskt kallat den Aceto. En av herrarna hade då förklarat, att ordet verkade namn på något patenterat födoämne, en annan att det verkade salongsspel.

— Kalla den efter mig, dess uppfinnare och skapare, hade han då utbrustit. Pandolphum med »ph» — eller Dolphinium.

Då invändes, att detta lät som namnet på en blomma.

Nu skulle han åter överlämna sig åt dessa fantasilösa varelsers gottfinnande. Om han åkt fram under applåders brus genom Piccadilly, så höll han sitt inträde i City under tyst begabberi. Han fruktade icke det minsta för den rapport, som skulle avläggas av den av syndikatet tillkallade metallexperthen. Den skulle blott kunna konstatera ett torrt vetenskapligt faktum. Han avskydde — ehuru han icke kände någon rädsla för — utsikten till korsförhör angående vulgära detaljer i fråga om handelsprofit. Hans förnämsta bekymmer härrörde sig från det faktum, att han fortfarande misslyckats i att hitta på en benämning åt metallen.

Hans bil stannade vid det byggnadskomplex, i en av vars kontorslokaler sammanträdet skulle äga rum. Han gick raskt fram till hissen. Medan han åkte upp i denna, kastade han en blick på sin klocka och erfor en känsla av förargelse. Han, Victor Pandolfo, som skröt med att vara den ende punktlige mannen i hela England, hade kommit fem minuter för sent till mötet. Alltsammans var Paulas fel.

Om hon inte med ett eller annat häxtrick tvungit honom till denna *beau geste* i form av en förklaring, skulle han ha gått ifrån henne fem minuter tidigare. Ett idiotiskt hugskott flög genom hans hjärna: — Mina herrar, jag ber om ursäkt, jag blev uppehållen hos världens skönaste kvinna, Paula. Den ena och enda Paula...

Plötsligt slog han knytnäven hårt i andra handen och utbrast:

— Min Gud!

Den förbluffade hisspojken trodde, att han var tokig. glömde bort att stanna och fortfor att låta hissen stiga, tills Pandolfo, medveten om en empyreisk flykt, sade åt honom att gå ned igen.

Han tågade in i den provisoriska samlingslokalen, och vinkade åt de församlade, både som hälsning och för att påkalla uppmärksamhet.

— Mina herrar, sade han, jag har funnit ett namn åt den nya metallen. Jag vägrar att åhöra ens en viskad ansats till diskussion om saken. Den skall heta paulinium.

Genom en hel rad av liknande utslag av självhävdelse hade han skapat sig framgång i livet. Om och om igen hade där förekommit kriser, då enda medlet till självbevarelse varit segrarens hänsynslöshet gent emot de underlägsna. I hans dunkla barndom hade instinkten räddat honom från att uppsugas av Saffron Hills gungfly, där han blivit född, och där hans far, som sålde gipsbilder av Venus och Apollo, hade sin illaluktande bostad mitt i en italiensk koloni av positivspelare, kypare på tarvliga restauranger, diverse banditti, som kramade åt sig ett ynkligt levebröd genom att sticka kniven i sådana, som hade annan åsikt än de i smakfrågor.

Fadern, Angelo Pandolfo, var en drömmande människa, lika mild till sinnelaget som sitt namn. Som gosse hade han kommit från Neapel för att göra sin lycka i den gyllene rikedomens stad som diskbiträde på en släktings ristorante i en möjlig vrå av Soho. Han var smärt och vacker och bar inom sig en dunkel trånad mot en tillvaro av högre valör än doften av unken kål, vitlök, vidbränt fett och billigt vilt, som vacklade på gränsen till hälsovådlighet. För några pence i veckan blev han medlem av en förfärlig klubb, där han tillbragte sina få lediga stunder. Där skådade han understundom, tronande på pampigaste platsen, den ståtliga Emmanuele

Bolla, president, patron, magnifico och styrande gudom i klubben. Han var den store mannen, den väldige konstnären, berömd över hela landet. Hans rykte var legendartat. Han ägde väldiga studios, där skulpturverk från alla tider voro uppställda i ett mäktigt virrvarr. Om en kung eller kejsare eftertraktade en kopia, densamma som originalet, av någon staty i Neapels museum eller Vatikanen, sände han någon till Emmanuele Bolla, som med sitt hemlighetsfulla leende tillfredsställde bemålde kungs eller kejsares hjärtas önskan. Han bar en tung guldring med en underbar diamant på sitt feta lillfinger. Resten av hans dästa person andades välmåga. Han drack gin och vatten.

En kväll hände sig, att ett halvtömt glas vid en handrörelse råkade fara tvärs över rummet. Unge Angelo var bland de många, som störtade efter det, men det var han, som räddade det och överräckte det som en invigd bägare till den store mannen. Emmanuele, som var en patriot på sitt vis, frapperades av den unge napolitanarens smidiga växt och skönhet. Han nedlät sig till att begynna ett samtal med honom och fick reda på ynglingens tarvliga yrke och högtflygande drömmar. Hans sluga affärssinne fångade tillfället i flykten vid dess lockiga svarta hår. Här hade han till hands den idealiske kringvandrande försäljaren av hans egna varor. Han sysselsatte många sådana, tack vare vilkas säljarförmåga han nu kunde glädja sig åt sin frodiga buk, sin diamantring och sin ställning i klubben Förenade Italien. Men ingen av dem kunde mäta sig med denne unge man. Han var en sådan, som kunde beveka hjärtat och kränga ut och in på fickan på den suraste gamla engelska mö. Han erbjöd honom plats på fläcken, så och så mycket i veckan, så och så mycket i kommission. Angelo antog förslaget på fläcken. Nästa förmiddag strök han det otäcka köksflottet från händerna och skyndade till gipsfabriken. Han stod på tröskeln till det förfallna fabriksrucket och

skådade dess inre som ett förtrollat slott. En myriad av små vita, glimmande skönhetsting mötte hans blick och tillfredsställde omedelbart hans stackars själs hunger.

— Min lille son, sade den store Emmanuele och drog in honom vid rockkragen, innan du säljer, måste du veta, vad det är du säljer. Detta yrke fordrar intelligens, kärlek och frihet från skrupler. Jag ger dig en vecka att utveckla dessa egenskaper på. Om du vid slutet — — och här viftade den diamantsmyckade handen mot dörren till som avslutning på meningen.

På så vis började Angelo Pandolfo sin fängslande ehuru icke över sig lukrativa bana. Med snabb uppfattning inhämtade han snart nog de formella upplysningarna om den dagliga brickan med små statyetter, hans utvecklade konstnärssjäl älskade dem för deras skönhets skull, det var i fråga om de kvasihederliga, kommersiella detaljerna han misslyckades. Han hade fått sitt minimipris bestämt av Bolla. Under detta förbjöd honom sunda förståndet att sänka sig. Men maximipriset skulle bero av hans eget inlagande väsen. Angelo, som älskade sina bilder och lätt rycktes med av en hågad spekulants entusiasm, kom sällan mycket över minimipriset. I alla fall sålde han bra och tillfredsställde sin husbonde.

Försäljarna hade sina distrikt. I tidernas fullbordan och på grund av en ren händelse — hans föregångare hade nämligen stoppats i kurrän på grund av att han stulit ytterrockar i tamburen i ett hus, dit han blivit insläppt — fick han befordran till Bloomsbury, som vid denna tid var ett hemvist för enkla, fetlagda och förmögna människor. Där funnos stora och breda trafikstråk, där man kunde promenera, och folk som det gick lätt att inlåta sig med. Angelo, som kom från det simpla packet i Islington, spände ut bröstet med minen hos en, som äntligen tillträder sitt konungarike. Endast den som strävat uppåt via oföränderligt fastställda grader,

kan till fullo uppskatta den magiska stimulansen i befordran. Den unge napolitanaren, möjligtvis en av de sista i sitt yrke i London, strövade, flanerade eller drev — allt samma sak för en napolitanare — omkring i Bloomsburykvarteren med en ung guds behagfulla gång. De platser därstädes, där tjänsteflickor nedstego, uppstego eller församlades, visade sig icke otacksamma.

En av dessa, Susan Cookson, husjungfru vid Russell Square, köpte av honom en avgjutning av Gosse med törntagg, den hon satte på spiselhyllan i sitt lilla vindsrum åt gården, mellan de bleknade porträtten av hennes avlidna föräldrar. Hon var en behaglig, allvarlig och tänkande föräldralös flicka. Hennes tänkande spårade en likhet mellan den vackre gipsgossen och den unge försäljaren. Efter några möten med Angelo på kökstrappan gjorde hennes behaglighet det uppenbart för henne, att hon var älskad för dess egen ljuva skull. Hennes allvar gavs slutligen på båten efter många sammanträffanden och kärleksmöten. Hon var Angelos sköna drömmerska, och han var hennes. Det hela rörde sig om ljuvlig och hederlig kärlek. Detta var vad han kunde erbjuda henne, sade han och förde henne med sig till sitt fattiga rum i Saffron Hill. Och detta, utropade hon med kvinnans vishet, kunde hon göra för sin stackars hjälplöse Angelo, förvandla den öde bostaden till en ljuvlighetens lövsal.

Och så gifte de sig. Ett barn föddes dem, vilket de kristnade till Vittore. Hans barndom tillbragtes bland Hills glada och icke alltför ofta rentvagna avföda. Angelo, som nu befordrats till skottkärra, brukade vackra somardagar ta den lille Vittore med sig för att, som han sade, lära honom yrket. Hans skämt nummer två var att utpeka pysen för kunderna såsom den enda bilden, som ej vore till salu. På så vis tog världen i barnets vaknande medvetande formen av en obestämd och främmande plats, befolkad med bländvita små figurer.

Så småningom tog den utomordentlige konstnären

Emmanuele Bolla sin trogne försäljare från vandrarnivet på vägen och placerade honom i fabriken. Han hade nämligen haft framgång, blivit i stånd att förbättra tillverkningen av sina gipsgubbar och skaffa sig en kundkrets av högre klass än den som en kringvandrande försäljare kom i beröring med. Angelo blev förste säljare. Han flyttade från Saffron Hill till luxuösa rum (pluralis) ovanför en grönsaksbutik vid Greek Street, Soho. Väl bofast i denna praktfulla omgivning blev den sexårige Vittore straffad för olämplig förtrolighet med en positivhales markatta, som några månader tidigare varit lekkamrat och bästa vän i familjen.

I hela sitt liv mindes Victor Pandolfo den dagen, när han, under det han låg där trilsks, öm och på goda skäl framstupa, undfick den första stora idén i sitt liv. En Giacomo — detta var markattans namn — var nödvändig för hans tillvaro. Om han ej fick umgås med en levande sådan, kunde dock mänsklig orättvisa och oresonlighet icke förbjuda honom att dyrka en avbild därav. Han var underkunnig om att dylika ting kunde köpas i leksaksbodar, men de kostade pengar. Han hade tillika ett vagt medvetande om att de skulle visa sig otillräckliga för hans behov, då de blott vore själlösa parodier på Giacomo. Giacomos kroppsbyggnad, drag och päls voro som inbrända i hans hjärna. Under några dagar gick han omkring, besatt av skapandets idé, stuvade undan som en skata i ett gömställe bakom sin bädd en hemlig skatt av fynd från gator och ateljéer — fragment av kaninskin, tjärade repstumpar, trasor, nålar, tråd, en röd pennstump, en rostig sax — skatten framför andra — hittad bland allt skräpet i en kökslåda, samt tvenne knappar, i smyg slitna ur en av faderns trasiga skjortor, vilka efter att ha svärtats ur familjens bläckflaska, kunde duga till ögon. Och i hemlighet konstruerades så den nye Giacomo med en präktig svans av repstumpen.

— Vad i all världen har du fått den där ifrån? frågade

modern en dag, då hennes mer omedelbara moderliga omsorger överflyttats från honom på en sjuklig, späd syster.

— Den har jag gjort själv, ropade han trotsigt, slutande missfostret till sitt bröst.

— Du är en rolig pojke, sade modern vänligt.

— Rolig? utropade fadern. Men min son, låt mig se!

Han höll upp Giacomo II och betraktade den med hänryckt beundran. — Rolig? Han är ju konstnär, skapare. I morgon, Vittore, ska du få komma med mig till ateljén och visa den för min padrone.

Detta var den barnsliga början till alltsammans. Han hade hos sig själv upptäckt tillverkandets gåva, förmågan att använda alldagliga medel till vanliga ändamål. Han var ingen skapande konstnär, som Angelo så ömt förklarar. Det hade varit den materiella gestaltningen, icke den konstnärliga likheten med apan, som så intensivt sysselsatt honom. Hans far, enkel och full av beundran — och tack vare sin enkelhet en stor prövning för sin lyckliga och dugliga hustru — gav honom ett par vita möss i en ask. Susan såg det palatslika rummet vid Greek Street översållat av vita möss. Barnet Vittore avlägsnade hennes farhågor genom att konstruera en bur, till vilken han erhöll ståltrådsgallret inklusive en massa stolpar och ringar från propparna i uppslagna sodavattensbuteljer från en närbelägen restaurang. Hans sinne arbetade mot det praktiska, ehuru underliga krav i hans själ fingo sin mättnad, när Angelo lät honom efter eget behag ströva omkring i det stora dystra skjulet, som var fullproppat med glimmande kopior av mästerverk från alla tider.

Vittore gick i en folkskola. Hans skolkamrater hånade honom för hans italienska namn. Han var morsk och så engelsk som helst. Sedan han på ett otrevligt sätt medelst blod och tårar omvandlat en liten belackares fysionomi, tillkännagav han, att hans namn hädanefter

vore Victor. Det ägde en god och sund engelsk innebörd. När han kom hem med gladiatoriska spår på knogarna, dem han tog sig i akt att icke avlägsna, trotsade han fadern med inbilska resonemang.

— Atminstone är Victor vår moder latin, sade han till Susan.

— Så länge han inte slåss med otäcka stora pojkar, bryr jag mig inte om, vad han kallar sig, sade Susan, därmed döljande sin okunnighet om vad moder latin kunde vara för något.

Unge Victor Pandolfo, som var en yngling med skarpt förstånd, genomgick skolan med glans. Vid läsårets slut kom han hem triumferande och pustande under en hel laddning pris. Han erfor sin första känsla av självmedveten stolthet, när han vid ett tillfälle, då modern uttryckt en önskan — lika omöjlig att uppfylla som malens efter stjärnan — att få en boa, en smal pälsribba att lägga i två varv kring halsen och med nedhängande ändar, sålde sina prisböcker (sedan han på förhand inpräntat deras budskap i sitt minne) och för pengarna inköpte den åtrådda remsan färgat kaninskin. Han var då fjorton år.

— Mamma, sade han, här har du din boa. När helst du vill ha något, som pappa inte kan ge dig, skall du komma till mig.

Hon grät och kysste honom och trodde honom till hälften redan då. Det var en vidunderlig pojke. Hon hade inte hjärta att förebrå honom hans skrytsamhet. Den lille livlige gynnaren skröt nämligen aldrig med sådant, som han icke gick i land med.

— Den här gasräkningen är hälften så stor som sista kvartalets, sade Angelo en dag. Och det är mitt i vintern. Hur kan det komma sig?

— Man behöver bara vrida på huvudkranen, sade unge Victor, vilken, utan att någon visste det, visat livligt intresse för gasrörens vindlingar och medelst hemliga borrhningar och lödningar i det närmaste löst problemet

om fri gasförbrukning. Han förklarade lätt och lekande tillvägagångssättet.

— Under! Mirakel! ropade Angelo och lyfte händerna mot himlen.

— Ja, men när det blir upptäckt, kommer du i fängelse, Angelo, sade Susan.

Fars och sons hänförelse dämpades något.

— Figlio mio, sade Angelo — i upprörda ögonblick sådana som detta, när han insåg, vilken förfärlig fara han löpte, återtog han sitt hemlands tungomål — jag vet, att du är en duktig pojke, min tillvaros ljus, och i ditt snille ser jag min ålderdoms stöd, men gå för Guds skull genast och tag bort alla de där anordningarna, som skulle bringa en hederlig karl i polisens klor, efter det han bara en gång förut haft att göra med dem, och det var när jag en gång hårt slog till en man, som knyckte en av mina statyetter från min bricka — det var Venus de Medici — och kastade den i marken. Han var drucken, och jag var nykter. Poliskonstapeln avgjorde saken till min förmån och tog honom med sig. Men det var en mycket obehaglig erfarenhet, för jag måste upp och vittna, och en rödbrusig karl med peruk anklagade mig, för att jag försålde pornografi. Ack nej. Min son, gör genast om intet allt vad du har gjort — —

På så vis uppmuntrades han redan under gossåren till fyndighet, och dygdighet inplantades hos honom. Från folkskolan kom han med hjälp av stipendium till en teknisk högskola. Därifrån till ett kungligt gruvinstitut. Under tiden blev Emmanuele Bolla allt fetare och latare, Angelo blev föreståndare för studion, och hela familjen flyttade från Greek Street, Soho, till ett litet hus nära Walham Green, som i årtatal utgjort ett slags besynnerligt West End i Mrs. Pandolfos ärelystna drömmar. Unge Pandolfo fick ännu en gång pris, lämnade institutet med flygande fanor och klingande spel och fick genast anställ-

ning i en metallvarufirma. Varefter Angelo, liksom i glädjen över att se sin son segla för förlig vind på framgångens flod, nästan omedelbart avled.

Under den sorgliga färden till Fulhams begravningsplats uttalade Susan sin avsikt att snarast möjligt följa sin make i döden.

— Innan du det gör, mamma, sade Victor, ska du åka i egen vagn.

— Vem ska ge mig den? frågade den sörjande änkan.

— Det ska jag, sade Victor.

Han höll också ord, fast det dröjde några år, innan han kunde det. Men då gav han henne en nätt bil med livréklädd chaufför, som brukade lätt vidröra mössan, när hon kom ut från den lilla lustiga röda tegelstensvillan i Walham Green, där hon envisades att bo kvar under sin återstående levnad.

— Jag ska bli en stor man, brukade han försäkra henne. Jag tänker uppfinna maskiner, som skall vända den här tokiga gamla världen rätt igen. Jag håller på att göra lycka. Du måste leva på ett sätt, som anstår Victor Pandolfos mor.

Men hon bibehöll sin kvinnliga oböjlighet. Hon var stolt över sonen, men hon ville fortfara att leva på ett sätt, som anstod Angelo Pandolfos hustru.

— Om jag inte visste, att jag fått all min karaktärsstyrka från dig, sade han, skulle jag säga, att du var en gammal envis gumma.

Han fick nöja sig med att fylla hennes hus med arbetsbesparande inrättningar av egen uppfinning. När hon dog, gav han henne den yppersta begravning som entreprenörerna på platsen kunde åstadkomma. Likvagn och hästar rörde sig framåt i ett ogenomträngligt moln av svarta plymer, och halva Covent Garden betäckte kistan.

— Stackarn, hon drömde aldrig, sade han till en sörjande, en äldre man av obestämd typ, som efterträtt

hans far som chef hos Bolla, hon drömde aldrig om att hon skulle få en sådan begravning.

Tydligen tänkte han sig henne blicka ned på honom med tacksamhet från den sfär hon bebodde i den andra världen.

Han gick vidare genom livet, en man med stora impulser, snabba beslut och karaktäristisk fåfänga. Han poserade — detta var hans natur — som en charlatan, som utbasunade det otroliga, och likväl var hans tro på sig själv så välberäknad, att handlingen sällan kom löftet på skam. Han levde relativt ensam, ty hans kamrater fruktade för hans unga och tvärsäkra självhärskarlater. Vad angick det en okunnig lekmannavärld, att hans elektriska koppling skulle förvandla alla övriga uppfinningar i den vägen till skrothögar? Den gjorde faktiskt detta, och hans patent inbragte honom en hel massa pengar, så att han från Westminster's smutsiga och okända trakter förflyttade sig till hypereleganta kontorslokaler vid Victoria Street. Men ingen ville betrakta honom som någon människoslåktets välgörare. Endast de, för vilka elektriska kopplingar inneburo ett livsintresse, genomlöpte hela skalan av reaktioner: avsmak — är nu den humbugen framme igen; tvungen och irriterad uppmärksamhet, fnysande misstro; en fan-till-karl-det-kanske-ligger-något-i-det-attityd; insikt om tillförlitligheten, ådagalagd på ett papper och så vidare, ända tills demonstrationen av modellen i verksamhet väckte deras grymtande förtjusning. Men på andra människor, som han törstade efter att få överösa med elektriska kopplingars välsignelse, verkade han endast som en ovädersby, vilken det var rådligast att söka undkomma.

Det var ungefär vid denna tid — då han själv befann sig i början av trettioårsåldern — som han sopade till sig en hustru. Hans rastlösa sinne, som redan vädrade den nya metallen, förde honom ut till Brasilien. Till instinkten var han mekanisk uppfinnare, till utbildning

var han metallurg. Det fanns gruvor han måste besöka. På hemresan träffade han en liten blyg engelsk guvernant, som varit ur stånd att tagas med dumdryg välmåga och nu återvände hem, fattig och kränkt. Hon ägde allt som kan tänkas i form av skär och vit engelsk tacksäkerhet. Pandolfo, som fick höra hennes rörande historia, svängde harmset med armarna och svor att han, även om hon stege utfattig i land i Southampton, skulle se till, att hon bleve installerad i allra minst ett hertigtigt hem. Hans olympiska väsen överväldigade henne. Hon lyssnade hänryckt till hans lyriska utgjutelser om pumpar och elektriska kopplingar och hans episka skildringar av nya metaller, som skulle vända upp och ned på världen. Hon ansåg honom vara Guds stora under och var — stackars barn — alltför okonstlad att dölja sina tankar. Han tog upp den blonda, blomlika varelsen och genomträngde henne med sin mäktiga personlighet. Så snart som möjligt efter landstigningen i Southampton gifte han sig med sin Emily. Efter mindre än ett års bländad tillbedjan dog hon vid sin nedkomst med ett dödfött barn. Varje saga springer fram från den odödliga födelsens problem. Till och med Semeles. Det enda, som fördärvade denna moderna version därav, var att den moderne Dionysos icke kom att leva.

Pandolfo gick omkring och slog med armarna och slungade sitt Varför? i ansiktet på gudar och människor. Då han ej bevärdigades med något svar, befastes hans låga uppfattning om båda kategorierna, och han sjönk allt djupare i sin egen sympatifyllda själ. Andra kvinnor hade fladdrat igenom hans kraftiga tillvaro, somliga flyende hals över huvud, andra blickande tillbaka i dröjande beundran. De voro endast bleka vålnader i hans hågkomst. Världskrigets väldighet mötte honom, och han dök i virveln med kropp och hjärna. Han tjänade vid flottan, icke utan utmärkelse, och han hade ej fåfängt skrutit med sin torpedupptäckare, vilken antogs av amira-

liletet, spreds inom hela den brittiska sjöfarten och tvivelsutan räddade tusentals liv. Regeringen, vilken trots en del lättfången sarkasm, faktiskt använde så få kanoner som möjligt att skjuta flugor med, tog honom bort från den för honom alldeles tillrättalagda sysselsättningen att brottas med elementen som förste officer på en torpedjagare, och satte honom till vetenskapligt arbete i Whitehall.

När kriget var över, fick han knightvärdighet i belöning. De sällaste timmarna i sitt liv tillbragte han vid den första därpå följande officiella tillställningen, då han rörde sig bland landets stormän med det purpurfärgade bandet med vidhängande kors kring halsen. Han hade ett distingerat yttre och tilldrog sig uppmärksamhet. Han tog framstående personer, män och kvinnor, i hand. Världskriget var hans vän. Han längtade efter att få tala om för det, att hans enda vän i världen — stor i annan bemärkelse — en gång var en positivspelares markatta i Saffron Hills stinkande gränder. Han stormnjöt. Io son io. Han var sig själv. En gång kördes han kring Bloomsburykvarteren, insvept i tivelaktiga filltar, liggande på en skottkärra med gipsgubbar och körd av en anspråkslös, leende, framtidsföraktande napolitanare, som var hans far. Nu var han Sir Victor Pandolfo med purpurfärgat band nedåt skjortbrösten och — svindlande ära! — föreställd för en kunglig sjöman, som hälsat honom med orden: — Vi stå alla i tacksamhetskuld till er — och sedan efter några minuters samtal anmärkt: — Jag ville ge vad som helst för att äga en uppfinnarhjärna som er. — Pandolfo själv skulle velat ge vad som helst för att få berätta för honom historien om sin första uppfinning. Den eldige Angelo manade därtill, den lugna och förutseende Susan höll honom tillbaka.

När han kom ut i stora världen, märkte han vilket intresse som uppväckts av hans plötsliga språng ut i

ljuset från obemärktheten. Viskade legender väckte hans känslor för det romantiska. Han hade ju fallit från molnen som en halvgud. Varför upplysa dessa undrande och misstroagna människor om sanningen? Icke för en dödlig anförtrrodde han därför hemligheten med sin börd eller ens mindre avlägsna antecedentia.

Det var först när Paula Field stod framför honom, majestätisk i brunt och silver, och han med ens blixtilikt förstod, att hon var den enda kvinnan i universum, som det var mödan värt att söka vinna, som hans sluga italienska hjärna inregistrerade den övertygelsen, att sanningen, slungad som ett kastspjut i rätta ögonblicket, var det enda säkra vapnet.

Han åkte från sammanträdet i City hem till sin bostad i Chelsea, småleende som en segrare åt sin inre övertygelse. Han hade utan frågor satt namnet paulinium på sitt syndikat; deras rikedomar stodo nu bakom honom. Arbetena i Bermondsey, på andra sidan floden, för närvarande tynande av brist på medel, kunde nu igångsättas efter hela linjen. Inom ett par dagar skulle det nya bolagets prospekt utsändas. Tusen, tiotusen, hundra-tusen andelsteckningar skulle samlas vid hans fötter. Detta var hans tankars gång:

— Tag emot detta jämte odödlighet av Victor Pandolfo, som är den store Pandolfo endast tack vare att hans far sålde gipsgubbar på Londons gator.

Och vidare:

— I o son i o. Jag är jag. Och vid Gud, hon vet det.

FEMTE KAPITLET

Nästa dag inträffade tvenne tilldragelser i Paula Fields tillvaro. Först kommo ett par karlar, skickade av Sir Victor, för att hämta Persevs, den hon under tiden med

hjälp av portvakten i huset fått placerad i ett mörkt hörn i matsalen. När statyn väl avlägsnats ur den nordostliga belysningens anklagande dager, uppförde den sig med tilltalande måtlighet i glansen. Hon lät villigt männen stiga in med sin packlår, men i det ögonblick deras händer vidrörde statyn, erfor hon ett underligt inre känslouppror.

— Nej, jag tror jag ändrar mig, förklarade hon. Säg Sir Victor, att jag behåller den.

Den ene svarade, bekymrad och förvirrad:

— Vi har order av Sir Victor, frun...

— Mina önskningar går före Sir Victors order. — Hon log ett intagande leende. — Det kan ni hälsa honom från mig. Eller om ni helst vill slippa det, så kan jag skriva det åt er.

— Det vore nog bäst med skrivet, frun.

— Sir Victor är kanske litet — kinkig av sig?

Männen skrattade instämmande, vunna av hennes älsk-värdhet. Hon skrev hastigt ned samma ord på en papperslapp, som hon rev från anteckningsblocket vid telefonen, samt lade in den i ett kuvert, som hon förseglade. Mannen bad om ursäkt för att de besvärat.

— Om man bara utför hans order, så finns det ingen bättre arbetsgivare i hela England än Sir Victor. Men gör man det inte, blir det bråk.

När hon blivit ensam, satte hon sig ned och började undra, varför i all världen hon behållit Persevs. Fast den tog sig rätt bra ut på sin skumma plats, var det ingen förvärvslystnad, som givit henne impulsen. Under de senaste tjugu timmarna hade hon faktiskt smädat den såsom varande en vit elefant av dunkel härkomst, varigenom hon identifierat den med dess skapare, sonen till den kringvandrande gipsbildsförsäljaren. Ingen för-måten friare kan slunga en sådan bomb till förklaring för en högboren dams fötter, utan att hos henne väcka

om icke förakt så dock förvirring. Instinkten och i detta speciella fall traditionens bud anbefaller hopsamlande av kjolarna och flykt undan faran. Men en modern kvinna misstror instinkten. Hennes framtida förhållande till Pandolfo var föremål för ett kallt och klart överbäggande. Hade hon icke under samtalet med Clara Demeter i bilen satt fingret just på den punkt, som betecknade olikheten mellan honom och Spencer Babington? Hans brutala sätt att blotta sitt förflutna hade bevisat riktigheten av hennes diagnos. Hon kände harm över att hon om än aldrig så litet glidit sig själv ur händerna.

Han var en self-made man. Det var hans gåtas enkla lösning. Än mer, han var ganska dåligt gjord med ett eller två väsentliga ting uteglömda, alldeles som han gjort sitt underbara hus i Chelsea dåligt, alldeles som metallen i den för övrigt fulländade Persevsstatyetten var dålig. Hos alla tre, mannen, huset och skulpturen, fanns obestriddligen en stor inspiration, men det fattades något i utförandet. »The little more and the little less» etcetera, av Browning. Hon hade märkt något gåtfullt, som störde. Och se, här var förklaringen. Med sin rörliga fantasi tyckte hon sig nästan se framför sig den enkle, flinande Angelo livs levande.

— Jo, frun, Sir Victor Pandolfo har skickat ett par karlar för att ta bort statyn.

Det var tjänsteflickan, som anmälde dem. Hon hade rusat upp med ett uppriktigt »Tack och lov för det!» och två minuter senare hade denna löjligen helomvändning i hennes impulser inträffat.

Där stod nu statyn, karlarna voro gångna, och en den mest komprometterande papperslapp, som någonsin en kvinna sänt till en man, var på väg till Pandolfo. Om det ej varit för att Persevs var för tung att lyfta samt, även om hon det förmått, troligen skulle slagit ihjäl oskyldiga människor på trottoaren nedanför, skulle det

ögonblick ha inträffat, då hon kastat den ut genom fönstret.

Varför hade hon behållit den? Hon sade sig först, att det skett av ren godhjärtenhet. Han hade lagt ned så mycket entusiasm, så mycket av sig själv däri. Att utan protest låta översända den skulle betytt, att hon medgav hans fiasko, det skulle varit nedslående och avskräckande. Sedan kom kallduschen med »Sir Victors order». Hon revolterade mot order från någon människa, vem som helst. Hennes ord till budet hade blott varit en humoristisk protest. När de nedskrivits, verkade de både som ett trots och en inbjudan. Nästan ett slags barnsligt »ta fatt mig om ni kan». Till och med ännu värre — något som erinrade om den mytologiska damen, som, seende sig om, flydde genom ormbunkar och snår.

Hon skötte sina sysslor under ett moln av förargelse över den första händelsen denna dag. Den andra var mottagandet av ett brev, som kom med bud, och som innehöll Pandolfos visitkort jämte ett tidningsurklipp ur en aftontidning.

»Ett betydelsefullt bolag har grundats för att i marknaden utföra den nya legering, som framställts av Sir Victor Pandolfo, den store uppfinnaren. Rykten om saken ha länge varit i omlopp. Metallen har nu fått namnet *paulinium*...»

Ordet var understruket med blyerts. Hon kände en häftig vrede, därpå en förintande känsla av maktlöshet. Att privat eller offentligt anmoda honom att upphäva namnet skulle vara löjligt. Det var ett namn lika bra som något annat, aluminium, rubidium, rhodium... Skulle hon bli het på saken, behövde han blott helt lugnt anmärka, att hon icke ägde ensamrätt till ett namn, som burits av en hög apostel.

Vare sig det var påfluget eller ej, var det i alla fall en komplimang, en triumf, en sammanställning av hennes person med en människohjärnas stora uppfinning.

Paula yvdes i hemlighet över att vara en av de få kvinnor i världen, som utrustats med en uppfattning om rättvisa. Hon måste giva djävulen — denne djävul till Pandolfo — vad honom tillkom. Lika fullt var situationen komplicerad och förbryllande, därtill med något av fara över sig. Vad skulle hon göra? Alltför stolt och även alltför medveten om det löjeväckande i saken för att söka råd, gjorde hon ingenting alls.

Ett par dagar senare kom en väldig blomstersändning, »med ödmjuka tacksägelser till Egeria».

— Vem kom med de här?

— Sir Victors chaufför.

— Är han kvar?

— Nej, frun.

Det är det värsta med detta blixtnabbhetens tidevarv. I den gamla saktfärdiga tiden skulle budbäraren ha vilat sig efter färden ute i köket eller handkammaren. Husfrun skulle ha kommit inseglande, kastat buketten på golvet med ett »Tag tillbaka den här till eder herre!» och sedan seglat ut igen med majestätiskt böljande sammetssläp. Men vad kunde en dam nu för tiden göra? Svepa in blommorna i brunt omslagspapper och återsända dem med posten skulle vara ett förfaringssätt, som saknade värdighet. Naturligtvis kunde hon säga åt Simkins, jungfrun, att göra vad hon ville med dem samt skriva en kort hälsning till Pandolfo och be honom upphöra med att skicka blommor till en ovillig mottagare. Det vore kanske bästa sättet — att göra slut med mannen en gång för alla.

Hon satte sig vid sitt skrivbord, lade ett brevpappersark framför sig och tog fram sin reservoarpenna. Den tog icke, den behövde påfyllning, hon sträckte ut handen efter bläckflaskan, den var tom. Det är blott de ensamma, män såväl som kvinnor, som plötsligt råka i en dylik förtvivlad belägenhet, på en gång betydelselös och grotesk. Hon steg upp och ringde. På vägen fram till dörren gick

hon förbi den väldiga pappersstruten med rosorna i. Det var något som fångade hennes sinnen. Hon dröjde framför dem och var förlorad, enligt Addisons ordstäv. Hon böjde fascinerad ansiktet ned i massan av nyutspruckna, svagt orangefärgade blommor — hon kände igen dem — Madame Ravary — och insöp de gamla tearosornas utsökta doft, den vällukt som Gud skapade, när han första gången planterade en trädgård, flickårens doftande tankar, vällukten av ihågkomna löften från länge sen.

När flickan kom in, bad hon henne fylla bläckflaskan. När flickan kom tillbaka med den fyllda flaskan, gav hon ej akt på att hennes önskan blivit uppfylld. I stället gav hon befallning om att sätta fram i handkammaren de vaser, som kunde behövas för att ordna rosorna däri.

Och allt detta för att källorna till en reservoarpenne torkat. *Ce que c'est que de nous.* Vad äro vi? Om vi inte allesammans, män, kvinnor och barn, vore slumpens leksaker, skulle vi besparas mycket lidande, men vi skulle också gå miste om livets ljuva nöjen.

Vid en badort dyker en aktning svärd ungarl helt oskyldigt i sjön från en trampolin. När han stiger upp från djupet, stöter han huvudet mot en fullkomligt aktning svärd ung simmerskas kropp. Det blir ursäkter, skratt, bekantskap, kärlek och giftermål: två människors och otaliga generationers öden bestämmas av denna tillfälliga undervattenskollision. Och ser man livet ur en annan synvinkel, så yttrar ju den bedrövliga, på humor blottade figuren Arthur Schopenhauer, att om släktets fortplantning vore en uteslutande förnufts sak, skulle människosläktet upphöra att existera.

Hon fyllde åter sin penna, satte sig ned och skrev ett korrekt litet brev till Pandolfo, vari hon tackade för blommorna och uttryckte den förhoppningen, att hennes namn på hans metall icke skulle bringa den otur, samt att de skulle träffas någon gång i höst, när alla människor kommit tillbaka till staden.

Redan nästa dag, när hon skulle äta middag med några vänner på Carlton, stötte hon ihop med honom i hallen, där han stod inbegripen i livligt samtal med värdinnan.

— Ödet ville, att vi skulle träffas före hösten, sade han skrattande. När flyr ni er väg?

— Om ett par dar.

— Och varthän?

— Först omkring på några besök och sedan — i obestämd ton — någonstans utrikes.

Han drog henne omärkligt ett par steg åt sidan från gästerna, som stodo i en klunga.

— Varför försöker ni gömma er för mig?

Hon rodnade av vrede och mötte hans skälmaktiga ögon.

— Det har jag inte den avlägsnaste tanke på att göra.

Hon skulle vända sig bort, när han hejdade henne med handen på hennes arm.

— Innan ni går er väg, måste jag få säga er, att jag tyckte det var så vänligt av er att behålla Persevs. Jag vet, att jag skickade efter den, men jag skulle blivit ledsen, om ni släppt den ifrån er.

Hans vädjan var så mänsklig och barnslig, att hon ännu en gång förlät honom.

— Jag håller på och försöker få fram den verkliga silvernysen för det där ändamålet, sade han. Jag skall få tag på den, var inte rädd för det. Att misslyckas i edra ögon är som att piskas med skorpioner. Jag var i mitt laboratorium till klockan fyra i dag på morgonen.

— Var har ni ert laboratorium? frågade hon.

— I Chelsea. Bakom huset. Där tillbringar jag min mesta tid. Vilket påminner mig om en sak. Vår värdinna har — skall jag säga, illfänats att jag skall låta henne få se mina verkstäder i Bermondsey. Jag skall gå in på saken på ett villkor. Kom dit med henne! — Innan hon hunnit säga något, hade han med handen sopat bort

den invändning han förutsåg. — Kom inte och säg, att ni inte har tid, innan ni lämnar London. Ju mer man har att göra, dess mera gott om tid har man. Bestäm dag och klockslag. Vad har ni för er klockan tre i morgon? — Han dröjde en sekund och tillade därpå blixtnabbt: — Ingenting. Naturligtvis har ni ingenting för er.

Han gick med stora steg fram till värdinnan. —

— Mrs. Deverill, Mrs. Field och jag har kommit överens om att fara till Bermondsey i morgon middag på det villkor, att ni kommer med oss.

— Det vore förfärligt roligt, sade Mrs. Deverill.

Paula samtalade tankspritt med sina grannar under lunchen. Pandolfo satt långt ifrån henne. Då och då uppfångade hon snett över bordet hans blick och hemliga leende. Vad han än eljest vore, så förkunnade hans kraftiga, uttrycksfulla drag, hans höga panna och hans klara mörka ögon, att han var en personlighet, i jämförelse med vilken alla de andra kring bordet voro konventionella mannekänger. Mot sin egen vilja kom hon att med ömsesidigt förtroende återgälda det hemliga leendet.

Nästa dags middag for hon i ilande fart tvärs över floden i Pandolfos bil och igenom några ruskiga gator, varefter hon steg ur vid porten till en smutsig gul tegelbyggnad, som befanns vara fabriken. Han väntade henne vid grindarna. Han kom tvärs över den av djupa hjulspår upplöjda marken mellan byggnaden och grinden och hjälpte henne vid urstigandet.

Ödet var åter vänligt mot honom, förklarade han. Alldeles i detta ögonblick, för mindre än en minut sedan, hade Mrs. Deverill skickat återbud. Viktiga angelägenheter. Troligtvis bridge. Han utgöt välsignelser över den lilla damens sedvanliga oansvarighet. Han skulle ha anläggningens skyddsgudinna alldeles för sig själv.

Paula skrattade.

— Tror ni en gammal modern änka som jag behöver något förkläde?

— Skulle ni ha kommit, om jag inte haft en annan dam som lockbete? — Han tvärstannade och pekade anklagande på henne. — Tala ärligt.

— Kanske jag inte skulle gjort det, medgav hon.

Hennes uppriktighet gladdde honom. Han tog henne under armbågen för att hjälpa henne uppför trappstegen.

— Det här är alltihop i miniatyr. En experimentfabrik. Den riktiga fabriken, inne i landet, skall täcka flere tunnland. Om några år kommer det att bli de största metallverksstäderna på hela jorden.

— Det här är tillräckligt kolossalt för mig, sade Paula, som stod på tröskeln till den dystra baracken och blickade in däri som i en nyupptäckt värld.

Det var ett enda surr av maskiner och smällande breda läderband, ett klattrande av hammare, ett myller av smutsiga män och kvinnor, som alla förrättade sina bestämda sysslor vid sina bänkar. Fabriken stank av den skarpa lukt, som trängde fram ur lerretorternas vidöppna munnar och från ytan av den smälta metall, som männen drogo i med långer och plattade ut mellan stålsmaskinernas valsar. Från sidan av en retort rann en eldström ned i öppningen på en annan.

Hit drog Pandolfo henne genom hela fabriken mellan flitigt arbetande människor vid bänkarna.

— Vi kommer alldeles lagom. Titta nu bara! Det är min användning av bessemermetoden.

Medan han talade, steg en svagt ametistfärgad dimma upp över mottagarretortens mynning. En man med glasögon och iförd linneblus lyfte upp handen. Strömmen blev tunnare och upphörde till sist, varvid dimman fick en glimmande topasfärg.

— Så förtjusande! utbrast Paula.

— Ja, är det inte? Så långt har vi kommit hittills.

Pandolfo lämnade henne i sin spänning och grep den blusklädde arbetarens arm. De talade där intill henne något obegripligt om tryck och temperaturer och okända substanser. Plötsligt vände han sig om mot henne.

— Ångan bör vara rent, blekt guldfärgad. Jag får fram den med mina fulländade apparater i laboratoriet. Problemet gäller nu fullkomning i stor skala. Att omvandla idealet i reella former. Förstår ni mig?

— Från filosofisk synpunkt gör jag det, sade Paula leende. Men i vetenskapligt avseende är jag alldeles borta. Det enda jag begriper är, att ni kokar något i den här, och att ni håller något annat som kokar i det, tills ni får ett vackert ljus.

Han lyfte händerna full av beundran för hennes slutledningskonst.

— Ja visst. Det är alltihop. Utom resultatet. Titta hit!

Två arbetare, som stodo nedanför dem, öppnade ventilen på retorten, och ut flödade metallen i en behållare.

— Det där är paulinium, sade han. Er metall. Er egen. Om ni ville skänka mig ett par timmar, skulle jag tala om hemligheten för er.

— Jag skulle inte bli en smul klokare.

Han var envis.

— Ni måste bli klokare. Ert liv skall bli historien om paulinium. Ni kanske inte tror det, men så är det i alla fall. — Han liksom sopade undan henne på sitt stormande sätt, innan hon hunnit få fram ett vredgat svar. — Det finns alla möjliga andra saker jag också måste visa er. Det här skall först kallna, och sedan skall det underkastas en massa prov. Bland annat mikroskopet. Här bearbetas metallen.

De stannade framför en rödglödande massa, som en maskin skar, som om den varit en ost, ned i en cylinder. Han förklarade, gick med entusiasm in i detaljer, ända tills hennes omekaniska hjärna vart halvt bedövad. Allt

vad hon begrep var att här, på denna sidan i denna väldiga, smutsiga, skrällande, kvävande, svindlande fantasmagori till fabrik, höll man på att konstruera automobildelar helt och hållet gjorda av den nya metallen i stället för av stål. Hon hörde hans röst otydligt som i en dröm mitt i den dånande, brännande luften.

— Den första i sitt slag — helt och hållet av paulinium — motorn min egen uppfinning — densamma som i den bilen som jag körde er i från Hinsted — kommer ni ihåg det? Mitt patent. Rolls-Roycefabrikanterna och Daimler och Ford kommer allihop att sitta på bakbenen och titta om paulinium. En ny idé med fjädrar också. Jag har konstruerat en stomme, som kommer att bli unik, ty jag skall riva sönder alla ritningar och anleckningar — och när jag fått dess chassis färdigt och motorn har provats, skall jag sätta den i gång — och så är den er. Det blir er bil, som ni får se tillverkad — alldeles er egen — av er egen metall.

Hon förde handen över sina värkande ögon.

— Jag är rädd, att jag är litet trött. Jag är inte van vid det fantastiska. Det är mycket intressant, men alldeles orimligt.

— Vad är livet annat?

— Något behagligare än det här, svarade hon skratande. Nu tror jag, att jag måste gå.

— Inte förrän ni har mottagit den obetydligaste gåva.

Han förde henne tvärs igenom fabriken till en rad bänkar. Prov på vad som kunde göras, förklarade han med en nonchalant handrörelse. Vid en bänk, där en man stod och polerade, stannade han. Mannen upphörde med sitt arbete.

— Jag tror ni blir nöjd med det här, Sir.

— Förtjusande! Vilken glädje att skapa! Det finns ingenting som går upp mot den. Kära Mrs. Field — en liten småsak.

Han höll ut den mot henne. Det var bladet till en

papperskniv, infattat i det snidade elfenbensskaftet till en gammal florentinsk dolk, och detta blad var böjligt som bästa stål och glänste med silvrets rika lustre.

— Min egen förfalskning. Gjort i mitt laboratorium. — Medan hon undersökte den, tillade han:

— Är det lyckat?

— Jag är rädd för det, svarade hon.

Inom bråkdelen av en sekund drog hon djupt efter andan och undrade vilken okynnesdjävul, som lurat henne till en så enfaldig anmärkning.

— Tycker ni om inskriptionen?

Hon vände på kniven och såg vid bladets bas sitt eget namn, Paula, vackert graverat i små italienska kursivbokstäver med rikliga och utsökta snirklar.

— Det är inte etsat med syror, det där. Åstadkommet av er trogne tjänare och en glasmästardiamant.

Hon såg upp på honom med instinktiv beundran.

— Ni — —?

— Det skulle ta er ett helt liv att komma underfund med alla roliga saker jag kan göra. Nu går vi ut i Guds klara solsken.

Fabriksarbetarna sågo endast en vacker dam avlägsna sig, som när hon gick ut tycktes innesluta dem alla i sin behagliga, leende avskedshälsning. De hade ingen aning om den hundrafalt förvirrade kvinna, som gick förbi dem, omedvetet gripande kring den glimmande knivens skaft, som om den varit ett försvarsvapen.

Bilen väntade utanför grindarna. Pandolfo bjöd henne hövligt att taga plats. Hon gjorde så. Hur skulle hon eljest ha tagit sig hem från dessa förfärliga Bermondsey-distrikt?

Med foten på steget gav Pandolfo en kort order åt chauffören:

— Ranelagh.

Paula ryckte till.

— Jag vet inte av att jag skall till Ranelagh.

— Men jag gör det, sade han.

Han steg in och satte sig bredvid henne.

— Friska luften och gräset och träden ska göra er gott.

Än en gång gav hon vika. Det hade varit lätt att föregiva sig vara upptagen, mindre lätt men mera verkningfullt att vägra fara till Ranelagh, emedan hon fått mer än nog av hans sällskap den dagen. Men hennes viljekraft tycktes ha övergivit henne. Ranelaghs gräsmattor lockade, och hon hade för övrigt ingenting att göra mer än att ägna sig åt sin övergivenhetskänsla.

— Jag ska fara med, sade hon, om ni inte talar till mig, förrän vi kommer fram. Ni måste låta mig få bort maskindånet ur öronen.

Hon kände sig psykiskt trött. Maskinbullret hade en del att göra därmed, men i det bullret ljud tillika den skoningslösa klangen av denne mans personlighet. Hon slöt ögonen och försökte vila. De kvävande scenerna från den senaste timmen dansade i vilt galopp för hennes inre blick. Hon hade ryckts med av en centrifugalkraft och virvlats runt i en trolsk omgivning, med vilken hon upptäckte sig på ett sällsamt sätt befryndad. Den egendomliga metallen, som flödade ur retorten, bar hennes eget namn, det påbörjade hopsamlandet av olika smådelar var hennes egen bil i dess tillblivelse — han hade i festligt humör tagit hennes samtycke för givet, och för första gången kom hon att tänka på att hon ej yttrat ett ord emot saken, hon höll ännu slutet i handen det snidade florentinska fästet på den lilla glimmande, intensivt personliga dolken.

Bilen stannade framför klubbhuset. Hennes värd yttrade:

— Får jag tala nu?

Hon log tacksamt.

— Det var mycket vänligt av er. Nu orkar jag vad som helst.

— Och ändå finns det folk, som säger, att jag är en råmande buffel utan ett uns av takt.

Hans barnsliga vädjan för att få beröm kom henne att skratta. De gingo genom klubbrummen ut på gräsmattan. Det var vid säsongens slut. Sista polomatchen hade spelats dagen förut. Teborden voro få, men likväl fanns det folk tillräckligt för att ge liv åt den vackra tavlan. Vaktmästarnas röda rockar bildade effektfulla färgklatschar. Pandolfo kommenderade på sitt imperatoriska sätt en av dessa legodrängar att skaffa dem svalka och skugga. De fördes till det svalaste och skuggigaste lediga bord, som fanns. Vid bordet näst intill suto Lady Demeter och Spencer Babington.

Paula nästan kastade sig i armarna på Clara. Nu när slussarna för Pandolfos talgåvor öppnats, hade den korta promenaden från klubbängarna ut till trädgården försiggått under ansenlig nervositet. Vad som helst kunde inträffa, till och med hon själv kunde, oresonligt nog, ryckas med av svallvågen. Den fyrkantiga och solida Clara var en liten skyddad ö. Och även Spencer var en trygg hamn. Sitta tillsammans? Naturligtvis. Stolar drogos fram, nytt te beställdes in.

— Jag har, yttrade Pandolfo, släpat vår kära väninna här genom mitt inferno till fabrik i Bermondsey. I den här hettan liknar den nibelungarnas grotta. Det fanns ingenting annat att göra än att ta henne med mig bort till dessa skogiga dälдер.

— Vad är det ni tillverkar i er fabrik? sporde Spencer Babington kort.

Pandolfo grep honom om axeln och svarade hjärtligt:

— Människosläktets lycka.

Samtalet flöt lättjefullt på den lättjefulla gräsplanen i de stora trädens skugga. Det närbelägna Londons brådsande jäkt var förgätet. Här härskade samma sysslösa lugn som ett hundra år tillbaka i tiden.

— Om ett par dar finns det inte en själ här, sade Lady Demeter. Ett tomt paradis. Tänk, ett sådant slöseri!

— Det kan inte hjälpas, sade Babington. Vem har någonsin hört talas om folk, som stannat kvar i staden i augusti?

Paula skrattade.

— Det är den av Gud bestämda månaden, då det mänskliga maskineriet skall skickas bort till reparation, inte sant, Spencer?

— Jag har farit till Aix i augusti under många år, sade Babington stelt — han var något över fyrtio år — och det är den förträffliga behandlingen i Aix, som jag har att tacka för min utmärkta hälsa.

— Vilket för resten påminner mig, kära Paula, om att jag har våra platser reserverade till tisdagen, sade Lady Demeter.

— Platser reserverade? — Pandolfo lutade sig ivrigt fram.

— Paula och jag ska fara till Rênes-les-Eaux. Vet ni inte var det ligger? I Savojen. Det är den enda plats, där de verkligen kan ta bort överflödigt hull. Demeter och Sir Spencer far till Aix-les-Bains för att bota sin gikt.

Om någonsin den mildaste av kvinnor trånat efter att på fläcken begå självmord, så var det Paula Field. Hon vände på huvudet för att lyssna på Spencer Babingtons genmäle, men hon kände Pandolfos frågande och en smula humoristiska blick fäst på sig. Hon hade inhöljt sina sommarplaner i genomskinlig obestämdhet. Besök hos vänner på landet, någon utrikesresa. Och nu kom den taktlösa Clara och basunade ut hennes omedelbara planer. Hon hörde Pandolfo yttra:

— Rênes-les-Eaux? Kära Lady Demeter, nu gav ni mig ett uppslag. Jag har länge gått och misstänkt, att jag är fetare, än jag borde vara.

— Ni, Sir Victor? — Den frodiga Lady Demeter småfnittrade, i det hon kastade en blick på hans kraftigt byggda figur. — Vad behöver ni smärtna för?

— Å, sade han, det är min hemlighet.

Hon lutade huvudet nära intill hans och mumlade:

— Är ni säker på den saken?

— Ja, alldeles.

Men tack vare ett par blickar som växlades, konstaterade han med förtjusning en nyupptäckt allierad. Därtill en värdefull sådan, tänkte han för sig själv, som skulle kunna leda honom fram på små prydliga stigar och rädda honom från att nödgas braka fram genom skogen som en noshörning.

— Skulle ni ha något emot om jag kom med er till Rênes-les-Eaux?

— Ha något emot? utbrast hon. Ni skulle komma som en räddning från himlen till två ensamma kvinnor. Paula — hör du? Sir Victor tänker komma till Rênes.

— Jag är säker på att Aix är mycket bättre för er, vad ni än har ont av, sade Babington och fingrade på det breda bandet till sin monokel.

— Den möjligheten föreligger ju, genmålde Pandolfo. Vad tror ni, Mrs. Field.

Paula, som för andra gången anmodades yttra sig, sade med låtsad lättjefullhet:

— Mont-Dore i Auvergne är ett mycket bra ställe. Pandolfo vinkade åt henne med handen.

— Abana. — Därefter åt Babington: — Parpar.

— Varpå han bugade sig för lady Demeter: — Jordan. Ni har segrat.

Det började lida mot sommardagens slut. Lady Demeter som på förfrågan fick veta vad klockan var, for upp i förfäran. Hon skulle ha något för sig den kvällen, vad det var, kunde hon inte påminna sig, men hon visste alldeles säkert, att det var något. Det tvang henne till den förbrytelsen att lämna Arkadien.

— Och bryta vårt trevliga lilla lag? sade Paula.

— Kan vi inte fara tillbaka allesammans? sade Babing-

ton med sitt torra tonfall. En så förtjusande kvartett. Lady Demeters bil är lika stor som hennes hjärta.

Paula smålog mot den förvirrade Pandolfo.

— Er chaufför kan väl hitta hem utan er?

— Så länge jag är tillsammans med er, sade Pandolfo, är min chaufför att räkna som sanden i öknen.

Lady Demeter avlämnade Paula, Babington och Pandolfo vid deras respektive bostäder och åkte sedan tillbaka till Hansel Mansions.

Där fann hon Paula i sin salong, försjunken i grubbel.

— Det var roligt att se, att du skäms en smula.

Paula rätade majestätiskt på sig.

— Vad menar du, Clara?

— Ingen kvinna, som inte skäms, kan sitta och sura i en stol utan att ta av sig hatten.

Paula strök av sig hatten, slängde den på ett litet bord och slätade sig i håret.

— Å, vänskap har sina gränser.

— Jag överdriver dem inte, sade Lady Demeter gemytligt. Du begagnade dig av min bil för att slippa åka hem ensam med Sir Victor. Du var öppet ohövlig mot honom inför Spencer och mig och satte mig i en obehaglig situation därigenom.

— Nå, än jag själv då? sade Paula.

— Varför kan du inte gifta dig med mannen, så är det över?

— Om jag gifte mig med honom, så vore det bara början.

— Början till vad?

— Om du inte begriper det själv, så tjänar det ingenting till att jag säger det.

— Han stammar från en gammal italiensk familj.

Paula ryckte till och skred genast till attack.

— Har han sagt dig det?

— Nej. Men någon annan har sagt det. Vem var det

nu igen? — Hon letade i sitt opålitliga minne. — Ja, det gör detsamma. Men det gör han, det kan jag försäkra dig.

— Om man går till grunden, sade Paula, så måste naturligtvis varje människas härkomst gå tillbaka till tidernas begynnelse.

— Det där vet jag. Det är ju enfaldigt, sade Lady Demeter. Vi talar om börd i allmän betydelse. Pandolfos var verkligt framstående personer på sextonde århundradet — Ferrara, Ravenna, Taormina — nej, det ligger på Sicilien — Toronto — —

— Det ligger i Kanada.

— Så fånigt av det! Ja, någonstans, älskling. Italien på sextonde århundradet är som en filmatiserad opera — man kan varken hitta början eller slutet därpå. I varje fall grälade de med påven och slog sig ned i England för omkring hundra år sen.

— Varför for de inte då tillbaka för sextio år sen, när Italien blev förenat kungarike och påven blev instängd i Vatikanen?

— För att de blev engelsmän, snälla du, svarade Lady Demeter. En gång engelsman, alltid engelsman. Vad hade de med de dumma italienska affärerna att skaffa?

— Nå, Papa Pandolfo då? Vem var det?

— En rik köpman. Börsen — penningmarknaden. Ja, du ser själv. Han rullar sig i pengar.

Hon var så god, så tillitsfull, på sitt älskvärt obestämda sätt så övertygad, att allt var så bra som möjligt i den bästa av alla tänkbara världar, att Paulas förtret föll av henne som en mantel. Hon smålog. Vem kunde bli riktigt ond på Clara Demeter?

— Kära du, sade hon, jag skulle inte gifta mig med Victor Pandolfo, även om han hade Colonnas och Orsinis och Sforzas blod i ådrorna.

— Varför?

— Därför att — sade hon, och hela hennes skönhet strålade av leenden.

— Nå, än Rênes-les-Eaux då?

Paula gjorde en frågande gest.

— Han kommer dit. Ingenting på jorden kan hindra honom, sade Lady Demeter.

Paula tog en cigarrett ur en ask, tände den omständligt — eftersom Lady Demeter aldrig rökte, var det intet brott mot hövligheten — och ställde sig majestätisk och högre framför väninnan.

— Vad har det med mig att göra?

— Efter allt vad du har sagt och gjort och antytt, min vän, svarade Lady Demeter, som hade flera ljusa ögonblick än en illvillig värld ville tro henne om, har jag fått den uppfattningen, att du är en smula rädd för Victor Pandolfo.

— Rädd?

Ordet var en förolämpning. Där satt den skära och runda och vänliga Clara mitt framför henne och vågade antyda förändrade planer på grund av fruktan. Fädernas mod talade.

— Jag är inte rädd för någon levande människa. Gode Gud! Vem tar du mig för?

Lady Demeter var klok nog att icke ta henne för någon annan än sin egen högt uppskattade reskamrat.

— Tisdag alltså.

— Naturligtvis, sade Paula.

SJÄTTE KAPITLET

Rênes-les-Eaux ligger i hjärtat av Savoien. Man kommer dit, även om man beger sig från järnvägsstationen, på en smal dalväg, som slingrar sig mellan sträva bergväggar, fårade av bäckar och med vattenfall, smala som band,

störtade ned därutför i den mjölkaktiga ström, som i sin tur faller ut i den stora Isar. Om sommaren går vägen dit och bort kors och tvärs genom ett sagolandskap, styrt av en mild andemakt. Klyftor, branter och klippor skulle kunna vara fränstötande och våldsamma, men försynen har så ordnat, att människan skall odla dem i vördnad. Dalens vida panorama är leende som Surreyhöjderna. Där, högt uppe i molnen, dit en välvillig främling skulle avråda en get från att våga sig, ligga fredliga bondgårdar med ängar och fält med havre och majs och här och där en vinplantering, alla i terrasser nedför sluttningen, och mitt ibland dem de i skärt och gult strukna boningshusen med sina bruna spåntak. På de lägre sluttningarna ligga yppiga betesmarker, där gräddfärgad boskap äter sig fet och glänsande. Deras skällors svaga pinglande är musik för ett uppmärksamt öra. Det är ett land av ridderlighet och förfinade sedvänjor, bevarande dess nationella särdrag. Vare sig det nämnes Italien eller Frankrike, har landet för savojar den alltid varit Savojen. Liksom bretagnaren eller baskern är han rasren.

Man viker om ett hörn och ramlar plötsligt ned i Rênes-les-Eaux, några få tunnland nyckfullt slättland invid bergens barm. Två strida bergbäckar, kommande från glaciärer, flyta över rullstensbäddar fram genom dess utkanter och mötas i ystert tummel liksom lekande vattenhundar. Den lilla platsen ligger inbäddad bland sykomorer. Där är Grande Allée, en full fjärdedels mil i längd, från raden av butiker, förbi de smakfulla hotellen, med stolar och bord framsatta hela vägen utefter, förbi den lilla miniatyrparken, som hör samman med det lilla blygsamma och oväntade Etablissement des Bains, till smärthetslöftenas Mecka, kiosken, byggd över den källa, från vilken evigt strömmar det ljumma vatten, som givit stället dess namn. Och där vid källan stå småleende savojarsskor i nationaldräkter, spetsig medici-

mössa i guld och svart, fichy över bröstet och vida kjolar och hämta upp överflödande färgade glas.

Aldrig har en så liten fläck rövats från vildmarken till förmån för de hyperciviliserade. Det är de fetas *Fons Juventutis*.

Paula, som hade sinne för proportioner, döpte allén till Den Breda Vägen, när hon från sin stol iakttog den återvändande pilgrimsskaran.

Clara Demeters vänstra arm grep henne om armen, medan den högra pekade på en familjetrio, en stubbe i byxor och två i kjolar.

-- Älskling, säg, att jag inte ser ut så där.

Hon mottog med ett visst tvivel Paulas lugnande försäkran. Om helvetet icke känner värre furie än en försmådd kvinna, så känner jorden ingen värre pessimist än en kvinna, som är i färd med att fetna.

De hade kommit dagen förut, Paula fortfarande trotsigt stämd mot Pandolfo, som uppenbarat sig vid Victoriastationen för att säga farväl åt dem. Där hade hon emellertid befunnit sig i Lord Demeters och Spencer Babingtons skydd, vilka bägge ämnade sig till Aix-les-Bains. Hon iakttog med nöje ett uttryck av förvirring i hans ansikte, när han fick syn på de båda herrarna, vilkas skyddsvakt han ej räknat med. Som färdgåva hade han med sig en nätt lunchkorg, inredd med föremål av paulinium. Det var, sade han, ett experiment han gjort för någon tid sedan. Han beklagade att han ej haft tillfälle att göra den riktigt up-to-date, men alla askar och koppar och andra ting hade han låtit gravera med hennes initial. För övrigt innehöll korgen en vida bättre måltid, än man kunde erhålla på ett tåg eller en ångbåt. Han berömde vinet. Lord Demeter skakade hjärtligt hans hand i egenskap av sitt livs räddare; måltider på tåg togo nästan livet av honom. I den framåtillande Pullmanvagnen betraktade Babington något senare korgen med illvilliga blickar och uttryckte viskande till

Lady Demeter den önskan, att hon måtte kasta den fördömda tingesten ut genom fönstret. Paula njöt av färden. Pandolfos sista ord, medan han svängde sin hatt, hade varit:

— Om en vecka eller tio dar kommer jag till er.

Och hon hade retsamt svarat:

— Jag är inte det minsta rädd.

Men nu, denna augustimiddag, när hon satt där sysslös i trädens skugga och gav akt på den långa processionen, var hon medveten om en viss inre fruktan. Här bjöds vila för själ och kropp. Hon, som strålade av hälsa, behövde inga knådningar under heta duschar, inga tidiga morgonpromenader i bergen — annat än för nöjes skull — ingen brunnsdrickning. Ingenting att göra annat än äta och sova och sitta i skuggan och med ironisk älskvärdhet lyssna till Claras pjoskiga förtroenden. Hon kände förtrytelse över att denna vilsamma idyll snart skulle bli störd. Han skulle komma inrusande däri som en tjur eller en virvelvind eller någon annan orons demon och ställa allt på huvudet. Möjligen skulle han ha med sig som present en bevingad pauliniumhäst — kanske två — försedda med någon diabolisk motor av egen uppfinning, samt insistera att hon skulle komma med honom på en tur ovan molnen. Det fanns intet fantastiskt begrepp i världen, med vilket man inte kunde förknippa Pandolfo.

En klagande suck väckte henne ur hennes funderingar.

— Nu måste jag gå till brunnen och dricka det där rysliga vattnet.

— Jag skall komma med och titta på, sade Paula.

— Jag tycker du är riktigt dum, som inte genomgår behandlingen, sade Clara, i det hon reste sig. Det skulle göra dig allt möjligt gott.

— Och du känner dig så övergiven, när du ska göra det ensam, är det inte så? skrattade Paula. Jag vet, att jag

är ovänlig, men tills vidare tänker jag förbli sådan Gud ansett lämpligt att skapa mig.

Hon återkallade i minnet en anmärkning Pandolfo fällt vid stationen, medan de pratade om den moderna kvinnliga manien på att bli smal:

— Jag tycker inte om en kvinna, som skramlar i armarna på mig, hade han sagt.

Dagarna gingo fridfullt sin gång. Några bekanta hade letat sig väg till Rênes-les-Eaux, så att man fick förströ sig med en smula kallprat.

En dag kommo Lord Demeter och Babington dit till lunch i bil från Aix-les-Bains. Demeter, som var försiktig i spel som i allting annat, tindrade av stilla förtjusning över att vara den lycklige vinnaren av hitintills niohundrafemtio francs. Han nämnde summan tre gånger för Paula. Spencer Babington spelade ej. Det stred mot hans principer. Icke för att han såg något egentligt ont i att spela; var någon vidhjärtad, så var det han, men han ansåg det inkorrekt av en hög ämbetsman i utrikesdepartementet att bli sedd vid internationella spelbord. Det var något som gällde den engelska diplomatiens prestige. Hans med sitt breda band beprydda monokel, den han höll mellan tummen och pekfingeret, underströk ytterligare hans ord.

När lunchen var över, lämnade de hotellet och vandrade tvärs över sandgången fram till sitt bord, ett av de många i den färgrika och fullsatta raden under sykomorerna. Instinktivt delade paren på sig, så att de båda paren stolar kommo på något avstånd från varandra. Clara höll på att förgås av längtan efter att få höra, hur hennes käre gubbe trivdes med sin kurbehandling, och med hustrulig tillgivenhet lyssnade hon till den barometermässiga redogörelsen för alla symtom. Babington såg sig omkring med minen hos en konspiratör, varpå han lutade sin långa kropp framåt, så att hans huvud var tätt intill Paulas.

— Jag har något av yttersta vikt att säga dig, sade han med låg stämma. Det är förnämsta skälet till att jag kommit hit i dag. Jag kunde inte skriva det. Sådana saker måste man hålla hemliga. Förbanne den karlen! utbrast han och drog sin stol närmare, när araben i sin scharlakansröda tröja började kretsa i närheten, inväntande order om kaffe. Paula skrattade.

— Ali kommer inte att förråda dig. Och för resten talar han inte engelska.

— I mitt yrke kan man inte vara nog försiktig.

Han väntade tills Ali avlägsnat sig efter fullbordat värv.

— Det jag tänker tala om för dig får inte komma längre — — och han kastade en betydelsefull blick åt Demeters till. Jag behöver inte be dig lova mig det. Jag tar det för givet.

— Å snälla Spencer, fortsätt, bad Paula leende. Det kan aldrig vara så till den grad allvarligt.

Han gjorde sin lilla protesterande gest:

— Ja, naturligtvis, om du tänker behandla det som ett skämt — —

— Hur kan jag behandla det som någonting alls, när jag inte vet, vad det är? Är det någon förskräcklig skandal i Vatikanen? Har någon vacker och lättsinnig dam kanske förklätt sig till kardinal?

Ett vinterkallt leende flög över hans drag. Om hon vore mindre retsam, skulle hon inte vara så bedårande. Han måste handskas milt med henne.

— Det gäller mig själv, sade han.

— Verkligen?

Hon spärrade upp ögonen. Han nickade höglidligt.

Hon yttrade elakt hastigt:

— Du tänker gifta dig. Vem är hon?

Han rodnade.

— Jag tänker inte göra något alls i den vägen.

— Nå, vad är det då?

— Jag skulle just tala om det för dig. På grund av ett par förestående ämbetsnedläggelser blir det omflyttningar på de diplomatiska posterna. Gud ske lov, att de infernaliska tidningarna inte har fått nys om saken. Det blir utnämningar i de nya staterna i Mellaneuropa.

— Och du blir utnämnd, ropade hon hastigt till. O, vad jag är glad! Vilken blir det?

— Du har fördärvat min berättelse, Paula, genmälde han med resignerad uppsyn. Alla de här sakerna är ytterligt ömtåliga. För det första har ambassadörerna eller ministrarna vid legationerna inte ännu lämnat in sina avskedsansökningar — jag kan inte säga dig, vilka de är. Några nya utnämningar har alltså inte skett. Men jag har hört från tillförlitligt håll, att mina kvalifikationer för en av de förmodade vakanta platserna allvarligt diskuteras på högre ort.

Paula betraktade honom med undseende. Vad detta var likt den gode Spencer. Berget, som efter mycket besvär föder en råtta. Hon yttrade:

— Du vet, att du har mina varmaste välönskningar. Jag har alltid hyst det högsta intresse för din karriär.

— Men skulle du vilja, att jag for bort på många år till — för resonemangets skull, låt oss säga, Ruritanien?

— Jag skulle alldeles givet sakna min käraste vän, svarade hon uppriktigt.

— Du skulle inte vara glad över att jag var ur vägen?

— Herre Gud, nej! Vad menar du? Jag säger dig ju, att jag skulle sakna dig förfärligt.

Hennes överraskning var så okonstlad, att han än en gång tog mod till sig.

— Ja, låt oss alltså anta — Ruritanien. Skulle du vilja fara dit med mig? Tänk, vad vi kunde uträtta i en sådan ställning. Mitt inflytande, vilket betyder Storbritanniens inflytande, skulle fördubblas, tredubblas, mångdubblas — för att tala retoriskt — här smålog han — millionfaldigt.

Paula suckade, betraktade honom med en egendomlig, trött ömhet och lade sin hand på hans, som vilade på hennes knä.

— Å, kära, kära! Kan du inte utelämna stackars kung Karl I:s huvud ur memorialet?

Han mottog hennes vägran med en hopplös gest; han visste av enformig erfarenhet, hur fåfängt allt resone-mang vore. En enda ansträngning att rädda sin värdighet gjorde han dock.

— Jag ber dig komma ihåg, att detta endast är ett eventuellt förslag, sade han, vände sig därpå till bordet, där den arabiske uppassaren serverat kaffe, och frågade henne, om hon ville ha socker.

Paula gjorde den reflexionen, att han skulle ha handlat fullkomligt likadant, om hon varit en utländsk diplomat, för vilken han ville antyda, att samtalet var slut.

Senare, när herrarna beredde sig till avfärd, drog Babington henne åt sidan från den väntande bilen.

— Jag har naturligtvis inte sagt, att jag under alla omständigheter vore beredd att mottaga erbjudandet. En minister, som är ungtkarl, måste få en mycket enslig tillvaro i en huvudstad i Mellaneuropa. Tanken förskräcker mig. Det är inte så, att jag skulle behöva — ja — du vet ju, att jag har enskilda tillgångar. Jag älskar att vara sysselsatt och ha den känslan, att jag uträttar ett arbete för mitt land. Men i det här speciella fallet har du en hel del att göra med mitt beslut.

— Käre Spencer, svarade hon, jag vägrar absolut att ha något ansvar för Europas öde.

Hon gick fram mot bilen, och han måste följa henne. Lord Demeter rådfrågade ett pråligt fickur. De måste ge sig i väg, annars kom han för sent till sin läkare.

— Frank är en av de få män, som tar sin gikt på allvar, sade Paula.

— Den stackars älsklingen! utropade Lady Demeter. Du skulle ha sett hans tå i fjol våras.

Paula frågade:

— Ån din tå då, Spencer?

— Det gläder mig att säga, svarade han torrt, att jag aldrig varit medveten om att jag ägt någon. Min behandling är helt och hållet av förebyggande natur.

Herrarna togo avsked. Bilen for sin väg. De båda damerna vandrade långsamt nedför hotellterrassen.

— Jag håller av Spencer, sade Paula. Om han bara vore min farbror, skulle jag begära föga mer av livet.

Ännu några fridfulla dagar, varefter Sir Victor Pandolfo med våldsamt spinnande motor och tutande signalhorn anlände i sin väldiga bil, den där tycktes uppfylla halva det lilla samhället. Det var på kvällen strax innan man klädde om sig till middagen, och Paula, som satt och hämtade frisk luft på balkongen, bevittnade hans ankomst. Nyfikenheten besegrade en instinktiv önskan att draga sig undan. Ty det var en ankomst med mer än anstrykning av det grandiosa. Signalhornet ljöd med domsbasunens myndighet och framkallade en kapplöpning av vaktmästare i röda jackor och vita förkläden samt en fjäskande direktör. En betjänt sprang ned från sin plats bredvid chauffören och slog upp bilens dörr. Pandolfo nedsteg majestätiskt. Han lyfte på hatten och tryckte varmt direktörens hand. Hon kunde se honom yttra: — Jag är Sir Victor Pandolfo. Min våning är väl i ordning? — Direktören bugade djupt. Ur bilen nedsteg tillika en annan resenär, en ung man, tydligen vid omkring trettioårsåldern, med magert mörklagt ansikte och en egendomligt hopkrympt gestalt, som tåligt stod bakom den store mannen, tills denne med en stor gest presenterade honom för hotelldirektören. Den unge mannen hälsade artigt. Pandolfo dröjde kvar och uttryckte synbarligen sin beundran för den bergomhågnade platsen. Han tycktes hysa en ägares stolthet över densamma, som om den vore en inköpt jordegendom, den han nu för första gången såg för sina ögon. Det började skymma. Terrassen med

sina bord och sandgången voro folklomma. För att få bättre utsikt tågade han fram mitt på vägen och låt blicken vandra över det amfiteatraliska panoramat. Naturligtvis varseblev han då hennes ensamma gestalt på balkongen på hotellets fasad. Med hatten i hand sträckte han upp bågge armarna till hälsning. Hon kunde ej göra något mindre än nicka diskret välkomnande åt honom. Hans röst höjde sig klar genom den stilla kvällsluften.

— Ni äter naturligtvis middag med mig. Ni och Lady Demeter, om hon vill göra mig den äran. Jag har med mig ripor i tribut. Ni säger väl inte nej. Om en kvart? Om en halvtimme?

— Om tre kvarts timme, sade Paula.

Vad annat kunde en stackars kvinna göra? Hon kunde inte, så att hela världen hörde henne, gallsrika till honom, att Lady Demeter höll diet, att de två hade ett litet trevligt hörn för sig själva långt bort från orkestern, och att hon ej hyste den avlägsnaste önskan att äta middag med honom och förtära hans ripor. Det tjänade ingenting till att säga, att hon var sjuk och skulle äta middag på sitt rum, ty han skulle ej tro henne; för övrigt hade hon mycket frisk aptit. Hade icke till råga på allt Clara på sitt stolliga Barnumsätt spritt det glada budskapet om Pandolfo över hela hotellet? Att tacka nej skulle ha varit enfaldigt.

— Ni ska få en middag, som skulle passa för gudar — för detta paradiset — och han visade med handen runt omkring sig. *Au revoir!*

När hon var i det närmaste färdigklädd, kom Clara Demeter inrusande i hennes rum.

— Pandolfo säger, att vi ska äta middag med honom. Han har tagit ripor med sig. Den underbare mannen tänker då på allt.

— Utom på din diet, sade Paula.

— Jag ska gärna bära ett halvt kilo extra för en ripas skull vilken dag som helst. Tänk bara! I fjol

gick jag alldeles miste om dem på den här gräsliga platsen och i Biarritz efteråt. Jag trodde jag skulle gå miste om dem i år med. Det är ju ett ynkligt land, som inte har ripor. Men Guds goda ängel — här hejdade hon sig, när hon såg en odygdig glimt i Paulas ögon. Du tycker väl inte det är tarvligt av mig att tycka om ripor?

— Och så blir det också den bästa bourgognen i källaren.

— Jag vet det, suckade Lady Demeter. Därpå klarade hennes ansikte. — Man lever bara en gång, sade hon.

Pandolfo väntade på dem nere i hallen vid foten av trappan. Återigen gav han intryck av att vara husets ägare, värd överallt. En distingerad man — det var Paula tvungen att medge, när hennes snabba kvinnoblick uppfångade detaljerna i hans klädsel: det perfekta snittet på hans kläder, som sutto som gjutna på hans kraftiga figur, diskreta skjort- och manschettknappar samt knappar i den vita västen av onyx och diamanter, hans låga stjärkrage, ett urbant trots mot gällande mod, det vågiga, tjocka, bronsfärgade håret, som låg glättat och tillbakaborstat utan någon bena från den breda pannan, de skrattande mörka ögonen, de kraftigt markerade dragen, de starka men ändå fina, nervösa händerna, som sträcktes fram med den välkända sydländska välkomsthälsningen. Ilon drog motvilligt ett andetag av beundran. Trots allt hans skryt och skroderande och allmänna omöjlighet från hennes synpunkt sett, var han en intensivt manlig företeelse, en man, en stor man, en varelse av maskulina muskler, hjärna och lidelser. En kvinna, som ej vore fullt säker på sig själv, skulle inför sin egen själs domstol bli frikänd för att ha fruktat den mannen med isande skräck, vore hon än aldrig så tapper.

Han tog emot dem, leende, ridderlig och intagande. Hans sätt var otadligt, fast eldigt. På sitt vänliga sätt

förde han fram till sällskapet den hopkrympte mannen, som Paula sett från balkongen.

— Mr. Uglow — Gregory Uglow — min kompanjon, mitt andra jag.

Paula betraktade den unge mannen med mycket intresse. I sin konventionella middagskostym verkade han icke längre vanskapt på det sätt, som frapperat henne, när han en smula mödosamt tagit sig ur bilen. Kanske var ena axeln något litet högre än den andra. Någon halthet hade icke varit synlig, när han med några få steg närmade sig. Likväl märktes en odefinierbar osäkerhet i hans sätt att gå. Han hade fina, asketiska anletsdrag, den mörka huden satt stramt över kindbenen, som på postraphaelitiska och spanska porträtt av munkar och martyrer. Han hade sorgsna bruna ögon som en hund. Om de blixtrat svarta i det känsliga ansiktet, skulle de ha karaktäriserat honom som en skald, ett snille och förrått en brinnande ande, som förtärde den svaga kroppen, men de voro helt enkelt bruna, snälla, ledsna, tåliga.

Paula log mot honom.

— Har ni kommit i bil? Var det en trevlig resa?

— Förtjusande. Sir Victor ville helst ta alla åttahundra kilometerna i ett sträck. Han är ju gjord av järn. Men — och här smålog han och kastade en hastig blick på Pandolfo — han inser ju, att andra människor inte är det. Därför stannade vi över natten.

— Jag kunde just tänka mig det, utropade Paula. Det är ju vanvett att åka åttahundra kilometer — det är femhundra miles, eller hur? — utan avbrott.

— Det är hans sätt, genmålde Uglow milt.

Hon skulle just fälla en ironisk anmärkning, när hon mötte hans trogna ögon. Hon förändrade orden till:

— Så handlar en pojke, som växer för mycket på längden.

— Är det inte ett gott vitsord i och för sig? frågade han.

Pandolfo vände sig nu från Lady Demeter och förde dem in i la salle à manger. Han besatt de storvulna later, som medföra hypnotiserad uppmärksamhet från hotellvärdars och kypares sida. Han hade anlänt till Rênes-les-Eaux fullkomligt okänd för hela hotelledningen, om man undantar en hänsyftning av Lady Demeter, som omedvetet byggt upp en hel legendbildning kring hans person, och ögonblickligen hade han installerat sig som potentat. Soppan serverades. Han fångade hovmästarens blick och vinkade åt honom.

— Louis — —

— Monsieur — —

Han sade till om toast Melba.

— Hur visste ni, att han heter Louis? Jag har varit här i tio dar utan att veta det.

Det var Paula, som yttrade detta.

— Bästa Mrs. Field — att genast upprätta ett mänskligt förhållande med dem, av vilka man är beroende, är vishetens begynnelse.

Hon kunde föreställa sig honom upprätta ett mänskligt förhållande med hovmästaren före middagen — Jag är Sir Victor Pandolfo — — Ja, Sir. — Och ni heter? — Louis. — Då, Louis, nu när vi känner varandra, så vill jag tala om, att jag har tagit med mig ripor, som kocken måste steka väl men lätt. Har ni varit i England? — Ja, på Carlton, Ritz etc. etc. — Då ansvarar ni för riporna. — Helt och hållet humoristiskt betonad uttrycksfullhet, magnetism.

Clara Demeter fångade honom i sin kurbehandlings nätverk, berövade sig detaljerat sina dagliga centigram av fett och upphävde sig till hans medicinska rådgivare. Paula vände sig till Gregory Uglow.

— Ni har väl inte kommit hit för att genomgå en kur?

— Bara så tillvida som ferier och ny omgivning är en kur. Jag höll på att bli ganska medtagen i London — ihållande laboratoriearbete, skall ni veta — och Sir Victor

tog reda på mig och förde mig med sig — jag fick besked bara några timmar förut. Han gör sådana där plötsliga saker ibland.

— Det måtte vara intressant att arbeta med honom, sade Paula.

— Mycket mer än intressant, svarade han älskvärt. Han tillade i lägre ton: — Jag har alla skäl att tro, att det är den underbaraste människa, som någonsin levat.

Det låg något av tillbedjan i hans djupt uppriktiga tonfall. En man, som kunde tvinga en medmänniska till sådana uttryck, måste besitta andliga egenskaper, som hon hittills tagit föga notis om.

— Någon gång måste ni tala om för mig orsakerna, varför ni tror det.

Hans ansikte strålade upp.

— Vill ni verkligen höra det?

— Naturligtvis. Men inte nu.

— Nej, nej.

De skrattade båda. Hon tyckte om honom, hans lugna stämma, hans behagliga sätt och stadiga blick. Hennes medlidande rördes av denna hans sjukdom, vilken den nu var, som gav honom detta utmärklade och förvridna yttre. Han hade en sjuklings tunna silkeslena hår. Känslig som han var, läste han hennes tankar, rodnade och yttrade efter några minuters generad tystnad, varunder han med fingrarna smulade sönder sitt bröd.

— Jag for illa i kriget. Gasförgiftning — och annat med. Jag var med som frivillig. Sedan kom han i min väg.

Han vände sig hastigt från Lady Demeter till dem.

— Jag tänker inte göra det, Mrs. Field. Det gör jag inte. Jag tänker inte titta på hur mina solida muskler och senor förgås under denna diaboliska behandling. Jag är solid. Det finns inte en slapp punkt på hela min kropp. Känn här!

Han spände armen och böjde sig fram mot Paula.

— Jo. Känn här! Kläm på den. Försök göra mig illa.

Hövligheten bjöd henne att lägga sina fingrar på hans rockärm. Det kunde varit marmor under den. Han skratade triumferande.

— En stång av ert eget paulinium.

Lady Demeter spetsade öronen.

— Paulinium — vad är det?

Pandolfo ramlade ned från sin höga ställning.

— Har ni inte talat om det för henne? frågade han förebrående.

— Talat om vad för något? avbröt Lady Demeter.

Den intrasslade Paula, som var rädd att såra värdens känslor, svarade undfallande:

— Jag trodde det var en hemlighet.

— Hemlighet? När hela världen genljuder av det. Eller hur, Gregory? Min nya metall, Lady Demeter. — Han lutade sig tillbaka i stolen och yttrade i utmanande ton:

— Ni har väl hört talas om den nya metallen, eller hur?

— Ja visst.

— Nåväl, den heter paulinium efter vår kära väninna här.

— Så förtjusande! utbrast Clara, och hennes vänliga ansikte strålade. Jag struntar i dieten, jag måste dricka för dess framgång. — Och hon höjde sitt glas. — Ripor — paulinium — och var har ni upptäckt det här vinet? — En sådan himmelsk kväll!

Hon strålade av fysisk och romantisk lyckostämning. En gång hade ett litet lejon dedicerat en bok till henne, och hon hade genomfarits av en salig skälvning. Men sedermera hade han visat sig vara ett litet skabbigt lejon utan någon betydelse, icke att jämföra med det stora lejonet vid hennes sida. Hon fångade Paulas blick och gjorde en liten hastig och lustig rörelse med hän-

derna, som Paula ironiskt tolkade som en önskan att ruska henne.

— Om en sådan ära hade vederfarits mig, skulle jag ha basunat ut den över hela London.

— Du kan ställa till med fanfarer, snälla du, sade Paula. Jag har bara en liten målad tingest, som man köper i en leksaksbod. För resten trodde jag, som jag nyss sade, att det var en hemlighet.

Pandolfo återkom till sitt kroppsliga tillstånd. Varför hade han trott, att han behövde minska i vikt? Det hade bara varit en övergående idé, som vilken människa som helst kan få i sitt huvud. När han rådfrågat sin läkare, hade denne smålett överseende och sagt, att en tids behandling nog skulle göra honom gott. Men varför underkasta sig fysiska obehag utan något värdefullt ändamål? Gregory Uglow skulle däremot ha utomordentligt utbyte av det elektricitetshaltiga vattnet i Moulins strax i närheten. Mrs. Field och han själv skulle bara slöa och ha hela dagen till sin disposition. De skulle bila omkring i bergen och betrakta den lilla världen nedanför deras fötter högt uppe från Alpernas toppar.

Clara Demeter återkallade honom till jorden med en rapsodi över riporna och hans Chambertin. Hon njöt i fulla drag. Sir Victor var den ypperste av värdar. Det lät profant, men han visste, vad hon menade.

När middagen var förbi, gingo de ut tillsammans i den varma augustikvällen. Lady Demeter tog Pandolfo vid hans pauliniumarm och förde honom avsides. Än en gång önskade Paula ont över sin väninna. Om någon sin en kvinna varit inställd på att utfråga en man rakt på sak om hans hederliga äktenskapliga avsikter, så var det Clara Demeter. Hon ryckte emellertid på axlarna och satte sig bredvid den unge Gregory Uglow. Hon tänkte just fälla någon hänsyftning på hans kompanjonskap med Pandolfo, som hon aldrig hört talas om, när han förekom henne.

— Mrs. Field, förlåt mig, att jag talar om mig själv, sade han livligt. Men ni är så vänlig och älskvärd. Jag har hela kvällen suttit och huttrat i en klädnad av falska uppgifter, om jag så får säga. Sir Victor presenterade mig som sin kompanjon. Det är bara hans storsinta sätt — för att ge mig en ställning och rädda mitt yttre anseende. Det är jag inte. Jag är bara hans ödmjuka assistent och närmaste sekreterare.

Hennes lätt spända nerver föranledde henne att ge ett skarpt svar.

— Om ni är tillräckligt bra att kallas hans kompanjon, så är ni säkert tillräckligt skicklig att ingå verkligt kompanjonskap.

Han ryggade tillbaka, som om hon uttalat en hädelse.

— Ni vet inte, vad Sir Victor är — och ännu mindre vad jag är. Hur skulle jag våga drömma om något sådant?

— Han har i alla fall försatt er i en falsk ställning, vilket ni också själv känner.

— Bara i förhållande till er själv, Mrs. Field, svarade han allvarligt.

— Vad för slag? — Hon kastade en snabb, frågande blick på honom. — Vad har jag med den saken att göra?

Han snodde de långa, nervösa fingrarna.

— Det är så omöjligt att förklara. Dessa personliga förhållanden — — och han runkade förbryllad på huvudet.

— Nåå? fortfor Paula, road.

Han funderade ett ögonblick.

— Man kommer ju i kontakt med nittionio mänskliga varelser, och ingen reaktion inträder för att använda den vetenskapliga terminologien. Vid den hundra inträder den.

— Och jag är den hundra?

— Ni är — ni, sade han.

Hon log tacksamt mot honom och sjönk tillbaka i

korgstolen. Finns det någon kvinna, om än aldrig så skön, som icke intresseras av att höra, att hon framkallat reaktion i en behaglig och pinsamt uppriktig ung mans själ eller natur eller väsen eller vad man skall kalla det? Hon befann sig i upprorisk sinnesstämning.

— Berätta mer för mig, befallde hon.

— Om Sir Victor?

— Herre Gud, nej. Om er själv. Reaktionen och annat. Det ordet är ingen modern jargong. Det är så gammalt som Newton allra minst. Jag har fått en dyrbar uppfostran och ännu kommer jag ihåg litet grand om Tredje rörelselagen.

— Aktion och reaktion är jämställda och motsatser, citerade han. Så underbart att ni har reda på detta.

— Han betraktade henne full av beundran.

— Om ni frågade mig om de båda andra, så skulle jag vara hjälplös. Men den här har alltid tilltalat mig. Vad som inträffar, om en sak kommer farande i luften och möter en annan sak, som kommer farande i luften, har aldrig intresserat mig. Men —

— Men — och den unge mannen blev plötsligt itänd — lagen om rörelser — deras aktion och reaktion.

Hon log ett strålande leende.

— Ni menar, att man bara reagerar för en människa, i den mån denna människa inverkar på en själv.

— Då inser ni också vad jag menar om de nittionio och den hundra.

Hon nickade och pekade sedan på den av bergskedjor inramade himlarymden. Det var svart sammet och stjärnor och en mjukhet som en nattfjärils vingar. Luften doftade av den frigjorda natten och bergens vållukter.

— Och vidare? frågade hon.

— Jag är en fattig vetenskapare, icke en skald. För resten är det så svårt att kläda sina känslor i ord. Jag är inte van vid det.

— Men varför inte börja nu? Ni har ju redan gjort en utmärkt början.

Han såg upp på himlen, därefter på henne, sedan på Pandolfo, som nalkades tillsammans med Lady Demeter, slutligen åter på henne, varpå han gjorde en liten bugning.

— Allt vad jag kan säga för närvarande är att Gud är mycket god mot mig.

SJUNDE KAPITLET

Paula tillbragte ett par nervösa dagar, varunder hon ideligen gick i fällan med vidöppna ögon. Den outtröttlige mannen hade en outtömlig förmåga att giva ifrån sig, alldeles som en klump radium. Och likväl hade det ej stått i Paulas förmåga att säga nej. Hon ryggade tillbaka för tanken att såra honom, alldeles som hon skulle ryggat tillbaka för att förakta ett barns gåva av vissna vildblommor. I själva verket var det för övrigt just erbjudandet av en vildblomma, som förde med sig den värsta chocken. Det var en sällsynt vacker sådan, som endast växte i de högst belägna dalarna i Savojen och även där var tämligen sällsynt. En viss Jonathan Roundbegg, en botanist, som hon av en händelse lärt känna i Rênes, hade beskrivit den, mer från estetisk än från vetenskaplig synpunkt. Paula yttrade oöverlagt:

— Det skulle vara bra roligt att få se den.

Pandolfo steg upp.

— Det skall ni få.

Mr. Roundbegg framhöll för honom, att botaniska kunskaper tillsammans med uppövat öga erfordrades för att igenkänna blomman. Pandolfo förklarade med storvulna later, att hans vilja skulle triumfera över teknisk oförmåga. Vad var namnet? Botanikern kände endast det latinska, som icke kunde ge någon savojsk bergsbo någon ledning.

— Om ni letar i tjugu år, så hittar ni den inte ändå, sade Roundbegg.

— För mig är Mrs. Fields önskningslag, utropade Pandolfo. Icke om tjugu år, men om tjugu timmar skall jag lägga ett exemplar därav för hennes fötter.

Nästa dag var han borta. Gregory Uglow förklarade, att han farit i bilen till Lilla St Bernhard i avsikt att undersöka bergssidorna. Han hade givit sig av klockan fem på morgonen.

Hans förhastade företag hade dekreterats klockan halvtio kvällen förut. Klockan fem på eftermiddagen stannade Mr. Roundbegg, en prudentlig och något sarkastiskt anlagd man, vid Paulas bord ute på terrassen.

— Nu är det bara en halvtimme kvar för vår vän. Han sade tjugu timmar.

— Sir Victor brukar alltid hålla sitt ord, sade Uglow, som satt och drack te tillsammans med Paula och Lady Demeter.

Botanisten smålog.

— Det finns i alla fall något som heter vildgås jakt.

— Det har han specialiserat sig på hela sitt liv, och nu är han expert, sade Uglow. Han såg på Paula, och hon läste i hans blick något som troligtvis icke alls fanns däri. Men vad hon än tolkade eller feltolkade, så var hennes nervositet sådan, att hon tolkade det som en tillvitelse, att hon själv vore ett av dessa vildgäss, som han så framgångsrikt idkade jakt på. Mr. Roundbegg slog sig ned och talade lärt om alpväxter. Clara Demeter vidgick en viss svaghet för edelweiss, som hon en gång plockat någonstans i Schweiz. Efter sitt giftermål hade hon aldrig kommit dit mer. Den stackars snälle Demeter avskydde landet. Det var, sade han, bara ett glorifierat gymnastikinstitut, och han avskydde gymnastik. Och maten var vederstygglig, och ett schweiziskt fickur skulle han icke vilja bära på sig för allt i världen. Han ville bara ha en gammal engelsk klocka, som var så stor

som en sängvärmare och kom honom att se opassande uppsvälld ut. På magerlagda herrar äro alla slags bulor besynnerligt märkbara. En annan oförbätterlig vana, som Demeter hade, var att gå omkring med en väldig nyckelknippa i fickan, som på något vis var fastkedjad kring livet på honom. Detta orsakade ännu en bula. Om biler kunde äta äpplen, skulle han gå omkring med fickorna putande ut av dylika, som han gjorde i Hinsted, för att han alltid skulle kunna mata hästarna, därest han fick en nyck att hälsa på i stallet.

Hon hade en speciell begåvning att leda samtalet medelst förmedlande länkar bort från ett ledsamt ämne. Hon intresserade sig minimalt för alpfloran. Lika fullt hade hon tecknat sig till minnes Roundbegg, som var professor i botanik vid ett universitet i det inre av landet och en av Kew Gardenmänniskorna uppskattad auktoritet (enligt vad Pandolfo försäkrat henne), såsom ett nytt lejon, som borde bjudas till Hinsted någon week-end i december, när det inte fanns några blommor.

Han tog fram klockan, triumferande och skeptisk.

— Fem minuter till.

I detta ögonblick tutade ett bilhorn, och den välkända bilen svängde om hörnet av en rad av små butiker en hundra meter längre bort och rullade fram på den öppna platsen. Framför hotellet steg Pandolfo ur, och så fort hans snabba blick upptäckt sällskapet, sneddade han över vägen fram till dem. Han var dammig och lerig, och hans vita flanelbyxor voro en styggelse för blicken. Den ena uppslitna rockfickan hängde ned. Trots sin triumf haltade han märkbart. I handen höll han en oansenlig ruska med blågrå blommor, som han utan vidare ceremonier stack under näsan på Roundbegg.

— Är det den här?

— Ja, just den. Men hur i — —?

— Det hör inte hit. — Han drog ut sin klocka. — Inom tjugu timmar.

Botanikern uttalade sitt nådiga erkännande. Det återstod ännu två eller tre minuter. Pandolfo vände sig till Paula och släppte de ömtåliga blommorna, vissnade trots den mossklump vari de voro inlindade, i hennes knä. Hon tog upp de stackars växterna och beundrade deras kvardröjande ljuvlighet. Hon måste uttrycka sin tacksamhet och yttrade med åtminstone konventionell älsk-värdhet:

— Hur skall jag kunna tacka er?

Roundbegg inföll:

— Jag inser inte, hur man skall kunna tacka en karl, som har utfört ett underverk.

Pandolfo tog med sarkastisk grandezza av sig hatten:

— Min vän, när detta kommer från er, är det verkligen ett beröm.

Uglow, som rest sig, så snart han närmade sig, och som ängsligt iakttagit honom, fattade honom vid armen.

— Sätt er ner, Sir.

Vid det plötsliga greppet — hittills hade han i sin triumf endast varit medveten om den som utmanat honom och om Paula — flög en grimas av smärta över hans drag. Paula lutade sig fram.

— Har ni gjort er illa?

Han skrattade, stödde sig på Uglow och sjönk ned i stolen.

— Att botanisera på slippriga stup är en sport, som kan rekommenderas åt getter, men inte människor.

Och efter ett par korta andedrag föll hans huvud plötsligt åt sidan, och hans kropp åkte till hälften ned från stolen.

Det var ingenting allvarsammare än ett par brutna revben och en vrickad fotled. Fjorton dagars absolut vila, och han skulle vara på benen igen, sade doktorn.

— Men, mesdames, sade han till de båda damer, som med våld måste upphöja sig till hans kvinnliga beskyd-

dare, om han vill ligga still och underkasta sig naturens milda ordning, så går allt väl. Mais avec ce tempérament fougueux — —

Med hans stormiga temperament kunde vad som helst inträffa. De och hans vän Uglow måste utöva hela sin hindrande myndighet. Hans järnkonstitution och diamant-hårda vilja hade ensamma satt honom i stånd att vandra de tio kilometerna från olycksplatsen till Lilla S:t Bernhard, där han kvarlämnat sin bil. Det var ingen lätt promenad i dessa berg. Han som själv var savojord, kunde bergen utantill och igenkände den plats, där olyckshändelsen timat. Endast en galning skulle vågat sig nedför sluttningen. Den stupade nästan rakt ned. Och stiga nedför den i vilket ändamål? För att hitta en blomma — den lilla orlaie. Den var, kunde man säga, vacker. Den var sällsynt och fanns endast på branta stup. Den var absolut icke värd, att en människa vågade livet för den. När Pandolfo förlorade fotfästet, måste han ha rullat omkring femtio fot. Och det enda han kunde säga var, att om han icke rullat, hade han icke funnit denna orlaie. Hur han bar sig åt för att kräla upp igen, trotsade läkarens inbillningsförmåga. Han bönföll damerna och vännen Uglow om att hålla honom lugn. Under tiden telefonerade han efter en duktig sköterska.

Här lurade ånyo ett dilemma på en illa ansatt kvinna. Hur skulle hon med högdraget förakt kunna behandla en man, som icke blott vågat sitt liv och sitt rykte för oföränderlig framgång för att skaffa henne en liten obetydlig ört, utan som därtill kommit tillbaka till henne med avbrutna revben och efter att ha fullföljt sin romantiska mission fallit till hennes fötter som vilken vandrande riddare som helst. Det var ju rörande. Clara Demeter grät så stora och sentimentala tårar, att Paula för att inte göra henne något ont flydde från hennes närhet. Hennes ögon voro torra, så torra, att de nästan brände, men hon förmådde likväl uppskatta det idiotiska

äventyrets patos i hela dess utsträckning. Vanliga mänskliga känslor tvungo henne att besöka honom så snart som möjligt under Claras vingars skugga. Med revbenen hopsatta, bröstkorgen bandagerad och en sköterska från Aix-les-Bains vid sjukbädden förkunnade han sig ha det synnerligen bekvämt och bra samt vara väl till mods. Paula bannade honom milt för hans bravad. Så mycket väsen för, när allt kom omkring, så litet!

— Jag skulle gärna, svarade han, bryta vartenda ben i min kropp för att tillfredsställa er minsta önskan.

Kunde väl en älskande man säga mer? Hon visste, att det i en viss bemärkelse icke var något tomt skryt. Det var uppriktigt menat. Hans ord inneburo en utmaning att pröva honom med nya hjälteedater i hennes tjänst. Dylikt gick tillbaka till renässansens Italien, när det var på modet för älskare att begå gudomliga dårskaper, som till exempel att förfrysa sig, eller sitta på glödande fyrfat för att på så vis hylla sitt hjärtas dam. Hastigt for en hågkomst genom hennes hjärna: Maurice Hewletts berättelse om »Cecco och det glödande kolet». Situationen blev grotesk, och detta så mycket mer, som i densamma fanns invävt ett element av bister verklighet. Hon visste genom sin kännedom om denne mans vilja och självexaltation, att hon, om hon så begärde att han skulle hämta henne en handfull snö från den högsta toppen på Alpernas kedja, skulle få densamma, var den otillgängliga platsen än månne vara belägen — innesluten i en pauliniumfodrad termosflaska av eget fabrikat med inskriptionsplatta på utsidan. Och det skulle icke råda något tvivel om innehållets äkthet. Den saken nödgades hon till hans heder vara osvikligt övertygad om. Humbug hade ingen andel i en så överlägsen självupphöjelse. Hon måste för sig själv medge sin fullkomliga tillit till hans uppriktighet. Hennes samtal med Gregory Uglow, den hängivne och uppriktige, skulle för övrigt ha sopat bort alla kvardröjande tvivel. Uglow sade, att Pandolfo

tagit honom till sig, naken och svulten, ett av krigets gasförgiftade, söndersargade offer. Han betraktade sin välgörare som en gudom och bedyrade sin tro vid evangelium. Under de första dagarna, som Pandolfo låg till sängs, såg hon ofta den tillbedjande unge mannen.

Hon erfor snart nog hans historias torftiga detaljer. Att han var av god familj, hade hon insett från första gången hon talade med honom. Där förelåg ingen kringvandrande försäljare till far. Han härstammade från en gammal familj i Suffolk, fattig som kyrkråttor och nästan lika utplånad som dylika i denna hygieniska tidsålder. Fadern, som var änkling, hade med stor svårighet fått honom skickad till Cambridge med stipendium från hans forna skola år 1913. Så kom kriget. Fadern och hans två söner drogos in i virveln, ur vilken Gregory ensam kom undan med livet. Den yngre brodern hade blivit omsorgsfullt omhändertagen och förberedd för Eton av onkeln, Sir Ponsonby Uglow, som uppbar en från Jakob I:s tid sig daterande baronetvärdighet. Emellertid avled även Sir Ponsonby under krigsåren och utan ättlingar; han följdes kort efteråt i döden av sin änka, tydligen en högst obehaglig dam, som upprättat ett testamente, enligt vilket en hel hord av hungriga tyska släktingar skulle bli de enda arvtagarna.

(— Det var en ryslig varelse! utbrast Lady Demeter, när hon fick höra historien. Jag vet allting om henne. Hon var boche. Hon brukade gå omkring på sitt gods och signalera med en elektrisk lykta, tills — vad hette den där förtjusande mannen, som var östra befälhavare på den tiden? — det vet du — han som spelade banjo så underbart — och han blev gift med en flicka, som hette Muriel — Muriel — nästa gång kommer jag inte ihåg vad jag själv heter. Ja i alla fall så ingrep han och hindrade henne. Och hon drack ihjäl sig på *crème de menthe* eller eter. Ja, då, jag har reda på allting om henne. Det var bäst för henne, att hon fick dö.)

Dessa parentetiska och möjligen apokryfiska detaljer utgjorde icke någon del av den unge mannens historia. Han konstaterade endast fakta rörande damens frånfälle och hennes testamentariska dispositioner.

Paula rynkade förbryllad pannan.

— Det här är ganska svårt att begripa. Det är ju så många som tycks ha dött. Men ifall er onkel Sir Ponsonby dog utan son och arvinge, så skulle naturligtvis ni själv — —

Han avbröt henne hastigt.

— Min far innehade titeln en månad, och min stackars bror en vecka.

— Hur hänger det ihop? Ni kallade honom er yngre bror — —

Han förklarade saken på sitt stillsamma sätt. Oturens smådjävul hade förföljt honom alltsedan födelsen, ända tills Sir Victor inträffade med sin mäktiga exorcism. Hans far gifte sig med hans mor först efter det han själv blivit född. Det hade varit en vild och romantisk historia. Hon var född McCairn av Cairness och bodde i någon fäderneborg någonstades i trakten av Eddrachillis Bay i Sutherlandshire. Familjen kunde leda sin härkomst, om än befläckt med åtskilliga beklagliga mesallianser, till Malcolm II. När därför Simon Uglow på en fotvandring i högländerna och försedd med förmånliga introduktionsbrev besökte dem, mottogo de gästen till en början med splendid högländsk gästfrihet, men begynte efter någon tid med indignation betrakta detta läkarembryo, son av en uppkomlingsbaronet från Jakob I:s dagar — Jakob I — en svamp — som hade den djärvheten att begära dottern till äkta. När de kommo underfund med att han kunde skänka henne endast sitt namn, sin ungdom och sitt medicinska snilles gyllene framtidsutsikter, kastade de ut honom under iakttagande av all högboren ridderlighet.

Men damen i fråga, som icke förgäves stammade från piktiska konungar, tog nu saken i egna händer. Innan unge

Uglow ens hunnit få skymfen klar för sig, befann han sig i en segelbåt med Elinor McCairn vid rorkulten, halvvägs över North Inch. Vinden friskade i, och de uppnådde Butt of Lewis, måhända en av de för försynens vaksamhet minst utsatta punkterna på jorden. Där förde de ett par månaders idyllisk tillvaro, om än nödvändigtvis i stor torftighet, under en ovanligt grann sommar. De bodde i en fiskarstuga och levde på havremjöl, makrill och olaglig whisky.

En vacker dag kryssade en klumpig gammal hjulångare utanför kusten. En båt sattes ut och landsatte ett sällskap beslutsamma och vredgade herrar, som klådde upp Simon Uglow och kastade honom i vattnet, varefter de med förenade ansträngningar bortförde den felande Elinor till ångaren.

Ungefär denna bild fick Paula av det romantiska förloppet enligt Gregory Ugglows blyga och skygga förtroende. De väsentliga fakta, i all deras brutalitet, hade han hört av fadern. Medan han var liten gosse, hade hans mor flera gånger fångslat hans fantasi med pittoreska detaljer från deras fågelfria tillvaro.

Paula erfor vidare, att Elinor, stum och trilsksk, blivit insatt i en tornkammare på Cairn Castle, tills den olycklige Gregory, till familjens stora bestörtning, första gången kved fram sin motvilja mot den kalla världen. Då måste man i hast skicka efter Simon, som, fattig men klandervärd, icke hade någon aning om vad som tilldragit sig. De blevo gifta på fläcken och skickade söderut med familjens förbannelse. Enligt skotsk lag var barnet legitimt och berättigat att ärva skotska egendomar. Men den engelska lagen runkade på sitt grubblande huvud. Sir Ponsonby Uglow, hans mycket äldre broder, runkade förebrående på sitt eget. Detsamma gjorde hans tyskfödda hustru, som vid första anblicken börjat hata den stolta skotska damen. Därefter hände det sig så, att doktor Simons yngre son och efter honom arvinge till baronet-

titeln, fann nåd för Sir Ponsonbys ögon, medan Gregory, sonen till vänster, måste kämpa på egen hand.

Sedan han fått lämna sjukhuset och demobiliserats, stod han inför en värld, som icke direkt ropade efter unga invalider med ytligt vetenskaplig barlast. Arbetsmarknaden ville ej veta av krigets kvarlevor. Fackföreningarna behövde dem ej. Från alla sidor riktades mot dem kalla blickar, som undrade, varför de inte voro anständigt döda. På så vis kom Gregory Uglow att betrakta sig som en inkräktare i de levandes land, det land, som dess styresmän sökte göra lämpat att bo i för sådana hjältar, som stannat hemma. Gregory var kanske oresonlig i sin upproriskhet mot det bestående, men därjämte var han hungrig och utan hopp. Särskilt var detta fallet en kväll, när han satt på en soffa vid Thames Embankment i närheten av Cheyne Walk.

Det var då som underverket inträffade. Förbi honom i månskenet vandrade en storgäst och likväl smidig gestalt, som under armen bar ett paket. Mannen hade knappast hunnit ett par meter längre bort, när paketet gick sönder och ett föremål föll till marken. Gregory tog upp det och betraktade det ett ögonblick med förvåning och därpå med intresse. Han gick efter och ropade an fotgängaren.

— Förlåt, ni tappade något.

Pandolfo vände sig om, tackade honom och sade skämtsam:

— Varför besvärar ni er med att ge mig den här stenbiten?

— Därför att såvitt jag kan döma här i månskenet, yttrade Gregory, är det ett mineralprov och kan kanske vara värdefullt.

— Vad tusan vet ni om mineralprov? utbrast Pandolfo och mätte med blicken den unge illa klädde mannen från huvud till fot. Hör nu, säg mig, vad ni tror det är för något?

Han tog upp en ficklampa ur fickan och lät den spela på stenbiten, som låg i hans vänstra hand. Gregory, som var road av episoden, granskade den. En idéassociation från gamla laboratorietider knöts an vid en likadan bit, den andra till höger på en tredje hylla. Han skrattade, trots sin övertygelse om att världen önskade han vore död och ur vägen.

— Det kan möjligen vara vit arsenikkis.

Pandolfo vände lampluset rätt i ansiktet på honom.

— Unge man, sade han, låt oss slå oss ned och prata ett tag. Man hittar inte en mineralogisk expert på Thames Embankment vilken kväll som helst. Det är inte vit arsenikkis, fast den förnämsta auktoriteten i London för bara en kvart sedan sade, att det var det. Ni har alltså gott sällskap i ert misstag.

— Vad är det för något då? frågade Gregory.

— Å, det är det som professorn ville ge vad som helst för att få veta. Jag tror han skar håll i det här paketet, för att ett prov skulle falla ur och han skulle kunna ta upp det litet längre fram på kvällen.

Med en förbindlig gest bjöd han honom ta plats bredvid sig och började lugnt binda ihop paketet på nytt. Hans blick föll på en ful reva i skon.

— Om ni vill förlåta min föga finkänsliga fråga, sade han, så kanske jag får fråga er, om edra mineralogiska forskningar äro lukrativa.

Gregory reste sig — eller också var det hans skotska moders ande i honom — —

— Det är en fråga, som jag är rädd jag inte kan besvara. God afton.

Pandolfo for upp och lyfte avvärjande händerna.

— Unge man, att bli förolämpad är ofta detsamma som att låta ett gott tillfälle gå sig ur händerna. Jag vet allting om er. Ni är en gentleman. Ni är en man med vetenskapliga insikter, och ni är nere och slut. Och fördöme mig är ni inte hungrig också!

Liksom frambesvuren av Pandolfos trollmakt kom just en tom bil sakta spinnande förbi. Pandolfo hejdade den.

— Stig in! Ni följer med mig. Ni ska få se, att jag är lika stolt som ni och dubbelt så hungrig. Jag har inte bruk för folk, som inte gör vad jag säger åt dem.

För att undgå att utsättas för yttre våld, varvid han skulle komma att dra det kortaste strået, gav Gregory vika för främlingens glättiga och fullblodsmässiga härskarlater och lät sig placeras i bilen.

— Det ligger bara en bit på andra sidan hörnet här, men jag kan se, att ni har gått till fots tillräckligt.

Gregory såg i ett förvirrat töcken ett stort hus, mjuka mattor, tavlor och skulpturer i diskret belysning, en lång korridor, ett väldigt åttkantigt rum, ett oredigt virrvarr av allt möjligt från bekväma läderklädda stolar och ett luxuöst skrivbord till furuskivor på bockar, översållade med underliga föremål, apparater och blåkopior, väggar betäckta med sällsynta gravyrer och fotografier av maskiner. Långt borta i andra ändan av rummet såg han en bur med papegojor. En betjänt gick före dem in och tände det elektriska ljuset.

— Hit med mat, ropade Pandolfo. Skinka, kyckling, biff, tunga, kall paj, allt vad ni kan få tag i. Och så en flaska champagne. — Han sköt ned den unge mannen i en stol.

— Jag heter Victor Pandolfo. Jag har gjort alla möjliga uppfinningar, från maskiner att torka kvinnohår med till ett instrument, som kan ge alla upplysningar om en undervattensbåt, som befinner sig på tio sjömils avstånd.

Gregory hade hört talas om honom. Han mindes också, att han sett hans namn — som var rätt ovanligt — på en lista med hedersutnämningar.

— Jag tror det är — Sir Victor, sade han.

— Varför tror ni det, när ni vet det? Tanken är en kraft, som man skall vara sparsam med. — Han skrattade.

— Ja, det är allt som angår mig. Hur hänger det ihop med er?

Först senare, när han stärkt sig med god mat och vin samt med världens synbara förtjusning över att se honom äta och dricka, samlade han ihop mod att berätta sin historia. Han erkände svält och utmattning, även den vilopplats i fria luften, som väntade honom på Thames Embankment. På en stolt och blyg människas vanliga sätt berättade han historien baklänges under ideliga frågor från Pandolfo, som icke gav sig någon ro, förrän han spårat hans levnadsöden tillbaka till tiden före hans födelse. Ytliga kunskaper, förklarade han, vore för honom av intet värde, han måste känna saker och ting från grunden. Plötsligt ringde han häftigt på en klocka. Betjanten visade sig. Pandolfo lyfte handen.

— Ställ genast i ordning ett sovrum åt Mr. Uglow. Mr. Uglow är min nye privatsekreterare. Han har kommit sent och förlorat sitt bagage, så ni får skaffa honom allt han behöver. Kom tillbaka och säg till, när det är färdigt.

När betjanten avlägsnat sig, vände han sig med strål-
lande ansikte mot den unge mannen, som stammade:

— Ni är förfärligt vänlig — men jag förstår inte riktigt. Är det ett skämt från er sida?

— Jag har ett starkt utvecklat sinne för humor, förklarade Pandolfo storvulet. Men jag ber er tro, att jag inte förnedrar mig till sådant slags raljeri, som utövades mot en viss Christopher Sly — ifall det är det ni tänker på. Om jag säger, att ni är min privatsekreterare, så är ni min privatsekreterare.

Den unge mannen opponerade sig i förvirring. Han kunde inte stenografi, och aldrig hade han heller vidrört tangenterna på en skrivmaskin. Pandolfo blev otålig. Han hade ett tjog stenografer och maskinskrivare i sin tjänst.

Gregory yttrade:

— Men vad skall jag då göra?

— Allt vad jag säger er. Öva er att bli Elisa åt min egen Elia. Det kan ni. Jag har aldrig gjort ett misstag i hela mitt liv. Jag vet, när människor ljuger och när de talar sanning. Ni har tillräcklig världserfarenhet för att förstå, att de flesta människor skulle skylla det på hjärnuppmjukning, när jag tar med mig en luffare från en soffa på Thames Embankment och ger honom anställning som min privatsekreterare och assistent med en begynnelse-lön av fyrahundra pund om året och allting fritt. Men min hjärna är ovanligt hård och vaken. I alla fall ger jag er den varningen en gång för alla, min unge vän: skulle ni komma mig på skam — skulle ni svika mig — och här glimmade plötsligt hans ögon som spetsen på någon kriminell napolitansk stamfaders dolk — så vore det bättre för er att aldrig ha blivit född.

— Det kanske blir bäst, att jag går tillbaka till The Embankment, sade Gregory och reste sig.

Pandolfo sade:

— Jag har min obefintliga spellusta att tacka för min framgång i livet. Det förnedrande ordet *sportmanship* — utom när det betyder att ge var och en vad honom tillkommer, vilket bara är vanlig hederlighet — har alltid förefallit mig att vara lösensordet för en ointelligent människa, som försöker försvara sig.

På sitt hastiga sätt slog han upp det åttkantiga rummets dörrar och sträckte ut händerna som vägvisare:

— The Embankment och Gud vet vad! En sång, trygghet, eventuellt förmögenhet men under tiden ett helvetes liv!

Åter revolterade all den unge mannens stolthet — än en gång var det hans moder från högländerna, vilkens högättade frände (alldeles som i det klassiska exemplet med Annabel Lee) förde henne långt bort från Butt Lewis.

Situationen var icke den normala och moderna, som han var van vid. Den verkade på något vis exotisk, verkade Tusen och en natt. Ett svagt minne av Stevensons

berättelse om »Den unge mannen med gräddbakelserna» steg upp i hans hjärna. Han hade från det alldagliga stigit över tröskeln in i det överkliga. Här stod framför honom i smokingkostym en herre, en den älskvärdaste värd man kunde önska sig, som i hans orediga föreställning — man måste betänka övergången från svälttillstånd till övermättnad och något oordnade sinnesförmögenheter — tycktes honom vara ett slags djinn, hånfull mitt i all sin vänlighet, hotande mitt i allt sitt saktmod. Han fick någon idiotisk föreställning om en kamp mellan djävulen och hans egen odödliga själ. Han uthärdade ett ögonblick av dynamisk spänning. Därpå sträckte han, modig trots kraftlösheten, ut sin magra hand:

— Jag kan bära tacka er för er ovanliga godhet, Sir Victor — men — —

En orkanliknande Pandolfo slog med en skräll igen dörren, vände sig hastigt om, grep nervöst om den unge mannens magra axlar, böjde tillbaka hans huvud och skrattade högt.

— Ni förbaskade unge tok! Sade jag inte, att jag aldrig slår vad, om jag inte är alldeles tvärsäker? Gå genast och kryp till kojs. Ge er i väg. Klockan nio i morgon bittida infinner ni er här i rummet.

Han tryckte på en elektrisk knapp och fortfor därmed betydligt längre än vid en vanlig kallelse. Han tycktes stå där i fem minuter, lätt framåtböjd, skämtsamt triumferande. Därefter yttrade han:

— Skall det inte vara en grogg till? En sängfösare? Inte det? Nå — god natt då. Det kommer att stå en nervös Jenks eller Binks eller vad han nu heter, och vänta på er. Om ni inte fått allt ni behöver, så kommer han i elektriska stolen i morgon. Säg till om bad och frukost. Och så — han pekade med fingret — är ni här klockan nio i morgon.

Detta var historien om det första sammanträffandet mellan Gregory Uglow och Pandolfo, enligt de samlade fakta Paula erhöi genom flera samtal med den förstnämnde, somliga tillfälliga, andra mera avsiktligt förtroliga.

— Jag var så hjälplös som en segelbåt i en tyfon, sade Gregory skrottande.

— Det kan ju gå an som liknelse, sade Paula. Men om ni nu inte klarat er?

Hans milda ögon lyste upp.

— Vem skulle inte kunna klara sig under Sir Victors ledning? Inte ens en mask skulle försöka vrida sig. I början tyckte jag, att jag var den värsta humbug under solen, ty jag hade praktiskt taget glömt allting jag kunnat i mineralogi. Det var en ren slump som gjorde det — denna plötsliga hågkomst av mineralprovet på hyllan i laboratoriet. Men det var detta som fångslade hans fantasi. Jag måste vara en märkvärdig människa... Och nu har jag arbetat dag och natt i årtal för att göra mig värdig mitt rykte.

— Har han någonsin berättat sin historia för er? frågade Paula.

— Nej, har han gjort det för er?

— Bara helt litet. Jag tror den var lika romantisk som er egen.

Under tiden grämde sig Pandolfo, icke över sina brutna revben utan över den overksamhet de tvungo honom till. Han hade kommit dit i den avsikten att virvla omkring med Paula kors och tvärs över hela Savojen. Han hade drömt om utflykter till vattenfall och makalösa luncher på världsberömda restauranger, om månskenspromenader och råder i Aix-les-Bains' juvelerarbutiker. Och där skulle han nu ligga på rygg i Gud vet hur lång tid utan något annat att skänka henne än ett tacksamt leende, när hon en gång om dagen tittade in för att höra hur han mädde. Naturligtvis sände han sin betjänt, sin chauff-

för eller Gregory och stundom sin sköterska för att köpa upp förråd av blommor och frukt och choklad i Rênes-les-Eaux. Både Paula och Lady Demeter måste placera sitt överflöd ute i korridoren. Men han rasade över sin begränsade förmåga. Han lät Gregory tömma den lilla bokhandeln på dess förråd av detektivromaner, dem han glupskt slukade.

Sköterskan gillade han. Hon var en liten prydlig och duktig medelklasskvinna. Han inräknade henne i sitt hov. Han skröt med att hon var den mest fulländade sjuksköterska i världen, alldeles som om han själv tillverkat henne. Han skaffade listigt reda på namn och adress på en fashionabel sömmerska och en dito modist i Aix-les-Bains av den omisstänksamma Clara. Han skickade sin bil till Aix för att hämta dem. De visades in i ett rum, vari befunno sig en sjuk herre och en tillbaka-dragen sjuksköterska.

— Jag vill, sade han, att ni åt den här damen ska göra den vackraste klänning ni kan åstadkomma och en hatt som passar till den. Vill ni vara snälla och ta mått på henne.

Modisten var den som först hämtade sig av de tre häpna kvinnorna.

— Men Monsieur, sade hon, man tar inte mått på damer till hattar.

— Men Sir Victor, sade sköterskan, jag vill inte ha de där sakerna.

— Ni skall ha dem, sade han.

Sköterskan gav vika, sliten mellan munterhet och förlägenhet, och flydde till den enda starka kvinna hon visste fanns i närheten.

— Mrs. Field, säg mig, vad skall jag ta mig till?

Paula tog flickan vid armen och seglade in i Pandolfos rum, där hon fann tvenne förvirrade slavinnor, uppriktigt övertygade om att Monsieurs enkla önskan vore en fullkomligt förnuftig och alldaglig mans mest förnuft-

tiga och alldagliga handling. De skulle följande dag skicka dit alla sina modeller och alla sina hattar. Madame (sköterskan) skulle bara välja. Vad sedan klädningen angick, kunde man arrangera med provningar antingen där eller i Aix, alldeles som det passade Madame.

— Och kära Mrs. Field, sade han, om ni vill vara så vänlig och låta syster Williams dra nytta av er erfarenhet, så skall jag mer än någonsin vara er tillgivne tjänare.

— Men Sir Victor, utbrast sköterskan, ni förstår inte det här. Jag vill inte ha parisklänningar och hattar. När tror ni jag får något tillfälle att gå med sådana?

— Just det, ja, sade Paula, när?

Han blossade på sin cigarrett och viftade lätt med den i luften.

— I Biarritz, när hon är färdig med mig, sade han. Hon behöver en månads semester. Jag har många vänner där, som ska ta hand om henne. Det behövs bara ett ord från mig, så står en rad biler och väntar henne vid stationen. Mesdames — härmed vände han sig till klädexperterna — då är saken alltså klar. Allt ni kan visa kommer hit i morgon. Och om ni känner till någon *lingère* — —

— Mais, moi-même, Monsieur — — avbröt modisten.

— Det är ju förträffligt, sade Pandolfo.

— Det var roligt ni tycker det, sade Paula.

Hon förde de tre damerna ut ur rummet. Den förtvivlade sköterskan nästan kastade sig i hennes armar. Hon ville inte alls fara till Biarritz, fast hon förstod, att Sir Victors vänner måste vara förtjusande människor. Naturligtvis skulle hon tycka om att få semester, hon hade inte haft en vecka ledigt på ett helt år. Men hon ville tillbringa den i Cornwall. Hennes far var advokat i Bodmin och hade stor familj. Hon längtade efter att få råka dem.

— Har ni inte talat om det för honom — så där som sköterska och patient brukar talas vid?

— Nej, sade den lilla system. Man behöver inte tala med Sir Victor. Han talar själv.

De resonerade en liten stund om saken. Syster Williams återkom ideligen till samma punkt. Vad hade hon för nytta i Bodmin av all denna grannlåt?

— Och för resten kan jag inte ta emot den, sade hon. Det är förfärligt frikostigt av Sir Victor — men det kan jag verkligen inte.

— Ni skall inte göra det, om ni inte kan, sade Paula. Hon gick före nedför korridoren till en avsats. Där stod en rottingsoffa, på vilken hon inbjöd sköterskan att slå sig ned bredvid henne. Det stod en annan ett par meter därifrån vid trappan, på vilken hon lät de andra två ta plats. Pandolfo hade försatt dem alla i en enfaldig situation. Paula måste samordna skilda synpunkter:

Pandolfos synpunkter, den otvivelaktigt uppriktiges, som bara tänkt på att på det mest bländande vis ösa ut sin godhet över denna lilla behagliga och synnerligen duktiga sjuksyster.

Affärssdamernas, som genom sin egendomliga erfarenhet tvungits till den logiska slutsatsen, att en engelsk milord gått och förälskat sig i sin sjuksköterska — och vad vore mera naturligt? — samt nu önskade rusta ut henne på ett sätt, som var förenligt med hans stånd och värdighet. I deras ansikten läste hon deras inre föresatser om ett dussin klänningar och tjugu hattar för att ej tala om silkesstrumpor och genomskinliga etceteras. Deras förenade visioner omfattade ett värde av minst tusen pund sterling.

Så var det den synpunkten, som anlades av syster Williams själv, en renhårig och dygderik ung engelska, som överväldigats av en frikostighet av fantastiskt orimliga proportioner. Hon sade på sitt rättframma, moderna sätt:

-- Snälla Mrs. Field, om han åtminstone varit enfal-

dig som så många andra karlar och försökt flirta med mig — då skulle jag förstått det och handlat därefter. Jag har varit sjuksköterska i nio år och kan ta vara på mig själv. Men det har han inte gjort. Jag försäkrar er — inte så mycket som så — och hon knäppte med fingret mot tummen. Och så är han ju så snäll. Om han inte får göra något för en annan, för er eller Lady Demeter eller Mr. Uglow eller chauffören eller betjänten, så är han ju fullkomligt förtvivlad — — och så vidare och så vidare.

Paulas egen syn på saken betydde ingenting. Hon höll sig förnämt utanför det hela. Med affärsladorna gjorde hon processen kort. De kunde ju se, att Monsieur, som var en herre, inte begrep någonting om något alls. Det skulle bara vara att spilla tid, om de skulle ta med sig hela sitt lager till Rênes. Det fanns ett vida enklare sätt. Så snart sköterskan kunde lämna sin patient, skulle hon följa med henne till Aix, och de skulle tillsammans välja ut den present, som Monsieur önskade ge henne som tack för visade tjänster. Paula hade ett värdigt och myndigt sätt. Hissen gick ned med tvenne imponerade ehuru något förvirrade lyxvaruförsäljerskor.

Paula tågade tillbaka till sjukrummet. Syster Williams följde med och tog sin tillflykt till balkongen. Det blev en spännande debatt. Paula framställde klart och tydligt sjuksystemens ståndpunkt.

— Jag bryr mig inte om hennes ståndpunkt, ropade han. Den är galen. Jag vill att hon skall få något som hon aldrig mer i livet kan få — såvida hon inte tänker gifta sig med en rik man. Jag vill, att hon skall få njuta det bästa av allting i en hel månad, vackra kläder och champagne och sorglöshet och lyx. Det förtjänar hon, gör hon kanske inte det? Den lilla token vet inte vad hon tackar nej till. Där är Blakes, general och Lady Burgoyne, Stonor-Mertons, Mrs. Withers — jag träffade er på hennes lunch på Carlton. De är alla lika aktningvärda

som främsta bänkarna i en landskyrka. Ni tror väl inte, att jag skulle skicka i väg barnet utan att se till, att man tog ordentligt hand om henne?

— Hon hör inte till deras värld, sade Paula.

— Hon är förbaskat mycket för god för den. Men det är det bästa jag kan göra. Hon skall fara till Biarritz. Jag har inriktat mig på det.

— Om ni bråkar så där, sade Paula, så kommer ni till en värld, där det, såvitt jag vet, inte finns några sömmerskor och modister, som är värda att tala om, och där ni alldeles bestämt inte får er vilja fram.

Han skummade.

— Jag skulle vilja se den tusan, som skulle hindra mig.

— Av ren finkänslighet, smålog Paula, som för första gången kände sig som herre på täppan, där hon stod lugn framför den i kedjor fängslade jätten, hänsyftade jag på det andra stället, där restriktionerna äro mera subtila.

— Ni är kvickare än jag, sade han. Ni bräckte mig nästan första gången vi råkades.

— Och nu med, sade Paula.

Han protesterade. De disputerade. Paula stod på sig.

— Eftersom edra motiv bottna i ren frikostighet, så kanske ni vill ge syster Williams en månads ferier i Bodmin och ge mig i uppdrag att skaffa henne en liten enkel utrustning, som inte kommer att uppröra hennes familjs hjärta.

— Men begriper ni inte, att jag vill ha henne till Biarritz?

Hon rynkade pannan. Denna givarfåfänga föreföll så barnslig.

— Tänk om ni skulle envisas, att hon skulle bära en krona och sitta på en gyllene tron.

— Det skulle jag göra, om jag hade råd till det. Jag skulle göra henne till drottning över alla världens sjuk-sköterskor. Att tänka sig att en så'n flicka skall träla i

skymundan och inte ha en glad timme i hela sitt liv. Hon skall åtminstone få en glad månad.

— I Bodmin.

— Aldrig! ropade Pandolfo.

— Då beklagar jag, Sir Victor — och hon neg ironiskt för honom — att jag måste med två minuters betänketid uppsäga vår angenäma bekantskap.

Hon gick mot dörren och vred på handtaget. Hans djupa blick var fäst på henne. Krisen utkämpades under djup tystnad. Plötsligt vinkade han åt henne med pek-fingret.

— Paula.

Det var första gången han direkt tilltalat henne på detta sätt. Hon närmade sig bädden.

— Jag tycker inte om en antiklimax. Men för att göra er till viljes, skall den lilla stollan få fara till Bodmin.

Han sträckte ut handen, och hon tog den till tecken av överenskommelse. Men han höll fast den och drog åt sig hennes arm så häftigt, att hon för att stödja sig måste lägga andra handen på sängkanten. Och under det deras ansikten för ett ögonblick voro nära varandra, yttrade han i en viskning, så att det ej skulle höras ut på balkongen, där en ung kvinna väntade i ångslan och spänning:

— Och ni själv — vill ni inte ta emot allt jag har att giva? Ni vet ju, att jag är den ende mannen för er i hela världen. Ni måste gifta er med mig. Ni vet, att ni måste det.

Syster Williams, som hört den förberedande knäppen i dörrlåset och fått den uppfattningen att samtalet var slut, inträdde i detta ögonblick stillsamt i rummet. Parets egendomliga ställning kunde inte tolkas på mer än ett sätt. Hon gav till ett litet rop och störtade tillbaka ut på balkongen. Hennes rop bröt förtrollningen. Paula gjorde sig fri från Pandolfos slappnande grepp och gned halvt

omedvetet sin handled. Trots sina brutna revben kunde han utveckla ovanlig kroppsstyrka. De betraktade varandra litet enfaldigt.

— Jag är rädd, att det här är en sådan antiklimax, som ni inte tycker om, sade Paula.

Varefter hon flydde sin våg.

— Syster, sade Pandolfo, när hon på hans kallelse åter visade sig, ni ska fara till Bodmin, och jag ska gifta mig med Mrs. Field.

Paula begav sig till sitt eget rum i en så oredig sinnesförfattning, att hon under den korta vandringen ej försökte bringa klarhet däri. Det bleve tids nog, när hon väl kom dit. Hon fann en hög med brev och tidningar, som väntade på henne. Hon kastade sig ivrigt över detta medel att förströ tankarna. Det första brev hon öppnade var från hennes far, Mr. Christopher Veresy på Chadford Park i Gloucestershire. Det var långt och skrivet med ojämnr stil. Hon brukade alltid flyktigt genomläsa faderns brev för att komma underfund med de viktigaste nyheterna samt uppskjuta närmare dechiffkering till första lediga stund. Nu inneburo de viktigaste nyheterna en mycket sorglig historia. Det var något om en bov vid namn Monte Dangerfield i City, en osammanhängande historia om patagoniska Eldorados — det kunde också varit peruanska Bonanzas, men det första föreföll troiligare — veklagan över att vara ruinerad. Chadford Park måste uppgivas, orden »en våning i Putney» voro skrivna med förtvivlans tydlighet, och lika läslig vid första ögonkastet var en antydning till hans kära Paula, att hennes underhåll, såvitt han kunde se, vore en ekonomisk omöjlighet för ett obarmhärtigt utplundrat offer, som endast på ett hår när undgått konkurs. De sista orden voro skrivna med tryckstil. Mr. Veresy föraktade fantasi, när det gällde metaforer.

Paula lade ifrån sig brevet, något förvirrad inför utsik-

ten att gå miste om halva sin blygsamma inkomst, Mekaniskt rörde honom i de återstående breven. Under högen låg ett telegram. Det var från Aix-les-Bains och lydde:

»Känt för skinka och bataljer.»

Det var endast efter det hon länge hållit händerna intill sina bultande tinningar, som hon kom underfund med att detta var Spencer Babingtons chiffermässiga och, från hans egen synpunkt, fullkomligt humorfria tillkännagivande av den oerhörda, världsomstörtande hemligheten, att han erbjudits posten som brittisk minister i Tjeckoslovakiet, vars huvudstad, som hela världen vet, är Prag.

Om hon under ovan anförda omständigheter aldrig så litet hängav sig åt yttringar av hysteri, vem kan tadla henne därför?

ATTONDE KAPITLET

Från urminnes tider hade släkten Veresy av Chadford funnits i Gloucestershire. Enligt legenden kom den förste av denna ätt över med Vilhelm Erövraren. Familjen kunde hänvisa till dennes jordabok och måste sedan ta ett hopp över ett par, tre århundraden. I varje fall hade den förste kände stamfadern uppfört slottet Chadford (varav en flygel och spåren av en vallgrav fortfarande funnos kvar) vid slutet av fjortonde århundradet. Det var en härstamning så god som någon för hederliga och anspråkslösa människor. Det var ett av arkiven bekräftat historiskt faktum, att om det ej varit för Godfrey de Veresys för tidiga död, vilken dödades av en pil i ögat alldeles i början av slaget vid Tewkesbury, skulle huset York ha utplånats ur tillvaron, och de olyckor, som hopades över det icke-lancasterska konungadömet, för alltid ha avvärjts. Manuskriptet var skrivet på munklatin av ingen mindre än abboten i Chadfords kloster (sedermera

jämnat med jorden av Henrik VIII), Godfrey de Veresys biktader, och därför var dess riktighet höjd över varje tvivel. Kring Godfrey de Veresy flammade familjeglorian. Att efterföljande generationer skulle söka överträffa honom i fullkomlighet betraktades som helgerån. Det var (enligt Paulas ironiska uppfattning) föremål för släktens stolthet, att på närmare femhundra år icke en enda medlem därav nedlät sig till att på något vis utmärka sig. Gud hade givit dem Chadfords borg, som tack vare de vidsträckta, fruktbara ägorna småningom utvecklats till det behagliga Chadford Park. Släktens hela strävan och mål hade varit att behålla en Veresy boende på Chadford. Ända till nu hade det aldrig förekommit en antydan till misslyckande härutinnan.

Paula kunde se med humor på sitt stamträd. Men i hennes ådror rann likafullt alla dessas blod, för vilka det vittnande gamla tornet varit en seklernas klippa. Att Chadford möjligen skulle säljas var ett helgerån, en skaldisk nattmara. Kaos hade sannerligen återvänt.

De vidsträckta ägorna hade för länge, länge sedan försvunnit ur familjens ägo. Men en eller ett par viljestarka Veresyättlingar hade för hundra år sedan engagerat sig i affärer på Indien och återställt familjens förmögenhet. Hennes farfar hade varit direktör vid Great Western Railway. Hennes far, som börjat en elegant tillvaro som löjtnant vid livdragonerna, vilken ställning han frånträdde när han ärvde familjeegendomen, hade hon alltid betraktat som en ganska förmögen man, trots diverse kommentarer över det förfärliga tillståndet i den moderna världen, vari ingen gentleman (ta mig tusan! — hans svordomar vara alltid av det mildare slaget) finge lov att existera. Sin ungdom hade hon tillbragt i ett stort hushålls bekväma villkor. När hon gifte sig, hade han icke givit henne hemgift, men låtit henne få ett generöst underhåll, som han något ökade, när hon blev änka. Hans klagomål på senare tiden hade hon ej fäst sig vid mer

an vid vilken annan förmögen herres som helst, till exempel Lord Demeters, som fortfarande höll sig med flera tjänare, några biler samt en förträfflig portvinskällare. Att familjen Veresy skulle vara ruinerad var otroligt.

Vad hade Myrtilla tänkt på? Myrtilla var hennes äldre syster, en inbiten gammal mö, med kallt huvud och ett urverk till organ, som gick under namnet hjärta, och vilken tagit vård om Chadford och Mr. Veresy efter moderns död för några år sedan. Hon vandrade omkring med nycklar och räkenskapsböcker och höll reda på köttåtgången ända till milligrammet. Chadford Park var ett hushåll, som sköttes efter samma vetenskapliga principer som ett schweiziskt hotell. Det var komfortabelt, men allt slöseri motades strängt. Ingen människa kunde mindre förlösa sina krafter på ett tygellöst leverne än Mr. Veresy. Och icke heller skulle denne blide, något till åren hunne godsägare ha vetat, hur sådant skulle tillgå, även om han haft böjelse därtill. Men vad Myrtilla sparade på ena hållet, lät tydligen han försvinna på det andra.

Paula dechiffrerade brevet, läste det och läste det om igen omsorgsfullt. För en världserfaren kvinna hade det en gammal historia att förtälja. Utan att Myrtilla vetat det, hade fadern, under trycket av skatter och utskylder, fallande värdepapper och andra dylika hemsökelse under efterkrigsåren, drivit omfattande spekulationer. Ett vacklande försäkringsbolag, för vilket han var direktör, hade gått omkull, och han måste stå till svars för aktieägarna. Då var det, enligt vad hon kunde finna, som Monte Dangerfield uppenbarat sig som en gud ur den finansiella maskinen. Hon hade hört föga förmånliga ting om Monte Dangerfield. Hon hade träffat honom och gillat honom själv ännu mindre än hans rykte. Ända till denna stund hade hon ej vetat om, att hennes far kände honom. Men hennes far var just det slags man, som Monte Dangerfield alltid var på språng efter. Och som han satt i

styrelserna för flera stabila eller vacklande bolag, var han ganska lätt att finna.

Hon återkallade i minnet den älskvärda pomp, med vilken han plågade tillkännage sin förestående resa till London för att närvara vid något styrelsesammanträde. Innan Burtons Hotell vid Brook Street revs, brukade han alltid bo där, emedan det var ett hotell för gentlemän, och den upppassare, som varit där i trettio år, kände till hans vanor lika bra som hans egen betjänt. Hon brukade föreställa sig den vänlige före detta löjtnanten vid livdragonerna med sina vita mustascher sittande tillsammans med andra högtidliga figurer vid ett grönt bord och lyssna till en smidig sekreterare eller ordförande, som räknade upp siffror, dem han ej hade minsta begrepp om, och avgivande sin röst med orygglig auktoritetstro, på samma sätt som han gjort under en kort tid i parlamentet. Och nu hade Monte Dangerfield fått tag i honom och låtit patagoniska Eldorados blixtra för hans av penningbekymmer förmörkade blick och hade skrapat åt sig alla de återstående pengar den stackars förtvivlade mannen ägde. Det var en svindelaffär i ett eller annat avseende, därom var hon förvissad. Monte Dangerfield hade otvivelaktigt icke gjort någon förlust, när det blev krasch i patagoniska Eldorados, och hon var övertygad om att han lagt sig vinn om att själv hålla sig obesmittad av allt som närmade sig rättslig undersökning. Hon måste se verkligheten i ansiktet.

Bortsett från M. Veresys förändrade förmögenhetsförhållanden — hans sorgliga skepnad i egenskap av hyresgäst i en våning i Putney stod framför hennes inre blick — lurade också den iskalla fasan i tanken på att Chadford Park skulle övergå i händerna på de förfärliga människor, som nu för tiden inköpte vördnadsbjudande gamla egendomar, människor som målade gamla ekpaneler gula och gröna, för att de skulle bli litet gladare, och höggodsed sekelgamla träd och förstörde heliga gräsmattor för

att bygga garage åt sina bilflottiljer och ersatte medeltidstorn med flyglar för att skaffa danssalar åt ungdomen, profanerade ställena med pinsamma vokalljud, buro diamanttioror, när de en gång i veckan togo sitt bad och krossade familjehovmästarnas hjärtan. Dylika pessimistiska tankar tänkte Paula, medan hon över tinningarna kände trycket av fingrar som liknade Dödens.

Hon hade tagit det som en självklar sak, att Chadford Park skulle i tidernas fullbordan övergå till hennes kusin, Edward Veresy, som nu gjorde soldattjänst i Irak. Lyckligtvis eller olyckligtvis hade egendomens uråldriga egenkap av fideikommiss upphävts för cirka sjuttio år sedan, men att genom testamente överlåta den åt någon annan än en Veresy hade varit ett helgerån, som låg utom mänsklig föreställningsförmåga. Vidare fanns det också en syssling, Vincent Veresy, som var husföreståndare vid ett av de stora läroverken. Det fanns också andra medlemmar av familjen Veresy, *de par le monde*. Var för sig var ingen av dem förmögen, men kunde de icke alla slå sig tillsammans och betrygga en Veresys (med manliga bröstarvingar) äganderätt till Chadford Park? Något måste ju göras, annars skulle det se ut, som om den Allsmäktige, vilken i århundraden dragit försorg om dem, plötsligt fått så mycket att tänka på — och det hade ju aldrig tillförne existerat en så komplicerad värld — att han icke mer hann tänka på dem utan, för att använda galliskt idiom, planterade dem där. Släkten Veresy äntligen övergiven av Gud! Det var hopplösheten i dess sublimaste form.

Och tätt i följe efter dessa enerverande tankar färdades pinsam personlig oro. Hennes make, den ridderlige mannen, hade lämnat föga efter sig. Denna obetydlighet hade fördubblats genom faderns underhåll; hon hade varit tvungen att hushålla noga för att kunna behålla sin våning i Hansel Mansions, kläda sig anständigt och intaga sin anspråkslösa plats i de kretsar hon tillhörde. När

nu hennes inkomst reducerats till hälften, vad skulle hon ta sig till? Det var en besvärlig klämma.

Om kvinnan är en obetydlig liten människa, kan hon i en sådan situation ta sig åtskilligt före. Hon kan flytta från Knightsbridge till Turnham Green, hon kan själv sy sina enkla små klädningsar, hon kan roa sig med samma enkla förströelser som sina grannar. Hon kan anordna billiga små tillställningar, där sällskapet sitter på golvet, medan en ung futurist kokar te och en ung ofjädrad anarkist breder smörgåsar. Eller också kan hon ta livet allvarligt och läsa Tolstoy och Nietzsche och Freud och kasta sig in i Rörelser och hålla föreläsningar och bli intensiv och radikal och intressant missnöjd. Eller också kan hon slå sig ned i en liten näpen stuga i någon by i Suffolk med kretonn och stockrosor och gifta sig med pastorsadjunkten därstädes. Det finns intet slut på hennes möjligheter. Men för en kvinna av kunglig skönhet, för vilken en drottningsskrud endast förefaller som ett naturligt tillbehör, och som ända sedan hon kom in i världen ägt denna världs oinskränkta hyllning, för henne är fattigdomens problem icke fullt så enkelt.

Naturligtvis kunde hon fortsätta på sin lilla litterära bana. Men hur skulle hon, när hon lämnat sällskapslivet, kunna lämna bidrag till sin societetsspalt i tidningen? Att rent yrkesmässigt vara med på tillställningar och anteckna gästernas namn och beskriva damernas toaletter och juveler låg icke inom hennes filosofis gränser. Hon ägde den eleganta kvickhet, som sköt enfalden i flykten, och hon måste se den fly. Hon skulle ju också kunna skriva en ny roman... Hon hade under någon tid gått omkring med ett uppslag till en dylik i sin hjärna. Hon suckade i förtvivlan. Hennes författarinkomster, från vilken synpunkt hon än betraktade dem, voro dock endast nålpengar — en aftontoalett och ett par hattar samt en erforderlig uppsättning silkesstrumpor.

Att anförtro sig åt Clara Demeter vore att leda tvivlen

in i förtvivlans strömfåra. Enligt henne skulle den enda förnufliga utvägen vara att gifta sig med Pandolfo. Men hon hade ingen lust att gifta sig med Pandolfo. Han var alltför våldsam för henne, trots sitt fångslande barnasinne mycket mer en naturkraft än ett mänskligt väsen. Han hade lagt embargo på allting hos henne utom hennes hjärta. Både instinkt och känsla bjöd henne att ta nästa tag till Chadford och hjälpa Myrtilla med att utdela ett barns tröst. Men detta skulle betyda flykt undan Pandolfo, och mot detta reste sig hennes stolthet.

Under tiden föranstaltade vanlig hövlighet om ett svar på skink- och bataljtelegrammet. Hon raspade ned »Lyckönskningar» på en blankett och skickade ned den till portvakten. Därpå undrade hon, om icke Spencer skulle bli ihjälskrämd av den eventuella möjligheten att genom hennes ovarsamma uttryck hans hemlighet skulle gissas och Europas säkerhet äventyras. Hon skrattade — och det var något ömt i hennes skratt, som förvånade henne själv. Hon hade uppnått det stadium i kvinnlig filosofi, som hävdar den teorien, att mannen, hur många hans levnadsår än månne vara, aldrig någonsin blir fullvuxen. Kvinnor mogna till djup visdom, och det barnsliga faller av dem som vissnade blommor, men mannen avvänjes aldrig, för att förändra liknelsen, från spädbarnsårens difflaska. Hade det någonsin funnits ett mera oansvarigt barn än hennes far? Hade hennes man icke alltid varit den evige gossen? Vilken kvinna kunde på samma sätt som Pandolfo visa prov på den ytterliga ungdomens stormande fåfänga? Vilken kvinna över trettioårsåldern skulle söka ett moderligt skydd med samma stumma patos som den man, vilken senast tillvunnit sig hennes förtroende, Gregory Uglow? Och så var det nu slutligen den fyrtioårige Spencer Babington, som kom smygande genom busksnåren och lekte indianer och vita med samma högtidliga allvar som en tioårs pojke.

Den käre, besynnerlige, trofaste gamle Spencer. Hon

låg på sin säng, iförd morgonrock, färdig att klä sig till middagen, och smålog åt sina egna tankar. Vilket utmärkt namn på ett vårdshus: »Skinkan och Bataljen». Hon var övertygad om att han icke märkt något löjligt i denna oförenliga sammanställning. Kanske låg hans charm egentligen i hans fullständiga avsaknad av humor. Hon hade alltid tyckt om honom på samma sätt som en äldre syster och betraktat honom som ett oavslåttligt, stillsamt gott skämt. Livet skulle sakna en del av sitt solsken, om där inte funnes en Spencer att skratta åt. Hon smålog överseende åt minnet av kammarjungfruns pyjamasberättelse.

Simkin, tjänarinnan i fråga, inträdde för att fullgöra sina plikter. Vilken klänning ville Madame ha på sig? Paula återkom till den brutala verkligheten. Hur skulle hon med två pence om året ha råd att hålla sig med den nödvändiga Simkin, som tillgodosett alla hennes behov ända sedan den fjärran tiden före hennes äktenskap? Utsikten att förlora henne steg fram för henne i sällsamt dyster dager. Simkin hade blivit en del av henne själv. De hade vuxit upp tillsammans på Chadford, där John Simkin varit trädgårdsmästare som gosse och fullvuxen man i ett halvt århundrades tid liksom hans far före honom. Han brukade stolt skryta med, att det hade funnits Simkins på Chadford minst lika länge som där funnits Veresys. En Simkin omnämndes bland de knektar som Godfrey de Veresy medförde i slaget vid Tewkesbury; vilket bättre bevis kunde man väl önska sig? Simkin — hennes föga kammarjungfruliga namn var Gwendoline — var mager, med skarpa drag och vanlottad på utseendets vägnar, men mycket prydlig till sin person och till Paulas stora sinnesfrid »hölls hon inte med karlar». Hon var hövlig mot dem, som hennes stånd fordrade, men hon betraktade dem som underlägsna varelser, i stånd till föga utöver ett störande inflytande på en kvinnas lugna liv. Om Paula höll av dem, därför att de

oro barn, voro de av enahanda skäl motbjudande i Simkins ögon. Hon tyckte illa om barn och hundar och soldater och biler och allt som bullrade. Att hon skulle passa upp på en av de unga damerna på Chadford hade varit hennes barndoms ärelystnad och hennes fullständiga tillfredsställelse vid mognare år. Hon älskade Paula, så långt hennes vördnad det medgav.

Paula tog på sitt gammaldags aristokratiska sätt denna feodaltrohet som någonting självfallet. Även hon trodde fullt och fast på de sekelgamla band, som förbundo familjen Simkin med Chadford. Det var något starkare än till och med blodsband som förenade Simkin och henne. Medan Simkin klädde henne, kom hon med en liten invärtes chock att tänka på att de bägge voro anakronismer i en värld av förändrade värden, att de båda representerade något mycket gammalt, mycket sällsynt, mycket dyrbart, att deras inbördes förhållande, om detta kunde materialiseras i konkret form, borde vara värt att bevaras i något museum för förhistorisk sociologi. Att avskeda Simkin skulle vara att bryta tvenne heliga traditioner. Det är sant, att Simkin hade sina fel. Hon var en oförbätterlig skvallersyster och pratkvarn. Hon hyste ett med möda dolt förakt för det esoteriska koketteriet i kvinnlig lyx.

— Jag skulle inte ta på mig de här, kunde hon säga och hålla upp något genomskinligt plagg, om man ens betalte mig.

I vissa avseenden var hon en prövning. Och ändå visste Paula, att om hon det ville, skulle hon kunna ostraffat slå henne, alldeles som Godfrey de Veresy otvivelaktigt slog den tjänare, som utan avlägsnaste önskan att vare sig vinna ära eller dö följde honom till en långsam död på Tewkesburys slagfält.

— Jag har förlorat en massa pengar, Simkin, sade Paula plötsligt.

— Det var ledsamt, frun.

— Jag tror vi nog måste förändra vårt liv en smula.

— Jaha, frun.

— Jag har hört talas om ett par trevliga och billiga rum ovanpå en slaktarbutik i Islington.

— Vill frun vara snäll och stå stilla ett ögonblick...

— Ni kanske inte tycker om slaktarboden, Simkin?

— Om frun trivs med den, så trivs nog jag också.

Paula svängde runt och stampade med foten, i det hon otåligt skrottade.

— Jag menar allvarligt. Det har hänt saker och ting. Jag kan inte säga er allt ännu. Men det ser ut, som om den tid skulle komma, när jag inte har råd att hålla mig med kammarjungfru längre.

Det simpla, bleka ansiktet blev en aning blekare.

— Frun säger väl aldrig upp mig?

— Jag bereder er bara på den möjligheten. Jag vill veta, vad ni tänker om saken.

Simkin sysslade med att lägga ihop klädesplagg, medan hennes matmor gav sina naglar en sista polering.

— Miss Paula kommer och överraskar en, sade hon till sist, instinktivt begagnande det gamla tilltalsordet. Jag vet inte vad jag ska säga. Det enda jag vet är, att om jag lämnade frun, för att inte frun kan betala mig samma lön som förut eller ingen lön alls, om det kommer an på det, så skulle far min göra mig arvlös. Han har en liten vacker slant sparad, och jag är enda barnet. Jag skulle förlora på det i längden.

— Och så säger utländingar, att vi engelsmän är ett känslolöst folk! sade Paula. Hon gick fram till Simkin och vidrörde hennes axel. En sällsynt smekning. Kanske den enda sedan en dag för länge sedan, då Simkins armar hållit henne lätt omfamnad i hennes vända, medan hon grät ut sitt hjärta. — Jag hoppas det inte ska gå så långt, Gwennie, vi ska försöka att hålla ihop.

Ytligt sett förelåg här, enligt modern uppfattning, den

näst betydelselösa situation i världen. Den ekonomiska uppoffringen av en kammarjungfru, per se, kan icke framtvunga en medlidsam tår ens från den mest ömhjärtade och sentimentala människa. Lika väl kan man slösa medkänsla på en dvärgpinscher, som ett grymt öde berövar hans portion vitt kycklingskött. Men i Paula Fields fall var detta eventuella offer en symbol för en försvinnande tingens ordning, i vilken hon med förfäran upptäckte sitt väsens rötter fästade. Hon, som såvitt hon i allmänhet hade klart för sig, rörde sig i den moderna tillvaron som en modern människa bland andra dylika, fann sig nu plötsligt slungad tillbaka till feodaladels elementära instinkter. Ty vid sidan av den naturliga tillgivenheten för en kvinna, som ända från hennes barndom varit hennes trogna tjänarinna, förelåg det lidelsefulla och förtvivlade greppet om gångna århundradens budskap och vad de betytt för hennes utveckling.

Gregory Uglow, som under Pandolfos konvalescenstid inbjudits från sitt ensamma bord till den vänliga Clara Demeters, slöt sig till dem vid middagen. Paula, världsdamen, var idel småleenden och behagfullhet.

— Jag har en hälsning från Sir Victor, sade den unge mannen. Han har yrkat på att få sin säng inrullad i salongen. Jag skulle hälsa och fråga om inte damerna ville vara av den ljuva barmhärtigheten — det var hans egna ord — Gregory smålog — att dricka kaffe tillsammans med honom däruppe?

— Jo naturligtvis, stackars karl, det skall bli oss ett nöje, utropade Lady Demeter.

Han vände sig till Paula för att få hennes instämmande. Vad kunde hon av ren (för att inte säga ljuv) barmhärtighet göra annat än gå in härpå?

De gingo upp i andra våningen efter middagen. Genom det öppna fönstret syntes en blyg nymåne titta fram över bergstopparna. Rummet var en luxuös berså av rosor. En blek vaktmästare stod böjd över kaffekopparna. På

ett sideboard voro uppradade buteljerna med hotellets hela förråd av likörer. Den lilla blyga syster Williams i sin blå uniform stod vid fönsterposten. Pandolfo låg av nödtvång på rygg och var, såvitt man kunde se för lakanen, iförd en underbar sovrock av brokad i rött och guld.

— Ni anar inte sådant besvär jag haft att få honom i den, viskade syster Williams under det de voro där.

Han överträffade sig själv i sina välkomsthälsningar. Fällde Shakespeareska yttranden om damernas klara ögon, som utövade trollmakt, och omtalade, huruledes han från den med sin vinkällare icke överdrivet förtrogna hotelledningen tillkämpat sig den sista flaskan med äkta gammal grön chartreuse. Triumferande lät han kyparen framvisa den lilla tryckta stämpeln nere i högra hörnet på etiketten: »Allier. Grenoble». Allting i världen kunde man få, förklarade han, bara man gjorde sig besvär.

— Men om det nu verkligen inte funnits någon? sade Paula.

— Jag utgår aldrig från något sådant, svarade han tvärt. Jag arbetar med axiom, inte med hypoteser.

Han utvecklade ämnet i originella ordalag. Därefter kom han fram med vilda planer på en tur genom Frankrike och Italien — hela det nu församlade sällskapet, inklusive syster Williams, som kunde fara till Bodmin efteråt. Särskilt längtade han att få tillfredsställa sin trånad efter att i Ravenna få se målningarna av en viss Luca Longhi, en ryktbar människa, som han var säker på fått genomgå tidsaldrar av vanvård. Stackars Luca skulle inte dömas efter sina helgon och sin lutspelande ängel i Louvre. En gammal stackare till konstnär, som han ville ge en handräckning. Han talade med sådan glödande nitälskan, att alla grepos av hans trollmakt. Ravenna blev deras drömmars Mecka och domkyrkan därstädes profeten Luca Longhis grav.

— Det skulle vara förtjusande! utbrast Clara Demeter.

— Jag har aldrig varit ute på någon bilresa, suckade yster Williams.

— Tror ni inte att blotta ordet Italien är fångslande för en, som aldrig har varit där? sade Gregory Uglow.

— Varför inte fara till Rimini — det är inte så långt? frågade Paula lugnt.

— Ja, varför inte? Men varför i alla fall?

— Det är mycket intressant. Jag var där som flicka. Det är den store Pandolfos — Malatestas — hem.

Han sträckte raskt ut handen:

— Vi ska göra det, om ni så önskar. Och vi ska köpa ett palats — och en Pandolfo skall regera Rimini igen.

Plötsligt knäppte han med fingrarna och trummade på sin panna, som när man vill återkalla något i minnet.

— Ja visst, jag har rätt. Jag vet jag har rätt. Jag kan se sidan i boken framför mig — Yriarte — det glömmar jag aldrig. Kommer ni ihåg namnet på hustrun till honom, som ni kallar för den Store Pandolfo?

— Nej, naturligtvis inte. Hur skulle jag kunna det?

— Det var Paola — Paola Bianca — —

Han knäppte ihop händerna på kudden bakom huvudet och betraktade henne triumferande. Hon såg förvirrad åt sidan. Stickord studsade tillbaka från denne man som pilar med guttaperka i toppen. Eller kanske snarare som bumeranger, som oväntat återvände och sårade henne själv. I ett enda förvirrat ögonblick kände hon sig som föremål för alla slags idiotiska öden och utgångar.

Clara räddade situationen.

— Jag är alldeles säker på att ni bara hittar på det där, Sir Victor.

— Kom med till Rimini och titta själv. Där finns en grav — —

— Å, nu blir ni för ryslig. Vår snälla Paula har inte den minsta önskan att konserveras i marinor.

Paula steg upp.

— Jag kommer att konserveras i lavendel. I dag har

jag fått ett nödrop från Chadford. Ja, det är sant, Clara. Jag måste hem, så fort jag kan få en sovplats på tåget — —

— Men snälla du — är det din pappa — —

— Jag måste hjälpa Myrtilla.

— Vem är Myrtilla? frågade Pandolfo.

— Min syster.

— Och er far — är han sjuk — döende — —?

— Han behöver min hjälp, sade Paula.

Den vaksamma sköterskan rusade fram till sängen och lade ett par kraftiga händer på den våldsamme mannens axlar, vilken stod i begrepp att störta upp, utan tanke på sina ömtåliga revben. Han underkastade sig men stötte henne med en härskargest åt sidan och fäste sin klara blick på Paula.

— Sjukdom är en privatangelägenhet mellan Gud och doktorerna. Jag skulle inte vilja låtsas blanda mig i den saken. Men i vad som helst annat är er hjälp min hjälp. Jag ber er tro — och säg honom det, om ni så vill: — att den andlige, om icke den kroppslige, ättlingen av den Store Pandolfo, vilkens maka var Paola Bianca, är en stark klippa.

Lady Demeter närmade sig med ängslig uppsyn.

— Vad är detta du börjar prata om? Hur hänger det ihop?

Paula samlade sig — harmsen över att hennes kvinnliga nervsystem förrått henne — och skrattade. Hon lydde en ingivelse av trotsets djävul.

— Förlåt mig, om jag kom ur jämvikt en smula. Men den snälla gubben — min far alltså — har skrivit de mest överraskande nyheter till mig. De har upptäckt, att den rikaste kolgruvan i västra delen av landet ligger på Chadford Parks område. Han är nästan tokig av glädje. Det betyder, att vi blir millionärer, och att jag blir i stånd att tillfredsställa mitt livs önskan att köpa mig en lantgård med vallgrav omkring och bo där alldeles ensam och gradvis tyna bort i gredelint siden och dö i lavendel-

oft. Nu vet ni det. — Hon vände sig om och smålog mot Pandolfo. — Tack för ert erbjudande, Sir Victor — men jag tror inte min far behöver er hjälp med att sköta ett gruvfält.

Han smålog strålände och ironiskt.

— Kära barn, sade han — hon ryckte till vid det förtroligt ägarmässiga i uttrycket — däri misstar ni er. Det finns ingenting i världen som inte en yrkesmänniska sköter bättre än en amatör. Låt er far komma i förbindelse med mig.

— Och med Demeter, ropade Clara, det är en förmögenhet i det för allesammans.

— Utom för mig, sade Pandolfo allvarsamt. Det skulle vara ett övergrepp om jag tänkte på att vinna så mycket som en penny. Jag ger, jag säljer inte åt vår kära väninna.

Där kom gåvan dånande som ett snöskred över henne, gåvan i form av allt hans snille och hans magnetiska kraft, när det gällde att bearbeta detta fiktiva gruvfält, som hon upptäckt under inflytande av en abnorm nyck. Så vanvettig den än föreföll, hade han likväl satt tro till hennes berättelse. Och varför inte? Hade hon ej, övad mondän skådespelerska som hon var, framfört den med den naturligaste min i världen? Hon var medveten om att ett ivrigt samtal utspunnit sig mellan Clara och Pandolfo, i vilket Clara vägde över. Syster Williams satt på en rakryggad stol och stirrade med öppen mun. Gregory Uglow satt framåtlutad, fackmannamässigt intresserad.

— Det är alltsammans i luften — ett gruvfält i luften — — och hon skrattade nervöst. Därför kan ni förstå, att jag måste hem och undersöka det.

— Så snart de här förbannade revbenen sitter ihop igen, kommer jag och undersöker det tillsammans med er.

— I aeroplan, sade Paula. God afton!

En stund längre fram satt den bestörta och djupt chockerade Lady Demeter och stirrade på henne.

— Och inte ett ord sanning i alltihop?

— Inte ett ord.

Den förvirrade damen förklarade, att hon var häpnadsväckande, och frågade efter orsaken till hennes monstruösa påhitt. Paula stred emot. Till sist talade hon i förtvivlan.

— Karlen tar på mina nerver. Jag står inte ut med det. Jag tänker inte begravas i en marmorgrav tillsammans med honom om fyrtio år — för att inte tala om mellanliggande period. Jaha! Jag är feg, om du så vill. Jag ger upp kampen. Jag rymmer. Får jag ta din bil i morgon? Å, inte för att sätta mig i säkerhet — hon skrattade åt väninnans förbryllade uppsyn — bara till Aix. Jag har lovat den lilla systemen att skaffa henne en trousseau — på Pandolfos bekostnad. Vill han ge presenter, så skall jag lära honom, hur han skall göra. Jag måste hålla mitt löfte innan jag far härifrån, inte sant? Det kommer att ta hela morgondagen. I övermorgon far jag hem. Och vad hans revben angår — så kan ju du och den unge herrn se efter dem. Huvudsaken är denna: kan jag få bilen?

— Naturligtvis, snälla du, med nöje! Och för resten kan du ta med dig det här lilla paketet till Spencer Babington. Det kom med posten i kväll. Det är några trevliga sovsockor i silke och ylle, likadana som Franks. Jag lovade att skaffa honom sådana sista gången han var hos oss.

Paula bet sig i läppen, knöt händerna på ryggen och såg ned på den vänliga, välmående damen.

— Jag har haft tillräckligt med provningar i dag, Clara. sade hon. Mitt tålamod är vid bristningsgränsen. Lägg inte på det här sista halmstrået. Jag ska ta med mig kanoner eller motorcyklar eller skridskor eller absint eller anarkistlitteratur eller vad du vill åt Spencer Babington, men jag vill se både dig och alla andra i Hades, innan jag tar med mig sovsockor åt honom.

— Ja men varför — —

— Därför, sade Paula, att jag far dit i morgon för att säga honom, att jag tänker gifta mig med honom.

NIONDE KAPITLET

Iklädd sin uniform fruktade syster Williams varken människa eller djävul. Hon kunde med samma sinnesnärvaro ha lagt is på ett krönt huvud eller tagit temperaturen på en mördare, som skadats under yrkesutövning. Men i sina föga uppseendeväckande privata kläder blev hon en blyg och lantlig person. Understödd och bistådd av Paula, som per telefon underrättat invaliderna i Aix om deras ankomst, hade hon suttit ganska nervös och ytterst tillbakadragen under hela lunchen. Hon skulle minsann ha något att berätta i Bodmin om hur hon utanför yrket umgåtts intimt med aristokratien. Hon bevarade i minnet brottstycken av samtalet, från vilket hon sällan var utesluten, eftersom hennes värdar voro förbindliga världsmän. Men det blev värre, när de, sedan lunchen var över, gingo från matsalen ut på den skuggiga terrassen och Paula på fullaste allvar sade åt henne att gå och leka med Lord Demeter, medan hon själv släpade i väg med Sir Spencer Babington till en avlägsen del av terrassen borta vid bröstvärnet.

Lord Demeter hade yttrat:

— Det är en härlig utsikt över dalen och sjön här.

Vartill Paula hade genmält:

— Ni har sett den för sista gången från matsalsfönstret. Miss Williams dör av längtan efter kaffe och crème de menthe, som jag inte tycker om, och som är skadligt för Spencers hälsa.

Och hon hade som förut nämnts gått sin väg med Sir Spencer Babington och kvarlämnat det egendomliga paret stående i sykomorernas rutmönstriga skugga. En kypare

satte raskt fram stolar vid ett litet bord och tog emot beställningen.

— Jag hoppas, sade Lord Demeter på sitt försagda, råtlika sätt, att ni inte är någon berömd person, Miss Williams.

Den lilla sköterskan hoppade till:

— Vem — jag? Har inte Mrs. Field sagt det? Jag är bara en vanlig sjuksköterska.

Lord Demeter strålade.

— Det var då för roligt. Min frus vänner är allesammans så ryktbara människor. Man vet aldrig, om man talar med en astronom eller en skald eller en framstående kvinnlig bolsjevik. Jag tycker det är så förfärligt rörigt. — Han betraktade henne med komisk misstänksamhet. — Ni går väl aldrig till Buckingham Palace betäckt med medaljer, säg?

— O, bevara mig, nej då, skrattade syster Williams trots sin förskräckelse över att vara lämnad ensam i en pärs våld.

— Då är det ju hopp om att vi kan bli riktigt goda vänner. Men säg mig en sak — ni sköter väl inte Lady Demeter?

Hon tyckte om det ängsliga tonfallet i hans stämma. Hon längtade att få ge honom den upplysningen, att Lady Demeter var så stark som en arbetshäst, men hon trodde icke, att detta skulle vara artigt. Hon beskrev Pandolfos olycksfall i bergen. Lord Demeter erinrade sig ha läst därom i ett brev från hustrun. Han hade den gången anmärkt till Babington, att nu finge karlen äntligen förhålla sig lugn.

— Jag avundas er inte ert arbete, sade han.

Hon frågade varför.

— Efter vad jag har sett av honom, måste det vara som att sköta en hel zoologisk trädgård.

Hon skrattade. Isen var bruten. Efter detta trivdes de ypperligt ihop. Hon fann den riktige lorden behaglig

och mänsklig. Instinkten ledde dem in på deras gemensamma kärlek till blommor, det enda hon saknade i sin sjukskötersketillvaro. Hennes far var, efter små mått, en ansedd amatör på blomsterodling. Lord Demeter omtalade sin passion för odling av luktarter. Det var även hennes fars hobby. Vid alla blomsterutställningar i Cornwall och även i Devon kunde ingen tävla med honom. Det var en sort han var särskilt stolt över — med färg som en solbränd persika. Lord Demeter lutade sig ivrigt fram.

— Det är väl händelsevis inte han som odlat »Fairy Dream»?

Det var han. Lord Demeter lutade sig tillbaka med armarna utsträckta i låtsad förtvivlan.

— Då är ni ju ändå berömd. Det är nu en gång mitt olyckliga öde att aldrig träffa en människa som inte är det.

Hon tyckte, att han var den mest förtjusande, vänliga och enkla lilla människa på jorden, vilket han måhända även var, och vilket kanske också var orsaken till att Clara Demeter tillbad honom. Hennes blyga tunga löstes. Hon berättade för honom allting om Bodmin och krigssjukhuset i Saloniki och om Sir Viktor Pandolfos flotta uppträdande. Hon blev även förtroendefull, lutade sig över rottingbordet med hakan stödd i händerna, medan han i samma ställning road lyssnade på henne, så att alla som sågo paret fingo intryck av att de voro mer än artigt intresserade av varandra. Men hon höll bara på att berätta Pandolfos kärlekssaga för honom: hur han halkade omkring på avgrundernas rand för att skaffa en liten blå struntblomma åt Mrs. Field, och hur han utan förbehåll förklarar, att han tänkte gifta sig med henne.

— Och tror ni hon vill det? frågade han.

Syster Williams nickade förnumstigt.

— Hon måste. Han är en av de där människorna, som får allt vad de vill här i världen. Det är inte fråga

om pengar, fast han tycks vara förfärligt rik. Men han skulle få allt vad han ville i alla fall, även om han var riktigt fattig. Förstår ni vad jag menar?

Lord Demeter skakade sorgset på huvudet. Han förstod mycket väl. Karlen hade avtagat med en honom själv tillhörig italiensk tavla, som han inte velat sälja, för halva det pris som den skulle betingat hos Christies. En äkta Sassoferrato, vars öden man kunde följa ända tillbaka till målarens pensel. Om han finge lust till en kvinna...

— Så måste han få henne, utropade syster Williams.

Lord Demeter reste sig, ty Paula och Spencer Babington nalkades plötsligt deras bord. Hon stod där imponerande att skåda i en klädning med färg som höstlöven, vilken vackert harmonierade med hennes egen hy. Den magre Spencer stod sfinxliknande vid hennes sida.

— Stig inte upp. Spencer skaffar stolar. -- Med en handrörelse skickade hon i väg honom på nämnda ärende. — Du blir den förste som får höra den glada nyheten, Frank. Spencer har ännu en gång bett mig gifta mig med honom, och nu tänker jag göra det.

Lord Demeter förvred ansiktet i myriader misstrogna rynkor och visade, så diskret som god ton det krävde, med fingret på den efter stolar letande älskaren.

— Ska du gifta dig med Spencer?

— Ja.

— Men snälla du, han — han förstår sig inte på sånt där — —

— Det måtte han göra, eftersom han friat till Mrs. Field, utbrast syster Williams, djupt gripen av det romantiska äventyrets plötsliga försvinnande.

— Det är inte alls det jag menar, ropade Demeter.

— Vad är det då du menar, Frank? sporde Paula lugnt.

Den lille mannen förde händerna till sitt förvirrade

huvud, som i årtal varit fullproppat med en Handbok i Åkta Mäns Plikter och Uppförande. Experten betraktade med bestörtning den oprövade och därtill föga löftesrike amatören. När Spencer anlände och framsatte stolarna med samma värdighet, som om han framlagt protokoll, hade Demeter hämtat sig. Han framförde lyckönskningar på sitt urbana sätt, Spencer smålog och fingrade på sin monokel.

— Mycket vänligt, min käre vän. — Han lade ridderligt Paulas arm i sin. — Från min egen synpunkt kunna inga lyckönskningar motsvara faktum.

Uttrycket framkallade en rodnad av tillfredsställelse på Paulas kind. Under den sistlidna timmen hade hon på ett egendomligt sätt funnit sin bästa uppfattning om honom bekräftad. Den lilla fåfånga och de små egenheter hos honom, som hon brukat skratta åt, hade försvunnit för ögonblicket, när hon låtit honom förstå, att hon var beredd att än en gång taga i övervägande sitt många gånger uttalade beslut. Hon hade varit dödligt uppriktig gent emot honom — om den saken var hon viss. Men det dödliga i en kvinnas uppriktighet ligger i hennes hemliga upplag av fördolda ting. Hon hade, som hon trodde, lagt korten på bordet. Hon föraktade falska förevändningar. Hon medgav, att det ekonomiska motivet var det avgörande. Till all lycka hade hon kunnat ge honom alla detaljer angående Chadfordkatastrofen, ty med första posten samma dag hade hon från den klartänkta Myrtilla fått ett brev, som med hårda och bistra fakta utfyllde hennes fars impressionistiska skildring av olyckan.

Under loppet av det icke alltför lätta samtalet hade hon yttrat ungefär detta:

— Jag har på sätt och vis varit förtjust i dig i Gud vet hur många år. Ingen kvinna har någonsin haft en mera trogen och tillgiven vän. Eller beundrare. — Hon skänkte honom detta ord vid ett tecken till protest från

hans sida. — Jag vet, att du har älskat mig alla dessa långa, långa år, och jag har alltid känt mig som den mest själviska och otacksamma kvinna i hela världen. Men det har varit en fråga om dig och mitt eget oberoende. Och då har mitt oberoende fått företrädet. Nu har oberoendet stigit till våders, och din vågskål sjunker. Jag älskar dig inte på det där romantiska sättet — man torde lägga märke till att detta blott är ett extrakt eller en resumé av ett samtal — men jag har aldrig haft mera aktning för någon man...

— Under alla dessa långa år du talade om, sade han, har jag inte begärt något annat än dig själv som gåva.

För att berätta den enkla historien baklänges, hade naturligtvis hans förnyade frieri följt på hennes berättelse om katastrofen och föregått hennes öppna kapitulation. Det fanns ingenting obalanserat i Paulas livsförsel. Hon behandlade situationen med vad som hos en man brukar kallas belevethet. När hon började samtalet, lutande sig bredvid honom över det cirkelformiga bröstvärdet, hade Spencer Babington intet intryck av en kvinna, som fattat sitt beslut. Han vandrade med ens in på den för honom något föraktfullt beredda vägen. Sålunda mötte hon honom på sin egen mark. Som ovan omtalats, kände hon med sig, att hon blottat sin själ för honom; ingenting hade fördolts, som i en framtid skulle kunna framkalla förebråelser eller ens invändningar.

Och likväl gick namnet Victor Pandolfo icke en enda gång över hennes läppar.

Det var Spencer själv, som senare, efter det den stora nyheten tillkännagivits för Lord Demeter och syster Williams, kom att häntyda på den besvärlige mannen.

— Jag får medge, kära du, att jag varit irriterad av den där karlen Pandolfo. Han förföljer dig och tycks aldrig vilja lämna dig i fred. Jag fäste mig icke så mycket — för att använda ett figurligt talesätt — vid att du inte gifte dig med mig, men — förlåt en ur sitt jämviktsläge

rubbad sinnesförfattning, som alls betänkt en sådan möjlighet — ditt giftermål med honom skulle ha varit en djup förödmjukelse för mig.

— Det var roligt, käre Spencer, att du ber om ursäkt, för att du ens antyder något så orimligt.

— Men du måste se saker och ting från min synpunkt, fortfor Babington, ivrig att urskulda sig. Jag förnekar inte, att jag i många hänseenden avskyr Pandolfo. Han äger nitti procent av de egenskaper hos en man, som jag tycker sämst om. Jag medger — ty vad jag än är, men skrupulöst uppriktig är jag — att han har tio procent tilldragande egenskaper. Han är frikostig, storsint, och jag böjer mig för honom som auktoritet i fråga om postraphaelitisk italiensk konst. Men det är den störste egoist jag någonsin träffat. Denna mänskliga svaghet, käraste Paula, är för mig den mest motbjudande och den oförlåtligaste, som du måste ha insett under vår långa förtroliga vänskap. Han lever i enlighet med en enda trosbekännelse — förlåt en ögonskenlig profanering för dess lämplighets skull: »Jag tror på Pandolfo, fadern, Pandolfo, sonen, och Pandolfo» etcetera. Hela hans synvidd är formad efter Pandolfos väsen och anda... Ja, en kvinna har kanske inte en mans klara syn i ett sådant fall. Jag kastar mig för dina fötter för dessa mina ovärdiga och pinsamma funderingars skull. Till och med de bästa, de vackraste och de intelligentaste bland kvinnor ha fallit offer för en äventyrares trollmakt.

Paula svarade torrt:

— Varför skall du kalla honom en äventyrare? Du sade nyss, att du satte en ära i att vara rättvis. Clara har försäkrat mig, att han tillhör en gammal italiensk adelssläkt.

Spencer sträckte fram sin bandprydda monokel.

— Jag vet. Handelsfurstar. Glacekärror. Eller konstnärer. Positiv och markattor.

Paula, som erinrade sig Pandolfos enda självbiografiska yttrande, grep honom om armen.

— Vet du detta säkert? Vet du något om hans förflutna?

— Det gör jag inte, medgav han. Jag gav bara uttryck åt mina känslor. Jag var obarmhärtig, vilket är orätt — i synnerhet i ett ögonblick sådant som detta.

— Det är något jag tycker om hos dig, Spencer — din känsla för rättvisa.

Han svarade med torr artighet:

— Jag hoppas det finns mera.

Hon gav ett skrattande genmäle, som han besvarade. Han var tydligen mycket lycklig. Hon kände sig både glad och road av att bevittna hur hans väsen uppmjukades av älskarens känslor. Han ägde oanade möjligheter, vilka blott tarvade en kvinnas ledande hand för att ytterligare utvecklas — han var så att säga en ouppodlad trädgård, mottaglig för tålig och outtröttlig omsorg.

Han frågade henne:

— Varför har du inte för årtal sedan skänkt mig denna lycka?

— Kära Spencer, svarade hon, du är en av de människor som inte tar en kvinna med storm men växer sig fast hos henne. Det är det säkraste slaget.

Något senare tillkännagav han sin avsikt att följa med henne till Rênes-les-Eaux. Kunde han få rum i bilen för sig själv, sin kappsäck och sin betjänt — den sistnämnde hade per telefon skaffat rum därborta? Hur skulle han nu kunna leva på sextio miles' avstånd?

— Jag gör det ju, fast jag har en riktig fru, sade Lord Demeter, som kände sig något nedslagen vid utsikten att bli ensam, så jag kan inte inse varför inte... nåja —

Finkänsligheten avbröt hans bevisföring. Han kunde blott uppträda som en övergiven men likväl spartansk gestalt. Spencer Babington blev munter. Det fanns ingenting, sade han, som liknade en bortskämd äkta mans själ-

viskhet. Det skulle gjort Frank gott att få vara ungkarl i fyrtio år.

— Om du tror du ska bli lika bortskämd som Frank, sade Paula, är det bäst vi slår upp på fläcken.

Stämningen var genomgående glättig och behaglig. Bilen åkte i väg som på en modern resa till Cythere. Trots Spencer Babingtons artiga övertalningsförsök envisades lilla anspråkslösa syster Williams att ta plats på ett av de små reservsätena och svänga detta runt, så att hon kunde se så mycket av den omgivande naturen som möjligt. Förtjust och nöjd satt hon och höll i ett litet paket, innehållande ett dussin separata kvadrattum dyrbara struntlappar, som den kvinnliga hjärnan underligt nog identifierar som näsdukar — en present från Lord Demeter, som störtat i väg för att söka ut någon liten oskyldig lyxgåva i butiken intill hotellkorridoren. Det hade varit en stor dag i hennes liv. Hon hade hävdad sin plats, rätt sig, som man brukar uttrycka det, inte som sjuksköterska — vid det var hon van — utan som en behaglig och allmänmänsklig kvinna. Hon glödde utan och innan av den ljuvaste och oskyldigaste glädje i världen. Männen inse icke den glädje, som en utsulten kvinna kan erfara av det allra minsta de ge henne av sig själva. Och det är bara de tröthjärtade, sådana som Frank Demeter, vilka ge av instinkt.

Mrs. Field och Sir Spencer kunde ha flirtat hur våldsam samt som helst på baksätena bakom hennes rygg, utan att hon brytt sig därom. Hon hade aldrig i hela sitt liv sultit och spunnit i sådan innerlig förtjusning som nu. Esther Williams hade upptäckt sig själv som samhällsmedlem.

Det nyförlovade paret föranledde under tiden ingalunda träden på ömse sidor om vägen att blygsamt vända sig bort eller molnen att rodna vid åsynen av amorösa fenomen. En gång tog han hennes hand.

— Vet du, att jag ännu inte haft tillfälle att kyssa dig, kära Paula?

Hon svarade skrattande:

— Du har kysst mig minst ett dussin gånger i vårt liv.

— Jag vet det, sade han. Skulle jag någonsin kunna glömma det? Men då har det varit frågan om ett privilegium — gammal vänskap. De har delats ut, en och en, under loppet av många år. Första gången var när du hade långa flåtor, och då var det till tack — något impulsivt — för en ask choklad. Sedan har det varit några som bara varit som tröst.

— Om du blir så där patetisk, så får du mig att gråta, sade Paula. Titta på de där violetta skuggorna på bergen. Är de inte underbara?

— Vad betyder violetta berg för mig i detta ögonblick? — Hans monokel med det svarta bandet viftade bort dem.

— Det var vackert sagt, sade hon. Men tycker du inte i alla fall, att du har försuttit ett tillfälle?

Han vände sig artigt emot henne:

— Jag förstår inte riktigt —?

— Varför sade du inte: »Åt fanders med de violetta bergen»?

— Jag är väl en smula gammalmodig, genmålde han stelt, stucken av den underförstådda kritiken.

Hon fattade honom i armen, då hon såg, att han blivit sårad.

— Vad i allt förnufts namn är det för mening med att vara gammalmodig i denna nymodiga värld?

— Det gamla innebär värdighet, hänsynsfullhet... vördnad för kvinnor — —

— Men vad menas med »gammalt»? Samla dig nu, snälla du. Som Napoleon sade framför Sfinxen: »Århundraden blicka ned på oss.» Menar du 1820, 1720, 1420, två miljoner tjugu före Kristus, när du utan något som helst tvivel skulle krossat mitt huvud med en stenyx? Ju längre jag går tillbaka, desto mindre ser jag någon vördnad som ägnas kvinnorna. Vi lever nu på nitton-

hundra-tjugutalet, vi är människor av vår egen generation och uttrycker på något slags blint instinktivt sätt vår egen generations anda. Det är vansinne, att en ung man som du förklarar sig vara gammalmodig. Varför skall du begränsa dig till drottning Victoria, som jag känner du gör? Varför skall du inte imitera den moderna tidens kolossala åsnor, som går omkring med rysliga nakna tår i samma kostym som de gamla grekerna?

— Jag förstår, vad du säger, kära Paula, sade han. Men hur skulle du — naturligtvis i allmänna ordalag — vilja definiera modernitet?

Hon rynkade förbryllad pannan. Har någonsin en kvinna, stadd på resa till Cythere, konfronterats med ett så metafysiskt, sociologiskt och psykologiskt problem?

Road och förtvivlad yttrade hon:

— Vi är spänstiga i alla fall.

— Spänstiga?

Hon nickade, medan han tycktes vända på ordet inne i sin hjärna.

— Jag är rädd, att jag är utbildad i diplomati, min kära Paula. Diplomati är aldrig spänstig.

— Vänta tills du får mig ut till Tjeckoslovakiet, sade hon.

Om ett par minuter tillade hon:

— Får jag åter rikta din uppmärksamhet på de violetta skuggorna. Titta bara på dem. Säg ingenting.

De färdades på den slingrande vägen genom den förtrollade dalen. De västra bergssluttningarna badade i eftermiddagssolens prakt. De mogna sädesfälten lyste som guld. Ur bergsbyarna i rött och rödbrunt höjde sig kyrkans kopparkupol som en flammande vårdkas. Bergens västliga sidor skuggades i otaliga schatteringar från blekgrått till den djupvioletta, som tagit Paulas hjärta fångat. Karmosin och purpur färgade klyftorna. Här och där glimmade en solstråle trotsigt i den vittrande ruinen av något gammalt feodalnäste. Gnistrande eller skumma, allt efter belysningens trollkonster, störtade de smala vatten-

fallen från höjderna ned i den mjölkvita Isar, som flöt intill vägen med en gallisk air av våldsamhet. I solsken och skugga, på höjderna eller de smala slättremorna uppfyllde den vänliga jorden sitt löfte om fruktbarhet. Boskap betade i högt gräs till skällornas melodier. Brunögda barn vallade getter. Ofta vinkade de trevliga lantborna en vänlig hälsning. De foro förbi den gigantiska klippan, vars silhuett så starkt liknar ett människoansikte, att den blivit kallad Tête du Géant. Och då och då framträdde mot den blå himlen det bleka, döda skimret från Schweiz' eviga snö.

Ett tag, då hennes känslor togo överhand över hennes taktfullhet, vände sig syster Williams om på sin svängstol.

— Det är så vackert alltihop, Mrs. Field, att jag har lust att gråta.

Paula lade smeksamt handen på hennes axel och log ett förstående leende. Flickan försjönk lycklig i fortsatt beundran.

— Vad skulle du säga, om jag också brast i gråt? frågade Paula.

Spencer Babington genmälde urbant — kanhända i detta adverbs ursprungliga betydelse:

— Å — jag medger fullkomligt naturens inflytande på — hm — känslorna. Wordsworth och Peter Bell och gullvivan vid en flodstrand. Jag är rädd för att det finns många exemplar av Peter Bell i världen.

— Det är förfärliga människor, inte sant?

— Jo, sannerligen, sade Spencer Babington.

De talade icke mer om naturscenerier den dagen.

TIONDE KAPITLET

— Om du vill ha hjälp, så kom inte till mig, sade Lady Demeter.

Hon tvådde sina händer från all delaktighet i det drama, som hon fruktade skulle komma att utspelas.

Hon framlevde ett ostört, behagligt liv som ledarinna för ostörda, behagliga företeelser. Som make och till och med som älskare var den skugglike och hängivne Demeter henne nog. Som hustru var hon ej blott oklanderlig, ett föredöme för höga och dygderika damer, utan hon tillbad därjämte den lille man, med vilken hon var gift, för hans utsökta och förtjusande egenskapers skull. Men om han inte hade något att anmärka, vad betydde det då? Sporrarna voro till prydnad. Bara tanken på sporrklingor skulle ha sargat hennes storsinta hjärta. Makarna hade levat tillsammans i ömsesidig förståelse, som nästan var en andlig idyll, alltsedan de ingingo äktenskap som flicka och något äldre gosse. Stormar och oväder och andra elementens utbrott hade aldrig förekommit inom hennes skyddade område. Hon älskade sin sociala ställning som en som underhöll underhållande lejon. I deras egendomligheter låg trygghet. Vid blotta antydning om inbördes komplikationer bland lejonen stängdes Hinsteds portar för vederbörande sällskap. Sålunda framställde hon i enlighet med sina principer sin Pilatusmässiga position för Paula.

Men tillkännagivande av avsikter och dessas fullföljande äro två skilda ting. Hon höll varmt av Paula. Dessutom var Paula intet lejon utom möjligen i dekorativt hänseende. Hon kunde inte schasa bort henne och be henne gå och gruffa någon annanstans. Vidare var hon mycket ond på henne, i synnerhet när Paula överlägset och ironiskt svarade:

— Jag kan inte inse, på vad sätt jag gärna kan behöva din hjälp, snälla Clara.

— Vem ska tala om det för Pandolfo och brottas med honom, när han fått veta det?

Paula ryckte på axlarna.

— Var och en får sköta sina angelägenheter. Det är inte mitt göra och absolut inte ditt.

— Ja, men det blir mitt, ropade den vredgade damen.

Han kommer att riva ned hotellet kring öronen på mig som den där karlen i bibeln — Simson tror jag det var. Du är i säkerhet på hemväg i morgon, medan jag sitter fast här för kurens skull.

— Det enda du behöver säga honom, genmälde Paula, är detta: »Min bästa herre, gå ni ut och rasa mot klippor och bergbäckar, men rasa inte mot mig, för jag har ingenting med saken att göra.»

— Men jag har massor med saken att göra, utbrast Lady Demeter. Tror du inte jag har hållit på att bli ihjältråkad, medan jag hörde på, när han pratade om dig? Han har tagit för avgjort, att jag var på hans sida.

— Det är just för att han tar allting för avgjort, som jag inte har något bruk för honom, sade Paula.

Trots att Lady Demeter, figurligt talat, tvådde sina händer, gav hon i alla fall luft åt sina känslor, då hon ansåg sig kränkt i alla sina instinkter och förnimmelser. Järnets hårdhet, förklarade hon, var ett intet jämfört med Paulas förstockade sinnelag. Dagens tilldragelser hade fullkomligt rivit upp hela hennes uppfattning om Paulas karaktär. Hon ville inte tala om sakernas praktfulla och världsliga sida — den fantastiska förmögenhet, som alla påstodo, att Pandolfo var ägare till. Inte heller om den rent romantiska sidan: en av den moderna världens ridderligaste män, som lade allt vad en kvinna kunde önska för hennes fötter. Vad skulle Spencer Babington kunna ge henne? Ingenting. I största allmänhet tyckte hon visserligen bra om Spencer — ett slags elegant mänsklig Sheratonmöbel, som man kunde ha i salongen. Det var hans yttre. I verkligheten var han en av de där förfärliga varelserna med tentakler, som drog allt inom räckhåll för egen del. Å, naturligtvis hade han pengar tillräckligt, men nu talade hon inte bara om pengar och romantik. Här var det uteslutande fråga om rent spel. Paula spelade inte rent spel. Paula begärde i retad ton en förklaring. Clara genmälte, att hon åtminstone kunde

väntat, tills de revben Pandolfo knäckt för hennes skull blivit läkta och han varit fysiskt i stånd att komma ned och kasta Spencer Babington i floden.

— Jag skäms för dig, ropade hon. Det är inte hederligt. Förstår du inte, att du slår en fallen man?

— Jag tänker inte slå honom, när han kommit upp. Förlovningen skall inte eklateras på en tid ännu. Först vill jag veta, hur det kommer att gå på Chadford.

— Tror du inte att syster Williams i detta ögonblick talar om alltihop för honom?

— Jag bad henne att inte göra det, och Spencer bad Frank enkom att inte omtala förlovningen för någon.

— Ni är ena gräsliga pultroner båda två, utropade Lady Demeter. Du är dödligt rädd för Pandolfo. Jag har god lust att tala om det själv för honom, och jag skulle göra det, om jag inte vore rädd för att han skulle knäcka sina stackars revben om igen. Tänka sig Spencer knäcka revbenen för någon människas skull. Å! Jag kan inte fördra dig. Jag kommer inte ned till middagen. Jag skall ta upp en tallrik kall skinka på rummet. Du och Spencer kan ha en öm måltid tête-à-tête. Och om den där trevliga pojken Gregory Uglow kommer, så kan ni ju visa bort honom som de gemena, själviska, fega gäss ni är.

Och hon störtade, icke utan värdighet, ut ur rummet och slog igen dörren efter sig.

Paula klädde sig, mållös av harm, till förlovningsmiddagen. Hennes förargelse riktade sig mot väninnans enfaldiga fientlighet; hennes mållöshet berodde på det dystra medvetandet, att Clara i ett visst avseende hade rätt. I verkligheten, ehuru icke med avsikt (hon hade aldrig ägnat saken en tanke) hade hon rymt undan ett avgörande. Den man, över vilken hon triumferat, låg med brutna revben på sin bädd — och detta, ehuru det var hans eget idiotiska fel, dock när allt kom omkring

för hennes vackra ögons skull — och därför ur stånd att vare sig angripa eller försvara sig. Hon svor för sig själv — och denna stumma procedur förorsakade sådana krängningar och knyckar på kroppen, att de försvårade även de enklaste av Simkins uppgifter — att hennes handlingssätt skulle varit detsamma, i hur ypperligt hälso-tillstånd det rasande lejonet Pandolfo än befunnit sig. Detta var det värsta med sådana fredliga, sentimentala kvinnor som Clara Demeter: de satte allting i samband med sina egna fixa idéer, de tilltrorde andra låga motiv med den skoningslöshet, som kommer av brist på förståelse, och likväl hade de den diaboliska förmågan att ta reda på någon liten lös skruv i den mänskliga vapenrustningen och gräva sig in där med otrolig förtjusning.

När hon blivit klädd, skyndade hon in i Lady Demeters rum, där den sistnämnda redan begynt intaga sin ensamma måltid.

Det var monstruöst av Clara att komma med sådana anklagelser. Mannen höll ju på att bli en ren plåga. De knäckta revbenens vädjande till känslan var ingenting annat än utpressningsförsök. Han hade gjort hennes liv till en pina för henne under de senaste två månaderna. Det måste bli ett slut på detta. Hon hade gjort slut på det genom att ingå förlovning med en man, som varit henne tillgiven i årtal. En framstående man. En man som just skulle bli ambassadör. En man som tillhörde deras egen livsfär. Inlet slags äventyrare i Casanovastil. Gammal italiensk familj. Pandolfo Malatesta av Rimini. Var hade Clara sitt sunda förnuft? Han hade bokstavligen kommit från rännstenen. Det hade han själv berättat henne. Hans far hade varit en flinande italienare, som gått omkring på Londons gator och sålt gipsgubbar. Ja, från rännstenen, gått i rännstenen på galen trottoar.

— Jag kan inte inse, hur detta inverkar på ditt sätt att behandla Pandolfo sådan han nu är, sade Lady Demeter envist.

Paula gick förargad mot dörren. Till och med de ståtligaste kvinnor förlora veterligen då och då humöret.

— Du är ju hopplös. Du är bolsjevik. Nästa gång blir du uppsatt som socialistkandidat för parlamentet.

Spencer Babington kom henne älskvärt till mötes vid foten av trappan. Hans monokel med det svarta bandet, som han höll mellan pekfingret och tummen, pekade mot klockan i hallen.

— Precis på slaget. Vad du är för en makalös kvinna!

Hennes nerver voro fortfarande i olag.

— Anser du, att vanlig hövlighet är sällsynt hos kvinnor?

— Punktlighet kallas kungars hövlighet, sade han.

— Jag undrar hur långt du skulle kunna gå?

— I detta ögonblick till matsalen, med din tillåtelse.

Hon skrattade och förlät honom. Hur skulle han, stackars gamle Spencer, kunna gissa sig till den retlighet, vari Clara Demeter försatt henne?

De gingo tvärs igenom den övergivna salongen, som låg intill restaurangen. Vid dörren stod Gregory Uglow, vänlande på damerna, som så vänligt lätit honom sitta vid deras bord. Hon presenterade herrarna.

— Det är förfärligt ledsamt, Mr. Uglow. Lady Demeter mår inte riktigt bra i kväll. Å, ingenting farligt. Men kuren tar ju på krafterna, som ni förstår. Hon äter middag uppe hos sig — och Sir Spencer vill att jag skall äta middag med honom. Hur står det till med Sir Victor i dag?

Den unge mannen skrattade — och när han skrattade, kom det en road glimt i hans ögon.

— Han mår bra, Mrs. Field. Men ett sårat lejon kan inte precis anses som den tåligaste av patienter.

När de slagit sig ned, sade Spencer:

— Jag skulle snarare kalla honom en sårad noshörning.

— Behöver vi tala mer om honom? frågade Paula tämligen skarpt.

Han höjde en aning på ögonbrynen i förvåning. Han hade sett henne i olika sinnesstämningar: tragisk, skämtsam, öm, ironisk, entusiastisk, okonstlad... men vid verkligt dåligt humör hade han aldrig sett henne.

Snart återfick hon emellertid herraväldet över sina retade nerver och tog på sig en leende min. De talade om Prag. Nuvarande ministern skulle avgå om tre månader. Spencer skulle få detta andrum, denna förberedelsetid till att inhämta åtminstone en ytlig kunskap i språket. Det var ju orimligt, att en minister inte skulle kunna läsa namnen på gatorna eller uttalanden om sig själv i pressen eller yttra: goddag, hur står det till? För övrigt gjorde dylikt alltid ett gott intryck; det visade de människor, till vilka man var skickad, att man intresserade sig en smula för dem. Det skulle också vara tid för dem att gifta sig i lugn och ro och ta sig den sedvanliga vilotiden, innan de kastade sig ut i ett ansträngande arbete — förutsatt, att Paula gillade denna plan.

— Det bör ta ungefär den tiden, för att jag skall få mina affärer i ordning och förvärva tjeckoslovakiskt uttal. Och ekipering, sade Paula.

— Ja, säkert, sade han. Tack för att du påminde mig. Jag har så många saker att tänka på i dag. Alla dina toaletter är ju förstås förtjusande. Men jag förstår, att du behöver en ny uppsättning. Det gäller brittisk prestige. Det gäller faktiskt att återvinna, vad vi förlorat. Dessa saker kan förefalla triviala, men det är de inte. Jag måste också skaffa mig ny diplomatuniform.

— Och en ny Rolls-Royce med den allra nyaste utrustningen.

— Jag är mycket förtjust i min gamla Napier — den är inte så gammal heller för resten — tre år. Det är en underbar bil.

— Men i Prags ögon har den inte samma prestige som en spritt språngande ny Rolls-Royce, sade Paula.

Och han svarade fullkomligt allvarsamt, att hon tvivelsutan hade rätt. Han smålog på sitt vinteraktiga, förbindliga vis.

— Du ser från första början, hur inte blott nyttig utan även nödvändig du blir för mig.

Efter middagen sutto de på terrassen. Den gyllene väderleken skänkte dem alltför sina doftande sammetsnätter. Gregory Uglow kom fram till dem med en lätt urskuldande liten åtbörd.

— Förlåt mig, Mrs. Field, men jag har bara att lyda order. Sir Victor ber mig hälsa, att han skulle betrakta det som en stor ynnest, om ni ville gå upp till honom på fem minuter, så att han finge tacka er för er vänlighet mot syster Williams.

Hon gav honom ett så vänligt formulerat avböjande svar, som stod i hennes förmåga. Den unge mannen bugade sig och gick därifrån.

— Om igen den där noshörningen — alltid skall han sticka sig in mellan oss, sade Spencer Babington.

— Det är hans sätt, sade Paula trött. Kvällen hade icke varit en succès ur någon synpunkt — och inte eftermiddagen heller, vad den saken angick.

— Ett förbannat oförskämt sätt, förklarade han. Om det inte hade varit för den där unge mannen med sitt behagliga sätt, skulle jag ha lagt mig i saken och yrkat på att du skickat honom ett helt annat svar. Men det där är ju en gentleman. Det kan vem som helst se. Vad gör han på Pandolfos galeja?

— Å, lagat mat åt honom — som så många gentlemän måste göra nu för tiden.

Under sina sänkta ögonlock iakttog hon hans ansikte upplyst av det svaga ljuset från hotellamporna, men utan en skiftning i uttrycket vid åhörandet av hennes något

beska lilla kvickhet. Han nickade endast högtidligt gillande till en sociologisk framställning. Hon sade:

— Säg mig, Spencer, när är en dörr inte en dörr?

Han for upp.

— Snälla du, tycker du det drar? — Han såg sig omkring. — Men hur kan det göra det, här i fria luften? Men vill du att jag skall stänga vestibuldörren — den befann sig cirka fem meter därifrån — så skall jag med nöje göra det.

— Ja, gör det. De där människorna snaltrar så, sade Paula, som rördes till ånger av hans konfysa omsorger. — Berätta litet mer om Böhmen, sade hon, när han kom tillbaka.

— Numer Tjeckoslovakiet, rättade han.

— Men jag älskar Böhmen, med dess havskust och dess latinska kvarter och dess karavaner och Café Royal. Jag har olyckligtvis aldrig varit där, men jag förmodar de måste skratta ganska mycket där.

Åter syntes det vinteraktiga leendet.

— Jag avundas dig din underbara förmåga att vända saker och ting i skämt. Det är en del av din trollmakt.

— Tror du den kan bli nyttig i Tjeckoslovakiet?

— Utan tvivel, sade han. Utan sinne för humor är en diplomat förlorad.

Plötsligt kom Gregory än en gång tillbaka, synbart motvilligt.

— Mrs. Field — ni vet hurudan han är. Han har något av yttersta vikt att säga er. Jag skulle säga, att det gäller Chadford Park — ert gamla hem, som ni var så vänlig och beskrev för mig för några kvällar sedan. Han är i stor spänning. Han har fått en av sina idéer. Sköterskan är rädd, att temperaturen skall stiga.

Spencer Babington reste sig, gjorde en hejdande ålbörd åt Paula och tilltalade den unge mannen med yttersta förbindlighet.

— Vill ni vara så vänlig och framföra mina hälsningar, Sir Spencer Babingtons hälsningar, till Sir Victor och underrätta honom om att det som angår Mrs. Field också angår mig. Det skall bli mig ett nöje att i morgon vid den tid han föreslår besöka honom för att diskutera vad jag antar är affärsintressen som gäller Chadford Park. Samt att mitt skäl för att åtaga mig detta ansvar är att Mrs. Field i dag gjort mig den äran att lova bli min hustru.

De sista orden i detta pompösa tillkännagivande kommo Gregory Uglow att synbart rycka till. Han hämtade sig, bugade sig med köld för Babington och vände sig därpå till Paula.

— Kan jag få en minuts samtal?

— Så många minuter ni vill.

— Jag väntar här på dig, sade Spencer, i det han tog fram en cigarr ur sitt etui.

— Ja visst, mumlade Paula. Vilken annan väg i vida världen kunde han eljest välja? Sannerligen, Spencer var banalitetens mästare, det självklaras överstepräst. Hon vidrörde den unge mannens arm. — Kom!

De gingo framåt hotellverandans andra ände.

— Jag vet, att jag inte borde tänka på mig själv, Mrs. Field, men jag måste, sade Gregory Uglow. Jag är i en ganska ömtålig situation. Jag har ju Sir Victors förtroende, om man nu kan kalla det för förtroende, som han talar om för alla och envar. Genom Sir Spencer har jag för första gången fått ett förtroende angående er själv. Var snäll och hjälp mig — säg mig vad jag skall göra.

— Ni hörde ju Sir Spencers besked.

— Ja, det gjorde jag. Men vad tror ni inträffar, om jag framför det?

— Det är då verkligen inte något som rör mig, Mr. Uglow. Ni är ganska shakespearesk, vet ni vad.

Hennes djupa förargelse blandades med nyckfull ret-

lighet. Icke förr hade husbonden på mer eller mindre obehagligt sätt skaffats ur vägen, förrän tjänaren kom och störde på hans vägnar, spelande Viola mot hennes Olivia.

— Jag tror jag redan har bett om ursäkt, sade han.

Deras blickar möttes i den svaga belysningen. Hans var mycket öppen, ärlig och mild. Hon gav vika.

— Säg mig, vad ni skulle vilja att jag gjorde — något inom rimlighetens gränser — så skall jag göra det för er skull.

Varenda kvinna, från drottningen till slinkan, har instinktmässig kunskap om könsattraktionens inverkan på männens lägre drifter. Det är hennes arvedel från de förskräckliga förfäder, som grinade inbjudande bakom ett klippblock. Men ingen kvinna, icke ens en högt civiliserad drottning, kan beräkna den könsliga dragningskraften i några älskvärda ord, och hur den verkar på den moderne mannens ideella instinkter.

Hon ville vara vänlig. Här var en intressant och känslig man stadd i trångmål. Hon ville hjälpa honom så gott hon kunde. Hon hade ingen aning om vad hennes duvokutter »för er skull» innebar för en redan förälskad yngling.

För att än en gång upprepa framställningen: den stora moderna kvinnan värdesätter icke sin fördömda makt. Hon har vants vid könens likställighet i världens vanliga gång.

Simkin, den torra gamla mön, kunde berättat mer om duvotonerna i Paulas röst än den omedvetna ägarinnan själv drömde om. Mindes kanske inte Simkin en tullstation vid gränsen och en förfärlig rynkig tjänsteman med tandborstliknande mustascher, som sade: »Öppna mig allt detta», samt hur hennes matmor (i förutnämnda duvotonfall) svarat: »Mais, monsieur, nous sommes si fatiguées», och hur den bistre token smälte (Gud, vad Simkin föräktade honom!) och mumlade: »Eh

bien — ah —» och hastigt kritade på koffertarna och grinade ett sentimentalt »Bon soir, Madame». Paula, överlägset omedveten om könsskillnaden, hade anmärkt: »En sådan hygglig liten karl.» Och Simkin hade med, bildligt talat, fingret på näsan svarat: »Ja, frun. Man ska bara ta de där utländerna på rätta sättet.» Men hennes inres skratfförbränningsmaskin var nära att springa i luften. Skulle hon, Simkin, i betraktande av den omständigheten, som hon själv sedermera erfor, att på grund av den notoriska smugglingen och tjänstemännens slöhet, tullinspektorerne nyligen inplantat gudsfruktan jämte fruktan för republiken och svälten i de stackars små tullsnokarnas själar, ha förmått den knottrige, magre lille karlen till försummelse av pliktens bud? Å nej. Och inte skulle hon vilja det heller. Hon var oberoende av dem allesammans, det var hon minsann. Men frun — som bara tyckte att de var hyggliga... Heliga oskuld!

— För er skull, sade Paula i sitt hjärtas heliga oskuld.

Det utkämpades ingen strid i den unge mannens bröst, endast en dallring av häpenhet som en fjärils vingfladder, mjukt som strömmens rytmiska brus i augustinatten.

Hans tidiga övning i umgängesvanor hjälpte honom att vara hjärtlig och tillmötesgående.

— Men, sade han, saken är densamma. Om jag framför det budskapet, så flyger han ur sängen och far omkring, och Gud vet hur det går med hans revben.

— Min käre gosse, sade Paula, om ni visste, vad jag är trött på revben. Jag tror de kommer att förfölja mig hela mitt liv. Så snart jag kommer hem till Chadford — min far vill, att vi ska komma ned till frukosten — står det kallt revbensspjäll och grinar emot mig på bordet. Å, Herre Gud! Varför skall livet vara så komplicerat?

— Kan ni inte komma upp till honom bara på en minut? bad Gregory.

— Till och med ni är emot mig, förklarade hon med låtsad tragik. Ja, jag antar jag får lov att göra det.

Tydligen var det bara hon som kunde lugna lejonet eller noshörningen eller vad han nu var. Hon förde den unge mannen med sig tillbaka till den cigarrökande Babington, som hövligt reste sig ur sin stol.

— Vill du vänta ett par minuter till? Det ser ut, som om jag måste göra som han ber.

I hans ansikte läste hon det kalla ogillande, som hans grundsatser förbjödo honom att uttala i tredje mans närvaro. Men han gjorde det tydligt medelst en isande gest med cigarren mellan ett par fingrar och monokeln mellan ett par andra.

— Naturligtvis. Som du behagar, sade han.

Två nervösa, starka händer sträcktes mot henne till välkomsthälsning, när hon trädde in i den sjukes rum. Välkommen strålade i hans glada ögon.

— Varför, varför, varför, varför? ropade han. Varför överge mig på detta sätt? Syster, Gregory — — han sände dem ifrån sig. — Vad betyder den här fantastiska historien om kolgruvorna?

— Fantastisk?

— Ja, varför denna fantastiska stolthet? Varför intesanningen? Rena öppna sanningen? Vem i hela världen kan hjälpa er så bra som jag kan och vill?

— När jag sade kolgruva, så menade jag kolgruva, sade Paula.

— Eller rättare sagt, ni menade att jag skulle tro på en sådan. Jag gjorde det i går kväll. I dag gör jag det inte.

— Varför inte?

— Upplysningar.

Paula stod vid den bandagerade sjuklingens läger. Vre-

den kom henne åter att darra. Hon knöt händerna vid sidorna.

— Clara Demeter har vågat berätta er — —

— Nej, käraste Paula — —

— Jag är inte er käraste Paula — ni tar för givet — tar för givet allt möjligt — — Hon vände sig bort, förbittrat medveten om det avskyvärda skyddet i form av revben.

— Det gör jag, sade han. Ni är Paula. Ni är min käraste. Därför är ni min käraste Paula. Men var nu snäll och hör på. Fast jag träffat Clara Demeter ganska mycket i dag, denna den vänligaste av kvinnor, så är hon en fin dam, en kvinna med stark hederskänsla. Jag vet allt som finns att veta om fina damer. Jag har gjort uttömmande studier av dem. Sätt er ner, kära ni, jag vill prata. Jag vill tala om för er saker om mig själv. Hur jag förvärvade en utsökt kännedom om damer. Jag var tretton år gammal. Jag bodde hos mina föräldrar i en bostad vid Greek Street, i Soho, över en butik. Två rum och kök. Jag sov i köket. Jag hade drömt om fina damer. Jag hade skapat dem ur mitt inre medvetande. Jag hade för mitt gossejag uppfunnit fina damer. Så mötte jag en sådan, och jag fann, som jag alltid gjort, att min uppfinning var riktig in i varje detalj — —

Paula höll upp händerna för att hejda honom och använde mot den sjuke mannen alla sin tjuskrafts vapen.

— Min käre vän — ni måste förlåta mig. En annan gång skall jag gärna höra på. Men har ni ingenting annat att säga mig nu, så måste jag gå tillbaka till min värd — —

— Till den där torra stockfisken. Den räknas inte. Han existerar inte. Det finns ingen anledning på jorden.

Paula smålog.

— Jag måste.

— Varför det?

— Därför att jag i likhet med Lady Demeter och er vän för länge sedan råkar vara en fin dam. — Hon såg honom stirra på henne, i saknad av svar. — Man måste iakttaga sådana där små artighetsplikter här i livet. Men för att återkomma till utgångspunkten — om det inte var Lady Demeter, som berättade för er om min fars affärer, vem var det då?

— Jag har jurister och agenter, det finns också telefon och telegraf. Det här kom för en timme sedan.

Han räckte henne ett telegram.

»Intet bekant om kolgruva Chadford Park, tvärtom rykten om konkurs.»

— Är det sant?

— Ja.

— Nåväl, vad jag ville säga er, var att jag tänker övertaga inteckningarna.

Hon rätade på sig i plötslig vrede.

— Ni understår er inte! Jag förbjuder er det.

— Det kan ni göra, svarade han, men jag har för vana att göra förbjudna saker. Ni kan förbjuda mig att köpa stora högar med aktier i Pauliniumbolaget, och jag gör det ändå. Och inteckningar är saker, som man säljer och köper alldeles som aktier och lammkottletter. Inteckningsinnehavarna blir bara alltför glada att få igen sina pengar. Jag antar de är ett halvt dussin, ungefär. Nu är det inte de där melodramatiska tiderna, när ende inteckningsinnehavaren var en *nouveau riche*, som planerade att kasta ut den gamle godsherren och hans dotter ur deras fäders hem i snön — —

— Och ändå tänker ni bli ende inteckningsinnehavaren, sade Paula, och återföra oss till de gamla melodramatiska tiderna. Den store Sir Victor Pandolfo kommer att ha den fattige gamle godsherren och hans familj i sitt våld.

— Stoltheten, sade han leende. Den är en av edra tillbedjansvärda egenskaper. Jag äger den också på mitt blygsamma sätt. Om jag inte funnit den hos er, skulle

jag inte ha älskat er. Hur skulle jag kunna gagna en kvinna, som inte var stolt? Vad skulle det tjäna till att skänka allt det som är jag åt en ödmjuk, mottaglig varelse? Det skulle vara att göra som en ädel fast missledd dam gjorde för några år sedan, hålla oskattbart vin i hundkojan. Ni, ensam bland kvinnor, är värd min varelses vin. — Han talade med stor våldsamhet och med ideligen gestikulerande händer. — Om det inte var ett ädelt vin, skulle jag inte ha den djärvheten att göra det till edert... De här inteckningarna — det är en idé och ett beslut, som bara är en timme gamla. Men allt stort i mitt liv har utförts på plötslig ingivelse. Inteckningarna ska bli edra — ingå i vår äktenskapliga överenskommelse — —

— Men, Herre Gud, ropade Paula, driven till det yttersta och trotsigt lutande sig över hans bädd. Skall ni aldrig någonsin förstå detta? Jag har aldrig sagt, att jag ville gifta mig med er. Jag har aldrig givit er det minsta hopp, att jag skulle gifta mig med er. Jag har inte den avlägsnaste avsikt att gifta mig med er.

— Ni kanske inte vet av det, sade han, men det har ni. Djupt inom er. Ni kan aldrig komma ifrån det. Det var förutbestämt, när ni föddes som en sagoprinsessa i ert slott, medan jag, en smutsig, halvitaliensk pojke, lekte med andra smutsiga pojkar på Londons smutsiga gator. Det var förutbestämt, när jag föddes. Det är lönlöst att kämpa mot ödet, som i vårt speciella fall är ovanligt skarpsinnigt. Och hör på! — Hans stämma fick plötsligt klang, han lyfte ena armen, och hans ögon strålade. — Det finns saker man inte säger på måfå till en kvinna som ni. Man lämnar dem att gissas. Endast när man hetsas, säger man dem. Och nu säger jag detta. Ni har att räkna med en verklig mans starka lidelse och åtrå.

Hon for med handen hjälplöst över ögonen. Om han varit på benen med sin maskulina härskarkraft, och om famnande armars vilda handling hade beledsagat hans

vilda ord, skulle hon varit förlorad. Kvinnan är motståndskraftig mot mannen endast upp till en viss grad, vilken i sin tur växlar efter olika temperament. På samma sätt, *mutatis mutandis*, är mannen motståndskraftig mot kvinnan. Men en man, som av omständigheterna tvingas att ligga på rygg, och vars enda synliga parti är en torso, iförd en gul och purpurfärgad pyjamasjacka, är handikappad, när det gäller primitiva kärleksbetygelser. I kvinnan förnam det elementära könsmedvetandet den fysiska frihetens lättnad. Likväl kan ingen kvinna höra en man — såvida han ej är sådan, att han inger henne fasa — förklara henne sin passionerade åtrå utan något slags responsiv, om än avskydd, darrning. Därför förde Paula handen över ögonen.

Hon tog sin tillflykt till upprepanen.

— Förstår ni inte? Förstår ni inte?

— Jag förstår det så väl, att jag är strålände säker! ropade han. Ni är min. Jag är er, nu, i tid och i evighet.

Hennes sunda förstånd, hennes moderna kvinnlighet revolterade plötsligt mot dåren på bädden. Hon glömde de ömtåliga revbenen.

— Det tjänar ingenting till, att ni talar så här. Vi måste göra slut på detta en gång för alla. Jag kan inte gifta mig med er, av det goda skälet, att jag tänker gifta mig med en annan. I dag har jag lovat att gifta mig med Spencer Babington. Så ja. Jag ville inte meddela er det oförberett, men ni har tvungit mig att göra det.

Hon stod trotsig framför honom. Plötsligt höll hon andan i väntan på den förutspådda katastrofen med revbenen. Hennes hjärta klappade dåraktigt. Men ingenting inträffade, utom att han kvarhöll hennes blick i oändliga minuter och därefter till hennes bestörtning och harm först började le och sedan brast i ett stillsamt invärtes skratt, som hon ej kunde uppfatta som annat än hånfullt.

— Om ni sagt mig, att ni tänkte gifta er med en man, skulle jag trott er — men den där!

Hon lämnade honom rasande, gick mekaniskt nedför trappan utan att tänka på hissen och befann sig på verandan, darrande av harm, innan hon gjort sig reda för var hon var.

Babingtons magra, höga gestalt reste sig ur dunklet, där hans stol stod.

— Du har varit länge borta, sade han och bugade hövligt beklagande.

— Karlen är omöjlig, förklarade hon.

— Ja visst, sade han. Jag har suttit här så länge, att jag känner mig frusen.

Hon förlorade självbehärskningen.

— Det är bäst att du går till sängs och håller dig varm. Clara har sovsockor i ordning åt dig. Jag skall tala med Simkin. Det är synd, att du skall ha förkylt dig.

— Min kära Paula, sade han, vad i all världen är det åt dig?

— Allt möjligt i världen, som du inte har reda på. Jag kom ned för att berätta för dig om en annan mans kränkande sätt att behandla mig, och du säger »Ja visst» och beklagar dig över att du fryser. Å! Jag står inte ut med dig. God natt!

Hon flydde och lämnade kvar på platsen den mest tillplattade herre på denna jord. Han förde sina fingrar över förbryllat rynkade ögonbryn. Hon var förlovad med honom. Hon hade äntligen nådigt anförtrott sig åt honom. Hon var därför hans. Hon hade lämnat honom ensam en oändlig tid med intet annat sällskap än en halvrokt cigarr. För att hon ej skulle behöva gå och leta efter honom, hade han väntat på henne i den kyliga kvällsluften. Hans läkare hade varnat honom för de reumatiska verkningarna av nattluften i Savoieralperna. Han hade ådagalagt ett visst mått av ridderlighet för att icke säga hjällemod. Och nu vedergälldes han på detta sätt.

Han gick in och sjönk ned i den länstol, som stod på längsta avståndet från fönstret, beställde en liten flaska vichyvatten samt en citronskiva av en rödklädd arab, tände — som en förtvivlad människa, den där trolsar alla principer — en cigarr till samt grubblade, liksom så många man före honom gjort, på kvinnans *imponderabilia*.

Under tiden tillkallade kvinnan med de oberäkneliga och oöverskådliga motiven Simkin och befälde henne att packa, hon sade även åt henne att skaffa en bil till klockan åtta följande morgon. Hon skulle fara med sin resväska till Aix, Lyon, Paris, vart som helst, för att ta reda på ett tåg. Simkin kunde följa henne när som helst efteråt med det större bagaget till Chadford i Gloucestershire.

ELVTE KAPITLET

Paula satt vid fönstret i frukostrummet på Chadford Park och blickade upp mot den pärlgrå novemberhimlen, mot vilken de fuktiga gula träden dystert avtecknade sig. Gula blad lågo sållade över gräsplanen och de våta sandgångarna, ett par hade vemodigt klibbat sig fast vid en kvinnostaty, så att den gav intryck av en derangerad eller något tankspridd Eva. Hela utsikten framför Paula var sällsamt sorglig och förde i minnet Tennysons av vallgravar omgivna gårdar, vissnande skogar, dystra dagar och alltings annalkande ändalykt. Till och med en rödhakesångare i en i närheten stående syrenbuske tycktes med vedervilja betrakta denna anblick av vanvård och övergivenhet. Han hade tydligen fått höra talas därom och hade misstrogen kommit dit för att själv ta saken i betraktande. I stället för att ett halvt dussin trädgårdsdrängar skulle ordna och städa på platsen, fanns det nu bara en och en halv, nämligen gubben Simkin

och en pojke. Gubben Simkin hade händerna fulla med att hålla köksträdgården vid makt. För pojken var uppsopandet av vissna löv och deras bortförande i en skottkärra den odrägligast resultatlösa form av mänsklig verksamhet.

Paula satt ensam och skrev med en silkesschal över axlarna. Vid molsatta sidan av det stora rummet pyrde en trög brasa, som om hopplösheten bemäktigat sig även dess själ. Urblekta kretonnöverdrag på soffor och stolar skymtade svagt i den matta dagern. Här och där antydde ljusare fläckar på väggen, att tavlor borttagits därifrån.

En stor grand danois reste sig skälvande från mattan framför spiseln och smög sig med knakande leder intill henne, stack huvudet under hennes arm, medan hon skrev och betraktade henne bedjande med sina tålga, topasgula ögon. Hon smekte hans huvud och uttalade de ord han ville höra som en som känner hundars sinnesstämningar. Varefter han tröstad vandrade därifrån och med en suck ånyo lade sig i krum framför brasan.

En liten stund senare inträdde Pargiter, den gamle hovmästaren, med ungefär likadant knakande leder, en i flydda dagar mycket ståtlig man, med brev på en bricka. När hon tog dem, märkte hon, att hans ärmar voro fransade. Detta bagatellartade faktum irriterade henne. Ruin hotade Chadford Park, men det var ingen orsak för Pargiter att spela rollen av den trogne och skamfilade underhavanden. Hans lön hade icke blivit sänkt. Mr. Veresy hade icke ens sagt upp honom. Liksom alla de andra hade han, som känt var, lagt av en smula. Efter betjäntlivréer under de senaste tjugufem åren hade han, som det ägnar och anstår en hovmästares värdighet och inkomster, skaffat sig egna kläder. Hon stannade vid den slutsatsen, att den fransade ärmen innebar ett tämligen billigt patos.

— Den unga damen från prästgården är här, frun.

— Jag ska ta emot henne om ett par minuter. Jag ringer.

Hon drog en suck. Den unga damen i fråga, vilken rekommenderats av prästfrun, hyste tydligen en livlig önskan att se sig om i världen, men ägde ingen erfarenhet i att tillgodose en kvinnas personliga önskemål. Hennes far, som en gång i tiden varit en aktningsvärd snickare med ett halvt dussin barn, hade på sistone övergivit gudsfruktans väg och slagit in på bolsjeviskiska och alkoholfärgade banor.

— Jag måste ha en tjänarinna av något slag, hade Paula sagt, och detta var allt vad hon kunde få i den vägen.

Simkin hade lämnat henne. Ty hur skulle hon ha råd att betala Simkins lön? Gubben Simkin hade icke varit precis den trofaste altruist hon föreställt sig. Det hade varit en rörande scen. Den gamle mannen hade med tårar i ögonen bedyrat, att han — detta såvitt Paula förställt — om det icke varit för fläskpriserna, hellre skulle dött än tillåtit sin dotter att lämna Miss Paulas tjänst. Men fläskpriserna (och annat därjämte) voro förfärliga... Och Simkin hade förtonat på ett amerikanskt-hertigtligt firmament, varifrån hon skrev brev, som voro lika höviskt ångerköpta som den hederlige Ovidii från dennes landsflykt bland goterna.

Många andra ting hade desslikes förtonat under de senaste två månaderna. Så till exempel våningen i Hansel Mansions, som uthyrts fullt möblerad till en konstrik ungarl från Kettering. Vidare det omväxlande livet med besök på olika gods, som brukat fylla hennes höstar. Inte för att de vanliga inbjudningarna saknats, men utan kammarjungfru och höstkepering, tvekan inför dyrbara resor, drickspengar, förluster i bridge samt alla de med fashionabelt umgängesliv förbundna kostnaderna, hade hon tackat nej och som skäl anfört faderns klena hälsa. Dessa livets fåfängliga njutningar hade förtonat. Likaså Clara

Demeter. Det skulle erfordras ett miniatyrepos för att beskriva den värda damens vrede över Paulas dåraktiga handlingssätt. Icke förr hade hon försonat sig med tanken, att Paula avvisat Victor Pandolfo och sagt ja till Spencer Babington, förrän den oansvariga kvinnan reser sin kos och lämnar dem alla tre i sticket i Rènes-les-Eaux. Där satt hon, Clara Demeter — — Jag ber dig, snälla du, tänk bara på detta! — — mellan två vilda män — hon, en sjukling, som skulle sköta sin kurbehandling och hade doktors föreskrifter om fullständig vila för sina utslitna nerver. »Tills du tar ditt förnuft till fånga, Paula», skrev den indignerade damen, »kan jag inte inse, hur jag skall kunna ha något med dig att göra. Vi skulle bara gråla, vilket, utom att det är ovärdigt, är skadligt för min hälsa. Jag har redan blivit så oroad, att kuren inte har gjort mig något gott. Jag har ökat i vikt i stället för att gå ned. Det är ett säkert tecken.»

Och tillsammans med Lady Demeter hade Spencer Babington förtonat, icke till Tjeckoslovakiet utan till Stilla havets blåa tomhet. Det visade sig, att man hört sig för hos en annan person angående Prag, och som denne icke omgivit frågan med så många nödvändiga diplomatiska försiktighetsmått och reservationer, hade han utsetts till posten. Spencer hade lagt in om tjänstledighet samt begivit sig ut på en världsomsegling, på höjden av sinnesuppror och fysiskt välbefinnande. Han hade försökt övertala Demeter att följa med. Men Clara hade gjort slag i saken.

— För att ni har förlorat en fru, är det intet skäl, varför jag skall förlora en man.

Detta avgjorde saken.

Allt detta berättades för Paula i brev, som ideligen avsvuro all vänskap. Det var endast rätt, att hon finge veta det, skrev Clara. Hon försvarade sig ej. Vad skulle det tjäna till? Hon kunde anlägga en mans humoristiska

syn på sitt eget kön och konstatera dess granitartade oförmåga att låta sig övertygas.

Till och med Pandolfo tycktes ha genomgått samma avdunstningsprocedur. Hon hade hört om honom genom syster Williams, som framlevde en tillvaro i oskuldsfulla nöjen i Bodmin, där hennes nya kläder tydligen nästan stängt alla anständiga hem, för att inte tala om kyrkan, för henne. »Ingen tror», skrev hon på en ogift kvinnas lekfulla sätt, som har gott samvete, »att jag kommit över dem på hederligt vis.» Vad Sir Victor angick, hade hans revben läkts mycket bra kort efter Mrs. Fields avresa från Rênes-les-Eaux, och han hade rest raka vägen tillbaka till London med Mr. Uglow och henne själv, hade yrkat på att hon skulle stanna över ett par dar i hans förtjusande hem i Chelsea och hade därefter skickat i väg henne med en storartad check och en första klass tur- och returbiljett till Cornwall. Indirekta nyheter hade hon även fått genom Gregory Uglow. I ett brev från London, adresserat till Hansel Mansions och därifrån vidarebefordrat, tackade han henne mycket förbindligt för hennes vänlighet mot honom i Rênes, vidare lämnade han glädjande underrättelser angående Sir Victors revben och ställde sin person för all framtid till hennes förfogande. Hon svarade och sände vänliga hälsningar till Sir Victor, som hittills icke tackat för desamma. Pandolfo hade faktiskt icke vidare tagit notis om henne, vilket på ett sätt var behagligt men på ett annat en kränkning. Fullt följdriktigt i enlighet med hennes köns psykologi hyste hon ett visst agg mot Pandolfo.

De enda personer, som icke visade tecken till att vilja förtona, voro Myrtilla och fadern, i synnerhet den sistnämnde, vilkens omfång tilltog i omvänt förhållande till hans förmögenhet. Starkt hängiven kroppsövningar, som han varit i många år, led han nu av att vara tvungen att avstå därifrån. Han hade slutat med sin golfklubb, sålt sina hästar och drog sig för att vandra omkring

på sin vanvårdade egendom. Då och då for han upp till London, varvid han åkte till stationen i den enda överlevande skrammelkärren till bil, och skötte där några mystiska affärer. Men detta var icke kroppsrorelse. Kyrkoherden, hans store, starke och jämnårige vän, presenterade honom på hans födelsedag en komplicerad uppsättning hantlar, ringar och gummirep samt en handbok för deras användning, avfattad på tre språk. En kvarts timme dagligen med dessa redskap, förklarade kyrkoherden, skulle göra honom lika mycket gott som en dags jakt. Men Mr. Veresy hade hunnit till ett sådant stadium av moralisk tvinsjuka, att han förklarade, att om han icke finge jaga, gjorde det honom detsamma hur han befann sig. Alltså iakttog han med ett slags morbid tillfredsställelse, hur hans midja ökade i omfång. Det var rätt åt världen, som behandlat honom så illa.

— När en karl är ruinerad, sade han, så är det enda han kan göra att bära sitt öde som en man.

Mr. Veresy slog sig ned i sitt bibliotek och vid måltiderna i sin matsal och bar ruinen som en man.

Myrtilla, en mager och åldrande människostomme, på vilken man kunde tänkt sig, att Paula i all sin glans blivit utformad, hade skoningslöst skurit ned hushållsutgifterna, avskedat ett helt regemente av tjänare samt sålt hästar och tavlor för att skaffa de nödvändiga livsförnödenheterna. Hon hade ingjutit fruktan för Putneyvåningen i faderns själ. Hellre än i en våning i Putney ville han bo i det sämsta rummet på Chadford och leva på slarvsylta och lök, tillagade därstädes i en kastrull. Han fäste sig inte vid vedermödor, men Putney kunde han inte med.

— Han är rent omöjlig, snälla du, sade Myrtilla. Om jag inte yrkat på att pengarna för tavlorna och hästarna hade satts in på mitt privata bankkonto, så vet jag inte, vad det blivit av oss. Och vad som kommer att hända,

vet jag inte. Vi kan ju inte leva på hästar och taylor för återstoden av vårt liv.

— Och hur går det med inteckningarna? frågade Paula. Vi kanske blir utkastade härifrån.

Såvitt Myrtilla visste, hade emellertid intecknings-innehavarna tills vidare blivit tillfredsställda. Hur, visste hon ej. Hon hade själv begivit sig till Gloucester och träffat Bulstrode. Bulstrode & Co. hade varit familjens advokater från urminnes tid. Gubben Bulstrode, den mest förtjusande åldring i världen, var död, enligt vad Paula visste, sedan ett par år tillbaka, och unge Bulstrode, en särdeles sprättig ung herre, regerade efter honom. Inte ett ord kunde Myrtilla få ur honom.

— Min kära fröken, hade han börjat. Myrtilla avskydde denna tilltalsform, som endast var tillåtlig under helt andra sociala villkor. Min kära fröken, sade han, jag är Mr. Veresys konfidentiella rådgivare. Det är därför tydligt, att jag inte med er kan diskutera saker, som är konfidentiella, som mellan jurist och klient, förrän ni förelägger mig Mr Veresys intyg, att ni helt och hållet har hans förtroende.

När Myrtilla berättade om samtalet, sade hon:

— Och så roterade han runt i sin svängstol och satte ihop sina feta fingertoppar och tittade på mig med sina små fiskögon — och jag kunde ha dödat honom!

Och det värsta av allt var, enligt Myrtilla, att Mr. Veresy icke ville lämna något dylikt intyg. Han besatt en svag mans envisa hemlighetsfullhet. Trots att han enligt egen förklaring bar ruinen som en man och åt Myrtilla överlämnade hela ansvaret med att handskas med denna ruin för så vitt den berörde hushållet, förnekade han kvinnohjärnans förmåga att handhava dess högre finansiella områden. Hans kära Myrtillas kritik kunde icke vara honom till någon hjälp, alldenstund den vore baserad på missförstådda fakta och felaktiga omdömen.

— Så att här sitter vi och lever ur hand i mun, och det är allt vad jag vet.

Så talade Myrtilla, härskarinnan på Chadford Park. Hur skulle då Paula, den yngre dottern, som enligt konventionell tradition var avskuren från allt praktiskt samband med faderns affärer, kunna med något hopp om framgång blanda sig i dessa?

På sitt egendomliga, liksom fristående, engelska vis höllo de innerligt av varandra. När hon väl en gång kommit till Chadford för att diskutera sakläget och visa sin dotterliga medkänsla, ville han ej låta henne fara därifrån. Medelst förstulna små smekningar, när ingen såg det, och ett och annat blygt kärleksfullt yttrande lät han henne till och med förstå, att hon var hans älsklingsdotter. Aldrig antydde han på minsta vis någon trolöshet eller otacksamhet gent emot Myrtilla. Han var alltför mycket gentleman för att öppet göra skillnad mellan dem. Men en icke pånyttfödd man känner i sitt hjärta motvilja mot övermått av kvinnliga dygder, i synnerhet när de motvägas av en härsklysten ande. Han älskade Myrtilla med den tillgivenhet, som tillkom hans kära och högt aktade hustrus barn och hans dugliga husföreståndarinna, men Paula tillbad han med skrupulöst dold dyrkan.

Kännedomen om detta faktum blev för henne anledning till omedelbara reflexioner. Det gjorde henne obekvämligt sorgsen till mods. Vad hade hon gjort för fadern annat än övergivit honom vid första bästa tillfälle, allt under det Myrtilla offral ungdom och kvinnoblom och allt det som betydde något för en kvinna för hans bekvämlighets skull? Vilken orättvisa! Och likväl kände hon gång på gång, när de alla tre sulto vid bordet, förenade genom förluster, att hon stod honom närmare på grund av hennes mer omfattande intressen och kännedom om världen, än vad den pedantiska Myrtilla gjorde med sin nästan algebraiska uppfattning om livet. Han

var vacker på sitt yppiga sätt med sitt tjocka, krusiga, välklippta hår, delat i mitten på precis samma sätt som när han var ung dragon, men nu nästan snövitt, och med de vita mustascherna, som krökte sig i ändarna en liten aning skrytsamt. Hos honom igenkände hon sina egna vackert skurna drag och den ironiska munnens krökning. Och de kunde utbyta små skämtsamheter, åt vilka Myrtilla resignerat hänfnös.

Men trots denna underström av ömsesidig förståelse kände hon sig i lika hög grad som Myrtilla utestängd från hans affärsförtroende. Han beklagade, att han var oförmögen att vidare ge henne hennes underhåll. Ibland skulle han vilja sparka sig själv ned till helvetet i egen-skap av den störste skurk som fanns till. Men hans kära tös kunde nog se, att han var bunden till händer och fötter. Hindret med fötlerna, förklarade Paula, vore ju i så fall en välsignelse, alldenstund det förebyggde, att han satte sitt förhastade beslut i verkställighet. Han klappade henne på axeln. Hon var käck, som tog det på det viset. Ja, sådan var situationen. Den där boven, Monte Dangerfield, låg under alltsammans. Varför den karlen inte långt förut kastats ut ur staden och placerats i ett av Hans majestäts fängelser, kunde han inte fatta. Han var vältalig, när det gällde de stora dragen av det förflutna, han var stum som en fisk i fråga om detaljer i det närvarande.

— Det finns tecken på att det inte är så farligt som man fruktade, kära du. I varje fall har vi ännu Chad-fords tak över våra huvuden. Om det ramlar ned över oss, så har vi tre den tillfredsställelsen, att vi blir begravna tillsammans... Jag förstår, att det skall vara förbannat tråkigt för dig, men jag är tacksam om du kan reda dig med uppstekt kött och rispudding.

Vad tecknen voro av för slag, gav han ingen antydning om. Paula kunde icke utfråga honom, mer än han kunde utfråga henne om hennes privata angelägenheter.

När hon tänkte närmare på saken, kunde hennes egen förtegenhet mycket väl mäta sig med hans. Hon andades icke ett ord på Chadford Park om Pandolfos förföljelse eller hennes egen hastigt övergående förlovning med Spencer Babington. Icke ens namnen försatte den stillastående luften i dallring.

Sådan var situationen denna novembereftermiddag.

Paula, som satt i draget från det stora fönstret, drog sin silkesschal tätare omkring sig och ryste. Hon lutade sig tillbaka i stolen och tog en överblick av livet. Där låg tillräckligt mycket övergivenhet omkring och framför henne; för att en enfaldig kvinna skulle kunnat sätta sig upp och tjuta som en hund. Men hon berömde sig av att icke vara någon enfaldig kvinna... En gammal tant från hennes barndoms dagar, som ännu levde kvar i lavendeldoft, brukade säga: »Kära du, när det ser mycket mörkt ut för oss, finns det ingenting så förståndigt att ta till som att räkna igenom alla våra fördelar.» Paula smålog åt minnet av denna ljuva och prudentliga filosofi, men i varje fall räknade hon. Och hon kom till den slutsatsen, att hon icke var det allra minsta olycklig. Hur olyckligt än ödets hjul skulle vända sig, var hon dock säker om en bädd, föda och kläder tillräckligt för ett ogästvänligt klimat. Hon bodde, åtminstone för närvarande, i sitt barndomshem och sov i sitt eget rum, som helgats av så många flickaktiga förhoppningar och farhågor. Myrtilla höll av henne på ett torrt, systerligt sätt. Kanske mer än Myrtilla tillät sig visa. Under de senaste par månaderna hade hon en och annan gång hyst en svag misstanke om att där möjligen glödde en eld bakom systemns lugna, beräknande blick. Ilittills hade hon i den triumferande vissheten om sin skönhet och sina vidsträckta möjligheter ägnat Myrtilla föga mer än någon loj tanke då och då. Nu kom hon att tänka på att deras livslånga bekantskap aldrig överskuggats av ett moln av avundsjuka eller missförstånd. Alltid hade Myr-

tilla funnits där, svält tillgiven, döljande sina känslor, alltid duktig, alltid hjälpsam, alltid nästan vetenskapligt mild... Var det icke mer än troligt, att en stor kärlek rörde de lidelsens djup, som denna kvinna hållit strängt dolda för mänskliga blickar? Naturligtvis hade den oundviklige mannen förekommit. Paula var i en utländsk skola vid den tiden och hade blott fått osammanhängande och splittrade upplysningar om saken. Men dessa sammanlagda hade varit nog för att bevisa, att en förlovning ägt rum, samt att den unge mannen, den andra parten, blivit överrumplad av en annan ung mans hustru och bortförd till Ceylon. Därefter bruten förlovning, skilsmässa, ett fördömt lyckligt äktenskap mellan det avskyvärda paret, och där satt Myrtilla! Paula mindes, att han hetat Buddicombe; han stammade från en gammal Devonshirefamilj, och nu var han parlamentsledamot, en gammal tory, som understödde kyrkan och staten och var ett klart skinande ljus i församlingen. Men om allt detta hade den tillbakadragna Myrtilla aldrig sagt ett ord. Inom henne, därom kände sig Paula emellertid övertygad, glödde den fördolda elden. De voro ett egendomligt, lyst-låtet sällskap, dessa Veresys.

Och så var det fadern, vilkens tillgivenhet, om än icke uttalad, dock var tydlig.

Ja, det fanns en mängd välgärningar att räkna ihop. Ypperlig hälsa var en annan. Psalmens »frid, verklig frid» var en orgie i jämförelse med vilsamheten på Chadford. I likhet med andra faktorer i livet, dem man möjligen skulle kunnat begråta, hade också bekymren förtonat. Hon gick till sängs utan att tänka på vad morgondagen kunde medföra för ledsamheter. Hon vaknade utan att frukta något brutalt tecken på en mans försök till härskarlater. Hon var fri från Pandolfo, fri från Spencer Babington. Hon kände sig böjd för att instämma med kammarjungfrun Simkin, att män inte inneburo något annat än bekymmer.

Nu ser man måhända framför sig en förföljd nymf eller primitiv kvinna, som flämtar ut i det äntligen uppnådda skogsdjupets trygghet med händerna tryckta mot hjärtat.

Ingen dylik liknelse framträdde för Paula Fields världskloka sinne. Hon hade undkommit sina förföljare, och det var nog för henne. Vad händerna mot det bullande hjärtat angick — så klappade hennes hjärta fullkomligt normalt.

Hon hälsade friden, lugnet och lyckan att få rå om sin tid välkomna. Hon kunde få hålla på med sitt arbete, vilket, hur mycket man än må förakta det fulliga, betydde pengar. Hennes artiklar i damtidningarna hade alltid varit essayer av en världsdam, icke en mode-reporters nedraspade rader. Hon fortfor att skriva societetsnyheter från landsbygden. Och med stor dristighet påbörjade hon en ny roman.

Hon hade suttit och skrivit i ett par timmar, icke alltför glättigt inspirerad av yttre ting, men fogande sig däri med melankolisk tillfredsställelse, när Pargiter inträdde med underrättelser om den unga damen från prästgården samt brev på brickan. Efter en stunds drömerier tog hon håglöst upp de senare som en enstöring för vilken världen icke mer äger något intresse. Det tycktes vara det vanliga klottret från goda vänner, som berättade om sina muntra förehavanden och förebrådde eller beklagade henne, för att hon ej varit med, vidare ett par affärsbrev med räkningar eller kvitton samt några cirkulär. Men när hon närmare granskade dem, märkte hon, att ett av breven bar en icke obekant, nervös handstil. Hon öppnade det och läste:

Bästa Mrs. Field.

Sir Victor ber mig framföra sina livliga ursäkter till er, för att den utlovade pauliniumbilen icke blivit lämnad. Han ber er icke tro, att det berott på vårdslöshet å hans sida, då dröjsmålet i första hand berott på att

han önskat att ingenting, som icke vore fullåndat, skulle erbjudas er. Och vidare måste jag framföra hans beklagande, att minst sex månader ännu måste förflyta, innan bilen kan överlämnas i det skick han önskar. När de noggrannare granskningarna skulle göras, observerades vissa fel i metallen, som skulle göra bilen osäker. Han ber mig erinra er om att metallen ännu för några månader sedan endast befann sig på experimentstadiet. Han har upptäckt anledningen till felen och har vidtagit mått och steg för att avlägsna dem i de nya smidena. Men till sin stora sorg måste han som sagt bedja om ännu några månaders respit.

Eder förbundne

Gregory Uglow.

Kuvertet innehöll också en liten blyg papperslapp:

Kära Mrs. Field.

Som ni förstår, är bilagda brev skrivet enligt givna instruktioner. Jag måste förelägga honom det till granskning. I själva verket är han förkrossad över att ha misslyckats. Förlåt mig om jag är påträngande, men jag vet att ett litet vänligt ord från er skulle vara en ofantlig uppmuntran för honom.

G. U.

Vid middagen samma kväll, en långt ifrån yppig måltid, churu den med gammaldags högtidlighet serverades av Pargiter med sina fransade rockärmar, vände sig Mr. Veresy till sin yngre dotter.

— Kära Paula, känner du en herre, som heter Pandolfo?

Hon ryckte till. Under de senaste fem timmarna hade hon ej tänkt på annat än den efterhängsne mannen.

— Sir Victor Pandolfo? Ja, honom känner jag.

— Varför har du inte talat om det förut?

Paula svarade leende:

— Jag antar jag känner så där en tusen personer. Varför skulle jag just taga ut honom för särskilt omnämnande?

— Det tycks vara en förbaskat bra karl, sade Mr. Veresy, i det hansnodde sin vita mustasch. Nu är det bara vi tre, och jag tycker ni bör veta hur sakerna står. Ja, så här hänger det ihop — jag träffade Pandolfo i London — helt nyligen. Affärer, som ni förstår. Han har faktiskt köpt in alla inteckningarna och är nu ende fordringsägare och far mycket varligt och hyggligt fram med mig. Jag sade er för en tid sedan, att det såg ut, som om det skulle vända sig till det bättre. Först i morse fick jag höra, att han var en av dina vänner. — När han såg Paulas frågande blick, fortfor han förtroligt: — Det var unge Bulstrode, om du vill veta det. Jag tycker inte om karlen — men han är en skarp affärskarl. Jo då, kära du. Jag misstar mig inte. Det finns en och annan mur — det garanterar jag — som den där ganska motbjudande unge herrn kan se tvärs igenom. Han har arbetat för egen del på att ta reda på saker och ting angående Pandolfo. Och så visar det sig, att han är en god vän till dig. En förtjusande människa! Världen är liten, inte sant?

Den rödblommige herrn med det tjocka vita håret benat precis i mitten smålog öppet och oskyldigt mot döttrarna.

— Du säger, att du träffade Sir Victor i affärer? sade Paula. Nämnade han inte då, att han kände mig? Han visste mycket väl, att jag fanns här.

— Nej. Det är just det lustiga i saken, sade Mr. Veresy. Och ändå så vet jag inte det precis. En gentleman blandar inte ihop affärer med släktskapsförbindelser... En förtjusande människa.

— Det är ju en egendomlig tillfällighet att han skulle köpa in inteckningarna, eller hur? sade Paula.

— Ju längre man lever, dess mindre bryr man sig om tillfälligheter, kära barn. Jag kan tala om ett dussin sådana för dig på rak arm — jag minns till exempel år 84 eller 85 — nej, det var 1886 — —

Han flöt ut i en ovidkommande historia, till vilken Paula plikttroget lyssnade men med förvirrade och döva öron.

TOLVTE KAPITLET

Gregory Uglow, som skrivit enligt erhållna instruktioner, hade blott givit en svag bild av den katastrof, som timat med pauliniumbilen. Det hade nästan blivit alla de tre männens död, Pandolfos, Uglovs och chaufförens. Chassi och motor bestodo alla prov. Den rullade uppför den berömda backen i Hampstead på högsta växel, som om den glidit utför en sluttning. Den tillryggalade ett otroligt antal miles i timmen vid Brooklands. Ett limousinekarosseri, elegant som en miniatyrbudoar och uppfunnet av Pandolfo, monterades på bilen. De provade fjädrar och balans längs Portsmouthvägen. Men plötsligt inträffade någonting i närheten av Cobham. Bilen dansade runt, runt, som om den varit drucken, och slog därpå en kullerbytta ned i diket. Chauffören, som genom ett mirakel kastats åt sidan, öppnade översta dörren och halade ut Pandolfo och Uglow, avsevärt sönderskrapade.

— Vad fan —? skrek Pandolfo.

— Det var kardanaxeln, sade chauffören. Det måste varit någon spricka i metallen.

— Någon spricka? — Pandolfo stirrade på honom, som om han uttalat en hädelse.

— Det är den enda förklaringen, sade chauffören.

Pandolfo, mycket kalmerad och till utseendet mycket farlig, återvände tillsammans med Uglow i en hyrbil till London. Det enda han yttrade på hemvägen var:

— Jag undrar vad jag har gjort Gud, eftersom Han är emot mig.

Under de närmaste dagarna gick han omkring som en bild av dystert raseri liksom en modern Lucifer, som kämpar med den Allsmäktige. Ty när det stackars vraket tagits in på verkstäderna i Bermondsey och det trasiga karosseriet tagits bort, visade sig orsaken till olyckan med endast alltför fasansfull tydlighet. Kardanaxeln hade sprungit av som en bit sprött trä. På brottytorna syntes sprickan. Och detta var inte allt. Skakningen vid fallet plus karosseriets tyngd hade på ett nästan otroligt sätt tilltygat chassit. Bakaxeln hade också gått av. Det var en spricka i bensintanken och en i cylinderblocket. Det stod fullt klart för uppfinnaren och hans förskräckte medhjälpare, att på dess nuvarande utvecklingsstadium kunde paulinium icke överträffa stål vid tillverkning av bilmotorer.

— Kasta bort smörjan, sade Pandolfo till sin verkstadschef inne i den dystra fabrikslängan. Jag ser felet.

Om han gjorde det eller ej, kan ingen människa säga, kanske allra minst Pandolfo själv.

Från det ögonblick då han kom tillbaka till England, hade Pandolfo begynt arbeta med frenetisk fart. Paulinium-Stål Aktiebolaget — hans meddirektörer hade förmått honom gå med på denna nya benämning på metallen för att därigenom vinna allmänhetens förtroende — hade börjat sin verksamhet. En egendom i Staffordshire nära kolgruvorna hade inköpts för uppförande av väldiga fabriker, där arbetet redan tagit sin början. Han hade triumferat över oppositionen, han hade brutit sig väg genom alla hinder. Han hade, för att begagna Gregory Uglovs kanske mer lojala än originella uttryck, arbetat som en Napoleon. Och medan han välvde vittfamnande planer för pauliniumverkstäderna med deras oändliga detaljer, planer på material, malmfyndigheter och förmånliga trans-

portmedel, val av samt lön och inackordering åt metallurger och kemister, medan han därjämte funderade på att uppfinna en spis för matlagning, som skulle uppvärmas med avfallsprodukter och där ett tusen portioner mat skulle lagas på en gång, brann inom honom en våldsam längtan efter att få skänka Paula Field jordens mest fulländade automobil.

När han fått meddelande om hennes förlovning med Spencer Babington, hade han skrattat i sin sublimes känsla av överlägsen säkerhet. När hon hastigt och lustigt vrakat hans torre rival, hade han smålett av tillfredsställelse. Han hade gått in på att sitta vid Lady Demeters fötter.

— Min käre vän, sade hon, ge flickan en chans. Lär henne betrakta er som ett behov i stället för som en plåga.

— En plåga?

— Ja. Förlåt att jag säger det, en förbaskad plåga. Ni har gått till verket från galen ända.

— Jag har varit van vid att få vad jag vill, sade Pandolfo.

— Men en kvinna är inte ett »vad», hon är en »vem», och det är hela skillnaden, sade Lady Demeter.

Hon saknade inte mod. Han beundrade henne, medgav att hon ställt saken i nytt ljus för honom, och insinuerade försiktigt, att hon tillrådde strategiska grepp i stället för öppet anfall.

— Jag är ju nästan förbi av att ha försökt göra det klart för er, svarade Lady Demeter.

Det var av denna anledning, som Pandolfo intog en strategisk position på fjärran höjder och uraktlät att ge fienden något livstecken. Han lät emellertid syster Williams bekräfta Lady Demeters råd, när hon på återväg från ferierna i Bodmin passerade London. Hon intog med en viss rädsla lunch tillsammans med honom i det museum, som kallades hans matsal. Gregory Uglow hade skickats ut att äta lunch på sin klubb, och hon lät sina ärliga åsikter slitas ur henne, alldeles som en medel-

tida jude bet ihop tänderna under någon framstående tyranns bödel, innan hon uppenbarade allt vad hon gissade, kände eller visste om Paula Fields kvinnopsyke.

— En kvinna längtar inte bara efter att vara efterlängtd, hon längtar efter att själv få längta. Det låter litet oklart, men ni förstår nog vad jag menar.

— Ja, det gör jag, sade han.

— Och jag skulle inte i ert ställe låta henne få en aning om inteckningarna, tillade hon.

— Olämpligt, menar ni?

— Ohjälpligt.

— Jag ska se till vad jag kan göra, sade han.

Han satte därför sekretess som ett villkor vid uppgörelsen angående inköpet av inteckningarna, och när han träffade Mr. Veresy, lät han honom icke ana, att han kände någon i familjen.

Detta var den period av hans liv, när han färdades fram som allra stoltast, i lyckans fulla medvind. De bolag, som exploaterade hans olika uppfinningar, blomstrade i hög grad. Han ansåg sig vara en verkligt förmögen man. Utom att han då och då inköpte någon tavla, hade han inga dyrbara vanor. Tavlorna själva voro uppfinningar. Han levde enkelt. Arbete absorberade den vitala energi, som kunde tagit sig utlopp i dyrbara laster. När hans jurist ifrågasatte lämpligheten av att köpa inteckningarna i Chadford Park med hänsyn till de enorma summor han satte in i Paulinium-Stål Aktiebolaget, svarade han lätt:

— Käre vän, jag har pengar som gräs.

Åter protesterade juristen. Om Mr. Veresy inte kunde betala räntorna till dåvarande fordringsägare, hur trodde Pandolfo, att han själv skulle få betalt?

— Har ni någonsin hört talas om en skyddsängel?

— Inte utanför himlen eller dårhuset.

— Ja, men här ser ni en framför er, sade Pandolfo. Vad bryr jag mig om de där strunträntorna?

Han flyktade bort på nyuppfunna vingar. Bilden förtjuste honom. Hittills hade han icke fått sin idé så fulländat utkristalliserad. Han skulle vara hennes skyddsängel, som skulle arbeta för henne i den oändliga tomma rymden, skydda henne från skada, utifrån tomheten besvara hennes outtalade böner. Han njöt i sin kolossala självuppskattning. I stället för att vara en förbaskad plåga, som Lady Demeter sagt i sin straffpredikan, skulle han bli en överjordisk och mystisk skyddsmakt, om vars närvaro hon skulle vara omedveten.

Om någon tid harmades han över att han saknade praktiska medel att uträtta dessa änglatjänster. Det enda som pengar kunde uträtta var redan gjort. Den konstnärlige idealisten inom honom föraktade för övrigt pengar. Att köpa var lätt för honom som hade pengar. På bordet i hans studio-bibliotek-laboratorium, det stora åttkantiga rummet, dit Gregory Uglow blivit förd från Chelsea Embankments, låg, vecka efter vecka, den enfaldiga societetstidning med sitt klatschiga omslag, i vilken hon varje vecka skrev en artikel. Denna läste han troget. Den liknade alltid henne själv, klartänkt, älskvärd, kvick på ett flott sätt.

— Hur mycket tror ni de betalar henne för det här? frågade han en dag.

Gregory Uglow framkastade en tämligen riktigt gissad summa. Pandolfo svor på att det var ett upprörande sätt att exploatera en begåvning. Rena klåsystemet.

— Jag har god lust att köpa det eländiga bladet och betala anständiga priser till medarbetarna, förklarade han.

Men även därvidlag var det endast fråga om pengar — även om han haft råd att sätta den enfaldiga idén i verkställighet. Hans hjärna hade äntligen fattat den sanningen, att om hon i framtiden skulle händelsevis erfara, att hon stode i något ekonomiskt skuldförhållande till honom, så skulle detta för alltid fjärma henne från

honom. Det var pengar, pengar hela tiden, pengar i förtvivlad grad. Han ansåg det endast för rättvist, att hon skulle ha andelar i ett bolag, åt vilket hon givit sitt namn.

Men hur skulle man kunna ge henne dem, jämte de därmed följande förmånerna, utan hennes vetskap?

— Hur tusan ska jag bära mig åt?

Gregory Uglow yttrade:

— Det enda sätt jag kan tänka ut är att göra henne till er arvinge.

— Det har jag gjort, ropade Pandolfo. Tror ni jag saknar fantasi? Naturligtvis har jag satt in henne i mitt testamente. Hon och ni är de enda människor i världen jag bryr mig om. För er är det sörjt. Hon får resten.

Detta samtal ägde rum i den bedrövliga, luggslitna salongen i det bedrövliga Staffordshirehotell i närheten av Paulinium-Stålverkstäderna, där de tillbragte natten. Utomhus var det bara blåst och lera, kolrök och vantrevnad. Med undantag av leran var det likadant inomhus. Han älskade att falla ned oförhappandes och härja omkring på platsen med Uglow som åtföljande protokollskugga. Hotellets flottiga mat och gräsliga otrevnad bekommo honom föga. Under vanliga förhållanden var han alltför sprängfull av nya planer på förändringar och förbättringar, men denna dags besök hade blott företett ett jämnt och ledsamt framåtskridande, utan något mankemang, som hans ivriga ande kunde slå ned på. Därför satt han nu med Gregory framför en sömnig brasa på en gammaldags hård och talade om det som för honom var den evigt personliga sidan av paulinium.

— Det var bra vänligt av er, Sir Victor, sade den unge mannen efter en paus. Jag behöver inte säga, att jag aldrig kunnat drömma om något sådant. Men jag önskar, att ni ville vara vänlig och utelämna mig.

— Vad för slag? utbrast Pandolfo. Varför det?

— Jag skulle känna mig mera oberoende då, svarade Uglow tafatt.

Pandolfo tog eldgaffeln och gjorde ett utfall mot brasan.

— Herre Gud! Här har vi en till. Kan inte en människa få göra något för en medmänniska, utan att hon genast trampar henne på en öm punkt. Oberoende! Vad tusan ska ni bli mer oberoende för, än ni är nu? Ni är ju fri. Jag har inte köpt er. Ni kan ge er i väg härifrån vilken dag som helst och tjäna dubbelt så mycket pengar.

Gregory avbröt honom hastigt:

— Jag skulle inte kunna förtjäna allt det andra ni ger mig.

— Vad dillar ni då om oberoende för? Ni låter mig förstå, att det finns något slags förbindelse — vänskap, sympati, förståelse, lojalitet, kalla det vad ni vill — mellan oss, som för er betyder mer än pengar. Ja för tusan, det tar jag för avgjort. Tror ni jag skulle diskutera mina personliga känslor med någon annan människa på Guds gröna jord?...

Han reste sig med eldgaffeln i handen och stegade omkring i det gasupplysta rummet.

— Det är ju detta vi talat om. Det något, som inte är pengar. Det har på ett eller annat sätt stått i min förmåga att ge er det. Och ni är inte nöjd. Ni vill vara oberoende. Ni är ju orimlig. Jag vill inte höra något mer om den saken.

Han kastade eldgaffeln ifrån sig på gallret och satte sig åter.

— Det var ert testamente — frågan om pengar — — vågade Gregory anmärka. Där kommer saken fram igen.

— Vad i all världen betyder det, när jag är död?

— Ingenting. Men det betyder något hela tiden ni lever.

— Tack, Herre Gud, ropade Pandolfo, att min mamma

inte härstammade i rätt nedstigande led från förhistoriska skotska kungar!

Gregory skrattade.

— Det är inte på det viset.

— Hur är det då?

Gregory suckade.

— Jag är rädd att jag inte kan förklara det.

— Är ni rädd för att er trohet inte kan räcka i de tio, femton, trettio, fyrtio års livstid, jag kan ha framför mig?

Gregory bleknade. Hur skulle han kunna förklara det oförklarliga? Det blev ett ögonblicks djup tystnad, varunder han kände det, som om de bägges själar kämpat en dödlig strid med varandra. Den sömniga kolhögen, som nyss rakats upp av Pandolfos eldgaffel, föll ihop med ett rassel. Båda ryckte till.

— Ingen människa kan vara trogen, om hon inte är fri, sade Gregory.

Pandolfo brast i skratt och gjorde en stor gest.

— Jaha, anse er då arvlös.

— Det blir en lättnad för mig, Sir Victor, sade Gregory.

Värden kom i skjortärmarna med whisky och sifon, som tidigare blivit beställda, och dröjde kvar i samspråk, medan han serverade de enkla dryckerna. När han avlägsnat sig, sade Pandolfo:

— Ni och Mrs. Field är bra lika på många sätt. Jag kan just undra, om ni begriper er bättre på henne än jag.

— Jag har aldrig vågat tänka på att begripa henne, svarade Gregory. Jag känner henne knappast.

— Det är sant, sade Pandolfo. Han smuttade på sin grogg. Därpå sade han plötsligt: — Herre Gud, vad är det där för något?

Två par uråldriga och vanformade tofflor, nötta av generationer av handelsresande, hade av värden helt stillsamt blivit framsatta vid brasan att värmas. Den spark,

som förpassade de förfärliga tingestarna till andra sidan av rummet, avbröt samtalets tråd. Pandolfo tog upp den detektivroman han köpt i bokkiosken vid järnvägsstationen, och Gregory satte sig vid det lilla runda bordet mitt i rummet och började på ett ordentligt papper nedskrivna dagens kortfattade blyertsanteckningar ur en liten svart bok. Längre fram skildes de åt för natten utan att vidare hänsyfta på kvällens samtal.

När den Fulländade Bilen stod färdig på vägen före sitt sista olyckliga prov, hade Pandolfo, fortfarande under intrycket av Lady Demeters visdom, tänkt ut ett sätt att överlämna densamma. Han skulle avstå från sin stormande längtan efter att själv rusa ned till Gloucestershire och skicka Gregory Uglow i sitt ställe. Detta skulle vara en finkänslighet, tillrättad av kvinnor. Men när han tillkännagav sin avsikt, förmärktes ingen entusiasm i den unge mannens svar.

— Näst efter att fara själv, vilket av vissa orsaker inte låter sig göra, kan jag inte inse, att jag kan visa henne en större artighet än att låta er representera mig. Och inte ni heller.

— Naturligtvis, om ni befäller mig göra det — sade Gregory.

— Jag befäller er det — och därmed punkt.

Pandolfo avklippte samtalet diktatoriskt.

Gregory gick därifrån med tungt hjärta. Antag att hon försmådde gåvan i någon anti-Pandolfostämning. Hurudan skulle då hans egen ställning bli? Att han själv skulle bli vänligt välkomnad, tvivlade han ej på. Men han skulle nödgas bönfälla henne att mottaga gåvan och därvid föra sin välgörares talan i hans kärleks intresse. Han kunde se det ironiska leendet i hennes vackra munvinklar. Han kunde se de milda, humoristiska ögonen läsa hans egen olyckliga hemlighet. Himlen vare tack, sade han för sig själv, att han talat ut angående testamentet. Det skulle ha strypt alla hans innersta, vilda-

ste och ljuvaste tankar. Som fri man kunde han åtminstone få tänka på henne. Förständig och karaktärsfast som han var, kunde han, om han lämnades i fred, hejda dårskapen i dess inverkan på uppförandet. Pandolfo var en stor man och Paula en stor kvinna. Så kyligt klart som ett isberg i av vind renat väder stod det faktum, att de två voro skapade för varandra. Han gjorde sig inga illusioner. Han resignerade fullkomligt inför deras eventuella och oundvikliga giftermål. Men att engageras som medverkande i förloppet var något outhärdligt. Dessutom innebar förslaget en anstrykning av medeltida grotesquerie, som var motbjudande för ett modernt sinne. Därför fruktade han för överlämnandet av hilen.

Och även om hon ej försmådde gåvan utan blott föll ihop hjälplös inför den och frågade honom, vad i all världen hon skulle ta sig till med den — vad skulle han säga? Han hade fått det fantastiska uppdraget att till en medlem av en i fattigdom nedsjunken aristokratisk familj överlämna en jätteautomobil i klarblått och silver och siden och Gud vet allt, som en indisk rajah med en av europeiska erfarenheter icke skolad smak kunde ha beställt sig för paradstillfällen att passa ihop med hans ceremonielefanter. Den stod i skriande motsats till hennes tillgångar, hennes ställning, hennes värdiga blygsamhet. Även om hon hade råd att betala lön åt den utsökt vältränade man, som behövdes för att föra den och sköta den, skulle hon lika litet drömma om att fara omkring och prima i den på de stilla landsvägarna som att bära en diamanttiara, när hon gick på fattigbesök.

En liten trevlig småbil, som kunde bevisa pauliniums underbara egenskaper — gärna det, men inför detta orientaliska praktföremål sjönk hans mod. Och han visste, att hennes mod, vad hon än skulle säga eller göra, skulle sjunka likadant som hans och av alldeles samma skäl. Han höll av Pandolfo, nästan avgudade

honom. Hennes blivande, oundvikliga och ögonblickliga värdesättning av hans hjälte var outhärdlig. Hon skulle icke hånskratta — det skulle en annan kvinna göra, men hon var alltför väl uppfostrad till det. Men om hon det gjorde — skulle han vara i stånd att flyga på henne och strypa henne, trots sin kärlek.

Och icke ett ord om allt detta tordes han andas fram till Pandolfo. Bilen hade varit hans dröm, hans tröst och glädjekälla i månader. Naturligtvis hade motorn ritats och bilens chassi börjat uppbyggas långt innan han råkade Paula på Hinsted denna sommar. Då gällde det bara att prova den nya metallen. Men när väl en gång det magiska namnet blivit funnet, hade bilen upphört att vara ett kyligt experiment och hade blivit en brinnande gudstjänstövning. Vilken protest kunde väl den känslige ynglingen inlägga mot den hänryckte jätten?

Kanske har en människa aldrig så hatat ett dött föremål, som Gregory Uglow hatade det skälvande vidundret med dess långa blixtrande huva och dess koboltblå limousinemodell, en enda symfoni av utsökta, sinnligt vackra linjer, när han stod där och väntade framför den på trottoaren den sista provdagen, innan Pandolfo kom ut från huset. Han tyngdes av känslan av det oriktiga i dess fräcka lyx.

Pandolfo kom springande nedför trappan och vandrade runt hela bilen.

— Herre Gud! Den är stilig, är den inte det? Skicklighet — nej. Skapande — det finns ingenting som det i hela världen. Man känner en darrning, när man får veta, att man avlat ett barn. Det kan vilken dåre som helst göra. Men när det gäller ett barn av ens hjärna, så mångdubblas darrningen en miljon gånger. Detta underbara föremål är JAG.

Han skrattade och sprang med lätta steg upp i bilen. Gregory följde efter, och chauffören, som väntat vid dörren med filten, bredde ut densamma.

När de väl hunnit utanför Londons spårvägar, körde de som gudar. Och så kom plötsligt den förfärliga katastrofen.

Få unga män ha fyllts av så blandade känslor som Gregory Uglow, när han tog den stora pauliniumbilens förstörelse i betraktande.

TRETTONDE KAPITLET

Paula skrev genast till Pandolfo. Kunde en godhjärtad kvinna göra något annat? Genom en förrädisk fuktighet över ögonen såg hon otydligt de skrivna orden. Aldrig hade hon känt så varmt för honom som nu i hans missräkning och förödmjukelse. Hon skänkte honom sin spontana sympati, tröstade honom med försäkringar att metallen nog skulle bli fullgod och bannade honom milt för hans tystnad. Hon klargjorde för honom, att hon nu med sina inskränkta tillgångar icke kunde drömma om att hålla sig med en stor bil mer än hon kunde med ett kapplöpningsstall. Om han ville glädja henne, måste han koncentrera hela sin viljekraft på större ting än dylik fåfänglighet. Det faktum, att han givit metallen hennes eget namn, var nog för att för alltid binda hennes intresse vid dess utveckling.

Om Bulstrodes avslöjande sade hon ingenting. Tydligt ville ej Pandolfo, att hon skulle ha reda på något om inteckningarna. Hemligheten hade väl bevarats. Visserligen hade Pandolfo vid deras sista samtal i Rênes-les-Eaux förklarat sin avsikt att övertaga samtliga inteckningar, men denna förklaring hade tydligen bottnat i hans vackra äktenskapliga planer. Då dessa gått helt om intet, hade hon aldrig kostat en tanke på inteckningarna, för såvitt han därav berördes. Nu kostade hon många tankar på dem och många bekymrade sådana, i synnerhet sedan hon förseglat och avsänt sitt vänliga brev.

Hon uppsökte fadern.

— Jag vill veta, varför Sir Victor Pandolfo aldrig hänsyftat på sin bekantskap — till och med vänskap med mig.

— Det har jag sagt dig, sade Mr. Veresy.

— Pappa sade mig inte allt. Han måste ha uppställt några villkor om tystlåtenhet.

Paula stod framför den vänlige, vithåriga herrn och tvang honom att bekänna.

— Ja, på sätt och vis gjorde han ju det. Han sade, att eftersom sådana affärstransaktioner inte alls hörde till hans vanliga affärer, ville han ej ha sitt namn nämnt utanför den lilla krets av personer, som direkt voro intresserade i saken. Det var därför jag respekterade hans förtroende för såvitt det gällde Myrtilla och dig. Det var först när unge Bulstrode nämnde för mig, att ni voro vänner, som jag gav dig upplysningen.

Hon nickade och tackade honom med ett leende och en dotterlig klapp på axeln, varefter hon gick sin väg. Hon hade på tungan den frågan:

— Du gamla kära dumbom, har du inte kommit att tänka på, att just för att vi voro vänner ville han inte, att jag skulle veta något?

Men längre kom frågan inte. Tydligen hade denna tanke inte fallit Mr. Veresy in, och hans dotter var ej den, som ville störa hans lugna sinne med enerverande antydningar.

Hennes eget sinne stördes däremot så mycket mera. I några månader hade hon varit fri från denne mans övervälde. Nu tyngde det henne mer än någonsin.

Inteckningsinnnehavare bruka inte bråka, om räntorna betalas ordentligt. Vilja de omsätta sitt kapital i reda pengar, behöva de endast sälja inteckningarna på samma sätt som andra säkra papper. Detta sade henne hennes sunda förnuft trots hennes vanliga vårdslösa kvinnliga okunnighet i affärer. För någon tid sedan hade hennes

far helt lätt antytt, att svårigheterna höllo på att lätta. Vad kunde detta innebära annat än ännu en av Pandolfos bravurgester?

— Min käre vän, kunde hon höra honom säga, var inte ett ögonblick ängslig. Det är sant, att jag har köpt inteckningarna på Chadford, vilka representera ett kapital av så och så många tusen pund, och att en vanlig affärsman, en främling, som inte har något med känslor att skaffa, väntar att få sina kvartalsräntor inbetalta i sin bank genom sin jurist. Var snäll och betrakta mig i en helt annan belysning. Jag vet, vilka svårigheter våra gamla godsägarfamiljer råkat i efter kriget, och vare det långt ifrån mig att göra dem tyngre. Det blir mitt livs stora glädje och heder att låta frågan om räntorna rätta sig efter er förmåga och bekvämlighet.

Intuitivt kunde hon ganska tydligt föreställa sig saksäket. Hon visste ej, att unge Bulstrode i ett triumferande ögonblick sagt till hennes far:

— Tack och lov, Mr. Veresy, vi har fått tag i en idiot.

Samt att fadern, röd i ansiktet som en kräfta, slagit näven i advokatens bord och ropat:

— Låt bli att säga så en gång till! Tack och lov, vi har fått tag i en hederlig och ridderlig man.

Det var därför han i sitt samtal med Paula kallat honom »en förbaskat präktig karl». Hon mindes hans lovtal och anpassade det efter sin egen rekonstruktion av fakta.

Och endast en slutsats kunde hon draga. Pandolfo vakade som någon grotesk och enfaldig gudom över hemmet på Chadford. De tre levde där praktiskt taget under hans vingars skugga. Vilken annan lösning fanns att ta till? Myrtilla, som var lika okunnig som hon själv om faderns verkliga ekonomiska ställning, hade varit tvungen att sälja hästar och tavlor för att skaffa pengar till hushållsutgifterna. På nämnda förtjänst kunde hon visserligen bestrida dessa för en ganska lång framtid, men medan

Mr. Veresy för en tid sedan talade dystert om att möla undergången som en man, tycktes han nu ta densamma som ett skämt av en upprymd Försyn.

— Vad betyder allt det här? frågade hon Myrtilla, som hon sist av alla dödliga ville förtro sig åt.

Myrtilla ryckte på axlarna och rådde henne att fråga Bulstrode.

Hon stod just i begrepp att följa Myrtillas ironiska råd, när Pandolfo själv infann sig som svar på hennes brev.

Pargiter, som imponerades av den kolossala bilen, titeln och den napoleonska myndigheten, hade utan att fråga befriat honom från rockarna, varpå han slog upp dörrarna till frukostrummet och anmälde:

— Sir Victor Pandolfo.

Paula steg häpen upp från den kyliga platsen vid fönsterbordet, där hon suttit och skrivit. Han närmade sig med båda händerna utsträckta till hälsning. Han grep hennes händer. Pargiter stängde ljudlöst dörrarna.

— Till och med skönare än mina minnen och mina drömmar, sade han.

Hon skrattade.

— Och ni själv — mera exotisk än någonsin. — Hon gjorde sig lös och gick tvärs över rummet. — Och eftersom ni är exotisk, så måste ni frysa intill märken en så våt och ledsam dag som i dag. Kom hit till brasan och värm er. Var kommer ni ifrån?

— Från verkstäderna — pauliniumverkstäderna i Staffordshire. Jag far dit regelbundet för att se hur det går framåt... Jag tänkte, att jag på tio minuter muntligen kunde framföra flera tacksägelser än alla brev i världen.

Hon kastade en blick på klockan på spiselhyllan, vilken visade halv ett.

— Tio minuter. Men det är ju orimligt. Ni stannar väl till lunch?

— Jag måste till London nu på middagen — och det är ungefär hundra miles dit.

— Ni stannar till lunch, annars får ni inte sällskap med mig en enda minut.

I ett nu hade hon lagt handen på dörrhandtaget. Att släppa ifrån sig en tillfällig besökare på fastande mage ut i det miserabla snöslasket var otänkbart, allra minst då en man, som nästan prutit halsen och halvvägs fått sitt hjärta krossat för hennes skull. Han tvekade.

— Vad vi har att bjuda på vet bara Gud och kokerskan. Men vi kan åtminstone slakta påfågeln.

Han gjorde ett tecken till att han underkastade sig. Hon ringde, gav en hastig order åt den osynlige Par-giter och stängde dörren.

— Men detta är ingen dag för påfåglar, sade han. Den dagen skall komma med alla mina drömmars förverkligande. Ja, då! Mina drömmar har alltid inneslutit en påfågel serverad på renässansmanér i hela sitt övermod och sin prakt. Och det skall bli för er och mig ensamma, i matsalen i något gammalt italienskt palats, med vackert välvat tak och stora tjocka murar och djupa fönstersmygar som vetter ut mot Vallombrosas kullar.

— Och den kommer att vara seg och smaklös, och den välvda matsalen blir kall som döden, och kullarna kommer att döljas av regn. Nej, min käre vän, där gör ni ett fundamentalt misstag. Jag är inte romantiker.

— Jag har inte haft den djärvheten att undra vad ni är, sade han. Jag vet bara, att er åsyn är underbar.

Hon gick förbi honom och satte sig ned, så att hon för bråkdelen av en sekund vände ryggen åt honom. När hon sedan vände sig mot honom, anvisade hon honom en stol.

— Jag är också glad att få råka er av ett par skäl. Vi har en gås oplockad...

— Olyckans automobil. Tala inte om den. Ni skall få er pauliniumbil, hur det än går. Och den här gången skall

den byggas för ert speciella behov. Ensitsig, två råttkrafter — som ni lär er köra på fem minuter och som kan skötas som en barnvagn av husjungfrun. Jag har börjat utarbета en skiss redan nu, och jag skall göra den färdig på resan.

— Resan?

Han kom alltid med plötsliga överraskningar. Orden kommo henne för ögonblicket att glömma den oplockade gåsen, som icke haft något att göra varken med paulinium eller med bilen.

— Jo, utropade han ivrigt, jag har ju så mycket saker att berätta för er, och alla vill de ut på en gång. Jag måste fara till Brasilien. Pauliniumgruvorna — eller rättare sagt de malmgruvor, som är pauliniums hemlighet — ligger inne i landet och behöver rensas i Herrans tukt och förmaning. Jag har med mig ett förråd sådant. När jag kommer tillbaka, blir det inga blåsor i paulinium mer. Inte bara er bil utan järnvägsskenor och slagskepp kommer att räcka till domedag.

— Det är jag säker på, svarade hon leende. Jag vet, att väldiga uppfinningar inte blir fullkomliga förrän efter ett oändligt experimenterande. Men ni måste tro mig, när jag säger, att jag sympatiserat med er mer än jag kan säga.

Han försäkrade henne, att hennes brev varit balsam på hans sårade fåfånga. Han hade genomgått en tid av förfärlig depression. Huset vid Tite Street hade varit ett Tivvlets slott, han själv Jätten Förtvivlan, och han själv hade fruktat för att vandra genom Misströstans kärr på Londons gator. Hennes ord voro ett änglabudskap, som gjorde den mörka luften klar och ren. Tro var alla tings lösning, och hon satte tro till paulinium. Hennes andlighet och hans materialism i förening skulle omsider föra dem upp i himlen i en pauliniumbil. Paula mumlade lämpliga instämmanden till hans dityramber. Till sist såg hon på klockan:

— Om tio minuter, sade hon, kommer min far från biblioteket, min syster från sitt rum, där hon bläcket ner sina fingrar, sitt ansikte och sitt hår med hushållsräkenskaperna, och vi två kommer härifrån. Vi har inte mycken tid före lunchen åt den där gåsen jag ville plocka. Jag vet att det verkar som att börja en måltid från galen ända — och hon skrattade — eller som en film, som man vevar baklänges — men i alla fall så — — Varför har ni köpt alla de där inteckningarna?

— Det visste jag inte, att ni hade reda på.

— Det skulle ju ett barn kunna begripa. Varför gjorde ni det?

— En säker placering.

— Ni handlade stick i stäv mot mina tydligt uttalade önskningsar.

— Det behagade ert då och då gudomligt oförnuftiga temperament att vara missnöjd med mig. Jag räknade inte därmed, liksom jag inte heller räknade med ett annat tillkännagivande.

Han steg upp, fäste sina klara ögon på henne, lutade sig över henne och yttrade mycket lugnt:

— Det tjänar till ingenting att strida mot ödet, Paula. Ni måste bli min en dag, och det vet ni lika bra som jag.

Hon reste sig med överlägsen hållning och knäppte med fingrarna.

— Min vän, jag blir inte er, så länge ni äger en penny ni tror ni kan köpa mig med.

Han vände sig bort med en handrörelse.

— Ni sårar mig, sade han.

— Det ville jag göra.

Han vände sig blixtnabbt om.

— Varför det? Vad har jag gjort?

— För att vinna min — högaktning, kan vi ju kalla det, har ni köpt in alla inteckningarna och sagt min snälla men vad som helst utom affärskunniga pappa, att

han inte behöver oro sig för räntorna. Det är ni som skänker oss tak över huvudet. Tror ni detta är en behaglig ställning för en stolt kvinna? Tror ni jag tänker falla i edra armar med ett »tack, tack, att ni räddar en gammal släkt från undergång, och i min tacksamhet blir jag er för tid och evighet»? Ni får lov att begagna ert sunda förstånd, min snälla vän.

Han förde handen över sitt krusiga mörka hår.

— Jag älskar att se er i den där stämningen. Ni påminner mig mer än någonsin om Paola Malatesta, som gifte sig med den store Pandolfo av Rimini. Men — förlåt mig, att jag säger det — det är ett slag i luften. Det har aldrig varit tal om att utelämna räntorna mellan Mr. Veresy och mig. Det försäkrar jag er.

Förvirrad svarade hon:

— Jag känner er tillräckligt väl för att inte göra er den orättvisan att tvivla på ert ord.

Han visade sin erkänsla genom en något ironisk åtbörd.

— Jag har den lilla fåfängan, som ni tvivelsutan lagt märke till, att tycka att jag är en stor både det ena och det andra. Men en stor lögnare är jag inte.

— Vill ni då förklara, hur min far inte kunde betala de andra inteckningsinnehavarna men nu kan betala er?

— Gärna det, kära ni. — Han smålog. -- Det är bara en fråga om en affärsmans rent personliga intresse för Mr. Veresys finansiella ställning. De föregående inteckningsinnehavarna brydde sig ej det minsta om den saken. Varför skulle de göra det? Här kommer jag med advokater, bokhållare, mäklare och bankmän, en hel armé av experter, och så finner vi, att med en liten manipulation här, en liten förståndig placering där, ett par små tumskrivar på en viss herre — —

— Monte Dangerfield?

— Jaså, det känner ni till? Jaha, vi ordnade med en särskild överenskommelse för att undvika rättsliga åtgärder. Allting har bidragit som ni ser. Jag kan inte påstå,

att vi har återinsatt Mr. Veresy i hans forna ställning som rik man. Det är tyvärr inte möjligt för närvarande. Vem vet, hur det kan gå i framtiden. Men i alla fall är han solvent, och om han nöjer sig med en enkel levnadsstandard, så finns det ingen anledning för honom att lämna detta sitt sköna fädernehem.

De sista tre grannlåtsorden åtföljdes av en av hans stora gester. Paula ryckte till, pinsamt berörd av disharmonien. Om han bara sagt, som alla andra skulle gjort, »det här trevliga gamla stället».

Han dröjde ett ögonblick, tog därpå ett steg närmare och yttrade lågmält:

— Jag hoppas ni är nöjd.

— Jag är mycket tacksam för vad ni gjort, sade Paula.

Dörren öppnades, och Mr. Veresy visade sig. Han stängde dörren brådsnande och närmade sig Pandolfo med handen hjärtligt utsträckt.

— Jag ber tusen gånger om ursäkt, Sir Victor. Först i detta ögonblick fick jag veta, att ni var här. Vet du, Paula, Pargiter håller verkligen på att bli ålderdomsslö...

Och inte ens sherry och en besk och kax hade han fått efter sin långa bilfärd. Finge det lov att vara sådant nu? Eller någon av de modernare uppfinningarna — en cocktail? Själv var han så gammalmodig, att han ingenting visste om hur de tillreddes, men han var övertygad om att Paula skulle kunna »skaka» till en åt honom. Det hette ju så, eller hur?

Pandolfo avböjde leende. Han trotsade alla doktorer och drack aldrig annat än till måltiderna. Han förklarade, att Chadford låg så föga ur hans väg, att han ej kunnat motstå frestelsen att hälsa på för att säga farväl åt Mrs Field, innan han gav sig i väg till Brasilien.

— Brasilien! Vad jag avundas er. Det är ett stiligt

land. Hamnen i Rio de Janeiro! Herre Gud, hur många år var det nu igen...?

Hans beräkningar avbrötos av Myrtillas inträde, och om några ögonblick anmäldes det, att lunchen var serverad. Mr. Veresy kom med compensation för den enkla måltiden i form av en dyrbar flaska gammal Johannisberger. Dess utsökta doft fyllde hela rummet. Pandolfo hejdade det pågående samspråket med att hålla upp händerna.

— Käre Mr. Veresy, vem är jag, att ni skall lyckliggöra mig med denna rhengudarnas gåva?

Han förde glaset under näsan och smuttade.

— Vad för slag? Årgång 84? Det är inte möjligt.

Mr. Veresy slog handen i den läderklädda stolskarmen och strålade av förtjusning.

— Den är det. Just den. — Pargiter skickades att hämta den tomma flaskan. — Att servera en kännare gott vin är en av livets största glädjeämnen. Ja, 84. Det var min gamle far, som lade sig till med det, han specialiserade sig på Hocks. Jag har halva källaren kvar ännu. Under kriget kunde jag inte förmå mig att smaka det. Det föreföll ofosterländskt. Men vad har det stackars gamla vinet med den saken att göra numer?... Tusan också, att ni skulle känna igen årgången!

Han betraktade Pandolfo som ett slags gud, en modern och högt upplyst Backus.

Paula, som var road och intresserad, frågade:

— Hur kunde ni känna igen det, Sir Victor?

— Ren minnessak. Varför skulle man inte lägga förnimmelser lika väl som andra fakta på minnet? Jag har smakat det här vinet en gång före kriget på ett slott i Schlesien. Jag drack det om igen i fjol i London. Det är omöjligt att missta sig. Vinernas olika smaknyanser är som olika melodier för ett musikaliskt öra. När man en gång hört dem, glömmmer man dem inte.

— Vi ska ta upp en till. Så många det finns kvar för

resten, ropade Mr. Veresy, och vi sitter kvar här, tills de är slut. Det är ingen idé att bjuda grannarna här omkring på det. De tycker bättre om Mosel. Lättare och mera uppfriskande. Eller grogg — lättgrogg. Om inte kriget bevisat motsatsen, skulle jag påstå, att det är en förbannat degenererad tidsålder, när man inte kan ta sig ett glas som en karl. Jag tycker hela världen är upp- och nedvänd. Här kommer det in en ung man och dricker lemon squash och äter glace och så får man höra, att han har Victoriakorset. Jag ger tappt. — Och han drack och smålog. — Gud ske lov, att jag har min gom kvar, sade han.

— Och detta, sade Pandolfo med en bugning. Han fortfor: — Jag kan inte ge er något bättre. Det skulle övergå mänsklig förmåga. Men något, som kanske är lika bra, av ett annat slag, för den händelse ni vill göra mig den äran och besöka mitt enkla hem vid Tite Street. Kejserlig tokajer ur framlidne kejsar Franz Josefs vinkällare. Jag var en gång i Wien för att klara ett patent. Jag hade en mängd introduktioner, och därigenom blev jag bland annat bekant med kejsarens livmedikus. En kväll när vi satt och drack en förträfflig tokajer, blev han förtroligt stämd. Kejsaren led av många ålderskrämpor. Han nämnde en av dem. Vi behöver inte gå in i detaljer. Jag fick en av mina plötsliga idéer — uppfinnarens idéer. »Ja men det kan man lätt bota», ropade jag. Jag tog fram en penna och ritade på bordduken. Nästa dag sände jag honom en fullständig planritning och beskrivning. En present. Det var faktiskt en ren småsak. Nå, kort och gott, han lät utföra apparaten och satte den på den gamle kejsaren med det resultat, att jag en vacker dag blev föreställd vid hovet. Så blev det fråga om ersättning. Pengar var det inte tal om. På den tiden var det ett nöje att få hjälpa en betryckt kejsare över ett hinder. Jag ville inte ha Tre Purpurörnarnas orden eller vad det nu är de brukar skänka bort i

Österrike. Jag ville ha något som ingen kan få, om han inte är ett krönt huvud. Litet av den bästa kejserliga tokajern, som låg i Hofburgs källarvalv. Och det fick jag. Jag fick ett dussin flaskor. Hovfunktionärer kom åkande i biler till mitt hotell och överlämnade till mig en lår överklistrad med sigill och kejserliga deviser, som klarade mig genom alla tullar i universum. — Han vände sig till Paula. — Jag får alltid vad jag vill ha, är det inte så?

Hon undvek den direkta frågan.

— Varför har ni inte berättat den historien förr för mig? frågade hon.

— Det skulle ta ett helt liv för att berätta alla mina historier för er. Har ni inte insett, att jag är amatör på det pittoreska?

— Jag skulle vilja säga expert, sade Mr. Veresy förbindligt.

— Kalla mig professionell, skrattade Pandolfo.

Därmed var han inne på temat om färgen, glädjen och galenskapen i Livets äventyr. Han förtrollade den trötta och enkla Myrtilla. Han var en strålande ängel, som fallit ned i hennes lilla trånga värld.

Då han blivit övertygad om sin gästs egenskap av förbannat präktig gosse, befann sig Mr. Veresy i strålande tillstånd. Vid måltidens slut hade Pandolfo vunnit åtminstone två trofasta hjärtan för livet. Mr. Veresy höll honom kvar i matsalen, sedan damerna dragit sig tillbaka. Myrtilla svämmade över av frågor. Varför hade inte Paula talat om, att hon var god vän med denna märkliga människa? Paula svarade undfallande, att i London råkade man så många märkliga människor, att de liksom fördunklade varandra och var för sig icke gjorde något särskilt starkt intryck. Varpå Myrtilla drog en suck och sade, att Paula alltid hade tur.

Herrarna kommo in, och Pandolfo tillkännagav, att han omedelbart måste fara. Han måste till London till

en stor pauliniummiddag, som han skulle ge före avresan till Brasilien. Myrtilla frågade, vad en pauliniummiddag var för något. Han gjorde en gest åt Paula till.

— Har ni aldrig sagt ett ord om mig?

— Om er? Varför skulle jag göra det? Om er — nej. Inte mer än ni sagt ett ord om mig.

Mr. Veresy och Myrtilla utbytte en blick.

— Pauliniumstål, sade Mr. Veresy med minen hos en som har reda på sig, är den nya metall, som Sir Victor har uppfunnit.

— Jaså, mumlade Myrtilla.

— Och middagen — ett sällskap troende alltså... Och Pandolfo smålog på sitt intagande sätt.

Det togs farväl. Mr. Veresy och Paula följde gästen ut i hallen, där Pargiter stod vid porten med den pålsfodrade rocken i hand. Plötsligt hördes ett hastigt rop från frukostrummet.

— Pappa!

Den gamle herrn urskuldade sig och gick för att efterkomma kallelsen. Myrtilla fattade honom i armen.

— Var inte en snäll gammal dumbom nu. Låt karlen få sin chance.

Mr. Veresy bad Gud bevara sin själ och Myrtilla förklara sig.

— Pappa tror väl inte, att han kom hit för att träffa pappa — eller mig. Kan inte pappa se, att han är överöronen kär i Paula? De är ju som ler och långhalm. Varför skulle han döpa sin gamla metall till paulinium? Och varför skulle han hysa så ömt intresse för Chadford? Den gode mannen blottar sig ju i vartenda ögonblick.

— Det gör sakerna ganska tilltrasslade.

— Tvärtom, replikerade Myrtilla.

— Ja — men — jag kan inte låta mannen fara utan att säga adjö.

— Det sköter Paula om, förklarade Myrtila. Var har pappa sin gamla bok med gästers namn?

Oförstående inför den kvinnliga hjärnans subtila fun-
der nedkallade Mr. Veresy förbannelser över boken. Ingen
hade skrivit i den på de senaste fem åren, och han
hade ingen aning om var den fanns.

— Det tror jag att jag har, sade Myrtila. Vänta tills
jag kommer.

Under tiden stodo Paula och Pandolfo tillsammans
vid ena änden av den stora hallen med sin trappa och
sitt galleri, medan Pargiter stod orörlig vid andra änden.

Han sade:

— Säg mig en sak. I dag. Ni har väl åtminstone varit
nöjd med mitt uppförande?

Hon skrattade.

— Så underligt sagt! Vad menar ni?

— Jag kom hit som en utsvulten människa. Nästan som
en varg. I stället för att säga och göra vad jag ville
göra, har jag varit så diskret och färglös som vännen
Babington. Jag förtjänar litet tacksamhet. I betraktande
av omständigheterna — tycker jag att jag har varit
stor.

Liksom en skådespelare, när ridån går ned, vänder
sig till en inbjuden vän bland kulisserna, bidade han nu
sin skörd av lovord. Hon rynkade förbryllad och road
pannan.

— Min käre vän, begriper ni inte någonting efter hela
denna långa tid? Om ni inte ville, att jag skulle gifta mig
med er, så skulle det inte finnas någon man i hela värld-
den, som jag skulle tycka mer om att älska.

— Det är en sval tröst, sade han, för en som behöver
all den värme han kan få.

För första gången under hela hans besvärliga uppvakt-
ning rörde han hennes hjärta. Hon kände det nästan
som ett hugg. Hittills hade hans giljande inneburit blott
och bart en inbjudan — icke att dela, ty allt han gjorde

skedde efter stora linjer — men att kröna hans härlighet. Han hade intagit samma attityd som den store olympiske givaren av alla gåvor. Därför var det nu första gången han slog an mera mänskliga strängar. För första gången hade han antytt sina egna behov, begärt något för egen del. Med vaknande förståelse överfor hon hans ansikte med en kvinnas snabba blick. Han hade blivit en aning äldre. Där funnos nya lätta fåror på hans panna och i ögonvråerna, och i hans blick brann en underlig hunger. Hennes ögon mötte stadigt hans i ett par sekunder. Hon var en kvinna av den moderna världen, en vacker kvinna, härdad, om sådant är möjligt, mot mäns beundran och begär. Men i hans ögon läste hon något annat än mannens blotta begär, en nästan vargliknande hunger efter andra ting än kärlek.

Hon kom tätt intill honom och sade med låg stämma:

— Om vi fränser dårskap — ni vet vad jag syftar på — vad kan jag göra för er? Hur kan jag hjälpa er?

— Vad betyder bågaren för en törstig mun, om det inte är vin i?

Hon vände sig bort, i saknad av ett omedelbart svar, i det att hennes rättframma engelska språksinne något litet reagerade mot den exotiska liknelsen. Inte för att inte orden voro uppriktiga från mannens synpunkt. Hans ärlighet mot sig själv satte hon ej ens i fråga. Men som ett instinktivt uttryck för mannen verkade de icke uppriktiga på henne. Ingen renhårig engelsman, som i ett otvivelaktigt upprört ögonblick vädjade till hennes medkänsla, skulle talat om det fåfängliga i en tom bågare. Och likväl hade latinaren, som talade, uttryckt hela sakförhållandet i en enda fras.

Om hon befunnit sig i en mera sorglös sinnesstämning, skulle hon kanske som en kompromiss föreslagit, att bågaren fylldes med sodavatten eller lemonad. Men en kompromiss var omöjlig. Antingen vin — ty vin är ett levande ting, en av de tre »Guds stora ord till männi-

skan» och på samma gång en symbol för och en gåva av Guds godhet och kärlek — eller också den tomma bågarens hån, hur yppigt och skönt kransad den än vore.

Därför vände hon, som nyss nämndes, bort huvudet och svarade ej. Han ryckte på axlarna.

— Vet ni, varför ni slog upp er korta förlovning med den förträfflige Babington? Ni insåg, att det rika vinet i form av er egen person, som ni var beredd att slå i, icke skulle vara bra för hans hälsa. Jag trotsar er, liksom jag trotsat er från första ögonblicket vi möttes, att påstå, att det inte skulle vara bra för min. Vad tänker ni göra med det? Förvara det i en låst källare i alla tider, så att ingen människa kan få en dryck därav? Tänk på det förkastliga i ett sådant slöseri, min vän.

Med ett egendomligt leende yttrade hon:

— Kära ni, jag tror det är bara vin du pays, och det har redan surnat.

— Hade det gjort det, skulle ni tyckt det var gott nog åt Babington.

Mr. Veresys röst, måhända med flit en smula forcerad, hördes nu genom den öppna dörren till frukostrummet.

— Jaså, du fick äntligen tag i boken, Myrtilla.

Paula frågade hastigt:

— När reser ni?

— I övermorgon. Från Southampton. Kungliga postångaren Aurania. Får jag ta med mig en smula tröst?

Åter en vädjan. Hon kände sig elakt hårdhjärtad. Som vän kunde hon föda honom med vilka bullar och kakor han kunde önska sig. Som blivande make kunde hon ge honom ingenting.

— Ni skall få ett telegram, sade hon.

Mr. Veresy och Myrtilla kommo nu ut i hallen med gästbok och bläckpenna i handen. Pandolfo skrattade och raspade ned sin triumfatoriska namnteckning på en sorgfälligt tillrättalagd, jungfruligt oskriven sida.

Mr. Veresy följde honom nedför den pompösa trappan

till bilen. Pandolfo åkte i väg, svängande hatten med sin vanliga segerherreuppsyn.

— Präktig karl! En av de bästa jag träffat.

— Det var roligt pappa tycker om honom, sade Paula stilla.

När han dragit sig tillbaka till sitt arbetsrum, där han om eftermiddagarna hade för vana att möta undergången som en sömnig man, vände sig Myrtila till systemen:

— Vad i — vad i — vad i — —?

Paula tog henne i de magra axlarna.

— Vad i — vad i — vad i — vad har du med den saken att göra?

— Förlåt mig, sade Myrtila och gjorde sig fri. Jag är inte ofta indiskret. Men det här är ju så tydligt.

— Och den stackars dåren trodde, att ingen kunde ha gissat hans hemlighet, sade Paula. Det sade han mig själv.

Myrtila, Paulas bleknade, åldrade avbild, skrattade i sin tur.

— Männen är idioter, är de inte det? — Efter en paus tillade hon: — Men du, älskling, du förstår, det är ju av så ofantligt stort intresse för oss alla — vad tänker du ta dig till?

— Jag tänker leta rätt på en liten trevlig, oupptäckt Stilla havsö, som inte står på kartan, sade Paula, och där tänker jag sitta för mina återstående dagar.

— Kvinnor som du gör mig trött, sade Myrtila litet syrligt.

Kanske detta var första gången i deras liv, som deras engelska reservation tillät dem att tala öppenhjärtigt. Och Paula såg, att de voro varandras polära motsatser. Trots att hennes fröjd varit kort, hade hennes liv fått sin uppfyllelse i härlighet. Hon hade älskat, hon hade fött ett barn till världen, döden hade blott varit inseglet på denna uppfyllelse. I likhet med varje vacker och dygdig

kvinna hade hon sin egen omedvetet uppgjorda värdeskala. Hon tvivlade aldrig på att andra anständiga kvinnor i hennes värld hade detsamma. Hennes sinne var för ömtåligt och hennes intresse för materiella ting alltför starkt för allt sådant, som närmade sig morbid självanalys. Stora, intagande människor i denna värld bråka inte med sina egna personer. Det är blott de små sjukliga varelserna, som älska att vända ut och in på sig själva och diskutera sina sålunda blottade små ömkliga psykiska insidor, vare sig privat eller i stort sällskap. De starka och de friska skänka sig själva i robust objektivitet åt världen. Detta gjorde Paula Field.

Måhända var det en brist hos henne, att hon ända till systemens utrop icke igenkände en utsvulten kvinnas skri.

Hon svarade tafatt:

— Men älskade Myrti, hur kan man gifta sig med en man, som man inte älskar?

Myrtilla stod tragisk framför henne, fylld av en sällsynt och plötsligt påkommen sinnesrörelse, så att hennes visnade skönhet med ens strålade upp i stark glans.

— Kärlek! Vad betyder det så länge en man vill ha en? Du har varit åtrådd hela ditt liv? Ingen man har någonsin begärt mig — — och hon skakade händerna framför sig på ett sätt, som var utan motstycke i hennes tillvaro. — Du kastar bort Guds gåvor, som om de ingenting vore, medan jag skulle vara nöjd med vilken smula som helst, som fölle från bordet. Jag har inte tålamod med dig. Jag hatar dig!

Hon rusade ut.

Paula gick fram till fönstret och såg ut över den övergivna och drypande våta trädgården. Ett ögonblick betraktade hon apatiskt den ensamma kvinnoskulpturen. Sedan började hennes fantasi arbeta. Att den skulle brista ut i fantastiskt, backantiskt, menadaktigt liv vore ett mindre mirakel än den stela Myrtillas utbrott.

Därefter vände hon sig plötsligt bort och strök med händerna otåligt över tinningarna. Man måste älska en man... man måste... Å, hela saken var ju omöjlig.

FJORTONDE KAPITLET

Det sista besök Pandolfo avlade före sin avresa var hos Lady Demeter. Klockan sex på eftermiddagen, detta enligt föregående överenskommelse per telefon, kom han instörtande i hennes salong, där han, enligt hennes egen skildring av sammanträffandet, uppförde sig som en stormby. Han hade den djärvheten att förebrå henne för att ha givit honom ett felaktigt råd.

— Jag har råkat henne.

— Jaså?

— Hon är precis likadan som alltid.

— Det var konstigt, sade Clara.

Han svarade, att det tyckte inte han. Han hade förlorat tre månader. En kvinna borde uppvaktas, inte ignoreras, som hon tillrätt. Och nu skulle han ytterligare förlora två månader. Det skulle ta honom minst två månader att komma ut till Brasilien, färdas upp genom landet, få alla de skurkar levande, som misskött gruvorna, samt sedan återvända hem. Lady Demeter antydde, att Paula måtte ha blivit glad åt att få se honom.

— Glad! Hon var vänlig, hon var gästfri. Jag var frusen och hungrig, och hon tog emot mig i sitt hem. Mindre kunde hon ju inte gärna göra. Men när det kom till kritan, så var det samma gamla historia. *Tout ce que vous voudrez mais pas ça!* Och det — att gifta mig med henne — Herre Gud! det är ju det enda jag vill. Jag är en man — se bara på mig! — Han dunkade sig i bröstet och knöt armmuskeln. — Är jag en sådan typ som nöjer sig med en blomma, kastad från hennes fönster, som en annan möglig *Minnesinger*?

— Ännu har ni inte talat om för mig, vad som verkligen hände.

Inte ens hans frodiga fantasi kunde utfylla de magra detaljerna. Han utelämnade alla antydningar på inteckningarna, vilka ju utgjort förnämsta samtalsämnet. Den saken hade ingenting att göra med Lady Demeter. När han slutat, sade hon:

— Hon lovade i alla fall telegrafera.

— Vad är det för nytta med det? Paula Field skicka sitt hjärta via en bit ståltråd? Absurt! Nej! »Bon voyage». Det blir det enda.

Efteråt förklarade Lady Demeter, att draget, som åstadkoms av hans rörelser, försatt de tätt fördragna vintergardinerna i gungning.

Han fortfor:

— Nu är det slut med den här sortens politik. Nu skall det inte mer bli något hymlande i skymundan. Hon skall få brev, kabeltelegram, markattor, ekorrarpor och guldklimpar från mig varenda dag. Hon skall lära sig inse, att utan mig är livet omöjligt. Hon skall få lära sig betrakta mig som en nödvändighet.

Den godmodiga Lady Demeter väntade, tills hans vrede hunnit mer eller mindre uttömma sig.

— Min käre Victor, varför har ni till den grad inriktat er på att bli gift med Paula?

— Varför? — Han såg på henne, som om hon frågat honom, varför han ville ha mat, när han var utsvulten. — Hon är skapad för mig och jag för henne. Vi kompletterar varandra. Kan världen frambringa ett mera harmoniskt par?

Hon smålog inom sig åt hans pompösa egoism. Men att antyda något ditåt skulle endast leda till gagnlöst käbbel. Hon sänkte sig till lägre höjder.

— Om männen bara hade litet sunt förnuft! Har ni aldrig kommit att tänka på att ni kunde göra en annan

kvinna er kur våldsamt — naturligtvis mitt för näsan på henne?

Han sträckte ut armarna. .

— Finns det någon annan kvinna?

— Min stackars vän, sade Lady Demeter.

Han tog avsked och avreste nästa dag till Sydamerika. Gregory Uglow och en av direktörerna i Paulinium-Stålbolaget följde honom till tåget på Waterloostationen.

Ombord på *Aurania* i Southampton fann han det utlovade telegrammet.

»Mina uppriktiga välgångsönskningar följa er. Paula.»

I det han försökte göra det mesta möjliga av den näring som skänktes den hungrige älskaren, insöp han den sötma som kunde finnas i varje ord för sig. Hon var icke en som talade i fåvitsko. Hennes välgångsönskningar voro välgångsönskningar, hon förklarade dem vara uppriktiga, och att de skulle följa honom på hans äventyr var från hennes sida ett allvarligt uppsåt. Och för första gången tillät hon sig den förtrolighet, som ligger i att använda ett förnamn. Och likväl kunde han i detta uttrycksfulla budskap icke utläsa något mer än vänskap. Som vanligt höll hon sitt verkliga jag på gäckande avstånd. Det var samma kalla tröst. Om hon blott givit honom skymten av ett löfte, skulle Southamptonvattnets mörker genomskimrats av gyllene strålar.

Det var en dyster och beklämmande dag. Den stora ångarens däck, skeppsluckor och akterspegel voro klibbiga av väta. Dimman hängde tung över Kanalen. Den underligt blandade människoskara, som vällde ut från det uppvärmda tåget, bar myriader små kulor av fukt på kläderna. Andedräkten stod som rök i luften. När han gick ombord mitt i passagerarträngseln, hade han en skärande förnimmelse av att blott utgöra en okänd och obetydlig individ mitt i denna hord. Först sedan han i den stillsamma kön framför purserns lucka stått och väntat på sin tur och räckt fram sitt kort och hört

en hurtig tjänstemans glada: — Jaha, Sir Victor, det ligger ett telegram här — steg hans mod vid detta erkännande av hans individualitet. Paula hade en gång yttrat, att han måste lida tortyr under plågan av att vara okänd i en främmande stad.

Han slet upp telegrammet och gick ned för att leta reda på sin hytt. Fönsterluckorna voro stängda och glaset förmörkat av fuktighet. Rummet erinrade honom med sin stela inredning och sin kvava luft om en fängelsecell. Han bad sin väntande betjänt för Guds skull stänga av värmeledningen.

Åter uppkommen på däck iakttog han den packade människomassans rörelser — nästan lika ändamålslösa som myrornas. Signalen till de avskedstagande att gå i land ljöd. Han stod vid landgången och bevittnade de otaliga avskeden. Kvinnoarmars avskedssmekningar kring mannens halsar förorsakade honom ett underligt hjärteve. Varje friskhyad man, till och med några av de svartmuskiga hemvändande, tycktes äga någon levande förbindelselänk med en kvinna, plötsligt sliten av den obevekliga ångvisslan. Han, solus mortaliū, var ensam. Endast det hopskrynkade telegrammet i fickan vittnade om ett svagt band.

Den väldiga ångaren lade ut. Kajen framför de smutsiga, tarvliga skjulen blev en levande massa av vinkande hattar och fladdrande näsdukar. London-and-South Western-hotelllets tråkiga röda tegelstenskomplex avtecknade sig ironiskt utan att uttrycka vare sig vale eller ave, vare sig välkommen eller farväl. Pandolfo gick över till andra sidan av däcket och stirrade på ön Wights svaga konturer, som nätt och jämnt skönjdes genom dimman.

Kanske för första gången i sin rörliga, allt besegrande tillvaro kände han tyngden av alltings eviga vemod. Varför hade han inte tagit med sig Gregory Uglow till Southampton, så att åtminstone en enda levande själ vinkat farväl åt honom från kajen? Hans självtillräcklighet hade

förbjudit all eftergift åt känslsamheten. Han hade varit starkt frestad att taga med sig den unge mannen till Brasilien för att ha sällskap på vägen. Men detta var omöjligt. Uglow måste stanna i London som hans konfidentiella representant, klok, inne i alla hemligheter, diplomatisk, i stånd att handskas med styrelsen i Paulinium-Stålbolaget, som börjat visa sig motspänstlig. Gregory hade vissa kvalifikationer som advokat. Med hjälp av dessa kunde han förhindra alla mörka anslag från en vedervärdig herre, en viss Joram, vilkens placering som sekreterare en lika vedervärdig ehuru från början trovärdigt foglig direktör förmått honom att gå med på. Joram hade på listigt orientaliskt manér redan antytt vissa tvivel om den store Pandolfos ofelbarhet. Vartill denna brasilianska resa, skulle han ha sport, i ett för bolagets finansiella ställning kritiskt ögonblick? Gregory fick tas med boven, tills han själv hunne tillbaka, då han ämnade med tummen och pekfingeret lyfta Joram vid kragen och släppa ut honom genom fönstret i femte våningen i Paulinium-Stålbolagets kontor i City. I liknande ordalag hade han för Gregory antytt sina avsikter.

Hans betjänt avbröt hans melankoliska reflexioner med att fråga honom på vilken plats han önskade få sin däcksstol uppställd. Pandolfo viftade bort honom.

— På den bästa och soligaste och mest skyddade.

Med en enpundsedel i handen konsulterade betjänten däcksstewarden.

— För Jisse skull, säj mej var det är, för är det inte det, så Gu' nåde mej!

Däcksstewarden anvisade honom plats.

Ett av de smärre obehagen på en oceanresa är denna placering av däcksstolen. Vare sig man svedes av solen eller blåsten går en genom märmg och ben, måste man sitta på samma plats hela resan igenom, däresl man ej är en av dessa smygande överträdare, vilkas namn äro bannlysta ombord. Där, i närheten av grannar, vilkas

språk man kanske avskyr, villas artificiella eller naturliga doft man kanske tycker synnerligen illa om, vilka oföränderligen prassla med tidningar, när man själv önskar sova, måste man dväljas, om man i lugn och ro önskar njuta av hav och himmel i fulla mått. Intet vettigt hotell skulle märka sina stolar för bestämda gäster, inga vettiga gäster skulle tåla något dylikt. Och likväl fogar sig den ena generationen av oceanpassagerare efter den andra med lammliknande tålamod i det tyranni, som utövas av en monopoltrust kallad Ocean-däcksstol-bolaget. Varför inte ångbåtar kunna tillhandahålla däcksstolar, alldeles som de tillhandahålla obegränsade möjligheter att få sitta i salonger och rökrum, är en gåta.

Detta tvungna sammanförande av olika individer på en ångares däck bär skulden till många olyckor. Ångbåtsbolagen våga icke upprätta statistik över passagerare, som skuffats över bord i mörka nätter av grannar, som spinnande av belåtenhet därefter återvänt till den från och med nu tomma stolens sida. Det bär ansvaret för förargliga bekantskaper, ingångna vänskapsförbindelser, som man efteråt har anledning att för all framtid ångra, samt hela vagnslaster av giftigt förtal. Det bär ansvaret för en oändlighet av andra saker, däribland Pandolfos sammanträffande med en dam.

Under de första dagarnas dåliga väder — det blåste full orkan — satt Pandolfo i behaglig ensamhet på promenaddäcket i en stol, som hans beundransvärde betjänt efter den högt betalade däcksstewardens fackmannamässiga råd placerat på den allra bästa platsen i lä. Till vänster om sig hade han icke någon granne. Den välvilliga stormen hade sopat minst åtta stolar till höger om honom fria från innehavare. Han såg, att visitkortet, som satt instuckt i mässingshylsan på stolen närmast hans, bar namnet »Comtesse de Bréville». Därefter följde spanska namn, en hel familj, därefter »Mr. John P. Cotton» och »Mrs. John P. Cotton» och så vidare i ointressant följd.

Fjärde dagens lugna och soliga morgonväder fyllde som genom ett trollslag de hittills övergivna däckten. Bland de nyanlända hälsade Pandolfo på ett par bekanta, general och Lady Fairfield, som begivit sig ut på en världsomsegling, samt Pelham Foxe, en framstående ingenjör, som skulle ut till en anställning i Buenos Aires. Världen föreföll ljusare. Makarna Fairfield inbjödo honom till sitt bord i matsalen. Hovmästaren skulle styra om med omplaceringen. Han gick med glädje in härpå. Den ende ihärdige måltidsgästen vid hans eget bord var en förtorkad amerikan, som gjorde intryck av att efter att i årtal ha blivit tilltalad av hustru och dotter (alltjämt på hyttstadiet) ha förlorat talförmågan själv. Fast Pandolfo själv besatt talgåvor, föraktade han den renodlade monologen, och den enstavige medresanden tröttade honom. Å andra sidan var generalen en gladlynt människa, som tjänat soldat över hela världen och kommenderat en truppavdelning i Frankrike, och hans hustru hade i likhet med många andra präktiga soldathustrur en rolig syn på tillvaron. På ett förtjusande sätt läto de förstå, att de uppskattade den store Pandolfos värde. Den förtorkade amerikanen hade tydligen aldrig hört talas om honom eller föreföll, även om han det hade, djupt ointresserad. Han solade sig i vännens älskvärda smicker. Även Foxe hälsade honom med en viss entusiasm.

— Jag fick se ert namn på passagerarlistan och gladde mig åt att träffa er. Men den här förfärliga stormen — det är ju min första resa. Ni ser ju ut att må präktigt — ni har bestämt inte uteblivit från en enda måltid ända sedan Southampton.

— Nej, det har jag inte, sade Pandolfo.

— Lyckliga människa! Och vart bär det av?

— Brasilien. Jag skall se till några gruvor i Anderna.

— Det var ju ändå mera tur. Jag skall svettas hela tiden över blåkopior i Buenos Aires.

Ja, när allt kom omkring, var det en behaglig värld,

och han var dess icke minst lycklige invanare. I varje fall hade han en mage, som trotsade vind och vågor, och han hade vidare framför sig ett par månader i Guds friska luft. Hans medkänsla för Pelham Foxe höjde honom i hans egen aktning. Han gav sig ut på en promenad kring däckten med snabbare pulsar och elastiska steg, föraktande de sjuka av alla åldrar och kön, som lågo eller krälade omkring, insvepta i överrockar och schalar denna blå och soliga förmiddag, då havssaltet på läpparna var som en najads kyssar. Han föraktade tanken på överrock, log ett förstående leende mot en ung man, som var modigt klädd på samma sätt som han själv, utan halt och med rocken öppen, så att man såg den stickade silkespullovern i glada färger. Han stannade för att betrakta ett däcksspel, som en kvartett engelska gossar och flickor just börjat. De senare sågo strålände friska ut i sina vita jerseytröjor och alpmössor. Han fångade en rullande ring, som kastats till en av dem, och stod med den i handen, medan hon gjorde ett tafatt kast. Han steg fram.

— Förlåt mig! Det finns ett knep. Mycket enkelt. Bara så här.

Han gjorde en rörelse med arm och handled. Hon gav honom en hastig gillande blick och skrattade förtroligt.

— Så?

Hon kastade och missade.

— Nästan riktigt. Titta hit!

Han kastade. Repringen föll elegant ned över den melersta pinnen. Han skrattade i sin tur, svängde båda armarna med ett *voilà*, och gick triumferande sin väg.

När han slutat sin promenad, gick han ned i sin hytt för att hämta en bok, en lovande detektivhistoria, som han börjat läsa kvällen förut. Han hade bara en till med sig. Det var det enda felet med denna i alla andra avseenden fullkomliga värld: den beklagliga bristen på bra detektivhistorier. När han åter kommit upp på däck, littade han

in i vinterträdgården. Bleka sydländingar sulto med dyster uppsyn på rottingstolarna och -sofforna. Djupt medlidande stegrade ännu mer hans livsandar. Varför stannade de där som andra flädermöss i stället för att uppsöka solskenet och den ljuvliga saltvinden och den ljuvliga åsynen av den spetsliknande vita fradgan i de vänliga mörkblå vågornas bågare?

Med boken i hand kom han upp på promenaddäcket, fyllde sina sinnen en stund med det, som de bleka sydländingarna tycktes förakta, och gick sedan att uppsöka sin stol. Det var besvärligt i början, ty den fullsatta raden med stolar tog sig helt annorlunda ut mot föregående dagars tomma sittplatser. Till sist fann han den undanskjuten i sitt hörn. I stolen bredvid satt en dam, förmodligen grevinnan de Bréville, vilkens visitkort han sett. Med en elegant pläd över sig var hon just i färd med att taga en kopp buljong från däcksstewardens fullastade bricka. Klockan var omkring elva. Varför en kopp buljong mellan frukost och lunch skall anses nödvändig för att uppehålla kroppskrafterna är ännu en av havets gåtor. Men i likhet med de flesta gåtor kan den ha sina komiska element. Stewarden rätade upp sig efter att ha serverat damen och vände sig på sitt snabba havsmanér till Pandolfo. Pandolfo smålog och gjorde en avböjande rörelse. Hans hand råkade snudda vid brickan. Stewarden exekverade ett taskspelartrick, men all hans skicklighet kunde dock ej förhindra, att en buljongkopp ramlade ned på damens pläd. Hon utstötte ett litet skrik av förskräckelse och spillde ut halva sin kopp. Stewarden brast ut i förfärade ursäkter. Pandolfo befriade henne med skicklig hand från det genomblöta omhöljet, ryckte till sig sin egen pläd, som hans betjänt lagt i ordning i den bredvidstående stolen, och ställde den med myndiga ord till hennes obegränsade förfogande. Han talade franska. Damen svarade på samma språk. Hon kunde ej drömma om att beröva honom hans pläd.

— Madame, yttrade han på sitt mest pandolfiska sätt, om ni inte tar den, kastar jag den över bord.

Hon gav vika och lät honom ordna den kring henne. Hon mumlade sina tacksägelser. Pandolfo nappade till sig den andra pläden från den bedrövade stewarden, som med en servett sökte reparera den skedda åverkan, bugade sig och tågade bort med pläden över axeln.

— Vem var det där? frågade damen.

Stewarden kastade en blick på kortet på stolsryggen.

— Det var Sir Victor Pandolfo. Jag hörde en herre, som sa' till en annan: »det där är den store Pandolfo». Jag trodde det var en varietéartist, men efter han är »Sir», så kan han ju inte vara det.

Han tog upp brickan och skyndade efter förnyade ursäkter sin väg för att ta igen den förlorade tiden och bringa undsättning åt de utsvultna passagerarna.

Plötsligt visade sig Pandolfo.

— Madame, sade han, min betjänt som vet mer om fläckurtagning än någon människa på jorden — annars skulle jag inte ha honom i min tjänst — har sagt mig, att er vackra bruna pläd är ohjälpligt förstörd. Den ni nu har omkring er är den minsta vedergällning jag kan erbjuda.

— Det går verkligen inte an.

— Ett sådant uttryck existerar inte i min ordbok, Madame.

Hon sag upp på honom, skrattade och yttrade på ren engelska:

— Om ni är Sir Victor Pandolfo, måste ni vara engelsman.

— Det är jag också.

— Då begriper jag inte det kvicka i att vi talar ett främmande språk.

— Men ni är ju grevinnan de Bréville, sade han och gjorde en gest åt hennes stolsrygg.

— Ja, men min far var en framstående kyrkans tjänare i Ely.

— Och ni är gift med en fransman?

— Nu har ni gissat min hemlighet.

Han satte sig ned bredvid henne. Det var tydligen det rätta tillvägagångssättet, eftersom den förorättade damen befann sig i försonlig och talträngd stämning.

— Det är ju orimligt, sade hon. Jag kan inte ta emot er pläd. Den är av finaste ylle och värd tio gånger så mycket som min, som bara var vanligt gammalt skräp.

— Jag låter göra dem åt mig. I dussinvis, förklarade han. Det är en hemlig metod. Jag för med mig en hel bal för att ha till hands för alla eventualiteter. Jag ber er att låta den olycksaliga händelsen vara glömd och skänka mig en liten glädje.

— Vi ska tala om saken igen, när er betjänt har gjort pläden ren.

— Det är han för förständig att försöka. Den är för resten redan bortkastad. I bästa fall skulle den blivit en bedrövlighet nödfallsartikel. Jag har ingen användning för sådana.

— Men det har olyckligtvis jag, sade grevinnan de Bréville.

Han visade på pläden, som låg över hennes knän.

— Olyckligtvis, sade han med en bugning.

— Det är förfärligt vänligt av er, sade hon och satte sig bekvämt till rätta under den mjuka yllefiltten.

Hon smålog åt honom med uppsynen hos en kvinna, som vet med sig att hon är tilldragande. Han smålog tillbaka med uppsynen hos en ridderlig man, som hembär sin hyllning åt den kvinnliga tjuskraften. Hennes röst var mjuk, en förträfflig sak hos en kvinna. Hon hade mörkblå ögon, i vilkas leende låg en aning vemod. Efter flera dagars fängelse i hytten hade den plötsliga beröringen med havsluften drivit fram färg på hennes kinder. Små lockar av brunt hår syntes på ömse sidor om brättet på hennes reshatt. Hennes läppar voro rörliga och hennes

tänder en ung flickas. Dock förrådde en fåra här och där en kvinna i mitten av trettioalet.

Hon vände sig bort med en den minsta lilla suck och öppnade sin bok. Pandolfo öppnade sin. Episoden var förbi. Ilade hon varit ett fjorton års barn eller en sjuttio års häxa, skulle han ha uppträtt på samma storliniga, pandolfiska sätt, emedan ett dylikt uppförande var mannens hyllning till sig själv. Han ägde förmågan till omedelbar koncentration. Icke förr hade han funnit sin sittplats, förrän han fördjupade sig i intrigen i boken. Under tiden granskade kvinnan hans ansikte under fällda ögonlock, och hennes läppar slöto sig tätt med ett något hårt drag.

Den sålunda stiftade bekantskapen fortsattes dag från dag, huvudsakligen tack vare grannstolarnas obligatoriska sällskap. Han fick veta en smula om hennes historia, som tycktes litet enkel. Hon var dotter till en kyrkoherde i Ely. Efter att ha skickats till en fransk skola för att få sin uppfostran fullbordad, tillbragte hon ett par ferier i en fransk skolkamrats hem. Där träffade hon greve de Bréville, som förälskade sig i henne och gifte sig med henne, till släktingarnas belåtenhet å ömse håll. Men äktenskapet hade icke blivit lyckligt, beroende på Brévilles tröghet att inse, att underhållandet av tvenne hushåll icke gick att förena med äktenskaplig lycka. De hade skilts och gått var och en åt sitt håll. Nu var han död.

Hon var på väg, hon visste ej riktigt varthän. Det var en resa för att skingra tankarna. Fast hon hade en bekväm våning i Paris, hade hon i årtal fört ett kringflackande liv, i Biarritz, Monte Carlo, Deauville, Florens, Palermo och New York, varhelst löven voro gröna. Hon avskydde allt som var kallt och grått och fasade för Ely och dess fuktiga marsmånader. Dessutom var hennes far för länge sedan avliden. I själens reumatism, sade hon.

Hon var en ensam fågel, som av vinden fördes världen

unt. Ombord hade hon inga andra vänner eller bekant-
skaper än de hon tillfälligtvis stiftat. Pandolfo tyckte
synd om henne men förebrädde henne likväl hennes
ändamålslösa liv. Hon smålog gåtfullt. Kanske hade hon
ändå ett mål. Vilket då? Hon svarade på franska, det
var hennes hemlighet.

De hade oavslåttigt vackert väder. På andra sidan St.
Vincent, halvvägs till Rio, blev havet dödsstillt, och solen
brände med tropisk glöd. Om natten sken fullmånen på
vattnet, ironiskt romantiskt.

Det var sent. Pandolfo satt på promenaddäcket till-
sammans med Fairfields och Pelham Foxe. De äldre
bland dem som dröjt kvar hade begivit sig till vila. De unga
dansade på ett nedre däck, och man hörde svagt dans-
musikens toner. Däcket var övergivet. Det lättjefulla sam-
språket i månskenet kom in på de medresandes personer.

— Vem är den där vackra damen ni har pratat
med? frågade Lady Fairfield.

— Grevinnan de Bréville.

— Bréville — Bréville — —

Pelham Foxe knackade sig på den kupolliknande pan-
nan.

— Var har jag hört det namnet?

— Hennes man tycks ha varit en notorisk rucklare,
sade Pandolfo.

— Nej, nej — det gällde damen själv. Vänta — jo!
För två år sen i Monte Video.

— Det kan inte vara den här damen, sade Pandolfo,
för hon är på sin första resa till Sydamerika.

Foxe gav vika med ett leende.

— Då har jag orätt, sade han.

Men han satt tyst en stund med rynkade ögonbryn.

— När jag tänker rätt på saken, hette hon Tréville.
Jag får be damen så mycket om ursäkt. Det här var
en mycket vacker kvinna — enligt vad som sades, för

jag såg henne aldrig — men det var en nio dagars skandal. En ung amerikan sköt sig i korridoren utanför hennes sängkammardörr. Och på sin rock hade han satt fast 'en papperslapp, på vilken han skrivit: »Så som jag givit er min sista penny, så ger jag er min sista blodsdroppe.»

— Så romantiskt, då! sade Lady Fairfield.

— Dumma åsna, sade generalen.

Han steg upp och ruskade på sin fylliga kropp som en hund.

— Den karl som ger ut sin sista penny på ett framtimmer borde avrättas.

Hans fru klappade honom på armen.

— Då borde du ha bragts om livet många gånger om, raring.

Han skrattade muntert, gjorde sig fri och lade sin arm som en stor björnlabb kring hennes smala axlar.

— Jag har alltid lagt ut den mot en million procent i ränta, sade han.

Efter denna älskvärda äktenskapliga episod bröt sällskapet upp. Foxe erkände, att han längtade att få sova. Pandolfo blev lämnad ensam. Han gick fram i fören för att insupa så mycket som möjligt av draget, som framkallades av ångarens färd, och han såg ned på däckets djupt under honom. Ett försenat par, troligen passagerare på andra klass, hade gått dit och stodo lutade över relingen med armarna om varandra, blickande ut i natten. Om en stund såg han deras ansikten som ett par små vita fläckar vändas mot varandra och deras läppar mötas i en kyss.

— De där är då åtminstone lyckliga, sade en stämman bredvid honom.

Han ryckte till. Det var grevinnan de Bréville.

— Jag har dansat, och nu är det slut. Och jag tyckte jag skulle gå upp hit och få litet luft, innan jag går till sängs. En sådan underbar natt!

Han instämde tämligen buttert.

— Ja, underbar.

Det blev tystnad, varunder de, kanske drivna av samma öfveklingsgrund, iakttog de älskande. Nu hade mannen lagt bågge armarna om henne, och hon höll huvudet tillbakalutat, så att hon kunde se in i hans ögon, varefter hon lidelsefullt kysste honom. Det var så långt ned, att det föreföll som en spökscen, men för mannen och kvinnan, som betraktade den, var den mycket verklig.

Hon yttrade:

— Jag ville ge mitt liv för en sådan lycka.

— Min Gud! Det ville jag med, utbrast han.

Hon vidrörde med fingret lätt hans knutna hand. Hennes ord ljödo mycket stilla och lågmälda.

— Det är en kvinna i ert liv. Berätta!

Ljudet av rösten måste ha nått paret på det avlägsna däck, ty de sågo upp och varseblevo övre delen av en mans kropp, vilkens upplyfta gestikulerande händer avtecknade sig mot den månbelysta himlen.

Det var Pandolfo, som berättade om undret Paula Field.

FEMTONDE KAPITLET

En söndagsmorgon i början av maj satt Gregory Uglow ensam på bowlingplanen vid Hinsted Park och genomgick en mängd tunna och sladdriga maskinskrivna pappersark, som lågo i en portfölj. De voro mycket besvärliga och till innehållet mycket motsägande varandra, och allt under det han, ingalunda för första gången, studerade dem, fick hans ansikte ett plågat och ängsligt uttryck. Plötsligt knöt han händerna i förtvivlan och såg upp mot himlen för att få en ingivelse.

I samma ögonblick överraskades han av Paula, som kom på gångstigen mellan de höga buxbomshäckarna,

som skilde bowlingplanen från 'den terrasserade gräsmattan, vilken sänkte sig från Hinsteds elisabetanska fasad. Hon stod stilla ett par sekunder, vit och drottninglik, inramad i grönskan, tills den unge mannens av himlen gäckade blick fångades av hennes mer betydelsefulla uppenbarelse.

Han kastade ifrån sig portföljen på det rustika sätet och steg upp. De möttes mitt på gräset.

— Ni ser ut som en bild av förtvivlan.

Han betraktade henne med ett slags humoristisk grimas.

— Jag är rädd att jag suttit för mitt porträtt.

— Står det verkligen så illa till?

— Ni har ingen aning om hur illa det kan stå till, innan saker och ting kommer i gång, sade han med ett bistert skratt.

Hon tog hans arm med ett lätt grepp, och de gingo tillsammans fram till trädgårdssoffan.

— Och på en så vacker majmorgon till på köpet.

Han suckade.

— Vore det inte för er, skulle jag bli virrig.

— Några nyheter?

Han tog fram några ark och lade ned dem igen.

— Bara affärer.

— Han säger inte, när han tänker komma hem?

— Nej. Han är fortfarande kvarhållen. Han experimenterar därborta. Jag skall fortsätta här, så gott jag kan. Jag önskar jag kunde det. Det är det värsta, när man inte är övermänniska som han.

— Men ni har väl berättat för honom om Joram och Innwater och hela gänget?

— Naturligtvis, sade Gregory.

Av vilket samtal man kan sluta till att Paula Field var mera inlitterad i Paulinium-Stålbolagets inre angelägenheter, än hon varit den slaskiga vinterdag, då hon senast råkat Pandolfo.

Han hade nu varit borta i fem månader; den tidrymd han själv utsatt hade varit två. En månad för Rio de Janeiro och återvägen därifrån, fjorton dagar för resan till och från gruvorna i Anderna, fjorton dagar för att inplantera Herrans fruktan i gruvarbetarna. Nu var det tre månader över tiden.

Om det ej varit för Gregory Uglow, skulle Paula kanske känt föga ängslan. Men det långa uppehållet hade tydligen inverkat menligt på denne sällsynt intressante och sympatiska unge mans hälsotillstånd. Att han var några år äldre än hon betydde ingenting. Jämförd med Pandolfo i hans fyrtioårsålder var han ung, och tills hon insåg, att hon själv var yngre än han, hade hon vant sig vid att betrakta honom med älskvärd mormoderlig känsla.

Deras sammanträffande första gången efter hennes vistelse i Rênes-les-Eaux hade i likhet med de flesta mondana företeelser betingats av oromantiska alldagliga faktorer. Mirabile dictu hade där icke förefunnits minsta tanke på intrig i Lady Demeters vare sig hjärta eller hjärna.

Tidigt på året hade Lady Demeter och Paula försonats efter vilka misshälligheter som än varit dem emellan. I brev och telefonsamtal hade Clara med ångerköpta antydningar räckt ut fredspalmen.

»Du är den mest förtvivlat högfärdiga kvinna jag känner», skrev hon, »men du är den enda kvinna i världen jag bryr mig om, och jag kan inte reda mig utan dig. Vare sig jag haft rätt eller orätt, så har allt jag gjort varit gjort med ditt bästa till mål. Det är styggt av dig att inte vilja inse det. I alla fall lovar jag att inte mera bekymra mig om dig, men låta dig gå din undergång till mötes utan att räcka ut en hand för att rädda dig, om du bara vill låta mig komma och hälsa på dig och stanna över natten, så att vi kan göra upp alltsammans.»

Clara kom. Paula mötte henne vid stationen i den rang-

liga fordbilen och medförde till Chadford Park en mycket lycklig kvinna.

— Det är ju bra fånigt, när allt kommer omkring, sade Clara.

— Idiotiskt, sade Paula.

— Om du inte kan, så kan du inte, och så är det inte mer med det, antar jag.

— Just det ja.

— Förlåt mig.

I den rangliga fordbilen slog Paula armarna kring sin väninna och kysste henne och kallade henne en gammal raring, och på så vis var vänskapen återställd. Väl hemkommen visade henne Paula ett telegram med svar betalt, som hon mottagit från Pandolfo strax efter hans ankomst till Rio de Janeiro. Han hade skrivit det på franska, tydligen för att gäcka nyfikenheten och hejda skvallret hos den unga kvinna han förmodade satt på det lilla postkontoret i Chadford. Det lydde på engelska:

»Säg bestämt om jag får hoppas. Ytterst viktigt.»

— Och du svarade? sporde Clara.

— »Kan inte hindra er hoppas, käre vän, men var till tjänar det? Vad jag sade vid sista mötet gäller fortfarande.»

— Det måste blivit gräsligt dyrt, sade den praktiska Clara.

— Jag använde bara halva antalet ord han ställde till förfogande, sade Paula.

— Bra likt honom! suckade Lady Demeter.

— Och det lustiga är, fortfor Paula, att sedan dess har jag inte hört ett ljud från honom. Har du?

— Nej. Jag har bara hört om honom genom Gregory Uglow.

Paula spetsade öronen. Hade Clara alltså underhållit bekantskapen med den unge mannen? Lady Demeter, som förklarade, att han var en förtjusande människa, lät Paula förstå, att hon infångat honom och placerat honom

i den innersta kretsen i sitt menageri. Om han än för närvarande inte var så mycket lejon — det var Paula, som i liknelsens form översatte väninnans redogörelse — skulle han sannolikt i alla fall utveckla ett ljudligt rytande vilken dag som helst. Under tiden var han den skickligaste lejonämjarassistent, som någonsin funnits. Han kunde göra sig angenäm för vem som helst. Här om dagen på Hinsted till exempel — den där gräsliga kvinnan Boxer — från födelsen, snälla du, förbannad av gudföräldrar och faddrar — den stora auktoriteten på födelsestatistik och malthusianism och ogifta mödrar och ovälkomna barn — och alla de där rysliga sakerna. Å, ett obeskrivligt fruntimmer med ett ansikte som en dragon med skjörbjugg — snälla du, du vet en sådan där varelse, som man kan få se på Napoleontavlor — och som vet mycket mindre om barn än om hur man får dem. Vad var det hon tänkte säga nu igen? Jo — alltså, den här kvinnan Boxer — hon var rent av tvungen att bjuda hit henne, hon ledde en kunglig kommission som en skock lamm, och det stod massor i tidningarna om henne. Hon kom. Hon spred förvirring runt omkring sig. Hon torkade golvet med Spencer Babington och slängde honom i ett hörn vettskrämd vid tanken på att få ett ovälkommet barn — Clara Demeter kunde vara pittoresk, när hon så, ville — hon behandlade den käre Calithorpe, den store gynekologen, som en liten oskyldig pojke och bad honom gå ut och leka bland tusenskönorna, och kom gamla Lady Susan Mottbury, mor till tio barn, att undra, om hon gjort det, hur hon gjort det och varför hela bunten i stället för att blomstra i yppig hälsa icke varit dödsdömda samma dag de föddes.

— På söndagen flydde de allesammans, kära du, sade Clara, efter det de skickat telegram till sig själva. I förtvivlan satte jag Gregory på henne. På något vis höll han henne lugn, och allt blev bra. Det är ett umgänges-

geni, den där unge mannen. Jag träffade dem på eftermiddagen i färd med att tala astronomi. Jag frågade honom efteråt, hur han bar sig åt för att få henne bort från spädbarnen och över till stjärnorna. Han skratade och svarade: »Kanske via Vintergatan». Han är så rar.

Hon fortsatte med sin panegyrik. Ja, hon hade tagit sig an honom, ty alla höllo av honom. Till och med Demeter. En week-end, när Gregory avböjt inbjudningen — av stolthet eller någon annan enfaldig anledning — hade Demeter själv farit och grävt ut honom från Tite Street. — Och när Demeter går in för att vara älskvärd vet jag ingen, som kan stå emot honom, sade den goda hustrun.

Detta allt var Lady Demeters förklaring till att Gregory Uglow gått in på att låta sig knytas till hennes omgivning.

Clara såg sig omkring i det övergivna och förfallna huset, som en gång, enligt vad hon av egen angenäm erfarenhet visste, varit så behagligt med sin lugna bekvämlighet och så värmande med den egendomligt levande känsla av välbehag, som härrör från ljudlös, osynlig och skolad uppsättning, och rös av medlidande med Paula. Hon hade icke tänkt sig en så bedrövlig tavla av misär. Pargiter, en gammal bekant till henne, som hon älskvärt utfrågade angående hans eget välbefinnande, svarade, att hans hälsa var god, men — här är ju inte som förr i världen, m'lady. — Varpå han skakade på huvudet som den gamle skröplige hovmästaren i en teaterpjäs. Mr. Veresy, hennes gamle vän, smålog glättigt mot henne och företedde bilden av en nobel gammal engelsk herreman, som tappert går sin undergång till mötes. Myrtilla frågade henne ängsligt efter det billigaste stället i London, där hon kunde lägga upp sitt lager av bordslinne.

— Du måste ha berg av sådant, utbrast Lady Demeter.

— Av det bästa, ja, suckade Myrtilla, men det tror jag inte vi har råd att använda.

Den enda lugna och synbarligen oberörda i hela huset

var Paula. Hennes förlegenhet rörande olyckan tillslöt Claras läppar, hon kunde endast indirekt ge uttryck åt sin medkänsla. Det var på tiden, att Paula åter visade sig i stora världen. Hon medgav att livet på landet befrämjade det fysiska välbefinnandet, men antydde att det också ledde till andlig försöfnings. Varför skulle hon inte på fläcken ta Paula med sig och låta henne tillbringa en livgivande månad i London?

— Därför att det skulle hindra mig från att förtjäna tillräckligt med pengar för att få litet livgivande tid för egen del, skrattade Paula.

Hon hade sina veckoartiklar, hon hade böcker att recensera, vilket utgjorde en av hennes senaste inkomstkällor, och hon hade sin roman, som antingen skulle spotta som en våt fyrverkeripjäs eller gå upp som en raket, medan den litterära världen kippade efter andan av överraskning. Hon höll på att tillaga projektilen med syndfullhet, skönhet och skratt, och hon kunde ej släppa den, förrän hon var färdig. Hon var fullkomligt tillfreds. Om två eller tre månader hoppades hon ha det klart. I över ett år hade hon på måfå lekt med stoffet. Sedan hon slagit sig ned på Chadford, var det bara fråga om att konstnärligt sammanfoga de olika delarna.

— Ja, men när du är klar med den där odrägliga historien, kan du väl komma ned till mig, eller hur? Gör du inte det, så blir jag förtvivlad.

Paula gick in härpå för att icke döma sin väninna till förtvivlan.

I april sändes det färdiga manuskriptet till den förläggare, som publicerat hennes första roman, och som efter att ha läst första hälften jämte ett utkast till den andra gjort ett förmånligt kontrakt med henne, som innefattade ett blygsamt förskott. Paula, som nu fått pengar att röra sig med, gjorde av med en del därav i trakterna kring Bond Street, iförde sig de fantastiska

förvärven och slog för närmaste framtiden upp sina bopålar hos Clara Demeter.

Och sålunda kom det sig, att hon en majmorgon satt tillsammans med Gregory Uglow vid buxbomshäcken kring bowlingplanen på det gamla elisabetanska godset Hinsted. Detta var ingalunda första gången de råkat varandra sedan Rênes-les-Eaux. Han hade ätit lunch och middag hos Demeters i London. Han hade kommit ned till Hinsted över föregående week-end. Därför kunde hon samtala med honom om de inreförhållandena i Paulinium-Stålbolaget och om motspänstigheten hos det förskräckliga kotteri, som representerades av Joram och Innwater.

I valnötsträdet på andra sidan häcken hälsade stararna med jubel vårens ankomst och tiden för en ny bostadsinredning. Inne i håligheterna i de gamla grenarna funnos tjogtals bekväma våningar till uthyrning. Med strå efter strå och kvist efter kvist flyttade de in. Deras prat fyllde hela luften. Ett par koltrastar, själva konstnärer, som hatade den vulgära hopens tillvaro, tillkännagåvo ofrivilligt sin avskilda tillvaro i själva häcken. En trast ropade på sin make från ett träd framför huset. En sädesärla trippade näsvist över gräsmattan, letade mask och slängde ögon än hit, än dit, allt under det den sprätte och vippade med sina små stjärtfjädrar i ren belåtenhet. Långt i fjärran hördes det behagliga ljudet av kyrkklockor, som kallade till gudstjänst. Den blekblå himlen, som föreföll att vara så förvånansvärt nära, inneslöt som ett valv alla vårens dofter.

Omedvetet hade de båda på bänken slutat att tala om mineral och kotterier. Deras händer möttes, kanske av en händelse, men de dröjde kvar, och vidrörandet blev till en tryckning. Morgonens magi förnams av dem båda. En andra sädesärla infann sig med ännu större näsvishet. Gregory pekade på den med sin lediga hand. Paula smålog och nickade.

Genom öppningen i häcken lunkade, drägländ och värdig, Barrabas, husets strimmiga bulldogg. Han värdigades nätt och jämt kasta en föraktfull blick på sädesärlorna, vilka pilsnabbt försvunno medan han ännu var långt i fjärran. Långsamt och högtidligt fullbordade han promenaden tvärs över gräset och slog sig med hängande tunga och satyrlikt listiga ögon ned framför de båda människorna. De nämnde hans namn. Hans svansstump gnuggade gräset till svar. De knäppte med fingrarna. Paula, som visste, att hon var älskad, lutade sig fram med några översvallande vänliga ord, som kommo den unge mannens hjärta att klappa fortare. Barrabas grymtade bifall och sträckte sig framstupa med det väldiga huvudet på framtassarna och de cyniska ögonen trotsigt vakna. Det känslofulla ögonblickets förtrollning var bruten.

— Säg mig, sade hon till sist, vad står egentligen på nere i Brasilien? Det vill säga, om ni kan göra det utan att bryta något löfte.

Han förde handen över sin bekymrade panna.

— Jag tror inte det är något så särdeles konfidentiellt — hela bandet tycks ha fått reda på det — — Det förhåller sig så här. Kommer ni ihåg vad jag berättade er om mitt första sammanträffande med Pandolfo? Hur jag i misstag trodde, att mineralprovet var vit arsenikkis? Och John Cummings, medlem av Kungliga sällskapet, hade strax förut gjort precis samma misstag. Ja, det var naturligtvis inte vit arsenikkis, det var något helt annat. Han hade åratals tidigare kommit underfund med skillnaden nere i Brasilien. I själva verket var det prov på en malm, den första man ännu har fått tag på, som innehåller grundbeståndsdelen i paulinium. Det är hemligheten. Naturligtvis fick han till stånd ett gruvbolag. Skeppslaster av den råa malmen fraktades över. De senaste sändningarna var så usla, att man måste vidtaga kraftiga åtgärder, och han for själv ut för att vidtaga dem.

— Jag förstår, sade Paula. De höll alltså på att exploatera honom och skickade över vad för smörja som helst.

— Vi trodde det, sade Gregory.

— Men nu — —?

— Det är det som är mitt värsta bekymmer, svarade Gregory. Om de bara hade slappnat, kunde man varit säker på att han skulle dra upp dem som en väldig ångvinsch. I sådana saker känner han intet medlidande. Men antag — jag säger bara antag, ty jag vet ingenting med bestämdhet — att jordskiktet, som innehöll detta sällsynta och fullkomligt okända mineral, som alla människor trodde var undermålig vit arsenikkis, redan var uttömt eller i bästa fall höll på att ta slut. Ni inser, vad det skulle betyda?

— Pauliniums slut.

— Och Pandolfos med, tills vidare.

Paula stirrade på honom med begynnande skräck i blicken och lade handen mot hjärtat, som börjat klappa med dåraktig fart.

— Det är ju omöjligt.

— Jag hoppas det, yttrade den unge mannen oroligt. Men hur skall man förklara alla dessa månaders bortavaro? Han postar sina brev från alla möjliga orter, som jag aldrig har hört talas om. Fast han aldrig gör någon antydan därom, ser det ut, som om han letade efter nya gruvor.

— Men om det vore så, sade Paula, skulle han väl tillhålla er å er sida att färdas varligt fram i stället för att raska på så mycket som möjligt.

Ty från föregående samtal med Gregory kände hon till den feberaktiga fart, varmed verkstäderna i Staffordshire blivit fullbordade med Pandolfos napoleonska förbi-seende av ekonomiska detaljer, samt den snabbhet, varmed den första anstormningen av beställningar expedierats. Ända tills nu hade Pandolfo, som från Anderna utslun-

gade sina åskvigar, kungjort sin vilja för missnöjda direktörer och den österländska ormen till sekreterare. Staffordshirechefen med stab, högt betalda experter, förklarade sig tillfreds. Om än malmen icke var så rik som förr — något som man fick räkna med, när fabriksvaran övergick från laboratoriets till handelsvarans stadium — frambragtes metallen likväl i väldiga kvantiteter.

— Det är en fråga om tro, svarade Uglow. Och hans tro är oändlig.

Paula smålog.

— Den kommer således att försätta berg — få dem att ge ifrån sig nya förråd av — vad heter malmen?

— Vi känner den bara under en hemlig beteckning. Kommersiella termen är alltid vit arsenikkis.

Barrabas, trött på detta samtal, som icke var det minsta vad han väntat sig, steg upp, gäspade, sträckte på sig och lunkade över gräset tillbaka till huset.

Uglow betraktade frånvarande den borttågande hundens akterspegel, vände sig tvärt om och yttrade:

— Det är väl en jätte ändå?

— Vem då — Barrabas?

Den unge mannens vänliga ögon logo, och han skakade på huvudet.

— Nej, Pandolfo.

— Ja, sade Paula uppriktigt, han är en stor man.

Gregory drog fram ett telegram ur sin portfölj.

— Titta på det här. Det kom förra veckan, inifrån Anderna.

Det lydde:

»Inga nyheter Polini. Gör efterforskningar.»

— Vem är Polini?

— En av hans pensionärer. En gubbe som jag tror en gång hade en italiensk skulpturaffär i Soho.

— Sådana där små statyetter de säljer på gatorna? frågade Paula.

— Jag tror firman brukade göra sådana — den delen

av yrket är tydligen förbi i London. Nej, de understöder konstskolor och folk som har trädgårdar och grottos. Men Polini måste ha tillhört den gamla regimen. Det började gå illa för honom, och Sir Victor hjälpte honom. Jag gjorde naturligtvis efterforskningar och fann, att den gamle var död. Men det märkliga är detta, att Pandolfo, som inte fick sitt vanliga kvartalsbrev med tacksägelser — Polini, det måste jag säga, brukade hopa erkänsla på hög — blir ängslig och telegraferar. Han måste ha bekymmer upp till öronen. Det är bara en stor man, som kan tänka på småsaker som detta.

Gregorys ögon glänste, när han talade om sin hjälte. Paula instämde åter lugnt och sansat.

— Ja, en stor man. — Därefter ställde hon ånyo till honom en fråga hon gjort honom i Rênes-les-Eaux, ehuru i en litet förändrad form: — Har han någonsin talat med er om sina gossår?

— Aldrig. Varför skulle han göra det? Han är ju en man, som lever i det närvarande och i framtiden, inte i det förflutna.

— Men er vän Polini med gipsgubbsbutiken måste i alla fall ha tillhört det förflutna.

Gregory ryckte skrattande på axlarna. Pandolfos förflutna måtte varit mera brokigt än någon annan dödligs, om hela raden av hans pensionärer hörde hemma där. Det fanns intet tvivel om den unge mannens uppriktighet. Han erbjöd henne en cigarrett, som hon avböjde, varefter han tände en själv.

— Det är med småsakerna man mäter en stor man, sade han. Det är ett osvikligt prov.

Hon smålog instämmande och lutade sig tillbaka på soffan. Hennes hjärta blev vekt gent emot den store mannen, som lik en titan trotsade både naturens krafter och människoslåktets vacklande tilltro samt på samma gång känsligt sysselsatte sig med kvarlevande från hans dunkla förflutna. Hon kände ett sting av samvetsföre-

bråelse, nästan blygsel, över att hon själv ryggade tillbaka för att få veta något ytterligare om dessa hans antecedentia. Ensamt för henne hade han lyft på förhänget. Vad som låg bakom detsamma angick inga andra. För henne hade hans föraktfulla uppriktighet inneburit något betydelsefullt. Pensionen till Polini visade hans trofasthet mot denna undangömda och skumma begynnelses dagar. På ett ord från henne skulle han ha klarlagt dem på sitt stora barnsliga vis och omedvetet uppenbarat sig som den man han verkligen var. Hon kände en förvirrad impuls att på fläcken stiga upp och skicka i väg ett telegram till honom med befallning att återvända till en luttrad Paula.

Hon vände sig plötsligt om mot Gregory.

— Ni är en trofast vän.

— Det vore väl otänkbart, att jag inte skulle vara det, genmålde han.

— Ja. Men det finns trohet och trohet.

Hans bleka ansikte glödde.

— Det finns bara ett slag för en hederlig man, sade han. Det blev en kort tystnad. Därpå skrattade hon.

— Jag tror majmorgnar är ett misstag, tror ni inte det med?

Hans svar avklipptes genom att en betjänt, bärande en ask med bowlingklot, åtföljd av Lord Demeter trädde in genom öppningen i häcken. Detta var Lord Demeters enda gyllene timme under hans frus lejonbjudningar över varje week-end. På bowlingbanan voro människa och lejon lika. Ingen kunde ryta i de spännande ögonblicken, då man balanserade med klotet i hand och blicken naglad vid målet. Och han själv kunde som expert slå vem som helst av dem. Under den återstående tiden bleknade han bort helt opersonligt i bakgrund och vrår, men på bowlingbanan levde han ett härligt om än kortvarigt individuellt liv. Hans rop klingade över gräset.

— Paula, du skall spela med mig. Vi ska visa de där

människorna, som tänker en hop om sig själva, vad vi kan göra.

Gregory satt en stund och såg på spelet. Av Paulas och Lord Demeters motståndare var den ene en stormagad fetkindad specialist i psykoanalys, den andre unge Osric Dane, skådespelaren som skapat Den Moderna Teatern på Peckham Rye, dit hela London församlades för att skåda sin själs jazzsjukdom och dess hjärnas Freudiska uppvaknande symboliskt framställda för sina ögon. Gregory hade aldrig uppfattat amerikanens namn, det hade låtit likt Hunkbuster, men han hade fastnat mellan paret kvällen förut och utstått det våldförda förnuftets alla kval. Nu, när de voro sysselsatta med det gammaldags höviska spelet, skrattade de och gåvo goda råd och hurrade och beklagade alldeles som vanliga dödliga.

Han satt framåtlutad och stirrade på dem med hakan stödd i händerna och märkte icke att Paula närmade sig, förrän hon tilltalade honom.

— Nå — vad sitter ni och tänker på?

— På skillnaden, yttrade han, mellan människor när de är rena och när de är smutsiga.

— Majmorgonen, skrattade Paula och gick vidare.

Om en stund steg han upp med en suck, samlade tillhopa sina papper och gick in. Han hade en timmes arbete att sköta före lunchen. Han gick upp på sitt rum med dess behagliga doft, dess ljusa kretonn och ekpaneler, dess smårutiga gallerfönster, som vette ut mot en fruktträdgård, och bredde ut de maskinskrivna arken framför sig på det omsorgsfullt inredda skrivbordet. Men hans tankar voro förströdda, som en ung mans förälskade tankar alltid måste vara, när hans drömmars dams vidrörande blivit en varm handtryckning, när hon tydligt utmanat hans kärlek till henne — »det finns trohet och trohet», hade hon ju sagt — och när hon i de snabbt uttalade trenne orden besvarat hans egen tanke.

Och likväl slog samme unge man med plötslig vrede handen i bordet.

— Varför gör hon det inte, för tusan?

Varför mottog inte gudinnan den olycklige gud, för vilken hon blivit skapad, och befriade en stackars olycklig dödlig, som led Tantali kval, en gång för alla ur hans elände?

När kallelsen till lunch ljöd, hade han ännu ej börjat arbetet. Han fick gripa sig an med det på middagen, då han hoppats få vara ledig. Efter lunchen lyckades han inne i salongen få henne avsides från en hop folk.

— Jag håller på att skriva till Sir Victor och skall skicka brevet med middagsposten. Skall jag hälsa till honom?

Här var den trogne tillbedjaren redo att kasta sig för Juggernauthjulen; den utomordentlige frivillige martyren poserade som en väluppfostrad man av god familj. Hon iakttog en liten skälvning på hans läppar. Hon lade handen på hans handled. Om hon ville tillkalla Pandolfo, skulle några ord på en papperslapp, skickade med en tjänare till telegrafstationen, vara tillräckliga. Att kalla honom genom en plågad beundrare vore groteskt. Hennes handtryckning blev fastare.

— Jag skickar inte hälsningar till människor, inte ens till övermänniskor, som i fem månader inte tycks ha lagt märke till min existens.

— Jag känner på mig, att jag måste tala om för honom, att jag råkat er.

— Som ni vill, svarade hon. Ni kan säga honom, att jag befinner mig vid utmärkt hälsa, har det bra och roar mig storartat.

Han gick sin väg utan att veta, om han var ledsen eller något annat.

Så snart Paula kunde undkomma psykoanalytikern, vilkens namn hon i likhet med Gregory ej kunnat uppfatta, men som hon enligt Gregorys namntolkning i sina

tankar identifierade som Hunkbuster, och som fått in henne i ett hörn, där han beskrivit en patients sinnes-tillstånd, likt en blomma utvecklat inför hans ögon genom inberättade drömmar, som gjort det tydligt, att han hyst en brottslig böjelse för sin mormor, innan han blivit född, rusade Paula, genast hon lyckats fly från den fetkindade och något pornologiske charlatanen, till sitt rum och fullföljde så gott som mekaniskt morgonens tillbakahållna impuls. Hon ringde. En tjänarinna visade sig. Hon viftade med en telegramblankett.

— Var snäll och be någon att gå med den här genast.

Jungfrun avlägsnade sig. Det var gjort. Hon stod framför spegeln och intog instinktivt en överlägsen hållning. Hon vände sig bort med en majestätisk fingerknäpp. Tusan också! Han hade haft rätt hela tiden. De voro båda stora människor. Åt helvete med allt hennes enfaldiga snobberi! Man hittade inte en jätte att gifta sig med varje dag i veckan.

Nåväl, nu var tärningen kastad, hon hade bränt sina skepp och komprometterat sig så mycket man kunde tänka sig.

Gregory? Han var ju bara en pojke. Ett känsligt nervknippe. Han skulle övervinna det. Han skulle foga sig i det oundvikliga.

Hon gick fram till toalettbordet och gjorde dumma saker med en pudervippa och gick ned.

Det var inte längre möjligt att sitta utomhus. Moln hade skockat sig under eftermiddagen, och en fuktig, kall vind sjöng majmorgonens själamässa. Stora brasor brunno i salongen, där sällskapet spelade bridge och mah-jong och pratade i vrårna.

Spencer Babington framtonade hög och spöklik för hennes blick, när hon kom in, samt närmade sig för att hälsa på henne. Det var ej första gången hon råkat honom efter hennes oceremoniella sätt att bryla deras förloving. Han hyste intet agg till henne. Centripetalkraften

i hans egoism förbjöd det. Han intog gent emot henne en attityd av förvåning över hennes egensinne samt medlidande med hennes ofattbara sätt att kasta bort sin lycka. Nåja, hon hade gjort detsamma många gånger förr fast inte fullt så upprörande. Det var bara en fråga om grader. Han hade fortfarande ett öppet hjärta, ett öppet sinne, en öppen själ. Han fingrade sin monokel med det svarta bandet på det gamla sättet och stod där mager och distingerad, en bild av troheten. Han ordade allvarligt om sin resa kring jorden, mestadels i hotelltermer. Då och då kastade han ljus över någon dunkel politisk situation. Hans synpunkter uppfattades av Paula såsom typiska för hövliga resenärer på sjuttonhundratalet, till exempel Addison, som, när han skriver om Venedig efter sitt första besök därstädes, anser Arsenalen vara den enda byggnaden, som är värd att omnämnas. Och likväl var Spencer på sitt begränsade vis en konnässör på tavlor. Hon undrade, om han verkligen tyckte om dem, eller om hans intresse för dem var av samma art som filatelistens för frimärken. Han föreföll torrare än någonsin, mer än någonsin avlägsen från den sfär av känsloförnimmelser, vari hon visste, att hon måste dväljas för att kunna leva i sanning. Naturligtvis hade hon behandlat honom på ett avskyvärt sätt, hennes enda ursäkt var att hon angripits av midsommargalenskap. Men vilken försynens skickelse var icke hennes återvändande till normalt vett.

Sent på kvällen sutto de åter tillsammans i den stora hallen. Han hade fört henne dit med menande högtidlighet och sagt, att han hade något av vikt att meddela henne. Han upplyste henne om att han skulle fara till Genève i särskilt uppdrag som regeringsombud.

— Nåå? frågade hon.

— Jag skall vara med om att forma Europas öde. Jag håller i min hand trådarna till en mycket egendomlig politisk situation. Jag tänkte det skulle intressera dig att höra något som bara få människor känner till.

— Det gör det verkligen, utropade hon.

Hon drog en suck av lättnad. Några ögonblick hade hon tyngts av den hemska aningen, att han åter tänkte fria till henne. Nu kunde hon knappast undertrycka ett hysteriskt skratt. Om han det gjort, skulle hennes sista ord till Pandolfo i Rênes-les-Eaux oundvikligen på ett groteskt sätt vänts bak och fram. Hon besparades denna pina.

Innan hon gick till sängs, kom Clara enligt sin vana in i hennes rum för att prata om gästerna och dagens sysselsättningar. Om en stund yttrade Paula plötsligt:

— Jag har varit riktigt snäll. Jag har i dag kablat ett telegram till Pandolfo och sagt honom, att jag vill gifta mig med honom.

— Du kära! ropade Clara och slöt henne till sitt bröst.

Den goda frun gick lycklig till vila. Hon hade i alla fall fått rätt. Den värdiga hållning hon tillrätt hade varit verkningsfull. Hon visste, att Paula skulle ge vika.

Nästa morgon stod Paula i porten klädd för att fara in till staden, medan Lord Demeter och Clara älskvärt väntade för att se hennes avfärd. Pandolfos bil väntade några meter därifrån på Gregory Uglow, som skulle köra henne till staden. Hon skulle äta lunch där och skulle senare på dagen träffa Demeters. De pratade en stund. Men var fanns Gregory?

En betjänt kom fram och anmälde, att Mr. Uglow bad Madame ursäktas, men han hade just blivit kallad till telefonen.

Om en stund visade sig Gregory med ett mycket blekt ansikte och ett skrivet papper i handen.

— Mrs. Field — —

Han kallade på henne. Med ett ursäktande ord till värdfolket följde hon honom in i hallen.

— Det är ett marconitelegram, som är öppnat vid Tite Street och intefonerat hit. Vad betyder detta?

Han räckte henne papperet.

»På hemväg. Nyss gift mig. Min fru medföljer. Vidtag alla slags förberedelser. Pandolfo.»

Utan ett ord tog hon med sig papperet ut till Lady Demeter. Denna läste det och utbrast:

— Men karlen måste blivit tokig!

Därpå drog hon häftigt efter andan, i det hon för första gången mindes, att hon själv rått honom att uppvakta en annan kvinna.

SEXTONDE KAPITLET

Där förelåg faktum i all sin nakenhet och dock otroligt, fantastiskt som det var.

— Karlen måste ha blivit tokig, ropade Clara Demeter.

Lord Demeter mumlade till tröst och för att bidra till konversationen:

— *Quem Deus vult perdere prius dementat.*

För Gregory Uglow ägde det utslitna felicitatet en dyster innebörd. Den gud, som dömde Pandolfo till den undergång han såg nalkas, hade av himmelsk välvilja slagit honom med hjärnuppmjukning.

Paula glödde. Hennes telegram hade avgått. Det skulle returneras till London, där han vid sin hemkomst skulle finna det, om icke den vaksamme Gregory kunde snatta och undandölja detsamma. Mot detta reste sig hennes värdighet.

Att diskutera situationen med Demeters vore opassande.

— Om vi inte ger oss av, kommer jag för sent till lunchen, sade hon till Gregory.

Det gick nog för sig att kalla Pandolfo tokig och draga in försynen, välvillig eller raka motsatsen, i saken, det gick mycket väl an för Paula att glöda av harm över förolämpningen mot hennes försmådda skönhet, men man måste räkna med den blinda människonaturen. Som Demeter yttrade, sedan de åkt sin väg därifrån: man kunde

ju inte vänta, att mannen skulle ge sig till tåls i det oändliga. Han var ingen torr käpp som Babington. Om Paula övergivits, så hade hon också tiggat därom. Hon kunde inte be en man draga åt skogen och, när han det gjorde, anse, att hon själv blivit illa behandlad. Hans hopsummering av sakernas läge, ehuru föga elegant — han tillhörde en skola, inom vilken elegans i uttrycksformen betraktades som pedanteri och misstänktes som bristande uppriktighet — och måhända även ytlig, hade så mycket sunt förnuft i sig, att hans fru endast kunde svara med vanmäktig klagan.

— Det kapitlet är utrivet och förstört, sade Paula samma kväll. Vi talar inte mer om den saken.

Hon rätade på sig i moraliskt hänseende, lika stolt som någonsin. Må han få telegrammet! Han får sluta sig till vad som helst därav. Under tiden var hon än en gång fri, även fri från en ettårig anfäktelse. Så snart hennes hyresgäster flyttade ifrån våningen i Hansel Mansions, kunde hon packa in den där gräsliga Persevs och skicka bort den. Gubben Simkin på Chadford skulle med förtjusning sätta upp den i sin trädgård. Hon tackade himlen, att den besvärliga bilen slagits i bitar. Den graverade papperskniven med det gamla florentinska handtaget, som hon hade med sig, slängde hon på botten i sin koffert. Det var slut, förbi och till ända. Hon intalade sig själv, att hon betraktade den okända Lady Pandolfos person med kall likgiltighet. Det enda hon begärde av en förbindlig värld var att Pandolfo måtte utplånas från hennes horisont.

Och likväl måste detta förvägras henne. Där fanns ju Gregory Uglow. Hon kunde ej hemsöka husbondens överträdelse på sekreteraren.

Några dagar senare ringde han upp henne och begärde ett sammanträffande. Han kom med ett kuvert i handen.

— Om jag har varit indiskret, så förlåt mig... Det är mitt åliggande att öppna telegram. När jag såg, vad det var, tänkte jag, att kanhända...

Hon rodnade i plötslig skamkänsla. Det hade ej fallit henne in, att förtrogna sekreterare på vanligt affärs-mässigt sätt öppnade telegram. Allt hennes förakt tjänade till ingenting. Han stod där, aldrig så litet framåtböjd, erinrande henne om hennes första intryck av honom i Rênes-les-Eaux, och betraktade henne med sina milda, bruna ögon som en hund, som inte vet, om hans goda avsikter skola räknas honom till last. Hon rev telegrammet i småbitar, som hon kastade i den stora papperskorgen.

— Jag inser inte, hur ni under närvarande omständigheter skulle kunnat spara det åt honom.

— Det gjorde inte jag heller, sade han ivrigt. Jag handlade alltså rätt?

Hon nickade långsamt.

— Alldeles rätt. — Hon räckte honom ett silveretui med cigarretter och tog en själv.

— Kanske det till en del var ert eget fel, sade hon, i det hon högdraget svängde cigarretten. Ni vet inte, hur ni plågade mig i söndags morse. Jag kände, att jag måste göra något. Men tack och lov, det behövdes inte.

— Jag önskar jag visste, vad jag skulle tro om det alltsammans, suckade Gregory.

— Om ni med »alltsammans» menar något mellan Sir Victor och mig, behöver ni inte mer tänka på det under ert återstående liv.

— På ett sätt skulle det vara en lättnad, sade han.

— Bara på ett sätt? sade hon frågande med huvudet på sned, medan hon slog av askan på ett fat.

— Jag kan inte tänka mig möjligheten för Pandolfo att inte ha behov av er, vem han än har gått och gift sig med.

— Jag kanske är gammalmodig och monogam, käre Gregory, yttrade hon skrattande, men när en man har en hustru, kan jag inte gå med på att han behöver någon annan kvinna.

Han rörde sig oroligt hit och dit. Hans cigarrett hade slocknat, och han kastade bort den.

— Jag vet inte, om jag har rättighet att fråga er, men — —

— Ni kan fråga mig, vad ni vill.

— Tänker ni hålla honom på avstånd, när han kommer hem?

— Jag tror, svarade Paula kallt, att vad mig angår, kommer han att göra det själv.

Gregory reste sig, tog några obestämda steg av och an i rummet och stannade plötsligt med en armrörelse.

— Och om han gör det — hur går det då med mig?

— Med er — hur?

— Jag är bunden vid honom med alla heliga band som förenar en människa med en annan. Vad han än gör, skulle jag vilja ge mitt liv för honom. Och på samma gång kan jag inte vara utan er, Jag vet, att jag är en förbannad dåre, men jag kan inte. Jag kan inte.

Han stod vänd ifrån henne, som om han bränt skepp, gått över Rubiconfloder och väntade förintelse på en fientlig strand. Ett tonfall i hans röst öppnade inom henne väg för en oanad källåder av ömhet.

— Jag vet inte varför ni skulle vara utan mig, om ni behöver mig så väl.

Han vände sig häftigt om.

— Ni vet vad jag menar?

— Jag har ett visst mått av intelligens.

— Och ni är inte ond, för att jag menar det?

— Varför skulle jag vara det? frågade hon.

Hela världen slog ut i flammande prakt. Dylika fyrverkerier ha varit lika vanliga som månsken ända från världens begynnelse, men från världens begynnelse har varje människa trott, att fenomenet i fråga framställts för hennes privata skull. Gregory stod där bländad. När han slutligen talade, låg det något av bävan i hans röst.

— Ni är alltför underbar.

Hon steg upp och gick fram till honom.

— Missförstå mig inte, käre Gregory, sade hon. Jag är inte det minsta underbar. Jag är bara mycket självisk. Jag älskar att folk tycker om mig, men alltför mycket av varan kan vara litet besvärligt ibland.

— Bara när det blir demonstrativt, sade han snabbt.

— Ja. När den demonstreras för kraftigt.

— Om ni vill låta mig tycka alltför mycket om er, så skall jag vara mycket diskret.

Hon skrattade förtjust.

— Vi säger det, då.

Den unge mannen avlägsnade sig mer än nöjd och kvarlämnade en kvinna, som inte visste om hon skulle känna sig jublande glad eller ha samvetsförebråelser. Naturligtvis kunde hon på det vänligaste och mest intagande sätt i världen ha yttrat:

— Min käre vän, jag tycker oerhört bra om er, och vi ska vara de bästa vänner till tidens slut, men alla de där andra dårskaperna måste ni sluta upp att tänka på, det är fullkomligt hopplöst.

Men var det ändå så hopplöst, när allt kom omkring? Hon visste det ej. Han hade rört upp hennes hjärtedjup. Hon måste vänta tills det, som blivit upprört, nått till den medvetna ytan. På ett obestämt sätt kände hon det, som om hon för första gången, sedan hon som skön kvinna börjat umgås med män, kommit i kontakt med en själ, som något inom henne själv, en själ — i brist på exaktare uttryck — längtade efter att få hälsa välkommen. Denne man, som förklarat sig vara hennes trofaste tillbedjare, ägde en själfullhet i sitt väsen, som hon med häpen vördnad erkände. Geoffrey hade hon älskat på ett tanklöst allt-i-alla-sätt. I sitt korta äktenskaps ljuvlighet och fröjder hade hon ej haft tid att bekymra sig om känslöanalys. Det hade varit vackert, primitivt och fullkomligt. Det var förbi. En dylik hänryckning utan någon

som helst värdeskala, kan endast infinna sig en gång i livet. Nu ägde hon en värdeskala...

Hon gick upp till sitt sovrum för att få vara ensam och tog sig själv i betraktande. Senaste året hade varit bekymmersamt. Tre män hade det varit. Spencer Babington avfärdade hon med sitt vanliga lilla samvetsagg. Han hade blott varit ett skröpligt skydd mot åskbyn. Pandolfo! Hon genomgick hela den upprörande historien om igen. Han hade ända tills hon blev döv, förklarat henne vara Den Enda, den Stora Kvinnan, den Förutbestämda Makan, den allt vad kvinnligt man kan tänka sig med stora bokstäver. Som mannen med den ofelbart förutseende och bevingande viljan hade han trumpetat ut henne som sin tillkommande brud. Och hon — hon nästan slet sitt hår — hade till sist börjat tro det. Och nu hade han gått och gift sig med Gud vet vad för slags kvinna. Nåja, han liksom Spencer var avfärdad. Nu kom Gregory.

Han kom och erbjöd henne något odefinierbart, dyrbart, något av en dyrkan, som hon ej var värd, något som sopade hela värdeskalan över från det kroppsligas till det andligas område, något som hon aldrig tänkt på att söka hos Geoffrey, något som, om man skulle fordrat det av Spencer Babington, den länge, magre, torre mannen, som fingrade på sin svartbandade monokel, vore lika groteskt och inkongruent som att kräva av en kamel att vara vinkännare, något som saknades i Pandolfos omätliga våldsamhet.

Och han var otaliga mil fjärrad från den intellektuellt vackre unge mannen, hälften poet, hälften charlatan, som hon ofta träffat på sin väg genom livet, som ståndade på sin halvkompetens och lät henne förnimma en underförstådd önskan att hon med honom skulle stiga till tankens och skönhetens högre rymder. Bortsett från oundvikliga avslöjanden av ett kultiverat väsen, var han den enklaste herre i världen... Ordet fastnade i hennes

hjärna... Sådan var han, den känsliga, nervösa, spirituella produkten av förfinade människor genom oräkneliga generationer. Å ena sidan gammal fin engelsk härstamning, å den andra en svårfattlig avkomma av piktiska kungar. När en dylik faktor lägges i vågskålen, är detta av oändlig betydelse för en kvinna med förnäma anor.

Och varför hade hon ideligen kallat honom för och tänkt på honom som en gosse? Han var ju fyra år äldre än hon själv.

Till slut reste hon sig från stolen och bredde ut armarna.

— Jag uppger försöket, sade hon och gick ned i salongen, där Clara och Demeter och ett par gamla tanter spelade bridge.

Londonsåsongen började infria sina löften om nöjen. Paula fångades av virveln och fick föga tid att tänka. Oräkneliga vänner hälsade henne som om hon uppstått från, om ej de döda, så åtminstone från en oförklarlig vinterdvala. Ett tjog hem stodo till hennes förfogande, när månadsbesöket hos Demeters vore förbi. Clara ville helst behålla henne på obegränsad framtid, men gav vika för föreställningar. Kanske skulle hon följa dem någonstades i sommar. Den första juni befann hon sig hos Denhams, han konservativ parlamentsledamot med den egendomligt frostiga yta, som gamla förhårdade politiker ofta få, hon ung, livlig, förtjust i sällskapslivets lätta lek. Såvitt förändringen i hennes yttre liv angick, innebar den föga mer än flyttning från ett hotell till ett annat på en fullpackad rivierabadort. Ånyo förekommo hennes namn och porträtt varje vecka i de illustrerade tidningarna. »Den vackra Mrs. Field»... Då modern till en ung societetsdebutant, Sylvia Flemming, brutit benet vid en bilolycka, intog hon hennes plats och presenterade flickan vid hovet. Allt vad London kunde skänka henne, var hennes att taga emot — som det varit förr i världen. Det var blinda och förtjusande veckor.

Då och då råkade hon Gregory. Han kom blygt och hälsade på. Pandolfo hade kommit hem medförande sin brud. Damen i fråga diskuterade de föga. En nonchalant fråga: — Är hon all right? — och ett färglöst svar: — Alldeles förtjusande — utgjorde hela samtalet. Gregory omtalade emellertid med ett småleende, att han nära nog arbetat ihjäl sig på att få huset i ordning, och så snart hon anlönt, hade hon naturligtvis gjort om alltihop.

— Vilken kvinna skulle inte göra det? sade Paula skrattande, när hon tänkte på det museiliknande huset. I det sympatiserar jag med henne.

En gång frågade hon:

— Varför synas de aldrig till någonstans?

Gregory visste det ej. Hans eget umgängesliv, som knappast existerat, förrän Lady Demeter och Paula sträckt ut sina händer till honom, var fortfarande snävt begränsat. Giftermålet hade varit annonserat. Sir Victor och Lady Pandolfos hemkomst till Tite Street hade också tillkännagivits. Besökandes visitkort lågo i en hög trave på brickan i hallen. Men vad detta innebar för Pandolfo, kunde han ej avgöra. Den store mannen arbetade strängare än någonsin, var ofta i sitt laboratorium till tidigt på morgonen... Det var svårt för honom att bedöma. Nu hade han sin egen bostad i det stora huset och bodde för sig själv.

En dag stötte hon ihop med Clara Demeter i Hurlingham. Clara drog henne ifrån sällskapet, som betraktade en polomatch, och satte henne i en stol ett stycke därifrån.

— Kära du, jag hade just tänkt ringa upp dig. Jag har träffat honom.

Hon berättade i ilande fart sin historia. Han hade fått syn på henne, där hon stod i utkanten av ett väntande lunchsällskap i hallen i Ritz Hotel häromdagen, och kommit tågande fram till henne.

— Varför har ni inte varit och hälsat på min fru?
 Varpå Lady Demeter, den godlynta världsdamen, genmält:

— Kära ni, hur skulle jag kunna veta, att ni hade en fru?

— Jag har tillkännagivit saken i varenda tidning.

— Hur skulle jag kunna veta, att det var ni som gjort det? Man tror inte på allt som står i tidningar.

— Jag trodde ni åtminstone var min vän, sade han.

— Jag är Paula Fields vän i högre grad, sade Lady Demeter.

Han ryckte på axlarna och gestikulerade med händerna.

— Ni stöter ut mig, sade han.

— Jag gör inte alls något ditåt. Om ni skrivit eller telefonerat eller kommit på besök och sagt något i den vägen: »Kära Clara Demeter, jag tyckte att Paula Field var en hopplös tanke, och som jag bara är en vanlig människa med alla slags behov med mera, med mera, så har jag i ren förtvivlan gått och gift mig med en förtjusande dam — får jag ta henne med mig hit, eller vill ni komma och hälsa på henne», så skulle jag gjort allting som var hövligt, om också bara av nyfikenhet. Men nej! Ni har med er något slags fransyska — —

— Hon är lika engelsk som ni, ropade Pandolfo.

— Så mycket värre, sade Lady Demeter. I alla fall kommer ni över med henne, säger att ni är gift med henne och väntar utan ett ord till förklaring att edra vänner, som tror att ni är romantiskt kär i Paula Field, skall skocka sig omkring och falla ned i tillbedjan för den andra damens fötter, som ni värdigats hedra med er kärlek. Nej, nej, min vän. Sådant gör man inte. Ni stöter själv ut er.

Den goda damen var högst belåten med sin uppläsning av den store Pandolfo, ty hon upprepade den flera gånger för Paula med nya tillägg.

Han hade stått framför henne med hårda ögonbryn och hårda blickar, som halvt skrämde henne. Men hon ville icke bli skrämmd eller kuschad. När en man uppfört sig som en idiot och vet om det och vet, att en kvinna vet det, då hjälpe Gud den kvinnan, om hon ej kan begagna sitt övertag... För ögonblicket hade han intet att säga. Clara utnyttjade övertaget.

— Väntar ni, att Paula Field också skall komma på visit till Lady Pandolfo?

— Jag tror vi kan utelämna Paula ur resonemanget, sade han.

Lady Demeter parerade med att säga, att Paula var själva kärnpunkten i resonemanget.

— Då blev jag litet mjukare, sade Clara. Jag tror inte han är så värst lycklig. Han har blivit äldre. Jag frågade honom, om han hade sin fru där.

Paula lyfte handen.

— Snälla du, det där intresserar mig verkligen inte något vidare, och jag har inte alls lust att höra något om henne.

— Ja, i alla fall var hon inte där. Så du får inte höra något. Han skulle ge en affärslunch. Och så kom han ihåg, att han måste tänka på sina plikter som värd, och han gick utan vidare bråk.

Paula steg upp. Hon ville se polomatchen. Men Clara kvarhöll henne ännu ett ögonblick. Hon måste tala om vilka människor hon sett honom tillsammans med där på restaurangen. Gamar och rävar och feta skära grisar. Var i all världen hade han fått tag på dem? De voro omkring åtta till antalet. Hon tecknade en bild av Pandolfo vid bordsändan med ryggen mot det åt Green Park vettande fönstret, gestikulerande, utläggande lagen, blängande på sina gäster — ja, blängande, som om han hatade dem, och visande tänderna — medan de pekade finger åt honom eller vände handflatorna rätt upp under

näsan på honom. Det var det rysligaste lunchsällskap hon i sin tid bevittnat.

Minnesbilden dröjde avsevärt länge kvar i Paulas hjärna. Sedd i belysning av Gregory Ugglows halvkvädna förtroenden, syntes den förete en ny bild av mannen, stolt och trotsig med ryggen mot väggen.

En kväll ungefär fjorton dagar senare visade en ung man, hennes granne vid supén på Embassyklubben och en av de många i hennes legion av ytliga bekantskaper, på en dam som dansade med en slätrakad, mörkhyad herre med dystert utseende, vilkens fast inklämda monokel sköt ned det undre ögonlocket, så att det röda syntes och gav honom tycke av en farlig hund.

— Vet ni vem det där är?

— Mannen känner jag naturligtvis men — bara till utseendet, tack och lov. Det gör alla människor — Cosmo Phelps.

— Ja. Det är en otäck karl. Men damen? Titta nu, hon vänder sig om.

— Jag har sett henne ute, här och där, sade Paula. Ganska vacker och tilldragande på ett banalt sätt.

— Det är Lady Pandolfo.

Tillkännagivandet kom som en dolkstöt. Hon yttrade helt enfaldigt:

— Är ni säker på det?

Den unge mannen skrattade.

— Ja visst. Jag blev presenterad för henne för ett par kvällar sen. Hon kommer nog inte ihåg mig. Och Pandolfo känner jag med. Ni vet vem jag menar — Sir Victor Pandolfo.

— Jo, jag har träffat honom, genmälte hon.

— En verklig pamp, eller hur? Jag har råkat honom i City. Jag är gruvingenjör, ser ni. Så gick det till. Jo då, det är Lady Pandolfo. De ha inte varit gifta så länge —

Paula betraktade damen, som hon faktiskt igenkände som en person, vilken ofta syntes på offentliga ställen,

med ett litet drag av förakt i mungipan. Det var en anmärkningsvärt vacker kvinna, smärt, utsökt och utmanande klädd, med frisk färg och ett smittsamt leende i ögonen och på läpparna, när hon såg upp i sin kavaljers ansikte. Paula ihågkom, att hon vid föregående tillfällen alltid sett henne på detta vis — framhävd så att säga antingen i en danskavaljers armar eller också lutande sig halvnaken över ett litet restaurangbord.

Hon yttrade tämligen kallt till den unge mannen:

— Varför trodde ni det skulle intressera mig?

— Det här är ju ett sådant dåraktigt och lättjefullt ställe, svarade han i urskuldande ton. Och när då en ny stjärna går upp på firmamentet. En massa människor har frågat vem hon är.

— Och vem är hon, utom att hon är Lady Pandolfo?

— Å, sade den unge mannen, vad övrigt är, är... skvaller.

— Och tystnad, hoppas jag.

— Det var det jag menade, sade han.

När dansen var slut, iakttog hon paret, som gick fram till ett med champagneflaskor överlastat bord. Över de båda andra damerna vilade något strävt, förhärdat, banalt; de tycktes tillhöra den rovgiriga kvinnotyp, som betraktar bridge, kapplöpningar och umgänge med män, förtrogna med kapplöpningstväsandet och med affärerna på börsen, som avgörande tillskott i sina inkomster, som utåt sett äro tillräckligt respektabla för att få komma in genom portarna till en exklusiv klubb men invärtes äro benhugna av psykiska och fysiska lidelser. Ännu en gång syntes det föraktfulla draget på Paulas läppar. Och i en av männen igenkände hon nu Monte Dangerfield.

Hon var glad, när sällskapet bröt upp, så att hon kunde få sitta och tänka för sig själv i lugn och ro.

Vad hade Pandolfos hustru på denna galeja att göra?

Varför lät han henne tillhöra dess avskyvärda besättning? Ty en sådan var det, till och med vidrörd av skandalens andedräkt.

Cosmo Phelps var med där, en man som veterligen levde på sin slughet, en dyster figur i det internationella umgängeslivet, vilkens namn alltid dök upp på den mera tvivelaktiga finansens slingrande bivägar, som man visste stod bakom alla slags spelhelveten, en rovfågel, vilken genom något slags trolleri lyckades bära en vanlig tamfågels fjädrar, en man som i många år haft sin varelse på gränsen mellan societeten och fängelsets murar. Och med honom var Monte Dangerfield, fortfarande emottagen bland hederligt folk men i själva verket en lika glupsk gam som Cosmo Phelps. Var det icke honom, som hennes dåraktige gamle far huvudsakligen hade att tacka för sin ekonomiska ruin? Och så dessa kvinnor.

Hon hade en förkänsla av ett sorgespel. Två bilder förföljde henne. Claras bild av den ilsket blängande Pandolfo, och den hon nyss sett för sina ögon: den skrattande, sensuellt vackra kvinnan, till ande, själ och kropp tydligen ett med galejans besättning.

Trots allt sitt medlidande med Pandolfo, som övervann hennes motvilja och hennes förakt för hans äktenskapliga svaghet, om det förelåg någon sådan, kände hon sig dock ur stånd att göra något. Hon tänkte på att rådföra sig med Gregory. Men vad kunde denne uträtta? Omtala för sin dynamomaskin till chef, att hans fru släpade hans namn i smutsen inom Londons sällskapsliv? Pandolfo skulle spränga honom i luften. Själv uppsöka Pandolfo? Nej, det gavs gränser för en kvinnas ädelmod. Vägen till Pandolfo var strödd med alla slags stolthets- och ömtålighetshänsyn, som beredde en utsökt pina att vandra fram på.

Hon festade och dansade ännu ett par tre veckor, varunder hon blott en enda gång såg en flyktig skymt av Lady Pandolfo. Det var vid Ascot, och hon stod

inbegripen i livligt samtal med en för sina utsvävningar beryktad adelsman. Vid detta tillfälle såg hon även på avstånd ett ögonblick Pandolfo, i grå hatt, ståtlig, ensam, med korslagda armar betraktande skådespelet från människomassans yttersta kant.

Vid slutet av juni återvände hon till Chadford.

SJUTTONDE KAPITLET

Det hade varit ett tillvägagångssätt lika gammalt som stenåldern, lika gammalt som kvinnans list, som ingenting mänskligt överträffar i ålder, ett tillvägagångssätt som trots dess legendariska gråa hår av mannen i evighet uppfattas som en manifestation av det gudomliga. Det karaktäriseras av primitiv enkelhet. Med ett grand av slughet därtill kan det aldrig slå slint. Det enda kvinnan har att göra är att skruva upp mannen till tröstepunkten och sedan — trösta honom. Detta hade för Nesta de Bréville varit lika lätt som att ljuga.

Ända från början låg allt bra till för henne. Hon bar en autentisk titel, hon härstammade från en otadlig engelsk släkt, hon ägde skönhet och en omfattande och egenartad världskännedom. Till granne på däckets hade hon en man, vilkens klumpighet genast placerade honom i ångerköpt attityd vid hennes fötter. Hon hade mån-skenets trollmakt och midnattens och den balsamiska luftens och den milda, evigt blå Atlantens... När han för henne berättade om sin romantiska passion för en annan kvinna, smålog hon, väl vetande, att han bara var en stackars dåraktig man, förlorad och vunnen. Allt han bar i sitt hjärta för den känslolösa damen, lät hon honom tömma ut i hennes eget änglaöra. Denna process räckte ett par dar. Pandolfo var framför allt annat vitt-omfattande. Därpå började hon, följande det urgamla, väl genomtänkta systemet, fylla honom med sig själv. Som

hon var en föga förtegen kvinna, utom när ett kallt förstånd tillrådde det, fyllde hon honom upp till halsen. Företaget krävde näppeligen någon finess. Hon behövde icke länge vädja till mannens medkänsla med den evigt missförstådda kvinnan, den ensamma själen uppe på höjderna, som trånade efter sin andlige make. Det psykologiska sammanhanget låg lika ohöljt öppet för henne som för Frank Demeter. Hon hade begåvning, ägde även spiritualitet, takt, förfinat umgängessätt, allt detta egenskaper, som i hans förvirrade uppfattning skilde henne från den mera klumpigt sig närmande kurtisanen. Och när allt var sagt och gjort, stod hon där, en varm, flämtande, skrattande kvinna, redo att till av henne bestämt pris låta sig tagas av den svultne mannen.

Han steg i land i Rio de Janeiro som hennes hjälplöse, stormande slav. Hon hade offrat allt för honom och övergivit sitt tilltänkta besök i Buenos Aires, ytterligare fem dagars resa. Hans telegram till Paula hade varit hans sista förtvivlade rop på frihet.

Så snart legala formaliteter det tillåto, gifte han sig med henne. Han tog henne med sig upp i bergen. Till en tid bländades till och med Nesta de Bréville av hans generositet. Ingenting mindre än en privat bil var god nog åt henne, fullpackad med allt som kunde tillfredsställa varje en kvinnas begär. Men i Andernas sidvägar, där gruvorna voro belägna, stod den betvingande segraren maktlös inför de egendomligt otrevliga naturkrafterna. Icke heller hade han till sitt förfogande ens en djinn ur de arabiska sagorna, som kunde frambesvärja ett slott i de karga gruvlägren med varma och kalla bad, centralvärme och en kinesisk pedikurist ständigt till hands.

Damen lade band på sig under en beräknad tidrymd men gav sedan med berått mod sin förtvivlan luft. Pandolfo tog henne med sig tillbaka till Rio, installerade henne i en våning på ett hotell, värdig hennes egen ställning, samt återvändande till bergen. Lady Pandolfo förde

ett glatt liv, Pandolfo ett hårt dito. Då och då företog han en förfärlig resa för att få tillbringa några dar med henne. Först var detta en tillfredsställelse för hennes fåfänga. Han stoltserade med henne överallt i brittiska kolonien. Se Pandolfos hustru, skön, utsökt klädd, behängd med juveler! Han kastade handsken. Fanns det hennes like i Sydamerika? Därpå kunde han plötsligt störta i väg till sina gruvor igen.

Om en tid började hon klaga på det begränsade umgängeslivet i Rio de Janeiro och yrka på att han skulle återvända till Europa.

— Förstår du inte, att jag måste ha min metall fulländad?

Hon struntade i hans gamla metall. Hon betraktade den med oändligt litet intresse, trots att hon ej sade honom detta. Pandolfo var icke den som förklarade: — Om jag inte lyckas däruppe i bergen, är jag ruinerad. — Att låta henne se ett hotande moln på hans framgångs firmament skulle varit början till slutet för den Store Mannen.

— Sådant som måste ske, måste ske.

— Men vem säger, att det måste ske?

— Det säger jag.

— Ja, men om jag säger något annat? vågade hon en gång yttra.

— Det kan du bara göra genom att komma tillbaka upp i bergen igen.

Hon rös. Vad som helst utom det. Hon ändrade taktik. Han arbetade ju ihjäl sig. Han behövde omväxling i England.

— Om jag arbetar ihjäl mig här, sade han, så arbetar jag mig till odödlighet i England.

Hon betraktade honom från sidan, som om han varit en smula rubbad.

Till sist yrkade styrelsen i Paulinium-Stålbolaget på hans hemkomst. Till och med Gregory, som hårt anfäktades av Joram och Innwater, föreslog detsamma. Med

ett av sina tvära beslut gav han vika. Han kom express med till Rio och störtade in till hustrun.

— Vi far om tisdag.

— Har du skaffat biljetter?

— Inte ännu.

— Du får inga platser.

— Jag får hytter gjorda åt mig, förklarade han.

Han gick till ångbåtskontoret och kom tillbaka i triumf. Han hade fått en svit av rum ombord.

— Det jag vill ha, det får jag. Skall du aldrig tro det?

Detta bevis på att hans stjärna var i stigande upplivade hans mod, som hållit på att sjunka till förtvivlan. Samma dag han reste, gav han middag för dem som visat hans hustru vänlighet under hans bortovaro. Lady Pandolfo strålade nära nog bländande i återskenet av den glans han ägde den sällsamma förmågan att förläna sig själv.

Det var under resan som hon frågade honom, huruvida han vidtagit några mått och steg för att i England tillkännage deras giftermål.

— Mått och steg? Vilka då? Om Brasilien vet det, så måste Europa veta det.

— Tillkännagivanden är ju vanliga, sade hon.

— Det har jag inte tänkt på. Jag har varit för upptagen. Du och gruvorna. Varför har du inte sagt det förut? Om du tycker att det bör göras, så skall jag genast skicka ett marconigram till Times.

Han störtade upp och skulle ha rusat i väg till radiotelegrafan, om hon ej hejdat hans iver. Det var tids nog, när de kommo i land. Det fanns en sak hon ofta velat tala med honom om.

— Å, sätt dig igen, så är du snäll.

Han lydde. Hon framställde sin fråga. Tills hon blev gift med Pandolfo hade hon nöjt sig med att behålla sin förre makes namn. Det var hennes rättighet, och titeln hjälpte en ensam kvinna fram på hennes väg bland

de kosmopolitiska hotellen. Men genom sitt utsvävande liv hade emellertid greve de Bréville förnedrat namnet i fråga. När hon nu efter många år återvände till England, kunde hon inte då få göra sitt inträde i societeten under behagligare färger? Till exempel, kunde inte annonsen i Times få denna lydelse: »Giftermål har ingåtts den och den dagen där och där mellan Sir Victor Pandolfo och Nesta, dotter till framlidne kyrkoherden i Ely Isaac Saunderson»?

Pandolfo sträckte upp händerna. Jo, naturligtvis! Naturligtvis. Han hatade, avskydde och vämjdes vid ljudet av och antydningen om namnet de Bréville. Han önskade den skurken aldrig hade blivit född. Hon drog en darrande suck av lättnad.

— Men varför har du väntat ända till nu? frågade han.

Hon visste det ej. Det var en ömtålig sak, som hon dragit sig för. Dessutom hade han ju alltid haft så mycket att tänka på... Hon trasslade sig behändigt ur klämman.

— Jag måste i varje fall avsända ett marconigram, sade han. Ty han hade plötsligt kommit att tänka på, att han förde sin hustru till ett ungarls hem.

Hittills hade han lytt sin livslånga instinkt att hålla sina privata angelägenheter hemliga. Icke ens Paula, som var den enda bland dödliga, för vilken han avslöjat sin far, hade hört talas om hans mor, tjänsteflickan från Russel Square, eller den halvt övergivna villan vid Walham Green eller bilen och chauffören och begravningsplymerna, som gjort sådant intryck på Fulham Road. Ingen levande människa hade hört talas om hans första hustru, som han — sällsamma skämt av gudarna! — fått tag på under en föregående resa till Brasilien. Sitt liv — och en mans privatliv är det som har att göra med hans kvinnor — höll han dolt för andras ögon med en nästan österländsk obrottslighet. Att han tog sig en kvinna, var något som icke kom någon annan vid.

Sålunda verkade en inre hämsko. När första hänryckningen över det nya äkta ståndet lagt sig, drog han sig tillika till minnes sin lilla vänkrets. Han avskydde att nödgas ta tillbaka sina egna ord. Och som de varit särdeles högräddande, fanns ingen lisa i företaget. Med en vredgad handrörelse sände han vännerna in i det förgångna. Det blev tids nog att kungöra sin galenskap, när han kom hem. Men nu fordrade alldagliga praktiska hänsyn, att saken blev omtalad. Han sände sitt trådlösa till Gregory.

Hemresan saknade bortresans hänryckning. Han spelade Den Store Pandolfos roll. Kaptenen var hans gode och trogne tjänare — hade icke Pandolfo räddat honom och hans fartyg från att förstöras av undervattensbåtar under kriget? Han njöt av att få hedra den store mannen, och Pandolfo tog emot hedersbetygelserna som en träst tar maskar... Men bortsett från en fruktansvärd ångest, som trots allt hans mod varje morgon väckte honom badande i kallsvett, begynte hittills avvisade dystra tvivel och misstankar ansätta honom.

En dag sutto makarna på var sin sida om det av en hylla på mitten avdelade skrivbordet i övre röksalongen, till höger om kajuttrappan. Han var så fördjupad i sitt arbete, att först en gäll, hög röst väckte honom till medvetande om att någon fanns i hans omedelbara närhet.

— Nesta! Goddag på dig, kära du, vem skulle tro att man skulle få se dig här?

Han for upp, just lagom för att uppfatta ett förebrående uttryck i hustruns ansikte samt en effeminerad, medelålders engelsman med ljusa mustascher och av obestämd typ, som med utsträckta händer just skulle hälsa på henne. Hon reste sig hastigt upp, herre över situationen.

— Victor — detta är en gammal vän till mig. Major Lethaby — min man, Sir Victor Pandolfo. — De båda

männen hälsade på varandra. — Och var kommer du ifrån. Det är åratat, sedan vi råkades.

— Före kriget, sade mannen med onödigt eftertryck. Pandolfo stod med händerna i sidorna.

— Resan går till Southampton?

Lethaby skrattade.

— Ja visst, vart annars?

— Vi lägga till i Madeira, Lissabon, behagliga platser. Och även i Cherbourg, en av Frankrikes oceanportar.

— Om ni inte vill betrakta mig som en Jona, sade den andre, tror jag i alla fall jag fortsätter till Southampton.

Han tog småleende avsked för ögonblicket och gick därifrån. Nesta flammade upp.

— Du var ohövlig.

— Varför skall man tala om det i ögonenfallande. Jag har ingen användning för män av det där slaget. Och när jag inte har användning för en man, så brukar jag säga honom det.

Det blev en hastig ordväxling. Hennes ögon och läppar hårdnade. En gammal vän — gosse och flicka — före kriget. Den fåniga svartsjukan.

— Du menar väl inte, att jag inte skulle få vara tillsammans med honom under återstoden av resan?

— Det är bäst att ge honom respass, svarade han och satte sig åter vid skrivbordet.

Hon knöt händerna i vanmäktig vrede, slet sönder brevet hon höll på att skriva, kastade bitarna i papperskorgen och rusade i vredesmod därifrån.

Pandolfo satt med fingertopparna stödda mot det krusiga bruna hårfästet, och hans tankar vandrade milslångt bort från Paulinium-Stålbolaget.

På fem månader hade det hänt en del saker, många saker hade hänt, genomgående småsaker, var och en lika obetydlig som varje lilleputtpil för sig, som sköts i sidan

på den bundne Gulliver, men i samlad trupp mer än irriterande, pinande så att han kunnat ryta i desperation.

Det hade förekommit en enfaldig malör med pengar. Av missförstånd hade han lämnat henne en otillräcklig summa. När han återkom till Rio, förebrådde hon honom i något retlig ton. Hon hade blivit tvungen att låna. Hans gränslösa ånger över sin vårdslöshet förstörde den check han på fläcken skrev ut. Men efteråt slog den tanken honom: Varför skulle hon behöva låna, när hon ägde en stor privat förmögenhet? Inte för att han önskade, att hon skulle ge ut ett öre av sitt eget, annat än när det så behagade henne. Tanken på att dela utgifterna i någon form bjöd hans storsinhet emot. Men i nöd-fall... Hon behövde ju bara framvisa sitt resekreditiv... Att bringa saken på tal var otänkbart. Men den lilla gåtan fanns kvar.

Vidare fanns där en intagande spansk sekreterare på legationen, vilken man råkat hos brittiske konsuln, och vilken, när han presenterades för Lady Pandolfo, kysst hennes hand och yttrat:

— Jag har bestämt haft nöjet råka er för två år sedan i Monte Video?

Och hon hade svarat:

— Ni misstar er bestämt, Señor. Jag tror nog vi råkats, men det var antingen i Madrid eller San Sebastian. Jag har aldrig varit i Monte Video.

Hans snabba öra hade uppfattat replikskiftet — han stod blott ett par steg därifrån, och han mindes Pelham Foxe's skvaller om en dam som han i hastigheten kallat Madame de Tréville, vilken varit i Monte Video för två år sedan.

På vägen hem till hotellet från lunchen hade hon yttrat:

— Jag önskar till Gud, att vi kunde komma ifrån den här platsen.

Han frågade varför. Hon ryckte otåligt på axlarna.

— Jag avskyr människorna. Engelsmännen är lands-

ortsmässiga. Portugiserna är smutsiga, och spanjorerna är outhärdliga.

— Det är ingalunda det land jag föredrar framför andra, svarade han med ovanlig mildhet. Men det råkar förhålla sig så, att allt jag bryr mig om i världen hänger tillsammans med det.

Hon var tjurig och söt.

— Jag räknas alltså inte?

— Du sammanhänger med mitt livs ärelystnad, sade han.

— Utan mig skulle du fortsätta precis på samma vis.

Han funderade ett ögonblick, medan han blickade ut över det breda vita stråket och de snabbt förbiilande spårvagnarna; därpå vände han sig till henne.

— Vad jag än är, så är jag en Kraft, och jag måste fortsätta, tills jag dör.

— Det är roligt för mig, inte sant? bannade hon.

Han frågade:

— Vad mera kan jag ge dig?

— Litet av det jag själv vill ha, då och då.

Han slog ut armarna:

— Herre Gud, vad lägger jag för band på dig?

— Du håller mig kvar här, utbrast hon, gripande tillfället. Hon fortsatte. Hon var ihjältråkad. Platsen, människorna och klimatet lärde på hennes nervsystem.

Resonemanget fortsatte ända tills de kommo till hotellet. I förtvivlan föreslog han, att hon skulle avresa med första möjliga ångare och invänta honom i England. Hon tillbakavisade förslaget med indignation. När hon i så många år varit en främling för England, måste hon återvända dit med honom och intaga sin plats omedelbart som hans hustru. Hon skrattade med ett visst trots.

— Förstår du inte, att du måste vara en garanti för att jag är hederlig?

Som kompromiss gjorde han ett annat förslag: att hon under hans nästa bortovaro skulle resa med båt ned till Buenos Aires och vistas en tid hos sina vänner. Hon

stirrade på honom, som om han varit sinnesrubbad och brast i hysteriskt skratt.

— Du har då underliga föreställningar om smekmånader.

Han yttrade på sitt ivriga sätt:

— Jag skall själv fara dit med dig. Lämna dig hos dina vänner, och när sedan mitt tröttsamma värv är fullbordat, kommer jag och hämtar dig, och vi far hem därifrån.

Hon samlade sig.

— Nej, nej! Jag skall hårda ut.

Därefter hade inträffat en episod med Lady Pandolfos kammarjungfru, en fransyska, mager och tystlåten och synbarligen trogen som en hund. I brev erfor han, att hans hustru helt summariskt avskedat Victorine för oförsämndhet och omöjlighet i största allmänhet samt köpt biljett åt henne på en hemvändande ångare. En dag senare mottog han ett icke undertecknat brev på franska. Det började:

»Om Monsieur önskar veta, varför Madame inte vill fara till Buenos Aires...»

Han läste ej vidare, rev det förmodade orena papperet i bitar och strödde dem över Anderna.

Vidare var det en oroande liten urblekt pappersbit, en etikett klistrad på en av hennes koffertar, som fångat hans blick, när han granskade bagagehögen — endast ett litet smutsigt fragment av ett högerhorn med ingenling mera kvar än bokstäverna EO. Han kunde ej minnas någon annan plats i världen, vars namn slutade så, mer än Monte Video.

Men om och om igen hade hon av sig själv utan att vara tillfrågad, ända från deras allra första sammanträffande, med bestämdhet fastslagit, att detta var hennes första besök på sydamerikanska kontinenten.

Det hade varit hundratals andra obetydliga saker.

Och nu kom denne tarvliga herre med sin oförsämnda förtrolighet. Det var en förolämpning mot honom, Pan-

dolfo, vilkens hustru icke blott skulle likna Cæsars strungemål utan vara majestätisk som Juno, stolt som Artemis och med ett stänk av Pallas Athenes kalla osårbarhet. Tänka sig någon fjant i Monte Carlo understå sig att tilltala Paula Field på detta vis!

Han satt med huvudet stött i händerna, och undrade med vad slags kvinna han gift sig. Hon föreföll honom lika fjärran som de tandgrinande filmstjärnor, vilkas blaskiga prestationer han i hennes sällskap åsett på biografpalatsen.

När de kommo till London höll han med glans skenet uppe. Den trogne Gregory mötte dem och blev föreställd med uppriktig och överväldigande hjärtlighet.

— Mitt andra jag, som jag så ofta har talat om. Jag vet, att han skulle vilja kalla sig min *fidus Achates*. Men det är hans anspråkslöshet. *Fidus Achates* lade visst aldrig två strån i kors för *Aeneas*. Han var en åsna. Men Gregory — och han grep honom i axlarna och ruskade honom — är en stor man. Ni måste bli riktigt goda vänner.

— Det är jag säker på att vi ska bli, sade Lady Pandolfo.

Och bägge sågo varandra in i ögonen och kände sig övertygade om, att de icke skulle bli det.

När de stego in i huset, som Gregory, mera förlitande sig på kärleksfull iver och förutseende än på erfarenhet, förvandlat från ett kyligt museum till något som liknade ett hem, med färgrika gardiner och kuddar och liknande hastverk i prydnadsväg — en ung kvinnlig dekoratör, en lejonunge, som han träffat på Hinsted, hade biträtt honom — gestikulerade Pandolfo våldsamt och entusiastiskt.

— En alldeles ny plats, min käre gosse, en alldeles ny plats! Vad är det som är konstnärens krona — lager, lagerbär, persilja? Jag minns inte. Men i alla fall så förtjänar du en guldkrona. Och allt detta gjort på

fjorton dar? Underbart!... Å, din budoar — — detta yttrades under promenaden genom huset. — Här hoppas jag du skall känna dig lycklig. Ett snilledrag, min gosse, att sätta den där tavlan där. Den går så bra ihop med kretonnen. Vad tycker du, Nesta?

— Det är mycket bra uttänkt, svarade hon med en viss sötsurhet, men olyckligtvis är jag och kretonn gamla fiender.

— Om jag bara haft en aning om saken, Lady Pandolfo... sade Gregory litet nedslagen och pinsamt medveten om hennes föregående skenbara instämmande i Pandolfos överdrivna gillande.

— Å, Mr. Uglow, ni har gjort underverk. Men hur skulle ni kunna veta det? — Hon vände sig till Pandolfo. — Jag kan tänka mig det här rummet i rik purpurfärg och guld. Och en divan där i stället för den där stela Chippendalesoffan. Eller hur, Victor?

— Som du vill, svarade han. Purpur och guld, som assyriernas glänsande kohorter. Men jag kan inte tänka mig den där tavlan i den inramningen.

— Den kan du sätta var som helst. Det finns gott om utrymme i huset.

Hon gjorde hastiga och triumferande framsteg. I många fall hade husets fru otvivelaktigt rätt. Hennes var riket, makten och härligheten. Men det finns olika sätt att upptaga makten.

När de voro ensamma, sade hon till Pandolfo:

— Jag tror verkligen din unge man är en fidus vad det nu hette, när allt kommer omkring.

Den instinktiva ömsesidiga fientligheten tillfog snabbt. Hon avlyste omedelbart Gregorys förtroliga umgänge i hemmet. Som betalad sekreterare fick han bo för sig själv. Han fogade sig undergivet häri.

— Jag beklagar, kära du, sade Pandolfo, men kvinnor har nu en gång sin egen uppfattning om hushåll.

Gregory smålog.

— Om de inte hade det, begriper jag inte, hur hushåll
alls skulle kunna skötas.

Pandolfo genmålte:

— I varje fall får du mera frihet på så vis.

Han omtalade sitt giftermål till höger och vänster. På sitt frikostiga sätt öppnade han kredit för henne i alla modehus i London. Hon klädde sig i guld- och silverdrömmar. Han hade gift sig med henne, hon skulle ha, vad hennes hjärta begärde.

Så kom en plötslig och förvirrande chock.

Hans vänner, var voro de? frågade hon.

Var fanns det sällskapsliv hon räknat med? De tråkiga människor, som kommit på visit och bjudit dem på fedsamma middagar, vilka voro de? Kände han ingen som var rolig?

Dessa frågor träffade honom som slag av en slägga. Han insåg för första gången, att han icke hade något umgängesliv i den bemärkelse hon avsåg. Hans arbetsintensitet hade endast tillåtit få ögonblick i och för odlande av flärd och fåfänglighet. När han åstundade vilan i att komma i intim kontakt med företeelserna, hade han alltid sökt mäns sällskap. Vid den societet, som dansar, går på kapplöpningar, visar sig här, där och allestädes inför presskamerorna, hade han blott snuddat. Endast få år hade förflutit, sedan han paraderat med sitt ordensband kring halsen bland imperiets stora män, men bortsett från Lady Demeter och hennes umgängeskrets hade han blott ströbekanta. Att skapa en ny umgängeskrets hade han ej tid eller tillfälle till, allra minst sådant sällskap som hon åstundade.

Och han stod vid randen av den klyfta, som gapade allt vidare mellan dem, och såg den knappast, ty hans tankar koncentrerade sig samtliga på det förpinande problemet: hur göra paulinium utan material från Anderna?

ADERTONDE KAPITLET

Paula tillbragte juli och en del av augusti på Chadford Park, där Mr. Veresy med sitt rödlätta ansikte och sitt vita, krusiga, i mitten omsorgsfullt benade hår, fortfarande att erbjuda en bild av den förfinade gamle engelske gentlemannen, som med värdighet möter sin undergång, samt Myrtilla en bild av den fina engelska damen, som gör sin plikt under prövande omständigheter. Livet var icke glatt, men det var lätt. Pargiter hade fått en ny frack. De ostentativt fransade ärmarna hade till slut så irriterat Mr. Veresys nerver, att han tillsagt den trogne tjänaren att bränna upp det fördömda plagget och icke mera komma för hans ögon, förrän han vore anständigt klädd. Varpå Pargiter oförtövat uppenbarat sig i en otadlig dress, den han förmodligen sparat för bättre tider. Paula hängav sig åt ställets milda, sommarlätta vemod, dess melankoliska förfall, dess ogräsbevuxna och ovårdade ägor, dess väldiga mängder av tomma och medfarna växthus — ty vad kunde gamle Simkin utan någons hjälp göra mer än sköta om gräsplanen och blomsterrabatterna mitt för huset samt köksträdgården och sin egen reumatism samt därjämte vårda en sjuklig gammal hustru och sina egna mångahanda bekymmer? — dess trotsiga sekelgamla ekar, almar och kastanjer, dess skamfilade fruktträdgård, tung av framtidslöften, där Paula som flicka med spinkiga ben brukat sitta på en livsfarlig kluven gren och läsa Stevenson eller Swinburne (en ny upptäckt!) och mumsa på ett stort äpple, dess väderbitna stenar, som tittade fram genom den försummade murgrönan och förtroligt vinkade henne och, när hon nalkades dem, viskade i hennes öra om gamla släktöden.

Tiden förflöt lugnt. Hon skrev sina artiklar, omhulade i sina tankar ett uppslag till en ny roman och mottog tillika med fadern och systemen sådana anspråkslösa inbjudningar till sällskapligt umgänge, som deras

reducerade tillgångar tilläto dem att i sin tur återgälda. Senare hälften av augusti och september tillbragte hon hos vänner i Skottland. I oktober var hon tillbaka på Chadford. Hela det föregående året tycktes återupprepa sig. Från Pandolfo hörde hon aldrig ett ord. Clara Demeter anförtrorde henne allt skvaller från lejonens värld, varifrån Det Stora Lejonet försvunnit. Spencer Babington skrev prudentliga brev. Gregory Uglow upphävd förstulna suckar i sina veckoeplistlar, men lämnade sparsammast möjliga nyheter om Pandolfo och Pauliniumbolaget.

Sent på hösten kom hennes roman ut. Kritiken lovordade den, vänner propagerade för den, dess egna förtjänster i form av charm, friskhet och klokhets drogo den romanläsande allmänhetens uppmärksamhet till den. Om hon än icke vaknade en morgon och fann sig berömd, så viltnade dock förlagets rapporter om behaglig framgång. Fanshawe, en av de populäraste romanförfattarna och vän till henne själv, skrev entusiastiskt och yrkade på att de skulle träffas i London, så att han kunde få föra henne till sina egna agenter och lägga hennes affärer i händerna på dem. Hon återvände med en skälvande förnimmelse av att ha krupit ur amatörens skinn och intagit sin plats som erkänd yrkesförfattare. Med en nybörjares och en kvinnas hela iver kastade hon sig in i arbetet.

Först i februari, då hon behövde förändring och var finansiellt säkerställd, återtog hon sin bostad i Hansel Mansions, som hennes amerikanska hyresgäster just lämnat. Där nödgades hon för första gången, sedan hon dragit sig tillbaka till ensamheten, laga del av de fula ryktena om makarna Pandolfo. De förspordes från alla håll. Lady Demeter förklarade, att frun var omöjlig. Spencer Babington lät henne förstå, att Pandolfo var i färd med att sälja sina tavlor. Själv hade han inköpt den Andrea Vaccaro, som varit anledning till deras första samförstånd.

— Han erbjöd mig den, rakt på sak, sade Spencer, alldeles som en vanlig klockjude. Jag stötte ihop med honom på St. Jamesklubben, där han åt middag tillsammans med brasilianske legationssekreteraren. Han kom fram till mig, och utan att hälsa pratade han löst på sitt vulkaniska sätt, så att alla i rummet kunde höra det — du vet ju, kära Paula, hur onödiga utbrott tar på mina nerver —: »Min käre vän, ni är just den jag ville träffa, fast jag inte visste det, förrän jag träffade er.»

Paula avbröt honom med ett skratt.

— Han är då rättfram åtminstone.

— Ja — ja, sade Spencer och fingrade på monokeln en aning retligt. Det medger jag visst. Men förlåt att jag säger det, du fördärvar min historia. Han kommer alltså fram till mig precis så där — och säger rent ut »Jag har blivit erbjuden två tusen guineas för min Vaccaro. Jag vet, att ni vill ha den. Jag ger er frihet att köpa den till det priset intill klockan tolv i morgon.» Så vinkade han med handen och gick ut ur matsalen, tillsammans med sin värd.

— Köpte du tavlan då? frågade Paula.

— Ja, det gjorde jag. Jag måste i all blygsamhet anse mig som expert på postraphaelitiska tavlor, något som en äldre generation skulle benämna konnässör. Jag skulle kunna namnge två eller tre amerikanska samlare, som skulle betala minst tre tusen guineas för denna Vaccaro. Den är unik. Inte för att jag funderar på att sälja den, tillade han hastigt, för att Paula icke skulle misstänka honom för låga och fala motiv. Jag nämner det bara för att du skall förstå, att jag vet, vad jag talar om. För resten har jag alltid haft lust till den där tavlan.

— Varför tror du han ville sälja den?

Med den svartbandade monokeln fortfarande i ena handen gjorde han den minsta möjliga ansats till axelryckning, detta i egenskap av brittisk diplomat, som berömmar

sig av sitt utvärtes uppgående i ett kosmopolitiskt sätt att vara.

— Varför säljer du dina romaner?

Pluralisformen ljöd angenäm i den nybakade yrkesförfattarinnans öron.

— Jag säljer dem inte. De förblir min egendom. Jag får procent på vad förlaget säljer. Min litterära inkomst är betalning för utfört arbete. Varför sitter du i ett otäckt rum på utrikesdepartementet hela dagen i ända?

— För att tjäna mitt land, svarade Spencer Babington. Min lön är skrattretande. Låt oss kalla den för en halv tavla om året.

Paula skrattade och räckte honom cigarrettetuiet. Samme gamle beskäftige Spencer! Hade han blott haft en tillstymmelse till vingpennor, skulle hon gift sig med honom för ett år sedan.

— Kanske min jämförelse var felaktig, medgav han. Men låt oss ta ett exempel. Antag att du gick in till en juvelerare och ville sälja ett pärlband du hade på dig, vad skulle du ha för motiv? Att få pengar. Detta kan vara det enda motivet till att Pandolfo vill sälja en värdefull tavla, som han själv tycker om. — Han gjorde en retorisk paus. — Mannen har det förbaskat svårt.

Hon ryckte till för en egendomlig liten smärta i bröstet. Pauliniums eventuella fiasko hade varit föremål för en svag fruktan från hennes sida ända sedan den majmorgonen föregående år, då Gregory anförtrött henne sin oro. Pandolfos häpnadsväckande giftermål och försvinnande från hennes horisont tillika med hennes eget intensiva arbete hade berövat hennes fruktan dess udd. Män med vittomfattande affärer misslyckades ofta i sina avsikter. Om han blott begärt eller tillåtit det, skulle hon ha skänkt honom sin andliga sympati. Sakens finansiella sida hade hon aldrig tänkt sig in i. Han var synbarligen en rik man, som icke frågade efter några utgifter, en exotisk furste, som förfogade över outlömliga resurser i

till exempel Samarkand eller vilket romantiskt Eldorado man kunde tänka sig. Ty han levde en prince och handlade en prince med obegränsad frikostighet. På något obestämt sätt hade hon vetat om, att ett fiasko för paulinium skulle innebära penningförluster. Men vad betydde det i jämförelse med att hans drömmars kort-
hus ramlade? Hans yttre liv skulle ej beröras därav. Men nu hade Spencers oförblommerade meddelande kastat hennes föreställningar över ända. Mannen hade det förbaskat svårt. Detsamma var förhållandet med hennes far. Hennes far hade sålt sina tavlor. Pandolfo höll på att avyttra sina, eller han behövde pengar för vanligt livsuppehälle. Det föreföll fantastiskt, otroligt. Hon försökte föreställa sig Pandolfo i luggslitna kläder, i tvekan om huruvida han skulle gå till fots eller ådraga sig utgifter för en bil och vändande bort huvudet från en uträckt hand, medveten om att sakna alla medel att fylla densamma. Hennes fantasi ryggade tillbaka för tanken. Han kunde ej vara någon annan än sig själv, ända från barn-
domens dagar då han med fadern sålde gipsgubbar på gatorna.

— Bortsett från att han sålde en tavla, hur vet du att han har det svårt? frågade hon.

— Han sålde en förtjusande liten Caravaggio till Duheimer häromdagen.

— Kanske Lady Pandolfo inte tycker om italienska mästare och hellre fyller rummen med Picasso & Co.

— Hon älskar att fylla allt, som syns av hennes egen person, vars exponerande är det enda hon intresserar sig för, med pärlor och juveler.

— Det blir sak samma, sade Paula med en viss lättnad. Om en man behagade utbyta ett par konstverk mot en usel pärlcollier för att täcka sin hustrus halvnakenhet, var det hans ensak. Denna transaktion antydde icke vägen till tiggarskap. — Jag tror du håller på att utveckla tendenser till skvalleraktighet, Spencer, sade hon.

— Tvärtom, yttrade han. Jag håller på att utveckla den diplomatiska färdigheten i att observera tendenserna hos strån som darra för vinden.

Det oundvikliga mötet ägde rum en grå marsmorgon på Sloane Street. Pandolfo kom rusande ut ur en bod tvärs över trottoaren till bilen, när hon, som sedesamt kom vandrande på trottoaren, plötsligt befann sig så tätt intill honom, att han endast genom att svänga av från sin imperatoriska bana kunde undvika en kollision med henne. Han lyfte på hatten som för en främmande kvinna och började:

— Jag ber om ursäkt. — Därpå med ens: — Är det ni, Paula?

— Varför skulle jag inte komma gående på Sloane Street, när jag bor ett stenkast härifrån?

— Alltid densamma, sade han.

— Jag hoppas det. Och ni då?

Han tog henne vid armen och medelst något konstgrepp hade han fört henne genom dörren, som chauffören höll öppen, in i bilen, innan hon ännu visste, vad som hänt. Hon rusade förbittrad upp från sätet, dit hon nästan blivit kastad, och bröt ut i vredgade protester. Chauffören slog igen dörren.

— Låt mig komma ut —

— En skandal på Sloane Street? Kära ni, låter det tänka sig? Vart får jag det nöjet att köra er?

— Till gatans ände, så att vi undviker skandalen ni tycks vara så rädd för, sade Paula.

— Jag skall köra er vart ni behagar, blixtrade han till, och visa er, att jag också alltjämt är densamme. Ni har flyttat tillbaka till er våning?

Hon nickade.

— Vi far dit. — Han ropade adressen åt chauffören genom det öppna fönstret, och bilen satte sig i rörelse.

— Vet ni, att jag inte sett er på nära ett och ett halvt år? frågade han.

— Det är knappast mitt fel, genmälte hon.

— Jag bryr mig inte om vems fel det är, i alla fall är det en förbannad otur för mig.

— Är det riktigt juste att uttrycka sig så under förhandenvarande omständigheter?

— Under förhandenvarande omständigheter, ja. Jag har varit den största dåre Gud skapat.

Hon mötte kallt hans blick trots en egendomlig liten skälvning, till hälften av nöje, till hälften av en elementär fruktan vid att på detta sätt bli bortförd med våld. Så hade han flere gånger tidigare tvungit henne att underkasta sig hans vilja och försatt henne i orimliga situationer, från vilka hon ej med bibehållen värdighet kunde dra sig tillbaka.

— Vad vill ni jag skall ge er för svar?

Han sträckte häftigt fram händerna.

— Åtminstone ett vänligt.

Hon kände sig i beråd om vad hon skulle svara. Tydligt var den sublima dårskap, för vilken han anklagade sig, den att han gått åstad och gift sig med en dam, som förslösade hans egendom i sus och dus med Monte Dangerfield och hans besättning. Hittills hade hon varit mycket ledsen för hans skull, men hennes sorg hade dämpats av en förödmjukad kvinnas harm. Hade hon icke en upprörd kväll i fjol telegraferat sig själv som gåva till honom bara för att följande morgon få nyheten om hans giftermål som ett slag i ansiktet? Hon hade försäkrat sig själv, att han för alltid hade trätt ut ur hennes liv, och att detta faktum skänkte henne största möjliga tillfredsställelse, att om telegrammet mottagits av en oförlovad Pandolfo, skulle den person, som hon med stolthet kallade Paula Field, varit ofärdig och oigenkännlig. Intresse för honom hyste hon fortfarande i de med flit icke pejlade djupen av sitt inre. Detta intresse framtvang han. Hon

kände det nu, när han såg på henne. Om hon aldrig mer skulle återse honom, men leva tills hon blev nittio år, skulle han alltid förbli den enda magnetiska gestalten i hennes liv, lika stark i attraktion och repulsion, aldrig möjlig att glömma eller skjuta åt sidan, alltid klart och med en viss skräckkänsla ihågkommen.

Hon vände huvudet åt sidan, ryggande tillbaka för ett obekant svultet uttryck i hans blick. I sitt yttre bar han sitt vanliga uttryck av segrare. Långt ifrån luggslitenhet, enligt Spencer Babingtons skvaller, förrådde hans vårdade dräkt icke blott banalt välbefinnande utan den dagliga omtanken hos en framgångsrik människa, som är noga med sitt yttre. Hon gav akt på den fortfarande lågskurna kragen och dess dandymässiga affektation. Vidare var bilen ännu luxuösare inredd och rullade ännu mjukare än den, i vilken han, efter att ha förlamat hennes vilja, fört henne med sig till Ranelagh. Han var samme Pandolfo, jordens herre, våldsam, härsklysten — och ändå var det en olikhet. Hans fylliga ansikte hade blivit magert, det syntes grånande hårstrån vid hans tinningar, hans näsa tycktes ovanligt skarp, och de svagaste små blodröda åderstrimlor störde den klara, befallande högheten i blicken. Hon såg likgiltigt åt sidan, medveten om en subtil förändring. Därpå kastade hon en snabb blick på honom, mötte hans och ryste till inför ett plötsligt, groteskt intryck. Hade lejonet förvandlats till varg?

Bilen körde fram till trappan vid Hansel Mansions. Det hade tagit några sekunder från den plats, varifrån han bortfört henne. Chauffören öppnade dörren. Pandolfo hoppade ut och hjälpte henne att stiga ur. Hon vände sig till honom med ett leende, formellt artig, och vinkade farväl.

— Tack för att ni körde mig hem, Sir Victor.

Hon vandrade in i vestibulen. Hissföraren stod vid

grinden och rörde vid mössan, när hon kom in, men Pandolfo var henne i hälarna.

— Jag tror — började hon.

Han avbröt henne.

— Det gör detsamma. Ni behöver inte ta mig så där ceremoniöst. — Därpå yltrade han vänligt till mannen:

— Jaså, ni är kvar här ännu?

Hissföraren log ett brett igenkännande leende.

— I tjugu år, Sir Victor.

Återigen, vad kunde hon ta sig till? Att be honom avlägsna sig skulle blott väcka olämplig förvåning i hissmannens sinne, på vilken Pandolfo för ett par år sedan vinnlagt sig om att göra intryck.

I salongen vände hon sig emot honom.

— Ja, nu är ni här. Ännu en gång har ni kommit över mig i ett ogynnsamt ögonblick. Om det är chevale-reskt eller korrekt av er, lämnar jag åt er att avgöra. Jag kan inte inse, vad vi har att säga varandra, som alls kan bli till någon nytta. Ni har valt att gå er väg, jag har gått min.

— Det var ju synd, sade han.

Genom den öppna dörren till matsalen syntes Persevs glimma borta i sitt hörn. Hans snabba blick uppfångade den, och han sträckte ut handen.

— Det var roligt att ni har den där kvar. Det kanske blir mitt mästerverk.

Hon gav något obestämt svar, allt under det hon hela tiden sporde sig själv, varför han var där och störde henne på det sätt hon hatade att bli störd på, genom sin närvaro och sin uppsyn av självhärskare och ägare.

— Jag har alltid orätt på min sida, det medger jag, sade han plötsligt. Men vi kan inte komma bort från varandra. Jag har gått och undrat, hur jag skulle kunna närma mig er i den konventionella värld ni lever i. Jag vet, att det finns statsinstitutioner som post, telegraf

och telefon. Jag kunde också ha ringt på er dörr. Men ni lever, som jag säger, i den väluppfostrade världen.

— Jag har aldrig trott, att den skulle vara något ointagligt fäste, svarade hon ironiskt.

— Fäste? — Han knäppte med fingrarna. — I verkligheten har ni aldrig trott mig i stånd till någon fin-känslighet. Ni har aldrig betraktat mig som en man kapabel till självbehärskning. Min Gud! Om ni bara visste.

Han tog några steg av och an och återvände därpå.

— I alla fall har nu slumpen tagit alltsammans ur mina händer. Vi har råkats. Och nu kommer den fråga jag har försökt besvara det senaste året. Varför vill ni inte veta av mig?

Hon kände sig plötsligt fyllas med en obegriplig och löjlig vrede. Hon kunde ej säga honom, att hon under loppet av mindre än tjugufyra timmar erbjudit honom sig själv och att han kort och gott förkastat henne och sänkt sig till ett avskyvärt mycket lägre plan av passioner och dylikt. Bilden av den vulgära kvinnan och hennes besättning skymtade för hennes inre syn. Hon sade:

— Vad tjänar det till att gång på gång återkomma till det gamla? Allting är ju slut nu. Ni har gjort slut på det. Det var inte jag som gjorde det. Ni är gift. Det återstår intet mer att säga.

Han satt i soffhörnet och stödde armen mot soffryggen.

— Det återstår allt möjligt att säga. Ni stöter bort mig. Jag är ingen född celibatär. En annan kvinna gick förbi. Behöver jag säga något mer?

Hon vände sig om med flammande ansikte.

— Ni har inte rätt att tala så. Ni gifte er med öppna ögon. Det kommer an på er att göra det bästa möjliga av det. Jag skall tala öppet till er. Jag har sett Lady Pandolfo — i en omgivning som jag vet inte är er. Jag befinner mig ibland i samma slags miljö. Tvivelsutan åstundar hon saker, som ni i er egoism inte vill och

inte kan ge henne. Ni är en stor man som handskas med stora saker, går upp i ideal, som är ert arbete, ni intresserar er för konst, litteratur, filosofiska samtal, livskonstnärens förfining, vinets poesi till exempel. Hela er tillvaro är ett enda konglomerat av intellektuella och artistiska förnimmelser. Ni älskar makten. Ni har mani att ge. Men ni måste ge på ert eget vis, enligt edra egna, frikostiga idéer om det som är bra för er skyddsling. Det vet jag ju av egen erfarenhet. Tänk — bortsett från det ni velat ge mig — på den lilla sköterskan i Rênes-les-Eaux, som ni ville klä i paristoaletter och skicka till Biarritz. Jag måtte väl veta detta. Allt till den store Pandolfos ytterligare ära. Och för att ni ger så, väntar ni att vi alla ska böja knä och dyrka er. Jag talar inte bara om kvinnor utan om män också. Jag vill ge er det erkännandet, att ni inte är en *homme à femmes*. I ert verkliga liv är könet bara en episod. Ni har fått Gregory med hull och hår, alldeles som ni ville ha mig med hull och hår. Nej, nej, kära ni! Missförstå mig inte. Jag gör er den ofantliga komplimangen att tro, att ingenting är er mera motbjudande än att man tror er vara en haremshärskare. Kvinnor kanske betyder något för er i sexuellt hänseende — varför inte? — jag är en kvinna på trettio år, och jag känner världen — men de måste betyda något för er i intellektuellt, moraliskt och andligt hänseende. För att ni skall kunna vara lycklig med dem, måste ni kunna möta dem på detta högre plan. De måste knäböja, inte som odalisker för en stor pascha utan som lärningar inför sin mästare. Ni ger, men de måste underordna sig er höga tanke om er själv. De måste gå upp i den store Pandolfo. Det försökte ni göra med mig. Å, naturligtvis omedvetet; ni är en för stor egoist för att vara falsk. Ni poserar instinktivt, men ni är den siste man i världen man skulle kunna kalla för posör. Nej, nej, hör på, min vän — —

Mitt i sin flödande värtalighet hejdade hon de svar han

ville ge och stod framför honom och påbjöd för första gången i deras egendomliga umgänge tystnad.

— Hör på mig. Det är bra för er och bra för mig, att jag säger ifrån vad jag har på hjärtat. Jag kanske aldrig mer får tillfälle att säga det. Jag säger er, att det skäl, varför jag inte ville gifta mig med er, var rädsla — helt enkelt rädsla.

Han sprang upp med ett skratt.

— Ni — Paula rädd? För mig? För något som finns till? Det är ju fantastiskt.

— Ja, förklarade hon med ett kast på huvudet. Rädsla. Rädsla för min egen svaghet. Rädsla för att förlora min individualitet och, som jag säger, uppgå i den store Pandolfo. Vet ni, vad ni är? — All attraktion, all repulsion, all upproriskhet emot hans i hemlighet erkända fysiska och andliga övervälde tog sig våldsamma uttryck. — Ni är helt enkelt en mänsklig bläckfisk. Ni har hundra sugarmar. Ni slingrar en av dem omkring en människa, och han eller hon — var god och lägg märke till att jag inte talar om kön härvidlag — undgår den för att finna sig fångad av en annan, som man inte observerat. Nu har ni råkat på en kvinna, som inte har bruk för bläckfiskar, som själv är en sorts bläckfisk, såvitt jag kan förstå, och nu är det ni, min stackars vän, som blivit fångad. De allra minsta, finaste, starkaste antennerna eller tentaklerna eller vad man kallar de där trevarna på det vidriga djuret, könets dödande sugarmar, har fått er i sitt grepp — och där är ni nu. Bläckfisk mot bläckfisk. Hon är bättre än ni. Vad bryr hon sig om Andrea Vaccaro? Vad bryr hon sig om paulinium? Vad bryr hon sig om den store Pandolfo — er fantasi-bild — den fantasibild ni försökt att påtvinga mig av den store Pandolfo? Inte för två öre! Men logisk är hon; när hon virade tentaklerna kring er hals, gjorde hon det för att tillfredsställa ett begär — för en lång tid framåt, begär efter pärlor, massor med kläder, kapplöpningar och

restauranger, nattklubbar och dans och pratet och skvallret och skandalkrönikorna inom den ruttna värld, som innesluter hennes goda vänner.

— Herre Gud, sade Pandolfo och strök hastigt med handen över håret, hur vet ni detta?

Hon skrattade.

— Hur vet jag om det regnar eller om solen skiner?

— Jag trodde inte det var så i ögonenfallande, sade han bittert. För resten, fortfar han, i det han återtog sitt vanliga sätt, hör detta inte hit. Jag har inte kommit hit för att diskutera min hustru eller för att åhöra er förträffliga analys av min karaktär. Jag bestrider inte, att det är sant. Jag kan inte hjälpa, att Gud har skapat mig sådan. Men han har i alla fall gjort mig till en stor man, liksom han gjort er till en stor kvinna. Vad ska ni och jag göra?

— Det enda förnuftiga är att hålla oss ur vägen för varandra, sade Paula.

— Det kan vi inte, utbrast Pandolfo med dramatiskt lyfta händer. Det är det tragikomiska i alltsammans. Liksom jag inte kan komma loss från er, kan inte heller ni komma loss från mig. Tror ni, att ni kunde skrivit er senaste roman, om inte jag kommit in i ert liv?

Hon ryckte till och stod framför honom, ståtlig i sin vrede.

— Ni är ju tokig! Finns det en rad däri, som anspelar på någon händelse i vårt vänskapsförhållande? Något sentimentalt parti? Några människor som ni eller jag känner? Jag hade ju stommen till den klar i mitt huvud långt innan jag blev bekant med er. Det är löjligt att påstå något dylikt.

— Det är det inte, sade han. Det är den enkla sanningen. Innan ni träffade mig, kunde ni inte skriva den. Efteråt, när jag rört upp ert inre och lärt er hata och älska och återigen hata och kasta er i armarna på en annan man för att undkomma mig och sedan inse det

skrattretande i ert handlingssätt — när jag fått er att fatta något av det homeriska begreppet skratt... Efteråt, säger jag, när ni kämpade emot mig, när varje nerv i er återtagit sin normala spänning, då satte ni er ner och frambragte ett konstverk. Er tillvaro som änka, er furstinnevandring genom den stora världen, där ingen angrep er på grund av er skönhet och edra makalösa egenskaper, allt detta höll på att döda er begåvning... Nej, det tjänar ingenting till att ni slår ifrån er med händerna. Ett snille är en människa som skapar. Var och en som skapar något av intet har en smula av Gud, Skaparen, inom sig. Detta något av Gud inom er höll på att förtvina. Jag kom som en vind in i ert liv och återuppväckte det. Det tjänar ingenting till att säga, att jag talar som en dåre. Jag vet, att detta är sanning. Och det tjänar ingenting till att säga, att det är min monstruösa egoism som kulminerar.

— Ni har alldeles rätt, sade hon med en anstrykning av ironi. Det skulle just inte tjäna någonting till. Och nu när vi båda sagt rent ut vad vi tänker om varandra, och ni har tillbakavisat den enda möjliga lösningen av problemet, vad har ni nu, käre Victor — och hon smålog litet trött och vidrörde hans rockärm — vad har ni nu mer att säga en kvinna, som blivit bragt ur fattningen?

— Att hon är den enda kvinnan i världen för mig, och att jag är den ende mannen i världen för henne.

Hon vände sig bort och gjorde en rörelse av näslan komisk förtvivlan.

— Se, sade han.

— Vad då?

Ur sin plånbok tog han fram ett hopviket solkigt papper och öppnade det samt visade henne några förtorkade rester av stjälkar och blad.

— Minns ni detta — denna orlaie? Jag behöll en kvist till minne. Och ni?

Hon hade nästan förgälit det dåraktiga äventyret med alpblomman, ty han hade aldrig senare auspelat därpå. Hon trodde att det var borta och utplånat, för alltid begravt bland alla övriga dårskaper. Med ett kort skratt upptog hon striden.

— Jag? Vad menar ni?

— Har ni kvar er blomma?

För första gången ända sedan hon var flicka blev Paula Field scharlakansröd i ansiktet. Den torkade blomman låg bland en massa annat skräp i lådan därborta. Många gånger hade sunda förnuftet talat för dess fullständiga undanskaffande, lika många gånger hade sällsamma kvinnliga impulser utverkat dess kvarstannande. Det är möjligt, att den till granne hade den fruktansvärt medfarna halvan av en Harrowrosett, ett minne av hennes första förälskelse, vilken kulminerat vid en cricketmatch för oändligt många år sen, då han — en gudom i sjätte klassen — omfamnat den lilla skönheten med råttsvans på ryggen — utan att våga kyssa henne — bakom ett tält med förfriskningar och sedan med en slö pennkniv klurit detta deras insegel på evig trohet mitt itu på hennes uppåtvända klack. Det hade gått illa för honom, stackars pojke — detta var allt hon visste. Men hon hade bevarat den halva rosetten. Den och Pandolfos orlaie, samt några menykort med namnteckningar på och en liten vittrande bit glasyr från hennes bröllopstårta och en dimmig liten fotografi av familjen på Chadford, när hon var sju år, en medaljong, innehållande en lock av hennes mormorsmors, hertiginnan av Risborough, hår samt några andra dylika struntsaker hade hon aldrig haft hjärta att kasta bort. De utgjorde hennes eget lilla privata museum, som hon älskade och för vilket hon samtidigt skämdes.

Det var därför som Pandolfos utmaning eller rättare hans påstående, som icke var någon fråga, drev blodet upp i ansiktet på henne. Hon var för siolt att taga

sin tillflykt till att neka, och ändå skulle ett medgivande oundvikligen leda till missförstånd angående hennes motiv. En humoristisk glimt i hans ögon förargade henne. Hon gick tvärs över rummet och drog ut lådan, och där framskymtade mycket riktigt skelettet av alpblommen, intrasslat i kvarlevorna av den blå rosetten. Hon sträckte fram blomman mot honom.

— Det var ju det minsta jag kunde göra. Ni bröt ju nära på halsen av er för att anskaffa den. Men var snäll och betänk, att det var kvinnlig dårskap och ingenting utöver det.

— Det var allt möjligt utöver det, sade han.

Naturligtvis den oundvikliga missuppfattningen. Hon blev ursinnig.

— Det kan vi lätt avgöra, förklarade hon och gick fram till brasan med den förtorkade kvisten mellan tummen och pekfingret.

Han rusade fram och räddade, liggande på knäna, den lilla tingesten, just som den börjat spraka i kanterna. Han höll fram den med sin sotiga hand. Hon böjde sig förskräckt ned.

— Ni brände er förfärligt.

— Jag önskar jag bränt av mig handen för att visa er att jag menar allvar.

Han lade den räddade kvisten i lådan, som han sköt igen.

— En oförstörbar länk, sade han.

Han ville ej låta henne hjälpa sig, utan förklarade att skadan var av ingen betydelse. Han gjorde en dramatisk sortie. Vid dörren vände han sig om och pekade på lådan med ett sotigt finger.

— Den får ligga kvar där, eller hur?

— Ja naturligtvis, utropade hon hjälplöst. Men er hand...

Han skrattade.

— Vad gör det, min Paula?

Och han var borta.

NITTONDE KAPITLET

Vad betydde allt detta? Paula åt lunch tillsammans med goda vänner som, i en dröm, kom hem och ägnade sig i sitt stilla rum åt att taga det underliga problemet i skärskådande. Hennes sammanträffande med Pandolfo hade ju varit en tillfällighet. Antingen det eller också något förutbestämt. Han hade slagit ned på henne på sitt jupitermässiga sätt och tvungit henne att lyssna till honom. Men vad hade han kunnat frambära till henne annat än det gamla egenkära skrytet om sig själv samt den gamla historien om deras oupplösliga förening? Aldrig förr hade hon försvarat sig med sådant strålande mod. Hon hade i klara ord framlagt sin innersta uppfattning om sig. Han hade utan motsägelse accepterat densamma. Än mer, han hade vårdslöst framkastat dunkla antydningar. Han hade förklarat den inre kraften i hennes roman vara hans egen insats. Var den märklige mannen galen eller begåvad med någon hemsk klarsyn? Monstruöst fräck eller överlägset medveten om sin egen makt?

Hon måste tänka efter.

Han hade rätt, när han sade, att då hon gjort upp grunddragen till romanen, var hon icke i stånd att skriva den. Det översteg hennes konstnärliga kapacitet. Medveten härom, hade hon låtit den ligga oansad i sitt sinnes dammgömmor. Så hade han kommit, rört upp hennes stilla tillvaro, väckt oanade antipatier och slumrande impulser, varpå hon slagit sig ned och dag efter dag fyllt sidor med liv och känslor, alltsammans av ett värde, varom hon varit omedveten, ända tills för några timmar sedan...

Å andra sidan hade hon ju drivits av nödtvång, resonerade hon. Den ekonomiska ruin, som hotade familjen Veresy, hade varit en mäktig drivkraft. Men skulle den av sig själv kunnat förklara den kraftiga inspirationen, som burit henne genom de där enformiga, sorgliga månaderna på Chadford? Skulle icke snarare

ställets tragiska slämning ha utarmat hennes ande än berikat den? Vad var det som skänkt henne denna befriande känsla av herravälde, som satt henne i stånd att fullborda sitt värv? Att boken gjort lycka fanns intet tvivel om, den hade haft icke blott framgång ur allmän utan också ur ekonomisk synpunkt. Det var en bra, rättframt skriven bok, som ärligt brottades med mänskliga problem. När den utkommit, hade hon kritiskt genomläst den och känt en lätt förvåning över sitt opersonliga intresse. I den bundna bokens kalla typografi hade de livligare scenerna och underströmmarna av lidelse och livsfilosofi förefallit henne som skrivna av en okänd författare.

Detta intryck återkallade hon nu i minnet. Hade verkligen den underlige mannen rätt? Var det han och hans till henne överförda vitalitet, som hela tiden innerst inne styrt hennes tankar?

Utom detta häpnadsväckande påstående hade han ej sagt henne någonting. Av hans ord att döma kunde han stått på toppen av högfärd. Icke ett ord om paulinium. Icke ett ord om hotande konkurs. Frånsett att hans ansikte åldrats, verkade han i sitt yttre lika magnifik som någonsin. Hans bil strålade av prakt. Hans toalet — blå kostym, mörkviolett skjorta, halsduk och strumpor — omsorgsfullt sammansatt, var en rik mans. Ingen-ting tydde på den av Spencer Babington insinuerade fattigdomen. Och han hade avlägsnat sig teatraliskt triumferande med sina brända fingrar.

Vad betydde allt detta? Utom att han förklarat, att han vore den störste dåre Gud skapat hade han icke yttrat något om sitt äktenskap. Hon hade för honom beskrivit Lady Pandolfo, han hade iakttagit en stoisk tystnad, som om kvinnan upphört att existera som faktor i deras livs problem.

Vad betydde allt detta? Hon kände sig obegripligt upprörd. Hon kom att tänka på att hon icke på lång

tid råkat Gregory Uglow. Hans tillbakadragenhet närmade sig nästan totalt övergivande. Lady Demeter hade också förgäves försökt få tag på den unge mannen, som så egendomligt envist höll sig undan. Naturligtvis måste han veta gåtans lösning. Hon gick till telefonen och ringde upp hans nummer. Liksom vid föregående tillfällen var han icke hemma. Tjänarinnan, med vilken hon talade, visste ej, när han skulle komma hem. Han hade varit borta från staden någon tid. I Staffordshire? Ja. Tjänarinnan trodde, att han befann sig på fabrikerna. Hon tänkte ett ögonblick fråga efter Pandolfo, om också blott för att höra sig för hur det stod till med hans skadade hand, men hon avstod därifrån och ringde av.

I tidningarna följande morgon läste hon den oväntade nyheten, att Paulinium-Stålbolaget skulle gå i likvidation. »Bolaget, som startats av den berömde uppfinnaren Sir Victor Pandolfo», lydde notisen, »för att exploatera hans nya metall, paulinium, som skulle ersätta stål, har icke lyckats nå sitt mål, enligt uppgift på grund av omöjligheten att erhålla den hemliga malm, som spelar en liknande roll i dess framställning som Spiegeleisen i bessemerprocessen. Intressanta och sensationella avslöjanden väntas.»

Hennes mod föll. Det var denna utgång, som Gregory Uglow den där majmorgonen förutspått. Pandolfo var slagen, möjligen ruinerad. Och dock hade han dagen förut stått framför henne i sitt gamla segrarskick.

Hon skrev impulsivt till honom:

Min käre, käre vän!

Delta är, om jag förstår saken rätt, en förfärlig nyhet. Varför talade ni inte om det för mig, så att jag kunde fått visa er något prov på min kärleksfulla medkänsla? Ni måste vara förkrossad. När ni får en minut ledig, så kom till mig. Och edra stackars fingrar! Hur står det till med dem?

Eder Paula,

Hon avsände biljetten med en pojke. Om en timme kom han tillbaka med svar, skrivet med Pandolfos stora, kraftiga stil:

»Io son io. Kom ihåg Henleys vers. Mina händer äro rena, i bokstavlig och figurlig bemärkelse. Tro på mig.»

Dagarna gingo, men han kom ej. Gregory Uglow, som återvänt till staden, förklarade i telefon, att den store mannen kämpade med vilddjuren i Efesus. Det var ingenting annat att göra än att sitta och lyssna till Londons myriader tungor och deras skvaller. Pandolfos namn släpades i smutsen. Han var en förryckt uppfinnare, en charlatan, en man som exploaterade godtrogna människor, han hade stoppat en kvarts million i sin egen ficka, han hade rymt, han hade stulit anteckningarna om den hemliga proceduren från en fattig vetenskapsman många år tidigare, han hade mördat honom, han hade stulit alla de uppfinningar genom vilka han vunnit sin ryktbarhet, han var utarmad och gick omkring och tiggde tio pund i taget, hans far hade varit positivhalare med markatta. I alla fall hade hans karriär varit likartad med solen och pannkakan. Han måste ramla ned... Detta sistnämnda föreföll Paula som det enda säkra i alla de vilda ryktena.

— Det var ju det jag sade, sade Spencer Babington.

Tungorna voro icke mindre beskäftiga, vad Lady Pandolfo angick. Där hade man fastare grund att stiga på. Plötsligt tycktes alla och envar ha hört talas om henne som en beryktad kvinna, en vanlig hetär av fin börd och god ställning.

— Du kan lita på mig, sade Spencer Babington, när jag säger, att detta är faktiska förhållandet. Du måste ge mig det erkännandet, att jag inte är någon vanlig skvallermoster. Min utbildning har också satt mig i stånd att genomtränga inbillningens och fördomarnas moln och följa de faktiskt föreliggande omständigheternas klara och

tydliga linje. Och i detta fall har jag särskilt lagt mig vinn om att få tag på denna linje.

Hon var i verkligheten dotter till en kyrkoherde i Ely och hade gift sig med greve de Bréville, en ut-rucklad ättling av gammal fransk adelssläkt. Men hon hade varit lika förfallen som han. Långt före hans död i sina synders majblom hade hon varit maîtresse en titre åt en av hans vänner och grannar, från vilken hon rymt med en förmögen italiensk fabrikör. Greve de Bréville, som var en rättrogen katolik, hade trots sin otrevliga ställning vägrat skilja sig från henne — hon hade för att kunna gifta sig med honom övergått till katolska tron — och utplånat henne ur sitt minne. Han avled efter att ha givit ut sin förmögenhet till sista slanten och lämnade henne i världens klor. Och som en figur i en vemodig dansvisa hade hon vandrat från det ena äventyret till det andra, alltid kämpande på det av fruktan för fattigdomen hetsade sätt, som kännetecknar hennes gelikar, alltid på något vis i stånd att klä sig, bära juveler och leva i lyx, till och med att uppehålla ett visst socialt anseende. En man hade hon ruinerat, en ung man, som skjutit sig i en hotellkorridor utanför hennes rum i Monte Video. Ynglingens namn var Bellamy Shanks, legationsattaché i Uruguay.

— Jag har fått höra detta av hans kusin, som är anställd vid amerikanska legationen här, sade Spencer.

Paula lyssnade med den välskyddade kvinnans motvilja. Hon kände till typen, ehuru hon ej kunde förstå sig på den. Hennes tankar vägrade röra sig utanför hennes egen kasts lager. Att hetärernas led skulle rekryteras från små modister, mannekänger, balettflickor och dylikt vackert havsskum som glittrar på underklassens vågor, var ju knappast klandervärt från havsskummets egen synpunkt. Men att en kvinna, som var född och uppfostrad som fin dam, skulle upptaga ett sådant näringsfång var oförklarligt.

— Och hur mycket tror du Pandolfo har reda på av allt det här?

Spencer tillät sig sin lilla vanliga diplomatiska eftergift åt utländska gester.

— Om hon inte själv har talat om det för honom, vem skulle då göra det? Pandolfo är inte den man, till vilken man går och säger: »Din hustru är så och så beskaffad.»

Att han gift sig med sirenen utan att känna till hennes sirenförflutna, därom var hon övertygad. Skälet hade han framställt för henne i blixtbelysning, och hon ryste ännu av skamkänsla inför den isande rättvisan däri. *Faute de grives on mange des merles.* Den mest oförblommerade könsbetonade förklaring. Men detta var något som hörde hemma i ett längesedan förflutet. Frågan gällde vad han visste just nu.

Vare sig han visste något eller ej, kände hon sig förvissad om att en sådan kvinna vid denna kris i hans liv snarare vore en kvarnsten om hans hals än en tryggad ark.

Hon skrev ånyo — ett långt och dåraktigt brev, som hon rev itu och kastade på elden. Därpå en kort biljett:

»För Guds skull, säg mig, om jag kan göra något för er.»

Ett svar kom:

»När solen förmörkats, finns ingenting annat att göra än vänta tills mörkret är över.»

Vilket för att komma från Pandolfo var djupt pessimistiskt.

Till slut infann sig Gregory, sjuk, mager och till utseendet som en död. De senaste månaderna hade varit en enda nattmara. Han förklarade vad som hänt i ordalag, som hennes lekmannahjärna kunde fatta. Den rika ådern i den hemliga malmen hade tagit slut. Alla Pandolfos undersökningar i Brasilien hade icke kunnat påvisa någon mer. En liten kvantitet fanns emellertid kvar, som hållit hoppet vid liv. De hade arbetat sig

halvt fördärvade i laboratoriet under experimenterande med denna återstod och andra besläktade malmer. Men metallen hade företett blåsor, och det hade hänt malörer, för vilka klienterna krävt ersättning. Slutligen hade bolaget icke mera pengar till experimenten, och ingenting kvar att experimentera med. Paulinium var dött, och i dess grav voro hundratusentals pund sterling jordade.

— Och Pandolfo? frågade hon.

— Han får stå sitt kast. För närvarande frågar han inte efter någon människa. Om han får ett år på sig, kommer han att skapa en förmögenhet åt varenda en. Det säger han själv.

— Han har alltså förlorat allt?

— Ja, såvitt jag kan se.

— Han är bankrutt? — Hennes röst skälvde, när hon uttalade detta ord som för henne hade en kriminell anstrykning.

Gregory yttrade hjälplöst:

— Naturligtvis — och stirrade dystert på henne.

— Det innebär att han måste sälja allt — hem och tavlor...

Han nickade.

— Han trodde aldrig det skulle gå därhän. Någonting skulle inträffa. Ända till för ett par dar sedan höll ännu ett lag arbetare och en förman på med att gräva i Anderna... ja naturligtvis, när en människa gör konkurs, får hon lov att ge ifrån sig allt hon äger och har. Det är hjärtslitande, det är förbannat. Fast jag anat ett helt år, att det skulle gå så här, har jag aldrig insett, hur det skulle kännas.

Det blev en lång tystnad. Regnbyarna utomhus beledsagade den inbrytande dystra marsskymningen. Jungfrun kom in med te, som de mekaniskt drucko. Till sist frågade Paula:

— Och ni själv? Hurdan är er ställning?

Han stönade.

— Jag känner mig som en usling, för att jag inte kan gå till botten med honom på den sjunkande skutan. Men det skulle varken gagna honom eller mig. Jag kan lika väl sitta som en hund utanför hans dörr och vägra äta. Utan att jag vetat om det, har han skaffat mig en förträfflig anställning hos de där människorna Blickham och Anstruther — ni känner naturligtvis till dem — de är världsbekanta.

Han beskrev livligt den lilla episoden. Det väldiga åttkantiga rummet, till hälften bibliotek, till hälften laboratorium, dit Pandolfo släpat den utarmade mannen från The Embankment för många år sedan. De sutto mitt emot varandra vid bordet och gingo tillsammans igenom den förfärliga förmiddagsposten. Telefonen ringde. Gregory sträckte som vanligt ut handen för att taga emot beskedet, men Pandolfo tillsade honom otåligt att fortsätta med de tilltrasslade siffror, med vilka han var sysselsatt.

Med örat mot luren yttrade Pandolfo sitt raska: — Ja — ja — ja — — Och slutligen: — Naturligtvis är han en förbannad idiot. Men ni vet väl, att en idiot kan inte vara förbannad, om det inte finns något hos honom, som inte är värt att förbannas. Håll posten öppen. Det kommer ni inte att ångra. Vänta tills jag sparkar honom härifrån och till helvete... vad för slag? — och han skrattade pojkaktigt — Nej då, ingenting personligt. Om jag inte är pittoresk, så är jag ingenting. Jaha! Tack! Adjö!

Därpå slog han båda händerna i bordet.

— Förbaskado åsna! Vad i Herrans namn flög i er, när ni sade nej åt Blickham och Anstruther?

Gregory hade nämligen föregående kväll fått ett brev från denna frejdade firma. Då man erfarit, att han skulle upphöra med sin långvariga tjänstgöring hos Sir Victor Pandolfo, vore man tacksam att få veta huruvida han vore beredd att gå med på ett förslag, som de önskade förelägga honom vid ett samtal, som kunde ske telefonledes med brevskrivaren. Och han hade omedelbart svarat,

att han icke hade för avsikt att lämna sin tjänst hos Sir Victor.

— Det faller väl av sig själv, sade Gregory, hur skulle jag kunna lämna er?

— »Jag överger aldrig Mr. Micawber», skrattade Pandolfo. Men Mr. Micawber kan inte tillåta sig den lyxen att ha högt vetenskapligt utbildade privatsekreterare. Han har faktiskt ingenting åt en utbildad vetenskapsman att göra och inte ett rött öre att betala honom i lön.

— Å, strunt i lönen, ropade den unge mannen indignerad.

— Under ett stormigt liv har jag lagt märke till, sade Pandolfo, att om man struntar i saker och ting, så betyder det ingenting till eller från. Saken är följande. Ni måste ha mat, kläder och husrum. Hur ska ni kunna skaffa er denna livets nödtorft, utan lön, även om ni struntar i den. Ni kan i er lojalitet göra den överenskommelsen, att om jag ger mig i väg ut på landsvägen med en påse på ryggen och en hatt, som jag har stulit från en fågelskrämma, och låter skägget växa vilt, så skall ni göra detsamma. Om ni inte inser, att detta skulle förorsaka mig den största möjliga förargelse och van-trevnad, så har ni ännu inte ens börjat förstå min karaktär. Det förslag, som Blickham och Anstruther är beredda att göra er, är ett som jag själv har gjort upp.

— Ni — mitt i denna virvel av bekymmer?

Pandolfo lutade sig tillbaka och knäppte med fingrarna.

— Herre Gud, vad betyder en virvel? Vad har den för utsikter emot en människosjäl?

Han tände en cigarr och vände sig till papperen, som han hållit på att läsa, när telefonen störde honom.

— Ring upp Merivale nu och gör upp saken.

— Det gör jag inte, sade Gregory.

— Den där piktiska modern från Orkney och Shetland, hon gav er då alla dygder utom tacksamheten.

• Gregory Uglow sprang upp.

19 — *Locke, Den store Pandolfo.*

Hur vågade han säga detta? Vilken annan känsla kunde föranleda hans nuvarande handlingssätt?

Pandolfo lutade sig fram över bordet och fäste sin klara blick på honom.

— Jag anser, att det att avslå den sista gåva er bästa vän i världen kan ge er — uteslutande resultatet av hans tillgivenhet och omtanke — är otacksamhet.

Gregory måste ge vika, fast han kände sig usel, enligt vad han sade Paula. Vad kunde han eljest göra? Hon visste ju, hurdan Pandolfo var. Paula medgav, att det enda han kunnat göra var att gå med på saken. Det skulle varit mera romantiskt att svälta ihjäl vid Pandolfos fötter, men detta tillvägagångssätt skulle saknat sunt förnuft. Man måste också ta Pandolfos sätt med i räkningen. Han gav in i det sista.

— Jag måste förr eller senare göra något, sade Gregory. Och detta betyder ett par tusen pund om året och en framtid. Alltsammans hans förtjänst naturligtvis.

Han urskuldade sig i ömklig ton, rädd att ha sänkt sig i sin utvaldas ögon. Hon skrattade vänligt åt honom och upprepade sitt föregående resonemang. Men mot sin vilja och mot bättre vetande betraktade hon honom i ny dager — såg i honom en intresseväckande och ändå rätt vardaglig ung man, som höll på att bryta sig en bana i livet.

Han stod skamsen framför henne, när han tog avsked.

— Det är en spöklik historia alltihop, sade han. Ni stöter väl inte alldeles bort mig, eller hur?

Hennes samvete slog henne, och hon fick tårar i ögonen.

— Stöter bort er? Varför skulle jag göra det? Är vi inte allesammans olyckliga ihop?

Han hade redan hunnit utom dörren, när hon kom att tänka på att han icke nämnt Lady Pandolfo. Vad gjorde hon i denna virvel av bekymmer, som han uttryckt sig? Hon mötte honom i förstugan, just när hissen kom upp.

— Än hon då — hur tar hon det?

— Jag tror hon tar det ganska hårt. Men den sidan av saken är en gåta för mig. Hon avskydde mig från första ögonblicket, som ni vet — jag brukade sällan råka henne, och han talar nästan aldrig om henne.

— Var finns hon nu?

— Utrikes. Jag tror i Monte Carlo. I varje fall skaffade jag biljett åt henne för några veckor sedan... Det sjunkande fartyget, antar jag.

Den elektriska klockan ljud inne i hissen som kallelse från en annan våning. Hissföraren frågade:

— Ska herrn ner, eller ska jag komma upp igen?

— Jag åker ned nu, sade Gregory. Detta är faktiskt allt jag vet.

Med vilken grad av sanning hon så värtaligt konstaterat deras gemensamma olycka anade hon ej förrän om ett par dagar, när hennes far oväntat uppsökte henne. Han företedde bilden av den kultiverade gamle engelske gentlemannen, som möter motgången med nästan apoplektisk indignation.

Hade hon läst de förfärliga nyheterna i tidningen? Vad betydde allt det här? Vad var det som var sant i det? Hon kände ju mannen och måste ha reda på verkliga läget, som man aldrig kunde få klart för sig genom de där skurkaktiga och lögnaktiga tidningarna. Unge Bulstrode var alldeles utom sig och hade bett honom komma till staden och ta reda på så mycket som möjligt.

— Om han har aktier i Paulinium-bolaget, är jag rädd att han har förlorat pengar. Jag tycker synd om honom, sade Paula.

— Jag bryr mig inte ett dyft om vad han har för något. Vad betyder det för mig? stormade Mr. Veresy.

— Tag av dig överrocken och sitt ned, kära pappa, sade Paula lugnande samt tillade, medan hon hjälpte honom: — Det är naturligtvis bedrövligt för Pandolfo.

Den där hemliga malmådern, ur vilken de får paulinium, har sinat, och de kan inte få tag på något mer. Därför kan metallen inte framställas, och hela saken har gått om intet.

— Då är det sant alltså?

— Bara alltför sant. Min stackars vän är ruinerad.

Mr. Veresy flög upp ur stolen och sträckte ut armarna.

— Men — Herre Gud! Begriper du inte, att då är jag också ruinerad?

— Du? Vad har du att göra med paulinium?

— Hur tror du jag kan betala räntor på in-teckningarna och leva som en gentleman utan paulinium, för tusan?

— Jag har aldrig trott någonting, sade Paula. Ni två — Pandolfo och pappa — har försäkrat mig, att det var en ren affärsöverenskommelse på ömse sidor. Eftersom ni inte ville säga mig något mer, och eftersom ni båda var hederliga män, trodde jag er på ert ord.

— Naturligtvis var det hederligt — i varje fall såvitt mig angick. Jag hyste obegränsad tillit till mannen — och för att göra honom rättvisa, så gjorde han det själv också. Han övertygade mig om att pauliniumpapperen skulle stiga skyhögt — och att jag i själva verket visade honom en ynnest — —

— Jag begriper inte, sade Paula, i det hon drog fram en stol till brasan. Det är bäst, att pappa talar om allt-ihop från början.

Han berättade nu en historia, som förfärade Paula. Till och med hennes kvinnligt ytliga affärsbegrepp upprördes. Transaktionen var fantastisk.

Mr. Veresy betalade, föreföll det, räntorna icke i reda pengar utan i inköpta pauliniumaktier. När den galna överenskommelsen gjordes upp, utsläpptes hundrapundsaktier till tio pund med nittio pund i skuld. Men Pandolfo tog aktierna som betalning för räntorna och accepterade den obetalda delen. Mr. Veresy fick alltså

kvitto på hela beloppet för endast en tiondedel därav i verkligheten. Denna uppgörelse skulle räcka i tre år, vid vilkas slut Pandolfo, då aktierna skulle ha nått en svindlande höjd och tusenfalt mångdubblats i värde, ämnade överlämna hälften därav som fri gåva till Mr. Veresy, som därigenom skulle bli i stånd att betala alla in-teckningar, medan Pandolfo själv skulle komma i besittning av en liten förmögenhet, som vida skulle överträffa sammanlagda beloppet av räntorna under de tre åren.

Detta var det huvudsakliga i den barnsliga uppgörelsen, såvitt hon kunde sluta sig till av den något virriga redogörelsen. Hon häpnade över faderns godtrogenhet, som ett enda ögonblick kunde låtit lura sig av ett sådant förslag. Inte underligt, att han kallat Pandolfo en förbannat präktig karl.

Det var naturligtvis en av Pandolfos storartade mästerkupper av egoistisk generositet. Han hade svurit, att Chadford Park icke skulle övergå i utomstående's händer, och helt och hållet för hennes skull hade han gjort upp denna vanvettiga plan. Hon kunde höra honom, när han med glödande vältalighet förvirrade den hederlige faderns hjärna med sagor om paulinium och på samma gång övertygade honom om, att han själv, Pandolfo, prutade duktigt.

Och den sluge Mr. Veresy hade med tanke på pauliniumaktiernas oundvikliga stigande samt för att icke bli överrumplad gått in för tre år.

— Jag kunde inte röra det lilla kapital jag hade kvar, stönade han, så att jag måste sälja några diamanter, som tillhört din kära moder. För Guds skull tala inte om det för Myrtilla.

Hon grubblade en stund och rannsakade sitt knappa förråd av affärsvetande.

— Men det måste ju varit något sammanträde mellan aktieägarna. Var inte pappa med på något sådant?

Han mumlade något om ombud. Han hade varit upp-

tagen när han fick papperen, och för övrigt hade hans ställning varit obetydlig. Han hade inte gått vidare in i saken, ty han hade ej kunnat drömma om att han inte skulle vara trygg i händerna på Pandolfo.

— Nå, hur står det till för oss nu alltså? frågade Paula.

— Det står inte till alls. Förstår du inte detta? De förbannade aktierna äro ju ingenting värda och — han begrov ansiktet i händerna — vi är allesammans med i båten.

Hon smekte hans böjda axlar och talade tröstande ord. Det måste finnas någon enkel utväg, som Pandolfo förutsett. Han hade sänt henne alla möjliga lugnande budskap.

Mr. Veresy lyfte upp huvudet. Hade hon talat med honom om saken? Vad hade han haft att säga för egen del?

Paula förklarade, att hon bara råkat honom en enda gång, och då hade de icke samtalat om inteckningar.

— Men nu kommer han att säga något, om jag ringer upp honom, förklarade hon med strålände ansikte. Antingen här eller hemma hos sig. Allt skall gå bra.

Hon gick till telefonen, medveten om sitt inflytande. Gregory svarade.

Pandolfo hade rest till Monte Carlo.

— Karlen har rymt, utbrast Mr. Veresy.

TJUGONDE KAPITLET

Pandolfo hade icke rymt i den bemärkelse Mr. Veresy inlade i ordet. Ett telegram från hans hustru hade skickat honom på flykt mot södern. Vanliga dödliga måste beställa sovplatser på Blå Tåget en månad i förväg. Pandolfos besynnerliga trollkraft ordnade samma sak på några timmars sikt. Ruinerad och icke ens övertygad om han icke begick en olaglighet, när han lämnade

England och hela bandet av ilskna björnar, kände han åter den gamla tjusande förnimmelsen av makt och inflytande, när wagon-lit-agenten mötte honom i Calais med hatten i hand.

— Oui, Monsieur, allt är klart. Vi fick beställningen, och en plats råkade, justement, bli avbeställd i sista sekunden.

Det är blott de mäktiga som kunna ställa om en avbeställning i sista sekunden. Pandolfo följde som en kung efter den djupt imponerade bäraren, som bar hans bagage, och gick in i den avlånga låda, som Compagnie Internationale des Wagons-Lits ömt inbillar sig är sista ordet i fråga om reslyx. Hur länge hans kungaskap skulle räcka, var en annan fråga. Han gav bäraren tjugu francs.

Han åt middag. Han sov. Klockan tolv en strålande marsdag steg han av tåget i Monte Carlo. Han blickade åt alla håll på perrongen, sökande efter ett bekant, om än icke välkomnande ansikte.

Det var den vanliga trängseln av vänner, som mötte vänner, och glada handtryckningar och omfamningar och glättiga, skrattande röster, som lovsjöngo solens och himlens härlighet för dimbundna och regnblöta resenärer. Pandolfo rynkade pannan, som om hans kungaskap gått honom ur händerna. Han lämnade sin kappsäck åt chauffören på hotellomnibussen och for med hissen upp till Casinoterrassen samt strövade långsamt omkring, i det han fyllde lungorna med den milda, doftande luften och blicken med det förtrollade havets blåa färg. Under ett ögonblick smälte alla hans bekymmer bort i det hemlighetsfulla gyllene ljuset. Han gick uppför terrasstrappan och stod och såg ut över den välkända tavlan. De grå bergen därbakom, den prydliga lilla miniatyrparken, den cirkelrunda trädgården, det vita Hôtel de Paris till vänster, Café de Paris med dess livliga terrass med fullsatta bord till höger, lättjefulla män och kvinnor,

som promenerade fram och tillbaka, Casinos långsträckta kontur, duvorna som kretsade omkring dess gesimser, det oavbrutna myllret av människor, som gingo in och ut genom de små portarna som bin i sin kupa. Tiden kunde ha stått stilla sedan en liknande förmiddag för tre år sedan, när han senast stod på denna plats. Ingenting hade förändrat sig. Samme muntre svarte portvakt med flammande krigsordnar på rocken stod med samma småleende utanför Hôtel de Paris. Samma biler rullade diskret omkring. Han vände sig suckande om och tänkte gå över den öppna platsen i riktning mot hotellet, där hans hustru bodde, när han fick se henne komma springande nedför Casinos trappa.

Han gick med blottat huvud fram emot henne. De togo varandra i hand.

— Jag tänkte verkligen komma och möta dig vid tåget, och jag gick bara in för att fördriva tiden till dess. Men jag hade tur. Det skulle varit syndigt att avbryta.

— Jag hoppas du fann det mödan värt, sade han.

— Jag vann tolv tusen.

— Gratulerar.

De gingo tysta några steg framåt. Till sist sade hon:

— Det var snällt av dig att komma. Tills jag fick ditt telegram, visste jag inte, om du skulle göra det eller inte.

— Du är ju min hustru. Du är Lady Pandolfo. Du telegraferade, att du var i en förtvivlad belägenhet. Jag kunde inte göra något annat än komma. — Därpå övergav han sitt ironiska sätt och vände sig blixtnabbt emot henne: — Vad har du nu haft för dig?

Hon såg upp på honom en smula skrämd.

— Är det inte bäst vi väntar, tills du varit på hotellet och bytt om kläder? Jag har skaffat dig ett bra rum på Hôtel de Paris som jag sade i telegrammet. Det är överfullt på mitt hotell... Du måste vara trött efter din långa resa.

Han skrattade.

— Har du någonsin sett mig trött? Eller sämre efter en resa?

Han verkade i sin blå kostym och sitt otadliga linne lika elegant och välansad som någon av de lättjefulla herrarna i detta lättjefulla paradiset.

— Det finns alla möjligheter till hygien på tåget. — Han drog av sig sina nya handskar, stoppade dem i fickan och framvisade sina välskötta händer.

— Nej, men jag är hungrig, klockan är ju nära ett. Det du vill säga mig kan lika bra sägas i fria luften vid ett bekvämt lunchbord än i ett kvavt hotellrum. Och där vet Gud allena, när man kan få någonting till livs.

Medan de långsamt promenerade framåt, stannade hon vid cigarraffären i hörnet av Café de Paris.

— Jag skulle helst vilja att vi finge vara ensamma, sade hon med den hårdnande blick, som han numer blivit van vid. Men om du nu så vill... I varje fall får du lova mig att inte ställa till någon scen.

Han skrattade och gjorde en av sina vanliga åtbörder.

— Och inte slå omkring mig med armarna — —?

— Det gör du ju nu, sade hon.

— Förlåt mig. Jag lovar. Har jag någonsin brutit ett löfte jag givit dig?

— Jag skall gärna erkänna — — började hon nästan tvekande, och de innehållslösa ord hon ämnat uttala dogo bort på hennes läppar.

— Då åter vi lunch, då. Här kanske? Här är buller — musik och prat. Vi kan samtala utan att någon hör oss. Det är ju idealiskt. — Han banade väg för henne. — Vill du det?

Hon dröjde ett ögonblick, innan hon åtlydde hans hövligt inbjudande gest.

— Om du bara anade, vad jag hatar ditt fördömt fulländade sätt.

De banade sig väg genom en miniatyrskog av granna paraplyer, som skuggade borden på terrassen, och kommo fram till dess ända, där det behagliga restaurangområdet tog vid. En *maître d'hôtel* kom framstörtande och visade dem till ett bord i en avsides från orkestern belägen vrå.

— Ah, Monsieur Pandolfo, il y a déjà longtemps — — och så vidare.

Pandolfo nämnde hans namn och frågade efter hans familj. Det hade kommit en ny medlem däri för tre år sedan.

Ja visst. Barnet mädde förträffligt. Sprang omkring som en fullvuxen. Fortfarande i Sospel? Mais oui, Monsieur Pandolfo. Bergsluften — ingenting gick upp mot den. Och vad kunde Monsieur vilja äta? Efter vanan lade han fram den långa matsedeln. Monsieur avvisade den på sitt härskarmanér och beställde måltiden som en som vet vad han gör.

— Och så två söta Martini genast och sedan ert utmärkta Monacoöl, som jag inte druckit på tre år. Jag frågar inte dig, kära Nesta, för att jag känner till din smak. Men om du har någon särskild önskan... Veuve Cliquot, Château Yquem...?

Trots tankspriddheten kom ett leende i hennes ögon.

— Du vet. Det gör du alltid.

— Eh bien! Ça y est. — Och han avfärdade le *maître d'hôtel*.

— »Deras sista lunch tillsammans.» Det kanske blir så. I varje fall får vi hoppas, att Jules sätter fart i kocken.

Hon betraktade honom, stödjande armbågarna på bordet och hakan i händerna.

— Du är i alla fall en underbar människa, Victor. Han vecklade upp sin servett.

— Har jag någonsin sagt något annat?

— Hur kunde du komma ihåg mannens namn och barnet och var hans eländiga familj bodde?

— Det har varit mitt yrke att behärska detaljer, sade han.

Kyparen framsatte hors d'œuvres. Som en artig värd frågade han vad hon önskade. Måltiden tog sin början.

— Vill du nu tala om för mig, vad det är för tråkigheter?

Hon visade på Casino på andra sidan.

— Det där.

— Hur mycket?

— Allt.

Hon kom in på spelarens vanliga historia om svart och skoningslös otur, framställde sig som det oskyldiga offret för djävulska inflytelser. Hon hade från början vunnit. Det var nödvändigt för henne att vinna med hänsyn till hennes sparsamma inkomster i en snar framtid. Hade han inte sagt henne, att han vore ruinerad, och att hon framdeles måste inskränka sina utgifter inom gränser, som han ännu inte kunde fastslå? Om han inte kunde skaffa pengar, skulle hon göra det själv. Spelborden föreföllo henne vara den säkraste vägen. Och hon skulle ha lyckats, om det inte varit för förutnämnda mörka djävulsliga. Hon hade sparat några hundra francs. De goda andar, som kämpade på hennes sida, hade denna morgon drivit henne in i spelsalen och hade för tillfället tagit kraften ifrån Mörkrets makter, eftersom hon kommit därifrån med tolv tusen francs.

Pandolfo drack sin Martini.

— Vad har du spelat för något? Inte nu i dag — men förut?

— Trente et quarante.

— Med högsta poäng?

Hon medgav detta. Det var enda sättet att förtjäna den förmögenhet hon åsyftade.

— När du lämnade mig, sade han, beräknade vi, att du skulle ha tillräckligt i reda pengar på banken för att leva bekvämt på under minst ett år. Du föreslog själv en summa.

— Och du ökade den. Jag kan inte anklaga dig för bristande frikostighet, medgav hon.

Han bugade sig erkännsamt.

— Och det är nu slut alltsammans?

— Ja, det är slut. Utom mina tolv tusen francs har jag inte en penny. Å, jag vet, att jag har burit mig dåraktigt åt. Jag är tacksam att du inte förbannar mig.

— Vem skulle kunna förbanna på en sådan dag och i så behagliga omgivningar?

Han såg sig omkring, fick syn på en bekant från City några bord därifrån, smålog och vinkade en hälsning med handen.

— Du har tydligen, anmärkte hon bittert, beslutat dig för att ingen skall misstänka dig för att vara annat än en fulländad *galantuomo*?

— Ja, men är jag inte det, kära Nesta? sade han skrottande.

Hon sköt bort sin tallrik.

— Hur du kan äta, begriper jag inte.

— Jag är hungrig, och mat är gott, och solen skiner, och jag tror på min egen förmåga att överleva vilken katastrof som helst.

Hon ryckte på axlarna och låtsades peta i nästa rätt som serverades henne. Men medveten om vikten av att inför det glada sällskapet runt omkring dem demonstrera sitt goda förhållande till maken, kastade hon sig in på ställets skvallerkrönika, nämnde vilka personer som funnos där, talade i allmänna ordalag om hotellet. Därpå återkom hon till sin egen förbluffande otur. Den hade framkallat en smula sensation. De eländiga tidningarna hade fått reda därpå. Hon sade förintande saker om tidningarna. Han höll med om att de stundom saknade finare

nyanser av takt och diskretion. Som hon visste, hade de någon tid sysslat med hans egna affärer.

När han till sist stillat sin hunger, fått en cigarr mellan läpparna och ett glas gammal Armagnac framför sig, sade han:

— Ett telegram skulle ha förskaffat dig pengar för de omedelbara behoven. Ett brev skulle ha förklarat din — får jag uttrycka mig så? — beklagliga ställning. Om det inte är något mer, som du ännu inte talat om för mig, varför skulle du kalla mig hit ned?

Han sträckte ut handen med en tändsticka tvärs över bordet för att tända cigarretten, som darrade en aning mellan hennes fingrar.

— Jag vet inte, om det är grymt eller hänsynsfullt av dig att tvinga mig att säga dig allting här.

Han lutade sig fram.

— Kan inte du mer än alla andra inse, att engelsmannen ibland är rädd för napolitanaren? Vad är det mer som har inträffat?

— Ja — kan du inte inse, att jag är utfattig?

— I värsta fall har du ju dina juveler — —

Hon såg bort.

— De är stulna. Jag har blivit plundrad.

Han lade ifrån sig cigarren och begrundade hennes spröda blondhet och falskhet. Det tog några ögonblick för honom att ackommodera sin tankeriktning i enlighet med hennes. Han skakade på huvudet.

— Tar du mig verkligen efter denna långa tid alltjämt för en dåre? Om du blivit bestulen, skulle det varit den första nyheten du i desperation skulle meddelat mig. Varför komma med flera lögner? Kom vi inte överens kvällen innan du lämnade London, att det skulle vara slut på dem?

Hon satt mitt emot honom, skär och ljushyllt, pudrad, sminkad och tuschad, allt i diskret överensstämmelse med tidens skick. Hon var en vacker kvinna av sin

typ, otadligt klädd, och hon skulle, om det ej varit för en viss skillnads skull, ha passerat obemärkt bland de hundratals andra kvinnor av alla åldrar, likadant klädda och sminkade, som deltog i detta lättjans kalla utstyrselsstycke. Det fanns intet hos henne, som förrådde den kvinna han sedan länge tillbaka visste att hon var. Hennes mörkblå ögon strålade av uppriktighet, och orons små fåror under dem voro i det närmaste bortmaserade; när hon smålog, voro hennes läppar och tänder som en ung flickas. Vem lade märke till den hårda glimten, det plötsliga draget av grymhet? Hon var lika vacker nu som första dagen han träffat henne på ångarens däck. Och hon ljög nu som hon gjort då. Men på den tiden hade hon haft ett ändamål — att bli gift med en man i god ställning. Om hon, på hur storartat heroiskt sätt som helst, för honom avslöjat nakna fakta angående sitt förflutna, skulle han aldrig ha gift sig med henne. Till självförsvar hade hon någon tid senare kastat fakta i ansiktet på honom, och han hade givit vika. Dotter av Hagar, ehuru självkonstituerad, var hon i sin goda rätt. *Caveat emptor*. Han hade känt lust att förlåta henne. Hans medgivande återställde icke hans romantiska lidelse, men beredde en grundval för tillvaron. Hans enda förbehåll var att det icke skulle få förekomma några vidare osanningar. Och nu kom denna absurda, idiotiska lögn.

— De är pantsatta, sade hon, till hälften, fjärdedelen av sitt värde. Är det inte att bli plundrad? Jag ville inte direkt sälja dem. Jag hoppades få ihop nog pengar för att köpa tillbaka dem...

— Du är en kvinna med många sidor, sade han om en stund. Detta är första gången jag råkar dig som spelare.

— Jag har spelat med livet ända sedan jag var skolflicka. Du har också spelat med livet. Du borde förstå mig. Du säger, att du är slut och förbi. Jag är också slut och förbi. Vad är det för skillnad mellan oss?

— Jag går in på din synpunkt, yttrade han. Jag medger, att vi båda är äventyrare. Jag använder ordet i dess inskränkta mening — i lokal bemärkelse.

— I den bemärkelsen har jag aldrig förr spelat. Inte på allvar.

— Varför? frågade han milt. Det skulle vara roligt att få veta.

Hon bet sig i läppen.

— En stor intelligens som din borde kunna gissa den saken. Innan jag gifte mig med dig, hade jag män antingen bakom mig eller i utsikt. Jag behövde inte skaffa mig pengar vid spelbordet.

Han strök med handen över sitt bronsfärgade hår.
— Jag har fått svar. Jag beklagar. Omedvetet kom jag att slå upp ett kapitel, som vi båda kommit överens om skall hållas tillslutet.

— Det måste öppnas igen, sade hon efter en paus. Jag hatar mig själv.

— Nej, kära Nesta, du hatar mig.

Hon drog efter andan, såg sig omkring samt lutade sig fram över bordet.

— Det gör jag inte. Det är mig själv jag hatar. Jag vet, att jag har varit en dålig hustru för dig. Det är för att jag inte är skapad på det viset. Det är mitt fel eller min olycka, vilket du vill. Men jag har varit dig trogen, vad nu detta kan innebära. Du måste tro, att det är sanning. Jag har en viss hederskänsla. Det är verkligen därför som jag bad dig komma.

Och medan hon väntade på hans svar, tryckte hon med egendomlig sorgfällighet spetsen av sin cigarrett mot askfatet.

— Det faller av sig själv — något annat vore en fantastisk förolämpning — att jag anser dig höjd över varje misstanke.

— Cæsars hustru! — och hon hejdade ett hysteriskt tonfall. — Nej, Victor, jag var en dåre, som gifte mig med

en man som du, fortfor hon med bortvänd blick. Jag borde ha vetat bättre. Å, det är en artighet mot dig, inte någon förebråelse... Det finns kvinnor, som går upp i andra och sådana som inte gör det. — Hon log ett egenomligt leende. — Jag har begärt allt — och jag har fått allt av män; deras liv, deras intressen har inte angått mig... Jag trodde du var som de andra — i det avseendet. Du gav i ymnighet — jag talar allvarligt för en gångs skull, Victor — du gav som en gud — men hela tiden kände jag gudens väldiga hand över mig, som tvang mig till honom, till hans personlighet, till hans egen sfär, till något, som jag inte brydde mig det bittersta om, till något jag aldrig skulle bli i stånd att värdera eller förstå. Jag uttrycker mig illa... jag åtrådde allt det som du gav mig, men då du inte kunde dela det med mig, vad var det då till för nytta för mig? Ingen alls... Å, vi har talat ut om detta tidigare...

— Kanske inte så öppenhjärtigt, kära Nesta, sade Pandolfo. Han lutade sig fram över bordet med flaskan med gammal Armagnac. — Tag bara en liten droppe för att bluffa inför de här gapande människorna. De tror ju, att jag är ruinerad. De vet, att du har förlorat vad som i deras ögon är en förmögenhet vid spelborden, och vi är föremål för ett förbannat intresse. För glaset till läpparna igen.

Han bugade sig och smålog med glaset höjt, och de låtsades skåla.

— Detta är väl en komedi!

Hon eldades av hans ord.

— Vad tusan gick jag och gifte mig med dig för? Vilken älskare du skulle blivit! — Hon tömde glaset med en liten min av vårdslöst trots. — Ja, du har rätt. Du har förmågan att alltid ha rätt — intill en viss punkt. Ditt ord »öppenhjärtigt» — det är alldeles rätt. Vi kan inte förlora humöret och ställa till en scen. Vi kan säga varandra dödliga sanningar med ett småleende på läp-

parna. Och vi måste behålla det leendet. Vad var det vi sade? Jo. Ditt liv betydde ingenting för mig. Och varför? Därför att jag ingen hustru är. Om vi fått ett barn, skulle det kanske varit annorlunda. Men jag tvivlar därpå. Jag tvivlar starkt därpå. Jag är den födda kokotten... Å, det tjänar ingenting till att du är artig och håller upp händerna. Du har fått höra sanningen till sist, och du vet, att det är sanning. Jag blottar mig själv för dig. Alldeles som jag inte är en kvinna som passar till att vara hustru och mor, är jag varken en Messalina eller någon av *les grandes amoureuses*... Manon Lescaut, Kameliadamen — —. Den sidan av saken är den minst intressanta för mig. Ack — jag vill inte vara psykologisk — du måste förstå, vad jag menar. Och ändå gör du det inte. Män, till och med sådana som den store Pandolfo, har svårt att begripa. Hur skall jag kunna förklara det? Det finns en del konstiga människor, som inte kan tänka sig något annat sätt att för tjäna sitt uppehälle på än genom att leta upp genealogier i museerna. Det är deras yrke, som den Allsmäktige föreskrivit dem. Och på samma sätt finns det underliga kvinnor, som är tvungna att ta upp det äldsta yrke i världen. Det är Guds bud. De råar inte för det. Jag är en av dem. Det är inte fråga om religion, samvete eller moralitet... Att en kvinna och en hustru säger sådana saker till sin man vid lunchbordet mitt i allt detta solsken och denna skönhet förefaller naturligtvis som höjden av cynism. Det kanske det är — men i alla fall är det sanning vad mig angår. När jag gifte mig med dig, trodde jag, att jag skulle kunna dra mig tillbaka. I likhet med de flesta yrken har det sina bekymmer och sina desillusioner — —

Hon brast ut i ett nervöst skratt.

— Alltid hägrar äktenskapet framför oss, fattighuset för vår ålders dagar... För mig var det värsta det, att jag inte var gammal nog... Jag var rädd, och jag sprang

20 — Locke, Den store Pandolfo.

in i fattighuset för tidigt... Jag tror verkligen du hade rätt, när vi förlade det här samtalet hit ut. Inom fyra vägar — skulle jag inte stå ut med dina ryckande fingrar.

Friluftsrestaurangen började tömmas. Redan syntes en klunga drönare försvinna in i kupan på andra sidan vägen. Orkestern spelade upp sista numret — en eldig jazz.

— Fortfarande vet jag inte, sade Pandolfo, varför du bött mig komma hit.

Hon betraktade honom ängsligt.

— Du har inte svarat på det jag nu talat om för dig. Du har suttit där som en man med mask, en man, som jag aldrig träffat förr. Jag tror jag visat mig för dig med själen så naken, som en kvinna gärna kan göra det.

Han kastade bort cigarren bakom en buske.

— Vad ville du jag skulle svara?

— Du kunde mycket förbindligt be mig återgå till mitt *métier* och den plats jag tillhör och säga, att du förbannade den dag du gifte dig med mig och så vidare. Och att du skulle vara tacksam för vilket tillfälle jag än gäve dig att återvinna din frihet... Du kom underfund med mig mycket raskt. Vad du än kände för mig, så försvann det ganska fort. Det var mitt fel, det medger jag. Vi hatade åsynen och ljudet av varandra. Nu har jag äntligen sagt dig sanningen, så långt min hjärna kan ge uttryck åt sanning — och det är ganska svårt för en kvinna som jag — som är van att krypa ned i jorden vid varje tecken till fara i stället för att gå vägen rakt fram — nu har jag bekänt vilken galning jag varit härnere och klätt av mig naken, och du måste avsky mig. Varför säger du det inte? Då vet jag var jag står.

Han svarade leende:

— Jag har aldrig beundrat dig så mycket som i detta ögonblick.

Hon drog ett häftigt andetag och såg från sida till sida på ett underligt sätt.

— Du har begått en häpnadsväckande dumhet, fortfarande. Men det var stor dårskap. — Han gjorde en av sina stora gester. — För första gången uppenbarar du dig som en mänsklig varelse med vidd och luft omkring dig. Förlåt mig, om jag förefaller alltför kritisk. Varför har vi aldrig förr mötts inom denna vida horisont? Du har hållit dig själv inspärrad innanför trånga gränser — varför? Du vore i stånd till stora ting, om du bara visste det.

— För att jag förlorat en förmögenhet på några veckor och bekänt vad jag är för en?

— Just därför, sade han.

Hon kunde ej undertrycka en blick av längtansfull beundran.

— Du är storartad.

Han lutade sig tillbaka i stolen.

— Det är du med. Här sitter vi ansikte mot ansikte med tillvaron och utan en penny i vår ägo. Båda är vi stora spelare.

Han tände en ny cigarr. Orkestern skrällde i med de sista ackorden i jazzen och packade in sina instrument. Pandolfo kallade till sig dirigenten och gav honom en rundlig handtryckning. Morgondagen skulle innebära karg och obeveklig ruin. Han skulle vara fallen från sin höga ställning. Men han skulle falla som Lucifer. Han vinkade till sig kyparen, som stod färdig med den sammanvikta notan på en tallrik. Återigen drickspengar. Nesta gav akt på hans överlägsna förakt för all futtighet med pengar. När hopen av löntagare bugande avlägsnat sig, lutade hon sig åter över bordet.

— Vill du inte vara uppriktig mot mig — låta mig få veta hela sanningen? Du säger att du är ruinerad. Vad betyder det?

— Tills jag kan få en uppgörelse till stånd med mina fordringsägare — konkursanmälan kommer inom kort

att inlämnas — har jag bara några hundra pund, som jag ärligt kan kalla mina.

Hon lutade sig tillbaka, vit i ansiktet och halvt bedövd. Hennes hjärna hade ej fattat katastrofens fulla innebörd. Med några få ord förklarade han situationen. Eftersom de för första gången efter det de gjort varandras bekantskap möttes i full uppriktighet, var det endast rättvist, att hon skulle få veta det. Hon böjde sig åter fram mot honom med förstörda drag.

— Herre Gud! Hur skall det gå med mig då?

— Det jag har är ditt, sade han generöst. Du kan inte längre uppehålla dig i Monte Carlo på det. Jag skulle tillråda dig att bo en smula tillbakadraget någon tid, tills sakerna hunnit ordna sig. Om du är stor nog att kunna leva i små förhållanden några månader — det är en uppoffring, det medger jag — så är jag stor nog att kunna komma dig till hjälp och återförsätta dig i din forna ställning.

En kypare kom fram till bordet för att som vanligt utbyta de överfyllda askfaten mot andra. Pandolfo vinkade otåligt åt honom att avlägsna sig. Deras bord var nu nästan det enda som var upptaget. Nesta kämpade med nyfångna föreställningar och gjorde ett par fåfänga försök att tala. Men något ovanligt tjockt i halsen hindrade henne. Slutligen fick hon fram:

— Du gav mig en check på sex tusen pund. Om du nu bara har några hundra, måste du ha givit mig allt vad du hade — —

— Jag räknar inte vad jag ger, sade han, det är inte mitt sätt.

— Det är det inte. Det vet jag nu. För sent. Å, min Gud, vilken dåre jag har varit. Säg mig uppriktigt, Victor, som en människa talar med en annan: skulle du inte vilja bli mig kvitt, ... få bort mig ur ditt liv helt och hållet? ... På den där resan talade du med mig om en kvinna du var förälskad i. Paula Field. Jag blev trösta-

rinna för dig. Det var bara ett av mina yrkestricks... Du kan din Shakespeare... det var bara för att Rosaline avvisade honom, som Romeo vände sig till Julia... Å, jag känner nog till det. Men jag har aldrig talat om Rosaline, eller hur? I varje fall har jag varit diskret. Jag har hört talas om henne. Jag har sett henne en eller två gånger. En vacker, ståtlig kvinna... Jag kan ge dig varje erforderlig anledning... det är så lätt som ingenting.

Han rynkade pannan och reste sig. Även hon reste sig mekaniskt.

— Vi tar oss en liten promenad. Du håller på att förlora jämvikten. Solskenet räcker ett par timmar till.

De gingo förbi fontänen till östra änden av Casino-terrassen, som nu på eftermiddagen var nästan folktom. De stodo vid balustraden, som vette mot järnvägen; framför dem befann sig den grönmålade leksaksaktiga signalvaktkuren.

— Du kan inte hindra mig, om jag gör det, sade hon till slut.

Han tog henne med ett häftigt grepp i axlarna.

— Tror du, att jag — jag, Victor Pandolfo — är en man, som tar emot ett sådant offer?

Hon såg honom in i ögonen, och hennes mod svek.

— Finns det någon man i världen, som skulle kalla det jag talar om för ett offer? Men det skulle inte vara något sådant. Jag skulle av eget fritt val återvända till mitt gamla liv i lyx... som du inte mer har råd att ge mig.

Han sade:

— För sista gången säger jag dig, ljug inte. Du skulle aldrig återvända av eget fritt val. Under de sista två timmarna har du visat, att du är alltför stor för att kunna göra det.

— Men om jag gjorde det, och du finge bevis, skulle du skilja dig från mig, envisades hon.

Mannen flammade upp, och han uttalade till henne och det blå Medelhavet och den städade uniformerade vakten tjugu meter därifrån ett dundrande:

— Nej!

Han gestikulerade våldsamt och upprepade sitt: — Nej! — Därpå ställde han sig framför henne.

— Jag ger, men jag tar inte emot — minst av allt vanära, förklarade han dramatiskt.

Den själströtta kvinnan kunde icke undertrycka ett spefullt leende:

— Det gamla gardet dör, men ger sig icke.

Hans stämning förändrades, och han skrattade:

— Ja, det är slutet på den här dårskapen. — Och medan de strövade vidare, blev han välvillig, när han yttrade sig om havet och himlen.

De kommo ut på planen framför Casino. Han pekade på trappan och på de tre eländiga små portarna. Han pekade vårdslöst på dem.

— Gå inte in där mera.

Han kände, hur hans hand vid hennes sida fattades i ett nervöst grepp.

— Aldrig mer. Det lovar jag.

— Bra, sade han. Därpå återkom han till en tidigare tankegång: — Jag skulle velat se dig spela det stora spelet och förlora en förmögenhet. Det tilltalar mig. Det är storslaget.

Hon vände mot honom ett längtansfullt ansikte.

— Jag önskar till Gud, att jag kunde göra något stort — för att hjälpa dig.

Han sträckte ut armarna och yttrade:

— Var bara stor. Det är att vara och inte att göra, som betyder något.

Hon ryckte hjälplöst på axlarna.

— Om jag bara gjort mig besvär att lära känna dig för ett år sedan. Jag har varit en dåre. Allt kunde varit så helt annorlunda. Jag skulle stått vid din sida, hjälpt

dig, uppmuntrat dig och tröstat dig på samma sätt som vanliga kvinnor gör med sina män, när de har det svårt.

— Varje mänsklig varelse är en dåre, men det duger inte att nöja sig med att bara veta detta. Det leder till sjuklighet.

De satte sig ned ännu en gång, nu på ett av såtena vid den cirkelrunda parken, vid vars motsatta sida en obeskrivligt luggsliten mansperson var fördjupad i blyerts-anteckningar i en smutsig annotationsbok. Pandolfo yttrade:

— Inte ens nu har du talat om varför du skickade efter mig.

Hon öppnade sin väska, som om hon ämnat taga fram spegel och pudervippa, och slöt den därpå. Det var en manöver för att vinna en smula tid.

— Det var väl tillräckligt skäl. Jag hade inte en sou och jag var gränslöst rädd. Och jag ville ha något slags samtal med dig. För min personliga del har du gjort oändligt mycket mer än jag hoppades. Nu ser jag min väg klart, tack vare din godhet. Jag svär dig, att jag inte skall vålla dig mer bekymmer än jag kan undvika.

— Är du alldeles säker på att du inte behöver mig mer?

— Alldeles säker, Victor. Du har lättat mitt hjärta. Du har givit mig något — och hon skrattade litet nervöst — något att leva för. Jag skall försvinna i morgon till en av de små orterna här i närheten, Sospel, därifrån din vän, le maître d'hôtel, härstammar, och där skall jag leva enkelt på mina tolv tusen francs och vad du kan ha råd att skicka mig. Jag skall börja bli stor genom att vara liten. Du kan lita på mig.

— Jag kan lita på dig, sade han allvarligt. Han såg upp på Casinoklockan. Under så lyckliga omständigheter kan jag fara tillbaka till London med lätt hjärta...

Hon uttalade sitt uppriktiga beklagande. En så förfärlig resa bara för två eller tre timmars samtal?

— Hade vi kunnat säga mera på tjugutvå eller tjugutre?

Han förklarade för henne, vilken ömtålig ställning en man befinner sig i, som väntar konkursförklaring. Han hade redan utsatt sig för en viss risk. Om hon skulle behöva honom, skulle han utsätta sig för ännu mera. Men att inbespara tjugufyra timmer var en sak av vikt. Han skulle ta Blå Tåget, som skulle avgå om tjugu minuter. Det var lagom tid att hämta kappsäcken på Hôtel de Paris och gå ned till stationen. Han sprang upp, ursäktade sig, lämnade henne och skyndade in i hotellet. Om ett ögonblick var han tillbaka.

— Vi kan gå dit ned. De kommer efter med kappsäcken.

— Men du har ju ingen sovplats.

— Det betyder ingenting alls, sade han, i det han, kanske för sista gången, njöt maktens ljuva sötma.

Hon följde honom till stationen. Ett brev, som föredes för le chef de train, framkallade en bugande försäkran om att det yttersta skulle göras för hans välbefinnande. Innan han steg upp i vagnen, lutade han sig ned och kysste henne. Hon rodnade och betraktade honom med förvirring. Det stora, glimmande lyxståget rullade ut från stationen, och hon viftade med en liten näsdukstrasa till den vinkande hatten, ända tills den försvann.

En kraftigt byggd, fyllig man, som såg bra ut, stod på trappan till Hôtel de Paris och gick emot henne, när hon kom in från Casinoterrassen.

— Vad gör han här? frågade han tvärt.

— Ingenting. Han har just rest.

— Vad gjorde han här i så fall?

— Jag skickade efter honom — för att tala om det för honom, svarade hon trotsigt.

— Han måste ha tagit det ganska lätt.

— Jag talade inte om det.

Mannen skrattade hånfullt.

— Denna kvinnliga nyckfullhet! Tänkte dig för i sista minuten alltså. Ja, det var ju förståndigt. Nu går vi till Sportbaren och tar oss en drink och pratar om saken.

— Det är ingenting att prata om, sade Nesta, och jag tänker inte gå till Sportbaren.

Mr. Monte Dangerfield stack händerna i fickorna och spärrade lik Apollyon vägen för henne, innan hon hunnit förbi.

— Nej, nej, kära Nesta, det här ska vi talas vid om. Vi är ju inga främlingar för varandra. Vi har varit goda kamrater en lång tid — och du vet vad jag är för slags man...

— Det gör jag verkligen, sade hon.

— Gott. Det behövs inte krusas på någondera sidan. Jag har framlagt ett fullkomligt hederligt anbud. Jag har velat göra det i månader, men jag har inte fått tillfälle. Nu är tillfället här. Jag är en man av värld, min vän, och inte någon smulgråt. Och du själv...

— Det är bäst att vi utelämnar beskrivningen på mig, inföll hon med en glimt i ögonen. Det är brist på takt hos en man av värld.

Hon knöt händerna vid hans förolämpande skratt, när han svarade:

— Jaha, min flicka, det är mitt anbud. Du kan anta det eller avvisa det. Men du vet, vad det sistnämnda innebär. Jag upprepar det, jag är inte någon smulgråt.

— Du kan göra vad du behagar.

— Du vägrar?

— Ja.

Han drog händerna ur fickorna.

— Så, så, sade han, var nu förnuftig. Jag vet ju, att Pandolfo inte har ett öre, och du bryr dig inte ett dyft om honom.

— Där misstar du dig, genmälde hon. Jag skulle vilja ge min själ för honom.

— Sedan när då?

— Sedan den stund då jag beslöt mig för att inte tala om det för honom. Och nu står jag inte ut med mera. Låt mig gå.

— Du får tid på dig till slutet av veckan för att länka på saken.

— Jag kan vänta till domedag, men jag kommer inte att förändra mig.

— Då får du ta konsekvenserna, kära du.

Han lyfte ironiskt hövligt på hatten, och hon skyndade bort.

I timalt satt hon sedan i sitt rum på hotellet och stirrade på sitt livs fruktansvärda ruiner. Hon förstorade till oerhörda proportioner mannens väldiga och förstående försonlighet. Varje gång hon mindes hans avskedskyss, runno hjälplösa tårar utför hennes kinder.

TJUGUFÖRSTA KAPITLET

Det var Spencer Babington, som först bragte Paula nyheten i form av ett par urklipp ur finanstidningar om Paulinium-Stålbolagets likvidation. Samtliga aktier i företaget hade inköpts av ordföranden och verkställande direktören Sir Victor Pandolfo, som framdeles vore den ende ansvarige.

— Vad betyder detta? frågade hon.

— Dårhuset, svarade han.

Han förklarade för henne, att delägare och även direktörer vore oåtkomliga enligt lagen om begränsad ansvarighet. Utom i fråga om bedrägeri voro också direktörer skottfria. Här kunde ingen anklagelse riktas mot Pandolfo. Han hatade mannen, som hon ju visste, med hans tvärsäkerhet, hans skryt och hans sätt att liksom utplåna människor från jordens yta. Men även djävulen

skulle ha vad honom tillkomme. Och hos denne specielle djävul fanns det en viss lysande galenskap.

När Spencer gått, ringde hon upp Gregory, vilken ännu icke funnit tiden inne att överge Mr. Micawber. Ville han måne äta middag hos henne? Han beklagade, att det var omöjligt, då Pandolfo samma kväll skulle komma tillbaka från Monte Carlo. Förvirrad gjorde hon i tankarna en beräkning.

— Ja, men då måste han bara varit där några timmar?

— Ni vet hurudan han är, sade Gregory.

Hon åt middag ensam och satte sig ned med sina skrivgöromål. Omkring klockan tio ringde telefonen. Gregory omtalade, att nu var han ledig. Pandolfo hade döds-trött begivit sig till vila med en roman. Fick han komma upp ett slag?

Han kom, och hon visade honom tidningsurklippen, som Spencer lämnat kvar. Varför hade han inte talat om det för henne?

— Jag trodde ni visste det. — Den första biten var rena kitsligheten. Han misstänkte den avskyvärde mannen Joram, sekreteraren, som naturligtvis förlorat sin anställning. Men den hade omedelbart dementerats och de verkliga anledningarna till likvidationen framlagts. — Det är därför Pandolfo vänder sig till domstol, sade han.

Han lät henne förstå, att det varit ett förfärligt uppträde. Styrelsen, under ledning av förutnämnde Joram och Innwater, hade ingått en komplott om att anklaga honom för bedrägligt förfarande. De talade högt om att inleda process.

— Infamt! ropade Paula.

Då hade Pandolfo, förklarade Gregory, i indignation kommit fram med ett erbjudande. Han hade blott kunnat gissa sig till scenen, då han ej varit närvarande och endast av sin av vrede halvkvävde chef erfarit vad som tilldragit sig. De skulle blott ange priset på sina aktier, så skulle han köpa ut dem allesammans.

Aktierna voro, som Paula visste, alla i privat ägo, icke noterade, icke tillgängliga för allmänheten. Styrelsen, inklusive Pandolfo, ägde dem alla. Såvitt Gregory visste, hade Pandolfo rest sig i vrede och klubbat ned dem till höger och vänster. Hellre fattigdom och död än en fläck på hans heder. Han hade kommit till dem i förvissning om en vardande stor förmögenhet, såvitt någonting mänskligt kan vara visst. Han hade ryckt dem upp till sina syners sjunde himmel (— Det var Pandolfos egna ord till mig, sade Gregory). Men över allting mänskligt stod en outgrundlig Gud, och samme Gud, som bestämt, att de vördade och oskyldiga förfäderna till Mr. Mosenheim (en av direktörerna) skulle hänga upp sina harpor vid Babylons älvar, hade nu tilltyckt den dyrbara malmåder, som utgjorde pauliniums basis. Vilka voro de, att de skulle trotsa den Allsmäktiges vilja?

Någon — tydligen en hädiskt och ateistiskt sinnad person — hade genmält, att om det inte varit för hans malplacerade tilltro till en notoriskt otillförlitlig gudom, skulle de inte förlorat sina pengar. De skulle inte förlora sina pengar, dundrade Pandolfo. Han skulle själv betala för sina syner. I hela sitt liv hade han inte förorsakat en människa en förlust av så mycket som en penny. Han hade givit, icke tagit. (— Ni kan väl höra honom säga det, sade Gregory.) Vad ansågo de som ett rättmätigt pris? En eller ett par av dem (— Hyggliga karlar, sade Pandolfo) hade velat att bolaget som sådant skulle träda i likvidation och få ut så mycket som möjligt av de väldiga Staffordshireverkstädernas tegel och murbruk. Men majoriteten önskade antaga Pandolfos erbjudande. Och efter mycket debatterande, vari Pandolfos juridiska ombud övertog ledningen — Pandolfo hade majestätiskt lämnat rummet som en som föraktar människornas sätt att pruta — överenskom man om en bestämd summa per aktie.

För att betala dem hade Pandolfo offrat så gott som allt som återstod av hans privata förmögenhet. Enligt

vad Gregory hade sig bekant, ägde han, bortsett från räntorna på tidigare uppfinningar, den värdelösa pauliniumaffären, den lilla experimentfabriken i Bermondsey, verkstäderna i Staffordshire, sitt hus, sina tavlor och biler. Och hans skulder voro kolossala. Han skrev själv sin konkursansökan.

— Min far var aktieägare, sade Paula.

— Då var han den ende utanför styrelsen, men han får den bestämda summan. — Han smålog. — De här sakerna kan inte ordnas upp på ett par dar.

Hon ljusnade. Hennes far skulle i alla fall kunna fortfara att betala räntorna. Därpå mörknade åter hennes panna, när hon erinrade sig detaljerna i den vanvettiga överenskommelsen. Hon skakade på huvudet, förvirrad och bortkommen.

Och Pandolfo? Utom att han var dödstrött, hur befann han sig eljest? Gregory meddelade, att han varit strålande och hungrig. Hans sinne var fullt av upplevelserna på tåget föregående natt. Denna gången hade det verkligen inte funnits en enda ledig sovplats. En tjänsteman ställde sin egen bädd till hans förfogande. Beröva den stackars mannen sina få timmars sömn? Aldrig, hade Pandolfo utropat, men likväl smuglat i hans hand de hundra francs, med vilka han varit villig att tillförsäkra sig sin nattro. Han hade suttit på sätet vid korridorens ända och utfunderat en ny elektrisk hiss, som skulle utplåna alla förefintliga hissar i universum ur tillvaron.

— Han ritade diagram på bordduken, medan han åt, sade Gregory.

Han hade druckit ett glas portvin — »det blir kanske det sista av 1870 års årgång jag får råd att dricka, min gosse» — hade stigit upp, sträckt på sig, gäspat vådeliga samt gått till vila med senaste novellen av Gaston Leroux. Inte ett ord om Lady Pandolfo utom det kortast möjliga svar på en konventionell fråga. Hon mådde utmärkt bra och njöt av söderns milda luft.

— Han måste ha farit dit för att råka henne, sade Paula.

— Vem känner Pandolfos avsikter, min kära väninna?

För dem bägge, den utvalde, förtrogne lärjungen och den kvinna, kring vilken han spunnit sin vitalitets förtrollade spånad, förblev Pandolfo den stora sfinxen.

Sedan Gregory gått, försökte Paula för sig själv rekonstruera Pandolfo som en bestämd enhet, att liksom överblicka honom, som hon kunde göra med fadern, Spencer Babington, Clara Demeter, Gregory... Med undantag för den hemliga och utforskade själens kammare, vars gåta är gemensam för mördare och helgon, voro samtliga dessa begripliga mänskliga varelser. Deras ställning gentemot livet var klar även för den mest ytliga iakttagare, allesammans vandrade de, var och en i sin riktning, en utstakad väg, hon kunde förklara motiven till de flesta av deras handlingar, utan att göra anspråk på ofelbart omdöme kunde hon likvisst i vilken oförutsedd situation som helst förutsäga, vad de skulle göra. Hennes instinktivt psykologiskt betonade sinne, därtill tränat i det stränga experimentella arbete, som varje romanförfattare måste utträtta, för att någorlunda verklighetstrogha män och kvinnor skola kunna framträda ur det svarta trycket på det kalla vita papperet, kunde indela dem i alla typkategorier. Det fanns hundratals Claror, hundratals Spencers, hundratals äldre herrar av faderns typ, hundratals — det måste hon medge — män som Gregory Uglow. Men där stod icke ett enda fack att uppleta för Pandolfo. Hon kunde ej jämföra honom med något i sin egen erfarenhet. Han trotsade den typjämförelse, varigenom man brukar bilda sig sina omdömen om en medmänniska. Hon måste gå till forntiden, måste vid hans sida uppställa hemlighetsfulla gestalter från italienska renässansen, de stora furstarna, som levde glatt i omedelbar fara för mördare, utan skrupler, som varje furstlig äventyrare måste vara till självförsvar, som skänkte sina konstnärssjälur åt skal-

den och målaren och utformade sin gåva i översvallande frikostighet, som föraktade låghet liksom feghet och utströdde sina gåvor vida omkring, som muntert festade på påfåglar (fåfånga, stjärtprydda och fantasieggande ehuru förbaskat sega fjäderfän) och på vin ur gyllene bägare, ciserade av snillrika konstnärer, vilkas blod pulserade av ädla känslor, medan omedelbart under den stolta, välvda salens stenplattor en man, som de råkade tycka illa om, satt i kedjor i en smutsig, kall, mörk fängelsehåla, överhöljd av sår, förtärd av ohyra, tuggande på en smula möjligt bröd för att kvarhålla det föga önskvärda livet ännu en dag. Pandolfo själv, som yvdes över sin andlige ättfader, den store Pandolfo av Rimini, hade framkallat jämförelsen. Det var sant, att Pandolfo icke skulle kunna hjärtlöst njuta av livet i närheten av sin fiendes plågade kropp. Århundradena hade utplånat grymheten ur människonaturen. Grymheten kvarlever som en sällsynt last. Den gamla smittan kvarlevde hos honom endast som ett reaktionsfenomen. En gång i tiden utgjorde för mågan att skada ett insegel på makt. Pandolfos insegel var raka motsatsen. Men om man förvandlade den italienske furstens strålande och estetiskt betonade sensualism i lika strålande altruistisk egoism, hade man Pandolfo framför sig, likafullt en gestalt med obestämda konturer. Närmare honom kunde hon ej komma. Och hela denna romantiska renässansbild blev felaktig, när hon betänkte hans härstamning. Å ena sidan Neapels slödder, å den andra moderns solida härkomst, den dygdiga engelska husjungfrun i en solid engelsk familj. Nej, hon kunde ej anknyta honom till vare sig nuvarande eller förgångna typer. Han var en varelse för sig, oberäknelig, fantastisk, enligt hennes egen normalstandard. Vem kunde pejla hans tankar?

Icke ens nu kunde hon fatta hans oundvikliga nederlag. Han stod överväldigande för hennes inre syn.

Nästa dag träffade hon Clara Demeter och berättade

för henne, hur hon blivit enleverad av Pandolfo, samt hur han ånyo deklarerat deras ödens oupplösliga förening.

Clara, sunda förnuftets yppiga inkarnation, utbrast:

— Vad menar karlen? Tänker han skiljas från sin fru eller döda henne, eller väntar han, att du skall ge dig i väg med honom utan att alls bry dig om hennes existens?

Paula visste det ej. Hon måste lämna gåtans lösning åt framtiden. Under tiden hövdes det henne att i hans hemsökelses timme stå vid hans sida.

— Jag har aldrig kunnat bli klok på om du brydde dig om honom eller inte, sade Lady Demeter.

Paula knäppte med en hjälplös rörelse ihop händerna i sitt knä.

— Det finns stunder, när jag tycker jag kunde ge hela världen för honom.

Clara antydde, att om hon handlat i enlighet med denna känsla för ett par år sedan, skulle hon kunnat undvika de nuvarande komplikationerna. Paula gick sin väg något sårad av Claras brist på intelligent sympati.

Till sist kom den offentliga kraschen, kulmen på vecors undermineringsarbete. Pressen vrålade över den store Pandolfos fall. Den kallade honom världens störste dåre. Hans skulder voro enorma. Alla hans ägodelar sopades rent automatiskt ned i myndigheternas administrativa händer.

Hus, tavlor, möbler, biler, fabriker, värdepapper, patent, allt undandrogs hans kontroll. Såvitt Paula kunde förstå, var han insnärjd i en outredbar vävnad av legala förvecklingar.

Han kom störtande in för att hälsa på henne som svar på en sympatiskrivelse från henne.

— Ja, jag har misslyckats. Men vilket kolossalt misslyckande! — Han var stolt däröver. — Och det är inte jag — han vidrörde huvud och hjärta — som är ansvarig. Jag är bara ett offer för de höga gudars ironi. Denna dammens bristning, som de påbjudit, har sopat bort allt

för ögonblicket. Jag står här utarmad, utsatt för rättsligt efterspel, om jag beställer mig ett par kostymer hos min skräddare. Jag kan bara njuta av det fantastiska i situationen. För mitt dagliga bröds vidkommande är jag beroende av mina kreditorers barmhärtighet. Fast kanske inte riktigt så. De är glupska efter guldägg, därför kan de inte gärna döda gäsen. De måste låta mig fortsätta och lägga ägg. Men kära ni, vilken humor det är i alltihop.

Han skrattade högt, som om de höge gudar spelat honom ett det enfaldigaste spratt utan att inse, att innan de skrattat slut, skulle han ha fått övertag över dem.

— Jag har aldrig i mitt liv misslyckats med en uppfinning förr, förklarade han. Naturligtvis med beprövat material. Jag har ett halvt dussin utarbetade, vad de stora dragen angår, men jag har inte hunnit fullborda dem, därför att jag nödgats koncentrera mig på paulinium. Nu är jag en fri man. Jag kan ge sjutton i de höge gudar. Jag är ännu ung. Jag är född till framgång och stora ting på jorden, och om ett par år är alltsammans åter mitt.

Han tog henne om armbågarna och höll henne fast med blicken.

— Tro mig!

Hon sade:

— Ja, du är oövervinnelig.

— Jag är den mest hopplöst ruinerade människa på Guds gröna jord. Ser jag så ut?

Hon ropade dåraktigt:

— Nej. Du ser ut som en gud.

Han slog armarna om henne och kysste henne på munnen.

— Du är min, som jag alltid sagt dig.

Han drog henne till soffan, satte sig ned bredvid henne och skildrade rapsodiskt sina upplevelser för hennes förtrollade öron.

Hans äktenskap. Hade hon inte själv analyserat alla mänskliga förhållanden? Det fanns ingenting sådant som kärlek mellan dem. Och ändå var hon, hans hustru, en kvinna med en upphöjd karaktär. Hon hade erbjudit sig att ge honom fri. Han hade avböjt. Varken han eller Paula kunde mottaga en så vanhedrande skänk.

Hon satt med uppvaknande förnimmelser och med halvt bedövat medvetande tätt intill honom med hans armar omkring sig och huvudet mot hans axel. Det var hennes första kroppsliga underkastelse.

— Om du bara varit en smula tålig och väntat på mig, sade hon. En gång erbjud jag mig att gifta mig med dig.

Han ryckte till, och hans grepp omkring hennes kropp blev fastare.

— När då? Gode Gud, när då?

Hon berättade för honom om telegrammet. Han rusade upp och slog händerna om huvudet. Vilka galna dårar! Han förtjänade alltsammans. Så kastade han sig över Gregory. Hur understod han sig att undanhålla honom telegrammet?

— Hur vågade han lämna det åt dig utan att först fråga mig? Det var ju vanvett att ge det åt dig.

— Det är sant. Det är sant.

Han vandrade med stora steg omkring i rummet. Till sist stannade han framför henne med utsträckta armar — hans vanliga gest — och hela ansiktet upplyst av en plötslig ingivelse.

— Förstår du inte? Det gör det så mycket oavvisligare. Du har äntligen bekänt.

— Jag har väl gjort det, sade hon.

Triumferande utbrast han:

— Det är intet »väl» alls!

Hon log hjälplöst.

— Vad vill du jag skall göra?

— Vad jag vill är att du skall trotsa världen och

komma till mig, och så skall vi tillsammans återupprätta de stora namnen Pandolfo och Paula... På så vis kan vi också ge upprättelse åt den kvinna vi gjort orätt mot. Då kan vi ge henne hennes frihet åter.

— Det förefaller omöjligt, att en kvinna, som du gift dig med, inte skulle älska dig. Hur kan hon låta bli det? Är du säker på det?

— Jag är säker, sade han. Vårt äktenskap har varit en enda krönika av olyckor. Under mitt sista brådskande besök hos henne fick jag inblick i en oväntad nobless i hennes karaktär — men kärlek, nej. Det är på grund av denna hennes nobless, som det är du och jag, som måste ge, inte hon.

Först då insåg hon plötsligt och med blixstens klarhet hela innebörden i vad han begärde. Hon slog händerna för ansiktet och sprang upp.

— Det är förfärligt att tala så.

— Det är ärligt och rakt på sak, sade han, och det är stora ord — ord, som små människor inte kan fatta.

Alla traditioner i hennes blod revolterade, blodet hos släkten Veresy, som i århundraden varit för stolt att göra något av betydelse. Instinkten talade.

— Jag kan inte inse det. Varför skall jag släpas genom smutsen, när det finns en kvinna, som enligt vad du påvisat — och hon själv med — smutsen inte bekommer något — som är fullkomligt villig att ge dig anledning — låt oss kalla det bara för en teknisk anledning...?

— Hon är inte villig. Hon håller mitt namn och min ställning i ära. Hon skulle, Gud förlåte mig, vilja offra sig som ett slags försoningsgård för det onda hon tror hon tillfogat mig. Som jag sade förut kan du och jag, Victor och Paula, inte gå in på detta. Nej!

Han stod dramatisk och tornhög framför henne. När hon satt kvar med huvudet nedböjt, gav han efter.

— Ja. Jag ser att detta är mera än jag kan begära.

Jag kan också förete en teknisk anledning, utan att det skulle falla skuggan av en fläck på ditt ljuva namn. Nu för tiden behövs det inte, att man hudflänger en kvinna med hästpiska eller överger henne... en formell förseelse är tillräckligt. Vad betyder den lilla struntskandalen för mig? Jag är redan dränkt i skandaler av annat slag. Men alla som känner mig, även mina fiender, skulle se en teknisk sak däri. Ingen kan peka på mig och säga: »Jag har alltid vetat, att han var en man med lösa seder.»

Hon rös inför den kalla simpelheten i förslaget.

— Det förefaller ännu rysligare än den andra tanken.

Han bredde vitt ut armarna:

— Men vad tusan ska vi i så fall göra? Det finns bara det andra alternativet.

Hon knöt handen mot bröstet.

— Det går jag då hellre med på, sade hon.

Men när han på mäns vis sprang fram för att besegla den underbara överenskommelsen med en kyss, sträckte hon fram bägge händerna för att hålla honom tillbaka.

— Var snäll och gå, Victor. Var snäll och gå. Jag måste vara ensam och tänka.

Han grep tag om hennes handleder.

— Att tänka är lyckans förbannelse. Vem som helst kan på en halvtimme tänka sig in i helvetet. Jag vill inte att du skall tänka. Jag vill, att du skall känna. Det är det enda, som betyder något här i världen.

Hennes kropp blev stel, och hon skakade på det bortvända huvudet.

— Jag önskar till Gud att jag kunde det. Släpp mig... Det gör ont, vännen min... Ja, att du håller fast mig gör mig upprorisk. Jag är en kvinna, som är van vid frihet. Så där — när han släppt henne — det är bättre. Nu kan vi talas vid som förnuftiga varelser.

— Jag har aldrig talat som en förnuftig varelse i hela mitt liv, förklarade han. Det jag nu har sagt dig är

inte förnuftligt. Jag är i alla avseenden en utfattig äventyrare. Jag kommer till alla kvinnors drottning och säger: »Följ mig i mina blivande öden.» Det är gudomligt oförnuft. Men det är du som skall svara.

Hon skrattade förvirrad.

— I morgon eller i övermorgon — jag måste få tid på mig för att få in det gudomliga oförnuftet i mitt huvud.

Hon stod framför honom med en hållning som antydde, att hon både bad och befälde honom att gå. Han kunde ej annat än lyda.

— Jag kommer och hör ditt svar i morgon, sade han.

TJUGUANDRA KAPITLET

Han kom följande dag, ståtlig, förtröstansfull. Hans närvaro livade upp den döda atmosfären i hennes bostad. Ty Paula hade tillbragt en sömnlös natt, sliten mellan olika impulser. I sitt fall föreföll henne mannen ännu väldigare, än när hans lycka stod i zenit. Hon visste, att om han tagit henne i sina armar och burit henne bort vart som helst, skulle hennes lemmar varit som vatten, hennes vilja som luft och hennes ådror som eld. Men civilisationen har sina tydliga nackdelar. För det första gör man inte sådana saker nu för tiden, utom i vissa slag av franska romaner, för det andra skulle även en man med Pandolfos robusta kroppsbyggnad funnit det groteskt besvärligt att i sina armar kroppsligen bortföra en rak och storvuxen kvinna som hon, vart det vara månde. Om hon varit ett utmärglat kattkråk, den moderna kvinnans kvinnoideal, som ju är främmande för varje man, forntida eller modern, hade det varit en annan sak. Och för det tredje gjorde hennes puritanska läggning uppror mot tanken på saker och ting som berövats

sin vilt romantiska inramning. Mellan primitiva grottor och Sloane Street gapade en oöverstiglig klyfta. Hon måste översätta vilda och elementära lidelser i Chadford Parks och Harrods varuhus' koagulerade språk, vilket är en mycket svår och sömnfördrivande uppgift. Hon var lika matt som gårdagens narcisser, vilka slokande hängde över vasens kant.

Och nu kom Pandolfo, och allt vart förvandlat. Till och med narcisserna lyfte i förtjusning sina huvuden.

— Jag har uträttat mitt livs största verk, ropade han. Jag talade inte om det för dig i går, ty det blev fullbordat först i går kväll.

Hennes hjärta klappade och fröjdades.

— Vad har du nu gjort.

Han liknade en pojke, som störtat in till henne med nyheten att han fått pris i skolan.

— Jag har inblåst en levande ande i den där förtorkade gräshoppan Spencer Babington. De där invecklingarna i Chadford Park — du vet — det var en av mina inkomstkällor. Den måste gå i smältdegeln med allt det andra.

Den obestämda fruktan, som legat dold i hennes innersta ända sedan faderns besök, utvecklade sig till tydlig förfäran. Hon stammade något obestämt. Ja, sade han, han hade svurit, att Chadford inte skulle falla i främmande händer. Att hålla denna sin ed hade varit ett av hans främsta intressen. Han hade valt den enda väg, som fanns att välja. Kuratorer och inkasserare voro bara intellektuella maskiner. Mekaniska själlösa varelser. Om de än i privatlivet voro känsliga, ömtåliga, skygga människor och kunde driva sina kvinnor till förtvivlan genom att finna förtjänster hos en supig kokerska eller snyfta över en masks lidanden, skulle i det officiella utövan- det av sitt kall ett enda drag av mänsklig medkänsla kosta dem deras plats. En olycklig konkursmässig människa kunde icke mer beveka deras hjärtan, än hon

kunde hejda ett expresståg med en kyss. Fordringsägarna måste tillfredsställas, och till den ändan måste gäldenärens egendom säljas eller förvaltas. Insåg hon, varthän han ville komma? Rätten hade alltså att förvalta inteckningar, på vilka vederbörande inte kunde betala räntorna. Utgöto de måne tårar över Mr. Veresys svåra belägenhet? Ingalunda. Det som förestod var försäljandet av Chadford Park samt överlämnandet till Mr. Veresy av skillnaden mellan försäljningssumman och räntorna. Det skulle ta en viss tid — i lagens dröjsmål låg ett drag av välvilja — — Men i tidernas fullbordan skulle det dock ske med ödesbestämd visshet.

— Alltså går jag till Spencer Babington. Jag säger något i den här stilen: »Ni är så förmögen, som Gud tillåter engelska gentlemän att vara för närvarande. Ni är ungarl. Ni har inga andra släktskapsförbindelser än en syster, som är gift med en amerikansk millionär, och en brorson, som viftar med en röd flagga någonstans nere i Houndsditch, och som ni i alla händelser har beslutat er för att göra arvlös. Vad tänker ni göra med edra pengar?» Det gör detsamma vad han svarade. Jag fortsatte: »Ni påstår att ni älskar Paula Field?» Det tog mig en kvarts timme att få honom att medge det. Den där sortens män tycker det är lika opassande att tala om sina hjärteangelägenheter som sina toaletthemligheter. I alla fall fick jag honom med på det. »Ni har älskat henne i årtal», sade jag. »Utom att ni bett henne gifta sig med er, varvid ni skulle blivit den som till sist vann på affären, vad har ni egentligen gjort för henne? Här finns nu ett tillfälle att undkomma egoismens dödvatten och bevisa er kärlek till henne. Om ni låter Chadford Park gå henne ur händerna, är det tydligt, att ni inte bryr er det bittersta om något som för henne betyder mer än livet.» Han frågade mig, hur jag kunde ha den djärvheten att tala på detta sätt. — Pandolfo skraffade. — Du vet att jag kan tillåta mig vilken fräckhet som

helst för att få vad jag vill. Vad vore lättare för honom än att övertaga inteckningarna, om han så ville? Kan du tänka dig, att han sköt skulden på mig? Varför hade jag inte framlagt nakna fakta för honom? Mina hänsyftningar på hans egoism var ju olidliga. Om det fanns en man som inte drevs av själviska motiv, så var det han. Hade han vetat, hur saken låg till, skulle han trätt fram för länge sedan. Han tog på sig sin noblaste min och sträckte ut monokeln mot mig mellan pekfinger och tummen. Han ville ge sitt liv för dig. Några tiotusen pund var ju intet att tala om — — Alltså, fortfar Pandolfo, har jag hållit mitt ord. Familjen Veresy skall fortsätta att bo på Chadford Park.

Trots att hennes glädje var stor, när farhågorna på så vis lyftes från henne, kände hon som ett isande grepp kring hjärtat. Den transaktion han just beskrivit för henne inneslöt ett element av den obegriplighet hos mannen, som alltid stött henne tillbaka. Han hade tvungit Spencer Babington att övertaga inteckningarna genom renodlad känslobetonad utpressning. Han triumferade över sin skicklighet utan att ge akt på några av de många ömtåliga hänsyn, som han trampat under fötterna. Det var som om en del av henne varit föremål för byteshandel mellan de tvenne männen.

Han lade märke till hennes förströdda min och yttrade med förvåning och missräkning:

— Jag trodde du skulle bli förtjust.

Hon smålog.

— Det är jag naturligtvis. Det värsta min far kunnat tänka sig var att hamna i en liten våning i Putney. Jag har sagt honom gång på gång, att de finaste människor bor i våningar i Putney. Det är fint att göra det. Men han vill inte tro mig. Han kommer att bli lycklig. Fast han kommer att oro sig för räntan. En inteckning är ju ett kapital som allting annat. Någon skulle ha överlagit dem, varför då inte lika gärna Spencer? Men

han vill naturligtvis ha något igen på kapitalet eller hur?

— En vanlig köpare — jo.

— Men kan du tänka dig Spencer Babington ge något för intet?

— Jag kan tänka mig honom träffa en hederlig uppgörelse med din far.

— Min far har fått nog av sådana uppgörelser. Å, jag förebrår inte dig för din frikostighet. Det vet himlen, att jag inte gör. Men du slog blå dunster i ögonen på honom. Det måste du medge. Spencer har inte din trollmakt... Och min far är en stolt man, som inte tänker leva på någons barmhärtighet.

Pandolfo skrattade.

— Är det detta du är rädd för? Men — är inte jag alltid tillstädes?

— Jag förstår inte riktigt, sade hon.

Han brast ut i stormande och våldsamt tal. Var inte hans liv i och för sig garantier nog, så länge han levde? Han kunde icke ingå på någon förbindelse med Babington angående inbetalning av räntor, ty detta skulle vara olagligt. Han var ej säker på huruvida det icke skulle vara en förbrytelse, till straff för vilken han skulle nödgas gå klädd i rysliga kläder och leva på kakao och oxlånd. Men hederliga män emellan vore ord lika bindande som dokument. Förstod hon inte detta? Det var ju dagsklart.

— Tror du att jag, Victor Pandolfo, med min hjärna och min kraft inte skulle kunna bygga upp min förmögenhet på nytt inom ett eller två år? Jag har dussintals uppfinningar preparerade, de väntar bara på tillfälle att föras fram. Jag har en ny sådan, som kommer att revolutionera hissmaskinerierna över hela världen. Sådan jag står här framför dig är jag ett kapital av möjligheter. Inte pengar i ordets vulgära betydelse. Men kapital, för-

mågan att ge och att göra och sprida hela mig själv över världen.

Hon skakade på huvudet.

— Egoist!

— Varför inte? — Han slog sig med båda händerna för bröstet. — När man välsignats med ett ego som i mitt fall, varför skall man då inte utveckla det i dess fullhet till mänsklighetens bästa?

Hon log åt hans uppfattning om sig själv som den väldige altruisten.

— Men antag nu, sade hon om en stund, att Spencer går in på sina garantier i fråga om räntorna, hur går det sedan för min far? Han blir inte dig mera tack skyldig än Spencer.

— Men du käraste av alla kära kvinnor, ropade Pandolfo, var har du ditt förstånd? Babington är ju bara ett flyktigt fantom. Jag är verkligheten. Mr. Veresy behöver blott betrakta hela affären som en äktenskaplig uppgörelse mellan dig och mig — vad blir det då av tacksamhetskulden?

Han stod framför henne bankrutt, utfattig, strålände, behärskande jorden, bländande henne med att blixtnabbt framlägga en plan, som för honom syntes klar, oklanderlig, krävande henne som sin egen enligt obestridda rättigheter, som han alltid gjort. Åter kände hon den gamla fruktan för honom.

— Du kallar Spencer ett fantom? Har du inte egentligen använt honom för att krasa kastanjerna ur elden?

— Duger sådana män till något annat? Det är ju det som utgör deras existensberättigande. Jag har fått honom att tro, att han utför en ädel handling. Det gör honom gott in i själen. Han kommer att leva på det för återstoden av sitt liv.

— Enligt din åsikt är det du, som alltjämt ger något. Du ger alltså Spencer tillfälle att utföra en ädel handling, som du säger.

— Det är sofisteri, förklarade han, i det han med en armrörelse sopade bort allt resonemang. Har jag inte sagt dig från första gången jag råkade dig, att du har ett kvickare huvud än jag? Nu kommer vi till det stora väsentliga. Jag har lagt alla korten på bordet — allt jag kan tänka på som är jag själv — mitt förflutna, mitt nuvarande, min framtid. Du bad mig i går komma och få ditt svar. Vilket blir det?

Telefonen ringde inne i matsalen och avbröt ett ögonblick situationens spänning.

— Min jungfru är där, sade hon otåligt.

— Ditt svar!

Hon steg upp och sade nästan vilt:

— Hur skall jag veta det? Hur skall jag veta det? Du försätter mig alltid i en skev ställning. Du har väddat till mig på alla sätt som en man kan vädda till en kvinna på — utom på ett. Utom genom medlidande — —

— Medlidande?

Han slungade den förödmjukande känslan ut i luften. Jungfrun kom in. Mr. Uglow önskade tala med Sir Victor. Det var något viktigt.

— Du tillåter? Man måste böja sig för nödvändigheten i tider som dessa. Och Gregorys diskretion — —

Hon satt ensam. Den underbare mannen behärskade henne. Det fanns ingenting att göra annat än ge vika.

Han kom tillbaka efter ett kort telefonsamtal.

— Jag måste gå. Gregory läste upp ett telegram för mig, som just har kommit. Min hustru ligger farligt sjuk i Dover. Lord Warden Hotel. Jag måste dit genast. Kan jag göra annat än lyda?

Hon sade:

— Det är rent mänskligt.

— Ja visst.

Han såg på sin klocka.

— Fyratåget hinner jag lagom med. — Han hade givit Gregory några hastiga befallningar. Ödet tillät honom

blott ännu ett par ögonblick tillsammans med henne. Vad denna plötsliga sjukdom kunde innebära, förstod han ej. Han hade lämnat henne i Monte Carlo vid bästa hälsa. Och i telegrammet stod det »farligt sjuk». Det gällde liv eller död. Paula smålog åt hans underförstådda bön.

— Naturligtvis måste du gå.

Hon räckte ut handen.

— Farväl. Detta gör vidare samtal mellan oss otänkbart för närvarande, eller hur?

— Jag förmodar det, sade han.

När han försvunnit, satt hon i den lilla nätta salongen och stirrade in i framtiden, som hon gjort så många gånger förr. Han hade lämnat matsalsdörren öppen, när han kom in efter telefonsamtalet, och hennes blick uppfångade en glimt av paulinium-Persevs i vrån. Än en gång fyllde den hennes sinne med den ovanliga människas historia, som höll henne fångad i sin viljas nät, hans gränslösa ärelystnad, smaklösheten i hans handlingar. Hon steg upp och stängde dörren under förvändning, allt det drog, och flyttade en stol nära intill brasan.

Kvinnan var farligt sjuk. Hennes död skulle lösa det avskyvärda problemet om hans frihet. Hon ryste, som om alla de tarvlighetens smådjävar, som voro främmande för hennes traditioner, samlades omkring henne och vidrörde henne med orena fingrar... I alla livets stora ting var han en orygglig klippa. Vanheder, trolöshet, grymhet, bristande ädelmod mot den kvinna, som han för hennes egen olyckas skull gjort till sin hustru, voro otänkbara hos honom. Hans Monte Carloberättelse var sann. Han ville ej fläcka sin egen uppfattning om sig själv med lögn. Det var i småtingen, dessa småting, som dock betydde så oändligt mycket, som han brast. Det vulgära i arrangemanget med skilsmässa. Hennes vänner

gjorde detta varenda dag, men detta försonade icke den djupa simpelheten i tillvägagångssättet. Och affären med Spencer Babington, som visade hans klumpighet i ömtaliga saker. Och så detta trots mot olyckan. Ajax, som trotsar blixten. Hågkomsten av dessa petitesser framkallade en antiklimax, bathos. Om han blott kommit till henne som en bruten människa, med krossad lycka, krossad ärelystnad, krossade förhoppningar av livets allra ljuvaste slag... Hon sökte bringa sitt plågade samvete skenbar lindring. Han ville ej veta av hennes medlidande. Men var han icke så mycket större som människa just av detta skäl? Tankar och känslor jagade varandra i pinande kretslopp. Skulle det ej varit bättre att följa honom i hans stolta fall och visa sig som den stora kvinnan i hans aldrig vacklande tro och omdöme och skänka sitt förakt åt den lilla värld, där till exempel Clara Demeter hade sin varelse? Clara Demeter — hon hejdade ett skratt, som var en halv snyftning — ack, det var sannolikt nog, att hon skulle bjuda dem till Hinsted i egenskap av ett utvalt par inkonventionellt hoppassade lejon och vidare bjuda ihop en massa domprostar, änkefruar, ministrar och ambassadörer för att göra deras bekantskap. Om hon bara haft mod. Mannen var värd all hennes djärvhet. Han trampade denna trånga värld som en Colossus. På ett ord från henne skulle han ha ställt upp henne lika imponerande vid sin sida. Hon hade varit så nära att ge vika.

Och nu var han borta. I sin själ förnam hon en underström av lättnad, en känsla av att ha fått rådrum. Kvinnan, som stod mellan dem, var farligt sjuk. Nu kom hon tillbaka till den punkt varifrån hon utgått. Att grubbla på chancerna för att kvinnan skulle leva eller dö var en hemsk och upprörande otillständighet.

Klockan fem anmälde jungfrun en pratsam dam, som hon glömt, att hon bjudit till sig på te. Damen i fråga, som just kommit hem från Rivieran, underhöll henne med

skildringar av Lady Pandolfos enorma spelförluster i Monte Carlo.

Pandolfo åkte hem i taxameterbil. Den väldiga privatbilen hade redan gått sin kos, och hans fortsatta beboelse av huset vid Tite Street var en tidsfråga. Gregory mötte honom med telegrammet: »Mycket farligt sjuk.» Det emfaserande ordet hade icke hörts i telefonen. Det var alltså värre än han trott.

Han tog sin färdigpackade kappsäck och åkte till Victoriastationen.

På vägen ned till Dover stirrade han ut genom fönstret, men den tidiga vårens panorama gled förbi honom, utan att han gav akt därpå. En helt annan kvinna, än den som föranlett hans senaste resa längs denna välkända route, väntade honom nu. En kvinna med nyligen avslöjade goda drag, som väckt hans beundran. En kvinna, som anslagit besläktade strängar i hans äventyrarsjäl genom ett dristigt ehuru ödesdigert försök att gripa lyckan. En kvinna som erkänt sig vara en kurtisan, men erbjudit den goltgörelse som stod i hennes makt, på samma sätt som gycklaren i Notre Dame eller Boule de Suif i de odödliga legenderna. Före detta möte i Monte Carlo hade han aldrig känt henne. Missräkning, känsla av orättvisa och all möjlig maskulin vrede hade gjort honom blind för de bättre egenskaper hon möjligen kunde ha. Han hade förlåtit henne, om förlåtelse var möjlig, med sin avskedsskyss. Ingen kärlek fanns naturligtvis kvar. Men vördnad för personligheten kvardröjde alltjämt. Jämte medlidande. Hon var mycket farligt sjuk. Liksom Paula avvisade han med fasa det otillständiga i att tänka på hennes död.

Han gick uppför Lord Wardens trappa, en gång det mest romantiska värdshus i England — ty var det icke där som för länge sedan, när resor med pakettfartygen voro bråkiga och besvärliga företag och överresan till Calais

en föga romantisk händelse, innebärande en fruktansvärd skilsmässa från den älskade, som smekmånadspår, vilka skulle ut och resa på kontinenten, avbröto resan och hängåvo sig åt detta gamla hotells egendomliga traditioner? — men nu för tiden ett välskött ehuru fantasilöst genomfartshotell. Han nämnde sitt namn till portiern och visades in i hotellvärdens rum. Han tog fram telegrammet:

— Min hustru — Lady Pandolfo? Vad står på?

— Vi fick telegram från er bostad, sade värden, om att ni skulle komma med detta tåg. Jag har bett dr Warrender komma hit och tala med er.

Han vände sig till en annan herre och presenterade flyktigt de båda männen med minen hos en hotellvärd, som befrias från ett ansvar, varefter han lämnade de två ensamma.

Doktorn, en medelålders tungrodd man med yrkesmässigt sätt, betraktade Pandolfo med granskande min.

— Det är bäst jag är uppriktig. Lady Pandolfo har tagit en för stark dosis veronal.

— Herre Gud! sade Pandolfo, i det han förde handen över pannan. Är ni verkligen uppriktig eller försöker ni meddela mig en dålig nyhet?

— Hon är ännu vid liv, fast naturligtvis medvetlös. Olyckligtvis blev jag ganska sent tillkallad. Det är inte hotelledningens fel. Hennes dörr var stängd, och klockan var bara tolv, när de bröto sig in i rummet, sedan ingen svarat på knackningen. Jag tillät mig att ta hand om detta brev, som är adresserat till er, och som jag fann under hennes kudde.

Pandolfo slet upp kuvertet.

Brevet var kort:

Min käre Victor.

Detta är enda möjliga utvägen. Jag har aldrig givit någon något i hela mitt liv. Och det enda jag har i världen att ge dig är din frihet. Det enda jag ber dig om,

som givit mig så mycket, är att du tänker så vänligt du kan om din

Nesta.

Pandolfo stack brevet i fickan.

— Det är bara ett par rader, sade han, för att förklara orsaken till att hon stannade i Dover, i stället för att resa direkt hem. Hon har varit sömnlös i många nätter. Mina affärer har naturligtvis förorsakat henne mycken oro. Innan hon gav sig i kast med dem ville hon få en natts lugn sömn.

— Ja visst, sade doktorn allvarligt. Hade hon för vana att ta veronal?

— Hon har lidit av sömnlöshet ända sedan barndomen, förklarade Pandolfo.

Plötsligt tycktes en nerv brista i hans hjärna, nästan med samma vibration som en fiolsträng. Han sjönk ned i hotellvärdens svängstol och begrov ansiktet i händerna, medan hans armbågar vilade emot skrivbordet. Han behövde icke den enfaldige läkaren med hans enfaldiga frågor. Det stod blott ett enda stort faktum framför honom. Läkaren betraktade honom några sekunder och smög sig därefter ut. Han återvände med ett glas brännvin.

— Det är bäst att dricka det här, sade han och lade handen på hans axel.

Pandolfos stolthet gjorde uppror mot hans tillfälliga svaghet. Han sköt glaset åt sidan och sprang upp.

— Jag måste gå upp och råka henne. Hon får inte vara ensam så här.

Läkaren smålog.

— Hon är inte ensam, Sir Victor. Jag skickade genast efter en sjuksköterska.

Pandolfo gjorde en handrörelse. Hon skulle ha så många sjuksköterskor han ansåg lämpligt. Det bästa sjukhuset i Dover, om så behövdes. Alla världens resurser.

— Hon måste leva, förstår ni det? Hon måste leva. Läkaren uttryckte en förhoppning, att hon skulle göra det. Allt som kunde göras var gjort.

Brevet stod som i eldskrift för hans ögon, flammande av en människas övermänniskliga offer. Det var underbart och dock oerhört. Tanken svindlade. Ett sådant offer kunde han ej ta emot. Hon måste leva. Den eviga rättvisan måste inlägga sitt veto mot hennes död.

Han vandrade fram och tillbaka i det lilla kontoret. Stannade, när han blev medveten om läkarens torra redogörelse. Naturligtvis var det självklart, att han önskade träffa Lady Pandolfo. Läkaren stod till hans disposition, men hon låg medvetlös — — Kanske det, när allt kom omkring, skulle vara bättre... De åkte med hissen upp i tredje våningen. De trädde in i rummet. En sjuksköterska i sin yrkesdräkt satt vid bädden, där den medvetlösa, likbleka kvinnan vilade. Pandolfo såg ned på sin hustru. Hennes drag föreföllo mycket rena och flickaktiga, hennes kropp, som svagt avtecknade sig under sängtäcket, verkade spröd och bräcklig. Hans hjärta svällde av oändligt medlidande.

Doktorn ställde några frågor till sjuksköterskan och undersökte patientens ögon och puls. Pandolfo iakttog honom med svettpärlor i pannan. Läkaren vände sig om. Mänskligt att se, borde hon kunna komma sig. Det gällde att vänta, vaka och vårda. Han skisserade upp de vanliga stadierna. Uppvaknandet till halvt medvetande, därpå följande sömn, gradvis återvändande av minne och förstånd. Med ett torrt yrkesleende gav han hopp och tillrådde tålamod. Om han ej tillkallades tidigare i fall av oväntad fara, skulle han komma igen klockan nio.

Pandolfo satt bredvid sängen, medan sköterskan för honom omtalade vad hon visste. Lady Pandolfo hade föregående afton anlänt från Monte Carlo efter att ha telegraferat om rum. Adresslapparna på hennes bagage angåvo Dover och icke Victoriastationen som destinationsort. Hon

hade gått ned till middagen, hade suttit en stund i salongen och sedan gått upp på sitt rum, där hon givit order om att hon icke ville störas, förrän hon följande morgon ringde efter frukost. Klockan tolv hade de funnit henne medvetlös med en tom glastub för veronaltabletter bredvid sig. Strax efteråt hade sköterskan infunnit sig, tillkallad av läkaren. Hon försökte trösta den förkrossade maken. Hon hade sett andra fall av veronalförgiftning. I varje sådant fall, när pulsen hållit ut i så många timmar, hade patienten hämtat sig. Hon lugnade hans enkla sinne med hänsyn till hennes eventuella misstankar.

— Människor som inte är vana vid veronal, vet inte hur farligt det är. De har inte sovit på några nätter — de har hört talas om veronal — de går och skaffar sig sådant och tar tio gånger för mycket. Och resultatet — —

Hon visade på bädden.

— Hon måtte varit mycket vacker, anmärkte hon.

— Ja, det är en mycket vacker kvinna, svarade han tankspritt.

Och när hustruns gestalt låg där sorgligt orörlig, frågade han ängsligt:

— Är ni riktigt säker?

För att göra honom till viljes lade sköterskan sin erfarna hand på patientens puls och nickade uppmuntrande.

— Hon får inte dö. Jag kan inte bära det. Jag kan inte bära det, upprepade han med en rörelse, som antydde att himlen skulle störta ned, om hans Atlasstyrka svek.

Åter lugnade hon honom. Slutligen brukade hon sin myndighet och förde honom ut ur sjukrummet.

TJUGUTREDJE KAPITLET

Kvinnan, som vandrat genom dödsskuggans dal, grät hjälplöst, när hon vaknade och fann, att hon kommit tillbaka till utgångspunkten. Hon låtsades icke ha tagit veronalen i ren okunnighet. Hon hade frivilligt sökt göra

slut på ett liv, som hon med egna gärningar gjort out-
härdligt. Hon stönade ömkligt. Varför släpade de henne
tillbaka? Dessa ögonblick av halv medvetlöshet före
det djupa nedstigandet i Nirvana hade varit de ljuv-
ligaste i hennes liv. Varför hade de ej låtit henne dö?
Hon hade gått igenom det alltsammans till ingen nytta.
Vad var det för något, detta nya liv, som nu utsträckte
sig i all sin dysterhet framför henne?

Hon var mycket svag, mycket trött, hennes bedövade
hjärna hade tills vidare blott vaknat till medvetande om
den främst dominerande känslan av oändlig besvikelse.
Hon ropade bönfallande:

— Säg mig vad jag skall göra för att komma tillbaka.

Detta hände tidigt på vårmorgonen. Gryningens ljus
började redan sila in vid gardinspringorna tvärs över
rummet. Pandolfo, som tillkallats direkt från sängen,
kom in nödtorftigt klädd. Han böjde knä och kysste hen-
nes hand. Hennes fingrar irrade över hans ansikte.

— Jag gjorde det i bästa avsikt. — Hennes stämma
ljöd svag som från en annan värld. — Det var enda
utvägen. Enda utvägen — — upprepade hon med samma
ord som i brevet. — Jag kunde inte gå till
Monte Dangerfield. Du gjorde det omöjligt för mig...
Du fick mig att älska dig i sista ögonblicket. Det var
enda sättet. Och låt inte Monte komma nära mig — förrän
jag är bättre — jag förmodar jag måste bli bättre...

Hennes röst förlorade sig i osammanhängande mummel.
Sköterskan, som stod bredvid, myndig och vaksam, vis-
kade till Pandolfo.

— Säg ingenting.

Han lydde, ty den sjuka hade åter fallit i dvala. Han
vakade tillsammans med sköterskan i det gråa, tilltagande
dagsljuset, till dess doktorn infann sig, tillkallad per
telefon. Läkaren och sköterskan lutade sig viskande över
bädden. Pandolfo stod i ett hörn av rummet vid den

fördragna gardinen för fönstret, som vette mot slottet och hamnen, och kände sig för första gången som den minst betydelsefulla varelsen på jorden. De visste saker och ting, han visste ingenting. Deras gestalter rörde sig mellan honom och Nesta. Han stirrade ut genom fönstret. En gång tidigare, under kriget, hade han stått vid ett sådant fönster och givit akt på hur det dagades över Kanalen, som han på given signal skulle färdas över med sin egen framtids hemlighet i sina händer. Han hade stått där i en blå uniform med lustiga guldsnören. Inom en halvtimme skulle han gå ut i den tysta gryningen och ombord på den väntande torpedjagaren, som skulle föra honom och hans hemlighet, han visste ej vart. Hågkomsten av denna oändligt pressande väntan vid fönstret förtrollade honom. Det var dagar, då en man riskerade inte bara sitt liv utan också sitt förstånd. Hans liv, en arbetande, sovande, ätande människas liv — vad betydde det? Tusentals sådana offrades ju dagligen. Kanonmat, fiskmat, vad man ville. Som en andande varelse överträffade hans värde i universum knappast en myggas. En kula i huvudet eller en alltför stor klunk saltvatten, och så skulle det vara slut med honom som levande varelse. Den okänsliga världen skulle endast notera hans försvinnande. Hans liv. Han knäppte föraktfullt med fingrarna. Men hans hjärna, som inneslöt det som skulle bringa bistånd åt tusentals människor i fara, var något helt annat. Den kunde ej ersättas av någon annan sällsam grå tingest i världen. För dess skull hade han ansett livet dyrbart, när han stod där vakande i dagbräckningen.

Han väcktes ur sina tankar vid att man rörde vid hans arm. Läkaren stod vid hans sida. Med stor skräck läste han budskapet i hans ögon.

Hans hustru var död.

Längre fram frågade Pandolfo:

— Var det någon som såg brevet ni gav mig?

Läkaren svarade nekande. Han hade tagit det under hennes huvudkudde.

— Kunde det tänkas, frågade Pandolfo, att detta brev aldrig blivit funnet och överlämnat till mig. Det var faktiskt endast en betydelselös sak, som jag rivit sönder.

— Det behöver inte ha varit något brev, om jag inte är tvungen att beediga mina ord, sade läkaren.

— Vilken var den slutliga dödsorsaken?

— Hjärtförlamning, naturligtvis.

— Ni kan alltså skriva en attest?

— I försiktiga ordalag.

— Vem finns det, sade Pandolfo sorgset, som skulle kunna forska i saken?

Han stannade i Dover, där Gregory slöt sig till honom, till dess den stackars kvinnan blivit jordad å Dovers begravningsplats. De mindre tidningarna lämnade i betraktande av hans konkurs alla obehagliga detaljer de kunde skrapa ihop som sensationsstoff. Lady Pandolfo, hustrun till den vittbekante uppfinnaren Sir Victor Pandolfo, som just blivit bankrutt, hade nyligen slagit till och med den okänsliga världen i Monte Carlo med häpnad genom sina kolossala förluster vid spelborden. Hon hade varit en välkänd figur inom den värld där man roar sig. Hon var dotter till framlidne kyrkoherden i Ely och hade rymt och äktat greve de Bréville, välkänd inom Paris' mondäna värld... Samtliga de vanliga icke åtkomliga insinuationerna på den tarvliga journalistens stereotypa språk. Historien om den romantiska flirten ombord och giftermålet i Rio de Janeiro berättades med mer eller mindre korrekthet i detaljerna. Och det plötsliga dödsfallet i ett Doverhotell rubricerades med orden »Ett sorgligt slut på ett liv i sus och dus».

Pandolfo kastade tidningen ifrån sig.

— Om jag bara vore Gud, ropade han i vanmäktig vrede.

— Vem kommer ihåg det om två dagar? frågade Gregory.

— Jag kommer ihåg det, sade Pandolfo.

Den unge mannen betraktade sin chefs och välgörares förvridna anletsdrag och blev för första gången rädd. Hans känsliga intuition fattade, att den store mannens oöverbärande egoism blivit genomborrad, och att han led outhärdliga kval. Och plötsligt bestyrkte hans gissning.

— Det svinet! Att skriva sådant om en kvinna, som gav mer än jag någonsin drömt om att giva.

Han lugnade sig småningom. I Gregorys ögon tycktes han bli ödmjuk, läraaktig. I stället för att taga kommandot in i minsta och ynkligaste detaljer, lämnade han dem åt Gregory. Han hade förlorat allt sitt mod. Gregory var häpen, trots sina aningar... På vägen hem från graven kunde det ha varit maken till en innerligt älskad hustru, som satt bredvid honom, tyst och förkrossad.

Paula hade skrivit ett svar på telegrammet, som meddelade henne Nestas död. Det hade varit ett nervslitande brev att skriva. Alltjämt hade hon naturligtvis icke en aning om orsaken. Kvinnan som stod mellan dem var död. Det fanns ingen skiljemur mellan dem mer än den hon själv byggde upp. Icke mer något val mellan det stora trotset och den fula kompromissen vid skilsmässodomstolen. Kvinnan var död. Och likväl gapade, åtminstone för ögonblicket, döden mellan dem som en stor klyfta. När hon skrev brevet, kommo alla hennes rastraditioner henne till hjälp. Hon omgärdade sig med konventionalism. Hon ställde sig fast och orubblig vid den förfärliga korsvägen.

Hon längtade efter hans ankomst och fruktade den likväl. Han hade makt att med ens förflytta henne från det jag, som århundraden hade framskapat, den utsökta produkten av generationers förfining och kultur, att ibland på ett oemotståndligt sätt vädja till alla slags vilda instink-

ter, primitiva impulser, drömska ideal och lägga en hård, föraktfull hand på alla de ömtåliga och vitala nerver, genom vilka hon trodde sig leva.

Clara Demeter kom till henne.

— Nå, kära du, vad skall du nu göra?

— Om du plågar mig mera, sade Paula, gifter jag mig med Spencer Babington, som just ordnat för att överta de där inteckningarna och ställa det så bra som möjligt för min far. Han har redan för femtionde gången friat till mig.

— Inteckningar? Spencer? Vad menar du?

I förtvivlan talade Paula om allt för henne.

— Förstår du inte, att ni alla håller på att göra mig galen. Spencer har äntligen kommit underfund med den mest gentlemannamässiga och diplomatiska och sentimentala utpressningsmetod i världen. Min far var här i går. Spencer har varit på honom. Varför ville jag inte gifta mig med Spencer? En man av familj, lika god som vår egen? Tonvis med pengar — —

Hon beskrev samtalet mellan de två herrarna, sådant Mr. Veresy skildrat det.

— Om hon går med på det, skall jag göra något oerhört. Jag skall förändra mitt namn. Jag skall kalla mig Veresy-Babington.

— Varför inte tvärtom lika gärna? Babington-Veresy?

De hade resonerat som ett par andra dårar utan att komma till något resultat. Till sist hade det gått upp för dem, att Paula möjligen kunde vilja ha ett och annat ord med i laget. Saken berodde rent av uteslutande på henne.

— Om hon vill ha mig som Veresy-Babington, sade Spencer, skall jag efterskänka räntorna för återstoden av ert liv, på det villkor, att ni testamenterar återstoden till oss båda. Myrtilla får naturligtvis ni sörja för.

— Nå, om hon inte vill ha er? frågade Mr. Veresy.

— Vi får lov att träffa ett affärsmässigt avtal, min käre

vän, sade Spencer. Jag är av hedersförpliktelser bunden att övertaga inteckningarna. Men ni är av samma slags förpliktelser inte heller en man som tar emot för ingenting.

— Du ser alltså, min kära flicka, sade Mr. Veresy till Paula, att jag sitter i en helsikes klämma.

Han sjöng Spencers lov och förbannade Pandolfo som den störste charlatan och äventyrare, som en vekhjärtad värld lämnat ohängd. Det hade varit ett plågsamt samtal för Paula. Hon hade tagit med sig Mr. Veresy till familjen Delaney, dit hon var inviterad på lunch, och hade skickat av honom, övermått av mat och vin och toryförsäkringar att engelska imperiet under nästa halvår skulle gå under, samt endast dimmigt medveten om hennes giftermålsintentioner.

Hon upprepade till Lady Demeter:

— Förstår du inte, att ni alla gör mig galen? Jag önskar till Gud, att ni ville låta mig vara i fred.

Clara skrattade på sitt godmodiga sätt.

— Vad jag egentligen har kommit hit för var för att ta dig med mig till Hinsted, så du skulle få vila dig ett par dar.

— Varför skulle du då börja med att plåga mig? frågade Paula.

Clara lovade att icke andas en stavelse som kunde irritera henne. Denna gång skulle det vara verkligt viltsamt på Hinsted. Inte en levande själ skulle inbjudas till nästa week-end med hänsyn till Demeters gikt och bekymmer för sin egen person.

— Du är den enda varelse i världen, som Frank vill ha dit. Ni kan sitta och hålla varandra i hand hela dagen.

— Det här gör du bara av ren vänlighet, sade Paula, du tror — och kanske med rätta —

— Det gör detsamma vad jag tror, skrattade Lady Demeter. Det skall göra dig gott.

När Pandolfo återkom till London, fann han därför en biljett från Paula, som meddelade honom om hennes besök på Hinsted. Gregory märkte, att han fortfarande var orolig, förströdd och liksom nedtyngd av sorgen över en hustru han aldrig älskat. Han öppnade brevet i den unge mannens närvaro, som igenkände den välbekanta stilen på kuvertet, och ingen glimt av fröjd upplyste hans dystra ansikte. Han ögnade igenom ett par andra brev och befallde därefter Gregory att ringa upp en herre vid namn Montague Dangerfield med kontor i City. Gregory rynkade pannan, i det han sökte erinra sig var han förut hört namnet. Till sist mindes han. Paula Field hade nämnt mannen under deras förtroliga samspråk i samband med faderns olyckliga spekulationer. Han hade också hört talas om honom på andra håll. Han visste, att Pandolfo var i behov av pengar för att utsläppa sina vilande uppfinningar. Varför vända sig till Dangerfield? Han vågade yttra:

— Jag tror inte han är en man med bästa rykte.

— Det är just skälet varför jag vill komma i kontakt med honom, sade Pandolfo.

Gregory tog reda på adressen i telefonkatalogen och ringde upp numret. De sutto som vanligt mitt emot varandra vid det långa bordet.

— Jag har dem här, sade Gregory.

— Säg att jag önskar ett omedelbart samtal med Mr. Dangerfield.

Gregory lyssnade och meddelade:

— Han återvänder från Monte Carlo i kväll och är på sitt kontor i morgon förmiddag.

— Säg att jag kommer och söker honom klockan elva.

Gregory framförde beskedet och hängde upp luren. Pandolfo satt tyst med rynkad panna. Till sist talade han.

— Mannen har väl en privatadress, kan jag tänka mig. — Han tog den uppslagna katalogen och fann en

adress vid Mount Street. — Jag tror inte jag kan vänta. Jag skall försöka få tag i honom i kväll.

Gregory stirrade på honom. Att Pandolfo på ett par minuter skulle ändra åsikt var ett hittills okänt fenomen.

— Mrs. Field har farit ned till Hinsted, sade han plötsligt, liksom talande för sig själv. Det är kanske bättre så, Jag måste ordna upp allt det här först.

Klockan nio visades Pandolfo in i ett grant möblerat rum i en våning vid Mount Street. Betjanten upplyste honom om att Mr. Dangerfield just höll på att sluta sin middag men skulle komma in om ett ögonblick. Pandolfo såg sig mekaniskt omkring. Med kännarens öga upptäckte han, att ett par gamla stick icke voro äkta. På ett pretentiöst pseudo-buhlskåp stod en statyett. Signerade dampporträtt funnos i tunga silverramar här och där i rummet. I ett hörn uppbar en uppstoppad björn en lampa. Några tarvliga tidskrifter voro nätt uppradade på ett bord. En smaklös oljemålning föreställande en rashäst förstörde intrycket av sticken. En brasa brann under en stor italiensk spiselkrans.

Monte Dangerfield, blomstrande och uppfriskad av bad och mat samt iförd en rökjacka av blå sammet, inträdde plötsligt, med många ursäkter.

— Käre Sir Victor... Jag är så ledsen, att ni fått vänta...

Pandolfo gav icke akt på den utsträckta handen.

— Jag antar ni vet, att min hustru är död?

Den andre gjorde en handrörelse.

— Ack ja. Jag får på det varmaste beklaga... Det var verkligen en stor chock. Så plötsligt!

— Ja. Mycket plötsligt, sade Pandolfo. Nej, jag står helst, om ni tillåter. Ni var en vän till min hustru?

— Jag hade den förmånen att vara det.

— Ni träffade henne nyligen i Monte Carlo?

Innan Monte Dangerfield svarade, öppnade han en

cigarrellask av guld och sträckte fram den mot Pandolfo, som avböjde, varpå han själv tände en cigarrett. Därpå betraktade han Pandolfo med lätt hopknipta ögon.

— Jag vet inte varför vi ska hymla om den saken, sade han burdust. Jag förstår vad ni kommit hit för. Om några dar hade jag i alla fall måst komma själv till er. Ja, jag råkade Lady Pandolfo ganska mycket i Monte Carlo... Ja, det har ju kommit fram ganska fort. Vad tänker ni göra åt saken?

— Åt vilken sak?

— Checken, som inte blev mottagen.

— Vilken check?

— Menar ni, att ni inte har reda på det? — Han gick några slag omkring i rummet och ställde sig sedan mitt emot Pandolfo. — Ja, klandra inte mig i så fall. Ni har själv framkallat det. — Han tog fram en plånbok ur bröstfickan och drog ur densamma fram en check, som han höll upp. — Jag hade verkligen för avsikt att låta en anständig tidrymd förflyta — men jag har inte råd att förlora ettusen pund.

— Ettusen pund, sade Pandolfo.

— Se här!

Han höll checken mitt för ögonen på Pandolfo. En av hennes egen bank icke mottagen check, ställd på Monte Dangerfield.

— Lady Pandolfo förlorade mycket pengar en kväll. Hon kom till mig. De ville inte ta emot hennes checker. Man hade hört talas om edra — edra svårigheter — ni får förlåta att jag nämner det. Vi bytte checker, och min, som var på åttiofem tusen francs, och som veterligen gäller var som helst i världen — lämnade hon som säkerhet, och lyfte pengar på den. Hennes check kom tillbaka till mig, som ni ser här.

— Jag ser det, sade Pandolfo. Varför satte ni er inte genast i förbindelse med mig?

— Det var ju i första hand en sak som angick Lady

Pandolfo och mig. Jag lämnade henne tid att vidlaga åtgärder med eller utan er vetskap. Det rörde ju inte mig.

— Får jag lov att fråga, vad ni skulle gjort, om ni inte — lyckats ordna saken med Lady Pandolfo?

— Då skulle jag ha vänt mig till er, som ni tvingar mig att göra i detta ögonblick.

Denne man med sin ytliga fernissa av belevnhet och sina logiska slutledningar, som endast på onämnbara grunder kunde diskuteras, hade övertaget över honom. Att flyga honom i strupen eller på annat sätt övermanna honom i raseri skulle varit att vanära den dödas namn. Han hade blott hänsyftningar från hennes ord i dödsstunden att gå efter. Dessutom kände han ingen vrede. Alla hans storslagna impulsers källåder tycktes utsinad till sista droppen. Han kände sig slö och kraftlös.

— Ni måste tro mig på mitt ord, att beloppet med ränta småningom skall till fullo inbetalas. Men ni inser säkerligen min nuvarande ställning. Det var på grund av ett olycksaligt misstag, för vilket jag bär ansvaret, som Lady Pandolfo begagnade sig av denna check. Min jurist skall tillskriva er härom och anmoda er att inkomma med er fordran.

— Det är ju fullt tillfredsställande, sade Monte Dangerfield hövligt. Men, fortfor han, i det han kastade cigarretten i brasan och stoppade händerna i fickorna, får jag göra er en fråga? Om ni var okunnig om den här checkens tillvaro, vad förskaffar mig då, som man brukar säga, äran av ert besök?

— Jag ville bara titta på er, svarade Pandolfo. Vi kan uttrycka det så. — Han kastade en föraktfull blick omkring sig i det tarvliga rummet. — Ni behöver inte ringa. Jag kan själv hitta vägen ut. Godafton.

Med något av en segrares hållning gick han nedför de mattbelagda trapporna. Men det försvann, så snart han kom ut i den råkalla vårnatten. För första gången i sitt liv led han under förödmjukelsen av ett nederlag, och

hans steg tyngdes som av blyvikter. Han for i droskbil till det hus, som nu endast av nåd var hans, vilket tillika med sitt redan inventerade innehåll skulle säljas över huvudet på honom enligt rättvisans långsamma men omutliga krav. När han gått igenom hallen fram till matsalsdörren, öppnade han den, tände ljuset och betraktade det museiliknande rummets kyligt fulländade inredning, som icke ens Nestas febrila smak varit i stånd att förändra. Varje tavla, varje möbel hade sitt ärorika och oomtvistade stamträd. Det symboliserade triumfen för en enda mans säkra smak och kunnighet. Bra olik den fräcka bondgrannlåten i det rum han nyss lämnat, alldeles som han själv, Pandolfo, var olik det rummets urbane och oförskämde värd. Och detta var icke längre hans. Gud vet var den där lilla klenoden till Parmigiano skulle hamna. Han hade köpt den på auktionen efter Jebusa Crowe... Jebusa Crowe, som nu borde nalkas slutet på sin sju-åriga fängelsetid. Vart skulle den stackaren ta vägen, när han slapp ut? Jebusa Crowes personlighet hade aldrig förr framstått för honom som någonting att spekulera över. Om han själv inte skulle kunna stå rycken, skulle han ej komma att tråda samma stråt som den olycklige Jebusa? Under ett år hade han liksom Jebusa hållit alla uppe med ouppfyllbara förhoppningar. Djupt i sin egen själ hade han vetat att de voro ouppfyllbara...

Nästa gång han flyttade skulle det bli till något billigt förstadshus... han hade hört talas om ett sådant i Norwood med ett obegagnat stall, som kunde förvandlas till laboratorium...

Ända till nu hade han ej fäst sig vid någonting, litande på sin lyckostjärna, som skulle hålla honom lyftad högt över alla slumpens små missöden. Han släckte ljuset i matsalen och gick upp för att gå till sängs, släpande fötterna efter sig som en slagen jätte.

Men likväl hade instinkten att i blindo besöka den obetydliga mannen lett honom rätt. Han hade gått där-

ifrån med lösningen till en pinsam gåta. Det var på grund av det tärande bekymret med denna check som Nesta tillkallat honom. För första gången hade han talat rent ut om sin verkliga ställning, och vid lunchbordet hade de på detta egendomliga sätt blottat sina själar för varandra. Hennes föreslagna offer hade mött våldsamt avvisande. Någon sträng i denna kvinnas själ, vilkens dristiga hasardspel med livet tillvunnit sig hans beundran, hade vidrörts av hans vårdslösa hand. På kvinnors vis — efter det som i hans utvecklade uppfattning om kvinnlig psykologi gällde som sådant — hade hon för honom bekänt allting utom det väsentliga. Varför? För att bespara honom, Pandolfo, en oro, som enligt hennes begränsade sätt att se saken borde bli droppen, som kom bägaren att rinna över. Hon måste betala sitt pris till den inställsamme utpressaren eller också välja den andra utvägen. Och varför ryggade hon tillbaka för att betala priset? Därför att hon älskade honom. Något hade inträffat, han visste ej vad. Under de två, tre timmar deras samtal varade hade hon undergått en subtil förändring... Kvinnan, som kommit trippande nedför Casino-trappan och mött honom med sin historia om tolvtusén inspelade francs, och den kvinna han på sitt vittfamnande beskyddarmanér kysst på stationen i Monte Carlo, voro två skilda varelser... Redan då hade hon fattat sitt stora beslut...

Han låg länge vaken och stirrade på bilden av kvinnans själ. Om hon beslutat sig för den andra utvägen, varför valde hon den ej genast? Svaret blev det, att de tappreste människor likväl tveka på dödens tröskel. Hon måste ha försökt tala reson med ulven... hon hade misslyckats. Vilka hotelser han riktat emot henne skulle han aldrig få veta... Och vidare, varför företaga den långa resan till Dover för att utföra en handling, som lika väl kunnat sättas i verket i Monte Carlo? Svaret blev det, att hennes död i utlandet skulle förorsakat honom mycket

resande och många komplikationer på utländsk botten. Detta ville hon bespara honom. Ett hotellrum i London skulle föranleda onödigt prat. Dover låg tillräckligt nära för att bespara honom alltför mycket besvär och var därjämte ett naturligt rastställe för en trött resenär... Hennes praktiska sinne hade uttänkt detaljerna i hans räddning så långt hon kunde bidra därtill. Från den dag de skildes åt hade han varit hennes tillvaros mittpunkt. Hon hade icke tagit sitt liv i ett plötsligt anfall av fasa eller förtvivlan. Hon hade gjort det medvetet och uppsåtligt, driven av sin nya kärlek till honom, för att gottgöra den orätt hon gjort honom, för att återskänka honom hans frihet och betrygga hans lycka.

Han som i hela sitt liv hade givit, och som även när han tog var ivrig att bevisa att han hela tiden gav, hade nu blivit given något, som han aldrig kunde återgälda. Hans självskhet låg krossad under bördan av denna gåva.

TJUGUFJÄRDE KAPITLET

Han skrev till Paula:

»Förlåt mig, att jag icke för närvarande uppsöker dig. Det förhåller sig icke så, att jag älskar dig mindre eller är mera tillräcklig för mig själv. Raka motsatsen är fallet. Men ett moln har lägrat sig över min själ, vilket endast tiden kan skingra. Jag kan ännu ej se min väg fullt klar, och inför dig måste jag vandra i det fulla dagsljuset.»

Paula, som var millioner mil från vetenskapen om rätta sammanhanget, var förbryllad. Att ett vördnadens täckelse skulle vila över den avlidna, föreföll naturligt och riktigt. Men mellan detta täckelse och det moln, som inhöljde mannens själ, låg ett psykologiskt svalg befast, som hon icke kunde överskrida.

Det var sant, att han ordat om sin hustrus ädelmodiga

anbud. Men finns det en kvinna i världen, som icke undervärderar en mans ridderlighet gentemot andra kvinnor? I synnerhet en sådan man som Pandolfo. Framför allt annat var han romantiker. Hon hade endast sitt förråd av fakta att tillgå för att kunna bedöma situationen. Vid första påseendet gränsade det aldrig så litet till det absurda. För såvitt där icke förelågo omständigheter, om vilka hon svävade i okunnighet — kärlek till denna kvinna, som flammade upp efter hennes död. I så fall vore hans senaste bedyranden monstruösa. Hon erfor känslor av svartsjuka, dem hon föraktade. Vilken romantisk, sjudande, hänsynslös centrifugalkraft han än var, hade hon i varje fall aldrig upptäckt en tillstymmelse till oärlighet hos honom. Han stormade rakt framåt dit hans övertygelse och hans lidelse ledde honom. Han behärskades alltid av sin tro, hur barnslig den än var. Ingen man kunde djupare än han förakta det subtila intrigmakeriet, varigenom han kom att te sig som den polära motsatsen till Spencer Babington, centripetalegoisten, för vilken det var hans andes livsluft.

Till en tid försökte hon att lämna hela saken i de höge gudars knän, så som hon fått en outhärdlig vana att göra. Men de höge gudar, som slutligen blevo otåliga, kastade ifrån sig alltsammans och avsåg sig ansvaret. Hennes livs problem måste lösas en gång för alla, på det ena eller andra sättet. Hon måste gå rakt på sak. Han hade ideligen förkunnat hennes storhet. Hon glödde av blygsel vid tanken på att hon ännu aldrig visat honom något annat än sin litenhet. Hon måste gå till honom och tvinga honom att stiga fram i dagsljuset.

— Jag har fått brev från honom. Jag måste fara och hälsa på honom. Kan jag få bilen till stationen?

— Du kan få bilen till staden, sade Clara.

Hon ringde på klockan på huset vid Tite Street. En icke alltför prydlig tjänarinna öppnade. Att hon ersatt den eleganta betjänten var det första som för Paula

antydde den mäktiges fall. Nej, Sir Victor var inte hemma. När skulle han komma tillbaka? Tjänarinnan antog ett uttryck av komplett ovetenhet.

— Får jag då tala med Mr. Uglow — —

Mr. Uglow var hemma. Om damen ville vänta, skulle hon hämta honom. Hon försvann. Paula stannade i hallen. Om ett par minuter satt hon i en gammal spansk stol klädd med karduan. En dyster tavla av Ribera-skolan hängde på väggen mitt emot.

Strax därpå kom Gregory nedspringande för trappan med uträckta armar.

— Kära ni! Förlåt oss att ni fått stanna här. Den dumma pigan begrep inte bättre. Det är andra tider nu.

Hon log mot honom. Vad gjorde det? Det viktiga var, att hon inte kommit i ogjort väder. Han fanns ju i alla fall tillstädes och kunde säga henne något om Pandolfo.

— Men han är hemma, han med, sade Gregory. Han har emellertid lämnat bestämda order att han inte får störas. Ni får inte klandra tjänarinnan.

— Vad händer, ifall jag går och stör honom?

— Det vet ni nog bättre än jag, svarade Gregory.

— Jag önskar jag gjorde det, sade hon, i det hon vidrörde hans arm. Jag går fullständigt i mörkret. Vad är det som har hänt? Han har skrivit ett brev till mig — så egendomligt — —

— Det har varit en stor chock för honom. Naturligtvis samband med Lady Pandolfos död. Vad det är, vet jag inte — han är sig så olik.

— I vad avseende? frågade hon.

Gregory satt bredvid henne på hörnet av marmorbordet i hallen och försökte förklara saken. Pandolfo, som en gång i världen varit så expansiv som nordostvinden, hade blivit sluten och dyster. Han tillbragte dagar och nätter i sitt laboratorium och arbetade på sina åsidolagda uppfinningar. Han ville icke ens inviga Gregory i sitt vetenskapliga, ännu mindre sitt privata förtroende. Åt Gregory,

3 — *Locke, Den store Pandolfo.*

som nu stod i begrepp att övertaga sina nya plikter hos Blickham och Anstruthers bolag, överlämnade han alla omsorger om affärssiffror, böcker och samtal. Han yrkade på att få vara fullkomligt för sig själv. När de träffades vid måltiderna, som numer tillreddes ungefär hur det föll sig, var han förströdd och satt och vred sina starka, nervösa händer. Enda gången något av hans gamla jag blixtrat fram var när Gregory framkastat, att han vore dålig och borde rådfråga en läkare. Då förklarade han, att hela sällskapet finge dra åt helvete, innan han ville träffa en dylik. En nervös kollaps? Män som han brytas aldrig ner i anseende till nerverna. Han verkade som en som vill tillbakavisa en fruktansvärd anklagelse.

Till sist framställde Paula den pinsamma frågan.

— Tror ni att han när allt kom omkring var verkligen kär i henne?

— Det är otänkbart för mig. Men vem känner människornas hjärtan?

Hon steg upp.

— Jag måste träffa honom. Vill ni meddela honom, att jag är här?

Hon märkte genast, att ett plågat uttryck överfor hans bleka ansikte. Hon lade händerna på hans axlar.

— Ni vet, att om jag kunde skära av en del av mig själv och ge er, skulle jag göra det. Men det kan jag inte. Säg mig, var han finns. så skall jag gå till honom.

Han pekade och sade:

— Gå den där korridoren -- dörren längst bort.

Hon vred ljudlöst om handlaget och steg in i det åttkantiga rummet. Pandolfo stod med ryggen mot henne vid bortre änden vid ett verkstadsbord. Han såg sällsam ut i sin långa arbetsblus. Hon lade även märke till att hans hår var oordnat. Hon gick fram mot honom och sade:

— Victor.

Han vände sig häftigt om. Hon undertryckte ett litet

rop vid åsynen av hans sjuka, härjade och ovärdade ansikte. Han närmade sig henne.

— Varför har du kommit, Paula?

— Tror du jag har ett hjärta av sten?

Han smålog sorgset.

— Du har ett hjärta av guld. Alla kvinnor tycks ha hjärtan av guld.

Hon rätade på sig.

— Du menar din hustru, som är död. Låt oss gå rakt på sak för en gångs skull. Det är bäst för oss båda.

— Ja. Det är bättre, sade han.

Han gick tvärs över rummet till ett kassaskåp, som han öppnade, och ur vilket han framtog Nestas brev.

— Detta förklarar alltsammans.

Hon läste det, vände sig om för att sakta lägga ifrån sig papperet på bordet bakom sig och stod där några sekunder inför livets och dödens under. Därpå såg hon på honom, och hennes ansikte upplystes av nytt, stort medlidande.

— Det förklarar mycket men inte allt. Du måste göra det, ty hur skall jag annars kunna hjälpa dig?

Hon förde honom vid armen bort till stolen. Han fogade sig med egendomlig villighet och berättade med enkla ord sin historia, endast någon gång med en och annan matt glimt av den gamle Pandolfo, som hon fruktat, medan hon älskade honom. Och medan han talade, tedde sig den med honom skedda förändringen allt mindre och mindre hemlighetsfull. Han var en slagen man, men slagen icke av ödet, icke av fientliga materiella inflytanden, utan av andliga imponderabilia, belägna nästan på gränsen mellan förnuft och vanvett, av en plötslig och tragisk bekräftelse av en storsinhet, som vida överträffade hans egen. Hon smög sin hand i hans, och de samtalade med många pauser. En obetydligare människa, det kände hon, skulle ha slagit sig för sitt bröst i föregivna samvetskval och anklagat sig för ett handlingssätt,

som fört till den sorgliga utgången. För första gången såg hon honom klart, hans storhet och hans barnslighet. Och hon såg sig själv i belysningen av det inbördes mänskliga förhållande han i sin enkelhet skapat omkring dem. Vad hade det blivit av den rikedom och värme och den kvinnliga vitalitet hon givit eller ämnat giva? Det är sant, att han ingenting begärt. Han hade stått avsidet i all sin storhet och förklarat henne som sin blivande maka, utan att vidare fråga efter vad hon tyckte.

Men nu hade han i sin själs förkrosselse förlorat denna fascinerande djärvhet. Hon läste i hans blick en skriande hunger. Allt inom henne längtade honom till mötes, icke mindre uppriktigt för att det sporrades av en icke oädel svartsjuka. Den andra kvinnan hade skänkt honom sin död. Hon kunde åtminstone ge honom sitt liv. En ljuv och luttrande ödmjukhetskänsla smög sig genom hennes varelse.

Till sist yttrade hon:

— Om jag fortfarande kan vara dig till nytta, vill jag vara för dig vad helst du vill.

Tack vare en komplott mellan Paula, Gregory och Lady Demeter sammanfördes Pandolfo med en framstående läkare, som ljungade ut olycksbådande förutsägelser om en själslig, moralisk och kroppslig försvagning, i jämförelse varmed en nervkris vore att förlikna vid en hastigt övergående huvudvärk. Absolut vila, bekvämlighet och lantluft vore de enda medlen att återknyta honom till en värdefull tillvaro. Han kände till ett ensligt beläget sanatorium i Derbyshirehöjderna, där han ej skulle få tala med någon, läsa föga eller intet, bara andas och äta (måttligt) samt sova.

— Jag skulle bli spritt galen, utropade Pandolfo, som den framstående läkaren visste, att han skulle ropa.

— Gud och Hippokrates förlåte mig, skrattade den sistnämnde när han avgav rapport för Lady Demeter,

mannen är inte fullt så dålig, fast han är uttröttad. Men vad kan man göra, när ni kommer till en med tårar i ögonen?

Och på så vis lyckades komplotten. Pandolfo, som retats till full vrede vid tanken på öknen i Derbyshire, gick in på att välja en mera modererad form av vilokur på Hinsted. Clara lovade honom, att han skulle få ha en flygel av huset alldeles för sig själv. Han skulle interåka någon människa. Där skulle inte finnas någon att råka. Demeters gikt, denna gång av allvarlig beskaffenhet, hade försatt honom i ett elakt lynne, som gjorde det fara värt, att han kunde tänkas bita de lejon, som kommo dit över week-ends. Den enda gästen skulle bli Paula, som inte räknades.

— Hon räknas så mycket, ropade han, att jag skulle dö på det där infernaliska stället i Derbyshire, om jag inte hade henne.

Den vänliga, godmodiga damen gick omkring på sitt landställe som sällheten personifierad.

— Det går nog an att påstå, att äktenskap instiftas i himlen, sade hon till Paula. Men de bästa jag känner till har instiftats på Hinsted.

Hon fortfor:

— När jag för åratals sedan ringde upp dig och bad dig komma hit för att träffa honom, så visste jag, att han var den ende mannen i världen för dig. Jag vet mycket väl, att du knappast tilltror mig någon intelligens alls — men hade jag inte rätt, när allt kom omkring?

— Du ville att jag skulle falla ned och tillbedja, snälla du, något som jag i egenskap av kvinna med självaktning vägrade göra.

Clara ryckte på sina fylliga axlar.

— Jag ville ingenting. Jag bara förutsåg.

Och hon gick bort som ett triumferande orakel.

Pandolfo, vilkens viljekraft knäckts av komplotten, hängav sig åt friden och stillheten i det behagliga hemmet. För första gången i sitt våldsamma, stormiga liv fann han

trevnad i ett lugnt dödvatten. Visade han någon gång rastlöshet och längtan att återvända till arbetet, fanns alltid Paula till hands med den framstående läkarens hotande spådomar.

— Din föreställning om sjukdom är smärtor och värk och fläckar och feber och sådana saker. Du är så primitiv. Tror du en man som Sir Erasmus John skulle säga du var sjuk, om du inte var det? Och om du inte var det, skulle du då sitta här under ett träd och vara fullkomligt nöjd med att göra ingenting?

— Kanske du har rätt. Men å andra sidan är jag inte säker. Jag har mer arbete att utföra här i världen än man kan hinna med under ett människoliv. Om det inte varit för din skull, så hade jag trotsat läkarna. Men ser du, jag har aldrig i mitt liv förr suttit under ett träd och ägt vad mitt hjärta önskar.

Det ljuvliga sommarvädret stod i samklang med idyllen. Den framstående läkaren hade överdrivit fallet bara för att uppnå det mål, som hans käraste väninna, Clara Demeter, uppställt för honom. Han hade ställt en skarpare diagnos än han anade, ty om mannens andliga chock svävade han i okunnighet. Han såg framför sig en stark man, som var nervöst utmattad, och han föreskrev det enda medlet, vila. Och friden var som något gudasänt för den trötte mannen. I denna lugna, gammaldags trädgård svunno timmarna i upphöjd ro under samtal mellan de två. Dag för dag tilltog hennes kärlek i djup och förståelse. Hittills hade han som åskvigar slungat omkring sig hela sitt häpnadsväckande förråd av kunskaper, vetande och kritik. Nu märkte hon, hur hon inbärgade den mogna skörden från ett sällsamt kultiverat sinne. Han hade ett minne som stora män bruka ha — såsom Macaulay och Roosevelt. En tryckt sida, en sång, en tavla, en gång uppfattad mänsklig individualitet förblev hans oförgångliga egendom.

Och hon upptäckte, att hela detta under av lärdom och

iakttagelser hade i den smälldegel, som var mannens själ, omvandlats till den enklaste och mildaste filosofi.

De hade sammansvurit sig för att tvinga honom att vila. Till en början hade hennes ömtåliga hederskänsla reagerat. Även hade en kvardröjande Diana gjort svaga försök till uppror. Men nu tackade hon Gud för sammansvärjningen. Den hade fört henne i intim kontakt med den verkliga och underbara ande i dess innersta troskyldighet, som rörde sig inom den store Pandolfo.

Han talade med henne om sitt liv och omtalade varenda pittoresk detalj, som bevarats i hans minne. Den psykologiska episoden med Giacomos markatta. Hur han upptäckte konsten att skaffa sig gas gratis. Hur han sörjde för modern i hennes himmelrike vid Walham Green. Hans strider. Hans förhoppningar. Hans visshet. Hans framgångar. Och allt detta lugnt och förståndigt, endast någon enstaka gång med napolitanarens nervösa fingerrörelser. Han talade med henne om konst, om det underbara intryck skulpturens mästerverk gjort på hans barnasinne.

Han talade med henne om resor, om människor och ting, om vetenskapens sagor, om böcker, gammal och modern litteratur. I intellektuellt avseende var han en outtömlig gruva av sympati.

Hon tackade Gud, för att hon såg honom just sådan han var, förlamad av yttersta utmattning, en människa med ett rikt och gott sinne. Nu kände hon honom och visste sådant om honom, som hon måste älska i evighet.

I den ostörda, lugna atmosfären samlade de trötta nerverna, den slappa hjärnan och den oroliga själen småningom styrka och krafter. Han började återfå sin livliga blick och sin elastiska gång.

— Jag måste tillbaka till mitt arbete. Det är en hel karriär, som skall göras om igen... Du är en underbar kvinna, som kommer till mig, när jag är nere i djupen. Och det underliga är, att jag är nöjd med att få vänta mig av dig, att du rycker mig upp igen.

Hon skrattade.

— Det kommer din nya hiss att göra.

— Du måste hjälpa mig att bygga den hissen. — Han teg fördjupad i tankar några ögonblick. Sedan fortfor han: — Det är en stor idé i alla fall. Jag måste börja arbeta på modellerna, så snart jag kommer tillbaka.

— Jag önskar jag hade någon vetenskaplig träning, så att jag kunde förstå det, suckade hon.

— Men det är ju så enkelt som två gånger två. Titta här!

Han tog fram papper och penna och började med pojkaktig iver rita upp ett diagram. Detta var den första glimten av den gamle Pandolfo.

En dag senare, när de sutto vid den gammaldags bowlingplanen, såsom hon och Gregory suttit den där majmorgonen, som nu föreföll att ligga så långt tillbaka i tiden, förmådde han henne att omtala tråden i den nya romanen. Hittills hade blyghet avhållit henne från att med någon tala om den halvfödda idén. Begynnelsekapitlen voro skrivna, men hela planen var ännu ej utarbetad. Så mycket erkände hon.

— Det gör detsamma. Låt mig få höra den som den är. Du kan inte prata bekvämt på den där hårda bänken.

Han gick raskt bort till ett halvt dolt lusthus i ett avlägset hörn och återvände bärande en bekväm korgstol samt en kudde, mot vilken han leende gjorde en befallande gest. Hon lydde.

— Var skall jag börja?

— I mitten eller vid slutet eller var som helst. Jag för min del börjar alltid i slutet. Det måste man göra med en sådan sak. Hur gör man det?

— Det är just det svåra.

Hon började tveksamt och skisserade upp huvudpersonerna och berättelsens huvudsakliga bakgrund. Att berätta den historia han tänker skriva är ett farligt företag för en romanförfattare. Ty hur kan han veta, om hans vidun-

der, hur snälla de än må vara, icke mitt på vägen sätta sig upp emot honom och, om de än icke ta livet av honom, i varje fall be honom dra åt skogen och hävda sin rätt att själva fullfölja sina egna öden? Hon kände sig som en icke inspirerad fullvuxen, som ett barn plötsligt befaller att underhålla sig på något originellt vis. I början stammade hon och fattade med tacksam förvåning den hjälpande handen. Småningom försvann hennes skygghet under inflytande av hans ivriga intresse. Hon kastade sig in i en dramatisk skildring.

Vid den kritiska punkten tvekade hon. Mannen, som pinas av förfärliga misstankar gent emot den kvinna han betraktat som en ren ängel, ser henne nattetid gå in i en annans mans hus, som han, enligt vad han kanske ensam bland alla människor vet, har en synnerligen fördärvad karaktär. En stund senare lämnar hon huset. Han möter henne. Det blir en scen emellan dem, och vid dess slut lämnar hon honom i vredesmod. Nästa dag finner man den onde mannen död med en dolk i hjärtat. Älskaren är förfärad. Vem utom kvinnan kan ha begått mordet?

— Och där sitter jag fast, sade Paula med rynkad panna. Jag kan inte se någon väg ut.

Han reste sig och sträckte ut armarna.

— Jo naturligtvis! Det finns bara ett sätt. Kvinnan dödade faktiskt mannen. Varför inte? Hör på! Låt mig berätta hela historien för dig nu, som jag tänker mig den.

Han slängde hatten på soffan, och medan han promenerade fram och tillbaka framför henne på gräset, rev han strålände upp hela hennes hemtrevliga och banala utkast, rekonstruerade alltsammans på heroisk basis och smällde dit färgklickar, som hennes vardagliga mentalitet aldrig skulle trott vara tänkbara. Han överflyttade platsen för handlingen till ett romantiskt land. Han upphöjde kvinnans gestalt till en den eviga tragediens symbol, han skapade en konflikt av elementära lidelser. Hans disciplinerade fantasi njöt av denna nya uppfinning. Med napoli-

tansk livlighet spelade han hela den uppskakande melodramen, skälvde med i dess spänning och deklamerade triumferande den oundvikliga utgången.

Även Paula hade stigit upp och med bultande pulsar bevittnat detta mirakel, genom vilket hennes berättelses torra ben fingo liv, samt även undrat över hans flammande djärvhet, då han erbjöd henne ett uppslag, som endast Aischylos eller Hollywood skulle kunnat behandla.

— Så ja!

Han stod segerrik framför henne och sträckte upp armarna med sin välkända gest.

— Det, du! Det är den historien, som vi skall skriva — den som alla små människor i världen inte skulle kunna skriva. Har jag inte sagt dig, att du och jag tillsammans måste besegra jorden?

Han fattade henne om axlarna och såg henne in i ögonen.

— Är den inte underbar? Vår roman?

Hon skrattade ett lyckligt skratt och skänkte sig äntligen med en kvinnas hemliga och ironiska skratt, icke åt den förkrossade mannen, som väckt hennes medlidande, utan helt och oåterkalleligt åt den flammande varelse, som, när allt var sagt och gjort, var Den Store Pandolfo.

